

**İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
TERS YÜZ EDİLMİŞ ÖĞRENME MODELİ
UYGULAMALARI: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI**

Doktora Tezi

Can UYANIK

Eskişehir 2022

**İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TERS YÜZ EDİLMİŞ
ÖĞRENME MODELİ UYGULAMALARI: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI**

Can UYANIK

DOKTORA TEZİ

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Doktora Programı

Danışman: Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR

(İkinci Danışman: Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN)

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Aralık 2022

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖZET

İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TERS YÜZ EDİLMİŞ ÖĞRENME MODELİ UYGULAMALARI: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Can UYANIK

Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Programı

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aralık 2022

Danışman: Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR

Eş Danışman: Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

Bu çalışmanın genel amacı, ilkokul sosyal bilgiler dersi kapsamında ters yüz edilmiş öğrenme modelinin öğrenme-öğretme sürecine yansımaları ortaya koymaktır. Eylem araştırması desenine göre tasarlanan araştırmanın katılımcıları amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırma 8 ilkokul 4. sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Öğrencilerle sosyal bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenme modeline göre tasarlanan toplam yedi eylem döngüsü gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama araçları olarak; kişisel bilgi formu, Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanları akademik başarı testleri, araştırmacı günlüğü, öğrenci günlüğü, öğrenci ürünleri, sanal sınıf ortamı verileri, gözlem notları, geçerlik komitesi kararları ve yarı yapılandırılmış görüşme kayıtları kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verileri mann whitney-u ve wilcoxon testi ile analiz edilmiştir. Nitel veriler ise tematik analiz ile çözümlenmiştir. Araştırmada ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarını geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulamasına dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinden keyif aldıkları, ders içeriğinin kendilerine ders öncesinde ve videolarla sunulmasından memnun oldukları, modelin öğrencilere kendi bireysel hızlarında ilerleme, tekrar yapabilme ve ders içeriğine istenilen zamanda erişebilme olanağı tanıdığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal bilgiler, Temel eğitim, Ters yüz edilmiş sınıf

ABSTRACT

FLIPPED CLASSROOM PRACTICES IN PRIMARY SCHOOL SOCIAL STUDIES LESSON: AN ACTION RESEARCH

CAN UYANIK

Department of Primary Education, Program in Primary School Education
Anadolu University, Graduate School of Educational Sciences, December 2022

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR
(Co-Supervisor: Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN)

The general purpose of this study is to reveal the reflection of the flipped learning model on the learning-teaching process within the scope of primary school social studies course. The participants of the study, which was designed according to the action research design, were determined using criterion sampling. The research was conducted with 8 primary school 4th grade students. A total of seven action cycles designed according to the flipped learning model were carried out in the social studies course. As data collection tools in the research; personal information form, academic achievement tests, researcher diary, student diaries, student products, virtual classroom environment data, observation notes, validity committee decisions and semi-structured interview records were used. Quantitative data of the study were analyzed with Mann Whitney-u and Wilcoxon tests. Qualitative data were analyzed by thematic analysis method. In the research, it was concluded that the teaching activities based on the flipped learning model improved the academic achievement of the students. In addition, it was determined that the students enjoyed the teaching process based on the flipped learning model practice and were satisfied with the fact that the course content was presented to them in advance with videos. It has been revealed that the model allows students to progress at their own individual pace, to repeat and to access the course content at any time.

Keywords: Flipped classroom, Primary education, Social studies

ÖNSÖZ

Öğrenme ortamlarının temel amacı, öğrenenin en etkili şekilde bilgiye ulaşmasını sağlamaktır. Bu bakımdan ele alındığında öğretmenin mutlak aktarıcı rolü üstlendiği, öğrencilerin edilgen birer birey olarak kendilerine anlatılanları dinledikleri, değişime kapalı ve kalıpları olan bir öğretim anlayışında bilgiye etkili bir şekilde ulaşmayı beklemek olası değildir. Günümüz eğitim anlayışı bütün bu kısıtlayıcı özellikleri barındıran öğretim uygulamalarından, öğrencinin bilgi edinme sürecine etkin katılım gösterdiği, yaşayarak, deneyerek ve keşfederek öğrenme anlayışına dayalı, sorgulamaya önem veren ve öğretmenin mutlak hâkimiyet sahibi bir otorite figürü yerine süreci tasarlayarak rehberlik ettiği bir öğretim anlayışına doğru yön değiştirmeye başlamıştır. Toplumun her alanına etki ederek değişimin öncüsü olan teknolojik gelişmelerin de kaçınılmaz olarak eğitim ortamlarında kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, okulun ve sınıfın öğretimin gerçekleştiği tek mekân olduğu anlayış yerini öğretimin zamandan ve mekândan bağımsız bir biçimde okul ve sınıfın dışına taşınmasına olanak sağlamıştır. Günümüzde bu anlayışa hizmet eden öğretim yaklaşımlarından bir tanesi Ters Yüz Edilmiş Öğrenme olarak ifade edilen öğretim modelidir. Bu model, geleneksel olarak tanımlanan öğretim anlayışı tersine çevrilmektedir. Buna göre; evde dersin kuramsal kısmına yönelik bilgi edinimi sağlanmakta, sınıf içindeki zamanda ise öğrencilerin etkin olduğu öğrenme yaşantıları gerçekleştirilmektedir.

Öğrenenlerin kendi öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu aldıkları, öğretim yaşantılarına etkin olarak katıldıkları ve çevrimiçi ortamları eğitsel amaçlı olarak kullandıkları bir öğretim anlayışının öğrencilerde bir yeterlik olarak gelişebilmesi için ilkökul dönemi kritik bir öneme sahiptir. Öyle ki ilkökul dönemiyle birlikte öğrencilerde gelişecek bu yeterlik, gelecek öğrenim kademelerinde ve yaşamlarının öğrenim dönemi dışında kalan her anında kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları, bilgiye ulaşmaları ve çevrimiçi ortamları eğitsel amaçlı kullanmaları için bir temel oluşturacaktır. Çünkü ilkökulun bireyleri yetişkin olduklarında alacakları, toplumsal, kültürel ve ekonomik görevler için hazırlayan, bu görevler için en temel bilgi ve becerileri sağlayan bir eğitim basamağıdır. İlkökul öğretim programlarında yer alan bütün dersler bu amaç için kullanılabilecekken, toplumsal değişimi gerçekleştirmede önemli bir işleve sahip olan sosyal bilgiler dersi ilkökul dönemindeki bütün dersler arasında ön plana çıkmaktadır. Çünkü sosyal bilgiler dersi temelinde bir vatandaşlık aktarımı dersidir. Bu

bakımdan Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeline dayalı öğretim uygulamasının sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilmesine karar verilmiş ve bu araştırma tasarlanmıştır. Bu araştırma ile Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin ilkökul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi bağlamında uygulanabilirliğinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde desteklerini ve katkılarını esirgemeyen pek çok kişi olmuştur.

Araştırma süresince akademik bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR'a ve değerli hocam ve eş danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN'e desteklerinde ve katkılarından dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Tez jürimde yer alan ve görüşleriyle tezime katkı sağlayan değerli hocam Sayın Prof. Dr. Burçin TÜRKCAN'a, Sayın Prof. Dr. Tuba ÇENGELCİ KÖSE'ye, Sayın Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY'a ve Sayın Doç. Dr. Seher YARAR KAPTAN'a bilgi ve tecrübelerini benimle paylaştıkları için teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın gerçekleştirildiği ilkökuldaki 4/C sınıf öğretmenine ve araştırmaya katılan sekiz öğrenci başta olmak üzere sınıfta yer alan bütün öğrencilere katkılarından ötürü teşekkür ederim.

Yaşamım boyunca desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bu günlere gelmemde büyük emekleri olan sevgili annem Hayriye UYANIK, sevgili babam İhsan UYANIK, amcam Ramazan UYANIK, canım kardeşlerim Canan SEVEN ve Nursel Nur TULPUR ile biricik yeğenlerim Emre, Eren ve Mercan'a varlıklarıyla hayatı anlamlı kıldıkları için sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Can UYANIK
Eskişehir, 2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Can UYANIK

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xv
GÖRSELLER DİZİNİ	xvi
GRAFİKLER DİZİNİ	xix
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ	xx
KISALTMALAR DİZİNİ	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sınırlıklar	8
1.5. Tanımlar.....	8
2. ALANYAZIN	10
2.1. Bir Eğitim Basamağı Olarak İlkokul	10
2.2. Sosyal Bilgiler Dersi	12
2.3. Harmanlanmış Öğrenme	15
2.4. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli	16
2.5. TYEÖ Modeli ile Geleneksel Öğrenme Modelinin Karşılaştırılması.....	19
2.6. TYEÖ Modeli ve Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı Arasındaki İlişki ...	21
2.7. TYEÖ Modelinin Üstün Yönleri ve Sınırlılıkları.....	22
2.8. İlgili Alanyazın	25
2.8.1. İlkokul sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar.	25

2.8.2. Ortaokul sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar..	28
2.8.3. Sosyal bilgiler dersi dışında gerçekleştirilen çalışmalar	34
3. YÖNTEM	47
3.1. Araştırmanın Modeli	47
3.1.1. Odak alanın belirlenmesi	49
3.1.2. Verileri toplama	51
3.1.3. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması	52
3.1.4. Eylem planının gerçekleştirilmesi	52
3.2. Araştırmanın Katılımcıları	54
3.2.1. Araştırma yapılacak okulun belirlenmesi	55
3.2.2. Katılımcı öğrencilerin belirlenmesi	58
3.2.3. Sınıf öğretmeni	66
3.2.4. Araştırmacı	67
3.2.5. Geçerlik komitesi	68
3.2.6. Tez izleme komitesi	71
3.3. Araştırma Ortamının Hazırlanması	71
3.4. Öğrenme Alanlarının Belirlenmesi	73
3.5. Videoların Hazırlanması	74
3.6. TYEÖ Modeline Dayalı Ders Planlarının Hazırlanması	79
3.7. TYEÖ Modeli Sınıf İçi Öğretim Etkinliklerinin Tasarlanması	82
3.8. Veri Toplama Araçları	83
3.8.1. Başarı testleri	84
3.8.2. Öğrenci kişisel bilgi formu	94
3.8.3. Yarı yapılandırılmış görüşme formları	94
3.8.4. Günlükler	94
3.9. Uygulama/Araştırma Sürecindeki Roller	95
3.9.1. Araştırmacının rolü	95
3.9.2. Öğrencilerin rolü	96
3.9.3. Sınıf öğretmeninin rolü	96
3.10. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği	96
3.11. Verilerin Analizi	100
3.11.1. Nicel verilerin analizi	100

3.11.2. Nitel verilerin analizi	101
4. BULGULAR VE YORUM	103
4.1. TYEÖ Modeline Göre Etkinliklerin Yürütülmesi	104
4.1.1. Google classroom uygulamasının öğretimi.....	105
4.1.2. Sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesi.....	110
4.1.3. Sınıf içi etkinliklerin yürütülmesi.....	157
4.2. TYEÖ Modeline Dayalı Öğretim Uygulamaları Sonucunda	
Öğrencilerin Akademik Gelişim Durumları.....	191
4.2.1. TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı düzeyleri	
üzerindeki etkisi	191
4.2.2. Haftalık konu testi puanlarının gelişimi	194
4.3. TYEÖ Modeline Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Öğretim Sürecinde	
Karşılaşılan Sorunlar	214
4.3.1. Öğrencilerden kaynaklı yaşanan sorunlar	215
4.3.2. Aileden kaynaklı yaşanan sorunlar.....	220
4.3.3. Teknolojik araç-gereç ve internet kaynaklı yaşanan sorunlar	221
4.3.4. Sanal sınıf uygulaması kaynaklı yaşanan sorunlar	224
4.3.5. Yapılan etkinliklerden kaynaklı yaşanan sorunlar	226
4.4. TYEÖ Modeline Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Öğretim Sürecinde	
Karşılaşılan Sorunların Çözümüne İlişkin Öneriler	227
4.4.1. Öğrencilerden kaynaklı yaşanan sorunların çözümü.....	228
4.4.2. Aileden kaynaklı yaşanan sorunların çözümü	232
4.4.3. Teknolojik araç-gereç ve internet kaynaklı yaşanan sorunlar	
çözümü	233
4.4.4. Sanal sınıf uygulaması kaynaklı yaşanan sorunların çözümü.....	235
4.4.5. Yapılan etkinliklerden kaynaklı yaşanan sorunların çözümü.....	236
4.5. TYEÖ Modeline Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Öğretim Sürecine	
Yönelik Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri	237
4.5.1. Öğretim modelinden memnun olma	238
4.5.2. Videoları beğenme	241
4.5.3. Sınıf içi etkinlikleri beğenme	242
4.5.4. Özgüven kazandırma.....	243
4.5.5. Akran öğretimi.....	246

4.5.6. Akademik gelişime katkı sağlama	248
4.5.7. İşbirliğine dayalı öğrenme.....	251
4.5.8. Derse katılım	253
4.5.9. Eğlenerek öğrenme	254
4.5.10. Ders çalışmaya yönelik disiplin kazandırma	256
4.5.11. Motivasyon artırma	259
4.5.12. Öğretimi zamandan ve mekândan bağımsız kılma	260
4.5.13. Geri bildirim alma	261
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	264
5.1. Sonuç	264
5.1.1. TYEÖ modeline göre etkinliklerin yürütülmesi	264
5.1.2. Öğrencilerin TYEÖ modeli uygulaması sonrası akademik başarı durumlarındaki gelişim	266
5.1.3. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunlar	266
5.1.4. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunlara yönelik çözüm önerileri.....	267
5.1.5. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecine yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri.....	269
5.2. Tartışma	270
5.3. Öneriler	290
5.3.1. Uygulamaya yönelik öneriler	290
5.3.2. İleride yapılacak olan araştırmalara yönelik öneriler.....	291
KAYNAKÇA.....	293
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1. TYEÖ modeli ve geleneksel öğrenme modelinde sınıf içi etkinliklere ayrılan zaman.....	19
Tablo 2.2. TYEÖ modelinin temel özelliklerinin yapılandırmacı öğrenme kuramıyla ilişkisi.....	22
Tablo 2.3. TYEÖ modelinin üstün yönleri ve sınırlılıkları	24
Tablo 3.1. Katılımcı belirleme formu-1'e göre öğrencilerin etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi puan ortalamaları.....	59
Tablo 3.2. Katılımcı belirleme formu-2'ye göre öğrencilerin küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi puan ortalamaları.....	60
Tablo 3.3. Katılımcı öğrencilerin demografik özellikleri.....	64
Tablo 3.4. Geçerlik komitesi toplantı tarihleri ve alınan kararlar	70
Tablo 3.5. Vyond ortamında hazırlanan videoların öğrenme alanlarına göre dağılımları.....	76
Tablo 3.6. Öğrenme alanlarında yer alan kazanımlara yönelik olarak tasarlanan etkinlikler	83
Tablo 3.7. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları	83
Tablo 3.8. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı kazanım ve konu başlıkları	84
Tablo 3.9. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi taslağındaki soru maddelerine ilişkin uzman görüşlerine dayalı hesaplanan KGO değerleri.....	86
Tablo 3.10. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt edicilik indeksi tablosu.....	87
Tablo 3.11. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt güçlük indeksi tablosu.....	89
Tablo 3.12. Küresel bağlantılar öğrenme alanı kazanım ve konu başlıkları	90
Tablo 3.13. Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi taslağındaki soru maddelerine ilişkin uzman görüşlerine dayalı hesaplanan KGO değerleri.....	91

Tablo 3.14. Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt edicilik indeksi tablosu.....	92
Tablo 3.15. Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt güçlük indeksi tablosu.....	93
Tablo 4.1. Öğretim etkinliğinin 1. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	112
Tablo 4.2. Öğretim etkinliğinin 2. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	122
Tablo 4.3. Öğretim etkinliğinin 3. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	129
Tablo 4.4. Öğretim etkinliğinin 4. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	134
Tablo 4.5. Öğretim etkinliğinin 5. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	141
Tablo 4.6. Öğretim etkinliğinin 6. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	148
Tablo 4.7. Öğretim etkinliğinin 7. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri.....	152
Tablo 4.8. 1. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	158
Tablo 4.9. 2. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	162
Tablo 4.10. 3. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	168
Tablo 4.11. 4. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	173
Tablo 4.12. 5. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	177
Tablo 4.13. 6. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	182
Tablo 4.14. 7. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri	187

Tablo 4.15. Eylem araştırması grubu EVBT ön test-son test puanlarına ilişkin wilcoxon testi sonuçları.....	192
Tablo 4.16. Eylem araştırması grubu KBBT ön test-son test puanlarına ilişkin wilcoxon testi sonuçları.....	193
Tablo 4.17. Mehmet'in konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	196
Tablo 4.18. Merve'nin konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	198
Tablo 4.19. Ferit'in konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	201
Tablo 4.20. Fatma'nın konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	203
Tablo 4.21. Zafer'in konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı.....	204
Tablo 4.22. Rabia'nın konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	207
Tablo 4.23. Kadri'nin konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	209
Tablo 4.24. Ayşe'nin konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı	212

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. Staker ve Horn'un (2012) harmanlanmış öğrenme türleri modeli.....	16
Şekil 2.2. TYEÖ modeli ve geleneksel öğrenme modelinin bloom taksonomisine göre karşılaştırılması.....	20
Şekil 3.1. Eylem araştırması diyalektik döngüsü.....	49
Şekil 3.2. Uygulama sürecinin döngüsü	53
Şekil 3.3. Araştırmanın uygulama süreci	54
Şekil 4.1. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli ile gerçekleştirilen öğretim etkinliklerine ilişkin elde edilen temalar.....	103
Şekil 4.2. İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulama süreci.....	105
Şekil 4.3. Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlar	215
Şekil 4.4. Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların çözümüne ilişkin öneriler	227
Şekil 4.5. Ters yüz edilmiş öğrenme modeline yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri.....	238

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 3.1. Vyond video animasyon programı aracılığıyla hazırlanan videolara ilişkin görse.....	176
Görsel 4.1. 1. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	113
Görsel 4.2. 1. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	114
Görsel 4.3. Çocuk olarak haklarımız konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları.....	116
Görsel 4.4. 1. uygulama haftası geri ödevlendirme sonrası sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	120
Görsel 4.5. Yeniden ödevlendirme sonrası çocuk olarak haklarımız konu testi yanıtlarının analiz verileri.....	121
Görsel 4.6. 2. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü	123
Görsel 4.7. 2. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	124
Görsel 4.8. Zafer ve Fatma'nın sohbet akış ekranını ödev yüklemek amacıyla kullanmalarına ait ekran görüntüsü.....	125
Görsel 4.9. Merve, Kadri ve Fatma'nın sohbet akış ekranını kullanma durumlarına ait ekran görüntüsü.....	126
Görsel 4.10. Sorumluluklarımız konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları	127
Görsel 4.11. 3. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	130
Görsel 4.12. 3. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	130
Görsel 4.13. Ayşe, Merve, Zafer ve Mehmet'in sohbet akış ekranı kullanımlarına ait ekran görüntüsü.....	132

Görsel 4.14. Eğitsel ve sosyal etkinlikler konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları	133
Görsel 4.15. 4. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	135
Görsel 4.16. 4. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	136
Görsel 4.17. 4. uygulama haftası sohbet akış ekranı kullanımına ait ekran görüntüsü-1	138
Görsel 4.18. 4. uygulama haftası sohbet akış ekranı kullanımına ait ekran görüntüsü-2	139
Görsel 4.19. Bağımsızlık ve özgürlük konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları	140
Görsel 4.20. 5. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	142
Görsel 4.21. 5. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	143
Görsel 4.22. Afiş tasarlıyoruz etkinliğine ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	145
Görsel 4.23. Öğrencilerin afiş tasarlama etkinliğine ait sohbet akış ekranı kullanım görüntüsü.....	146
Görsel 4.24. Ülkeleri tanıyalım konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları	148
Görsel 4.25. 6. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	149
Görsel 4.26. 6. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	150
Görsel 4.27. Komşularımız ve Türk cumhuriyetleri konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları.....	152
Görsel 4.28. 7. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü.....	153
Görsel 4.29. 7. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	154
Görsel 4.30. 7. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü.....	155

Görsel 4.31. 7. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait son görüntü.....	156
Görsel 4.32. Farklı ülkeler farklı kültürler konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları.....	157
Görsel 4.33. Mehmet'in 3. uygulama haftasına ait sınıf dışı ortamda yaptığı çalışmalara ait aldığı notlar.....	171
Görsel 4.34. Ayşe'nin 6. uygulama haftasında gerçekleştirdikleri sınıf dışı çalışmalara ait aldığı notlar.....	186
Görsel 4.35. Google classroom uygulaması öğrenci ödev teslim ekranı.....	225

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik 3.1. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi ilk uygulama puanlarına göre katılımcı öğrenciler ve tüm sınıfın durumu.....	61
Grafik 3.2. Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi ilk uygulama puanlarına göre katılımcı öğrenciler ve tüm sınıfın durumu.....	61
Grafik 4.1. EAG haftalık konu testi puan ortalamalarının gelişimi.....	195
Grafik 4.2. Mehmet'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	197
Grafik 4.3. Merve'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	199
Grafik 4.4. Ferit'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	201
Grafik 4.5. Fatma'nın haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	203
Grafik 4.6. Zafer'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	205
Grafik 4.7. Rabia'nın haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	208
Grafik 4.8. Kadri'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	210
Grafik 4.9. Ayşe'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi.....	212

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Sayfa

Fotoğraf 4.1. 1. sınıf içi uygulama haftası öğrenci etkinliklerine ait kamera ekranı görüntüsü.....	161
Fotoğraf 4.2. 2. sınıf içi uygulama haftası “Nereye ait?” etkinliğine ait uygulama çalışması.....	167
Fotoğraf 4.3. 3. sınıf içi uygulama haftası “hikâyeyi tamamlıyorum” etkinliğine ait uygulama görüntüsü.....	172
Fotoğraf 4.4. 4. sınıf içi uygulama haftası “kanun çıkarıyoruz” etkinliğine ait uygulama çalışması.....	176
Fotoğraf 4.5. 5. sınıf içi uygulama haftası dünyamız etkinliğine ait uygulama çalışması.....	181
Fotoğraf 4.6. 5. sınıf içi uygulama haftası beyin fırtınası-dünya etkinliğine ait uygulama çalışması.....	182
Fotoğraf 4.7. 6. sınıf içi uygulama haftası Türkiye’nin komşuları etkinliğine ait uygulama çalışması.....	187
Fotoğraf 4.8. 6. sınıf içi uygulama haftası komşularımız ülke kartları etkinliğine ait uygulama çalışması.....	187
Fotoğraf 4.9. 7. sınıf içi uygulama haftası hangi ülkeye ait? etkinliğine ait uygulama çalışması.....	190
Fotoğraf 4.10. Başarı testlerinin uygulama çalışması.....	194

KISALTMALAR DİZİNİ

AG : Araştırmacı Günlüğü

EAG : Eylem Araştırması Grubu

EVBT : Etkin Vatandaşlık Başarı Testi

GN : Gözlem Notu

KBBT : Küresel Bağlantılar Başarı Testi

KT : Komite Toplantısı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

ÖG : Öğrenci Günlüğü

TYEÖ : Ters Yüz Edilmiş Öğrenme

*Emre,
Eren ve
Mercan'a*

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve genel kavramlarına ilişkin tanımlar hakkında bilgi verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Tarih boyunca eğitim sistemlerini yapı, işleyiş ve felsefe bakımından etkileyen birçok etmen bulunmaktadır. Her çağda egemen olan değerler dizisi bu değişimi sağlamada önemli bir güç olmuştur. Paradigmaların öne çıkardığı anlayış, toplumsal kurumlardan toplumsal ilişkilere kadar sosyal yapının birçok unsurunu derinden etkilemiştir. Bu bağlamda toplumsal kurum ve sosyal yapıyla sıkı ilişki içinde bulunan eğitim sistemi, hiç şüphesiz en fazla etkilenen alanlardan biri olmuştur. Eğitim aracılığıyla bireyin zihinsel ve sosyal gelişimi için gerekli olan bilgiler, beceriler ve değerlerin kazandırılmasında güncel paradigmalar birer çerçeve oluşturmuştur.

İnsanlığın siyasal, sosyal ve ekonomik gelişimi açısından bakıldığında, gelinen noktada, insan odaklı düşünceler etkili bir değerler dizisi hâline gelmiştir (Özpolat, 2013). Bu durum, bireylerde geleneksel olandan daha farklı bilgi, beceri ve değerlerin varlığını zorunlu kılmaktadır. Geleneksel eğitim yaklaşımıyla bireylere kazandırılması mümkün olmayan söz konusu bilgi, beceri ve değerlerin yeni kuşaklara nasıl kazandırılacağı sorusu, eğitim bilimleri alanında yeni gelişmeleri tetiklemiştir. Buna bağlı olarak birçok gelişmiş ülkede öğrenci merkezli ve etkin öğrenme yaklaşımları öne çıkmaya başlamıştır. Açıkgöz (2002)'e göre geleneksel yöntemlerle öğrencileri düşündüren ve araştırmaya yönelten etkinlikler sunulmadığı ve bilgiyi kullanma ve problem çözme yoluyla bilginin yeniden yapılandırılmasına fırsat verilmediği için, öğrenciler ezberledikleri yüzeysel bilgilerle eğitim kurumlarından mezun olmaktadır. Dolayısıyla yaratıcılık, etkili düşünme, problem çözme ve araştırma becerilerinden yoksun yetişen bireyler, ileriki yaşamlarında karşılaştıkları karmaşık durumlar karşısında çözüm üretebilecek adımları atamamaktadırlar (Özpolat, 2013). Bütün bu etkenler göz önüne alındığında eğitim ortamlarının öğrenci merkezli bir anlayışla yeniden ele alınması zorunlu hale gelmiştir.

Öğretim anlayışında yaşanan bu değişim öğretmene olan bakışın da farklılaşmasına yol açmıştır. Günümüzde öğretmenin bilginin tek kaynağı olduğu öğretim süreçleri, yerini öğrencinin bilgiye ulaşmasında rehberlik ettiği, öğrenciyle birlikte bilgiyi oluşturduğu ve öğrencinin bilgiye ulaşması için gerekli ortamların düzenleyicisi olduğu

yenilikçi bir anlayışa bırakmıştır. Öğretmenlerin rolleri; karar alıcı olmaktan öğrenmeyi kolaylaştırıcılığa, öğretici olmaktan işbirliği yapmaya ve uzman olmaktan öğrenen olmaya doğru değişmiştir. Dolayısıyla öğretme ve öğrenmeyi tasarlama, bilgiyi almaktan öğrenmeyi öğrenmeye; geleneksel pasif öğrenmeden etkin öğrenmeye; öğretmen merkezli öğrenci merkezliye; önceden tanımlanan katı eğitim programından esnek ve değişik öğrenme yaşantılarına; sınıf öğretiminden küçük grup ya da bireysel öğrenmeye doğru bir geçiş gerçekleşmiştir (Ünver ve Demirel, 2004).

Günümüzde öğretme-öğrenme sürecinde bir yandan öğretmenin görev ve sorumlulukları anlam değiştirirken diğer yandan ikinci bir öge olarak teknoloji ön plana çıkmaya başlamıştır. Toplumun her alanında kendini hızla hissettiren teknolojik gelişim, eğitim alanında da kaçınılmaz bir şekilde kendini göstermiş ve öğretim etkinliklerini biçimlendiren bir unsur olmaya başlamıştır. Gelişen noktada eğitim süreçlerini teknolojik gelişmelerden soyutlamak; teknoloji çağının içine doğan, z kuşağı olarak adlandırılan ve günümüz eğitim süreçlerinin merkezinde yer alan nesillerin anlamadığı bir eğitim anlayışıyla yola devam etmek anlamına gelecektir. Çünkü teknolojiyi günlük yaşamda kullanmak bu nesil için neredeyse doğuştan getirdikleri bir beceri halini almıştır. Dolayısıyla günümüz eğitiminde farklı roller üstlenmiş olan öğretmenin hem teknolojiyi kullanması hem de öğretim süreçlerini teknolojik gelişmeleri de dikkate alarak tasarlaması bir gereklilik olmuştur (Alpar, Batdal ve Avcı, 2007). Bu yenilikçi anlayış öğrenme-öğretme ortamlarının yeniden tasarlanmasını zorunlu hale getirmiştir (Hayırsever ve Orhan, 2018). Öğretmenin, bir rehber görevi üstlenerek teknolojinin de yardımıyla öğretim etkinliklerini düzenlediği, sınıf dışı ortamların da öğretim etkinliklerinin sürdürüldüğü bir alan halini aldığı, öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrendikleri ve öğretim sürecinin tamamına etkin bir şekilde katıldıkları yenilikçi öğretim tasarımlarından biri de ters yüz edilmiş öğrenme modeli (TYEÖ) olarak adlandırılan yaklaşımdır. TYEÖ modeli öğretim sürecini sadece sınıfta gerçekleşen tek boyutlu bir yapı olmaktan çıkarmaktadır. Bu modelde öğretim gerek sınıf içinde gerekse sınıf dışında yürütülen etkinliklerin bir sonucu olarak iki boyutlu bir hâl almaktadır. Bu sayede TYEÖ modeli, öğretim sürecini öğretmen güdümünde gerçekleşen tek taraflı aktarıma dayalı bir etkinlik olmaktan çıkararak ona tasarlayıcı bir rehber rolü biçmekte, öğrencinin de sorumluluk olarak etkin katılım gösterdiği bir yapıya büründürmektedir. Bunu yaparken bir yandan yüz yüze eğitimin üstün yönlerini kullanmakta, diğer yandan da teknolojiyi öğretim süreçlerine katmaktadır. Öğrenciler öğretmen tarafından kendileri için hazırlanan

ders içeriğine sınıf dışı ortamda hazırlanarak sınıfa geldikleri için normal şartlarda öğretmenin sınıfta dersi anlatmak için kullandığı zaman dilimi konuyla ilgili bireysel ya da grupla yapılan öğretici etkinliklere ayrılmaktadır. Bu sayede öğretim için ayrılan zamanın verimini artırmak amaçlanmaktadır. Aynı zamanda öğrenciler sınıfa kendileri için hazırlanan içeriğe çalışarak geldiklerinden öğretim süreçlerine etkin bir şekilde katılım göstererek bilgilerini pekiştirme, akranlarıyla işbirliği yapma ve bilgiyi yapılandırma olanağı bulmaktadır. Bütün bu özellikleri dikkate alındığında TYEÖ modelinin, yukarıda açıklanan ve günümüz eğitim ortamlarını şekillendiren değerler dizisi dönüşümünün beklentilerini karşılayan bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Ev ödevleri, günümüzde gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin ve ailelerin sıklıkla şikâyetçi oldukları bir unsur olarak birçok araştırmaya konu olmaktadır. Alanyazın incelendiğinde ev ödevlerinin öğrencilerde okul çalışmalarına yönelik bıkkınlık yarattığı ve okula yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine neden olduğunu ortaya koyan çalışma bulguları (Eren ve Henderson, 2011; Rudman, 2014; Turanlı, 2007; Van Voorhis, 2004; Warton, 2001; Xu, 2005) mevcuttur. Bunun yanı sıra öğrencilerin ev ödevlerini kendileri için ek bir yük olarak gördükleri ve bu durumdan hoşnut olmamalarına rağmen ev ödevlerine sıklıkla ailelerin yardım ettiği belirlenmiştir. Ailelerin bütün bu olumsuzluklara rağmen çocuklarının fayda sağlamaları adına bir zorunluluk olarak onların ev ödevlerine yardım etmeye devam ettikleri çalışma bulgularında (Duru ve Çoğmen, 2017; Kırmızıgül, 2018; Ok ve Çalışkan, 2019; Öcal, 2009; Özpolat, Karakoç ve Kara, 2017; Şen ve Gülcan, 2012) ortaya konmuştur. Bu durumun gerek ailelerde gerekse çocuklarda stres ve sıkıntı yarattığı dile getirilmiştir (Kırmızıgül, 2018; Öcal, 2009). Bu bakımdan ele alındığında TYEÖ modeli, öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları geleneksel bir ödevlendirme anlayışının ötesine taşımaktadır. Öğrenciler kendileri için etkileşimli ya da geleneksel videolar aracılığıyla hazırlanan konu anlatım videolarını izleyerek sınıfta gerçekleştirecekleri etkinlikler için çalışmaktadır. Hazırlanan videoların yanı sıra etkinlik kâğıtları, çalışma yaprakları ve konu testleriyle de çalışmalarını pekiştirmektedir. Bu bakımdan ele alındığında sınıf dışı çalışmalarının kontrolü tamamen öğrencinin elindedir. Sınıfta gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerinin daha verimli geçebilmesi için sınıf dışı çalışmaların öneminin bilincinde olan öğrenci sorumluluk duygusuyla hareket ederek kendi öğrenim süreçlerini yönlendirmektedir. Bu durum öğrenci için hazırlanan çalışma içeriğinin niteliğine bağlı olarak ödev yapma isteğinin artmasına, yaptığı sınıf dışı

Çalışmalardan keyif almasına ve dev yapma sorumluluğunun gelişimine katkı sağlamaktadır (Strayer, 2007). Sınıf dışı ğretim etkinliklerinin yürütülmesine ilişkin TYE modelinin sunduğu olanakların ve bakış açısının ev ödevlerine yönelik araştırma bulgularıyla ortaya konan olası problem durumlarını ortadan kaldıracıebileceği düşünülmektedir.

Bireyin toplumsal kurallara uyumu ve hayattaki başarısı bakımından çok önemli yere sahip olan sosyal bilgiler dersi öğrenciler tarafından çoğu zaman ezbere dayanan, sıkıcı bir ders olarak nitelendirilmektedir (Akengin, Sağlam ve Dilek, 2002; Demir ve Akengin, 2014; Ekici ve Yeşilbursa, 2021; Kayalı, 2003; ztrk ve Keçe, 2015; Tnkler, 2019). Araştırmacılar sosyal bilgiler dersine yönelik var olan bu olumsuz algının giderilmesi için etkili sosyal bilgiler öğretiminin nasıl olması gerektiğine yönelik bir arayış içerisine girmişlerdir (Demir ve Akengin, 2014). TYE modeline dayalı olarak yürütülen çalışma bulguları (Akbulut, 2021; Camcı, 2022; alıcı, 2019; Demir, 2020; Erdoğan, 2018; Lee, 2018; Naycı, 2017), bu modele göre yürütülen derslerin katılımcılar tarafından eğlenceli bulunduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca günümüzde eğitim ortamlarının teknolojiyle bütünleşmesinin öğrencilerin derslere yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği bilinmektedir (Andaç, 2016; Arslan ve Bilgin, 2020; zen ve zmen-Kılıç, 2014; Sakız, zden, Aksu ve şimşek, 2014; Tataroğlu, 2009). Özünde bir vatandaşlık aktarımı dersi olarak kabul edilen sosyal bilgiler dersinin de günümüz eğitim ortamlarını etkisi altına alan teknolojik gelişmelerden bağımsız kalması düşünülemez. Öyle ki sosyal bilgiler derslerinde teknoloji kullanımının, öğrencilerin derse yönelik tutumlarını, konu alanı öğrenmelerini ve ders başarılarını yükselttiği çalışma bulgularıyla (Boon, Burke, Fore, Burke, 2006; Kaya, 2008; Yeşiltaş ve Turan, 2015) ortaya konmuştur. Bu nedenle teknoloji ile yüz yüze eğitimi bütünleştiren bir yapıya sahip olan TYE modelinin, sosyal bilgiler dersi bağlamında ele alınması, gerek dersin sıkıcı olduğuna yönelik var olan algıyı ortadan kaldırması gerekse öğrencilerin derse yönelik olumlu bir tutum geliştirmeleri adına önemli görülmektedir. Ayrıca alanyazında ilkokul sosyal bilgiler dersi bağlamında TYE modeliyle ilgili yapılan sınırlı sayıda (Gündoğan-Enderöz, 2021; Erbil, 2019; Güven-Demir, 2018; Naycı, 2017; şengün, 2019) alışmanın olduğu, bu çalışmaların genellikle nicel ya da karma araştırma yaklaşımlarına göre tasarlandığı, ilkokul 4. sınıfta TYE modelinin nitel bir yaklaşımla eylem araştırması şeklinde ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı, ilkökul sosyal bilgiler dersi kapsamında ters yüz edilmiş öğrenme modelinin öğrenme-öğretme sürecine yansımalarını ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri nasıl yürütölmektedir?
 - Sınıf dışı öğretim etkinlikleri nasıl yürütölmektedir?
 - Sınıf içi öğretim etkinlikleri nasıl yürütölmektedir?
2. Öğrencilerin uygulama sürecinde akademik başarı düzeylerinin gelişimi nasıldır?
3. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar nelerdir?
4. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar nasıl çözülebilir?
5. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinliklerine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğrenme ortamlarının temel amacı, öğrenenin en etkili şekilde bilgiye ulaşmasını sağlamak olmalıdır. Öğretmenin mutlak aktarıcı rolü üstlendiğı, öğrencilerin edilgen birer birey olarak kendilerine anlatılanları dinledikleri, değişime kapalı ve kalıpları olan bir öğretim anlayışında bilgiye etkili bir şekilde ulaşmayı beklemek çok olası değildir. Bu bağlamda günümüz eğitim anlayışı bütün bu kısıtlayıcı özellikleri barındıran ve geleneksel olarak ifade edilen öğretim uygulamalarından, öğrencinin bilgi edinme sürecine etkin katılım gösterdiği, yaşayarak, deneyerek ve keşfederek öğrenme anlayışına dayalı, sorgulamaya önem veren ve öğretmenin mutlak hâkimiyet sahibi bir otorite figürü olması yerine öğretmenin süreci tasarlayarak rehberlik ettiği bir öğretim anlayışına doğru yön değiştirmeye başlamıştır. Toplumun her alanına etki ederek değişimin öncüsü olan teknolojik gelişmelerin de kaçınılmaz olarak eğitim ortamlarında kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, okulun ve sınıfın öğretimin gerçekleştiğı tek mekân olduğu anlayışı, yerini zamandan ve mekândan bağımsız öğretime bırakıştır. Bütün bu olgular göz önüne alındığında günümüz eğitim ortamlarının öğrenenlerin kendi deneyimlerine dayanan ve öğrenmelerinin sorumluluğunu aldıkları, sürecin etkin bir parçası olarak bilgiye ulaşma yollarını kendi keşfettikleri, öğretmenin öğretim sürecinin planlayıcısı ve yol göstericisi olduğu, teknolojiyle bütünleşmiş bir şekilde sınıftan bağımsız bir yapıya

sahip olması istenmektedir. Günümüzde bu yapıya hizmet eden birçok öğretim yaklaşım ve modeli bulunmaktayken, TYEÖ modeli gerek geleneksel eğitim anlayışını tersine çeviren bir yapıda olması, gerekse teknoloji ile öğretim faaliyetlerini bir araya getirmesi ile ön plana çıkmaktadır.

TYEÖ modeli hem geleneksel sınıf ortamında hem de çevrimiçi ortamlar üzerinden yürütülen, harmanlanmış öğrenmenin bir biçimi olarak anlamlı öğrenmelerin gerçekleştirilmesini sağlayan bir öğretim modelidir. Bu modelde geleneksel öğretim paradigması ters çevrilmekte, evde dersin kuramsal kısmına yönelik bilgi edinilmesi sağlanmakta, sınıf içindeki zamanda ise öğrencilerin etkin olduğu öğrenme yaşantıları gerçekleştirilmektedir. TYEÖ modeli esnek bir öğrenme ortamı oluşturarak, öğrenci merkezli bir anlayışla, öğretmenlerin etkin bir rehber olarak içeriği amaca göre belirlediği bir anlayışa sahiptir. Bu modelde öğretmen rehber ve yönlendirici rolünde iken öğrenci merkezdeki etkin katılımcı rolünü üstlenmektedir. TYEÖ modelinde doğrusal ve sade bir öğretim yerine daha bireysel bir öğretim söz konusudur. Öğrenciler alt düzey öğrenmeleri ders öncesinde sınıf dışında gerçekleştirirken üst düzey öğrenmeler sınıf içindeki zamanda gerçekleştirilmektedir. Öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşiminin artmasının yanında, bireysel öğrenme olanağı sunması, etkin öğrenmeyi ve işbirliğine öğrenmeyi sağlaması, öğrenci katılımını artırması, grupla çalışma becerilerini geliştirmesi, problem çözme ve eleştirel düşünme gibi 21. yüzyıl becerilerini kazandırması da TYEÖ modelini ön plana çıkarmaktadır. Öğrenme sorumluluğunun öğrenenlerde olduğu bu modelde, öğrenenler kendi öğrenme süreçlerine dâhil olurlar. TYEÖ modelinde öğrenenler istedikleri zaman ve istedikleri yerde, kendi bireysel hızlarına göre ilerleme olanağına sahiptirler. Hangi materyal ile daha iyi öğrenebileceklerini, bilgiyi öğrenip öğrenmediklerini, öğrenmeleri için ne kadar süre çalışmaları gerektiğini kendileri belirleyebilmektedir.

Öğrenenlerin kendi öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu aldıkları, öğretim yaşantılarına etkin olarak katıldıkları ve çevrimiçi ortamları eğitsel amaçlı olarak kullandıkları bir öğretim anlayışının öğrencilerde bir yeterlik olarak gelişebilmesi için ilkokul dönemi kritik bir öneme sahiptir. Çünkü ilkokul, bireyleri yetişkin olduklarında alacakları, toplumsal, kültürel ve ekonomik görevler için hazırlayan, bu görevler için en temel bilgi ve becerileri sağlayan bir eğitim basamağıdır. İlkokul dönemiyle birlikte kendilerinde gelişecek bu yeterlik, onların gelecek öğrenim kademelerinde ve yaşamlarının öğrenim dönemi dışında kalan her anında kendi öğrenmelerinin

sorumluluğunu almaları, bilgiye ulaşmaları ve çevrimiçi ortamları eğitsel amaçlı kullanmaları için bir temel oluşturacaktır. Günümüz ilköğretim programlarında yer alan bütün dersler bu amaç için kullanılabilecekken, toplumsal değişimi gerçekleştirmede önemli bir işleve sahip olan sosyal bilgiler dersi, ilköğretim dönemindeki bütün dersler arasında ön plana çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersi kapsamında toplumsal değişimin gerçekleşmesine hizmet eden alanlardan biri de bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliğidir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde de programın, bilim ve teknolojiyi etkin şekilde kullanacak gerekli bilgi, birikim, beceri ve yeterliklere sahip kuşakların yetiştirilmesini hedeflediği belirtilmiştir. Ayrıca, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın öğrencilerde “bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanma” becerisi kazandırmayı amaçladığı vurgulanmıştır. Bütün bunların yanında, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın “Programın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar” başlıklı bölümünde, öğretim sürecinde farklı tartışma tekniklerinin, problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıfta kullanılması gerektiği vurgulanmış, okul dışı ortamlardan da yararlanılması gerektiği belirtilmiştir. Hepsinden öte sosyal bilgiler dersi temelinde bir vatandaşlık aktarımı dersi. Günümüzde toplumların vatandaşlarından beklentileri teknolojinin hızla gelişip yaygınlaşmasıyla farklı bir boyut kazanmıştır. Günümüzde bireylerden rutin vatandaşlık becerilerinin yanında, dijital teknolojilerden ve dijital ortamlardan en verimli şekilde yararlanabilen, ayrıca vatandaşlık görev ve sorumluluklarını dijital ortamlarda da yerine getirebilen bireyler olmaları beklenmektedir. Dijital vatandaşlık olarak tanımlanan bu yeni kimliğin alt boyutlarından biri dijital okuryazarlık olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda dijital okuryazarlık, bireylerin sahip olmaları gereken 21. yüzyıl becerilerinden biri olarak görülmeye başlanmıştır. Böylesi bir durum dijital okuryazarlık becerisinin doğrudan sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilebileceği sonucunu ortaya koymaktadır. Sözü edilen gerekçelerden hareketle TYEÖ modelinin sosyal bilgiler dersi kapsamında uygulanmasına karar verilmiştir.

Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde, ters yüz edilmiş öğrenme modeli ile bütünleştirilen öğretim uygulamalarının öğrencilerin ders başarıları ve ödev yapma konusundaki isteklerini artırdığını, ders performanslarını iyileştirdiğini, öz güven ve öz yeterliklerini artırdığını ve daha etkili bir öğrenme ortamı

oluşturduğunu, kalıcı öğrenmelerin sağlandığını, akademik başarıyı ve motivasyonu artırdığını ortaya koyan çalışma bulgularına rastlanmıştır. Bunların yanı sıra TYEÖ modelinin problem çözme, eleştirel düşünme, bağımsız öğrenme öz yeterliği, zihinsel risk alma, işbirliğine dayalı öğrenme, bilgi okuryazarlığı, üst biliş farkındalığı ve bilgisayarca düşünme gibi üst düzey becerilerin gelişimine katkı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. TYEÖ modelinin sadece öğrencilerin değil öğretmen ve velilerin de memnun olduğu bir uygulama olduğu belirlenmiştir. Türkiye’de TYEÖ modeli odaklı çalışmaların büyük oranda ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde gerçekleştirildiği görülmektedir. İlkokul düzeyinde TYEÖ modeli ile bütünleştirilmiş öğretim uygulamalarının gerçekleştirildiği sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Gündoğan-Enderöz, 2021; Erbil, 2019; Güven-Demir, 2018; Naycı, 2017; Şengün, 2019). Bu durum bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Bu noktada yapılacak çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlıklar

Bu araştırma,

- 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Siirt ili Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı bir ilkokulun 4. sınıfında öğrenim gören ve araştırmaya katılan öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.
- 2021-2022 eğitim-öğretim yılında uygulanan 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve ders kitaplarındaki 4. sınıf “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarına yönelik kazanımlar ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Google Classroom: Okullar için geliştirilen ve ücretsiz sanal sınıf imkânı sunan sanal sınıf (Tekin-Poyraz ve Özkul, 2019, s.13)

Harmanlanmış Öğrenme Modeli: Yüz yüze öğrenme ile uzaktan öğrenme yapılarının birbirini tamamlamasıyla ideal bir öğrenme girişimi oluşturmayı amaçlayan, uzaktan öğrenme süreçlerinin geleneksel öğrenme süreçleriyle birlikte yapılandırılmasını esas alan bir tasarım süreci (Tonbuloğlu ve Tonbuloğlu, 2021, s.3).

Sosyal Bilgiler: Öncelikli amacı birbirine bağı bir dünyada gençlerin bilgiye dayalı mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmeye yardımcı olarak sosyal ve beşeri bilimlerin vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştırıldığı çalışma alanı (NCSS, 1994, s.3)

Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli: Öğrencilerin ders saatinden önce ilgili ders konusuna ilişkin hazırlıklarını yapıp ders saatinde ders konusunu özümsemek için öğretmenle bir araya geldikleri, ders saatinde daha derin öğrenme etkinlikleri gerçekleştirmelerine olanak sağlayan öğretim yaklaşımı (Uçar ve Bozkurt, 2018, s.145).

Vyond: Animasyonlu video oluşturma programı.

2. ALANYAZIN

Araştırmanın bu bölümünde kavramsal çerçeve ve araştırma ile ilgili alanyazın taraması hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Bir Eğitim Basamağı Olarak İlkokul

İlkokul; örgün eğitimin ilk basamağı olan, toplumun üyesi olacak bireylerin sağlıklı ve mutlu yaşamalarını sağlayacak temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırıldığı örgün eğitim basamağının ilk eğitim kurumudur (Gültekin, 2020). Yasal metinlerde ilkokul, zorunlu eğitim çağındaki kız ve erkek çocuklar için devlet tarafından açılan 4-5 yıllık, zorunlu ve parasız eğitim kurumları olarak açıklanmaktadır. İlkokulun amaç ve görevleri ise her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olabilmesi için gerekli en temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırarak onları ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirip hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. Böylece ilkokula, zorunlu eğitim çağında bulunan bütün çocukları milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yetiştirme görevi verilmektedir (Güneş, 2021). İlkokul eğitimi ile çocuk yaşama ve bir üst aşamadaki eğitim basamağına hazır hale gelmekte, yaşamı için sahip olması gereken temel bilgi, beceri ve davranışları kazanmaktadır (Gültekin, 2007).

İlkokul kurumu çok uzun bir geçmişe sahiptir. Bu geçmiş Antik çağa kadar uzanmaktadır. Bu durum ilkokulun tarih boyunca farklı isimlerde anılmasına da neden olmaktadır. Bu isimler toplumun dilinden, kültüründen ve inanışından etkilenmişlerdir. Örneğin küttab, sıbyan mektebi, ilk mektep, iptidai mektep gibi ifadeler farklı toplumlarda ilkokul yerine kullanılan tanımlardan bazılarıdır (Güneş, 2021).

İçerik olarak incelendiğinde Antik medeniyetlerde ilkokulda yer alan öğretim uygulamaları ağırlıklı olarak okuma yazma ve temel din bilimlerini kapsamaktadır. Rönesans ve Reform dönemiyle birlikte ağırlık kazanan pozitif bilimler ilkokulda öğretimi gerçekleştirilen alanların değişim göstermesine neden olmuştur. Bu dönemle birlikte sosyal bilimler, tarih, coğrafya gibi dersler gündeme gelmiş, 19. yüzyıla gelindiğinde fen ve doğa bilimleri, tarih ve coğrafya gibi dersler ilkokul programlarında yerini almıştır. Bu süreç bir yandan da program, araç-gereç, ders kitabı ve öğretim yöntemi gibi ilkokulun temel öğelerinin gelişmesini sağlamıştır (Genet, 2020'den aktaran Güneş, 2021).

Çocuk birçok temel bilgi, beceri ve duyuşal davranışları ilkokul döneminde kazanmakta; böylece hem yaşamına, hem de bir üst öğrenim kademesi olan ortaokula

hazır duruma gelmektedir. İlkokulu önemli kılan en önemli özellik, bu eğitim sürecinde öğrencilere okuma-yazma becerisi, temel matematiksel becerileri, sosyal beceriler ve fen alanındaki temel yeterliklerin yanı sıra, temel vatandaşlık becerilerinin kazandırılıyor olmasıdır (Küçüktepe, 2010). İlkokul gerek çocukların bireysel olarak çok yönlü gelişimi, gerekse toplumun etkin bir üyesi olması açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü çocuk, ilkokul sayesinde topluma ait bir birey olabilme yolunda ilk adımlarını atmaktadır. Bundan dolayı ilkokul birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de temel eğitim olarak adlandırılmaktadır. Bu öneminden dolayı ilköğrenim hakkı anayasamızın 42. maddesinde olduğu gibi, çoğu ülkenin anayasasında garanti altına alınmış bir hak niteliğini taşır. Anayasalarda bu eğitim kademesinin istisnasız her çocuk için zorunlu ve parasız olduğu vurgulanmış ve bunun devletin bir görevi olduğu ifade edilmiştir (Arslan, 2000).

İlkokul; bireysel gelişme, toplumsal yaşam, ekonomik etkinlik ve insan ilişkileri olmak üzere kimi temel amaçları gerçekleştirmeye çalışmaktadır (Tezcan, 1993). İlkokul bireysel açıdan bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım eder. Eğitim yoluyla kendini gerçekleştiren birey öğrenme ve tartışma isteği duyar, dili etkili kullanır, sayma ve hesaplamayı öğrenir, işittiğini duyar, baktığını görür, sağlık ve hastalık hakkında temel bilgiye sahip olur, spor ve boş zaman etkinliklerine katılır, entelektüel ilgiler geliştirir ve güzel şeyler takdir eder. İlkokul, toplumsal açıdan bireylere karşılaşacakları sorunları çözmede, toplum değerlerine uyum sağlamada ve toplum kurallarını uygulamada temel yeterlilik kazandırır. İlkokul bireyin vatandaşlık sorumluluğunu geliştirirken sosyal adalet konusunda duyarlı olmasını, eleştirci düşünme yeteneği geliştirmesini, hoşgörülü ve düşünce ayrılıklarına saygılı olmasını sağlar (Varış, 1988). İlkokulu bitiren bir öğrenci ekonomik yaşam bakımından çalışmaktan haz duyan iyi bir üretici olarak yetişir. Meslekleri tanır ve mesleğini seçmede isabetli kararlar alır. Mesleğinde başarılıdır ve yaptığı işin toplumsal değerini bilir. Kendi gelir ve harcamalarını düzenler, tasarrufludur ve iyi bir tüketicidir. İlkokul bireyin insan ilişkilerini geliştirmesine yardım eder. Böylece birey insanlığa saygı duyar, dostluğa önem verir, zengin bir sosyal yaşam sürer. Başkaları ile etkin işbirliği geliştirir ve sosyal davranışlarında naziktir (Varış, 1985).

Yukarıda ifade edilen bütün bu yetkinlikler bireylerin nitelikli bir ilkokul eğitimi almalarıyla mümkündür. Nitelikli bir ilkokul eğitimi için de toplumsal gelişim ve değişimlerin eğitim ortamlarına en uygun şekilde aktarılması kritik bir öneme sahiptir. Günümüzde bilgi toplumu olma yolunda gerçekleşen ilerlemeler eğitimin her alanında değişimlere neden olurken, bu değişim ve gelişimin gerçekleştiği alanlardan biri

teknolojideki ilerlemelerdir. Teknoloji alanında yaşanan ilerlemenin toplumla sıkı bir ilişki içinde bulunan eğitim ortamlarını, dolayısıyla eğitimin ilk basamağı olan ilkokulu doğrudan etkilemesi kaçınılmazdır. Buna etkileşim ilkokul basamağındaki eğitim ortamlarını yaşanan teknolojik gelişmelerle paralel olarak yeniden gözden geçirmeyi gerekli kılmaktadır. Bu gereklilik, öğrenenlerin toplumun ve çağın beklentilerine göre donanmış bir şekilde eğitim hayatlarını devam ettirmelerini ve uzun vadede çevrimiçi ortamları eğitsel amaçlı olarak kullanabilmeleri için oldukça önemlidir. Öyle ki ilkokul dönemiyle birlikte öğrencilerde oluşacak bu yeterlik, sonraki öğrenim kademelerinde ve yaşamlarının her anında ihtiyaç duyacakları bir nitelik olacaktır. Bu bakımdan ilköğretim dönemi kritik bir öneme sahiptir. Çünkü ilköğretim, bireyleri yetişkin olduklarında alacakları, toplumsal, kültürel ve ekonomik görevler için hazırlayan, bu görevler için en temel bilgi ve becerileri sağlayan bir eğitim basamağıdır (Yaşar, Sözer ve Gültekin, 2000).

İlkokul basamağı, bireylerin fiziksel, zihinsel ve duyuşal boyutta bütünsel gelişimlerinin sağlanabilmesi adına farklı derslerin bir araya gelmesinden oluşmuş yapıyı ifade eder. Bu yapı içindeki derslerin tamamı öğrencilerde istenen değişim ve gelişimi gerçekleştirme adına önemliyken, birçok disiplinden oluşan yapısı ve temelinde bir vatandaşlık eğitimi dersi olması sosyal bilgiler dersini ilkokul programı içerisinde özel kılmaktadır. Bir sonraki başlıkta; sosyal bilgiler dersinin tanımı, tarihsel gelişimi ve ilkokul programı içerisindeki yeriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.2. Sosyal Bilgiler Dersi

Ortaya çıkışından günümüze kadar geçen süre içerisinde bir kavram olarak sosyal bilgilere yüklenen anlam; çağın koşulları, toplumun gereksinimleri ve sosyal bilgiler alanında çalışmalar yürüten kurum ve kişilerin amaç ve felsefi anlayışlarına göre değişiklik göstermiştir (Öztürk ve Otluoğlu, 2003). Bu durumun yanı sıra sosyal bilimlerin içinde yer alan farklı tanımlara sahip birçok disiplinden oluşması nedeniyle sosyal bilgilerin herkes tarafından kabul edilebilir bir tanımının yapılması güçleşmektedir. Nitekim 20. yüzyıl boyunca “sosyal bilgiler nedir?” sorusuna pek çok yanıt verilmiştir (Öztürk, 2006).

Sosyal bilgiler bir kavram olarak ilk kez Amerika Birleşik Devletleri’nde Milli Eğitim Derneğinin Orta Dereceli Okulu Yeniden Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından 1916 yılında kabul edilmiştir. Komite bu kavramı, “Mevzu

doğrudan doğruya insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısıyla insana dair olan bilgiler sosyal bilgilerdir” şeklinde tanımlamıştır (Moffat, 1957, s. 7). Komitenin bu tanımının yanı sıra, gelişen tarihsel süreçte sosyal bilgilere ilişkin farklı tanımlamalar yapılmıştır. Sosyal bilgilere ilişkin yeni tanımlar oluşturulmasına rağmen 1970’lere kadar sosyal bilgilerin tanımı, içeriği ve kapsamı hakkında bir görüş birliği sağlanamamıştır. Ancak bu tarihte ilk kez Barr, Barth ve Shermis tarafından sosyal bilgiler; bireye verilecek vatandaşlık eğitiminde sosyal bilimler ile beşerî bilimlerin birleştirilmesi şeklinde tanımlanmıştır (Barr, Barth ve Shermis, 2013). Ancak hiç şüphesiz sosyal bilgiler kavramına ilişkin en kapsamlı yanıt Amerika’da profesyonel sosyal bilgiler eğitimcilerinin üyesi olduğu Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) tarafından yapılmıştır. Konsey 1992 yılında sosyal bilgilerin tanımıyla ilgili tartışmalara son vermek için kapsamlı bir tanımlamaya gitmiştir (Öztürk, 2006). Bu tanımda sosyal bilgiler;

Öncelikli amacı birbirine bağlı bir dünyada gençlerin bilgiye dayalı mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmeye yardımcı olarak sosyal ve beşerî bilimlerin vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştırıldığı çalışma alanı (NCSS, 1994, s. 4).

şeklinde tanımlanmıştır.

Türkiye’de de sosyal bilgiler kavramı ile ilgili farklı zamanlarda farklı tanımlamalar yapılmıştır. Bu tanımlamalardan en eskisi, sosyal bilgilerin etkin vatandaş yetiştirme amacına hizmet ettiği görüşüne dayanan tanımdır. Erden (tarihsiz) tarafından yapılan tanıma göre sosyal bilgiler;

İlköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı (Erden, tarihsiz, s. 2).

olarak tanımlanmaktadır. Etkin vatandaşlık vurgusunu ön plana çıkaran benzer bir tanımlamada bulunan Öztürk (2012) sosyal bilgileri;

Hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşerî bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programı (Öztürk, 2012, s. 12).

olarak tanımlamaktadır. Başka bir tanımda ise Sönmez (2010, s. 20) sosyal bilgileri “Toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler” şeklinde tanımlamış ve sosyal bilgilerin disiplinler arası bir alan olarak ele alınması gerektiğini ifade etmiştir. Ülkemizde 2018 yılında yenilenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında sosyal bilgilere ilişkin doğrudan bir tanımlama yer

almamaktadır. Bununla birlikte programın uygulanmasında dikkat edilecek hususlar başlığı altında yer alan maddelerin satır aralarında sosyal bilgilerin tanım, içerik ve kapsamına yönelik ipuçlarına ulaşmak mümkündür. Buna göre sosyal bilgiler;

Öğrenme alanlarında tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerle insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi konularının bütünleşmiş olarak ele alındığı, konuların disiplinler arası bir yaklaşımla işlendiği bir ders (MEB, 2018, s. 10).

olarak tanımlanmaktadır.

Yapılan bütün bu tanımlardan hareketle sosyal bilgilerin; bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla sosyal konularını yansıtan, öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında değerlendirildiği toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ders olduğu söylenebilir.

Sosyal bilimlerin kapsamı içerisine giren disiplinlerin her birisinin araştırma alanı insan olgusudur. Bu disiplinlerin birbirinden ayrıldığı nokta ise insan olgusunu ele alış biçimleridir. Sosyal bilimlerin içerisinde barındırdığı disiplinler düşünüldüğünde ürettiği bilgilerin kapsamı oldukça geniştir. Üretilen bilgilerin insana ulaşabilmesinde işe koşulabilecekken yollardan biri de eğitimidir. Eğitimle sosyal bilimlere ait bilgi, beceri, değer ve tutumların kazandırılması sosyal bilgiler dersi aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Sosyal bilgiler dersinin temel amacı; öğrencilerin çevreye, topluma ve insanlığa karşı görev ve sorumluluklarını öğrenmesi, toplumsal sorunlara çözüm üretebilmesi ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmesi amacıyla onların belli beceri ve davranışları edinmelerini sağlamaktır (Aykaç, 2007; MEB, 2018).

Sosyal bilgiler dersi aracılığıyla kazandırılması planlanan bilgi, beceri ve davranışların öğrencilere aktarılmasında, birçok öğretim yöntem ve tekniğini işe koşturmak mümkündür (MEB, 2018). Dünyada formal eğitime geçişle birlikte ilk örnekleri ortaya çıkan ve günümüzde geleneksel eğitim uygulamaları başlığı altında ele alınan öğretim süreçlerinden; öğrenciyi öğretim sürecinde merkezinde konumlandırarak onun öğrenim deneyimine yaparak-yaşayarak sahip olmasını amaçlayan çok boyutlu süreçlere geçiş yaşanmaktadır. Son yıllarda teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin eğitim ortamlarına bütünleşmesiyle birlikte, kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin etkililiği farklı boyutlara ulaşmıştır. Pedagojik hassasiyetler düşünülerek ortaya konan yeni öğretim uygulamalarıyla öğrencilerin gelişim süreçleri olumlu bir ivme kazanırken, gelişen eğitim teknolojileri bu ivmenin hız kazanmasını sağlamıştır.

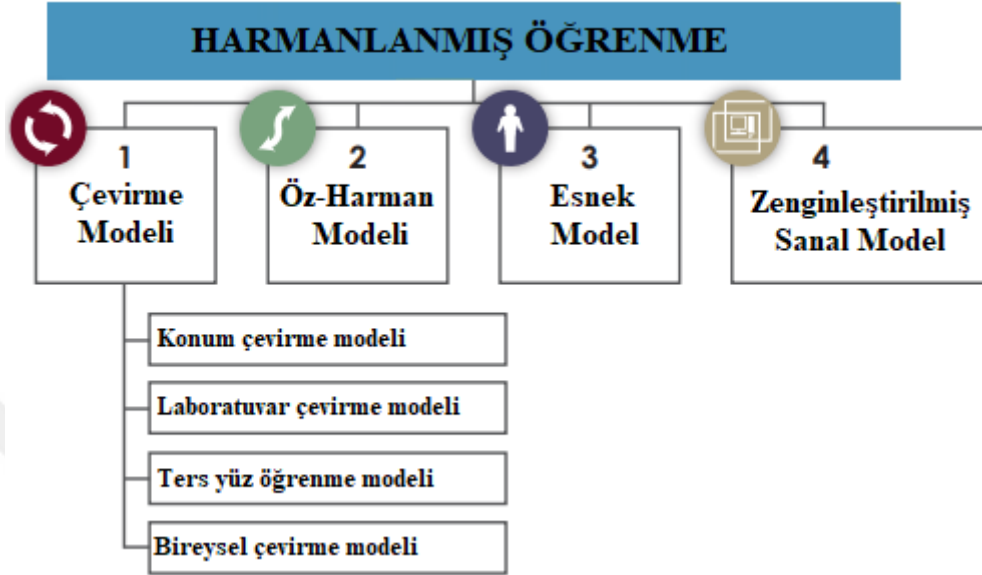
Bilgi, iletişim ve internet teknolojilerindeki hızlı gelişmeler öğretmenlere derslerini; öğretimi ve öğrencilerin bilişsel yeterliklerini destekleyecek şekilde tasarımları için yeni olanaklar sunmaktadır. Öğretme-öğrenme yaklaşımlarındaki çok sayıda yeniliği içeren değişimlerden biri de bir dizi yöntemi içinde barındıran harmanlanmış öğrenmedir (Kurt, 2017). Harmanlanmış öğrenme en genel tanımıyla; internet destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin üstün yönlerinin birleştirilmesiyle oluşturulan bir öğretim tasarımıdır (Ünsal, 2007). Sonraki başlıkta harmanlanmış öğrenme kavramı ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

2.3. Harmanlanmış Öğrenme

Eğitimciler uzun yıllar eğitim-öğretim süreçleri ile teknolojiyi bütünleştirmeye çalışmışlardır. Özellikle internetin ortaya çıkışı ve gelişimiyle birlikte bu süreç ivme kazanmış, teknoloji eğitim-öğretim süreçlerinde daha sık kullanılmaya başlanmıştır. Uluslararası alanyazında “Blended Learning” olarak adlandırılan harmanlanmış öğrenme, ülkemizde karma öğrenme (Gedik, 2010; Umar, 2014; Yılmaz, 2018) ve hibrit öğrenme (Balaman, 2010) olarak da isimlendirilmiştir. Harmanlanmış öğrenme, yüz yüze ve uzaktan öğretimin güçlü yönlerinin harmanlanmasıyla ortaya çıkmıştır (Garrison ve Kanuka, 2004). Harmanlanmış öğrenme yüz yüze ve uzaktan öğrenme ortamlarının üstün yönlerini kullanmasının yanı sıra her iki öğrenme ortamının zayıf yönlerini de tamamlamaya çalışmaktadır (Ünsal, 2007). Harmanlanmış öğrenme ortamları sayesinde öğrenciler, hem teknoloji destekli öğrenme ortamlarının hem de yüz yüze öğretimin olanaklarından yararlanmaktadırlar (Hayırsever ve Orhan, 2018). Harmanlanmış öğrenme ile öğrenci, sınıf dışında çeşitli çevrimiçi araçları kullanarak öğrenme faaliyetlerinin zamanını, yerini ve hızını kendi gereksinimlerine göre yine kendisi ayarlamaktadır. Bu sürecin sınıf içindeki yüz yüze öğretim uygulamaları ile birleştirilmesiyle de harmanlanmış öğrenme ortaya çıkmaktadır. Harmanlanmış öğrenme aracılığıyla öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşim artarken sınıf içindeki zaman daha verimli kullanılmaktadır (Stein ve Graham, 2014).

Alanyazında harmanlanmış öğrenme modeli için farklı sınıflandırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmalar arasında harmanlanmış öğrenmeyi Twigg (2003) Tamamlayıcı Model, Değiştirme Modeli, Mağaza Modeli, Tamamen Çevrimiçi Model ve Büfe Modeli olmak üzere beş gruba; Rossett ve Frazee (2006) ise Çapa Modeli, Kitap Ayracı Modeli ve Alan Modeli olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Staker ve Horn (2012)

ise harmanlanmış öğrenmeyi dört gruba ayırmışlardır. Staker ve Horn 'un (2012) yaptıkları harmanlanmış öğrenme sınıflandırması Şekil 2.1'de gösterilmiştir:

Şekil 2.1. Staker ve Horn 'un (2012) harmanlanmış öğrenme türleri modeli

Staker ve Horn (2012)'ye göre Harmanlanmış Öğrenme türlerinden biri olan Çevirme Modelinde, öğrenci bir programa göre ya da öğretmenin yönlendirmesine göre bir ders ya da bir konu kapsamında farklı öğrenme ortamları arasında geçişler yapar (Staker ve Horn, 2012). Bu ortamlardan en az biri çevrimiçi öğrenme ortamı iken, diğeri yüz yüze öğrenme, grup çalışması ya da proje ödevleri olabilir. Çevirme Modeli altında yer alan TYEÖ modeli, yüz yüze eğitim ve teknoloji ile zenginleştirilmiş çevrimiçi öğrenme ortamlarının üstün yönlerini en iyi şekilde harmanlayan modellerden biridir (Hayırsever ve Orhan, 2018).

2.4. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli

Uluslararası alanyazın incelendiğinde “inverted classrooms”, “flipped classrooms”, “inverted learning”, “flipped learning” gibi isimlerle adlandırılan öğrenme yaklaşımının Türkçeye ters yüz edilmiş öğrenme modeli (Karaca, 2016; Koçak, 2019; Ok, 2019; Yıldız, 2017), ters yüz sınıf modeli (Çevikbaş, 2018; İyitoğlu, 2018), tersine eğitim (Boyras, 2014), dönüştürülmüş sınıf modeli (Talan, 2018; Uçar ve Bozkurt, 2018), çevrilmiş öğrenme (Sever, 2014) ve ters yüz öğrenme (Filiz ve Kurt, 2015) biçiminde

çevrildiği görülmektedir. Bu çalışma kapsamında alanyazında en sık kullanılan biçimi olan ters yüz edilmiş öğrenme modeli kavramı kullanılmıştır.

TYEÖ modeli; öğrenme ortamlarını olumlu etkileyen, eğitim teknolojisi ve yüz yüze etkinlikler ile öğretim süreçlerini kolaylaştıran yeni bir öğrenme modeli olarak tanımlanmaktadır (O'neil, Kelly ve Bone, 2012). Bu model öğrencinin temel düzeydeki bilgiye sınıf dışında ulaştığı, sınıf içi zamanın ise tartışma, uygulama ve problem çözme gibi üst düzey becerilere ayrıldığı bir yapıya sahip olan harmanlanmış bir öğrenme modelidir (Johnson, 2012). En temel anlamıyla TYEÖ modeli, öğrencilerin dersle ilgili hazırlıklarını tamamlayarak sınıfa gelmeleri fikrine dayanmaktadır (Bergmann ve Sams, 2014).

TYEÖ modelinin temelleri, 1990'lı yılların başında Mazur tarafından geliştirilen akran öğretimi (peer instruction) yöntemine dayandırılabilir (Correra, 2015). Mazur bu yöntem ile öğrencilerin karmaşık konulardaki kavramsal anlayışlarında olumlu değişiklikler meydana getirebilmek için kendilerine verilen ders okumalarını evde, ödevlerini ise sınıf içinde yapma fikrini öne sürmüştür (Mazur, 1997). Mazur, öğrencilerin dersten önce temel bilgileri edinebilmeleri için ders kitabından okuma yapabilecekleri, birbirlerine sorular sorup cevaplayabilecekleri elektronik bir platform geliştirmiştir. Böylece sınıf içindeki zamanı işbirliğine dayalı öğrenme ve akran öğretimi gibi yöntemlere ayırarak bilginin pekiştirilmesi ve varsa yanlış öğrenmelerin düzeltilmesini amaçlamıştır (Talbert, 2017).

1995 yılında Profesör Baker tarafından benzer bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamada Baker, ders anlatımı esnasında öğrencilerin anlatılanları doğrudan defterlerine yazdıklarını ve bu bilgiler üzerinde hiç düşünmediklerini fark etmiştir. Bu durum Baker'in sınıf içinde geçen zamanın bilginin aktarılması ve çeşitli notlar alınmasının ötesine geçemediği yönünde bir görüş geliştirmesine neden olmuştur. Baker bu durumu değiştirmek için sınıf içi zamanı zenginleştirmek amacıyla ders sunumlarını öğrenciler ile ders öncesinde paylaşarak onların derse gelmeden önce sunumları çalışmalarını ve üzerine düşünmelerini istemiştir (Talbert, 2017). Baker, 2000 yılında katıldığı bir konferansta uyguladığı bu yöntemi ters yüz sınıf (classroom flip) olarak tanımlamıştır (Hayırsever ve Orhan, 2018).

2007 yılına gelindiğinde ise, TYEÖ modelinin ortaöğretimdeki ilk örneği uygulanmıştır. Woodland Park Lisesinde çalışan iki kimya öğretmeni Bergmann ve Sams, dersi kaçıran öğrencilerin eksikliklerini tamamlaması gerektiği düşüncesinden hareketle

sunumları seslendirip video olarak kaydetmelerini sağlayan bir program aracılığı ile ders videolarını çekmiş ve öğrencileri ile paylaşmışlardır (http-1; Talbert, 2017). Bergmann ve Sams'a göre öğrenciler derse ilişkin materyalleri kullanarak ders dışında da temel düzeydeki bilgileri öğrenebilir ve sınıfta öğretmen rehberliğinde daha üst düzey etkinlikleri yaparak öğrenmelerini pekiştirebilirler (http-1). Bu uygulamanın kısa sürede başarıya ulaşması ve ses getirmesinin ardından TYEÖ modeli tanınır hale gelmiştir (Kara, 2016).

TYEÖ modelinin uygulandığı sınıfların en temel amacı, geleneksel olarak adlandırılan yöntemleri tersine çevirerek bilginin özümsemesi ve kalıcılığının sağlanması gibi üst düzey becerilerin sınıf içine, bilginin aktarılması gibi daha alt düzey becerileri ise sınıf dışına bırakarak, yüz yüze eğitimin niteliğini artırmaktır (Bergmann ve Sams, 2014; Strayer, 2012). Ancak ters yüz edilmiş sınıfa yönelik uygulamalar çoğaldıkça, eğitimciler tarafından söz konusu yaklaşıma yönelik farklı eleştiriler yapılmaya başlanmıştır. Özellikle derslerin yalnızca video formatında öğrencilere ulaştırılması biçiminde ele alınması, uygulama kapsamında herhangi bir çevrimiçi ve sınıf içi etkinliğin önerilmemesi, farklı öğrenme yöntem ve tekniklerine yer verilmemesi gibi eleştiriler bu modelinin sorgulanmaya başlanmasına neden olmuştur (Gündüz ve Akkoyunlu, 2016). Bunun üzerine Bergmann ve Sams (2014) odak noktasının videoların dersin işlenmesi amacıyla nasıl kullanılacağı değil; sınıf içindeki zamanın en iyi şekilde nasıl geçirileceğinin olması gerektiğini belirterek ters yüz edilmiş sınıflar (flipped classrooms) yerine ters yüz edilmiş öğrenme (flipped learning) kavramını kullanmışlardır. Bu aşamadan sonra söz konusu yaklaşım, basit bir şekilde sınıfın ters yüz edilmesi anlamına gelen teknik boyuttan çıkmış ve pedagojik bir yaklaşım olarak ele alınmaya başlanmıştır (Hayırsever ve Orhan, 2018). Diğer bir ifade ile TYEÖ modeli öğrencilerin öğrenmelerine ve kazanımlarına, yani sürece odaklanmaktadır (Gündüz ve Akkoyunlu, 2016; Lafee, 2013).

TYEÖ modeli için önemli iki kavram yer ve etkinlik kavramlarıdır. Yer, TYEÖ modelinde “bireysel alan” ve “grup alanı” olmak üzere iki şekilde ele alınır. Bireysel alan, öğrencinin sınıf dışında tek başına ya da küçük gruplarla birlikte yaptığı etkinlikleri ifade eder. Öğrencinin evde, kafede, yurt odasında ders çalışması veya arkadaşlarıyla toplanıp kütüphanede ya da çevrimiçi ortamlarda ders çalışması bireysel alanın kapsamına girer. Grup alanı ile öğrencinin sınıfta arkadaşlarıyla birlikte yaptığı etkinlikler ifade edilir. Sınıfta gerek bütün öğrencilerin birlikte gerekse dersin öğretmeni tarafından oluşturulmuş

sınıf içi gruplar ile birlikte gerçekleştirdiği öğrenme etkinlikleri grup alanı kapsamında değerlendirilmektedir (Talbert, 2012).

Etkinlik, “anlatım” ve “etkin öğrenme” yöntemlerinin kullanılması olmak üzere iki şekilde ele alınır. Etkin öğrenme ile öğrenci grup alanı öğrenme yaşantılarının bir parçası olarak kendi öğrenme sorumluluğunu alır ve etkin bir şekilde bu sürece dâhil olur. Öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda gerektiğinde anlatım, gerektiğindeyse etkin öğrenme yöntemleri kullanılabilir (Talbert, 2012).

Yer ve etkinlik kavramları ışığında TYEÖ modeli; anlatım yönteminin grup alanından bireysel alana kaydırılması ile grup alanının öğretmen rehberliğinde daha dinamik ve etkileşimli bir hale getirilerek, öğrencinin üst düzey düşünme becerilerini kullanarak sınıfı etkin öğrenme ortamına dönüştürüldüğü öğrenci merkezli bir yaklaşım olarak tanımlanabilir (Johnson, 2012; O’neil vd., 2012). Bu öğrenme modeli ile sınıf içinde öğretmenlerin bilgi aktarımı rolünü bırakarak, öğrenciye devamlı geri bildirim sağlayan rehber rolünü üstlenmesi (King, 1993; Milman, 2012) ve öğrencinin merkezde olduğu etkin öğrenme ortamlarının oluşturulması amaçlanmaktadır (Baker, 2000). Temel düzeydeki bilgiler öğretmen tarafından paylaşılan kaynak ve materyaller ile ders öncesine (Milman, 2012), ev ödevi, tartışma ve uygulama gibi daha zor etkinlikler ise sınıf içine alınarak sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin yeri değiştirilmektedir (Morin, Kecskemety, Harper ve Clingan, 2013).

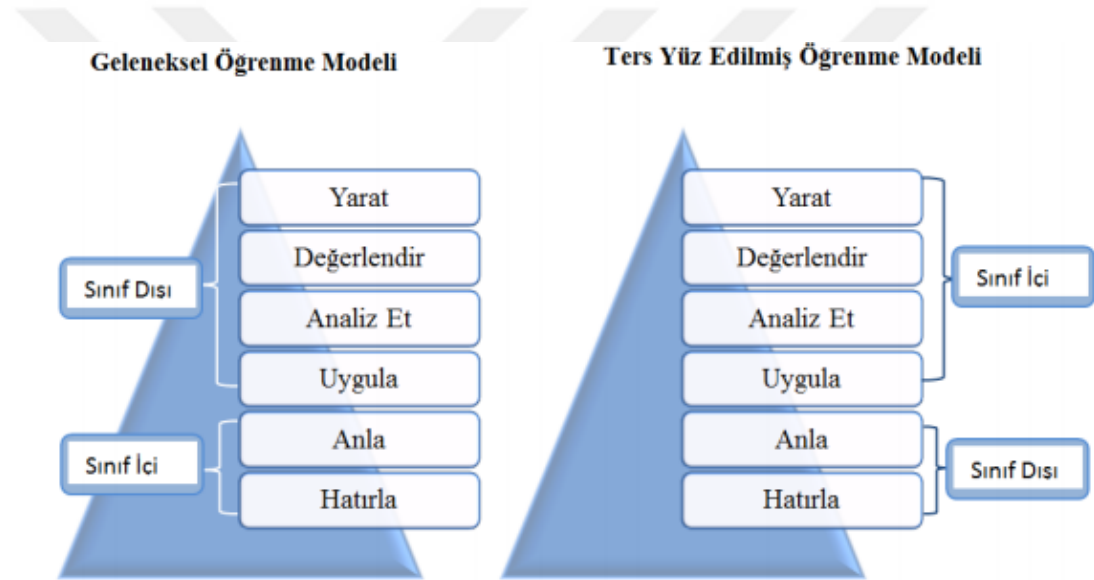
2.5. TYEÖ Modeli ile Geleneksel Öğrenme Modelinin Karşılaştırılması

TYEÖ modeli ve geleneksel öğrenme modeli arasındaki temel farklılığı ortaya koyan en belirgin örnek, her iki modelin uygulanma sürecinde sınıf içi etkinliklere ayrılan zamana ilişkin ayırdığı sürelerdir. Söz konusu sürelerle ilişkin Bergman ve Sams (2012)’nin oluşturdukları tablo şu şekildedir:

Tablo 2.1. TYEÖ modeli ve geleneksel öğrenme modelinde sınıf içi etkinliklere ayrılan zaman

Geleneksel Öğrenme Modeli		Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli	
Etkinlik	Süre	Etkinlik	Süre
Isınma etkinliği	5 dk.	Isınma etkinliği	5 dk.
Ödev kontrolü ve dönüt verme	10 dk.	Soru cevap etkinliği	10 dk.
Yeni içeriğin sunumu	20-25 dk.	Rehberlik ve bağımsız uygulama etkinlikleri	30 dk.
Rehberlik ve bağımsız uygulama etkinlikleri	5-10 dk.		

Tablo 2.1’de görüldüğü gibi, sınıf içi etkinliklere ayrılan süre her iki öğrenme modelinde de farklılaşmaktadır. Geleneksel öğrenmede dersin büyük bir bölümü bir önceki derste verilen ödevin kontrolü ve yeni dersin içeriğinin sunumuna ayrılmakta, işlenen konuya ilişkin çeşitli etkinlik ya da uygulamalara sınırlı zaman kalmaktadır. Oysa TYEÖ modelinde yeni dersin içeriğinin öğrenciye bireysel alanda sunumuyla, dersin büyük bölümü grup alanında gerçekleştirilecek tamamlayıcı etkinliklere ayrılabilir (Filiz ve Kurt, 2015). Geleneksel öğrenme modeli ile TYEÖ modeli Bloom Taksonomisi ’ne göre değerlendirildiğinde; iki modelin sınıf içi ve sınıf dışında gerçekleşen etkinliklerinin ilgili taksonominin farklı boyutlarına karşılık geldiği görülmektedir:

Şekil 2.2. TYEÖ modeli ve geleneksel öğrenme modelinin Bloom taksonomisine göre karşılaştırılması

Buna göre, geleneksel öğrenme modelinde hatırlama ve anlama gibi öğrencinin çok fazla yardıma gereksinim duymadığı ilk iki basamak sınıf içinde öğretmenin bilgiyi doğrudan aktarmasıyla gerçekleşmekte ve çok fazla zaman almaktadır. Öğrencinin öğretmenin yönlendirmesine ve rehberliğine daha fazla gereksinim duyduğu uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma basamakları ise sınıf dışında kalmakta ve bu basamaklara ilişkin öğrenmeler genellikle öğretmenlerin verdiği ev ödevleri aracılığıyla kazandırılmaya çalışılmaktadır. TYEÖ modelinde ise hatırlama ve anlama basamaklarına ilişkin öğrenmeler, öğretmenler tarafından hazırlanmış ders materyalleri ile bireysel alanda öğrenci tarafından tek başına kazanılabilmekte, böylelikle konuyu öğrenmiş şekilde sınıfa gelen öğrenci uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma

basamaklarına ilişkin öğrenmeleri, öğretmen rehberliğinde yapılan etkin öğrenme yaşantılarıyla sınıf içinde kazanmaktadır (Arshad ve İmran, 2013; Rutkowski ve Moscinska, 2013). Buradan da hareketle TYEÖ modelinin temelinde sınıf içindeki zamanın etkin öğrenmeye ayrılması fikrinin yattığı söylenebilir (Demetry, 2010).

2.6. TYEÖ Modeli ve Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı Arasındaki İlişki

Alanyazın incelendiğinde; özerk benlik yönetimi kuramı, bilişsel yük kuramı ve öz düzenlemeli öğrenme kuramı gibi öğrenci merkezli birçok kuramla yakından ilişkili olduğu görülen TYEÖ modelinin (Abeysekera ve Dawson, 2015; Hayırsever ve Orhan, 2018; Talbert, 2017) temelinde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ve bu yaklaşımı temel alan etkin öğrenme yatmaktadır (Cohen, 2015; Hung, 2015; Prashar, 2015). Çıkış noktası Piaget ve Vygotsky 'nin çalışmalarına dayanan yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, bireyin deneyimlerine dayanan ve bilgiyi zihinde öğrencinin bizzat kendisinin etkin bir biçimde yapılandığı bir süreci ifade etmektedir. Bu süreç boyunca öğrencinin merkeze alınması, bilginin zengin bir bağlam içinde sunulması, öğrencinin etkin katılımının sağlanması ve öğrenme yaşantılarının gerektiğinde okul dışı ortamlarda yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (Hayırsever ve Orhan, 2018).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını radikal, bilişsel ve sosyal yapılandırmacılık olarak üçe ayırmak mümkündür (Rosenfeld ve Rosenfeld, 2006). TYEÖ modeli, yapılandırmacı yaklaşım türlerinden özellikle bilişsel ve sosyal yapılandırmacılık yaklaşımlarına dayanmaktadır (Fraga ve Hormon, 2014). Bilişsel yapılandırmacılık bireyin bilişsel etkinlikleri üzerinde durur. Bu yaklaşıma göre birey kendine sunulan bilgiyi doğrudan alıp kullanamaz. Bu bilgiyi önceki kişisel deneyimleriyle yapılandırarak zihinde imgelemler oluşturur (Özden, 2014). Yani öğrenme, kişinin yeni bilgiyi zaten var olan bilgisi bağlamında zihninde yapılandırması sonucu gerçekleşir. Sosyal yapılandırmacılık ise öğrenmenin sosyal bağlamı üzerinde durur. Buna göre bilgi kültürel ve sosyal deneyimler aracılığıyla yapılandırılır ve bilginin oluşumunda toplum ve kültür çok önemlidir (Fer, 2008). TYEÖ modeli gerek okul dışındaki ve gerekse okul içindeki etkinlikleri barındıran bir süreçtir. Bu bağlamda öğrencinin sınıf dışında bireysel alanda gerçekleştirdiği öğrenmeler bilişsel yapılandırmacılık yaklaşımına, sınıf içinde grup alanında gerçekleşen öğrenmeler ise sosyal yapılandırmacılık yaklaşımına dayandırılabilir (Hayırsever ve Orhan, 2018). Hem bilişsel hem de sosyal yapılandırmacılığın bu modelde birbirini desteklemesi gerekir. Öğrencilerin bireysel

alandanda öğrendiklerinin yeterli düzeyde olmaması, grup alanında yapılacak olan uygulamaların amacına ulaşamamasına neden olabilir. Bu nedenle bireysel alanda öğrenmelerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin öğretmen tarafından hem sınıf içi hem de sınıf dışında saptanması, olası eksikliklerin tamamlanması ve yanlışların giderilmesi gerekmektedir.

TYEÖ modelinde öğretmen bilgiyi farklı strateji, yöntem ve tekniklerle uygulamalıdır. Bu süreçte önemli olan, öğretmenin hem bireysel alanda hem de grup alanında öğrenmeyi planlama becerisidir. Aksi halde sürecin öğrencilerin evde video izlediği, okulda da konuların anlatıldığı sıradan bir etkinliğe dönüşme olasılığı yüksektir. TYEÖ modelinin temel özelliklerinin yapılandırmacı öğrenme kuramıyla ilişkisi Tablo 2.2’de sunulmuştur.

Tablo 2.2. TYEÖ modelinin temel özelliklerinin yapılandırmacı öğrenme kuramıyla ilişkisi

Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Özellikleri	Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı
Dersin bir bölümünün sınıf dışı zamanda, çeşitli dijital öğrenme araç ve materyalleriyle, bir bölümünün sınıf ortamında yüz yüze yapılır.	✓
Öğrenci kendi öğrenme hızından ve kalitesinden sorumludur.	✓
Öğretmen ve öğrenciler çevrimiçi ağlar üzerinden ders konusu hakkında iletişim kurabilir.	✓
Öğrencilerden ders öncesi ve ders esnasında araştırma-inceleme yapması istenir.	✓
Öğrenci, hazırlanan ders videolarını kendi öğrenme hızına göre ders öncesinde istediği sayıda izler.	✓
Öğrenci bilgiyi zihninde kendisi yapılandırır.	✓
Öğretmen sınıf içi etkinlik ve uygulamalarla öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlar.	✓
Öğrenci sınıf içi zamanı öğretmenin rehberliğinde diğer öğrencilerle birlikte zenginleştirici ve yaratıcı etkinliklerle geçirir.	✓
Öğretmen hem çevrimiçi ağ üzerinden hem de sınıf ortamında öğrencilere çeşitli tartışma soruları sorarak onların bilgiyi özümsemesini sağlar.	✓

2.7. TYEÖ Modelinin Üstün Yönleri ve Sınırlılıkları

Şüphesiz her öğrenme yaklaşımının üstün yönleri olduğu kadar sınırlılıkları da olabilmektedir. TYEÖ modelini de bu kapsamda değerlendirmek doğru olacaktır. Sınırlılıklar öğrenme modelinin uygulanmama nedenini açıklamaktan çok, etkili bir biçimde uygulanabilmesi için dikkat edilmesi gereken çeşitli ilke ve durumları kapsamaktadır.

TYEÖ modelinin uygulandığı çalışmaların sonucunda; öğrencilerin ders başarısının ve ödev yapma konusundaki isteklerinin arttığını (Strayer, 2007), ders

performanslarının iyileştiğini, öz güven ve öz yeterliklerinin arttığını ve daha etkili bir öğrenme ortamı oluştuğunu (Mason, Shuman ve Cook, 2013), kalıcı öğrenmelerin sağlandığını, akademik başarının arttığını ve motivasyon üzerinde olumlu etkiler sağladığını (Aydın, 2016; Beapler, Walker ve Driessen, 2014; Boyraz 2014; Demiralay, 2014; Jamaludin ve Osman, 2014; Kong, 2014; Lemmer, 2013; Touchton, 2015; Turan, 2015; Wiginton, 2013; Yavuz, 2016) ortaya koyan çalışma bulguları mevcuttur. Bunların yanı sıra TYEÖ modelinin problem çözme (Foertsch, Moses, Strikwerda ve Litzkow, 2002), eleştirel düşünme (Kong, 2014), bağımsız öğrenme öz yeterliği (Enfield, 2013), zihinsel risk alma (Çakır, 2017), işbirliğine dayalı öğrenme (Strayer, 2012), bilgi okuryazarlığı (Kong, 2014), üst biliş farkındalığı (Gögebakan-Yıldız ve Kıyıcı, 2016) ve bilgisayar gibi düşünme (Çakır, 2017) gibi üst düzey becerilerin gelişimine katkı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. TYEÖ modelinin sadece öğrencilerin değil, öğretmen ve velilerin de memnun kaldığı bir uygulama olduğu belirlenmiştir (Howell, 2013).

TYEÖ modelinin ortaya konan üstün yönlerinin yanı sıra sınırlılıklarının da ortaya çıktığı çeşitli çalışma sonuçları da mevcuttur. Larsen (2013) yaptığı çalışmada, öğrencilerin ders öncesi video izleme konusunda isteksiz olduklarını ve bu konuda motivasyonlarını artıracak bazı ek uygulamalar yapılması gerektiğini önermiştir. Gençler (2015) modelin öğretmenlerin iş yükünü artırdığını belirlemiştir. Görü-Doğan (2015) çalışmasında, videoların izlenebilirliğinin düşüklüğü ve internet bağlantısına ilişkin sorunları TYEÖ modelinin sınırlılıkları olarak ifade etmiştir. Turan ve Göktaş (2015) çalışmalarında, modelin sınırlılıklarını teknik araç eksikliği, ders öncesi ve ders esnasındaki uygulamaların çok zaman ve uğraş gerektirmesi ve videoların ders öncesi izlenmeme olasılığı olarak belirlemişlerdir. Tablo 2.3'te TYEÖ modelinin üstün yönleri ve sınırlılıklarına ilişkin bulguların genel anlamda çerçevesi çizilmiştir (Bergman ve Sams, 2012; Bishop ve Vergeler, 2013; Fulton, 2012; Herried ve Schiller, 2013; Talbert, 2012; Tomory ve Watson, 2015; Turan ve Göktaş, 2015; Yestrebsky, 2015).

Tablo 2.3. *TYEÖ modelinin üstün yönleri ve sınırlılıkları*

Üstün yönleri	Sınırlılıkları
Öğrenciler derse ait videoları ya da ses kayıtlarını istedikleri zaman ve istedikleri sıklıkla izleyebildikleri için kendi öğrenme hızlarında öğrenebilirler.	Öğrenciler bilgisayar ve internet gibi gerekli teknolojik olanağa sahip olmayabilirler.
Öğrenciler konuyu pekiştiren uygulamaları sınıf içinde yaptıkları için konuyla ilgili olası sorularını öğretmene sorma fırsatına sahiptirler.	Öğrencilerin ders öncesi videoları izleyip izlemediklerini kontrol etmek vakit alır.
Öğrencilerin üst düzey becerilerinin gelişmesine olanak sağlar.	Öğrencilerin ders videolarını izlemeden sınıfa gelmeleri, ders içi faaliyetlere katılsalar bile konuyu kavrayamamalarına neden olabilir
Öğretmen, öğrencileriyle bireysel olarak daha fazla ilgilenebilir ve bireysel farklılıklara yönelik çeşitli etkinlikler tasarlayabilir.	Öğrenciler ders videolarını izledikleri esnada anlaşılmayan bir noktaya ilişkin soru sormadıkları için yanlış öğrenmeler gerçekleşebilir.
Sınıf içi zamanda öğrenciler akranlarıyla birlikte çalıştıkları için bilgiyi yapılandırma olanağı bulurlar.	Bireysel öğrenmede yetersiz olan öğrenciler, bilgiyi öğrenme sürecinde yalnız kalabilirler.
Öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasındaki etkileşim artar.	İçsel motivasyon oluşturmada zorlanan öğrencilerin sınıf dışı zamanda ders videolarını ya da ses kayıtlarını takip etmeleri zorlaşabilir.
Öğrenciler kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenirler.	Öğretmenlerin, öğrencilerin ders öncesinde izleyebilmeleri için çeşitli ders materyalleri hazırlaması zaman ve yoğun emek gerektirir.
Öğrencilerin derse karşı tutum, motivasyon ve başarılarında artış gözlemlenebilir	
Öğretimde teknoloji kullanımını ve 21. yüzyıl öğrenmelerini destekler.	

Genel olarak özetlenecek olursa; TYEÖ modeli yapısı itibariyle özerk benlik ve bilişsel yük kuramlarını, öz düzenlemeli, yapılandırmacı ve etkin öğrenme yaklaşımlarını temel almaktadır. Modelin, geleneksel öğrenme modeline göre birçok üstün yanı bulunmaktadır. Geleneksel modelde sıradan bir ders saatinin çoğu ısınma etkinlikleri, ödev kontrolü ve yeni içeriğin sunumu ile geçer. TYEÖ modelinin uygulandığı sınıflarda ısınma etkinliklerinin ardından öğrencilerin ders öncesinde öğrendikleri bilginin kontrolü ve varsa eksik ya da yanlış bilgilerinin düzeltilmesi amacıyla yapılacak kısa bir soru cevap etkinliğine geçilir. Ardından dersin önemli bir kısmı, o gün yapılacak dersin amaçları doğrultusunda problem çözme, eleştirel düşünme ve uygulama yapma gibi etkinlikler ile geçirilir. Modeli Bloom ‘un yenilenmiş taksonomisiyle açıklarsak, hatırla ve anla gibi temel düzeydeki öğrenmeler sınıf dışında gerçekleşirken, uygula, analiz et, değerlendir ve yarat gibi üst düzeydeki öğrenmeler sınıf içinde gerçekleşir.

TYEÖ modelinin geleneksel öğrenmeye göre üstün yanları; öğretmenin öğrenenlere sınıf içi etkinliklerde zaman ayırabilmesi, öğrenenlerin konuyu sınıf dışında öğrenirken yaşadıkları sorunları sınıf içi etkinliklerle düzeltebilmeleri, öğrencilerin ders

öncesinde kendi bireysel hızlarına göre ders materyalini izleyebilmeleri, bu materyallere erişim konusunda zaman ve mekân esnekliğine sahip olmaları, kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenmeleri, sınıf içi etkileşimin artması, öğretmene bireyselleştirilmiş etkinlikleri tasarlama olanağı sunması, üst düzey becerileri geliştirmeye imkân sağlaması ve derse yönelik motivasyon, tutum ve başarı gibi değişken düzeylerinin artırması olarak özetlenebilir.

TYEÖ modelinin sınırlılıkları ise; teknolojik donanım gerektirmesinden dolayı teknolojik altyapı eksikliğinde modelin etkili bir biçimde uygulanamaması, öğrencilerin ders materyalini izleyip izlemediklerinin/okuyup okumadıklarının yeteri kadar kontrol edilememesi, yanlış öğrenmelerin meydana gelme olasılığının olması olarak ifade edilebilir. Ayrıca, öğrencilerin ders materyallerini ders öncesinde takip etme konusunda isteksizlik göstermeleri ve öğretmen için ders materyali hazırlama sürecinin zaman ve emek gerektirmesi gibi durumlar da modelin sınırlılıkları olarak belirtilebilir.

TYEÖ modeline yönelik getirilen eleştirilerden bir tanesi de öğretmen sorumluluğunu azalttığı yönündedir. Ancak Gilboy, Heinerichs ve Pazzaglia (2015) bu modelin özünde öğretmen sorumluluğunu azaltmadığını, sadece farklılaştırdığını ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenin sorumluluğu genişleyerek derse hazırlıklı gelebilmek adına daha fazla zaman harcadığı, öğretme sorumluluğunun yanı sıra rehber rolü üstlenerek süreci yakından takip eden bir niteliğe büründüğü vurgulanmıştır.

2.8. İlgili Alanyazın

İlgili alanyazın üç ayrı başlık altında ele alınmıştır. Bu başlıklardan ilki ilkökul sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar, ikincisi ortaokul sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar, üçüncüsü ise sosyal bilgiler dersi dışında gerçekleştirilen çalışmalar olarak adlandırılmıştır. Bütün çalışmalar en yakın tarihten başlamak üzere sıralanmış, elde edilen bulgular genel hatlarıyla açıklanmaya çalışılmıştır.

2.8.1. İlkokul sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar

Gündoğan-Enderöz (2021) tarafından gerçekleştirilen “İlkokul Öğrencilerinin Derse Katılımlarının ve Öğrenme Sorumluluklarının Ters Yüz Öğrenme Yöntemi İle Geliştirilmesi” isimli çalışma, 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören 19 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması

kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; TYEÖ modelinin öğrencilerin derse katılım düzeylerini ve öğrenme-öğretme süreçlerindeki sorumluluklarını gözle görülür düzeyde artırdığı, öğrencilerin mevcut yöntem ve etkinliklerin kullanıldığı önceki derslere göre derse zamanında gelme, yapılan etkinliklerde görevlerini tamamlama, derse karşı ilgili ve istekli olma, ders araç gereçlerini eksiksiz getirme ve derse hazırlıklı gelme durumlarında yüksek düzeyde katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca öğrencilerin modeli eğlenceli ve faydalı buldukları, uygulanan yöntem ile derste daha çok etkinlik yapıldığını, teknolojiyi kullanarak dersin daha verimli geçtiğini, konuları etkin şekilde ve daha iyi öğrendiklerini belirttikleri görülmüştür. Buna karşılık, öğrencilerin yaşadıkları teknolojik sorunlar, yabancı uyruklu öğrencilerin dil ile ilgili yaşadıkları problemler ve zaman yetersizliği gibi durumlar uygulama esnasında karşılaşılan sorunlar olmuştur.

Şengün (2019) “İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunlaştırılmış Ters Yüz Sınıf Modelinin Okuduğunu Anlama ve Motivasyona Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışmasını, 4. sınıfta öğrenim gören 17 deney grubu ve 15 kontrol grubu olmak üzere 32 öğrenci ile gerçekleştirmiştir. Uygulama 6 hafta sürmüş ve pandemi sebebiyle uygulama uzaktan eğitimle tamamlanmıştır. Veri toplama aracı olarak Okuduğunu Anlama Başarı Testi ve Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; oyunlaştırılmış TYEÖ modelinin, deney grubunun okuduğunu anlama becerisine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu, kontrol grubuyla kıyaslandığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı, modelin motivasyon üzerindeki etkileri incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Erbil (2019) tarafından gerçekleştirilen “Tersine Çevrilmiş Sınıf Ortamında İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Akademik Başarı ve Psikososyal Değişkenler Üzerindeki Etkisi” adlı doktora tez çalışmasında, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi akademik başarıları, bireysel motivasyonları, iş birliğine dayalı öğrenme motivasyonları, bütünleşme ve akran ilişkileri düzeyleri üzerinde TYEÖ modelinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yarı deneysel model ile gerçekleştirilen çalışma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Karaman ilindeki bir ilkokulun 4. sınıfında öğrenim gören 100 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda modelin deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ve motivasyon düzeylerini artırdığı belirlenmiştir.

Güven-Demir (2018) tarafından gerçekleştirilen “Ters Yüz Sınıf Modeline Dayalı

Uygulamaların İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Planlama Becerilerine Etkisi” isimli doktora tez çalışmasıyla, TYEÖ modeline dayalı uygulamaların ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarı düzeyi ve planlama becerileri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemi Samsun ilinde yer alan devlet okullarından birinde öğrenim gören 60 ilkokul 4. sınıf öğrencisinden oluşmuştur. Araştırma nicel verilerin nitel verilerle desteklendiği açıklayıcı karma desende hazırlanmıştır. Araştırma sonuçları TYEÖ modeline dayalı uygulamaların fen bilimleri ve sosyal bilgiler derslerine yönelik akademik başarı düzeyi üzerinde anlamlı bir şekilde daha etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca, TYEÖ modeli ve revize edilmiş TYEÖ modelinin uygulandığı grupların akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın nitel verilerinden elde edilen sonuçlar, TYEÖ modelinin uygulandığı gruplarda yer alan öğrencilerin modele ve kullanılan animasyonlara, kare koda dayalı etkinliklere ilişkin olumlu görüş bildirdiklerini; sınıf içinde etkin öğrenenler olarak öğrenme sürecine katıldıklarını göstermektedir. Elde edilen sonuçlardan yola çıkarak TYEÖ modelinin akademik başarıyı artırmada etkili bir model olması sebebiyle okullarda yaygın bir şekilde uygulanması önerilmiştir.

Nayci (2017) tarafından gerçekleştirilen “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezinin amacı, ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeli uygulamasının öğrenci başarısına etkisinin ortaya konulması ve modelin uygulama sürecine ilişkin öğrenci ve velilerin görüşlerinin belirlenmesidir. Yarı deneysel desenlerden biri olan eşitlenmemiş kontrol gruplu desen ile gerçekleştirilen bu çalışmada, 34 öğrenciden oluşan deney grubuna TYEÖ modeli ile uygulama yapılmıştır. Ardından başarı testi, öğrenci odak grup görüşmesi ve bireysel veli görüşmesi ile araştırmanın verileri toplanmıştır. Araştırma sonucunda TYEÖ modeli ile öğrenim gören öğrencilerin başarılarının kontrol grubu öğrencilerine göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrenciler bu süreci eğlenceli olarak nitelendirirlerken, derse katılımlarının arttığını, birbirlerini daha iyi tanıdıklarını söylemişlerdir. Veliler ise bu model ile beraber öğrencilerin ilgilerinin arttığını, öğrencilerin evde daha çok ders çalıştıklarını vurgulamışlardır.

İlkokul sosyal bilgiler dersi kapsamında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, nicel araştırma yöntemlerinden yarı deneysel deseninin araştırma yöntemi olarak sıklıkla tercih edildiği, ayrıca karma araştırma yöntemine göre tasarlanmış çalışmaların da olduğu görülmüştür.

Çalışmalarda sıklıkla TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı ve sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyon düzeyleri üzerinde nasıl bir etki yarattığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma bulguları modelin öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarısını, derse yönelik motivasyon düzeylerini ve okuduğunu anlama becerilerini artırdığını ortaya koymaktadır. Öğrenciler TYEÖ modeline dayalı olarak işlenen dersleri eğlenceli bulduklarını, etkin ve işbirliğine dayalı öğrenme imkânı sağladığını ve derse katılımı artırdığını ifade etmişlerdir. Veliler ise modelden genel olarak memnun olduklarını ve modelin öğrencilerin evde ders çalışmaya ilişkin ayırdıkları zamanı artırdığını dile getirmişlerdir.

2.8.2. Ortaokul sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar

Evrensel (2021) “Sosyal Bilgiler Dersinde Tersyüz Öğrenme Modelinin Eğitim Bilişim Ağı Destekli Kullanımının Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, TYEÖ modelinin EBA platformu desteğiyle uygulanmasını sağlayarak, öğrencilerin modele yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmacı, 7. sınıf öğrencileriyle sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirdiği çalışmayla TYEÖ modelinin olası yararlarını ve uygulama sürecindeki zorlukları tespit etmeye çalışmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle tasarlandığı ifade edilen çalışmada 39 öğrenciden açık uçlu anket, 9 öğrenciden ise yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda TYEÖ modelinin öğrencilerin konuları birden fazla kez tekrar edebilmelerine imkân sağladığı, bu durumun da içeriğin daha iyi anlaşılmasını kolaylaştırdığı ve ders başarısını arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu öğrenme modelinin öğrencilere içeriğe istedikleri yer ve zamanda erişme fırsatı sunduğu, sınıf ortamını veliler için şeffaflaştırdığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin sınıf içi çalışmalarla içeriği pekiştirdikleri, eğlenerek öğrenme imkânına sahip oldukları ve uygulamalar sırasında öğretmen rehberliğini daha güçlü alma olanağına eriştikleri ortaya konmuştur.

Şahin (2021) “Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi” isimli çalışmasında, ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesinde ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarısına ve sosyal bilgiler dersine karşı tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçlarını ise akademik başarı testi ve tutum ölçeği oluşturmuştur. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki

akademik başarılarının ön test ve son test sonuçlarına göre anlamlı olarak artış gösterdiği, buna karşın öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının uygulama sürecinde istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek bir düzeyde gelişim gösteremediği belirlenmiştir.

Şahin (2020) “Ters Yüz Sınıf Modeli Uygulamalarının Ortaokul Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi” adlı çalışmada, TYEÖ modeli uygulamalarının ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçlanmıştır. Araştırmada karma yöntem araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutu 7. sınıfa devam eden 74 öğrenci ile ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise yarı yapılandırılmış öğrenci ve veli görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; deney ve kontrol gruplarının akademik başarı testi ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği ön test ve son test sonuçları incelenmiş ve her iki grubun son test başarı ve son test tutum puanlarında olumlu yönde artış meydana geldiği belirlenmiştir. Meydana gelen bu artışın deney grubu lehine istatistiksel olarak kontrol grubundan çok daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanında, başarı ve tutumlarda meydana gelen olumlu değişimin en fazla deney grubunda yer alan kız öğrencilerde meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin ve velilerinin TYEÖ modelini ve uygulama sürecini genel olarak sevdikleri, modelle ilgili genel olarak olumlu duygu ve düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca modelin sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci tutumlarında olumlu etkiler meydana getirdiği ve öğrencilerin genelinin modelin yaygınlaştırılmasını istedikleri rapor edilmiştir.

Şerefli (2020) tarafından gerçekleştirilen “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeli: Akademik Başarıya, Tutuma Etkisi ve Öğrenci Görüşleri” isimli yüksek lisans tez çalışmada, sosyal bilgiler eğitiminde TYEÖ modeli kullanımının 5. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve öğrencilerin uygulamaya yönelik görüşlerine etkisi incelenmiştir. Çalışma 5. sınıf sosyal bilgiler dersi “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ünitesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada karma yöntem desenlerinden açıklayıcı sıralı karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel bulgularına göre TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ancak öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nitel bulgularına göre öğrencilerin modelin uygulamasında zorluk yaşamadıkları; uygulamada en çok sınıf içi etkinliklerden keyif aldıkları; ters yüz

edilmiş sınıf modelinin sosyal bilgiler dersinin diğer ünitelerinde de uygulanabilir olduğuna yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Bursa (2019) tarafından gerçekleştirilen “Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının Öğrencilerin Akademik Başarı ve Sorumluluk Düzeylerine Etkisi” isimli doktora tez çalışmasında, 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeli uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve sorumluluk düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, karma yöntem desenlerinden gömülü deneysel desene göre gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu, 2018-2019 öğretim yılında Eskişehir ilinde orta sosyo-ekonomik düzeye sahip bir devlet ortaokulunun, deney ve kontrol grubu olarak belirlenmiş iki ayrı sınıfında öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri ve bu sınıfların sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma sonucunda; TYEÖ modeli uygulamalarının deney grubundaki öğrencilerin akademik başarı ve sorumluluk düzeylerini istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen ve öğrenciler başarı ve sorumluluk düzeyindeki artışta e-öğrenme videolarının önemli etkisi olduğunu vurgulamışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin eğitsel sorumluluk düzeyi ve akademik başarılarının artırılması için TYEÖ modeli uygulamalarından yararlanılabileceği önerilmiştir.

Söğüt (2019) “Sosyal Bilgiler 5. Sınıf Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanının Ters Yüz Sınıf Modeline Göre İşlenmesinin Akademik Başarıya Etkisi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, modelin akademik başarı üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Karma araştırma deseninin kullanıldığı çalışma 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilmiştir. 88 öğrencinin katılım gösterdiği çalışma sonucunda; TYEÖ modeline göre yapılandırılan dersin, öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkısının olduğu saptanmıştır. Yapılan görüşmelerde ise katılımcıların, TYEÖ modeli ile ilgili eksikliklerin giderilmesi sonucunda modelin daha verimli olacağına yönelik ifadeleri tespit edilmiştir.

Uzun (2019) tarafından gerçekleştirilen “Ters Yüz Sınıf Modelinin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Üretim Dağıtım ve Tüketim Ünitesinde Uygulanmasının Akademik Başarıya Etkisinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, modelin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Şanlıurfa iline bağlı Viranşehir ilçe merkezinde bulunan resmi bir devlet ortaokulunda 27 öğrenciden oluşan deney grubu ve 27 öğrenciden oluşan kontrol grubu olmak üzere toplamda 54 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, sosyal bilgiler dersi kapsamında uygulanan TYEÖ modelinin öğrencilerinin akademik başarılarına katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Dursunlar (2018) tarafından gerçekleştirilen “Ters Yüz Sınıf Modelinin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yaşayan Demokrasi Ünitesinde Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'nın resmi olarak uygulanmasını istediği etkinlik temelli yapılandırmacı yaklaşımın, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarılarına etkisini incelemektir. Bu doğrultuda ön test ve son test eşleştirilmiş kontrol gruplu yarı deneysel desen ile gerçekleştirilen bu çalışmada deney grubuna uygulamalar yapılmıştır. Araştırmada, modelin uygulanma sürecine yönelik olarak kullanışlılık, verimlilik, öğrenciyi derste etkin kılma ve teknolojiyi eğitimsel amaçla kullanma gibi sonuçları ortaya konmuştur. Ayrıca bu modelin öğrencilerin akademik başarısını artırdığı tespit edilmiştir.

Erdoğan (2018) tarafından gerçekleştirilen “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanımı” başlıklı doktora tezinin amacı, ters-yüz edilmiş sınıf modeli ile öğrencilerin akademik başarılarının, sosyal bilgiler dersine ve kültürel mirasa duyarlılık değerine yönelik algılarının nasıl geliştiğinin ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların nasıl giderilebileceğinin incelenmesidir. 21 öğrencinin yer aldığı bir sınıfta eylem araştırması ile gerçekleştirilen ve 9 hafta süren bu araştırmanın verileri, akademik başarı testi, gözlem, araştırmacı günlüğü, yarı-yapılandırılmış görüşme, odak grup görüşmesi ve öğrenci ürünleri ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin akademik başarılarının istatistiksel olarak anlamlı bir derecede arttığı, öğrencilerin kültürel mirasa duyarlılık değerine ve sosyal bilgiler dersine yönelik algılarının süreç içerisinde dikkate değer bir gelişme gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca uygulama sürecinin ilk haftasında öğrencilere sunulan çevrimiçi içerik dışında herhangi bir sorunla karşılaşılmadığı belirlenmiştir.

Karaman (2018) tarafından gerçekleştirilen “Ters Yüz Sınıf Modelinin Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Yaşayan Demokrasi Ünitesinde Uygulanması” başlıklı yüksek lisans tezinin amacı, TYEÖ modelinin sosyal bilgiler dersi 7. sınıf “Yaşayan Demokrasi” ünitesiyle ilişkilendirilerek uygulanması üzerine bir eylem araştırması yapmaktır. 20 kişiden oluşan 7. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen bu çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu, yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu, gözlem, öğrenci günlüğü, öğretmen günlüğü ve araştırmacı günlüğü ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, TYEÖ modelinin sosyal bilgiler dersinde uygulanması ile

öğrenmenin kolaylaştığı ve kalıcılığının arttığı, zamandan tasarruf edildiği, öğretmen ve öğrenci etkileşimini arttırdığı, eğlenerek öğrenmeyi sağladığı bulunmuştur.

Winter (2016) tarafından gerçekleştirilen “Flipped Learning in a Middle School Classroom: Analysis of the Individual and Group Learning Spaces (Bir Ortaokul Sınıfında Ters-Yüz Öğrenme: Bireysel ve Grup Öğrenme Alanlarının Analizi)” adlı doktora tezinin amacı; bir ortaokul sınıfında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecini araştırmaktır. Bu bağlamda araştırmacı, bilgisayar destekli işbirliğine dayalı öğrenme etkinlikleri gerçekleştirmiştir. Karma yöntemle uygun olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın uygulama süreci sosyal bilgiler ve İngilizce derslerinde gerçekleştirilmiştir. TYEÖ modelinden ziyade web destekli öğrenmeye yakın bir uygulama süreci izlenen bu çalışmada, sınıfta işbirliğine dayalı öğrenme etkinlikleri yapılırken, sınıf dışı öğrenme süreçleri de Canvas Öğrenme Yönetim Sistemi üzerinden çevrimiçi bir sınıf oluşturularak gerçekleştirilmiştir. Bu yönetim sistemi aracılığıyla sınıf dersine destek olarak öğrencilerle çevrimiçi ödevler paylaşılmıştır. Toplam 35 öğrencinin yer aldığı bir katılımcı gruba gerçekleştirilen çalışmanın verileri; öğrenci anketi, öğrenci başarı puanları ve görüşmeler ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, bu yöntemin öğrenci çabasını ve performansını artırdığı, grup çalışmalarını olumlu etkilediği ve başarıyı ortalama düzeyde etkilediği ortaya konmuştur.

Duffy (2016) tarafından gerçekleştirilen “The Impact of Flipped Learning on Student Achievement in an Eighth Grade Earth Science Classroom (Ters-Yüz Öğrenmenin 8. Sınıf Yer Bilimleri Dersindeki Öğrenci Başarısına Etkisi)” adlı doktora tezinin amacı; TYEÖ modelinin 8. sınıf yer bilimleri dersindeki öğrenci başarısına etkisini araştırmaktır. Yarı deneysel desene uygun olarak gerçekleştirilen bu çalışmada, deney grubunda öğretmen tarafından hazırlanmış ve Google Classroom aracılığıyla paylaşılmış videolar kullanılmış, kontrol grubunda ise geleneksel sınıf anlayışına uygun şekilde yüz yüze dersler işlenmiştir. Araştırma sonucunda ters-yüz öğrenmenin etkili, öğrenci merkezli ve öğrenci başarısını yükselten bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gençer (2015) tarafından gerçekleştirilen “Okullarda Ters-Yüz Sınıf Modelinin Uygulanmasına Yönelik Bir Vaka Çalışması” adlı yüksek lisans tez çalışmasının amacı; bu modelin Türk eğitim sistemine uygun olup olmadığına öğrenci, öğretmen ve uzmanların bakış açısı çerçevesinde bir yorum getirmektir. Araştırmacı, bu amaçla hâlihazırda sınıfında TYEÖ modelini uygulamakta olan bir özel ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapmış ve öğretmenin uygulama

sürecinde oluşturduğu dokümanları incelemiştir. Çalışma sonucunda araştırmacı, öğretmenin iş yükünün arttığını ancak öğrencilerin öğrenme sürecinde daha etkin rol oynadıklarını, kendi öğrenme sorumluluklarını aldıklarını ve sınıf içi etkinliklere daha fazla zaman ayırmaları sayesinde modelin kabul gördüğünü ve öğrenci başarısına önemli ölçüde katkı sağlandığını ortaya koymuştur.

Sarıtepeci (2012) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Harmanlanmış Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Derse Katılımına Akademik Başarısına Derse Karşı Tutumuna ve Motivasyonuna Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasının amacı; ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencilerin derse katılımına, akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve motivasyonuna etkisini ortaya koymaktır. Ön test ve son test kontrol gruplu yarı deneysel desende gerçekleştirilen bu çalışmanın örneklemi toplam 107 katılımcıdan oluşmuştur. Araştırmacı, öğretmen tarafından alışlagelmiş şekilde sınıf içinde işlenen derse paralel olarak dersle ilgili içeriklerin yer aldığı bir web sayfası oluşturmuş ve deney grubunun bu web sayfasını da kullanmasını sağlayarak öğretimi harmanlamayı amaçlamıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; harmanlanmış öğrenme ortamı ile yüz yüze öğrenme ortamı karşılaştırıldığında harmanlanmış öğrenmenin daha yüksek düzeyde akademik başarı sağladığı ve derse karşı tutumu olumlu düzeyde etkilediği ortaya konmuştur. Her iki ortamda öğrenim gören öğrencilerin derse katılım düzeyleri ve derse karşı motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Ancak harmanlanmış öğrenme yaklaşımı, yüz yüze öğrenme yaklaşımına göre öğrencilerin derse katılım ve derse karşı motivasyon düzeylerini anlamlı derecede daha olumlu etkilemiştir.

Yıldız (2011) tarafından gerçekleştirilen “Harmanlanmış Öğrenme Ortamlarının İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarıya Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasının amacı, harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencinin akademik başarısına etkisini incelemektir. Ön test ve son test kontrol gruplu yarı deneysel desende gerçekleştirilen bu çalışmanın örneklemi toplam 71 katılımcıdan oluşmuştur. Araştırmacı, amaç doğrultusunda sınıf öğretmenine paralel olarak dersle ilgili içeriklerin yer aldığı bir web sayfası oluşturmuş ve deney grubunun sınıf dersine paralel olarak bu web sayfasını kullanmasını sağlamıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin akademik başarı puanlarının harmanlanmış eğitim ortamlarında arttığı görülmüştür.

Ortaokul sosyal bilgiler dersi kapsamında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, ağırlıklı olarak nicel ve

karma araştırma yöntemlerinin tercih edildiği, sayıca az olmakla birlikte nitel araştırma yöntemine göre tasarlanmış çalışmaların da olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmalarda ağırlıklı olarak TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarıları, tutumları, motivasyonları ve sorumluluk düzeyleri üzerinde nasıl bir etki yarattığı, modelin olası yararları ve uygulama sürecinde ortaya çıkan zorluklar araştırma bulgularına dayalı olarak ortaya konmaya çalışılmıştır. Ortaokul düzeyinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen araştırma bulguları modelin öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarılarını, derse yönelik tutum ve motivasyon düzeylerini ve sorumluluk alma becerilerini artırdığını ortaya koymaktadır. Modeli eğlenceli bulduklarını ifade eden öğrenciler, TYEÖ modeli sayesinde derse etkin katılım gösterdiklerini, öğrenilenlerin kalıcılığının arttığını, modelin öğrenmeyi zamandan ve mekândan bağımsız kıldığını ifade etmişlerdir. Modeli genel olarak beğendiklerine ve sınıf içi etkinlikleri yararlı bulduklarına değinen öğrenciler, TYEÖ modelinin yaygınlaştırılması gerektiğini vurgulamışlardır. Modele yönelik ifade edilen olumlu bulguların yanı sıra bazı araştırmalarda TYEÖ modelinin öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde olumlu bir etki yaratmadığı ve öğretmenlerin iş yükünü artırdığına ilişkin bulgulara da ulaşılmıştır.

2.8.3. Sosyal bilgiler dersi dışında gerçekleştirilen çalışmalar

Ünlü (2022) “Ters Yüz Öğrenme Modeli İle Kodlama Eğitiminin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Erişi ve Tutumlarına Etkisi” isimli çalışmada, 2020-2021 akademik yılının bahar döneminde 98 ikinci sınıf öğretmen adayı ile deneysel bir çalışma yürütmüştür. 6 haftalık araştırma sürecinin ardından elde edilen verilere göre; deney grubu öğrencilerinin erişimi ve tutum puanlarının kontrol grubundan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın nitel bulguları ise TYEÖ modelinin olumlu karşılandığı, uygulamanın kişiye girişimci özellik aşıladığı, motive ettiği, derse hazırlıklı gelmeyi sağladığı ve etkin öğrenme ortamı oluşturduğu belirlenmiştir.

Solak (2021) tarafından gerçekleştirilen “Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Fen Bilimleri Dersinde Kullanılması: Maddenin Isı İle Etkileşimi” isimli çalışma kapsamında, TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi ve kavram yanlışlarını düzeltip düzeltilmediği incelenmiştir. Yarı deneysel bir yapıda gerçekleştirilen çalışmaya 8.sınıfta öğrenim gören 38 öğrenci katılım göstermiştir. Elde edilen bulgulara göre; TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı puanlarında anlamlı bir fark oluşturmadığı, akademik başarı puanlarının yüzdeleri karşılaştırıldığında

deney grubunun daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilere uygulanan “İki Aşamalı Kavram Testi” bağımlı t-test bulgularına göre, deney grubu ön test ve son test verilerinde anlamlı bir farka ulaşılmışken, kontrol grubu ön test ve son test verilerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, TYEÖ modelinin kavram yanlışlarının giderilmesinde etkili olduğu belirlenmiştir.

Coşkun (2020) “7. Sınıf Kuvvet ve Enerji Ünitesinde Ters Yüz Sınıf Modeli Destekli FeTeMM Yaklaşımına Dayalı Tasarlanan Öğrenme Ortamının Başarı ve Motivasyona Etkisi” isimli çalışmada, 48 öğrencinin katıldığı yarı deneysel bir tasarım oluşturmuştur. Buna göre deney grubu TYEÖ modeli destekli FeTeMM yaklaşımı, kontrol grubu ise öğretim programı çerçevesinde bir öğretim ortam tasarımı ile öğretim geçirmiştir. Araştırma bulguları, gerek başarı puanları gerekse motivasyon puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılığın varlığını göstermiştir.

Wei, Cheng, Chen, Yang, Liu, Dong ve Zhai (2020) “Effect of the flipped classroom on the mathematics performance of middle school students” isimli çalışmalarında, TYEÖ modeli ve geleneksel öğrenme yöntemini karşılaştırmış ve bu durumun öğrencilerin öğrenme performanslarına etkisini araştırmışlardır. Çalışma 6. sınıf Matematik dersi sayılar konusunda gerçekleştirilmiştir. 88 öğrenci ile yarı deneysel bir çalışma şeklinde tasarlanan çalışma 5 hafta sürmüştür. Çalışma sonucunda; TYEÖ modelinin öğrenci öğrenme performansları üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu etkinin, orta düzeydeki öğrencilerde daha fazla olduğu, düşük ve yüksek seviyedeki öğrencilerde ise önemli fark yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ok (2019) “Ters Yüz Öğrenme Ortamlarında Öğrencilerin Akademik Başarılarının Ve Öz-Düzenleyici Öğrenme Becerilerinin Araştırılması” isimli yüksek lisans tez çalışmada, uygulama sürecinin öğrencilerin akademik başarıları ve öz-düzenleyici öğrenme becerileri üzerindeki etkisini araştırmıştır. Çalışmada ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. 2015-2016 öğretim yılında 252 öğrenci ile gerçekleştirilen çalışma bulgularına göre; deney grubunda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarılarının kontrol grubunda öğrenim gören öğrencilere kıyasla anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin akademik başarıları ile öz-düzenleyici öğrenme becerileri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

Filiz (2018) 2016-2017 akademik yılında 58 öğretmen adayıyla gerçekleştirdiği çalışmada, öğretmen adaylarının dönüştürülmüş öğrenme ortamlarındaki

deneyimlerinin eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz yeterliklerine, yenilikçilik düzeylerine ve çevrimiçi bağlılıklarına etkisini incelemiştir. Karma yöntem biçiminde desenlenen araştırmanın bulgularına göre; öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz yeterliklerinde, yenilikçilik düzeylerinde ve çevrimiçi bağlılıklarında anlamlı bir artış yaşandığı görülmüştür. Elde edilen nitel bulgular da nicel bulguları desteklemiştir.

Lo, Lie ve Hew (2018) tarafından gerçekleştirilen “Applying first principles of instruction as a design theory of the flipped classroom: findings from a collective study of four secondary school subjects” isimli çalışmada, TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi ve modele ilişkin algıları araştırılmıştır. 9. sınıf İstatistik dersinde 55 öğrenci ile gerçekleştirilen çalışma yarı-deneysel bir yapıya sahiptir. 14 hafta süren çalışma sonucunda, modelin öğrencilerin akademik performansını artırmaya yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, kendi kendine öğrenme, etkin öğrenme, sınıf içi zamanı etkili kullanma gibi olumlu katkıları olduğu belirlenmiştir. Ancak bazı öğrencilerin zorluklar yaşayabildiği, öğrencilerin videoları izlemeden derse katılmaları ve motivasyon sağlamakta zorluklar yaşanması gibi olumsuz durumlarla karşılaşmıştır.

Munir, Baroutian, Young ve Carter (2018) tarafından yapılan “Flipped classroom with cooperative learning as a cornerstone” isimli çalışmada, mühendislik derslerinde TYEÖ modeli ve işbirliğine dayalı öğrenmenin bir arada gerçekleştirildiği bir yaklaşımın sonuçlarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin büyük bölümünün (%90) işbirliğine dayalı öğrenme ile TYEÖ modelinden memnun oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte TYEÖ modeli ve işbirliğine dayalı öğrenme ortamının öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimin gelişmesine katkı sağladığı ve takım çalışması becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir.

Talan (2018) “Dönüştürülmüş Sınıf Modeline Göre E-Öğrenme Ortamının Tasarımı Ve Modelin Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında, TYEÖ modeline uygun olarak çevrimiçi öğrenme ortamının tasarımı, modelin hâlihazırdaki bir derste uygulanabilirliği ve öğrenme ortamının etkilerini araştırmıştır. Araştırmada iki deney ve bir kontrol grubu oluşturulmuştur. 119 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. 9 hafta süren deneysel uygulamanın ardından gruplar arasında akademik başarı puanları

bakımından deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilere göre, öğrencilerin modele ilişkin olumlu görüş bildirdikleri, sınıf içi zamanın verimli hale geldiği, öğrenilenlerin pekiştirilmesinin sağlandığı, öğrenciye tekrar etme olanağı tanındığı ve derse hazır gelme imkânına eriştikleri ifade edilmiştir. Modele ilişkin dile getirilen olumsuz görüşler ise, teknolojik yetersizlikler, teknik sorunlar, geçmiş alışkanlıklar, uzun video süreleri ve iş yükü olarak ifade edilmiştir.

Chung-Kwan (2017) “Student learning and engagement in mathematics flipped classrooms: an action research study in a secondary school” isimli çalışmasında, matematik sınıflarında TYEÖ modelinin nasıl tasarlanacağı ve uygulanacağına yönelik öğrenci görüşleri ile öğrenme çıktı ve tutumlarını araştırmıştır. 8. sınıf düzeyinde ve Matematik dersi sayılar konusu kapsamında gerçekleştirilen çalışmaya 130 öğrenci dâhil edilmiştir. Eylem araştırması olarak gerçekleştirilen çalışma 4 hafta sürmüştür. Çalışma sonucuna; TYEÖ modelinin öğretmene sınıf içinde farklı düzey problemleri ele almasına imkân tanıdığı, öğrencilere ise dersi istediği zaman tekrar etme ve ek kaynaklardan yararlanma imkânı sunduğu, derse katılımlarını olumlu etkilediği tespit edilmiştir. Ancak teknik problemler, öğretmenler için hazırlık gerektirmesi, öğrencilerin öğretim modeline hazırlıklı olmamalarının sorun oluşturabileceği ifade edilmiştir.

Çakır (2017) “Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının Fen Bilimleri 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı, Zihinsel Risk Alma Ve Bilgisayarca Düşünme Becerileri Üzerine Etkisi” isimli yüksek lisans tez alışmasını On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirmiştir. 7. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışma deney ve kontrol grubuna ayrılan toplam 53 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma bulgularına göre; deney grubu öğrencilerinin akademik başarı puanlarının kontrol grubu öğrencilerine göre anlamlı düzeyde pozitif olarak arttığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrenmelerin kalıcılığının test edildiği başarı testi puanlarında da deney grubu lehine anlamlı bir farklılık meydana getirdiği belirlenmiştir. Ayrıca zihinsel risk alma ve bilgisayarca düşünme puanları arasında her iki grup lehine anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Güç (2017) “Rasyonel Sayılar Ve Rasyonel Sayılarda İşlemler Konusunda Ters-Yüz Sınıf Uygulamasının Etkileri” isimli yüksek lisans tez çalışması kapsamında TYEÖ modeli uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma karma desen biçiminde tasarlanmıştır. Araştırmanın

nicel boyutu ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen, nitel boyutu ise yarı yapılandırılmış görüşme biçiminde tasarlanmıştır. Bir ortaokulun 7. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışma kapsamında 52 öğrenci örneklem grubunu oluşturmuştur. Çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılının 1. yarıyılında gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre; akademik başarı puanlarının deney grubu lehine anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Tutum puanları açısından ise anlamlı bir fark elde edilememiştir. Yapılan görüşmelerde ise öğrencilerin uygulamaya ilişkin olumlu görüşler dile getirdikleri, uygulamayı benimsedikleri, velilerin de genel olarak olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Hwang ve Lai (2017) tarafından gerçekleştirilen “Facilitating and bridging out of class and in class learning: an interactive e-book-based flipped learning approach for math courses” isimli çalışmada, etkileşimli e-kitap ile ters yüz öğrenme modeli ve geleneksel video tabanlı TYEÖ modeli karşılaştırılarak, öğrencilerin akademik başarı ve öz-yeterliliklerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma 4.sınıf Geometri dersinde yürütülmüştür. 45 öğrencinin deney ve kontrol grubu olarak dağıtıldığı çalışma yarı-deneysel bir yapıya sahiptir. Çalışma sonunda, etkileşimli e-kitap ile TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik performansları ve öz-yeterliliklerini artırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca, etkileşimli e-kitapların düşük öz yeterliliğe sahip öğrenciler üzerinde yüksek öz yeterliliğe sahip öğrencilere kıyasla daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Lo ve Hew (2017) tarafından gerçekleştirilen “Using first principles of instruction to design secondary school mathematics flipped classroom: the findings of two exploratory studies” isimli çalışmada, düşük performans gösteren öğrenciler için TYEÖ modelini iyileştirme yaklaşımı ile yüksek yetenekli öğrenciler için TYEÖ modeli yaklaşımlarının etkisi iki farklı grup ile araştırılmıştır. 12. sınıf Geometri dersinde gerçekleştirilen çalışma karma araştırma deseniyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, TYEÖ modelinin her iki gruptaki öğrencilerin öğrenmesine olumlu katkı sağladığı ve Matematik dersi başarısının artmasında etkili olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin modele yönelik algılarının olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca modelin akran iletişimine yardımcı olduğu ortaya konmuştur

Muir (2017) “Flipping the mathematics classroom: affordances and motivating factors” isimli çalışmada, TYEÖ modelinin öğrencilerin motivasyonlarını nasıl etkilediğini araştırmıştır. 10. ve 12. sınıf düzeyinde 27 öğrenci ile karma araştırma

yöntemin şeklinde gerçekleştirilen çalışmanın sonucunda, modelin öğrencilerin motivasyonlarını artırdığı tespit edilmiştir.

Urfa (2017) “Bilim Etiği Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Modelinin Uygulanması” isimli çalışmasında 11 haftalık bir eğitim sonunda öğrencilerin modele ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. 2015-2016 akademik yılının güz yarıyılında öğretmen adaylarından oluşan 24 öğrenci ile çalışmasını gerçekleştirmiştir. Karma yöntemle desenlenen çalışmanın nitel bulguları yarı yapılandırılmış görüşme ve gözlem, nicel bulguları ise betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Çalışma bulgularına göre öğrencilerin TYEÖ modeline yönelik olumlu görüşe sahip oldukları, modelin motivasyonu artırdığı ve yaygınlaştırılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yıldız (2017) “Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarıları, Motivasyonları Ve Performansları Üzerine Etkisinin İncelenmesi” isimli doktora tez çalışmasında ön test ve son test kontrol gruplu deneysel bir çalışma yürütmüştür. 2016-2017 akademik yılının bahar döneminde yürütülen çalışma 30 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin akademik başarıları, performans başarıları, ve derse yönelik motivasyon puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde ve pozitif yönde farklılaştığı belirlenmiştir.

Aydın (2016), TYEÖ modelinin akademik başarı, ödev/görev stres düzeyi ve öğrenme transferi üzerindeki etkisini incelediği çalışma kapsamında 44 öğretmen adayı ile ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desenli bir çalışma gerçekleştirmiştir. 11 haftalık bir uygulama sürecinin ardından elde edilen bulgulara göre; deney grubu öğrencilerinin akademik başarı testi puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek, ödev/görev stresi testi puanlarının ise anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. İki grubun öğrenme transfer puanları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgulara göre ise deney grubu öğrencilerinin uygulama sürecine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Bhagat, Chang ve Chang (2016) tarafından gerçekleştirilen “The impact of the flipped classroom on mathematics concept learning in high school” isimli çalışmada, TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı ve motivasyonlarına etkisi ile farklı öğrenme düzeyine sahip öğrencilerin matematik kavramlarını öğrenmelerine etkisi araştırılmıştır. Lise öğrencileri ile Geometri dersinde gerçekleştirilen çalışmaya 82

öğrenci dâhil edilmiştir. Yarı-deneysel bir yapıya sahip araştırma 6 hafta sürmüştür. Çalışma sonucunda, TYEÖ modelinin geleneksel sınıf ortamına göre öğrencilerin akademik başarı ve motivasyon düzeylerinde önemli bir fark yarattığı ayrıca modelin düşük performans sergileyen öğrenciler üzerinde daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ceylaner (2016) tarafından gerçekleştirilen “Dokuzuncu Sınıf İngilizce Öğretiminde Ters Yüz Sınıf Yönteminin Öğrencilerin Öz Yönetimli Öğrenmeye, Hazırbulunuşluklarına ve İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışmasının amacı, TYEÖ modelinin öğrencilerin öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluklarına ve İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisini araştırmaktır. Yarı deneysel desen ile gerçekleştirilen bu çalışmada 46 öğrencilik deney ve kontrol grubundan birinde TYEÖ modeli uygulanırken diğer sınıfta ise geleneksel sınıf anlayışına uygun hareket edilmiştir. 8 haftalık uygulamanın ardından deney grubu ve kontrol grubu öğrencileri arasında öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşlukları ve İngilizce dersine yönelik tutumları açısından deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. TYEÖ modeli ile ilgili görüşleri toplamak amacıyla deney grubu öğrencileri ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Deney grubu öğrenci görüşlerine göre, TYEÖ modelinin öğrencilerin öz yönetimli öğrenmeye, hazırbulunuşluklarına ve İngilizce dersine yönelik tutumlarına olumlu yönde katkısının olduğu tespit edilmiştir.

Lai ve Hwang (2016) “A self-regulated flipped classroom approach to improving students learning performance in a mathematics course” isimli çalışmalarında, TYEÖ modeli ve geleneksel öğretim modeli uygulanan öğrencilerin akademik performans, öz yeterlilik, öz düzenleme ve öz değerlendirme performanslarını karşılaştırmışlardır. 4. sınıf öğrencileriyle Geometri dersinde gerçekleştirilen çalışmaya 44 öğrenci katılım göstermiştir. Yarı deneysel yöntemle gerçekleştirilen çalışma 4 hafta sürmüştür. Çalışmanın deneysel sonuçları, TYEÖ modelinin öğrencilerin öğrenme başarısı ile öz yeterlilik ve öz düzenleme becerilerini olumlu etkilediğini göstermiştir.

Muir ve Geiger (2016) tarafından gerçekleştirilen “The affordances of using a flipped classroom approach in the teaching of mathematics: a case study of a grade 10 mathematics class” isimli çalışmada, TYEÖ modeline yönelik öğrenci görüşleri incelenmiştir. 10. sınıf Cebir dersinde gerçekleştirilen çalışma 27 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Vaka çalışması olarak tasarlanan çalışma sonucunda; TYEÖ modelinin öğrenciler tarafından olumlu olarak değerlendirildiği, öğrencilerin matematik ile ilgili

kaynaklara ulaşmalarını kolaylaştırarak artırdığı ve motivasyon düzeylerini ise olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Sağlam (2016) “Ters Yüz Sınıf Modelinin İngilizce Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarılarına Ve Tutumlarına Etkisi” isimli yüksek lisans tez çalışmasını 2015-2016 akademik yılının güz döneminde gerçekleştirmiştir. Bir üniversitenin yabancı diller yüksekokulunun hazırlık sınıflarında öğrenim gören 56 öğrenci ile 6 haftalık bir süreçte gerçekleştirilen çalışma deneysel desenli bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre gerek başarı testi gerekse tutum puanlarında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerinden olumlu yönde ve anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir.

Yavuz (2016) “Ortaöğretim Düzeyinde Ters Yüz Sınıf Uygulamalarının Akademik Başarı Üzerine Etkisi Ve Öğrenci Deneyimlerinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasını 2014-2015 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirmiştir. Deneysel yöntemle gerçekleştirilen çalışmada bir lisenin 27 öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. 4 hafta süren uygulama sürecinin ardından deneysel uygulama süreci sonlandırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı puanlarının farklılaşmadığı, ancak öğrencilerin modeli beğendikleri, diğer derslerinde de kullanmak istediklerini ifade ettikleri ve motivasyonlarının arttığını düşündükleri belirlenmiştir.

Akgün (2015) “Ters-Düz Sınıfların Öğrencilerin Akademik Başarısına Ve Görüşlerine Etkisi” isimli yüksek lisans tez çalışmasında ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen kullanmıştır. Araştırmanın amacı; TYEÖ modelinin öğrencilerinin akademik başarısına ve görüşlerine etkisini ortaya koymak olarak tanımlanmıştır. Araştırma bulgularına göre; deney grubu öğrencilerinin yer aldığı TYEÖ modelinin uygulandığı sınıfta öğrencilerin akademik başarısının istatistiksel olarak kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin süreci olumlu bulduğu, ders başarılarının arttığını düşündükleri, derse daha etkin katıldıklarını ve derste daha fazla soru sorma imkânı yakaladıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir.

Clark (2015) “Examining the effects of the flipped model of instruction on student engagement and performance in the secondary mathematics classroom: an action research study” isimli çalışmasında, TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı ve derse katılımlarına etkisini geleneksel sınıf ortamında öğrenim gören öğrenciler ile karşılaştırmıştır. 9. sınıf düzeyinde ve Cebir konusunda 42 öğrenci ile karma yöntemle

gerçekleştirilen çalışma 7 hafta sürmüştür. Çalışma sonucunda, öğrencilerin akademik başarısında önemli bir değişiklik kaydedilmemiştir. Ancak hem nitel hem de nicel bulguların sonuçları TYEÖ modelinin öğrencilerin ders katılımını olumlu etkilediğini göstermiştir. Bunun yanı sıra modelin öğrencilere akran iletişim, öğrenci merkezli sınıf ortamı, motivasyon, zengin öğrenme içerikleri sunduğu tespit edilmiştir.

Gençer (2015) “Okullarda Ters-Yüz Sınıf Modelinin Uygulanmasına Yönelik Bir Vaka Çalışması” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, söz konusu modelin Türk eğitim sisteminde nasıl uygulanabileceği tartışılmıştır. Vaka çalışması olarak desenlenen araştırmanın bulgularına göre modelin öğretmenin iş yükünü arttırdığı, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımlarına olanak sağladığı, kendi bireysel öğrenme sorumluluklarını almalarına ve sınıf içi etkinliklere daha fazla zaman ayırmalarına yardımcı olduğu belirlenmiştir.

Turan (2015) “Ters Yüz Sınıf Yönteminin Değerlendirilmesi Ve Akademik Başarı, Bilişsel Yük Ve Motivasyona Etkisinin İncelenmesi” isimli doktora tez çalışması kapsamında Atatürk Üniversitesi okul öncesi bölümünden 116 öğretmen adayı ile çalışmıştır. Veri toplama aracı olarak akademik başarı testi, bilişsel yük ölçeği, motivasyon ölçeği, öğrenci görüş anketi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanmıştır. Karma araştırma deseniyle gerçekleştirilen çalışma bulgularına göre; TYEÖ modeli ile öğrenim gören öğrencilerin geleneksel olarak adlandırılan yöntemle öğrenim gören öğrencilere göre akademik başarı ve motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu, bilişsel yüklenmelerinin ise daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin söz konusu modele ilişkin olumlu görüşlere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Boyraz (2014) “İngilizce Öğretiminde Tersine Eğitim Uygulamasının Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında; TYEÖ modelinin akademik başarı ve kalıcılığa etkisini incelemiştir. Öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desenli çalışma sonucunda; deney grubunun akademik başarı ve kalıcılık puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde olumlu farklılaştığı tespit edilmiştir.

Demiralay (2014) “Evde Ders Okulda Ödev Modelinin Benimsenmesi Sürecinin Yeniliğin Yayılımı Kuramı Çerçevesinde İncelenmesi” isimli doktora tezi çalışmasını, öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticilerin oluşturduğu bir grupla gerçekleştirmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla verilerin toplandığı nitel desenli bu çalışma bulgularına göre; söz konusu modelin öğrenciler açısından yararlı, gözlemlenebilir; öğretmenler açısından karmaşık, deneyim gerektiren, birkaç ders saati ya da bütün bir gün

boyu uygulanabilen, kurumsal destek algısı gerektiren esnek bir öğrenme modeli olduğu belirlenmiştir.

Akgündüz (2013) tarafından gerçekleştirilen “Fen Eğitiminde Harmanlanmış Öğrenme ve Sosyal Medya Destekli Öğrenmenin Öğrencilerin Başarı, Motivasyon, Tutum ve Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi” başlıklı doktora tez çalışmasının amacı; fen eğitiminde Harmanlanmış Öğrenme ve sosyal medya destekli öğrenmenin akademik başarıya, motivasyona, tutuma ve kendi kendine öğrenme becerilerine etkisini değerlendirmektir. Ön test ve son test kontrol gruplu yarı deneysel desende gerçekleştirilen bu çalışmanın örneklemi, toplam 74 katılımcıdan oluşmuştur. Araştırmacı, amaç doğrultusunda sınıf dersine paralel olarak dersle ilgili içeriklerin yer aldığı Vitamin öğrenme portalından ve çeşitli sosyal medya araçlarından yararlanmıştır. Sonuç olarak; Harmanlanmış Öğrenmenin başarıyı, motivasyonu, tutumu ve kendi kendine öğrenme becerilerini yüz yüze öğrenmeye göre anlamlı bir şekilde artırdığı görülürken; sosyal medya destekli öğrenmenin başarı, motivasyon, tutum ve kendi kendine öğrenme becerilerine olumlu bir şekilde etki ettiği ancak yüz yüze öğrenmeye göre anlamlı bir fark yaratmadığı ortaya çıkmıştır.

TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen ve yukarıda yer verilen çalışmaların dışında da alanyazında birçok çalışmanın yer aldığı söylenebilir. Bütün bu çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde; sıklıkla ortaöğretim ve lisansüstü düzeyde gerçekleştirildikleri, yabancı dil ve fen bilimleri ve matematik alanlarında sıklıkla yürütüldükleri ve ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri ile gerçekleştirildikleri anlaşılmaktadır. Bu bakımdan ilkökul sosyal bilgiler dersin bağlamında ve ilkökul öğrencileriyle gerçekleştirilen bu çalışmanın ne tür sonuçlar ortaya koyacağı merak konusudur.

Alanyazın incelendiğinde, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmalara ait bulguların üç genel başlık altında ele alınabileceği gözlemlenmiştir. Bu başlıklar; TYEÖ modelinin uygulama sürecinde elde edilen nicel bulgular, TYEÖ modelinin uygulama sürecinde elde edilen nitel bulgular ve TYEÖ modeline yönelik olumsuzluklar olarak tanımlanmıştır.

TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmaların sonucunda ortaya çıkan nicel bulgulara göre modelin; öğrencilerin akademik başarılarını (Beapler, Driessen ve Walker, 2014; Bergmann ve Sams, 2016; Bhagat, Chang ve Chang, 2016; Bursa, 2019; Carlisle, 2018; Davies, Dean ve Ball, 2013; Duffy, 2016; Dursunlar, 2018; Erbil, 2019;

Gross, 2014; Guggisberg, 2015; Güven-Demir, 2018; Lai ve Hwang, 2016; McEvoy, Cantore, Denlinger, Schleich, Stevens, Swavely, Odom ve Novick, 2016; Naycı, 2017; Özben, 2022; Özçelik, 2021; Özler, 2020; Şahin, 2021; Şerefli, 2020; Talbert, 2012) ve öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığı (Topalak, 2016), öğrencilerin derse yönelik tutum (Camcı, 2022; Çakar, 2019; Ökmen, 2020; Şahin, 2022; Uzun, 2019; Ünlü, 2022; Verim, 2022), motivasyon (Aydın, 2016; Chao, Chen ve Chaung, 2015; Erbil, 2019; İnce, 2022; İnciman-Çelik, 2019; Kansızoglu, 2018), özgüven düzeyini (Aras, 2021; Kayan, 2020), öz yeterlik inancı (Coşkun, 2020; Mason, Shuman ve Cook, 2013) ve öz düzenleme becerilerini de geliştirdiği (Eser, 2021; Ökmen, 2020; Uzun, 2022) belirlenmiştir.

TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmaların sonucunda ortaya çıkan nitel bulgulara göre; öğrenci-öğrenci ve öğrenci öğretmen arasındaki iletişimi (Akdeniz, 2019; Akgün, 2015; Clark, 2015; Döş, 2014; Şahin, 2020; Uzun, 2019) ödev yapma isteğini (Kaya, 2018) ve sorumluluk bilincini geliştirdiği (Bursa, 2019; Dursunlar, 2018; Evseeva ve Solozhenko, 2015; Medone, 2019; Naycı, 2017; Oyola, 2016; Smith, 2015), öğretim süreçlerinde akran işbirliği (Güven-Demir, 2018; Pehlivan 2020; Şahin, 2020), bireysel çalışma (Akgün, 2015; Aydın, 2016; Aziz, 2021; Evrensel, 2021; İnce, 2022; Koçak, 2021; Ökmen, 2020) ve grup çalışmalarına imkân tanıdığı (Dursunlar, 2018; Ediş, 2017; Güven-Demir, 2018; Kalafat, 2019; Kansızoglu, 2018; Türkoğlu, 2021), öğrenciler açısından gerek sınıf içinde gerekse sınıf dışında gerçekleştirilen çalışmalara yönelik geri bildirim almaya (Choe ve Seong, 2016; Karaman, 2018; Uzun, 2019), yaparak ve yaşayarak öğrenmeye (Akgün, 2015; Aslan, 2020; Bursa, 2019; Camcı, 2022; Clark, 2015; Coufal, 2014; Çalıcı, 2019; Dafoe, 2016; Gökdemir, 2018; Koçak, 2021; Yavuz, 2016), öğrenmeyi zamandan ve mekândan bağımsız kılmaya (Akgün, 2015; Bursa, 2019; Evrensel, 2021; Güven-Demir, 2018; Naycı, 2017; Oyola, 2016; Özben, 2022; Türkoğlu, 2021; Yang, 2017) ve öğretim zamanını etkinli kullanmaya olanak verdiği (Aslan, 2020; Boyraz, 2014; İnce, 2022; İnciman-Çelik, 2019), öğrencilerin modeli (Evrensel, 2021; Gündoğan-Enderöz, 2021; Karaman, 2018; Naycı, 2017; Söğüt, 2019; Şahin, 2020) ve hazırlanan konu videolarını genel olarak beğendiği (Akdeniz, 2019; Evrensel, 2021; Gündoğan-Enderöz, 2021; Munir, Baroutain, Young ve Carter, 2018; Naycı, 2017; Urquiza-Fuentes, 2020; Yavuz, 2016; Yüceltürk, 2022), süreci eğlenceli bulduğu (Akbulut, 2021; Aksoy, 2020; Aydın, 2016; Camcı, 2022; Coşkun, 2021; Çalıcı, 2019; Coşkun, 2020; Demir, 2020; Derin, 2021; Ediş, 2017; Gökdemir, 2018; Güler, 2021; Gündoğan-Enderöz, 2021; Kaya, 2018; Lee, 2018; Naycı, 2017; Özben, 2022; Şahin,

2020; Şerefli, 2020; Türkoğlu, 2021), öğrencilerin derse hazır gelmelerini sağladığı (Camcı, 2022; Naycı, 2017; O’flaherty ve Phillips, 2015) ve öğrencilere sınıf dışı çalışmalarına yönelik not tutma alışkanlığı kazandırdığı (Aslan, 2020) belirlenmiştir.

TYEÖ modeline yönelik olumsuzlukların ise; internet erişimi yetersizliği (Akbulut, 2021; Akdeniz, 2019; Arslan, 2021; Aslan, 2020; Aydın, 2016; Çarpıcı, 2019; Evrensel, 2021; Gökdemir, 2018; Güler, 2021; Kansızoglu, 2018; Karaman, 2018; Kayan, 2020; Naycı, 2017; Özben, 2022; Türkoğlu, 2021; Şahin, 2020; Şerefli, 2020), teknolojik araç yetersizliği (Akbulut, 2021; Aydın, 2016; Gökdemir, 2018; Yavuz, 2016), ailelerin ilgisizliği (Derin, 2021; Gökdemir, 2018) ve öğretmen yetersizliğinden kaynaklanabildiği (Gökdemir, 2018), öğrencilerin ve öğretmenin iş yükünü ve sorumluluğunu arttırdığı (Aslan, 2020; Gökdemir, 2018; Naycı, 2017; Ökmen, 2020; Türkoğlu, 2021), sürece ilk başta alışmanın (Yavuz, 2016), ilkökul düzeyinde uygulamanın (Aydın, 2016), öğrencinin sınıf dışındaki çalışmalarını takip etmenin (Aslan, 2020) ve özellikle sınıf dışı çalışmalara yönelik olarak anlık geri bildirim vermenin zor olabileceği şeklinde sıralandığı belirlenmiştir (Aras, 2021; Arslan, 2021; Çarpıcı, 2019; Kayan, 2020; Özler, 2020). Bunların yanında hazırlanan videoların yüzeysel ve sıkıcı bulunduğu (Evrensel, 2021; Söğüt, 2019) ve sınıf içi disiplin sorunlarına yol açtığı şeklinde araştırma bulgularına da rastlanmıştır (Gökdemir, 2018).

Alanyazında ilkökul düzeyinde sosyal bilgiler dersi bağlamında TYEÖ modeliyle ilgili yapılan sınırlı sayıda çalışma olmakla birlikte bu çalışmaların genel olarak nicel araştırma yaklaşımlarından yarı deneysel desen (Erbil, 2019; Naycı, 2017; Şengün, 2021) ya da karma yöntem araştırması (Güven-Demir, 2018) şeklinde tasarlandığı görülmüştür. Ancak sosyal bilgiler dersinde TYEÖ Modeli uygulamalarının nitel bir yaklaşımla eylem araştırması şeklinde ele alındığı ve bu bağlamda modelin ilkökul 4. Sınıf düzeyinde uygulandığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Alanyazındaki çalışmalarda, TYEÖ modelinin akademik başarı başta olmak üzere ağırlıklı olarak farklı değişkenler üzerindeki etkisinin incelendiği görülmüştür. Ayrıca öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmaların çoğunun sosyal bilgiler dersi dışında farklı dersler kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar olduğu anlaşılmıştır. Alanyazında ilkökul basamağında ve sosyal bilgiler dersi bağlamında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çok sayıda çalışma olmaması, gerçekleştirilen çalışmaların önemli bir bölümünün de ilkökul sonrası eğitim basamaklarında gerçekleştirilmiş çalışmalar olmaları nedeniyle gerçekleştirilen bu

Çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünölmekte ve ulaşılacak olası bulgular merak edilmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümünde; araştırmanın modeli, katılımcıları, araştırma ortamı, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma eylem araştırması desenine göre tasarlanmıştır. Eğitim alanında eylem araştırmaları özellikle uygulamayı geliştirebilme amaçlı kullanılan araştırma olarak da kabul edilmektedir. Eylem araştırmaları, yorumlamacı paradigmayı temel alarak nitel görüşme ve gözlemlerin öncelikli olarak kullanıldığı ve sonrasında anketler aracılığıyla toplanan ve ölçülebilen verilerin yer aldığı, gözlem, yansıtma ve eylemden oluşan bir araştırma döngüsü halinde işe koşulmaktadır (Stringer, 1999'dan aktaran Glesne, 2013). Eylem araştırmaları, bir konunun niçin bu şekilde yapıldığını anlamaya çalışmaktan çok o konuyu nasıl daha iyi yaparız sorusunun cevabına göre öneri geliştirilip, bu öneriyi uygulayarak sonucunun değerlendirildiği ve etkin katılımın gerçekleştiği bir araştırma yaklaşımıdır. Bu araştırmanın çıkış noktası, özellikle geleneksel olarak adlandırılan öğretim uygulamalarında dersin büyük bir bölümünün bir önceki derste verilen ödevin kontrolü ve yeni dersin içeriğinin sunumuna ayrılması ve buna bağlı olarak işlenen konuya ilişkin çeşitli etkinlik ya da uygulamalara sınırlı zaman kalmasının eğitim ve öğretim süreci için bir eksiklik olarak görülmesine dayanmaktadır. Oysa TYEÖ modelinde ele alınacak ders içeriği öğrenciye bireysel alan olarak adlandırılan ve okul dışında kalan zamanı vurgulayan süreçte çevrimiçi bir ortam aracılığıyla önceden sunulmaktadır. Bu sayede dersin sınıf ortamında gerçekleştirilecek tamamlayıcı etkinliklerine ayrılacak zaman daha büyük olmaktadır. Ayrıca alanyazın taramasında ev ödevlerinin öğrencilerde okul çalışmalarına yönelik bıkkınlık yarattığı ve öğrencilerin okula yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine neden olduğu (Eren ve Henderson, 2011; Froiland, 2011; Rudman, 2014; Turanlı, 2007; Van Voorhis, 2004; Warton, 2001; Xu, 2005), ailelerin sıklıkla çocuklarının ev ödevlerine yardım ettiği, bu durumun kendileri için ek bir yük getirdiği, bu durumu olumsuzluk olarak görüldüğü ancak çocukların beklenen faydayı sağlaması adına yardımcı olmanın bir zorunluluk olduğunun düşünüldüğü çalışma bulgularına rastlanmıştır (Duru ve Çöğmen, 2017; Kırmızıgül, 2018; Ok ve Çalışkan, 2019; Öcal, 2009; Özpolat, Karakoç ve Kara, 2017; Şen ve Gülcan, 2012). Aileler ödev konusunda bilgi eksikliklerinden dolayı çocuklarına nasıl yardımcı olacaklarını bilemediklerini, bu durumun gerek kendilerinde gerekse çocuklarda stres ve

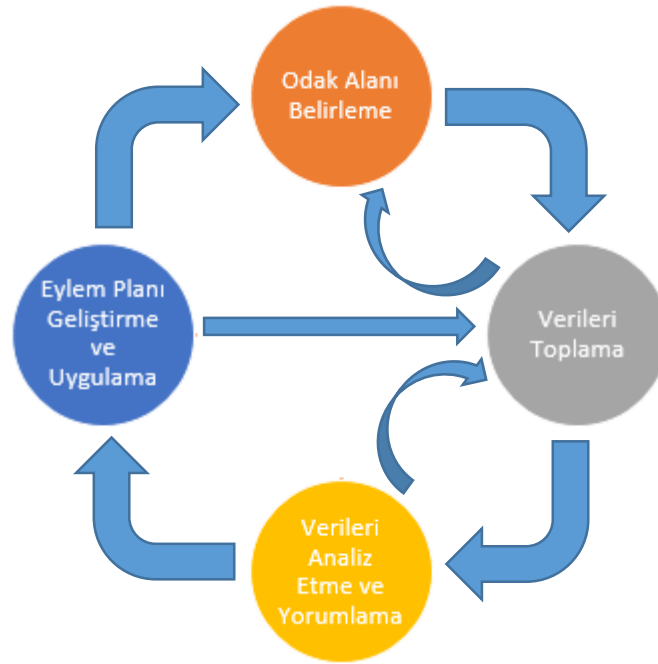
sıkıntı yarattığını dile getirmişlerdir (Kırmızıgül, 2018; Öcal, 2009; Turanlı, 2007). Ailelerin ayrıca verilen ödevlerin öğrenciyi sıkmayacak, yormayacak ve yaparken eğlenceli, ilgi çekici, eğitici ve öğretici olacak şekilde hazırlanması gerektiğini vurgulamışlardır. Ödevlerin öğrencilerinin kendi başlarına yapabilecekleri tarzda olması gerektiğini ifade eden ailelere göre verilen ödevler öğrencileri bir sonraki güne ve konuya hazırlık niteliğinde olmalı, öğrenciye dönüt vermeli, ödevler bütün öğrencilere hitap etmelidir (Ok ve Çalışkan, 2019; Yıldırım, 2018). Ev ödevlerine ilişkin ulaşılan araştırma bulguları dikkate alındığında, TYEÖ modeline göre gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerinin, ev ödevleri konusunda yaşanabilecek kaygıları ve gerek ailelerin gerek öğrencilerin sorun olarak gördükleri durumları ortadan kaldıracak olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle bu konunun araştırılması gerektiği düşüncesi ortaya çıkmıştır. Belirtilen nedenlerden dolayı gerek sınıf dışı zamanı öğrenci merkezli ve eğitsel odaklı bir anlayışla yeniden düzenleyebileceği, gerekse sınıf içindeki zamanı daha verimli kılacak olması adına TYEÖ modelinin bu verimliliği sağlayacağı öngörüsünden yola çıkılarak araştırma modelinin eylem araştırması olmasına karar verilmiştir.

Alanyazında eylem araştırması farklı biçimlerde sınıflandırılmaktadır (Berg, 2001; Bogdan ve Biklen, 2007; Hendricks, 2006; Mills, 2003). Örneğin; Miles (2003) eylem araştırmalarını eleştirel ve uygulamalı olmak üzere iki kategoriye ayırırken, Berg (2001) eylem araştırmalarını teknik, uygulayıcı ve özgürleştirici olmak üzere üç kategori altında ele almıştır. Bogdan ve Biklen 'in (2007) politik ve katılımlı eylem araştırması olmak üzere iki kategoride ele aldığı eylem araştırmalarını Hendrick (2006) işbirliğine dayalı, eleştirel, sınıf içi ve katılımlı eylem araştırmaları olmak üzere dört kategoriye ayırmıştır.

Bu araştırma kapsamında Hendricks (2006) ile Bogdan ve Biklen 'in (2007) eylem araştırması türleri göz önünde bulundurulmuş ve bu türlerden biri olan katılımlı eylem araştırması türü benimsenmiş; çalışma bu eylem araştırması türüne göre planlanmış ve uygulanmıştır.

Sosyal ve işbirliğine dayalı bir süreci ifade eden eylem araştırmalarında amaç değiştirilecek gerçekliği araştırmaktır. Bu tür eylem araştırmalarında süreçte yer alan tüm bireyler görev almakta ve işbirliği yapmaktadır. Eylem araştırmalarında amaç; araştırmacının veya uygulayıcının süreç içinde etkin bir rol alarak yaşanan sorunlara hızlı bir biçimde çözüm üretmesidir (McKernan, 1996). Bu bakımdan araştırmacının uygulayıcı rolünü üstlenmesi önemlidir. Bu araştırma kapsamında da araştırmacı süreç içerisinde etkin bir rol almış ve TYEÖ modeli sürecini bizzat kendisi yürütmüştür.

Amacı uygulama sürecinde yaşanan problemleri çözmek olan eylem araştırması, süreci dinamik bir yapıya sahiptir. Bu dinamik yapı aynı zamanda sürecin döngüsel olarak ilerlemesini sağlar. Alanyazında eylem araştırması döngüsünü açıklamaya çalışan farklı araştırma döngüleri bulunmaktadır; ancak bütün eylem araştırması döngülerinin temelini araştırma problemi ve konusu oluşturmaktadır. Uygulama aşamasında söz konusu araştırma problemi gözlemlenir, bu gözlemlere ilişkin veriler toplanır ve analiz edilir. Son olarak bir sonraki eylem aşamasına geçilerek döngü tamamlanır (Miles, 2011’den aktaran Mertler, 2014). Bu araştırma süreci Mills ‘in (2003) eylem araştırması döngüsüne göre gerçekleştirilmiştir. Mills bu döngüyü odak alanı belirleme, verileri toplama, verileri analiz etme ve yorumlama ve eylem planı geliştirme biçiminde sıralamaktadır. Mills ‘in (2003) eylem araştırması döngüsü Şekil 3.1’de gösterilmiştir.

Şekil 3.1. Eylem araştırması diyalektik döngüsü

3.1.1. Odak alanın belirlenmesi

Eylem araştırmalarında öncelikle, üzerinde çalışılacak odak alanın belirlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle bu çalışma kapsamında da ilk olarak çalışılacak konu belirlenmiştir. Araştırmanın odak alanının belirlenmesinde gerek araştırmacının sınıf öğretmenliği geçmişine sahip olması gerekse bu alanda çalışan öğretmenlerle çalışmalar yürütüyor olması kolaylaştırıcı bir unsur olmuştur. Araştırmacı öğretmenlik yaptığı

yıllarda öğrencilerin özellikle ev ödevlerini yapma konusunda oldukça isteksiz oldukları, ailelerin de bu durumdan şikâyetçi olduğunu deneyimlemiştir. Bir önceki ders verilen ödevin yapılmadığı durumların özellikle bir sonraki dersin süresinden aldığını, ödev yapmamanın öğrenciler için bir stres kaynağı olduğunu ve bunun sınıf içi öğrenme süreçlerini olumsuz yönde etkilediğini gözlemleyen araştırmacı, sahada halen öğretmenlik yapan paydaşlarıyla bu durumu paylaşmıştır. Öğretmenlerden kendi deneyimlerine benzer dönütler alan araştırmacı, bu durumun öğretimin niteliğini etkileyen olumsuz bir durum olduğuna karar vermiş ve bu noktada sınıf öğretmenliği eğitimi üzerine yapılan çalışmaları taramıştır. Alanyazın taraması sonucunda ev ödevlerinin öğrencilerde okul çalışmalarına yönelik bıkkınlık yarattığı, öğrencilerin okula yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine neden olduğu, ailelerin sıklıkla çocuklarının ev ödevlerine yardım ettiği, kendileri için ek bir yük getirdiği ve bu durumun olumsuzluk olarak görüldüğü çalışma bulgularına rastlanmıştır (Duru ve Çöğmen, 2017; Eren ve Henderson, 2011; Froiland, 2011; Kırmızıgül, 2018; Ok ve Çalışkan, 2019; Öcal, 2009; Özpolat, Karakoç ve Kara, 2017; Rudman, 2014; Şen ve Gülcan, 2012; Turanlı, 2007; Van Voorhis, 2004; Warton, 2001; Xu, 2005). Araştırmacı yapmış olduğu alanyazın taramasının ardından hem ev ödevlerine yönelik var olan olumsuzlukları giderecek hem de eğitim ortamlarının niteliğini artıracak çözüm yolları üzerine düşünmeye başlamıştır. Bu süreçte teknolojinin gerek sosyal yaşamda gerekse eğitim ortamlarında kullanımının yaygın hale geldiği düşüncesinden yola çıkarak teknoloji odaklı çözümlere yönelik okumalar yapmaya devam etmiştir. Araştırmacı hem öğrencilerin okul dışı zamanlarında öğretim faaliyetlerinin içerisinde bulunmasını sağlamak, hem de okuldaki öğretim süreçlerinin niteliğini arttırmak amacıyla odak alanını teknoloji destekli öğretim uygulamaları olarak belirlemiştir. Bu bağlamda eğitim ve öğretim süreçlerinde teknolojinin işe koşulduğu, öğrencinin sadece okulda değil, okul dışı ortamlarda da öğrenme faaliyetlerinin içerisinde yer aldığı ve bunu yaparken ev ödevlerinin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlardan uzak bir anlayışı vurgulayan Harmanlanmış Öğrenme uygulamaları ile karşılaşmış ve okumalarını bu yönde ilerletmeye karar vermiştir. Araştırmacı yaptığı alanyazın incelemesinin ardından harmanlanmış öğrenmenin uygulama şekillerinden bir tanesi olan TYEÖ modelini öğretim süreçlerinde kullanabileceği bir yaklaşım olarak benimsemiştir. TYEÖ modeli aracılığı ile öğrenci okul dışı ortamlarda teknolojinin de yardımı ile öğretim süreçlerinin içerisinde yer alırken aynı zamanda ev ödevlerinin tekdüzeliğinden sıyrılarak sürecin etkin bir bileşeni olacak,

böylece okul boyutunda gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerinin niteliği artabilecektir. Bu aşamadan sonra araştırmacı bu süreci yapılandırırken ne tür bir teknolojiden yardım alabileceğini kararlaştırmaya çalışmıştır. Buradan hareketle araştırmacı çocukların kolaylıkla kullanabilecekleri, öğretmen ile olan etkileşimlerini sürekli canlı tutabilecek, okul dışı öğrenme süreçlerinin düzenlenmesinde gerek öğretmene gerekse öğrencilere altyapı oluşturabilecek bir sanal sınıf uygulaması olan Edpuzzle uygulamasına ulaşmıştır. Ancak araştırmanın ilerleyen kısımlarında ayrıntılı olarak açıklanacağı üzere sürecin başında öğrencilerin bu uygulamayı kullanırken birtakım sorunlar yaşamalarından hareketle süreç içerisinde benzer bir yapıya sahip olan Google Classroom uygulamasını kullanmaya karar vermiştir. Google Classroom uygulamasına yönelik içerik oluşturmak için de Vyond isimli video animasyon oluşturma programıyla tanışmıştır. Odak alan belirleme sürecinin ardından araştırma yöntemini de belirleyen araştırmacı öğretim sürecini tasarlama aşamasına geçmeye karar vermiştir.

3.1.2. Verileri toplama

Eylem araştırmalarında, araştırma probleminin doğasına uygun olarak birçok farklı veri toplama aracından yararlanılabilir. Bu veri toplama araçları nicel veri toplama araçları olabileceği gibi nitel veri toplama araçları da olabilir. Genel olarak eylem araştırmalarında kullanılan veri toplama araçlarını Miles (2003) günlükler, alan notları, anketler, testler, ölçekler, görüşmeler ve video kayıtları olarak tanımlamıştır. Bu kapsamda araştırmacı da çalışma sürecinde araştırma amaçlarına uygun olarak hem nitel hem de nicel veri toplama tekniklerinden birlikte yararlanmıştır.

Uygulama süreci boyunca gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri video kamera ile kayıt altına alınmıştır. Öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri öğretim etkinliklerine ilişkin veriler sanal sınıf ortamı Google Classroom üzerinden takip edilmiştir. Öğrencilerin hazırlanan içerikleri izleyip izlemedikleri, konulara ilişkin hazırlanan konu testlerine verdikleri yanıtlar, öğrencilerin birbirleriyle ve araştırmacıyla kurdukları iletişim süreçleri gibi birçok ayrıntı Google Classroom aracılığıyla takip edilmiştir. Eylem araştırması sürecinin başında ve sonunda öğrencilerin akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla başarı testleri uygulanmıştır. Araştırmacı ve öğrenci günlükleri ile sürecin kişisel takibi gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Uygulamanın tamamlanmasının ardından ise eylem araştırması grubunda yer alan öğrenciler, öğrencilerin dâhil olduğu sınıfın öğretmeni ve aileler ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Geçerlik komitesi ile süreç

haftalık olarak takip edilmiş, bu toplantılarda alınan kararlar Geçerlik Komitesi Karar Defteri'ne (Tablo 3.4) not edilmiştir. Veri toplama araçlarına ilişkin ayrıntılı bilgi, Veri Toplama Araçları başlığı altında ele alınmıştır.

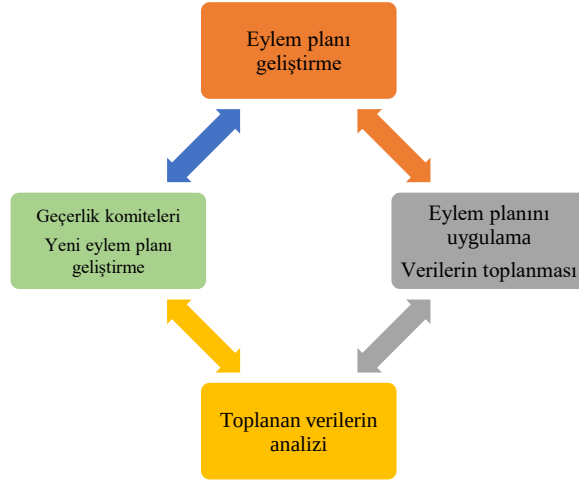
3.1.3. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması

Eylem araştırması sürecinde verilerin analizi, araştırma sürecinin en başında belirlenen araştırma sorularına ilk çözüm önerilerinin getirilmesi aşamasıdır (Berg, 2001). Bu bağlamda eylem araştırmalarında veri analizi uygulama sürecinin başlamasıyla başlar ve eylem araştırması döngüsüne uygun olarak araştırma sonuçlandırılincaya kadar devam eder.

Bu çalışmada araştırmacı tarafından dersler her hafta video kamera ile kayıt altına alınmış ve makro analizleri yapılmıştır. Yapılan makro analizler sonucu elde edilen veriler geçerlik komitesine sunulmuş ve bir sonraki hafta uygulanacak eylem araştırma sürecine temel oluşturacak çıkarımlar yapılmıştır. Makro analizlerin dışında öğrencilerden elde edilen öğrenme çıktıları değerlendirilmiş, görüşmeler gerçekleştirilmiş, araştırmacının saha notları ve öğrenci günlüklerinin düzenli olarak tutulması sağlanmıştır. Yeri geldikçe bu yolla elde edilen veriler geçerlik komitesine sunulmuştur. Araştırmada nitel verilerin yanı sıra nicel veri toplama araçları da kullanılmıştır. Bu bağlamda her uygulama haftasının sonunda yapılan konu testleri ve araştırmacı tarafından geliştirilen öğrenme alanı başarı test puanlarından yararlanılmıştır.

3.1.4. Eylem planının gerçekleştirilmesi

Eylem araştırması döngüsünün en son aşaması olan bu aşamada, TYEÖ modeline ilişkin eylem planları hazırlanmıştır. Eylem araştırması süreci boyunca bu etkinlikler uygulanmıştır. Her hafta uygulanan eylem planlarının ardından elde edilen sonuçlar geçerlik toplantılarında tartışılmış ve alınan kararlarla yeniden şekillenen eylem planları bir sonraki hafta gerçekleştirilen derslerde uygulanmıştır. Bu süreç her hafta döngüsel bir yol izleyerek uygulamanın gerçekleştirildiği yedi hafta boyunca devam etmiştir. Söz konusu sürece ilişkin döngü Şekil 3.2.'de gösterilmiştir:

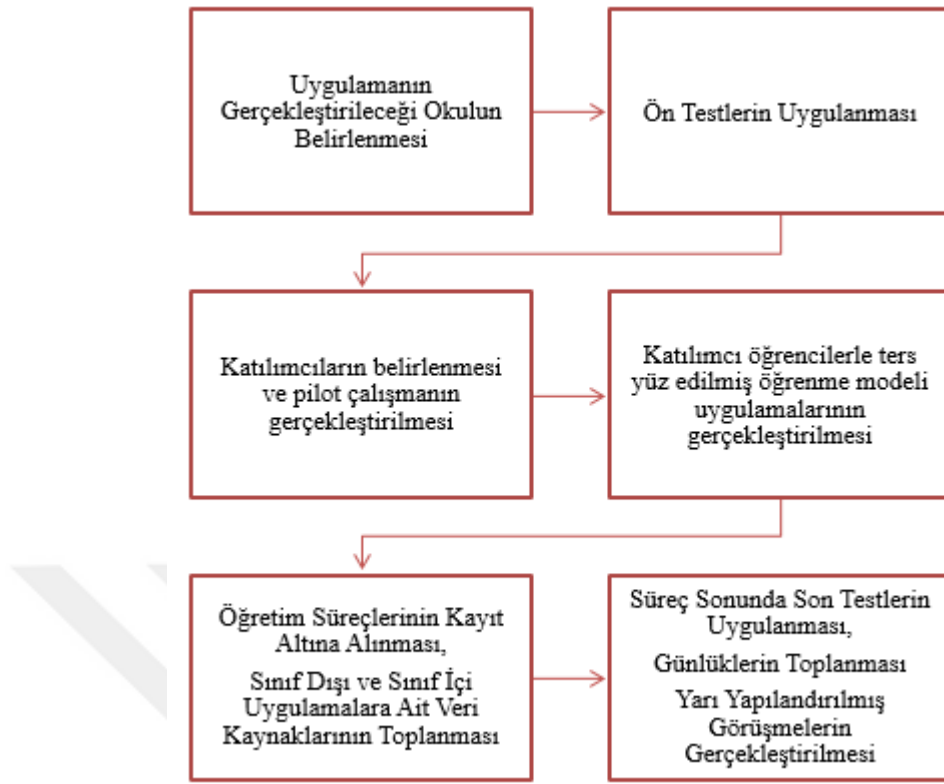
Şekil 3.2. Uygulama sürecinin döngüsü

Araştırmanın uygulama süreci yukarıdaki şekle göre gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların belirlenmesiyle başlayan uygulama süreci, Google Classroom uygulamasının katılımcı öğrencilere tanıtılması, pilot uygulamanın yapılması ve asıl uygulama etkinliklerinin gerçekleştirilmesiyle devam etmiştir. Uygulama sürecine ilişkin ayrıntılar aşağıda açıklanmıştır.

1.ve 2. Hafta: (14.03.2022-25.03.2022): Araştırmanın birinci haftasında uygulamanın gerçekleştirileceği okul ve sınıf belirlenmiştir. Araştırmanın ikinci haftasında ise eylem araştırması grubuna dâhil olacak öğrencilere süreç boyunca kullanacakları sanal sınıf ortamının tanıtımı gerçekleştirilmiştir.

3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9. Hafta (23.03.2022-17.05.2022): Okulun ve katılımcıların belirlenmesi ve eylem araştırması grubunda yer alan öğrencilere uygulama sürecine ilişkin gerekli bilgilerin yapılmasının ardından uygulama sürecine geçilmiştir. Süreç içerisinde elde edilen veriler ve geçerlik komitesinde alınan kararlara göre eylem planlarında değişiklikler yapılarak süreç devam ettirilmiştir. TYEÖ modeline göre yürütülen eylem araştırması süreci toplam 21 ders saati devam etmiştir. Uygulamanın gerçekleştirildiği öğrenme alanlarına yönelik geliştirilen eylem planlarının tamamının uygulanmasının ardından uygulama tamamlanmıştır.

10. Hafta (18.05.2022-23.05.2022): Uygulamanın tamamlanmasının ardından nicel veri toplamak amacıyla geliştirilen başarı testlerinin uygulaması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın uygulama sürecine ilişkin adımlar Şekil 3.3’te gösterilmiştir.

Şekil 3.3. Araştırmanın uygulama süreci

3.2. Araştırmanın Katılımcıları

Nitel ve nicel yöntemler arasındaki farkı anlatan en iyi olgu, örnekleme yaklaşımlarındaki mantıksal çözümlemelerdir. Nicel araştırmalar genellikle rastgele seçilmiş geniş örneklemelerle yürütülür. Nitel araştırmalar ise genellikle amaçlı bir şekilde seçilmiş küçük örneklemelerle ayrıntılı bir şekilde yapılır. Farklı olan şey sadece örnekleme tekniği değildir. Her bir stratejinin amacı farklı olduğundan her bir yaklaşımın mantıksal açıklaması da farklıdır. Rasgele örneklemin mantıksal açıklaması ve gücü istatistiksel olasılık teorisinden gelir. Rasgele ve istatistiksel olarak temsil özelliğine sahip örneklemeler, küçük örneklemelerden daha büyük nüfusa doğru güvenilir genelleme yapılabilmesini olanaklı kılar. Amaçlı örneklem seçimindeki mantık ise, araştırmanın daha derinlemesine yapılabilmesi için bilgi zenginliği içeren durumları seçmektir. Bilgi açısından zengin durumlar ise araştırmacının, araştırmanın amacı bakımından mümkün olduğunca fazla bilgi elde edebileceği durumlardır. Bilgi açısından zengin durumları çalışma, deneye dayalı genellemelerden çok, derinlemesine anlama imkânı sağlar (Miles ve Huberman, 2015; Patton, 2014).

Bir nitel araştırma deseni olan eylem araştırmalarında genellikle amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmaktadır (Özpınar ve Aydoğan-Yenmez, 2014). Amaçlı örnekleme en genel tanımıyla; çeşitli yöntemler kullanarak belirli kıstaslara uyan olası bütün örnek olayları seçmek olarak tanımlanabilir (Neuman, 2013). Amaçlı örnekleme, araştırmacının keşfetmek, anlamak, iç görü kazanmak istediği ve çoğu şeyin öğrenilebileceği bir örneklem seçiminin zorunlu olduğu varsayımına dayanır (Merriam, 2015). Eylem araştırmalarının da rastgele gerçekleştirilen bir uygulama olmayıp, sistematik ve işbirliğine dayalı olarak yürütülen bir süreci vurgulaması (Gürgür, 2017), bu tür araştırmalarda amaçlı örnekleme yönteminin kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Nitel araştırmalarda veri konusunda zengin olan kişi veya konular seçilirken, amaçlı örnekleme yönteminde geliştirilmesi istenen özel konu ve kişiler seçilmektedir (Tomal, 2010). Eylem araştırmalarında da katılımcıların seçimi için özellikle geliştirilmesi hedeflenen konu ve kişiler seçildiğinden, bu tür araştırmalarda amaçlı örnekleme yöntemi bilinen bir yöntem olarak kullanılmaktadır.

Amaçlı örnekleme yönteminin birçok türü bulunmaktadır (Miles ve Huberman, 2015; Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2016) Bu araştırmada hem okulun hem de katılımcı öğrencilerin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntem türlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemin mantığı, daha önceden belirlenmiş bazı önem ölçütlerini karşılayan bütün durumları çalışma ve gözden geçirmedir. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler, araştırmacı tarafından oluşturulabileceği gibi önceden hazırlanmış bir ölçüt listesinden de yararlanılabilir. Ölçüt örneklemede kritik nokta, seçilecek olan durumların bilgi verme açısından zengin olmasıdır (Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Uygulamanın yapılacağı okul ve katılımcı öğrencilerin belirlenmesi aşamasında göz önünde bulundurulacak ölçütler ile okul ve katılımcı öğrencilerin seçim sürecine aşağıda ayrıntılı olarak değinilmiştir.

3.2.1. Araştırma yapılacak okulun belirlenmesi

Araştırmacı, uygulama öncesi gerekli hazırlıkları tamamladıktan sonra (araştırma yöntemini belirleme, alanyazın taraması yapma, veri toplama araçlarını ve veri analizi yöntemlerini belirleme, videoları ve ders planlarını hazırlama gibi) uygulamanın gerçekleştirilebilmesi için gerekli yasal izin başvurusunda bulunmuştur. Bu bağlamda ilk olarak araştırmacının bağlı bulunduğu Anadolu Üniversitesi'nden Etik Kurul izni

alınmıştır (Ek-1). Ardından araştırmanın gerçekleştirildiği okulun bağlı bulunduğu Siirt İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma yapabilme izni alınmıştır (Ek-2). Gerekli izinlerin alınmasının ardından araştırmanın gerçekleştirileceği okulun belirlenmesi aşamasına geçilmiştir.

Araştırmanın yapılacağı okul belirlenirken araştırma kapsamında benimsenen eylem araştırması yönteminin doğasını ve araştırmanın konusu olan ilkökul sosyal bilgiler dersinde uygulanacak TYEÖ modelinin uygulama sürecini en sağlıklı şekilde yansıtacak katılımcı grubun belirlenmesine çalışılmıştır. Araştırmacı ilk olarak hangi okullarda gözlem yapılacağını belirlemiştir. Bu amaçla araştırmacı Siirt ilinde bulunan farklı eğitim bölgelerindeki ilkökullarda keşif amaçlı gözlemler yapmaya karar vermiştir. TYEÖ modeli uygulanırken, sürecin sağlıklı bir biçimde yürütülebilmesi için öğrencilerin bilgisayar, tablet ve telefon gibi cihazlara ve internet erişimine sahip olması oldukça önemlidir. Yapılan keşif gözlemleri sonucunda alt sosyoekonomik eğitim bölgesinde yer alan okullarda öğrenim gören öğrencilerin, orta ve üst sosyoekonomik eğitim bölgesinde yer alan okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bilgisayar, tablet ve cep telefonu gibi cihazlara ve internete erişim imkânlarının kısıtlı olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum TYEÖ modeli uygulamasının orta ve üst sosyoekonomik eğitim çevresindeki okullarda daha sağlıklı yürütülebileceği anlamına gelmektedir. Ancak araştırmacı, eylem araştırması yöntemiyle gerçekleştirilecek sürece ilişkin olumlu ve olumsuz bütün durumların ortaya konulabilmesi bakımından yapılan çalışmanın görece daha kısıtlı koşullar altında yürütülmesinin sürecin bütün yönleriyle ele alınması bakımından daha sağlıklı sonuçlar ortaya koyabileceğini düşünmüştür. Araştırmacı, tez danışmanı ile yaptığı değerlendirmeler sonucunda eylem araştırması yöntemiyle gerçekleştirilecek TYEÖ modeli uygulamasına ilişkin sürecin bütün yönleriyle ve en sağlıklı verilerle ortaya konulabilmesi amacıyla okul seçiminde birtakım ölçütler belirleme kararı almıştır. Buna göre araştırmacı Siirt il merkezindeki bütün ilkökullar arasından aşağıdaki ölçütlere göre araştırmanın gerçekleştirileceği okula gitme kararı almıştır. Gidilecek okul belirlenirken dikkate alınacak ölçütler şunlardır:

- Siirt İli Merkez ilçesinde bulunuyor olmak
- Alt sosyo-ekonomik düzeyde bir okul olmak
- Yönetici, öğretmen, veli ve öğrenciler olarak araştırmaya katılmaya gönüllü olmak

Bu ölçütlere göre araştırmacı gerçekleştirdiği keşif gözlemleri ve okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile yaptığı değerlendirmeler sonucunda Siirt il merkezindeki düşük sosyo-ekonomik eğitim çevresinde bulunan A ilkokuluna araştırmanın uygulamasını gerçekleştirmek amacıyla gitme kararı almıştır. Araştırmanın A okulunda gerçekleştirilmesine karar verilmesinde okul yöneticilerinin ve sınıf öğretmenlerinin araştırmaya açık olmalarının yanı sıra araştırmanın ortamı için sınıf verebileceklerini belirtmeleri önemli bir etken olarak göz önünde bulundurulmuştur. Okullarda yapılan keşif gözlemleri boyunca özellikle alt sosyo-ekonomik eğitim çevresinde yer alan okullarda yaşanan yer sorunları ve bu sorunlardan dolayı okul yönetiminin araştırmanın uygulaması için yer sağlayamayacaklarını belirtmeleri, uygulamanın A okulunun gerçekleştirilmesinin daha uygun olacağını düşündürmüştür. Araştırmanın gerçekleştirileceği okulun belirlenmesinin ardından uygulamanın yapılacağı sınıflı belirlemek, yönetici ve sınıf öğretmeninden gerekli izinleri alabilmek adına 14 Mart 2022 tarihinde A okuluna bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. A okulu tam gün öğrenim yapılan bir okuldur. Gün içerisinde dersler öğleden önce 4 ders saati, öğleden sonra ise 2 ders saati olmak üzere toplam altı ders saatinde gerçekleştirilmektedir. Dördüncü sınıf düzeyinde dört şubenin bulunduğu A okulunda bu şubelerdeki öğrenci sayısı toplam 92'dir. Araştırmanın hangi şubede gerçekleştirileceğinin belirlenmesi amacıyla bu dört şubenin sınıf öğretmenleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde araştırmanın amacı ve kapsamı ayrıntılı olarak kendilerine açıklanmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda A ve D şubelerinin öğretmenleri çalışmanın kendi öğretim uygulamalarını aksatabileceği endişesini araştırmacıya iletmışlerdir. B ve C şubesinin sınıf öğretmenleri ise araştırmaya katılmaya istekli olduklarını ifade etmişlerdir. B şubesindeki öğrenci sayısı 19, C şubesindeki öğrenci sayısı 27'dir. Bununla birlikte B şubesinde C şubesine göre daha fazla sayıda yabancı uyruklu öğrenci öğrenim görmektedir. Gerek B şubesine oranla daha fazla öğrenci bulunması gerekse sınıftaki yabancı uyruklu öğrencilerin sayıca azlığı gibi etkenler dikkate alındığında eylem araştırması süreci için katılımcı öğrencilerin C şubesi içerisinde belirlenmesinin bir avantaj oluşturabileceği düşünülmüştür. Bu bağlamda C şubesinin araştırmanın uygulanacağı şube olarak belirlenmesine karar verilmiştir. Araştırmacı, katılımcı öğrencilerin C şubesinden seçme kararını günlüğüne şu ifadelerle yansıtmıştır (A.G., 14.03.2022):

A ve D şubesi öğretmenlerinin araştırmaya katılmaya gönülsüz olmaları, C sınıfının öğrenci mevcudunun B şubesine göre sayıca fazla olması ve C şubesinin sınıf öğretmenin

teknolojiye olan ilgisiyle birlikte öğretim uygulamalarına teknolojiyi de bütünleştirme konusundaki isteğini dikkate aldığımda, araştırmaya katılacak öğrencileri bu şubeden seçmeye karar verdim.

Uygulamanın gerçekleştirileceği sınıfın belirlenmesinin ardından eylem araştırması grubuna dâhil edilecek öğrencilerin belirlenmesine geçilmiştir. Eylem araştırması grubuna katılacak öğrencilerin belirlenmesi aşamasında gerçekleştirilen uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.2.2. Katılımcı öğrencilerin belirlenmesi

Uygulamanın yapılacağı sınıf şubesine karar verilmesinin ardından eylem araştırmasının gerçekleştirileceği öğrencilerin belirlenmesi aşamasına geçilmiştir. Katılımcı öğrencilerin belirlenmesinde okulların seçilmesinde olduğu gibi amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılımcı olarak seçilecek öğrencilerin belirlenmesinde şu ölçütler dikkate alınmıştır:

- İlkokul dördüncü sınıfta okuyor olmaları,
- Sosyal bilgiler dersi başarı düzeylerinin düşük olması
- Ailelerinin gönüllü olarak öğrencilerin araştırmaya katılmalarına izin vermeleri,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmaları
- Bilgisayar, tablet, akıllı telefon ve interneti temel düzeyde kullanabiliyor olmaları gerekmektedir.

Öncelikle ilgili sınıftaki bütün öğrencilere araştırma sürecinin başında (14 Mart 2022) Katılımcı Belirleme Formları uygulanmıştır. Uygulama sırasına göre Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi ve Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi olarak iki testten oluşan bu formlar araştırmacı tarafından bizzat uygulanmıştır. Uygulanan başarı testlerinin puanlaması araştırmacı tarafından yapılmış ve bu puanlamanın tarafsız ve güvenilir olduğu da araştırmacı tarafından ortaya konmuştur. Söz konusu testler sonucunda elde edilen puanlara ait veriler Tablo 3.1 ve Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcı belirleme formu-1'e göre öğrencilerin etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi puan ortalamaları

Katılımcı Adı ^a	Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi Puanı (Mak. 28)	Başarı Yüzdeliği	Değerlendirme
Mehmet	8	28,57	Eylem Araştırması Grubu
Fatma	7	25,00	Eylem Araştırması Grubu
Ferit	8	28,57	Eylem Araştırması Grubu
Merve	8	28,57	Eylem Araştırması Grubu
Zafer	8	28,57	Eylem Araştırması Grubu
Ayşe	8	28,57	Eylem Araştırması Grubu
Kadri	8	28,57	Eylem Araştırması Grubu
Rabia	7	25,00	Eylem Araştırması Grubu
Ortalama	7,75	27,67	
Öğrenci 9	14	50,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 10	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 11	10	35,71	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 12	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 13	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 14	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 15	14	50,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 16	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 17	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 18	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 19	9	32,14	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 20	10	35,71	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 21	10	35,71	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 22	11	39,29	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 23	11	39,29	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 24	14	50,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 25	14	50,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 26	14	50,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 27	14	50,00	Karşılaştırma Grubu
Grup Ort.	10	35,71	

^a Katılımcıların isimlendirilmesinde kod isim kullanılmıştır.

Katılımcı Belirleme Formu-1; TYEÖ modeli uygulamasının gerçekleştirildiği sosyal bilgiler dersi öğrenme alanlarından biri olan etkin vatandaşlık öğrenme alanına ilişkin öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi isimli testtir. Gerek eylem araştırması sürecine katılacak öğrencileri belirlemek gerekse öğrencilerin akademik başarı düzeyi gelişimlerini izlemek amacıyla kullanılan bu testin ilk uygulamasından öğrencilerin elde ettikleri başarı puanları, başarı yüzdeleri ve araştırmacının değerlendirmesine ait veriler Tablo 3.1'de gösterildiği gibidir.

Elde edilen bulgular, öğrencilerin uygulama öncesinde akademik başarı düzeylerine ilişkin durumlarını ortaya koymaktadır. Buna göre bütün grubun toplam 28 maddeden oluşan başarı testinden elde ettikleri başarı puan ortalaması 10'dur. Grubun başarı yüzdesi ortalaması ise 35,71 olarak belirlenmiştir. Eylem araştırması grubuna dâhil edilen 8 öğrencinin ise gerek başarı puanı ortalamaları (7,75) gerekse başarı puanı

ortalamalarının (27,67) grubun geri kalanından daha düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca bireysel olarak değerlendirildiğinde de eylem araştırması grubuna dâhil edilen öğrencilerin başarı puanlarının araştırmaya katılan öğrencilerin tamamından daha düşük olduğu görülmektedir.

Katılımcı Belirleme Formu-2; TYEÖ modeli uygulamasının gerçekleştirildiği bir diğer sosyal bilgiler dersi öğrenme alanı olan küresel bağlantılar öğrenme alanına ilişkin öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi isimli testtir. Katılımcı Belirleme Formu-1 ile aynı amaçla kullanılan bu testin ilk uygulamasından öğrencilerin elde ettikleri başarı puanları, başarı yüzdeleri ve araştırmacının değerlendirmesine ait veriler Tablo 3.2’de gösterildiği gibidir.

Tablo 3.2. Katılımcı belirleme formu-2’ye göre öğrencilerin küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi puan ortalamaları

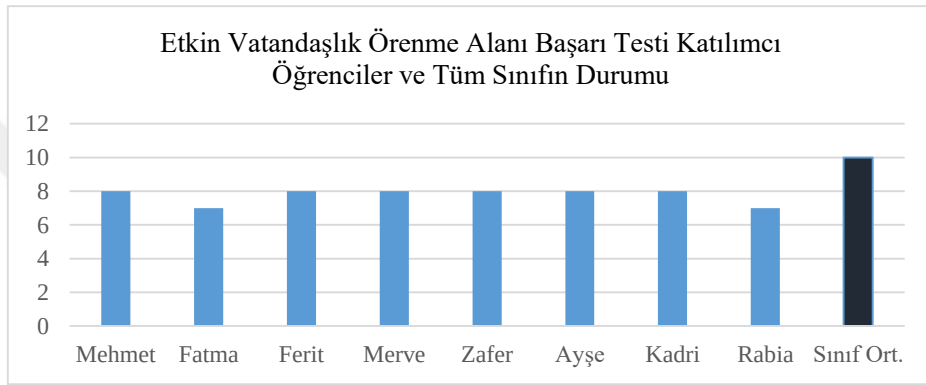
Katılımcı Adı ^a	Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi Puanı (Mak. 25)	Başarı Yüzdeliği	Değerlendirme
Mehmet	7	28,00	Eylem Araştırması Grubu
Fatma	8	32,00	Eylem Araştırması Grubu
Ferit	8	32,00	Eylem Araştırması Grubu
Merve	8	32,00	Eylem Araştırması Grubu
Zafer	6	24,00	Eylem Araştırması Grubu
Ayşe	8	32,00	Eylem Araştırması Grubu
Kadri	7	28,00	Eylem Araştırması Grubu
Rabia	8	32,00	Eylem Araştırması Grubu
Ortalama	7,5	30,00	
Öğrenci 9	9	36,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 10	10	40,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 11	7	28,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 12	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 13	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 14	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 15	11	44,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 16	10	40,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 17	10	40,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 18	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 19	9	36,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 20	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 21	9	36,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 22	9	36,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 23	9	36,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 24	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 25	10	40,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 26	8	32,00	Karşılaştırma Grubu
Öğrenci 27	9	36,00	Karşılaştırma Grubu
Grup Ort.	8,44	33,78	

^a Katılımcıların isimlendirilmesinde kod isim kullanılmıştır.

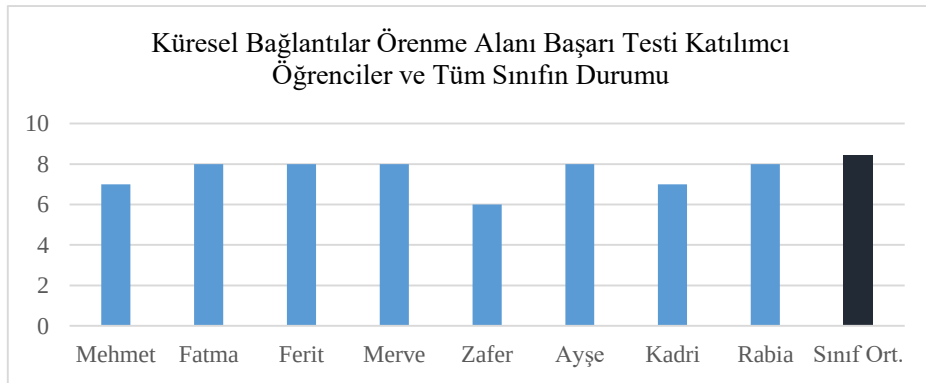
Tablo 3.2’de elde edilen bulgular öğrencilerin küresel bağlantılar öğrenme alanına ilişkin araştırma öncesi durumlarını ortaya koymaktadır. Buna göre bütün grubun toplam

25 maddeden oluşan başarı testinden elde ettikleri başarı puan ortalaması 8,44'tür. Grubun başarı yüzdesi ortalaması ise 33,78 olarak belirlenmiştir. TYEÖ modeli kapsamında gerçekleştirilecek eylem araştırması grubuna dâhil edilen 8 öğrencinin ise gerek başarı puanı ortalamaları (7,5) gerekse başarı puanı ortalamalarının (30,00) grubun geri kalanından daha düşük olduğu görülmektedir.

Elde edilen nicel bulgulara dayalı olarak eylem araştırması grubuna dâhil edilen öğrencilerin her birinin sınıfın tamamına göre katılımcı belirleme formlarından elde ettikleri puanların dağılımları Grafik 3.1 ve Grafik 3.2'de gösterilmiştir.

Grafik 3.1. Etkin vatandaşlık örenme alanı başarı testi ilk uygulama puanlarına göre katılımcı öğrenciler ve tüm sınıfın durumu

Grafik 3.2. Küresel bağlantılar örenme alanı başarı testi ilk uygulama puanlarına göre katılımcı öğrenciler ve tüm sınıfın durumu

Grafik 3.1 ve Grafik 3.2 katılımcı öğrencilerin ve bütün sınıfın katılımcı belirleme formu olarak uygulanan başarı testlerinden elde ettikleri puan ortalamalarını göstermektedir. Her iki grafiğe göre eylem araştırması grubunu oluşturan öğrencilerin

araştırmanın başlangıcında başarı testlerinden elde ettikleri puan ortalamalarının sınıf genelinden düşük olduğu görülmektedir.

Uygulanan başarı testlerinin analizleri tamamlandıktan sonra araştırmacı okula giderek sınıf öğretmenine elde edilen sonuçları aktarmıştır. Araştırmacı belirlenen ölçütleri sağlayan 12 öğrenci bulunduğu tespit ettikten sonra öğretmen ile görüşme kararı almıştır. Bu görüşme esnasında araştırmacı öğretmene sosyal bilgiler dersi kapsamında başarı düzeyi düşük olan öğrencileri söylemesini istemiştir. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasında geçen diyalog araştırmacı günlüğüne aşağıdaki şekilde kaydedilmiştir (A.G., 18.03.2022):

Araştırmacı: Hocam öğrencilere uyguladığımız başarı testlerine ilişkin sonuçların analizlerini yaptım. Bu analizlere göre başarı puanı düşük olan öğrencileri belirledim. Bu öğrencileri sizinle paylaşmadan önce sizden sosyal bilgiler dersinde başarı düzeyi diğer öğrencilere göre daha düşük olan öğrencileri söylemenizi istiyorum.

Sınıf Öğretmeni: Karne notları ve sınıf içindeki durumlarına göre bu derste diğer arkadaşlarına göre daha düşük başarı gösteren öğrenciler dir.

Araştırmacı: Hocam saydığınız isimlerin tamamı benim belirlediğim 12 öğrenci arasında yer alıyor. Sizden farklı olarak 3 öğrenci daha belirlemiştim. Bu öğrenciler dir.

Sınıf Öğretmeni: Belirlediğiniz bu 3 isim diğer 8 öğrenciye göre sosyal bilgiler dersinde daha başarılı. İsterseniz ortak olarak uzlaşma sağladığımız 9 öğrenci üzerinden gidelim. Ben genel anlamda gerçekleştirdiğiniz ölçme işleminin başarılı olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Hocam öyleyse 9 isimde mutabıkız.

Sınıf Öğretmeni: Evet hocam mutabıkız.

Sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilen bu görüşmenin ardından araştırmacı, uyguladığı başarı testleri sonucunda belirlediği öğrenciler ile sınıf öğretmenin belirttiği isimlerin örtüştüğünü görmüştür. Bu durum araştırmacının sosyal bilgiler ders başarısı gerçekten düşük olan öğrencileri belirlediğinden emin olmasını sağlamıştır. Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmenin ardından öğrencilerin ailelerinden onay alma işlemine geçilmiştir. Bunun için belirlenen öğrencilerin ailelerinin araştırmacı ve sınıf öğretmenin belirleyeceği bir günde okula gelmeleri kararlaştırılmıştır. Bu sayede ailelere araştırma süreci ile ilgili genel bir bilgilendirme yapılması, bu bilgilendirmenin ardından da izin formlarının imzalatılması amaçlanmıştır. Ailelerin imzalamaları istenen izin formunun örneği Ek-11’de gösterilmiştir. Bu uygulama için 18 Mart 2022 Cuma günü saat 14:00 toplantı tarihi olarak kararlaştırılmıştır. Belirlenen gün ve saatte C şubesinde hazır bulunan öğrenci velileri ile yaklaşık 30 dakika süren bir toplantı gerçekleştirilmiş,

araştırmanın amacı hakkında kendilerine bilgi verilmiş ve toplantının sonunda da bütün velilerin onayı alınarak ilgili formlar imzalatılmıştır.

Sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilen görüşmede eylem araştırması grubuna dâhil edilmek üzere dokuz öğrenci üzerinde mutabık kalırsa da, bir öğrencinin sürecin henüz başında çalışmaya katılmak istememesi nedeniyle sekiz öğrenci ile çalışmanın gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Belirlenen sekiz öğrencinin dördü kız, dördü ise erkektir. Araştırma raporunda katılımcı öğrencilerin gerçek isimleri yerine kod isimler kullanılmıştır. Bir sonraki aşamada araştırmanın katılımcıları olan öğrenciler, araştırmanın gerçekleştirildiği şubenin sınıf öğretmeni, eylem araştırması süreci boyunca uygulamayı gerçekleştiren araştırmacı ve geçerlik komitesi üyeleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Öğrenciler: Araştırma Siirt il merkezinde bulunan alt sosyo-ekonomik düzeydeki bir ilkokulun 4. sınıf şubesinde öğrenim gören sekiz öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin sosyal bilgiler ders başarıları düşük seviyededir. Katılımcı öğrenciler belirlenirken araştırmacı tarafından uygulanan başarı testlerine ilişkin verilerin yanı sıra sınıf öğretmenin de görüşleri dikkate alınmıştır. Bütün öğrencilerin velilerine, sınıf öğretmeni ve araştırmacının katılımıyla düzenlenen toplantı esnasında araştırmanın amacı ve veli olarak sahip oldukları haklar ayrıntılı olarak anlatılmış ve kendilerinden öğrencilerin uygulama sürecine katılabilmeleri için gerekli izinler alınmıştır.

Eylem araştırması grubuna dâhil olacak öğrenciler belirlenirken azami düzeyde bilgisayar, tablet ve internet gibi araçları kullanıp kullanmadıkları da bir ölçüt olarak göz önünde alınmıştır. Bununla birlikte bu konuda yetersizlik yaşayabilecek öğrencilerin eylem araştırması sürecine dâhil olma ihtimalinin ortaya çıkabileceği durumlar için sürecin hemen başında bütün öğrencilere temel düzeyde bilgisayar/tablet ve internet kullanımına yönelik bir eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır (K.T., 10.03.2022). Belirlenen sekiz öğrencinin tamamının eylem araştırması sürecinde kendilerinden beklenen etkinlikleri gerçekleştirebilecek düzeyde bilgisayar, tablet ve interneti kullanabildikleri gözlemlenmiş olmasına rağmen (A.G., 23.03.2022) kendilerine sürecin hemen başında temel düzeyde bilgisayar/tablet ve internet kullanımına yönelik olarak bir eğitim verilmiştir. Eylem araştırması sürecine katılacak öğrencilere ait bazı demografik bilgiler Tablo 3.3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.3. Katılımcı öğrencilerin demografik özellikleri

Değişken	Öğrenci Adı*							
	Mehmet	Fatma	Ferit	Merve	Zafer	Ayşe	Kadri	Rabia
Cinsiyet	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız
Yaş	11	12	10	11	10	11	11	9
Anne eğitim	-	İlkokul	İlkokul	-	-	Lise	İlkokul	İlkokul
Baba eğitim	İlkokul	Lise	Lise	Lise	-	Lise	Lise	Lise
Anne meslek	-	-	-	-	-	-	-	-
Baba meslek	Serbest	Serbest	Serbest	Serbest	Serbest	Serbest	Özel S.	Serbest
Aile aylık gelir	< 5500	< 5500	< 5500	< 10000	< 5000	< 5000	< 5500	< 10000
Aile birey sayısı	8	7	6	8	9	5	5	7
Evde pc/tablet	-	-	-	-	-	Var	-	Var
Evde internet	-	Var	-	Var	Var	Var	-	Var
Ders çalışırken internet kullanma	-	Evet	-	Evet	Evet	Evet	-	Evet
Günlük internet kullanımı (saat)	-	4	2	2	2	2	-	2

* Katılımcılara kod isimler verilmiştir.

Mehmet: 11 yaşındaki Mehmet'in babası ilkokul mezunuyken annesi okuma-yazma bilmemektedir. Babası serbest meslek erbabı olan Mehmet'in annesi ev hanımıdır. 6 kardeşin en küçüğü olan Mehmet'in yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmamaktadır. Mehmet'in ailesinin aylık geliri 5500 TL'nin altındadır. Mehmet kendisine ait bir bilgisayar ya da tablete de sahip değildir. Ayrıca evinde internet bağlantısı bulunmayan Mehmet, internete bağlanmak için babasının cep telefonundan yararlanmaktadır. Günlük hayatında interneti hiç kullanmayan Mehmet ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almaktadır. (Öğrenci Görüşme, 23.05.2022). Mehmet'in uygulama süreci boyunca kullanabilmesi için kendisine bir adet bilgisayar temin edilmiştir. Ailesi ile gerçekleştirilen görüşmede, uygulama süreci boyunca internete kolaylıkla bağlanabilmesi için babasına ait cep telefonuna sadece Mehmet'in kullanabilmesi için ek internet paketi tanımlanması kararlaştırılmıştır (A.G., 18.03.2022).

Fatma: Babası serbest meslek erbabı olan 12 yaşındaki Fatma'nın annesi ev hanımıdır. Annesi ilkokul mezunu, babası ortaöğretim mezunu olan Fatma'nın 5 kardeşi vardır. Yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmayan Fatma, kaldığı odayı kardeşleriyle beraber paylaşmaktadır. Ailesinin aylık geliri 5500 TL'nin altında olan Fatma'nın kullanabileceği bir bilgisayar ya da tableti olmamakla birlikte evde bir internet bağlantısı bulunmaktadır. Fatma interneti kullanacağı zaman anne ve babasına ait cep telefonundan yararlanmaktadır. Fatma interneti ev ödevlerini yapmak ve oyun oynamak amacıyla kullanmaktadır. Günde internet başında 2 ila 4 saat arasında zaman geçiren Fatma, ödevlerini yaparken ailesinden yardım almaktadır (Öğrenci görüşme,

22.05.2022). Fatma'nın etkinliklerde kullanabilmesi için kendisine bir adet tablet bilgisayar temin edilmiştir (A.G., 18.03.2022).

Ferit: Ferit 10 yaşındadır. Babası serbest meslek erbabı, annesi ise ev hanımıdır. Annesi ilkokul, babası ortaöğretim mezunu olan Ferit'in 3 kardeşi daha vardır. Yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmayan Ferit'in ailesinin aylık geliri 5500 TL'nin altındadır. Ferit'in kendisine ait bir bilgisayar ya da tableti olmamakla birlikte evde bir internet bağlantısı da bulunmamaktadır. Ferit interneti kullanmak için annesine ait cep telefonundan yararlanmaktadır. İnternette günde 2 saatin altında zaman geçiren Ferit, bu zamanı video izleyerek değerlendirmektedir. Ferit ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almamaktadır (Öğrenci görüşme, 23.05.2022). Ferit'in uygulama süreci boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde kullanabilmesi için kendisine bir adet bilgisayar temin edilmiştir.

Merve: 11 yaşındaki Merve'nin babası serbest meslek erbabı, annesi ise ev hanımıdır. Babası ortaöğretim mezunu olan Merve'nin annesi okuma-yazma bilmemektedir. 6 kardeşin en küçüğü olan Merve'nin yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmamaktadır. Merve'nin ailesinin aylık geliri 3000-6000 TL arasındadır. Merve'nin kendisine ait bir bilgisayar ya da tableti olmamakla birlikte yaşadığı evde internet bağlantısı bulunmaktadır. Merve interneti kullanacağı zamanlarda anne ve babasının cep telefonundan yararlanmaktadır. Günde ortalama 2 saatini internette geçiren Merve bu zamanı ders çalışarak ve video izleyerek değerlendirmektedir. Merve ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almaktadır (Öğrenci görüşme, 22.05.2022). Merve'nin uygulama süreci boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde kullanabilmesi için kendisine bir adet tablet bilgisayar temin edilmiştir (A.G., 18.03.2022).

Zafer: 10 yaşındaki Zafer 2013 yılında ailesi ile birlikte Suriye'den Türkiye'ye göç etmiştir. Zafer'in anne ve babası okuma-yazma bilmemektedir. Babası serbest meslekle uğraşan Zafer'in annesi ev hanımıdır. 6 kardeşi olan Zafer'in yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmamaktadır. Zafer'in ailesinin aylık geliri 3000 TL'nin altındadır. Zafer'in yaşadığı evde kullanabileceği bir bilgisayar ya da tableti bulunmamaktadır. Bununla birlikte evde internet bağlantısı vardır. Zafer interneti kullanacağı zamanlarda babasının cep telefonundan yararlanmaktadır. Günde ortalama 2 saatini internette geçiren Zafer bu zamanı ders çalışarak, oyun oynayarak ve video izleyerek değerlendirmektedir. Zafer ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almamaktadır (Öğrenci görüşme, 23.05.2022).

Zafer'in uygulama süreci boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde kullanabilmesi için kendisine bir adet bilgisayar temin edilmiştir (A.G., 18.03.2022).

Ayşe: 11 yaşındaki Ayşe'nin anne ve babası ortaöğretim mezunudur. Babası serbest meslekle uğraşan Ayşe'nin annesi ev hanımıdır. 2 kardeşi daha olan Ayşe'nin yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmamaktadır. Ayşe'nin ailesinin aylık geliri 3000 TL'nin altındadır. Ayşe'nin evde kullanabileceği bir bilgisayar bulunduğu gibi internet bağlantısı da mevcuttur. Günde ortalama 2 saatini internette geçiren Ayşe bu zamanı ders çalışarak ve video izleyerek değerlendirmektedir. Ayşe ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almaktadır (Öğrenci görüşme, 22.05.2022).

Kadri: 11 yaşındaki Kadri'nin annesi ilkokul mezunu, babası ortaöğretim mezunudur. Annesi ev hanımı olan Kadri'nin babası özel sektör çalışanıdır. 3 kardeşin en küçüğü olan Kadri'nin yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmamaktadır. Kadri'nin ailesinin aylık geliri 3000 TL'nin altındadır. Kadri'nin yaşadığı evde kullanabileceği bir bilgisayar ya da tableti bulunmadığı gibi evde internet bağlantısı da yoktur. Gün içerisinde internette hiç zaman geçirmeyen Kadri, ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almamaktadır (Öğrenci görüşme, 23.05.2022). Kadri'nin uygulama süreci boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde kullanabilmesi için kendisine bir adet bilgisayar temin edilmiştir. Ailesi ile gerçekleştirilen görüşmede, uygulama süreci boyunca internete kolaylıkla bağlanabilmesi için babasına ait cep telefonuna sadece Kadri'nin kullanabilmesi için ek internet paketi tanımlanması kararlaştırılmıştır (A.G., 18.03.2022).

Rabia: Rabia 9 yaşındadır. Rabia'nın annesi ilkokul mezunu, babası ortaöğretim mezunudur. Annesi ev hanımı olan Rabia'nın babası serbest meslek erbabıdır. 4 kardeşi daha olan Rabia'nın yaşadığı evde kendisine ait bir odası bulunmamaktadır. Rabia'nın ailesinin aylık geliri 3000-6000 TL arasındadır. Rabia'nın kendisine ait bir adet tablet bilgisayarı bulunmaktadır. Yaşadığı evde internet bağlantısı bulunmadığı için Rabia internete bağlanabilmek için tablet bilgisayarının mobil hattını kullanmaktadır. Gün içerisinde yaklaşık 2 saatini internette geçiren Rabia, bu sürede ders çalışmakta, video izlemekte ve oyun oynamaktadır. Rabia, ev ödevlerini yaparken ailesinden yardım almaktadır (Öğrenci görüşme, 22.05.2022).

3.2.3. Sınıf öğretmeni

Uygulamanın gerçekleştirildiği sınıfın öğretmeni 38 yıllık bir deneyime sahiptir. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi 'nden 1984 yılında mezun olduktan sonra

Van'ın Çatak ilçesine bağlı bir köy ilkokulunda göreve başlamıştır. Bir süre Ankara'da görev yapan sınıf öğretmeni, 1992 yılında Siirt'e atanmış ve bu tarihten sonra bu ilde görev yapmaya başlamıştır. Şu an görev yaptığı okulda 9. yılını tamamlamak üzere olan sınıf öğretmeni, 2023-2024 eğitim öğretim yılının tamamlanmasıyla birlikte emekli olmayı düşünmektedir (Öğretmen görüşmesi, 15.03.2022).

Sınıf öğretmenin TYEÖ modeliyle gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerinin kendi sınıfında uygulanmasına yönelik isteği araştırmacının bu sınıfa yönelmesinde etkili olmuştur. Öğretmen meslek hayatının son yılında kendisinin ve öğrencilerinin TYEÖ modeli aracılığıyla farklı bir öğretim deneyimi yaşamalarını çok istediğini ifade etmiş ve araştırmacının kendi sınıfında gerçekleştirilmesi için gönüllü olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte araştırma süreci boyunca velilerle iletişim ve araştırma ortamının hazırlanması konularında araştırmacıya yardımcı olmuştur. Sınıf öğretmeninden, araştırmacının kendi sınıfında yer alan öğrencilerle gerçekleştirilmesi için Öğretmen Bilgilendirme Formu (Ek-12) aracılığıyla yazılı onayı alınmıştır.

3.2.4. Araştırmacı

Araştırmacı Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programı mezunudur. Yüksek lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda tamamlayan araştırmacı halen aynı anabilim dalında doktora eğitimine devam etmektedir. Araştırmacının bir yıllık öğretmenlik deneyimi olmuştur. Ardından Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne atanan araştırmacı, bu fakültede araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. Araştırmacı gerek yüksek lisans gerekse doktora öğrenimi boyunca araştırma yöntemleri, nitel araştırma yöntemleri ve nitel veri analizi ile ilgili dersler almış, bilimsel çalışmalarda yer almış ve seminerlere katılmıştır. Araştırmacı bu süreç boyunca nitel araştırma yöntemlerine ilgi duymaya başlamış ve çalışmalarını bu alanda sürdürmeye devam etmiştir. Bu kapsamda doktora tez çalışmasında da bir nitel araştırma deseni olan eylem araştırması yöntemini kullanmaya karar vermiştir.

Araştırmacı teknolojinin eğitim ortamlarına bütünleşmesi konusuna ilgi duymaktadır. Araştırmacı gerek öğretmenlik yaptığı dönemde gerekse üniversitede çalıştığı dönemde gerçekleştirdiği çalışmalarda okullarda teknoloji bütünleşmesinin istenilen düzeyde olmadığını gözlemlemiş, görüştüğü öğretmen ve okul yöneticilerinden bu yönde geri dönütler almıştır. Araştırmacı doktora tez konusunu belirlerken ilgi

duyduğu bu konuya yönelerek araştırmalarını eğitim ve teknoloji bütünleşmesi konusu üzerinde yoğunlaştırmıştır. Araştırmacı, araştırma süreci boyunca uygulayıcı konumunda bulunmuştur.

3.2.5. Geçerlik komitesi

Eylem araştırması sürecinde toplanan verilerin analizi ve sonraki adımlara karar verilirken sağlamlık için mutlaka meslektaş, uzman veya üye denetiminin sağlanması gerekmektedir. Araştırma sürecinde üye denetimi yoluyla farklı bakış açıları ve deneyimlerden yararlanılabilmekte, böylece sürecin niteliğinin artırılması sağlanabilmektedir (Johnson, 2012; Mertler, 2014). Bu süreçte rol oynayan üyelerin oluşturduğu topluluk geçerlik komitesi olarak adlandırılmaktadır. Geçerlik komitesi; çalışma boyunca araştırmacıya yol gösterici eleştirilerde bulunmak ve araştırma süreciyle ilgili araştırmacıyı bilgilendirmek adına düzenli yapılan toplantılarda yer alan kişilerden oluşmaktadır. Geçerlik komitesinin en temel amacı gerçekleştirilen çalışmanın sistemli bir sürekliliğe sahip olmasını sağlamaktır. Bu komite aynı zamanda eylem araştırmasının geçerlik ve güvenilirliğini sağlamaktadır. Komite üyeleri arasında görüş alışverişi yapılarak gerçekleştirilen toplantılarla, araştırmanın daha açık bir şekilde yürütülmesinin sağlanmasına yardımcı olunmaya çalışılmaktadır (Hubbard ve Power, 1993'ten aktaran Cavkaytar, 2009).

Gerek araştırmaya sistematik bir süreklilik katmak gerekse eleştirel bir bakış açısıyla çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla oluşturulan geçerlik komitesi temel eğitim ve bilgisayar teknolojileri alanında uzman üyelerden oluşmaktadır. Komitenin üç üyesi bulunmaktadır. Bu üyelerden biri bilgisayar teknolojileri alanında uzmandır. Üyenin TYEÖ modeli konulu çalışmalarının yanı sıra bir de kitap bölümü bulunmaktadır. Bir diğer komite üyesi Okul Öncesi alanında uzmandır. Üyenin erken çocukluk gelişimi bağlamında çalışmaları bulunmaktadır. Komitenin üçüncü üyesi ise araştırmacıdır.

Geçerlik komitesi her hafta düzenli olarak toplanmıştır. Okulda yürütülen uygulama her hafta salı günü gerçekleştirilmiş, geçerlik komitesi ise uygulamayı takip eden ilk çarşamba günü toplanmaya çalışılmıştır. Araştırmacı acil olarak görüşülmesi gereken durumlar için de komite üyelerini toplantıya çağırabilecek esnekliğe sahiptir. Araştırmacı öncelikle uygulama esnasında kayıt altına aldığı derse ilişkin video kayıtlarını, araştırmacı günlüğüne aldığı notları, öğrenci günlükleri ve sınıf içi ve sınıf

dışında gerçekleştirilen etkinliklere ait çıktıları makro düzeyde analiz etmiştir. Araştırmacı bütün bu analizler sonucu elde ettiği verileri geçerlik komitesine sunmuştur. Komite toplantılarında yapılan analizler tartışılmış ve bir sonraki haftaya ilişkin eylem planları oluşturulmuştur. Bu eylem planları aynı zamanda Komite Karar Defteri'ne komite kararı olarak kaydedilmiştir. Geçerlik komiteleri video kamera ile kayıt altına alınmıştır. Daha sonra bu kayıtlar dökümü yapılarak araştırmacı tarafından analiz edilmiş ve elde edilen bulgular Komite Kayıt Defteri'ne yazılmıştır.

Araştırmada geçerlik komitesinin ilki TYEÖ modeline ilişkin saha çalışmalarının başlangıcından önce 10.03.2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Son geçerlik komitesi ise araştırma uygulamalarının bitimindeki haftaya denk gelen 25.05.2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplamda on komite toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıların tarihi ve alınan kararlar Tablo 3.4'te gösterilmiştir:

Tablo 3.4. Geçerlik komitesi toplantı tarihleri ve alınan kararlar

Toplantı Numarası	Toplantı Tarihi	Alınan Kararlar
1	10.03.2022	Çevrimiçi öğrenme ortamı sağlama için kullanılacak Edpuzzle uygulamasının tanıtımının yapılması. Teknolojik araç erişimi olmayan öğrencilerin ihtiyaçlarının giderilmesi. Sanal sınıfa yüklenecek içeriğin her hafta çarşamba günü sanal sınıf ortamına yüklenmesi. Pilot uygulamaya geçilmesi.
2	22.03.2022	Çevrimiçi sınıf uygulaması için Google Classroom uygulamasının kullanılması. Öğrencilerin tamamının Google Classroom uygulamasını bağımsız olarak kullanabilmesi. Pilot uygulamaya devam edilmesi.
3	25.03.2022	Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait içeriğin sanal sınıf ortamına yüklenmesi.
4	30.03.2022	Asıl uygulamaya geçilmesi. Öğrencilerin sanal sınıf ortamına erişim sağlayacakları teknolojik cihazları kullanabilmeleri konusunda ailelerle görüşülmesi. Öğrencilerin sınıf dışı ortamda internete rahatlıkla erişebilmeleri konusunda ailelerle görüşülmesi. Konu testlerinin her hafta cuma günü sanal sınıf ortamına yüklenmesi. Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarının sanal sınıf üzerinden takip edilmesi. Sanal sınıf ortamı üzerinden öğrencilerle iletişime geçilmesi. Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına yönelik not tutmalarının istenmesi. Hazırlanan konu videolarına öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına ilişkin tekrar sayılarını artırmalarını hatırlatan notlar eklenmesi. Hazırlanan konu videolarına öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına ilişkin not almalarını hatırlatan notlar eklenmesi. Sanal sınıf ortamına yüklenen konu testine ilişkin dönütlerin sınıf ortamında ve dersin son bölümünde verilmesi. Ders esnasında yaşanması muhtemel odak dağınıklıklarının giderilebilmesi için derse kısa süreli olarak ara verilmesi.
5	07.04.2022	Sanal sınıf uygulamasının sohbet akış ekranının öğrenciler tarafından daha etkin kullanılmasının sağlanması. Sınıf dışı çalışmalara yönelik hazırlanan konu içeriğinin her hafta çarşamba, konu testinin ise her hafta cuma günü sanal sınıf uygulamasına yüklenmesi uygulamasına devam edilmesi.
6	20.04.2022	Öğrencilerin sanal sınıf uygulaması sohbet akış ekranını daha etkin kullanmaları için gerekli yönlendirmelerin yapılmasına devam edilmesi. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin belirlenen koşullarda yürütülmesine devam edilmesi.
7	27.04.2022	Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ilişkin içeriğin sanal sınıf ortamına yüklenmesi. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin belirlenen koşullarda yürütülmesine devam edilmesi. Sınıf dışı öğrenme ortamının öğrencilerin grup olarak çalışabilecekleri şekilde düzenlenmesi.
8	04.05.2022	Sınıf dışı öğrenme ortamının öğrenciler tarafından grup olarak çalışabilecekleri şekilde düzenlenmesinden vazgeçilmesi. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesine devam edilmesi.
9	11.05.2022	Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesine devam edilmesi.
10	23.05.2022	Eylem araştırması sürecinin sonlandırılması

3.2.6. Tez izleme komitesi

Araştırmanın diğer katılımcıları tez izleme komitesinde yer alan dört uzmandan oluşmaktadır. Bu uzmanlardan ilkinin sınıf öğretmenliği eğitimi, sosyal bilgiler ve nitel araştırma konularında uzmanlığı bulunmaktadır. İkinci komite üyesinin eğitim programları ve öğretim, öğretmen eğitimi ve sınıf eğitimi alanlarında uzmanlığı bulunmaktadır. Komitenin üçüncü üyesinin sanat, sanat eğitimi, çocuk resimleri ve görsel kültür alanlarında uzmanlığı bulunmaktadır. Ayrıca uzman, doktora tezini eylem araştırması yöntemiyle gerçekleştirmiştir. Komitenin dördüncü üyesinin sosyal bilgiler eğitimi ve karakter ve değer eğitimi alanlarında uzmanlığı bulunmaktadır. Ayrıca uzmanın danışmanlığında sosyal bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modeline ilişkin bir doktora tezi yazılmıştır. Tez izleme komitesi üyeleri araştırmacıya süreç boyunca öğrenme-öğretme stratejileri, eğitim programları ve öğretimi, video ve ders etkinliklerinin geliştirilmesi süreçlerinde katkı sağlamışlardır.

3.3. Araştırma Ortamının Hazırlanması

Eylem araştırmasının amaçlarından biri; bir uygulama ya da müdahale sürecini anlamak için planlama yaparak, gerçekleştirilen uygulamaların veya müdahalelerin eleştirel yansıtımalarının yapılması ve bu yansıtımlarla sürecin geliştirilmesidir (Gürgür, 2017). Uygulamada yaşanan aksaklıkların giderilmesi adına bütün bu çabaların problemin bulunduğu ortamda yapılması önemlidir. Nitel araştırmacılar, araştırılacak problemin çözümünün kendi doğal şartları ve seyri içinde yapılması gerektiğini savunmaktadırlar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu nedenle eylem araştırmaları da problemin bulunduğu ortamda yapılmalıdır. Eylem araştırmasının gerçekleştirileceği ortamın, araştırmaya başlamadan önce belirlenmesi ve uygun hale getirilmesi, problemin sağlıklı bir biçimde çözümlenebilmesi için önemlidir. Bu başlık altında araştırmanın gerçekleştirildiği okul ve sınıf ortamı genel hatlarıyla betimlenmiştir.

Araştırma 2021-2022 öğretim yılının bahar döneminde 14 Mart 2022 ile 23 Mayıs 2022 tarihleri arasında Siirt il merkezinde bulunan alt sosyo-ekonomik düzeydeki A ilkokulunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma 10 haftalık bir süreçte gerçekleştirilmiştir. A okulu 09:00-15:00 saatleri arasında tek grup halinde eğitim veren Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir okuldur. Okulda ayrıca bir de anaokulu bulunmaktadır. Okul Siirt ilinin Şeyh Musa mahallesinde bulunmaktadır. Öğrenciler genellikle mahalle çevresinde

yaşadıkları için kendi başlarına yürüyerek ya da kendi ailelerinin gözetiminde okula gidip gelmektedirler.

Okulun yapımı 1975 yılında tamamlanmıştır. Okul büyük bir bahçeye sahiptir. Bahçe içerisinde okulun binası, anaokulu binası, basket sahası ve bekçi kulübesi bulunmaktadır. Okul binası okulun dış kapısından bahçeye girdikten sonra sol tarafta yer almaktadır. Okul binası 3 kattan oluşmaktadır. Okulun merdiven boşlukları binanın sol tarafına konumlandırılmıştır. Binanın orta ve sağ bölümü ise idare odaları, sınıflar ve lavabolara ayrılmıştır. Giriş katında okul müdür ve müdür yardımcısı odaları, rehber öğretmen odası, öğretmenler odası ve birinci sınıflara ait derslikler bulunmaktadır. Okulun ikinci katında ikinci ve üçüncü sınıflara ait derslikler bulunmaktadır. Okulun üçüncü katında dördüncü sınıflara ait derslikler ile özel eğitim sınıfına ait derslik yer almaktadır. Okul binasının her katında öğrenci lavaboları bulunmaktadır.

Araştırmanın katılımcı öğrencilerinin seçildiği sınıf, okulun üçüncü katında bulunmaktadır. Sınıfın hemen karşısında uygulama için okul yönetimi tarafından araştırmacıya tahsis edilen boş derslik bulunmaktadır. Bu derslik ihtiyaç duyulmadığı için kullanılmamaktadır. Kapısı kilitli tutulan bu sınıfa ait anahtar okul yönetimi tarafından araştırmacıya verilmiştir. Bu sayede sınıfa araştırmacının izni olmadan kimsenin girebilmesi mümkün değildir. Bu durum sınıf içinde gerçekleştirilecek etkinliklerde kullanılacak öğretim araç ve materyallerinin güvenle saklanabilmesi adına araştırmacıya kolaylık sağlamıştır. Okul yönetimi tarafından diğer bütün öğretmenlere bu dersliğin uygulamanın gerçekleştirileceği süre boyunca araştırmacıya tahsis edildiği bildirilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı derslikte bir adet akıllı tahta, bir adet normal yazı tahtası, öğretmen masası ve sandalyesi, kitaplık, öğrenci masa ve sıraları bulunmaktadır. Öğrenciler sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerin durumuna göre birerli, ikişerli ya da dörderli gruplar halinde yerleştirilmişlerdir. Öğrenciler için gerekli koşulların sağlanabilmesi adına dersliğe 8 adet öğrenci sırası ve 8 adet öğrenci masası yerleştirilmiştir. Öğretmen sınıf içinde gerçekleştirilecek etkinliklerin durumuna göre sınıf yerleşiminde zaman zaman değişikliklere gitmiştir. Etkinliğin durumuna göre öğrenciler U düzenini ya da gruplar halinde yüzleri öğretmene dönük sıra düzenini almışlardır.

Araştırma süreci boyunca bilgisayar erişim olanağı bulunmayan öğrencilere bir diz üstü bilgisayar/tablet bilgisayar, bir fare ve bir kulaklık verilmiştir. Öğrencilerin diz üstü bilgisayar/tablet bilgisayarlarını sınıfa getirmemeleri sadece sınıf dışı ortamda bu

araçlardan yararlanmaları istenmiştir. Sınıf için etkinliklerde sınıfta bulunan akıllı tahta ile öğretmen tarafından sınıfa getirilen dizüstü bilgisayardan yararlanılmıştır. Sınıf içi uygulamaların kayıt altına alınması amacıyla kullanılan video kamera, sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerin yapısına göre sınıfın çeşitli yerlerinde konumlandırılmıştır.

3.4. Öğrenme Alanlarının Belirlenmesi

İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmada, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisinde yer alan Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanlarına ait konular çerçevesinde yürütülmüştür (MEB, 2018). Araştırmacı tarafından bu öğrenme alanlarının tercih edilmesinde bazı gerekçeler etkili olmuştur.

Araştırmacı bilimsel araştırma süreçleri için alanyazında kabul gören bir zaman diliminde çalışmasını gerçekleştirmek istemektedir. Bunun en temel nedeni çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği açısından sağlıklı sonuçlar ortaya koyması düşüncesidir. Alanyazında uygulamaya yönelik bilimsel araştırmalar için farklı zaman aralıkları öngörülmekle birlikte, 6-8 haftalık zaman aralığının birçok kaynakta makul zaman aralığı olarak yer aldığı görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi kapsamında tek başına bu zaman dilimini kapsayan bir öğrenme alanı bulunmaması araştırmacıyı iki öğrenme alanı üzerinden çalışmasını gerçekleştirmeye yönlendirmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı için dört, Küresel Bağlantılar öğrenme alanı için ise üç haftalık bir uygulama süresi öngörülmektedir. Bu durum, araştırmanın bu iki öğrenme alanını kapsayacak şekilde düzenlenmesinin kararlaştırılmasında etkili olmuştur.

Araştırmanın Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanları kapsamında gerçekleştirilmesinin bir diğer nedeni, araştırmacının uygulama sürecinin kesintiye uğramasını istememesidir. Bu bakımdan araştırmacı, öğrenme alanları belirlenirken art arda gelen öğrenme alanlarını tercih etme yoluna gitmiştir. Bu durum çalışmanın kesintiye uğramaması için uygulamanın gerçekleştirileceği eğitim-öğretim yılının tek bir döneminde tamamlanması durumunu ortaya çıkarmıştır. Bu bakımdan araştırmacı kendisi açısından uygulama süreci için en uygun zaman olan 2021-2022 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısını tercih etmiştir. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelendiğinde 4. sınıf düzeyinde ikinci yarıyla ait öğrenme alanlarından art

arda gelen iki tanesinin Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanları olduğu görülmektedir.

“Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarının araştırmanın konu alanları olarak belirlenmesinin bir diğer nedeni, her iki öğrenme alanının konu içeriğinin eğitsel video olarak hazırlanmaya müsait olmasıdır. Buna göre “Etkin Vatandaşlık öğrenme a”lanının konu içeriğini; çocuk hakları, sorumluluklar, eğitsel ve sosyal kulüpler ile bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi oluşturmaktadır. “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı ise; Dünya üzerindeki kıtalar ve ülkeler, Türkiye’nin komşuları, Türk Cumhuriyetleri ve farklı ülkelere ait kültürel özellikler konularından oluşmaktadır. Her iki öğrenme alanının içeriği öğrencilerin ilgisini çekebilecek şekilde videolar oluşturmaya müsait olmakla birlikte, ilgi çekici ve gündelik hayatla ilişkili konulardan oluşmaktadır.

Sıralanan bütün bu gerekçelerden hareketle 4. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilecek TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarına ait konuları kapsayacak şekilde düzenlenmesine karar verilmiştir.

3.5. Videoların Hazırlanması

TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamasının sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilmesine karar verilmesinin ardından hangi öğrenme alanlarının sürece dâhil edileceği belirlenmiştir. Buna göre 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan 4. sınıf “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarının TYEÖ modeline göre gerçekleştirilecek eylem araştırması sürecine dâhil edilmesi kararlaştırılmıştır. Ardından bu öğrenme alanlarına ait içeriğin sanal sınıf ortamında kullanılacak videolara dönüştürülmesi aşamasına geçilmiştir.

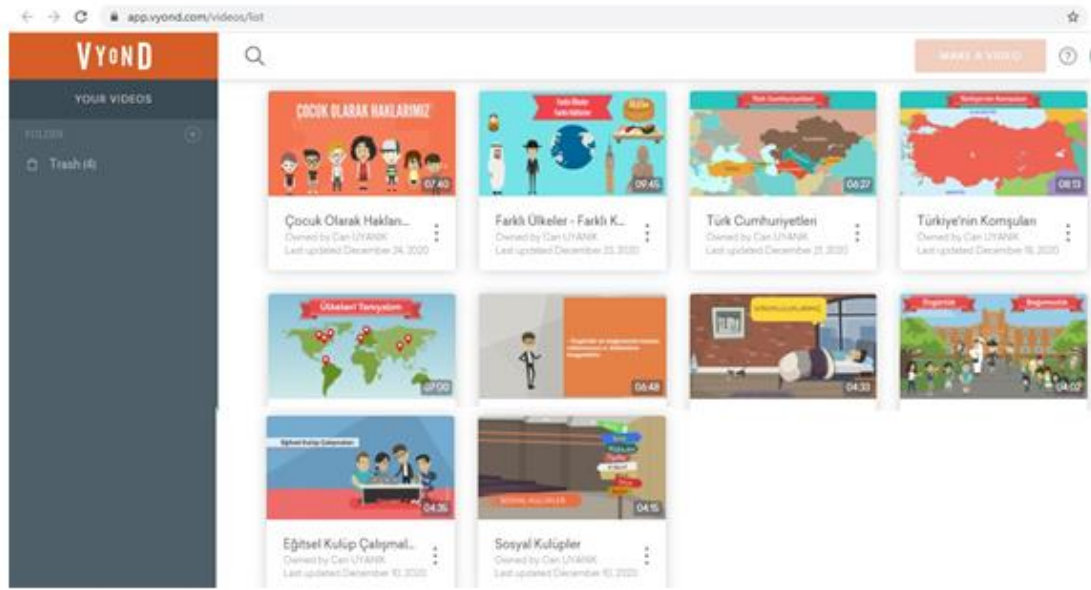
TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamaları bir boyutuyla sınıfın dışında ve sanal olarak oluşturulmuş bir öğrenme ortamı üzerinden yürütülse de bu öğrenme modeli sadece aktarılması düşünülen içeriğe ait konuların tek taraflı olarak anlatıldığı bir uzaktan eğitim sürecinden farklılık göstermektedir. Uzaktan öğretim yazılı ve elektronik iletişim araçları kullanılarak planlı bir ders programı çerçevesinde öğrenci ve öğretmenin zaman ve mekân açısından bağımsız olduğu, öğrenmenin sağlanması için yapılan her türlü düzenlemedir (Moore, 2005). Dünyada uzaktan eğitim konusundaki eğilim uzun yıllar öğrenci ve öğretici etkileşimine fazla olanak tanımayan tek yönlü bir iletişim biçiminde

gerçekleşmiştir. Bununla birlikte son yıllarda ortaya çıkan eğilim farklı etkileşim bileşenleri taşıyan çoklu iletişim ortamlarının kullanıldığı ve eşzamanlı ve eşzamansın etkileşime olanak tanıyan uzaktan eğitim yöntemlerine geçiş yönündedir (Özgür, 2013). Bu bakımdan ele alındığında TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf dışında gerçekleştirilen boyutunun klasik bir uzaktan eğitim uygulamasının ötesine geçtiği söylenebilir. TYEÖ modelini uzaktan eğitimden ayıran en temel unsur; hazırlanan videoların sahip olduğu niteliklerdir. TYEÖ modeli kapsamında hazırlanan videoların en temel özelliği etkileşime olanak tanıyor olmalarıdır. Bu bağlamda bu çalışma kapsamında hazırlanan videolar öğrencilerin sadece çalışmaları gereken içeriği dinlemelerinin ötesinde, video ile etkileşime geçmelerini sağlayacak nitelikte düzenlenmiştir. Söz konusu etkileşim için videoların içerisini öğrencileri düşünmeye sevk edecek sorular ve bilgi notları yerleştirilmiştir. Ayrıca videoların belli aşamalarına öğrencilerin bazen videonun içeriğinde bir yeri bazen de konuyla ilgili bir internet sayfasını ziyaret etmelerini sağlayacak yönlendiriciler eklenmiştir. Sahip oldukları bu yapı gerek videoları gerekse TYEÖ modeline dayalı sınıf dışı öğrenme süreçlerin klasik bir uzaktan eğitim uygulamasının ötesine taşımaktadır.

TYEÖ modeli kapsamında sınıf dışı ortamda öğrencilerin izlemeleri için oluşturulacak videoların tasarlanabilmesi için araştırmacı tarafından VYOND isimli animasyonlu video hazırlama programının lisansı satın alınmıştır. Uygulama kapsamında öğrencilere konu içeriğinin aktarılması amacıyla kullanılacak videoların tamamı bu program ile oluşturulmuştur. Söz konusu program, içeriğinde yapımcı tarafından oluşturulmuş şablonların kullanılabilmesine ya da kullanıcı tarafından karakter ve şablon oluşturulabilmesine olanak sağlamaktadır. Hazırlanan animasyonlara ses ve video eklenebilmesine de olanak veren Vyond programı aracılığıyla eylem araştırması sürecinde kullanılmak üzere 2 öğrenme alanına ait içeriğin yer aldığı toplam 10 adet video animasyon oluşturulmuştur. Oluşturulan videoların öğrenme alanlarına göre dağılımı Tablo 3.5'te, videoların Vyond ortamındaki görüntüleri ise Görsel 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.5. *Vyond ortamında hazırlanan videoların öğrenme alanlarına göre dağılımları*

Öğrenme alanı	Videonun adı	Videonun süresi
Etkin Vatandaşlık	Çocuk olarak haklarımız	07:40
	Sorumluluklarımız	04:33
	Eğitsel Kulüp Çalışmaları	04:35
	Sosyal Kulüpler	04:15
	Bireysel özgürlükler-1	04:02
	Bireysel özgürlükler-2	06:48
	Ülkeleri tanıyalım	07:00
Küresel Bağlantılar	Türkiye'nin komşuları	08:13
	Türk cumhuriyetleri	06:27
	Farklı ülkeler farklı kültürler	09:45

Görsel 3.1. *Vyond video animasyon programı aracılığıyla hazırlanan videolara ilişkin görsel*

Hazırlanan videoların içeriği oluşturulurken 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan 4. sınıf “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarına ait kazanımlar ve konu başlıkları dikkate alınmıştır. Oluşturulan videoların içeriğine ait bilgiler aşağıda açıklanmıştır

Çocuk olarak haklarımız videosu: Etkin Vatandaşlık öğrenme alanının ilk kazanımı “çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir” biçiminde ifade edilmiştir. Bu ifadeden hareketle oluşturulan videonun içeriğini; çocuk hakları sözleşmesinin ortaya çıkış süreci, sözleşmenin özellikleri, sözleşmeye taraf bir devlet olarak Türkiye, çocuk hakları sözleşmesinde yer alan maddeler ve bu maddelerin ihlal edildiği durumlarda

yapılacaklarla ilgili bilgiler oluşturmaktadır. Ayrıca videonun içeriğinde çocuk haklarını savunan kuruluşlara da değinilmektedir.

Sorumluluklarımız videosu: Video, Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait ikinci kazanım olan “aile ve oku yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır” ifadesinden hareketle oluşturulmuştur. Videonun içeriğinde; sorumluluk kavramı, bireyin aile, okul ve toplum yaşamındaki sorumlulukları, bu sorumlulukların yerine getirmediği durumlarda ortaya çıkabilecek durumlarla ilgili bilgiler yer almaktadır. Ayrıca söz ve davranışlarımızın ortaya çıkardığı sorumluluklar ve bunların bireye ve çevresine olan etkileri de videoda yer alan konular arasındadır.

Eğitsel kulüp çalışmaları videosu: Bu video oluşturulurken Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait “okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel ve sosyal etkinlikleri önerir” kazanımı dikkate alınmıştır. Söz konusu videonun içeriğini; eğitsel ve sosyal kulüplerin tanımı, eğitsel ve sosyal kulüplerin sağladığı katkılar, eğitsel ve sosyal kulüplerin önemi, okullarda kurulabilecek eğitsel ve sosyal kulüpler ile bireyin okul yaşamında katılabileceği eğitsel ve sosyal kulüplere ilişkin bilgiler oluşturmaktadır. Videoda ayrıca öğrencilerin okul yaşamında katılabilecekleri eğitsel ve sosyal kulüpleri tercih ederken göz önünde bulundurmaları gereken hususlar ile okul yaşamları dışında katılabilecekleri etkinlik, kulüp, dernek ve kurlara da yer verilmiştir.

Sosyal kulüpler videosu: Bu video, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yer alan Etkin Vatandaşlık öğrenme alanının bir diğer kazanımı olan “okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir” ifadesine dayalı olarak oluşturulmuştur. Söz konusu videonun içeriğini; okullarda gerçekleştirilen eğitsel ve sosyal etkinlikler, bu etkinliklerin gerçekleştirime nedenleri, eğitsel ve sosyal etkinliklerin bireye olan katkıları ile eğitsel ve sosyal etkinliklere katılım gösterirken dikkat edilecek durumlara ilişkin bilgiler oluşturmaktadır.

Bireysel özgürlük-I videosu: Etkin Vatandaşlık öğrenme alanının son kazanımı “ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlük arasındaki ilişkiyi açıklar” biçiminde ifade edilmiştir. Bu kazanımın altında ise bu kazanımla ilişkili yönlendirici ifadeler yer verilmiştir. Bu ifadelerden ilkinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışı ile ulusal egemenliğin ilişkilendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu vurguya dayalı olarak oluşturulan Bireysel Özgürlük-I videosunun içeriği; özgürlük ve bağımsızlığın tanımı ve önemi, ulusal egemenliğin kişilerin bağımsızlığı için önemi, Türkiye’nin verdiği bağımsızlık mücadelesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışının bağımsızlık

mücadelesi ve ulusal egemenlik bakımından önemi ile Atatürk'ün bağımsızlık konusundaki görüşleriyle ilgili bilgilerden oluşturulmuştur.

Bireysel özgürlük-II videosu: Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait “ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlük arasındaki ilişkiyi açıklar” kazanımına dayalı olarak verilen diğer yönlendirici ifadelerde; bir birey olarak ülkesinin bağımsızlığı için üstlenebileceği rollere ve 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü'nün bireysel özgürlük ve demokrasiye olan katkısına değinilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu ifadelerle dayalı olarak oluşturulan Bireysel Özgürlük-II videosunun içeriğini; Türkiye'nin yönetim sistemi, parlamenter sistemin özellikleri, yasama, yürütme ve yargı kurumlarının tanımı ve parlamenter sistem içindeki yerleri, parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçiş süreci, cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın önemiyle ilgili konular oluşturmaktadır. Videoda ayrıca bireylerin bireysel özgürlüklerini, bağımsızlıklarını ve millet egemenliğini korumak için yapması gerekenlere ve Atatürk'ün bu konudaki önerilerine yer verilmiştir. Tarihte ve yakın gelecekte yaşanmış ve bağımsızlığı tehlikeye atan olaylar, bu olayların nedenleri ve sonuçları da videoda yer alan diğer konular arasındadır.

Ülkeleri tanıyalım videosu: Araştırmanın gerçekleştirildiği öğrenme alanlarından biri olan Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ilk kazanımı “dünya üzerindeki çeşitli ülkeler tanıır” biçiminde ifade edilmiştir. Bu kazanıma dayalı olarak hazırlanan videonun içeriği; kıta ve okyanus kavramları, dünya üzerindeki kıtalar ve okyanuslar, dünya üzerindeki kıtalarda yer alan ülkeler ve bu ülkelerle ilgili belli başlı özelliklere ilişkin bilgilerden oluşturulmuştur.

Türkiye'nin komşuları videosu: Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait bir diğer kazanım “Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar” biçiminde ifade edilmiştir. Bu kazanıma dayalı olarak hazırlanan Türkiye'nin Komşuları videosunun içeriğini; Türkiye'nin coğrafi konumu, bulunduğu kıtalar ve çevresindeki denizler, Türkiye'ye komşu olan ülkeler, bu ülkelerin belli başlı özellikleri ve Türkiye ile komşuları arasındaki ilişkiler hakkındaki bilgilerin yer aldığı konular oluşturmaktadır.

Türk Cumhuriyetleri videosu: Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait “Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar” kazanımına dayalı olarak oluşturulan bir diğer video Türk Cumhuriyetleri isimli videodur. Bu videonun içeriğini; Türklerin ana yurdu, Dünya üzerindeki Türk devletleri, Türk devletlerinin ortak

değerleri, bu devletlerin belli başlı özellikleri ve Türkiye'nin bu devletlerle olan ilişkilerine ait bilgiler oluşturmaktadır.

Farklı ülkeler farklı kültürler videosu: Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait son iki kazanım “farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır” ve “farklı kültürlere saygı gösterir” biçiminde ifade edilmiştir. Bu iki kazanıma ait içerik tek bir video altında ele alınmıştır. Hazırlanan videonun içeriği; ülkelerin kültürünü oluşturan ve etkileyen unsurlar, dünya üzerindeki farklı ülkeler ve bu ülkelere ait kültürel farklılıklar, dünya üzerindeki farklı kültürler ile Türk kültürünün karşılaştırılması ve kültürel farklılıkların oluşturduğu zenginlik ile ilgili bilgilerden oluşturulmuştur. Videoda ayrıca coğrafi keşiflerin kültürleri keşfetmedeki önemi ve bu keşifleri gerçekleştiren kâşiflerin kültürel birikime olan katkılarına değinilmiştir.

3.6. TYEÖ Modeline Dayalı Ders Planlarının Hazırlanması

Araştırmacı eylem araştırması süreci boyunca kullanacağı ders planlarını kendisi oluşturmuştur. İlkokul dördüncü sınıf düzeyinde sosyal bilgiler dersi haftada üç ders saati olarak uygulanmaktadır. Araştırmacı toplam yedi hafta sürecek eylem araştırması uygulamasına yönelik olarak 21 adet ders planı oluşturmuştur. Ders planları oluşturulurken TYEÖ modelinin özellikleri dikkate alınmıştır. Ders planları gerek sınıf dışı gerekse sınıf ortamındaki öğretim etkinliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ders planı örneği Ek-10'da gösterilmiştir. Ders planları hazırlanırken dikkat edilen hususlar aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

1. hafta ders planının hazırlanması: Yukarıda da değinildiği üzere, TYEÖ modeli dayalı etkinlikler sınıf içi ve sınıf dışı olmak üzere iki boyutlu bir yapıya sahip olduğundan ders planlarının oluşturulmasında modelin sahip olduğu bu yapı dikkate alınmıştır. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda 4. sınıf düzeyinde yer alan Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait ilk kazanım “Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir” şeklinde ifade edilmiştir. Birinci haftaya ait ders planı hazırlanırken öncelikle kazanım ifadesinin gereklilikleri dikkate alınmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda sınıf dışı öğretim etkinlikleri için araştırmacı tarafından konu içeriğiyle ilgili animasyonlu video hazırlanmıştır. Bunun yanında konuyu pekiştirici çalışma yaprakları ve internet ortamında erişilebilecek konu notları belirlenerek bunların sanal sınıf ortamına yüklenmesi planlanmıştır. Ayrıca konu kapsamında 20 maddeden oluşan bir de konu testi oluşturulmuştur (Bkz. Tablo 4.1). Sınıf dışı öğretim etkinlikleri bireysel çalışmaya olanak

sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Öğrencilerin sınıf dışında bireysel olarak gerçekleştirdikleri çalışmaları pekiştirmek amacıyla sınıf içinde üç farklı öğretim etkinliği tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.8). Bu yaşantıların ikisi grup olarak biri ise bireysel olarak gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmıştır. Birinci uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için bireysel çalışma yöntemi, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, soru-cevap, tartışma, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri işe koşulmuştur.

2. hafta ders planının hazırlanması: 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda 4. sınıf düzeyinde yer alan Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait ikinci kazanım “Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kapsamda sınıf dışı öğretim etkinlikleri için üç (Bkz. Tablo 4.2), sınıf içi öğretim etkinlikleri için ise dört etkinlik tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.9). Sınıf dışı öğretim etkinlikleri TYEÖ modelinin doğasına uygun olarak bireysel çalışmaya olanak sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin ikisi bireysel, ikisi de grupla gerçekleştirilecek yapıya sahiptir. İkinci uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için bireysel çalışma yöntemi, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, tartışma, soru-cevap, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri ve küçük grupla tartışma gibi öğretim teknikleri işe koşulmuştur.

3. hafta ders planının hazırlanması: Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait üçüncü kazanım “Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kapsamda sınıf dışı öğretim etkinlikleri için dört (Bkz. Tablo 4.3), sınıf içi öğretim etkinlikleri için ise üç etkinlik tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.10). Sınıf dışı öğretim etkinlikleri öğrencilerin bireysel çalışmalarına olanak sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin ikisi bireysel, biri de grupla gerçekleştirilecek yapıya sahiptir. Üçüncü uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için bireysel çalışma yöntemi, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, soru-cevap, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri işe koşulmuştur.

4. hafta ders planının hazırlanması: Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait dördüncü ve son kazanım “Ülkenin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kapsamda sınıf dışı öğretim etkinlikleri için dört (Bkz. Tablo 4.4), sınıf içi öğretim etkinlikleri için ise üç etkinlik tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.11).

Sınıf dışı öğretim etkinlikleri öğrencilerin bireysel çalışmalarına olanak sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin biri grup, ikisi de bireysel olarak gerçekleştirilecek yapıya sahiptir. Dördüncü uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için bireysel çalışma yöntemi, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, soru-cevap, drama, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri işe koşulmuştur.

5. hafta ders planının hazırlanması: 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda 4. sınıf düzeyinde yer alan Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait ilk kazanım “Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır” şeklinde ifade edilmiştir. Beşinci haftaya ait ders planı hazırlanırken sınıf dışı öğretim etkinlikleri için dört çalışma tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.5). Öğrencilerin sınıf dışında çalışmaları için tasarlanan etkinliklerin üçü bireysel bir tanesi ise grupla gerçekleştirilecek yapıdadır. Sınıf içinde gerçekleştirilecek dört etkinlik tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.12). Bu etkinliklerin ikisi bireysel ikisi de grupla gerçekleştirilecek yapıdadır. Beşinci uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için grupla ve bireysel çalışma yöntemleri, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, soru-cevap, tartışma, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri ile oyunla öğretim gibi öğretim teknikleri işe koşulmuştur.

6. hafta ders planının hazırlanması: Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait ikinci kazanım “Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kazanım kapsamında sınıf dışı öğretim etkinlikleri için beş (Bkz. Tablo 4.6), sınıf içi öğretim etkinlikleri için ise dört çalışma tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.13). Sınıf dışı öğretim etkinlikleri öğrencilerin bireysel çalışmalarına olanak sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin biri bireysel, üçü de grup olarak gerçekleştirilecek yapıya sahiptir. Altıncı uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için bireysel çalışma yöntemi, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, soru-cevap, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri ile oyunla öğretim gibi öğretim teknikleri işe koşulmuştur.

7. hafta ders planının hazırlanması: Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait üçüncü ve dördüncü kazanım ifadeleri 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın öngördüğü şekilde yedinci ve son uygulama haftasında hazırlanan ders planında bir arada ele alınmıştır. Programda bu öğrenme alanına ait üçüncü kazanım “Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır” şeklinde,

dördüncü kazanım ise “Farklı kültürlerle saygı gösterir” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kazanımlar kapsamında hem sınıf dışı öğretim etkinlikleri için (Bkz. Tablo 4.7) hem de sınıf içi öğretim etkinlikleri için dörder çalışma tasarlanmıştır (Bkz. Tablo 4.14). Sınıf dışı öğretim etkinlikleri öğrencilerin bireysel çalışmalarına olanak sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin ikisi grup, ikisi de bireysel olarak gerçekleştirilecek yapıya sahiptir. Yedinci ve son uygulama haftası için ders planları hazırlanırken sınıf dışı etkinlikler için bireysel çalışma yöntemi, sınıf içi etkinlikler için ise anlatım, soru-cevap, drama, iş birliğine dayalı öğrenme ve bireysel çalışma gibi öğretim yöntemleri işe koşulmuştur.

3.7. TYEÖ Modeli Sınıf İçi Öğretim Etkinliklerinin Tasarlanması

Araştırma kapsamında gerçekleştirilecek sınıf içi uygulamalara yönelik olarak 24 etkinlik tasarlanmıştır. Öğrenme yaşantıları geliştirilirken, öğrencilerin kendi deneyimlerine dayalı olarak sürece etkin katılım gösterecekleri, birbirleriyle tartışarak fikirlerini ifade edebilecekleri, birçok duyu organına hitap edebilecek hem bireysel hem de grup olarak yapabilecekleri etkinliklerin tasarlanmasına özen gösterilmiştir. Tasarlanan etkinliklerin tamamı Ek-16’da yer almaktadır. TYEÖ modeli uygulamasının gerçekleştirileceği Etkin Vatandaşlık ve Küresel Bağlantılar öğrenme alanlarının kazanımlarına yönelik tasarlanan etkinlikler Tablo 3.6’da gösterilmiştir.

Tablo 3.6. Öğrenme alanlarında yer alan kazanımlara yönelik olarak tasarlanan etkinlikler

Öğrenme alanı	Kazanım	Etkinlik
Etkin Vatandaşlık	Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir.	En önemli haklarım Buna hakkın var Çocuk haklarını tanıtıyoruz
	Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.	Kim haklı? Sorumluluklarımı değerlendiriyorum Nereye ait? Sorumluluk mu? Hak mı?
	Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel ve sosyal etkinlikleri önerir.	Kulüp kuruyoruz Hikâyeyi tamamlıyorum Benim kulübüm Kulüp bulmaca
	Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.	Kahramanlara mektup Bağımsızlık şiiirini tamamlıyoruz Çengel bulmaca Kanun çıkarıyoruz
	Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıır.	Dünyamız yap-boz / Ne nerede? Hayalimdeki ülke Beyin kutusu - Dünya
Küresel Bağlantılar	Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.	Türkiye yapboz / Komşularımız Türkiye'nin komşuları ülke kartları Türk cumhuriyetleri ülke kartları
	Farklı kültürlere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.	Uzaklardan bir misafir Turizm acentesi
	Farklı kültürlere saygı gösterir.	Hangi ülkeye ait?

3.8. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında bulguların güçlendirilmesi, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin artırılması için eylem araştırmasının doğasına uygun olarak çoklu veri toplama araçlarının kullanılması tercih edilmiştir. Kullanılan veri toplama araçları Tablo 3.7’de gösterilmiştir.

Tablo 3.7. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları

Araştırmacı	Öğrenci	Öğretmen	Veli
Araştırmacı Günlüğü (Nitel)	Etkin Vatandaşlık Başarı Testi (Nicel)	Görüşme Formu (Nitel)	Görüşme Formu (Nitel)
Kamera Kayıtları (Nitel)	Küresel Bağlantılar Başarı Testi (Nicel)		
Gözlem Notları (Nitel)	Öğrenci Günlüğü (Nitel)		
	Çevrimiçi Ortam Verileri (Nitel)		
	Haftalık Konu testleri (Nicel)		
	Video Kayıtları (Nitel)		
	Görüşme Formu (Nitel)		
	Etkinlik Kâğıtları (Nitel)		

Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler başlıklar halinde aşağıda açıklanmıştır.

3.8.1. Başarı testleri

TYEÖ modeli uygulamasının öğrencilerin akademik başarı düzeyleri üzerinde sağladığı gelişimi belirlemek amacıyla ön test ve son test olarak uygulanmak üzere başarı testleri geliştirilmiştir. Geliştirilen başarı testlerinin içeriği, sosyal bilgiler dersi kapsamında TYEÖ modeli uygulamasının gerçekleştirildiği “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarına ait konulardan oluşturulmuştur. Her iki öğrenme alanı kapsamında ön test ve son test olarak uygulanan başarı testlerinin geliştirilme süreçleri başlıklar halinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.8.1.1. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi

Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına yönelik başarı testi hazırlanırken öncelikli olarak kapsam geçerliğinin sağlanması planlanmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle, sosyal bilgiler dersinin ilkökul 4. sınıf düzeyinde Etkin Vatandaşlık öğrenme alanının bütün konu ve alt konuları belirlenmiştir. Bu konu ve alt konular belirlenirken Millî Eğitim Bakanlığı’nın 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve sosyal bilgiler dersine yönelik ilkökul seviyesinde kullanılmasını önerdiği ders kitaplarından yararlanılmıştır. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanına ilişkin 4 kazanım ifadesi yer almaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından önerilen ders kitabında ise bu öğrenme alanının içeriği 4 konu başlığı etrafından ele alınmıştır. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ilişkin Millî Eğitim Bakanlığının 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve ders kitaplarında yer alan konu başlıkları ve kazanım ifadeleri Tablo 3.8’de gösterilmiştir.

Tablo 3.8. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı kazanım ve konu başlıkları

Konu başlığı	Kazanım ifadesi
Ben çocuğum, haklarımla varım	Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir.
Sorumluluk üstleniyorum	Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır.
Eğitsel ve sosyal etkinliklere katılıyorum	Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel ve sosyal etkinlikleri önerir.
Özgürlük ve bağımsızlık	Ülkesinin bağımsızlığı ve bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.

Hazırlanacak soruların kapsamı belirlendikten sonra Bloom ‘un bilişsel alan taksonomisine göre toplam 30 maddeden oluşan bir taslak hazırlanmıştır. Taslak soru formunun tamamlanmasının ardından belirtke tablosuyla birlikte kapsam geçerlik çalışması için 10 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Görüşü alınan uzmanların beşi Sınıf Eğitimi, ikisi Sosyal Bilgiler Eğitimi, biri Ölçme ve Değerlendirme ve bir de Türkçe alan uzmanıdır. Bir sınıf öğretmeni de kapsam geçerliği çalışması için görüşü alınan uzman grubuna dâhil edilmiştir. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi için hazırlanan soru maddelerinin bilişsel alan sınıflamasına göre dağılımlarını içeren Uzman Görüş Formu Tablosu Ek-14’te verilmiştir.

Uzmanların dönütlerinin alınmasının ardından Lawshe’nin kapsam geçerlik yaklaşımından yararlanılmıştır. Bu yaklaşım, görüş bildiren uzmanların yanıtlarının incelenerek ölçme aracında yer alan bir maddenin ölçme aracında çıkarılıp çıkarılmamasına yönelik karar vermeyi sağlamaktadır. Bu yaklaşıma göre belirlenen formül çerçevesinde her bir madde için Kapsam Geçerlik Oranı (KGO) hesaplanarak asgari KGO değeri ile karşılaştırılmalı ve bu değerin altında kalan bütün maddeler ölçme aracından çıkartılmalıdır. Ardından da kalan maddelerin KGO değer ortalamaları alınarak Kapsam Geçerlik İndeksi ‘nin (KGİ) hesaplanması gerekir. Bulunan ortalama değerinin 0,67’den büyük olması istenir. Hesaplanan ortalama değer 0.67’den küçükse en düşük KGO değerine sahip sorular arasından, konulara göre soru dağılımı dikkate alınarak çıkarma işlemine devam edilir (Adıgüzel, 2019). Lawshe, 10 kişilik bir uzman grubuna sunulan taslak form için her bir maddenin KGO değerinin öncelikli olarak 0.62’nin üzerinde olması gerektiğini hesaplamıştır. Buna göre taslak soru formunda yer alan maddelere ilişkin uzman görüşlerini gösteren veriler Tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3.9. *Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi taslağındaki soru maddelerine ilişkin uzman görüşlerine dayalı hesaplanan KGO değerleri*

Soru	Gerekli	Gerekli değil	KGO	Karar	Soru	Gerekli	Gerekli değil	KGO	Karar
1	10	0	1	Kalmalı	16	9	1	0.8	Kalmalı
2	10	0	1	Kalmalı	17	10	0	1	Kalmalı
3	10	0	1	Kalmalı	18	10	0	1	Kalmalı
4	10	0	1	Kalmalı	19	10	0	1	Kalmalı
5	10	0	1	Kalmalı	20	10	0	1	Kalmalı
6	9	1	0.8	Kalmalı	21	10	0	1	Kalmalı
7	9	1	0.8	Kalmalı	22	10	0	1	Kalmalı
8	10	0	1	Kalmalı	23	10	0	1	Kalmalı
9	10	0	1	Kalmalı	24	9	1	0.8	Kalmalı
10	10	0	1	Kalmalı	25	9	1	0.8	Kalmalı
11	10	0	1	Kalmalı	26	9	1	0.8	Kalmalı
12	10	0	1	Kalmalı	27	10	0	1	Kalmalı
13	10	0	1	Kalmalı	28	10	0	1	Kalmalı
14	10	0	1	Kalmalı	29	9	1	0.8	Kalmalı
15	10	0	1	Kalmalı	30	10	0	1	Kalmalı

Uzman görüşlerine göre her bir maddeye ait KGO değerinin hesaplanmasının ardından, bütün soru maddelerinin .62 değerinin üzerinde KGO değerine sahip olduğu görülmüştür. Bu aşamanın ardından bütün maddelerin KGO değerlerinin ortalaması hesaplanmış ve KGİ sabit değeri ile karşılaştırılmıştır. Buna göre bütün soru maddelerinin KGO değerlerinin ortalaması 0.95'tir. Bu değer KGİ sabiti olan 0.67'nin üzerinde bir değer olduğundan geliştirilen ölçme aracının kapsam geçerliğinin sağlandığına karar verilmiştir. Yine uzman dönütlerine göre soru maddelerinin yazım, biçim ve ifade yönünden var olan eksiklikleri giderilmiş ve 30 maddelik başarı testinin geçerlik çalışması tamamlanmıştır.

Uzman görüşleri sonrası son halini alan başarı testinin güvenirlik analizlerinin yapılabilmesi için pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulamanın gerçekleştirildiği bireylerin, hedef kitleye benzer özellik göstermesi (Adıgüzel, 2019) ve testin uygulandığı birey sayısının da 50'nin üzerine olması gerekmektedir (Kalaycı, 2008). Pilot çalışma bir ilkokulun 4. sınıfında öğrenim gören 65 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler üzerinden her bir madde için madde ayırt edicilik katsayısı (D) ve madde güçlük indekslerinin (P) hesaplanmasında, istatistiksel çözümleme programı SPSS 22'den yararlanılmıştır. Madde analizleri kapsamında öncelikle madde ayırt edicilik indeksi hesaplanmıştır. Bu indeks, soru maddesinin yanıtını bilen ile bilemeyen bireyleri ayırma gücünü gösterir (Özçelik, 2013). Madde ayırt edicilik indeksi -1 ve +1 arasında değer almaktadır. Bu değer negatif olması, maddenin ölçülen özellik bakımından bireyleri ters ayırt ettiğini gösterir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün,

Karadeniz ve Demirel, 2008). Bu nedenle soru maddeleri arasında bir eleme yapılırken öncelikle negatif değere sahip soru maddeleri çıkarılmalıdır (Adıgüzel, 2019). Madde ayırt edicilik indeksinin hesaplanmasında alt %27 ve üst %27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların bağımsız örneklem t-testi kullanılarak test edilmesinden yararlanılmıştır. Bu yöntem, uygulama grubunu, testin genelinden aldıkları toplam puan ortalamasına göre iki gruba ayırtmakta ve gerek ayırt edicilik indeksinin gerekse de madde güçlük indeksinin hesaplanmasında kolaylık sağlamaktadır (Adıgüzel, 2019). Bu işlem için öncelikle pilot uygulamaya dâhil olan her bir öğrencinin soru maddelerine verdikleri doğru yanıtlar 1, yanlış yanıtlar ise 0 olacak şekilde SPSS programı üzerinde kodlanmıştır. Ardından, her bir öğrencinin taslak soru formunda yer alan 30 maddeye verdikleri yanıtlara göre elde ettikleri toplam puanlar hesaplanmış ve en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralanmıştır. Oluşan sıralamaya göre toplam puan grubunun en üst ve en altında yer alan %27'lik dilimler belirlenmiştir. Son aşamada ise alt ve üst gruplarda yer alan öğrencilerin elde ettikleri madde ortalama puanları, her bir madde için bağımsız örneklem t-testi ile karşılaştırılmıştır. Bu işlem sonucunda elde edilen “t” değerinin negatif olmaması ve $p < .05$ düzeyinde anlamlı olması beklenmektedir (Alpar, 2012). Taslak soru formuna ilişkin alt ve üst %27'lik gruplara uygulanan bağımsız örneklem t-testi sonucu madde ayırt ediciliğine ait veriler Tablo 3.10'da gösterilmiştir.

Tablo 3.10. Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt edicilik indeksi tablosu

Madde No	Varyansların Eşitliği İçin Levene testi Sig.	Varyansların eşitliği için t-testi t	Sig. 2-tailed	Madde No	Varyansların Eşitliği İçin Levene testi Sig.	Varyansların eşitliği için t-testi t	Sig. 2-tailed
1	.000	3,117	0.004	16	.119	3,931	0.000
2	.000	3,117	0.004	17	.078	5,274	0.000
3	.000	3,688	0.002	18	.000	3,768	0.001
4	.000	3,332	0.003	19	.000	2,185	0.039
5	.000	6,648	0.000	20	.001	4,043	0.000
6	.000	5,169	0.000	21	.033	7,331	0.000
7	.000	5,169	0.000	22	.003	6,273	0.000
8	.000	6,648	0.000	23	.000	4,808	0.000
9	.000	5,831	0.000	24	.005	2,986	0.005
10	.033	7,331	0.000	25	.000	2,715	0.011
11	.000	3,554	0.001	26	.000	3,177	0.004
12	.078	5,274	0.000	27	.001	4,313	0.000
13	.001	2,204	0.035	28	.000	5,808	0.000
14	.154	1,000	0.324	29	.000	3,177	0.004
15	.487	2,466	0.019	30	.000	5,169	0.000

Soru maddeleri için bağımsız örneklem t-testi sonuçları içerisinde öncelikle incelenmesi gereken, kitle varyanslarının eşit olup olmadığını veren Levene değeridir. Levene değeri için anlamlılığın $<.05$ olması durumunda “varyansların eşitliği sağlanamadı” satırındaki “t” ve “sig.” değerlerinin dikkate alınması gerekir. Buna karşılık Levene testinde anlamlılık değeri $>.05$ ise “varyansların eşitliği sağlandı” satırındaki “t” ve “sig.” değerlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Yukarıda oluşturulan tabloda, Levene testinin verdiği anlamlılık değerleri dikkate alınarak ilgili satırdaki “t” ve “sig.” değerlerine yer verilmiştir. Bu aşamada “t” değeri negatif olan maddeler ile “sig. $>.05$ ” olan maddeler güçlük indekslerine bakılmaksızın başarı testi içerisinden çıkarılabilirler (Adıgüzel, 2019). Oluşturulan madde ayırt edicilik tablosu incelendiğinde 14. soru maddesinin madde ayırt ediciliği bakımından yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu nedenle 14. sorunun başarı testinden çıkarılmasına karar verilmiştir.

Madde ayırt ediciliklerinin hesaplanmasının ardından madde güçlüklerinin belirlenmesine geçilmiştir. Madde güçlük indeksi 0 ile 1 arasında değer almaktadır. Güçlük indeksinin 1’e yaklaşması maddenin kolaylaştığını, 0’a yaklaşması ise maddenin zorlaştığını göstermektedir (Turgut ve Baykul, 2012). Başarı testlerinde güçlük indeksi için genişliğin 0.20 ile 0.80 arasında olması önerilmektedir (Özçelik, 2013). Madde güçlük indeksi bu değerlerin dışında kalan maddeler testten çıkarılabilir. İdeal bir başarı testinde ise soruların ne çok kolay ne de çok zor olması istenmekte, böyle bir başarı testine ait madde güçlük indeksinin 0.50 civarında olması önerilmektedir (Bayrakçeken, 2015). Madde güçlük indeksi değeri, maddeyi doğru yanıtlayanların, tüm yanıtlayıcılara oranlanması ile hesaplanmaktadır. Soru maddelerine ait madde güçlük indeksi değerleri Tablo 3.11’de yer almaktadır.

Tablo 3.11. *Etkin vatandaşlık öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt güçlük indeksi tablosu*

Madde No	Madde Güçlük İndeksi	Standart Sapma	Madde No	Madde Güçlük İndeksi	Standart Sapma
1	0,67	,478	16	0,56	,504
2	0,67	,478	17	0,56	,504
3	0,22	,422	18	0,69	,467
4	0,72	,454	19	0,19	,401
5	0,64	,487	20	0,61	,494
6	0,69	,467	21	0,56	,504
7	0,69	,467	22	0,58	,500
8	0,64	,487	23	0,64	,487
9	0,67	,478	24	0,39	,494
10	0,56	,504	25	0,69	,467
11	0,64	,487	26	0,67	,478
12	0,56	,504	27	0,61	,494
13	0,33	,478	28	0,67	,478
14	0,42	,500	29	0,67	,478
15	0,47	,506	30	0,69	,467

Geliştirilen başarı testi maddelerinin sahip olması gereken güçlük düzeyi aralığı belirlenirken Özçelik (2013) tarafından önerilen madde güçlük değer aralığı temel alınmıştır. Buna göre 19. soru maddesinin madde güçlük indeksi değeri kabul edilebilir değer aralığının dışındadır. Böylece, daha önce madde ayırt edicilik değeri istenen düzeyde olmadığı için başarı testinden çıkarılmasına karar verilen 14. soru maddesiyle birlikte 19. soru maddesinin de başarı testinden çıkarılması uygun görülmüştür. Kalan 28 soru maddesi kolay-orta-zor olarak sınıflandırılmış ve önce kolay, sonra orta ve son olarak da zor sorulara yer verilerek Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi son halini almıştır.

Başarı testi geliştirilme çalışması kapsamında son olarak testin iç tutarlılık katsayısı ölçülmüştür. Bunun için SPSS aracılığıyla Cronbach Alpha değeri hesaplanmış ve bu değer 0.84 olarak raporlanmıştır. Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlılık katsayısının 0.70 ve üzeri olması test puanlarının güvenilirliği için yeterli görünmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bununla birlikte geliştirilen başarı testinin güvenirlik katsayısı da eşdeğer yarılar yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda hesaplanan Spearman-Brown değeri de 0.78 olarak raporlanmıştır. Bu sonuçlar, geliştirilen akademik başarı testinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen bu işlemler sonucunda uygulanabilir hale gelen Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi ile araştırmanın ön test ve son test verilerinin bir kısmı toplanmıştır. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi Ek-3'te yer almaktadır.

3.8.1.2. Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi

Küresel Bağlantılar öğrenme alanına yönelik başarı testi geliştirme çalışmalarına kapsam geçerliğinin sağlanmasına yönelik uygulamalarla başlanmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle, sosyal bilgiler dersinin ilkökul 4. sınıf düzeyinde Küresel Bağlantılar öğrenme alanının bütün konu ve alt konuları belirlenmiştir. Bu konu ve alt konular belirlenirken bir önceki öğrenme alanına yönelik geliştirilen başarı testinde olduğu gibi, Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve sosyal bilgiler dersine yönelik ilkökul seviyesinde kullanılmasını önerdiği ders kitaplarından yararlanılmıştır. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda "Küresel Vatandaşlık" öğrenme alanına ilişkin 4 kazanım ifadesi yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından önerilen ders kitabında ise bu öğrenme alanına ilişkin içerik, 5 konu başlığı etrafında şekillenmiştir. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ilişkin Milli Eğitim Bakanlığının 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve ders kitaplarında yer alan konu başlıkları ve kazanım ifadeleri Tablo 3.12'de gösterilmiştir.

Tablo 3.12. Küresel bağlantılar öğrenme alanı kazanım ve konu başlıkları

Konu başlığı	Kazanım ifadesi
Ülkeleri tanıyalım	Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıır.
Komşularımız / Türk cumhuriyetleri	Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar.
Farklı kültürler	Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır.
Dünya farklılıklarıyla güzel	Farklı kültürlerle saygı gösterir.

Hazırlanacak soruların kapsamı belirlendikten sonra Bloom 'un bilişsel alan taksonomisine göre toplam 30 maddeden oluşan bir taslak hazırlanmıştır. Taslak soru formunun tamamlanmasının ardından belirtke tablosuyla birlikte kapsam geçerlik çalışması için 10 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Görüşü alınan uzmanların beşi Sınıf Eğitimi, ikisi Sosyal Bilgiler Eğitimi, biri Ölçme ve Değerlendirme ve bir de Türkçe alan uzmanıdır. Bir sınıf öğretmeni de kapsam geçerliği çalışması için görüşü alınan uzman grubuna dâhil edilmiştir. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi için hazırlanan soru maddelerinin bilişsel alan sınıflamasına göre dağılımlarını içeren Uzman Görüş Formu Tablosu Ek-15'te gösterilmiştir.

Uzmanların dönütlerinin alınmasının ardından Lawshe'nin kapsam geçerlik yaklaşımından yararlanılmıştır. Söz konusu yaklaşıma ilişkin süreç "Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testinin Geliştirilme Süreci" başlığı altında ayrıntılı olarak

açıklanmıştır. Hazırlanan taslak soru formunda yer alan maddelere ilişkin uzman görüşlerine göre hesaplanan KGO değerlerini gösteren veriler Tablo 3.13'te verilmiştir.

Tablo 3.13. Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi taslağındaki soru maddelerine ilişkin uzman görüşlerine dayalı hesaplanan KGO değerleri

Soru	Gerekli	Gerekli değil	KGO	Karar	Soru	Gerekli	Gerekli değil	KGO	Karar
1	8	2	0.6	Çıkarılmalı	16	10	0	1	Kalmalı
2	10	0	1	Kalmalı	17	10	0	1	Kalmalı
3	9	1	0.8	Kalmalı	18	9	1	0.8	Kalmalı
4	10	0	1	Kalmalı	19	10	0	1	Kalmalı
5	10	0	1	Kalmalı	20	8	2	0.6	Çıkarılmalı
6	10	0	1	Kalmalı	21	9	1	0.8	Kalmalı
7	10	0	1	Kalmalı	22	10	0	1	Kalmalı
8	10	0	1	Kalmalı	23	10	0	1	Kalmalı
9	10	0	1	Kalmalı	24	9	1	0.8	Kalmalı
10	10	0	1	Kalmalı	25	10	0	1	Kalmalı
11	10	0	1	Kalmalı	26	10	0	1	Kalmalı
12	10	0	1	Kalmalı	27	10	0	1	Kalmalı
13	6	4	0.2	Çıkarılmalı	28	10	0	1	Kalmalı
14	9	1	0.8	Kalmalı	29	10	0	1	Kalmalı
15	9	1	0.8	Kalmalı	30	10	0	1	Kalmalı

Uzman görüşlerine dayalı olarak her bir maddeye ait KGO değerinin hesaplanmasının ardından, 1, 13, ve 20. soru maddelerinin 10 kişilik bir uzman grubunun görüşü için belirlenen KGO değeri olan .62'nin altında bir KGO değerine sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle ilk etapta bu maddelerin taslak formdan çıkarılmasına karar verilmiştir. Ardından ölçme aracının kapsam geçerliğinin sağlanıp sağlanmadığını belirlemek için geri kalan maddelerin KGO değerlerinin ortalaması hesaplanarak KGİ sabit değeri ile karşılaştırılmıştır. Kalan 27 maddenin KGO ortalamaları .95 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değer, KGİ sabiti olan .67'nin üzerinde olduğundan geliştirilen ölçme aracının kapsam geçerliğine sahip olduğu belirlenmiştir. Yine uzman dönütlerine göre soru maddelerinin yazım, biçim ve ifade yönünden var olan eksiklikleri giderilmiş ve 27 maddelik başarı testinin geçerlik çalışması tamamlanmıştır.

Uzman görüşleri sonrası son halini alan taslak başarı testinin güvenilirlik analizlerinin yapılabilmesi için pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışma bir ilkokulun 4. sınıflarında öğrenim gören 100 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Madde analizleri kapsamında öncelikle madde ayırt edicilik indeksi hesaplanmıştır. Madde ayırt edicilik indeksinin hesaplanmasında çalışmada kullanılan ve gelişim süreci bir önceki başlıkta ayrıntılı olarak açıklanan Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testinde olduğu gibi alt %27 ve üst %27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların

bağımsız örneklem t-testi kullanılarak test edilmesinden yararlanılmıştır. Taslak soru formuna ilişkin alt ve üst %27'lik gruplara uygulanan bağımsız örneklem t-testi sonucu madde ayırt ediciliğine ait veriler Tablo 3.14'te gösterilmiştir.

Tablo 3.14. *Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt edicilik indeksi tablosu*

Madde No	Varyansların Eşitliği İçin Levene testi	Varyansların eşitliği için t-testi		Madde No	Varyansların Eşitliği İçin Levene testi	Varyansların eşitliği için t-testi	
	Sig.	t	Sig. 2-tailed		Sig.	t	Sig. 2-tailed
1	.016	4,019	0,000	15	.000	7,519	0,000
2	.001	3,317	0,002	16	.000	2,294	0,027
3	.049	1,959	0,056	17	.247	3,228	0,002
4	.045	5,356	0,000	18	.004	3,657	0,001
5	.200	4,837	0,000	19	.016	4,019	0,000
6	.200	4,837	0,000	20	.000	5,827	0,000
7	.509	5,311	0,000	21	.000	6,659	0,000
8	1,000	5,844	0,000	22	.001	3,317	0,002
9	.267	2,557	0,014	23	.004	3,657	0,001
10	.001	5,451	0,000	24	.061	4,410	0,000
11	.013	1,425	0,160	25	.168	5,871	0,000
12	.509	5,311	0,000	26	.200	4,837	0,000
13	.000	5,827	0,000	27	.016	4,019	0,000
14	.200	4,837	0,000				

Levene testinin verdiği anlamlılık değerleri dikkate alınarak “t” ve “sig.” değerlerine göre oluşturulan yukarıdaki tablo incelendiğinde, 3 ve 11. maddelerin anlamlılık düzeylerinin kabul edilebilir değer üzerinde olduğu görülmektedir. Madde ayırt edicilik testi sonuçlarına göre anlamlılık düzeyi $>.05$ olan maddelerin güçlük indekslerine bakılmaksızın başarı testi içerisinde çıkarılabileceği bilgisinden hareketle (Adıgüzel, 2019) 3 ve 11. maddelerin başarı testinden çıkartılmasına karar verilmiştir. Madde ayırt ediciliklerinin hesaplanmasının ardından madde güçlüklerinin belirlenmesine geçilmiştir. Soru maddelerine ait madde güçlük indeksi değerleri Tablo 3.15'te yer almaktadır.

Tablo 3.15. *Küresel bağlantılar öğrenme alanı başarı testi taslağı madde ayırt güçlük indeksi tablosu*

Madde No	Madde Güçlük İndeksi	Standart Sapma	Madde No	Madde Güçlük İndeksi	Standart Sapma
1	0,57	,499	15	0,39	,492
2	0,61	,492	16	0,76	,432
3	0,57	,499	17	0,54	,503
4	0,56	,502	18	0,41	,496
5	0,46	,503	19	0,57	,499
6	0,54	,503	20	0,67	,476
7	0,48	,504	21	0,59	,496
8	0,50	,505	22	0,39	,492
9	0,46	,503	23	0,41	,496
10	0,41	,496	24	0,56	,502
11	0,65	,482	25	0,54	,503
12	0,52	,504	26	0,54	,503
13	0,67	,476	27	0,57	,499
14	0,54	,503			

Başarı testlerinde güçlük indeksi için genişliğin 0.20 ile 0.80 arasında olması önerilmektedir (Özçelik, 2013). Elde edilen veriler doğrultusunda geliştirilen başarı testindeki bütün maddelerin kabul edilebilir değer aralığında madde güçlük indeksi değerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre madde güçlük indeksi değerlerine göre herhangi bir soru maddesinin testten çıkarılmasına gerek olmadığı anlaşılmıştır. Böylece, başarı testinden sadece madde ayırt edicilik değerleri istenen düzeyde olmayan 3. ve 11. soru maddelerinin çıkarılmasına karar verilmiştir. Kalan 25 soru maddesi kolay-orta-zor olarak sınıflandırılmış ve önce kolay, sonra orta ve son olarak da zor sorulara yer verilerek Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi son halini almıştır.

Başarı testi geliştirilme çalışması kapsamında son olarak testin iç tutarlılık katsayısı ölçülmüştür. Bunun için SPSS aracılığıyla Cronbach Alpha değeri hesaplanmış ve bu değer 0.88 olarak raporlanmıştır. Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlılık katsayısının 0.70 ve üzeri olması test puanlarının güvenilirliği için yeterli görünmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bununla birlikte geliştirilen başarı testinin güvenirlik katsayısı da eşdeğer yarılar yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda hesaplanan Spearman-Brown değeri de 0.89 olarak raporlanmıştır. Bu sonuçlar, geliştirilen akademik başarı testinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen bu işlemler sonucunda uygulanabilir hale gelen Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi ile araştırmanın ön test ve son test verilerinin bir kısmı toplanmıştır. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi Ek-4'te yer almaktadır.

3.8.2. Öğrenci kişisel bilgi formu

Öğrenci kişisel bilgi formu araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin bilgi edinmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Formun içeriğini; öğrencinin cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim durumu, aile aylık gelir düzeyi, ailedeki birey sayısı, anne ve baba mesleği, evde bilgisayar/tablet/internet bağlantısı bulunma, ders çalışırken internetten yararlanma, interneti hangi amaçla ve ne sıklıkla kullanılma durumu değişkenlerine ilişkin maddeler oluşturmaktadır. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu, eylem araştırması sürecinin başlangıcından önce uygulanmıştır. Söz konusu form Ek-5'te verilmiştir.

3.8.3. Yarı yapılandırılmış görüşme formları

Araştırmacı tarafından geliştirilen formlar, TYEÖ modeli uygulamasına ilişkin eylem araştırması sürecine katılım gösteren öğrencilerin, sınıf öğretmeninin ve öğrenci velilerinin görüşlerini elde etmek amacıyla kullanılmıştır. Aşağıda her üç görüşme formuna ilişkin ayrıntılar başlıklar halinde ele alınmıştır.

Öğrenci yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğrencilerin TYEÖ modelinin uygulama sürecine, uygulamanın ders başarısı ve ders çalışma alışkanlıkları üzerine etkilerine ve sınıf içinde ve sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara ilişkin görüşlerine yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Öğrenci Yarı Yapılandırılmış Görüşme formu Ek-6'da verilmiştir.

Öğretmen yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğretmenin TYEÖ modelinin uygulama sürecine, uygulamaya katılan öğrencilerin ders başarısı ve ders çalışma alışkanlıkları üzerine yansımalarına yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Öğretmen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Form Ek-7'de verilmiştir.

Veli yarı yapılandırılmış görüşme formu, velilerin TYEÖ modelinin uygulama sürecine ve öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara ilişkin görüşlerine yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Veli Yarı Yapılandırılmış Görüşme Form Ek-8'de verilmiştir.

3.8.4. Günlükler

Araştırma kapsamında hem öğrenci hem de araştırmacı tarafından günlük tutulmuştur. Öğrenci günlükleri için iki farklı ortam kullanılmıştır. Ortamlardan ilki

araştırmacının uygulama sürecinin başında öğrencilere dağıtmış olduğu defterlerdir. Araştırmacı defterleri dağıtırken amacını açıkça ifade etmiştir. Buna göre öğrencilerin hafta boyunca hem sınıf içinde hem de sınıf dışında gerçekleştirecekleri çalışmalara yönelik düşüncelerini deftere not etmeleri istenmiştir. Alacakları notlar için sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödev içeriğine çalıştıktan sonraki ve sınıf içinde gerçekleştirdikleri etkinliklerden sonraki zaman diliminin önemli olduğu, bu etkinliklerin ardından mutlaka düşüncelerini not etmeleri talep edilmiştir. Günlük tutarken görüşlerini aktardıkları tarihi sayfanın başına yazmaları ifade edilmiştir. Öğrencilerden günlük notu olarak elde edilen bir diğer veri sanal sınıf sohbet akış ekranına yazdıkları yorumlardır. Araştırmacı çevrimiçi öğrenme ortamı olarak kullandığı Google Classroom uygulamasıyla oluşturduğu sanal sınıf üzerinden öğrencilerin kendisiyle ve birbirleriyle sürekli iletişim halinde olmalarını, çalıştıkları konularla ilgili akıllarına takılan soruları ya da uygulama sürecine ilişkin olumlu ya da olumsuz düşüncelerini burada paylaşmalarını istemiştir. Öğrencilerin bu paylaşımları da öğrenci günlüğü notu olarak dikkate alınmıştır.

Araştırmacı uygulama süreciyle ilgili kendi deneyimlerini araştırmacı günlüğü ile kayıt altına almıştır. Araştırmacı bu günlüğü bilgisayar ortamı üzerinden oluşturmuştur. Buna göre araştırmacı gerek sınıf içi gerekse sınıf dışı öğretim etkinliklerine yönelik gözlem ve görüşleri günlüğüne kaydetmiştir. Araştırmacı ayrıca geçerlik komitelerinin ardından toplantılara ilişkin değerlendirmelerini de bu günlüğe aktarmıştır.

3.9. Uygulama/Araştırma Sürecindeki Roller

3.9.1. Araştırmacının rolü

Bu araştırmada, araştırmanın türü olarak eylem araştırması türü benimsendiğinden dolayı araştırmacı uygulayıcı rolünde olmuştur. Bu nedenle araştırmacı araştırma sürecinin her aşamasında rol almıştır. Bu süreçler; araştırma konusunun belirlenmesi, konuyla ilgili alanyazının taranması, araştırma yönteminin belirlenmesi, veri toplama tekniklerinin belirlenerek veri toplama araçlarının hazırlanması, videoların hazırlanması, gerekli yasal izinlerin alınması ve araştırma sürecinde kullanılan bilgisayar ve tablet gibi teknolojik malzemelerin temin edilmesi gibi uygulama öncesi tüm aşamalarda araştırmacı etkin bir rol almıştır. Araştırmacı ayrıca uygulama yapılan okulun belirlenmesinde, katılımcı öğrencilerinin seçiminde, sınıf öğretmenine, öğrencilere ve velilere araştırmanın amacının ve gizlilik durumlarının anlatılmasında, katılımcı öğrencilere

Google Classroom uygulamasının öğretiminde, TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin planlanmasında ve yapılmasında, eylem planlarının hazırlanmasında, verilerin toplanmasında ve görüşmelerin gerçekleştirilmesinde de rol almıştır. Son olarak araştırma verilerinin analiz edilmesi, bulguların ortaya konması, araştırma sonuçlarının elde edilmesi, araştırmanın raporlaştırılması da araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

3.9.2. Öğrencilerin rolü

Araştırmanın katılımcıları olarak alt düzey sosyo-ekonomik gelir düzeyine sahip ailelerinin çocuklarının devam ettiği bir ilkokuldan, akademik başarı düzeyleri bulundukları sınıfın geri kalanından düşük olan sekiz öğrenci seçilmiştir. Bu sekiz öğrenci; araştırmacının araştırma için uygulamanın yapılmasında, verilerin toplanmasında, görüşmelerin yapılmasında, Google Classroom uygulaması aracılığıyla sınıf dışı öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesine yönelik görüş belirtmede etkin bir biçimde rol almışlardır.

3.9.3. Sınıf öğretmenin rolü

Araştırmada sınıf öğretmeni katılımcı öğrencilerin belirlenmesinde, öğrencilerin velilerinden izin alınmasında, uygulamanın gerçekleştirileceği sınıf ortamının hazırlanmasında, gerek öğrencilerle gerekse kendisiyle gerçekleştirilen görüşmelerin yapılmasında ve verilerin toplanmasında rol almıştır. Bununla birlikte sınıf öğretmeni araştırmanın her aşamasında araştırmacıyla işbirliği yapmış ve araştırmacıya yardım etmiştir. Bunun da yanında katılımcı öğrencilerin akademik başarı durumlarındaki gelişimin gözlemlenmesinde araştırmacıyla işbirliği yapmıştır.

3.10. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel yöntemlere göre tasarlanmış çalışmaların geçerlik ve güvenirlik konuları nicel yöntemlerle tasarlanan çalışmalardaki geçerlik ve güvenirlik konularından farklıdır. Nitel yöntemlerle gerçekleştirilen çalışmalarda geçerlik ve güvenirlik inandırıcılık (credibility), transfer edilebilirlik (transferability), değişmezlik (dependability) ve teyit edilebilirlik (confirmability) kavramları kullanılmaktadır (Guba ve Lincoln, 1989'dan aktaran Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013). Bu başlık altında ifade edilen kavramlara yönelik gerçekleştirilen çalışma kapsamında atılan adımlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

İnandırıcılık: Eylem araştırmalarında inandırıcılık, toplanan verilerin gözlemlenen küçük bir gerçeğın olduğu gibi tüm gerçekliğıyle resminin oluşturulması anlamına gelmektedir. Ayrıca inandırıcılık; araştırmanın güvenilir veya inandırıcı olma yeteneğıyle de ilgilidir (Johnson, 2014). İnandırıcılık; çalışmanın bulgularının anlamlı olup olmamasıyla, araştırmanın insanlar ve okuyanlar için anlam taşıyıp taşımadığıyla, araştırılan konunun özgünlüğüyle ilgilidir (Miles ve Huberman, 2015). Bu kapsamda araştırmacı yapmış olduğu bu eylem araştırmasında inandırıcılığın artırılması amacıyla şu noktalara dikkat etmiştir:

- Araştırmacı, 2021-2022 eğitim-öğretim yılının ikinci yarıyılı boyunca toplam 10 hafta alanda kalmıştır.
- Araştırmada birçok veri toplama aracı işe koşulmuştur. Kullanılan farklı veri toplama aracı sayesinde araştırmacı veri çeşitilmesi yapmıştır. Veri çeşitilmesi yapmak amacıyla araştırmacı tarafından gözlem, günlük, video kaydı ve görüşme gibi birçok nitel veri toplama aracı kullanılmıştır.
- Araştırmacı, araştırma süreci boyunca farklı zamanlarda veri toplamıştır. Öğrencilerin akademik başarı düzeylerindeki değışimi gösterebilmek için haftalık konu testleri kullanmıştır. Bunun dışında araştırmanın başında ve sonunda akademik başarı testleri uygulanmıştır. Araştırmacı uygulama sürecinin sonunda öğrenciler, sınıf öğretmeni ve velilerle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Ayrıca video haftalık video kayıtlarını da izleyen araştırmacı öğrencilerle arasında geçen diyalogları her hafta gözlem notları olarak kayıt altına almıştır.
- Araştırmanın gerçekleştiğı ortamdaki hiçbir verinin gözden kaçırılmaması için araştırmacı gözlem notlarını her uygulama günü düzenli olarak tutulmuştur. Bunun yanı sıra araştırmacı dersleri video kamera ile görüntülü olarak kayıt altına almıştır. Ayrıca sınıf dışı uygulamaların gerçekleştiğı sanal sınıf ortamına ait veriler de Google Classroom uygulaması üzerinden kayıt altına alınmıştır. Gerekli yerlerde sanal sınıf uygulamasına ait ekran görüntüleri ve sınıf içi uygulamalara ilişkin kamera kayıtları paylaşılarak araştırmanın inandırıcılığının artması sağlanmıştır.
- Araştırmanın inandırıcılığının artması amacıyla derslerin nasıl işlendiğı, TYEÖ modeli uygulaması için Google Classroom uygulamasının nasıl kullanıldığı, bu program aracılığıyla hangi etkinliklerin yapıldığı, veri toplama

süreçleri, araştırmacının katılımcıları ve rolleri ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Bunların yanı sıra veri analizlerine ilişkin basamaklar ayrıntılı olarak verilerek araştırmanın inandırıcılığının artması sağlanmıştır.

- İnandırıcılığın artırılması adına araştırmacı dışında geçerlik komitesi üyeleri, tez izleme komite üyeleri ve sınıf öğretmeninden araştırma süreci boyunca meslektaş ve katılımcı teyidi alınmıştır.

Transfer edilebilirlik: Nitel araştırmalarda genelleme yerine kullanılan bir kavramdır. Nitel araştırmalarda nicel araştırmaların aksine analitik bir genelleme söz konusudur. Bu bağlamda transfer edilebilirlik, araştırma sonuçlarının başka bağlamlara taşınıp taşınmadığıyla, uyum gösterip göstermediğiyle veya araştırmanın ne derece genellenebilir olduğuyla ilgilidir (Miles ve Huberman, 2015). Nitel araştırmalarda araştırma sonuçlarının transfer edilebilirliği; araştırma sürecinin bütün detaylarıyla ayrıntılı olarak anlatılmasıyla ilgilidir. Bu anlatım; araştırmanın yapıldığı ortamın, katılımcıların ve araştırma sürecinde gözlem sonucu elde edilen zengin, detaylı ve doğru bilgilerin aktarılmasıyla doğrudan ilgilidir (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013). Bu kapsamda araştırmacı transfer edilebilirliği sağlamak amacıyla şu çalışmaları gerçekleştirmiştir:

- Araştırmacı araştırmanın yapıldığı tüm süreci ayrıntılı olarak betimlemiştir.
- Araştırmacı araştırma yapılan okulu, araştırma ortamını, araştırmanın katılımcılarını, veri toplama teknik ve araçlarını, verilerin analiz yöntemlerini ve uygulamanın nasıl yapıldığını ayrıntılı olarak yansıtmıştır.
- Araştırmacı yapmış olduğu betimlemeleri mümkün olduğunca tarafsız olarak yansıtmaya çalışmıştır.
- Toplanan veriler sonucu elde edilen bulgular alanyazında var olan bulgularla karşılaştırılarak sunulmuştur.
- Veri toplama ve verilerin analiz edilmesi aşamaları araştırmacı tarafından ayrıntılı olarak yansıtılmıştır.

Değişmezlik: Bu kavram nitel araştırmalarda güvenilirlik ya da güvenilir olmaya layık olma anlamında kullanılmaktadır. Guba'ya (1981'den aktaran Mills, 2003) araştırmanın güvenilir olmaya layık olması için verilerin birbirleriyle tutarlı olması gerekmektedir. Verilerin tutarlı olması ya da güvenilir olması için toplanma yöntemlerinin çeşitlenmesi ya da araştırmacı dışında veri kontrolünü sağlayan kişi veya

kişilerin sürece dâhil edilmesi gerekmektedir. Araştırmacının araştırmanın güvenilir olmaya layık olması için süreç boyunca dikkat ettiği noktalar şunlar olmuştur:

- Araştırmada Google Classroom uygulamasının öğretiminden başlayarak araştırmacının uygulamasını sonlandırmasına kadar geçen zaman diliminde düzenli olarak her hafta geçerlik komitesi gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı sürecin her aşamasında video kayıtlarının makro analizlerinden elde ettiği verileri bu komitenin üyelerine sunmuş ve eylem planları komite üyeleri ile birlikte oluşturulmuştur.
- Araştırmacı uygulamayı süreci boyunca elde ettiği verileri tez izleme komitesine sunmuş ve komitede bulunan üyelerin onayını almıştır.
- Araştırmacı araştırmasında farklı veri toplama araçlarından elde ettiği verileri birbirini destekleyecek şekilde tutarlı olarak sunulmasına dikkat etmiştir.
- Araştırma kapsamında elde edilen video ve ses kayıtlarının dökümleri araştırmacı tarafından yapılmış ve bu kayıtların belirli bir bölümünün başka bir uzman tarafından kontrol edilmesini sağlamıştır.
- Katılımcı öğrencilerin haftalık konu testi ve akademik başarı testi formlarının puanlanması işleminde araştırmacı dışında bir uzman daha görev almış ve formların belirli bir kısmı bu uzman tarafından da puanlanmıştır. Bu sayede formlardan alınan puanların güvenilir olması sağlanmıştır.

Teyit edilebilirlik: Nicel araştırmalarda kullanılan nesnellik kavramına karşılık gelen bir kavramdır. Nitel araştırmaların, araştırmacının etkisi olmadan yürütülmesi söz konusu değildir. Bu nedenle nitel araştırmalarda nesnellik kavramı yerine teyit edilebilirlik kavramı kullanılmaktadır. Teyit edilebilirlik ile ulaşılan sonuçların toplanan veriler ile sürekli olarak teyit edilmesi ve okuyucuya mantıklı bir çerçevenin sunulması ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacı araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak adına şunlara dikkat etmiştir:

- Araştırma sürecinde nitel ve nicel veri toplama araçları birlikte kullanılmıştır. Öğrencilerin akademik gelişimlerinin nasıl bir değişim gösterdiğini ortaya koymak için nicel veri toplama araçları olan başarı ve haftalık konu testleri kullanılmıştır. Bunu yanında nitel veri toplama araçları olarak gözlem notları, günlükler, video kayıtları ve görüşmeler kullanılarak sonuçların birbirini desteklemesi sağlanmıştır.
- Sınıf içi öğretim uygulamalarına ait video kayıtlarının makro analiz sonuçları

ve sanal sınıf ortamına ait kayıtlar geçerlik komitesi üyeleri ile paylaşılmış, öğrencilerin gerçekleştirmiş olduğu etkinlik çalışmaları çıktıları ve akademik başarı puanları üyelere gösterilmiştir. Eylem planlarının hazırlanmasında bu verilerin büyük katkısı olmuştur.

3.11. Verilerin Analizi

Bu kısımda araştırmada toplanan nicel ve nitel verilerin analiz edilmesi süreci iki başlık altından açıklanmıştır.

3.11.1. Nicel verilerin analizi

Araştırma kapsamında öncelikle katılımcı öğrencileri belirlemek amacıyla Etkin Vatandaşlık Başarı Testi ve Küresel Bağlantılar Başarı Testi uygulanmıştır. 27 kişiden oluşan sınıfın öğrencilerinin başarı testlerinden elde ettikleri ortalama puanlar SPSS 22 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Eylem araştırması grubu olarak tanımlanan ve TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin gerçekleştirileceği grubun katılımcılarının, her iki başarı testinden en düşük puanı alan öğrenciler arasından seçilmesine çalışılmıştır. Bunun için öncelikli olarak 27 kişilik öğrenci grubunun her iki başarı testinden elde ettikleri puanlar SPSS programına yüklenmiştir. Ardından program yardımıyla bütün öğrencilerin testlerden elde ettikleri puanlar sıraya konulmuş ve böylece her bir testten en düşük puanı alan 8 öğrenci belirlenmiştir. Ardından korelasyon analiziyle puanlar arasındaki ilişkinin ortaya konması amacıyla elde edilen ilişki katsayısına bakılmıştır. Elde edilen ilişki katsayısına göre en düşük puanı alan öğrenciler arasından eylem araştırması grubunda yer alacak öğrenciler belirlenmiştir.

TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen eylem araştırması süreci sonunda öğrencilerin akademik gelişim durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Etkin Vatandaşlık Başarı Testi ve Küresel Bağlantılar Başarı Testinden yararlanılmıştır. TYEÖ modeline dayalı eylem araştırması sürecine başlamadan önce ve uygulamanın tamamlanmasının ardından söz konusu başarı testleri öğrencilere uygulanmıştır. Süreç sonunda akademik başarı düzeyindeki istatistiksel değişimi belirlemek amacıyla öncelikle hangi test türünün kullanılacağına karar verilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde parametrik ya da non-parametrik testlerin uygulanabilmesi için gerekli şartlar test edilmiştir. Bunun için SPSS yardımıyla normallik testi

uygulanmıştır. Her bir başarı testinin uygulandığı katılımcı sayısı 50'den az olduğu için normallik testi değeri olarak Shapiro-Wilk testinin sonuçlarına bakılmıştır (Mayers, 2013). Gerçekleştirilen analizler sonucunda hem Etkin Vatandaşlık Başarı Testi hem de Küresel Bağlantılar Başarı testine ilişkin ön test ve son test puanlarının Shapiro-Wilk normallik testi sonuçlarına ilişkin p değeri anlamlı çıkmıştır ($p < 0.05$). Bununla birlikte testlere ilişkin Skewness ve Kurtosis değerleri parametrik testler için kabul edilebilir aralık olan (-1, +1) değerlerin dışında sonuçlar vermiştir (Hair, Black, Babin, Anderson ve Tatham, 2013). Bütün bu verilerden hareketle nicel verilerin analizinde non-parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Buna göre; bağımsız/ilişkisiz örneklemelere ilişkin verilerin analizinde Mann-Whitney U testinden, bağımlı/ilişkili örneklemelere ilişkin verilerin analizinde ise Wilcoxon testinden yararlanılmıştır (Büyüköztürk, 2013). Buradan elde edilen test sonuçlarının kuram ve uygulamada önem ifade edip etmediğini değerlendirebilmek için etki büyüklüğü, cohen (d) değerinden yararlanılarak hesaplanmıştır. Cohen etki büyüklüğü değeri, karşılaştırılan ortalamaların birbirinden kaç standart sapma uzaklıkta olduğunu hesaplamaktadır. Cohen (d) değeri .2 ve .5 arası küçük; .5 ve .8 arası orta; .5 ve .8 arası büyük; .8'in üstü ise çok büyük etki anlamına gelmektedir (Cohen, 1988'den akt: Akbulut, 2010).

Öğrencilere yönelik geliştirilen bir diğer nicel veri toplama aracı her ders haftası için hazırlanan konu testleridir. Bu testlerden elde edilen verilerin analizinde ortalama puanlar hesaplanarak grafik eşliğinde sunulmuştur.

3.11.2. Nitel verilerin analizi

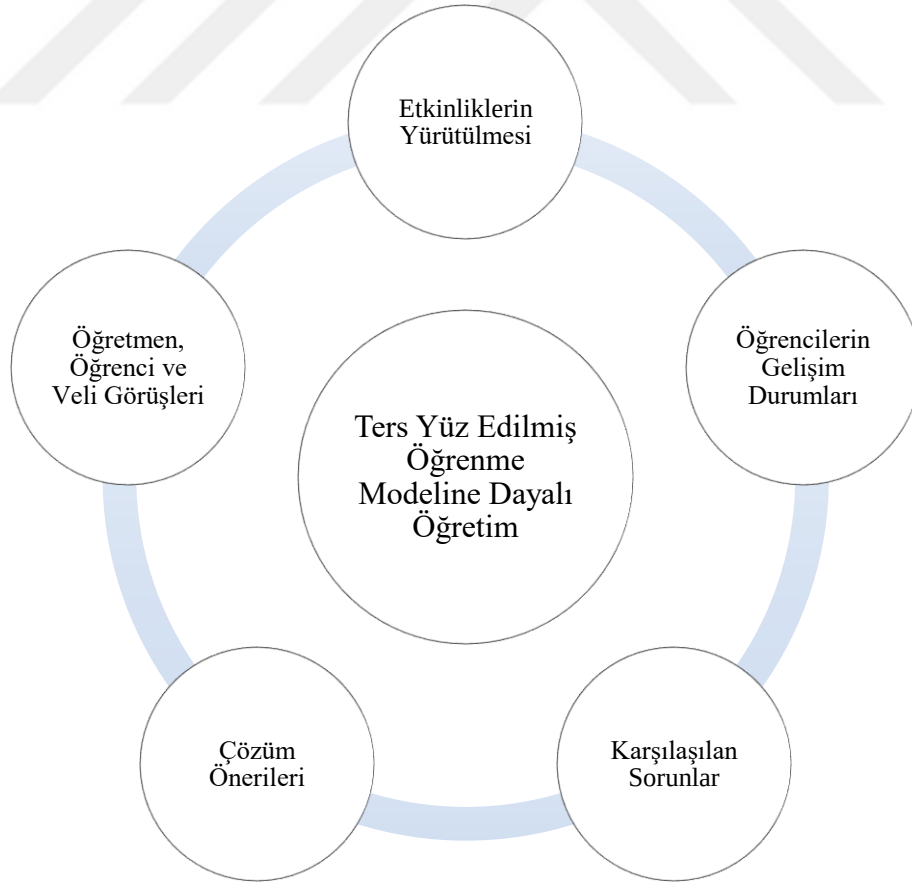
Eylem araştırmalarında elde edilen verilerin analizi süreklilik gösterecek biçimde gerçekleştirilir (Johnson, 2014). Buna göre eylem araştırması sürecinde verilerin toplanması ve analizi birlikte yürütülür. Miles ve Huberman (1984'den aktaran Gürgür, 2017) bu süreci sistematik analitik analiz yaklaşımı olarak tanımlamıştır. Bu araştırma kapsamında da Miles ve Huberman'ın tanımladığı sistematik analitik analiz süreci takip edilmiştir. Bu kapsamda öncelikle toplanan veriler okunmuş, önemli olan boyutlarla önemsiz kabul edilen boyutlar ayırt edilmiş, ayrıştırılan veriler anlaşılır hale getirilmiş ve ardından yorumlanarak tartışılmıştır. Bu sürecin sonunda yeni eylem planları hazırlanmış ve yürütülmesi için tekrar veri toplama aşamasına geri dönülerek döngü tekrar edilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan nitel verilerin analizinde Miles ve Huberman (2015) tarafından tanımlanan nitel veri analizi adımları takip edilmiştir. Miles ve Huberman

tarafından tanımlanan bu adımlar veriler azaltılmış, verilerin gösterimi, sonuçların ortaya konması ve doğrulanması biçiminde ifade etmiştir. Buna göre araştırmada gözlem ve görüşmeler yoluyla toplanan verilerin okunduktan sonra veri azaltma yoluna gidilmiştir. Bu aşamada araştırmacı tarafından verilerin makro analizleri gerçekleştirilmiştir. Makro analizlerin gerçekleştirilmesinin ardından geçerlik komitesi üyeleri ile yorumlanan veriler üzerinde tartışılarak uzlaşmaya gidilmiştir. Uzlaşmanın ardından alınan kararlara göre bir sonraki eylem planı hazırlanmış ve planı uygulamaya konulmuştur. Bu esnada veri toplama aşaması tekrar edilmiştir. Araştırma sonunda araştırmacı tarafından makro düzeyde gerçekleştirilen analizler veri azaltma aşamasında da kullanılmış ve uzman görüşüne başvurularak mikro düzeyde analiz gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan veriler analizin edilirken içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak için verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması aşamalarına göre gerçekleştirilen veri analiz tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma kapsamında dersler video kamera ile kayıt altına alınmıştır. Her hafta video kayıtlarının makro düzeyde analizleri araştırmacı tarafından yapılmış ve bulgular geçerlik komitesine sunulmuştur. Video kayıtlarının yanı sıra araştırma sürecinin sonunda, eylem araştırması sürecine katılan öğrenciler, sınıf öğretmeni ve velilerle görüşmeler yapılmıştır. Video kaydı yoluyla yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından yazılı olarak metin haline getirilmiştir. Analizleri yapılan metinler de geçerlik komitesine sunulmuştur. Ayrıca araştırmacı ve öğrenciler tarafından tutulan günlükler ve alan notları gözlem ve görüşmelerden elde edilen verileri destekleyecek şekilde analiz sürecine dâhil edilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde eylem araştırması sürecinde elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar ele alınmıştır. Elde edilen bulgular çalışmanın amaç ve alt amaçlarında cevap aranan sorular dikkate alınarak ortaya konmuştur. Araştırmanın nicel verilerine ilişkin istatistiksel bulgular tablolarla betimlenerek yorumlanmıştır. Araştırma süresince toplanan nitel veriler ise tematik olarak analiz sürecinden geçirilmiş, ortaya çıkan temalar katılımcıların ve araştırmacının görüşleri ile desteklenerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın; “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri nasıl yürütülebilir?”, “Öğrencilerin uygulama sürecinde akademik başarı düzeylerindeki gelişimleri nasıldır?”, “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar nelerdir?”, “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar nasıl çözülebilir?”, “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinliklerine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri nelerdir?” sorularına yanıt bulmak amacıyla elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucu ortaya çıkan temalar Şekil 4.1’de gösterilmiştir.

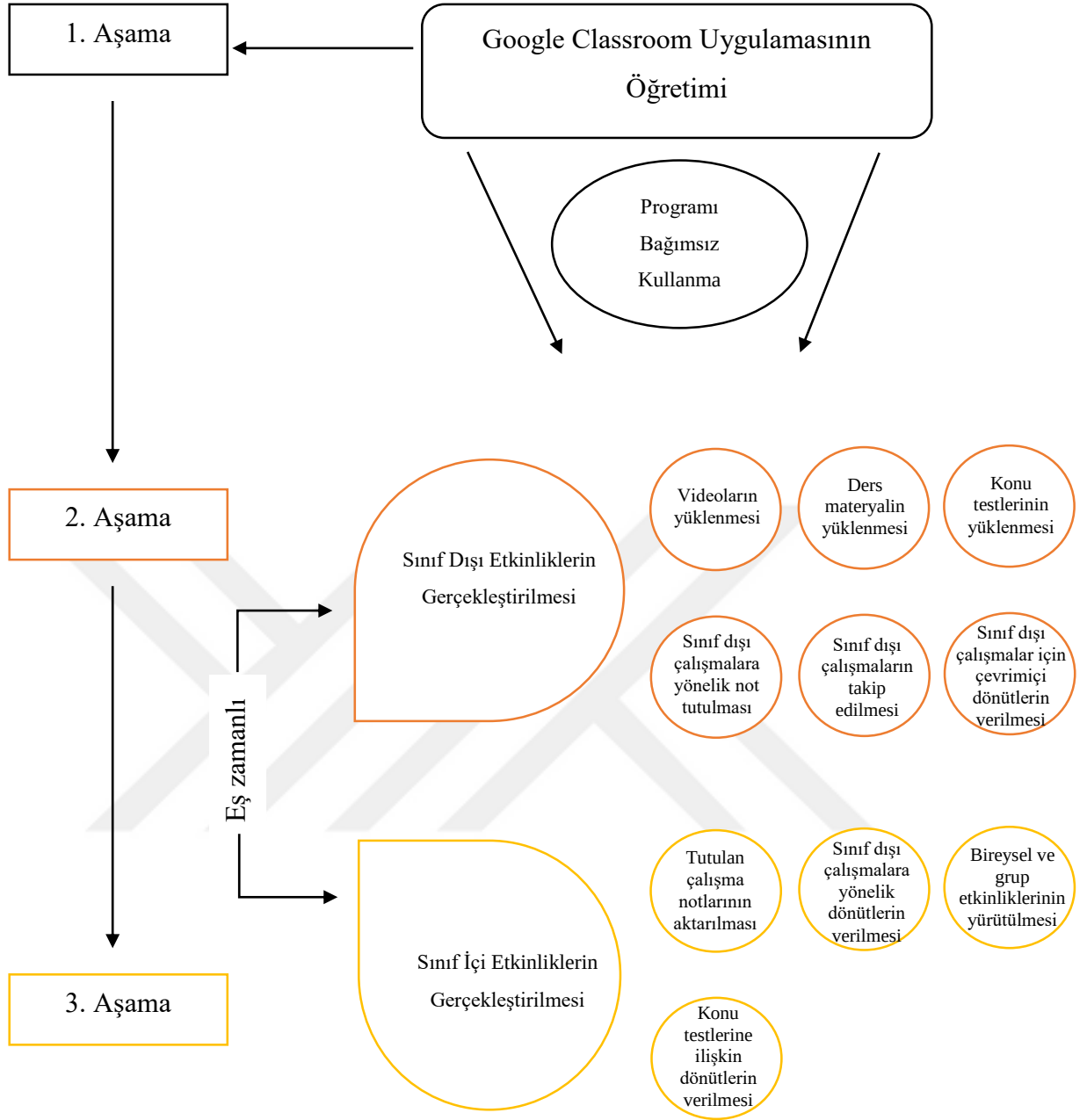

Şekil 4.1. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli ile gerçekleştirilen öğretim etkinliklerine ilişkin elde edilen temalar

Elde edilen nicel ve nitel bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumların sunumunda Şekil 4.1. dikkate alınmıştır. Araştırma sürecinin bütün ayrıntılarıyla en gerçekçi bir biçimde ortaya konması amacıyla veri toplama araçları olan; katılımcı belirleme formları ve akademik gelişim düzeyi izleme formlarından elde edilen sonuçlar ile video kayıtları, Google Classroom sanal sınıf kayıtları, araştırmacı gözlem notları, araştırmacı ve öğrenci günlükleri, öğrenci, öğretmen ve veli görüşmelerinden alıntılar bir arada sunulmuştur.

4.1. TYEÖ Modeline Göre Etkinliklerin Yürütülmesi

Araştırmanın ikinci sorusu olan “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri nasıl yürütülebilir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla TYEÖ modeline göre tasarlanan uygulama sürecine ait sınıf içi video kayıtları, sanal sınıf ortamına ilişkin veriler, öğrencilerin bireysel ve grupla gerçekleştirdikleri sınıf içi ve sınıf dışı etkinlik çıktıları, araştırmacı-öğrenci görüşmeleri, öğrenci ve araştırmacı günlüğü notları analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda “Etkinlikler Nasıl Yürütülür” isimli bir temaya ulaşılmıştır. Bu temanın altında ise Google Classroom uygulamasının öğretimi, sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesi ve sınıf içi etkinliklerin yürütülmesi adı altında üç alt temaya ulaşılmıştır. TYEÖ modeli kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin yürütülmesi, elde edilen tema ve alt temalar Şekil 4.2’de gösterilmiştir.

Şekil 4.2. İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulama süreci

4.1.1. Google classroom uygulamasının öğretimi

Araştırma kapsamında TYEÖ modeline göre tasarlanmış öğretim uygulamalarının gerçekleştirileceği eylem araştırması grubuna dâhil olacak öğrencilerin seçimi ve araştırma ortamının hazır hale getirilmesinin ardından ilk olarak Google Classroom uygulamasının öğrencilere öğretime başlanmıştır. Uygulamanın öğretimi için 21-25 Mart 2022 tarihleri arasında iki farklı güne yayılmış şekilde her gün 3 ders saatinden toplam 6 ders saati ayrılmıştır.

Google Classroom uygulamasının kullanılmaya karar verilmesinde önce, benzer kullanım amacına sahip olan Edpuzzle isimli sanal sınıf oluşturma programının kullanılması planlanmıştır. Söz konusu program ara yüzü İngilizce olan hem bilgisayarlarda hem de mobil cihazlarda kullanılabilen bir yapıya sahiptir. Araştırmacı ilk olarak eylem araştırması gurubuna dâhil edilen sekiz öğrenci ile Edpuzzle programının tanıtımı üzerine bir toplantı gerçekleştirmiştir. Yapılan tanıtım toplantısı süresince programın İngilizce bir ara yüze sahip olması nedeniyle öğrencilerin kaygı düzeylerinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmacı programın kullanımı ile ilgili gerekli tanıtımları yaptıktan sonra öğrencilerin kendi bilgisayar ve tabletleri ile programa giriş yapmalarını istemiştir. Süreci gözlemleyen araştırmacının günlüğüne yazdığı notlar şöyledir (A.G., 21.03.2022):

“Programın tanıtımını yaptıktan sonra öğrencilerin gösterdiğim aşamaları kendilerinin deneyimlemelerini istedim. Amacım sisteme girerek oluşturduğum sanal sınıfa kayıt olabileceklerini görmektir. Ancak ilk dikkatimi çeken şey bazı öğrencilerin uygulamaya kullanıcı adları ile giriş yapmakta zorlanmaları oldu. Yanlarında oturdukları arkadaşlarıyla konuşmaya ve yardım aramaya başladılar. Bir süre gözlemlemeye devam ettim. Yaklaşık beş dakikalık bir sürenin ardından öğrencilerle iletişim kurarak sisteme giriş yapıp yapmadıklarını sordum. Sadece iki öğrenci sisteme giriş yapabiliyordu. Diğer altı öğrenci ise sisteme giriş yapamamışlardı.”

Öğrencilerin Edpuzzle uygulamasını kullanırken sorun yaşadıklarını gözlemleyen araştırmacı yaşanan problemin nedenlerini ortaya koymak amacıyla öğrencilere sorular yöneltmiştir. Bunun üzerine araştırmacı ile öğrenciler arasında şöyle bir diyalog gerçekleşmiştir (G.N., 21.03.2022):

Araştırmacı: Herkes uygulamaya giriş yaptı mı?

Zafer: Öğretmenim ben giremedim.

Ayşe: Ben de giremedim öğretmenim.

Araştırmacı: Neden giremediniz peki?

Ferit: Öğretmenim ben yazılardan bir şey anlamıyorum. Yazılar Türkçe değil.

Zafer: İngilizce olduğu için anlamıyorum öğretmenim.

Rabia: Öğretmenim yazılardan bir şey anlamıyorum

Araştırmacı: Zorluk yaşamamızın sebebi yazıların İngilizce olması mı?

Öğrenciler: Evet öğretmenim

Zafer: Öğretmenim Türkçe olsaydı daha kolay olurdu.

Gerek öğrencilerle yaşanan bu diyaloglar gerekse onlarda gözlemlenen kaygı hali nedeniyle araştırmacı bu konuyu yapılacak ilk geçerlik komitesinde gündeme getirmeye

karar vermiştir. Bunun üzerine acil olarak bir toplantı tertip eden araştırmacının komite üyeleri ile arasında geçen diyalog şöyledir (K.T., 22.03.2022):

Araştırmacı: Hocam öğrencilerin Edpuzzle uygulamasını kullanırken sıkıntı yaşadığını deneyimledim. Uygulama ara yüzünün İngilizce olması bazı problemlere yol açtı. Kullanıcı adı ve şifresini girerek sanal sınıf uygulamasına kayıt yapabilen sadece iki öğrenci oldu. Diğer altı öğrenci sisteme giriş dahi yapamadılar. Öğrencileri yönlendirerek uygulamaya giriş yapmalarını sağladım ancak bu sefer de oluşturulan sanal sınıfa ait kategorileri kullanma konusunda sorun yaşadıklarını gördüm. Öğrencilerle yüz yüze onlara rehberlik yapılarak bu sorun giderilebilir ancak ters yüz edilmiş öğrenme modelini doğasına uygun olarak okul dışı ortamda da sanal sınıf uygulamasının kullanılması gerekiyor. Uygulamanın sorunsuz ilerlemesi açısından bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Üye-1: Ben de bu durumun uygulama süreci için problem olabileceğini düşünüyorum. Öğrencilerin İngilizce konusunda yetersiz olabileceklerini hesaba katmamız lazım.

Üye-2: Türkçe olarak kullanılabilen bir program kullanırsak bu sorunu çözeriz diye düşünüyorum. Sanal sınıf oluşturabileceğimiz ve ara yüzü Türkçe olan bir uygulama var mı?

Araştırmacı: Ben sanal sınıf ortamı sağlayacak programları araştırırken iki temel kistas vardı. Bunlardan ilk kullanımının kolay olması bir diğeri de öğrencilerin evde internet erişimi olamayabileceği ihtimaline karşılık sadece bilgisayarlarda değil mobil cihazlarda da kullanılabilmesi. Edpuzzle her iki kistası da karşılıyordu. Buna ek olarak da öğrencilerin uygulamayı kullanma süreçleriyle ilgili ayrıntılı istatistikler sağlıyordu. Benim bu programı tercih etmemdeki amaç sağlamış olduğu istatistiksel geribildirimlerdi. Şimdi bir üçüncü kistasımız daha oldu. Türkçe bir ara yüze ihtiyacımız var. Daha önce çalıştığım programları listelemiştim. Listenin ikinci sırasında Google Classroom isimli uygulama var. Kullanımı kolay, mobil cihazlarda kullanılabilir ama öğrenci kullanımına ilişkin geri dönüşleri Edpuzzle kadar kapsamlı değil. Ancak işimizi görür diye düşünüyorum. Üstelik ara yüzü de Türkçe.

Üye-2: Ben Google Classroom uygulamasının aradığımız uygulama olduğunu düşünüyorum. Bence bunu kullanmayı düşünebiliriz.

Üye-1: Ben de benzer görüşeyim. Google Classroom uygulamasını kullanabiliriz.

Araştırmacı: Peki o zaman. Herkes hemfikir ise yarın öğrencilerle Google Classroom programının tanıtımını yapmak için buluşuyorum.

Komite toplantısında alınan kararın ardından sınıf öğretmeni ile görüşen araştırmacı, bu defa Google Classroom uygulamasının tanıtımını gerçekleştirmek üzere öğrencilerle en kısa zaman içinde bir araya gelmek istediğini belirtmiştir. Yapılan görüşmenin ardından 23 Mart 2022 Çarşamba günü için mutabık kalınmıştır. Komite toplantılarında alınan bütün kararlar araştırmacı tarafından karar defterine işlenmiştir. Komite toplantısında alınan bütün kararlar, komite sayı ve tarihleri ile birlikte Tablo 3.4’te gösterilmiştir.

Öğrencilerle gerçekleştirilen ikinci toplantıda araştırmacı Google Classroom uygulamasının amacını, bu amaç doğrultusunda uygulamanın nasıl kullanılacağını ve öğrencilerden beklentileri ifade etmiştir. Öğrencilerin Google Classroom uygulamasının öğretimine başlanması ile birlikte oldukça hevesli oldukları gözlemlenmiştir. Araştırmacının uygulamanın işleyişine yönelik açıklamalarıyla eş zamanlı olarak öğrencilerin de önlerindeki bilgisayar ve tabletlerde uygulamanın web sayfasına girdikleri ve uygulamayı kullanmaya başladıkları görülmüştür. Araştırmacı uygulama hakkında gerekli açıklamaları yaptıktan sonra tablet kullanan öğrenciler Google Classroom uygulamasını tabletlerine indirmişlerdir. Araştırmacı eylem araştırması süreci boyunca Google Classroom uygulamasından nasıl yararlanacaklarını, öğrencilerin uygulamayı kullanırken nelere dikkat etmeleri gerektiğini ve kendilerinden beklentileri sırayla anlatmıştır. Edpuzzle uygulamasının tanıtım sürecinde gözlemlenen durumun aksine öğrencilerin herhangi bir kaygı belirtisi yaşamadıkları gözlemlenmiştir. Uygulamanın tanıtım toplantısında öğrenciler ile araştırmacı arasında geçen diyalog şu şekildedir (G.N., 23.03.2022):

Araştırmacı: Evet çocuklar, uygulama boyunca kullanacağımız Google Classroom uygulamasının ne işe yaradığını, nasıl kullanıldığını sizlere anlatmış oldum. Şimdi sizden istediğim Cuma gün yapacağımız buluşmaya sizden istediklerimi yaparak gelmeniz. Evde de uygulamayı kullanmaya devam edebilirsiniz.

Mehmet: ben babamın telefonuna da uygulamayı indirebilir miyim?

Öğretmen: Bunun için babanla görüşmem lazım. Uygulamanın amacını anlattıktan sonra izin verirse elbette indirebilirsin.

Rabia: Öğretmenim benim de babamla konuşun. Ben de indirmek istiyorum.

Araştırmacı: Tamam çocuklar. Ben hepinizin ailesi ile bu konuyu görüşeceğim. Onlar size durumu anlatırlar.

Zafer: Öğretmenim bu program çok daha güzel. Yazılanları anlayabiliyoruz.

Ayşe: Evet öğretmenim Türkçe olması çok güzel olmuş.

Ferit: İyi ki bu programı seçtiniz öğretmenim.

Öğrencilerin yukarıda verilen ve Google Classroom uygulamasına yönelik olumlu görüşlerini içeren diyaloglara paralel olarak araştırmacının da kendi günlüğüne programın öğretimine ilişkin aktardığı ifadeler şunlardır (AG., 23.03.2022):

“Programın öğretimi boyunca öğrencilerden olumsuz hiçbir geri dönüt almadım. Bir önceki toplantıda yaşadıkları ve açıkça hissettiğim kaygı durumundan da eser yoktu. Söylenenleri çabucak yerine getirdiler. Hatta toplantının sonlarında tablet kullanan öğrenciler uygulamanın web sitesine girmek yerine android uygulamasını indirmeye başlamışlardı.

...Bir sonraki buluşmamızda onlardan istenilenleri eksiksiz olarak yerine getirmiş olurlarsa bir sonraki hafta uygulamaya başlayabilirim.”

Google Classroom uygulamasının tanıtımı 5 aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada öğrencilere Google Classroom uygulamasına nasıl giriş yapacakları anlatılmıştır. Bunun için her bir öğrencinin kendisine ait bir mail adresi olması gerekmektedir. Araştırmacı her bir öğrenci için birer e-posta adresi oluşturmuştur. Mail adresleri oluşturulurken uygulamanın yapıldığı okulun adının yanına yazıyla 1’den 8’e kadar numaralar verilmiş ve adresler bu şekilde oluşturulmuştur. Toplam sekiz öğrencinin her biri için sayı bölümü değişecek şekilde oluşturulan e-posta adresleri herhangi bir sıra gözetilmeksizin öğrencilere dağıtılmıştır.

Tanıtımın ikinci aşamasında öğrencilere TYEÖ modeli uygulamasının okul dışındaki etkinliklerinin organize edileceği sanal sınıfa nasıl katılım sağlayacakları gösterilmiştir. Buna göre araştırmacı tarafından uygulama üzerinden oluşturulan sanal sınıf için belirlenen katılım kodu her bir öğrenciye dağıtılmış ve öğrencilerin bu kodu kullanarak sanal sınıfa katılımları gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü aşamada oluşturulan sanal sınıfa yüklenen video, etkinlik kâğıdı ve konu testi gibi ders materyallerine nasıl erişim sağlayacakları anlatılmıştır. Yüklenen videoları nasıl izleyecekleri, testleri nasıl çözecekleri ve etkinlik kâğıtlarını uygulama üzerinden nasıl görüntüleyebilecekleri bu aşamada öğrencilere aktarılan bilgiler arasındadır.

Dördüncü aşamada uygulama ara yüzünde bulunan sohbet akış ekranı tanıtılmıştır. Buna göre gerek araştırmacı gerekse sanal sınıfa kayıtlı arkadaşları ile nasıl iletişim kuracakları bu aşamada öğrencilere anlatılmıştır. Son aşama olan beşinci aşamada ise öğrencilerle birlikte sisteme yüklenen örnek bir ders videosu ve konu testi üzerinden sistemin kullanımını kavrama durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Google Classroom uygulamasının öğretimine ilişkin hazırlanan ders planı Ek-9’da gösterilmiştir. Google Classroom uygulamasının öğretimine ilişkin hazırlanan örnek ders videosu ve bu videoya ilişkin konu testi araştırmacı tarafından tanıtım etkinliğinin gerçekleştirileceği günün sabahında sanal sınıf ortamına yüklenmiştir. Uygulamaya katılan sekiz öğrenci sisteme yüklenen videoyu Google Classroom tanıtımının gerçekleştirilmesinin ardından sınıf ortamında izlemiş ardından da sisteme yüklenen örnek videoya ait konu testini çözmüşlerdir. Bu aşamadan sonra gerçekleştirilen ilk komite toplantısında araştırmacının gözlem ve günlük notları ile Google Classroom uygulaması verilerinden hareketle eylem araştırması gurubunu oluşturan sekiz öğrencinin Google Classroom uygulamasını

bağımsız olarak kullanabilme düzeyine ulaştıklarına karar verilmiştir. Bu konuda komite üyeleri ile araştırmacı arasında geçen diyalog şu şekildedir (K.T., 25.03.2022):

Araştırmacı: Hocam Google Classroom uygulaması beklediğimiz gibi daha sağlıklı dönütler almamıza imkân sağladı. Çok hızlı bir şekilde uygulamanın kullanımına adapte oldular. Uygulamayı kullanma konusunda sorun yaşayacağını düşündüğüm öğrenci Zafer'di (küçük yaşta Türkiye'ye gelen mülteci bir ailenin çocuğu). Onun da hiçbir problem yaşamadan uygulamayı kullanabildiğini gördüm. Hazırlanan örnek videoyu izlediler ve konu testini çözdüler. Ben öğrencilerin uygulamayı kullanabilecek düzeye geldiklerini düşünüyorum.

Üye-1: Benim için uygulamayı tek başlarına kullanabilmeleri önemli. Sonuçta okul dışında onlara yardım edecek kimse olmayacak. Bu konuda soru işaretlerimiz yoksa uygulamanın tanıtım sürecini sonlandırabiliriz.

Araştırmacı: Ben bir sorunla karşılaşacağımızı düşünmüyorum.

Üye-2: Yüklediğiniz örnek video ve diğer etkinliklere nasıl dönütler aldınız?

Araştırmacı: Uygulaması üzerinden hangi öğrencinin videoyu izleyip izlemediğini görebiliyoruz. Bütün öğrenciler videoyu sınıf ortamında izlediler. Hatta bazı öğrencilerin ikinci defa izlediğini gözlemledim. Bazı öğrenciler de arkadaşlarına yardımcı olmaya çalıştılar. Mesela Zafer mülteci bir öğrenci. Arkadaşlarından yardım istediğini gözlemledim. Yanında oturan arkadaşı (Mehmet) ona yardımcı oldu. Öğrencilerin videoyu izledikten sonra ödevi tamamladım butonuna tıklamaları gerekiyor. Bütün öğrenciler bu butona tıkladı. Konu testini de Google Doküman uygulaması üzerinden hazırlamıştım. Bu formu doldurdıkları zaman anlık olarak bildirim alıyorum. Dolayısıyla hem video hem de konu testine bütün öğrenciler erişti. Uygulamanın sohbet penceresini de kullanmalarını istedim. İzledikleri video ile ilgili bir şeyler yazmalarını istedim. Sonuç olarak bütün öğrenciler bir şekilde sohbet akış ekranını kullanabildiler.

Üye-2: O zaman ben uygulamaya geçebileceğimizi düşünüyorum.

Üye-1: Ben de aynı fikirdeyim. Uygulamaya geçebiliriz.

Araştırmacı: Tamam hocam. Önümüzdeki hafta uygulamaya başlayacak şekilde planlamamı yapıyorum.

Geçerlik komitesinde alınan kararla; öğrencilerin uygulamayı bağımsız olarak kullanabildikleri ve öğretim süreci boyunca yüklenecek videoları izleme, konu testlerini çözme ve diğer ders materyallerine ulaşma yeterliğine ulaştıkları düşünülerek TYEÖ modeli ile gerçekleştirilecek öğretim uygulamasına geçmiştir. Bu aşamada uygulamanın öğretim sürecini sonlandıran araştırmacı hemen bir sonraki eylem planını oluşturmuştur.

4.1.2. Sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesi

TYEÖ modelinin doğası gereği öğretim etkinlikleri iki boyutlu bir yapıya sahiptir. Bir boyutu sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinlikleri kapsayan bu öğretim modelinin

bir diğer boyutunu ise sınıf dışı etkinlikler oluşturmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin sınıf dışı etkinliklerinin yürütüleceği ve takip edileceği platform Google Classroom uygulamasıdır. Öğretmen tarafından öncelikle uygulama üzerinden “Sosyal Bilgiler Dersi” isimli sanal sınıf oluşturulmuş ve uygulamaya katılacak sekiz öğrenci bu sınıfa eklenmiştir. Sanal sınıf uygulamasının ne şekilde kullanılacağına ilişkin ayrıntılar gerçekleştirilen ilk geçerlik komitesinde gündeme alınmış ve alınan kararlar doğrultusunda ayrıntılı bir yol haritası çıkartılmıştır. Sanal sınıf uygulamasının kullanımına ilişkin araştırmacı ve komite üyeleri arasında gerçekleşen konuşmaya ilişkin bir bölüm şöyledir (K.T., 10.03.2022):

Üye-2: Sanal sınıfın kullanımı için de bazı standartlar belirlememiz gerekiyor. Sanal sınıfa yükleyeceğin içeriği hangi sırayla yükleyeceksin. Öğrencilere videoları izlemeleri için ne kadar zaman vereceksin. Bununla ilgili bir planlama yaptın mı?

Araştırmacı: Hocam uygulamayı her hafta salı günü yapmayı planlıyorum. Videolar ve konu testleri başta olmak üzere sanal sınıf ortamına yükleyeceğim ders içeriklerini her cuma öğrencilerin okul çıkış saatinden sonra sisteme yüklemeyi planlıyorum. Saat 18:00 gibi bir düşüncem var. Böylece hafta sonu videoları izleyecek ve konu testlerini çözecek zamanları olacaktır.

Üye-1: Bana göre sisteme ne kadar erken yükleme yaparsak öğrenciye o kadar esneklik tanımış oluruz. O yüzden dersi salı günü işleyecekseniz içeriği de en geç çarşamba gününe kadar yükleyebilirsiniz.

Araştırmacı: Hocam benim endişem araya girecek zaman uzadıkça öğrencilerin izlediklerini unutmaya ihtimalinin olması. O yüzden süreyi kısa tutmayı düşünüyordum.

Üye-1: Biz bir eylem araştırması yürütüyoruz. Amacımız en sağlıklı koşullar oluşana dek eylem planlarımızı revize etmek. O yüzden her türlü durumun yaratacağı sonuçları görsek iyi olur. Ben ilk etapta içeriğin çarşamba günü yüklenmesi taraftarıyım.

Üye-2: Hocama katılıyorum. Salı günü dersten çıkarlar. O günü kendi günlüklerini doldurarak geçirirler. Bir gün sonra da bir sonraki derse hazırlanmaya başlarlar. Ben de videoların çarşamba günü yüklenmesi taraftarıyım.

Araştırmacı: Tamam hocam. İçeriğin sanal sınıfa yükleneceği gün olarak çarşamba 18:00’ı notlarımı alıyorum.

4.1.2.1. 1. sınıf dışı uygulama haftası

Komite toplantısında alınan kararın ardından araştırmacı ilk uygulama haftası (23-29 Mart 2022) için hazırlanmış olduğu içeriği Google Classroom üzerinden oluşturulan “Sosyal Bilgiler Dersi” isimli sanal sınıf ortamına yüklemiştir. Sanal sınıf ortamına

birinci uygulama haftası için yüklenen öğretim materyallerinin listesi Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. *Öğretim etkinliğinin 1. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri*

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Etkin vatandaşlık / Ben çocuğum haklarım var	Çocuk olarak haklarımız konu anlatım videosu Çocuk haklarına yolculuk el kitabı Çocuk olarak haklarım konu testi

Google Classroom üzerinden oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen çocuk olarak haklarımız isimli video, araştırmacı tarafından VYOND isimli görüntülü ve sesli animasyon oluşturma programı kullanılarak hazırlanmıştır. Videonun içeriği çocuk hakları konusuyla ilgili 7 dakika 40 saniyelik bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Çocuk haklarına yolculuk el kitabı, UNICEF tarafından hazırlanmıştır. 26 sayfadan oluşan bu el kitabı çocuk haklarına ilişkin içeriği görseller aracılığıyla açıklamaktadır. Çocuk hakları konu testi ise Google Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü Görsel 4.1’deki gibidir.

Ben Çocuğum, Haklarımla Varım

Can • 23 Mar

Teslim tarihi: 28 Mar

Herkese Merhaba,

Bu hafta Salı günü Sosyal Bilgiler dersinde işleyeceğimiz **Ben Çocuğum, Haklarım Var** konusuylla ilgili bilgilerin yer aldığı **Çocuk Olarak Haklarımız** isimli videoyu sisteme yüklüyorum.

Videoyu Salı günü sabah derse gelene kadar izleyebilirsiniz.

Videoyu dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın.

Ayrıca yine işleyeceğimiz konuyla ilgili olarak **UNICEF Çocuk Haklarına Yolculuk El Kitabçığı**nı da sisteme yüklüyorum. Bu kitapçığı da incelemeyi unutmayın.

İzleyeceğiniz videoda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı **Çocuk Haklarım Konu Testi**ni de sanal sınıf uygulamamıza yüklüyorum.

Yapacağım duyurular için bu günden itibaren her gün oluşturduğumuz bu sanal sınıfı ziyaret etmeyi unutmayın. Ayrıca sanal sınıfımızın ana sayfasına aklınıza takılan soruları sormak için yorum yazabilirsiniz.

İyi çalışmalar..

Çocuk Olarak Haklarımız.mp4
Video

Unicef - Çocuk Haklarına Yol...
PDF

Sorumluluklarımız Konu Testi
<https://forms.gle/GncKj3cSJQtxJ8t>

Görsel 4.1. 1. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

TYEÖ modeline göre tasarlanmış öğretim uygulamasının 1. haftası için hazırlanan ders içeriği 23 Mart 2022 Çarşamba günü saat 18:00'da sanal sınıf ortamına yüklenmiştir. Araştırmacı, öğretim etkinliğinin gerçekleştirileceği 29 Mart 2022 Salı günü ders öncesinde Google Classroom uygulaması üzerinden öğrenci hareketlerini izlediğinde karşılaştığı durum Görsel 4.2'de gösterilmiştir.

Sosyal Bilgiler Dersi

Talimatlar Öğrenci çalışması

Geri Ver

Not verilm...

☐	Mehmet	Teslim edildi
☐	Fatma	Teslim edildi
☐	Ferit	Teslim edildi Geç tamamlandı
☐	Merve	Teslim edilm...
☐	Zafer	Teslim edildi Geç tamamlandı
☐	Ayşe	Teslim edilm...
☐	Kadri	Teslim edilm...
☐	Rabia	Teslim edildi Geç tamamlandı

5

3

Teslim edenler Öğrenciye çalışma atandı

Mehmet

Teslim edildi

Fatma

Teslim edildi

Ferit

Geç teslim edildi

Merve

Teslim edilm...

Zafer

Geç teslim edildi

Ayşe

Teslim edilm...

Kadri

Teslim edilm...

Rabia

Geç teslim edildi

Görsel 4.2. 1. sınıfta uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.2 incelendiğinde sadece 5 öğrencinin ödevi teslim ettiği, bu öğrencilerden 3'ünün ise ödevi geç teslim ettiği görülmektedir. Geri kalan 3 öğrencinin de ödev tesliminde bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bunun üzerine araştırmacı sınıf ortamında gerçekleştirilecek uygulamanın başlangıcında öğrencilere sorular yönelterek bu durumun nedenlerini tespit etmeye çalışmıştır. Öncelikle geç ödev teslimi yapan öğrencilerle görüşen araştırmacının öğrencilerle arasında geçen diyalog şöyledir (G.N., 29.03.2022):

Araştırmacı: Bazı arkadaşlarımızın ödevlerini geç teslim ettiğini gördüm. Bu arkadaşlarımız Ferit, Zafer ve Rabia. Evet, Ferit seninle başlayalım. Neden ödevini geç teslim ettin?

Ferit: Öğretmenim benim annemin interneti bitmişti. İnterneti dün yenilendi. Ben de hemen videoyu izledim.

Araştırmacı: Annenin telefonundan başka internete bağlanabileceğin kimse yok mu?

Ferit: Evimizde başka internet yok öğretmenim.

Araştırmacı: Peki Zafer sen neden ödevini geç teslim ettin?

Zafer: Öğretmenim bütün ödevlerimi yapmıştım. Videoyu da izledim. Soruları çözdüm ama ödev teslim et yazısına tıklamayı unutmuştum. Dün Mehmet'le konuşunca hatırladım. Hemen düğmeye bastım.

Araştırmacı: Peki Rabia sen neden geç teslim ettin?

Rabia: Öğretmenim benim de abim ödev yapıyordu. Bilgisayarı o kullanıyordu. Ben de girememiştim. Dün girip videoyu izledim. Sonra soruları çözdüm.

Araştırmacı ödevini geç teslim eden öğrencilerin ardından ödev teslimi yapmayan öğrencilerle görüşmüştür. Bu öğrencilerle araştırmacı arasında gerçekleşen konuşmaya ait bir bölüm şöyledir (G.N., 29.03.2022):

Araştırmacı: Peki arkadaşlar aranızda ödevini teslim etmeyenler de var. Merve, Ayşe ve Kadri... Evet, Merve seninle başlayalım. Neden ödevini teslim etmedin?

Merve: Öğretmenim bizim evimizde internet yok. Annemin telefonunu abim kullanıyordu dersi için. Ben de giremedim.

Araştırmacı: Annenin telefonundan başka interneti olan kimse yok mu evde?

Merve: Babam var öğretmenim.

Araştırmacı: Ayşe, sen neden ödevini teslim etmedin?

Ayşe: Öğretmenim babam eve internet bağlatacak. Aradı ama daha gelmediler. Bugün bağlayacaklarmış.

Araştırmacı: Annenin ya da babanın telefonunu kullanamıyor musun?

Ayşe: Kullanabilirim öğretmenim.

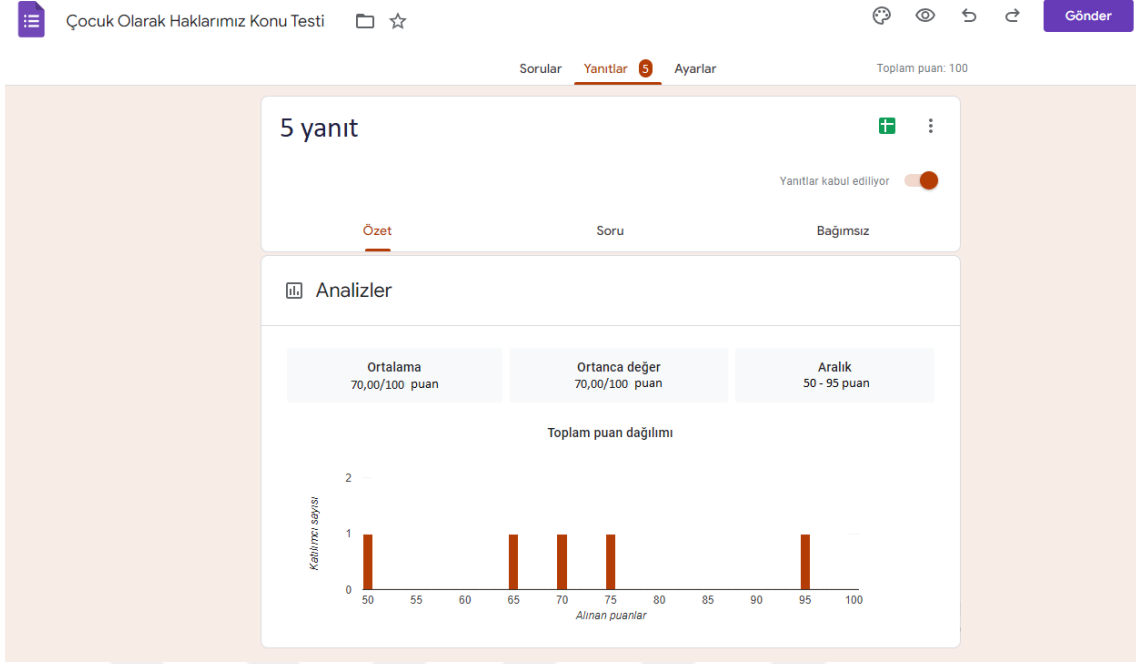
Araştırmacı: Kadri sana da sorayım neden ödevi teslim etmediğini.

Kadri: Öğretmenim bilgisayar abim kullanıyordu. Onun ödevleri bitmediği için ben giremedim. Ama bundan sonra gireceğim.

Araştırmacı: Annenin ya da babanın telefonunu da kullanabilirdin. Uygulamayı indirip oradan ödevlerini takip edebilirdin. Neden bunu yapmadın?

Kadri: Öğretmenim annemin interneti çok fazla yok. Bitmesin diye girmedim. Babam zaten gündüz işe gidiyor.

Araştırmacı gerek geç ödev teslimi yapan gerekse ödev teslimi yapmayan öğrencilerle gerçekleştirdiği görüşmelerde yaşanan problemin öğrencilerin bilgisayar ya da mobil cihazlara ve internete erişim konusunda sorun yaşamalarından kaynaklandığını tespit etmiştir. Araştırmacı, öğrencilerin sadece ödev teslimi konusunda değil sanal sınıf ortamına yüklenen konu testlerinin tesliminde de sorun yaşadıklarını gözlemlemiştir. Google Doküman uygulaması üzerinden oluşturulan konu testlerine öğrencilerin verdikleri yanıtlarına ilişkin istatistiksel veriler Görsel 4.3'te gösterildiği gibidir.

Görsel 4.3. Çocuk olarak haklarımız konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

Görsel 4.3'te de görüldüğü gibi konu testini tamamlayan öğrenci sayısı 5 olarak görülmektedir. Ödev teslimi yapmayan 3 öğrenci konu testini de yanıtlamamıştır. Bu konuyla ilgili araştırmacının günlüğüne kaydettiği notlar şöyledir (A.G., 29.03.2022):

“3 öğrenci ödev sınıf ortamında gerçekleştirilecek uygulamaya kadar sanal sınıf uygulamasına yüklenen videoları izlememiş, ders notlarını görüntülememiş ve dolayısıyla ödev teslimi gerçekleştirilmemiş. Bu üç öğrenci aynı zamanda konu testini de çözmemiş. Konu testini çözen 5 öğrenciden sadece bir tanesi yüksek not olarak kabul edilecek bir değer almış. Diğer dört öğrencinin puanları ise düşük. ...konu testinin video ve diğer ders materyalleriyle beraber yüklenmesi öğrencilerin yeteri kadar tekrar yapmadan konu testini çözmelerine ve dolayısıyla düşük puanlar almalarına neden olmuş olabilir. Bu konuyu komite toplantısında gündeme almalıyım.”

Araştırmacı konu testini yanıtlayan bazı öğrencilerin testten elde ettikleri puanın düşüklüğünü konu için hazırlanan videoların ve sanal sınıf ortamına yüklenen içeriğin yeterince fazla sayıda tekrar edilmemesine bağlamaktadır. Araştırmacının bu yöndeki çıkarımını destekleyecek bir veri araştırmacı ile öğrenciler arasında geçen bir diyaloga şöyle yansımıştır (G.N., 29.03.2022):

Araştırmacı: Videoları izleyenlere soruyorum. Videoları kaç defa izlediniz?

Zafer: Ben iki defa izledim öğretmenim.

Ferit: Ben bir defa izledim öğretmenim.

Araştırmacı: Fatma, Rabia siz kaç defa izlediniz?

Fatma: Bir defa öğretmenim

Rabia: Ben iki defa izledim öğretmenim.

Mehmet: Öğretmenim ben her gün izledim. Belki on defa izlemiştir.

Araştırmacı ile öğrenciler arasında yukarıdaki şekliyle gerçekleşen diyalogda videoyu her gün izlediğini ifade eden Mehmet'in konu testinden en yüksek puanı alan öğrenci olduğu görülmüştür. Bu durum araştırmacının video izleme sıklığı ile konu testinden elde edilen başarı puanı arasında pozitif bir ilişki olabileceği yönündeki çıkarımını destekler niteliktedir. Araştırmacı gerek ödev tesliminde gerekse konu testinden elde edilen puanlara ilişkin yaşanan aksaklıkların çözümüne yönelik atılacak adımları belirlemek için ilk komite toplantısında bu konuları gündeme almaya karar vermiştir.

İlk uygulama haftasının tamamlanmasının ardından sanal sınıf uygulamasıyla ilgili bir konu araştırmacının dikkatini çekmiştir. Araştırmacı, sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğinin öğrenciler tarafından gerçek anlamda çalışılıp çalışılmadığının kesin olarak takip edilemediği belirlemiştir. Buna göre her öğrenci kendisi için atanan ödev içeriğini çalışarak tamamladığını belirtmek için, uygulama üzerinde yer alan “Tamamlandı olarak işaretle” sekmesine tıklamak zorundadır. Bu sekmeye çalışmanın tamamlanması için belirlenen tarihten sonra tıklamayan öğrenci çalışmayı “geç tamamlamış”, hiç tıklamayan öğrenci ise “çalışmayı tamamlamamış” olarak görülmektedir. Araştırmacı, Google Classroom uygulamasının tanıtımını gerçekleştirdiği toplantıda öğrencileri bu konu hakkında bilgilendirmiş ve “Tamamladım olarak işaretle” butonunun süreç için önemine değinmiştir. Ancak araştırmacı, ilk uygulama haftasının tamamlanmasının ardından “Tamamladım olarak işaretle” butonuna tıklamanın sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğinin öğrenciler tarafından gerçek anlamda çalışılıp çalışılmadığını kanıtlayamayacağını düşünmeye başlamıştır. Bunun üzerine konuyu komite toplantısında gündeme getirme kararı almıştır. Araştırmacının bu konuyla ilgili düşüncelerini aktardığı günlük notları şöyledir (A.G., 29.03.2022):

“...ayrıca öğrencilerin “tamamladım” butonuna tıklamaları sorumlu oldukları ödevi gerçek anlamda çalışıp çalışmadıklarını da göstermeyebilir. Sanal sınıf üzerinden hiç çalışma yapmayan bir öğrenci “tamamladım” butonuna tıkladıktan sonra görevini yerine getirmiş görünüyor. Öğrencilerin çalışmış olduklarına dair bir kanıt olması lazım. Not tutmalarını istemem bunun bir yolu olabilir. Komite toplantısında bu konuya da değinmeliyim.”

Ters yüz edilmiş öğretim modeline dayalı olarak yürütülen öğretim etkinliklerinin ilk uygulama haftasında öğrencilerin sınıf dışı ortamda gerçekleştirdikleri öğretim

faaliyetleri ile ilgili olarak; bazı öğrencilerin bilgisayar ve internet erişimi gibi problemlerden kaynaklı olarak sanal sınıf uygulamasına ve doğal olarak kendi çabalarıyla derse hazırlanmalarını sağlayacak öğretim materyallerine ulaşamadıkları, bazı öğrencilerin ise öğretim materyaline geç ulaştıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden birbirlerine soru sorma ya da görüş paylaşma gibi bir eylemlerinin olmadığı gözlemlenmiştir. Sanal sınıf ortamı üzerinden öğretim içeriğine ulaşan öğrencilerin önemli bir bölümünün konu testinden düşük puanlar elde ettikleri, öğrenci görüşlerine dayalı olarak bu durumun video başta olmak üzere öğretim materyali üzerinde yeterince tekrar yapmamlarından kaynaklı olabileceği öngörülmüştür. Ayrıca sanal sınıf uygulaması üzerinden öğrencilerin kendileri için hazırlanan ödev içeriğine çalışıp çalışmadıklarını kesin olarak takip edilemediği ve bu durumun komite toplantısında gündeme alınması gerektiği kararlaştırılmıştır. Elde edilen bütün bu bulgular ışığında araştırmacı ve komite üyeleri arasında gerçekleşen ilk komite toplantısında tasarlanacak yeni eylem planı üzerine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşleri içeren konuşmanın bir bölümü aşağıdaki gibidir (K.T., 30.03.2022):

Araştırmacı: Sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesinde bazı problemlerle karşılaştım. Öncelikle bütün öğrencilerin kendilerine ait bilgisayar ya da tabletleri var. Ancak bunları kendi öğretim faaliyetleri için kullanma ya da internete erişme konusunda sorun yaşadıkları görünüyor. 3 öğrenci hafta boyunca hiçbir şekilde sanal sınıf uygulamasına girememiş. Kimi interneti kimi de bilgisayarı kullanamamayı bahane etti. Bilgisayarı hafta boyunca diğer kardeşinin kullandığını söyleyen de var annesinin ya da babasının internet kotasının yeterli olmadığını söyleyen de.

Üye-2: Bu durumu aileleri ile görüşmen gerekebilir. Ailelerin onların ödevlerini yapabilmeleri için zaman yaratması lazım. Bilgisayar durumları nedir mesela?

Araştırmacı: 3 öğrenciye tablet 3 öğrenciye de bilgisayar dağıttık. Geri kalan öğrencilerden birinin evinde bilgisayar diğerinin evinde ise tablet var. İnternet bağlantısı olan 4 öğrenci var. Bir tanesi ise internetin yeni bağlanacağını söyledi. Diğer 3 öğrencinin evinde internet bağlantısı yok. Mobil cihazlarla bağlanıyorlar.

Üye-1: Belki mobil cihazlarla internete bağlanan öğrencilerin aileleri ile görüşüp onların internet paketlerini bu öğrenciler için kullanmaları gerektiğini söyleyebiliriz.

Araştırmacı: Ben sadece öğrencilerin kullanabilmeleri için internet paket tanımlamayı düşündüm. Olabilir mi bilmiyorum?

Üye-2: Bu sonraki adım olsun. Önce ailelerle görüşüp durum hakkında bilgi alalım. Eğer kendi kotaları kullanım için yeterliyse buna gerek yok. Sadece organize etmek yeterli olacaktır. Bunun yanı sıra tabletleri ve bilgisayarları sadece bu öğrencilerin kullanması gerektiğini ailelere iletelim. En azından yüklenen içeriği çalışana kadar bu böyle olsun. Bu konuda öğrencileri de bilgilendirelim.

Araştırmacı: Bir diğer gündem maddesi konu testleriyle ilgili. Sanal sınıfa giremeyen öğrenciler doğal olarak konu testini de çözmemişler. Ancak sanal sınıfı kullanan öğrencilerin de konu testinden elde ettikleri puanlar çok yeterli değil. 95 alan tek öğrenci var. Diğer puanlar 50 ve 75 arasında değişiyor. Yüksek puan alan öğrenci hafta boyunca sanal sınıf ortamındaki içeriği en fazla takip eden öğrenci. Dolayısıyla benim düşüncem içeriği çok fazla tekrar eden öğrencinin daha fazla puan aldığı yönünde. Ben eylem planını bu konuyu dikkate alarak güncellememiz gerektiğini düşünüyorum.

Üye-1: Konu testlerini videoları yükledikten birkaç gün sonra yükleyebiliriz. Böylece araya zaman girer. Öğrencilere de testleri çözmeden önce videoları yeniden izleme şansı doğar.

Araştırmacı: Bence denenebilir hocam. Video ve diğer içeriği çarşamba günleri yüklüyoruz. Konu testini de cuma ya da cumartesi günü yükleyebiliriz.

Üye-2: Bu olabilir. Bence cuma günleri yükleyelim. Hafta içi odaklanmak açısından daha sağlıklı olabilir. Şimdi biz bir önceki haftanın ödevini tamamlamayan, testini çözmeyen öğrencilere bu ödevleri geri atamamız lazım. Hatta testi bütün öğrencilere bir daha gönderelim. Bunu da yapalım

Araştırmacı: Tamam hocam o zaman bu haftadan itibaren çarşamba günleri video ve diğer içeriği, cuma günleri ise konu testini sisteme yüklüyorum. Bu haftanın içeriğini yüklerken bir önceki haftanın içeriğini de 3 öğrenciye yeniden gönderiyorum.

Üye-1: Ödev kontrollerini sınıfa gelmeden yapmak iyi olabilir. Bu sayede videoyu izlemeden sınıfa gelen öğrenci olamaz. Mesela sanal sınıf üzerinden mesaj gönderebiliyor muyuz öğrencilere?

Araştırmacı: Elbette hocam. İstedığımız öğrenciye özel ya da genel mesaj yollama imkânımız var.

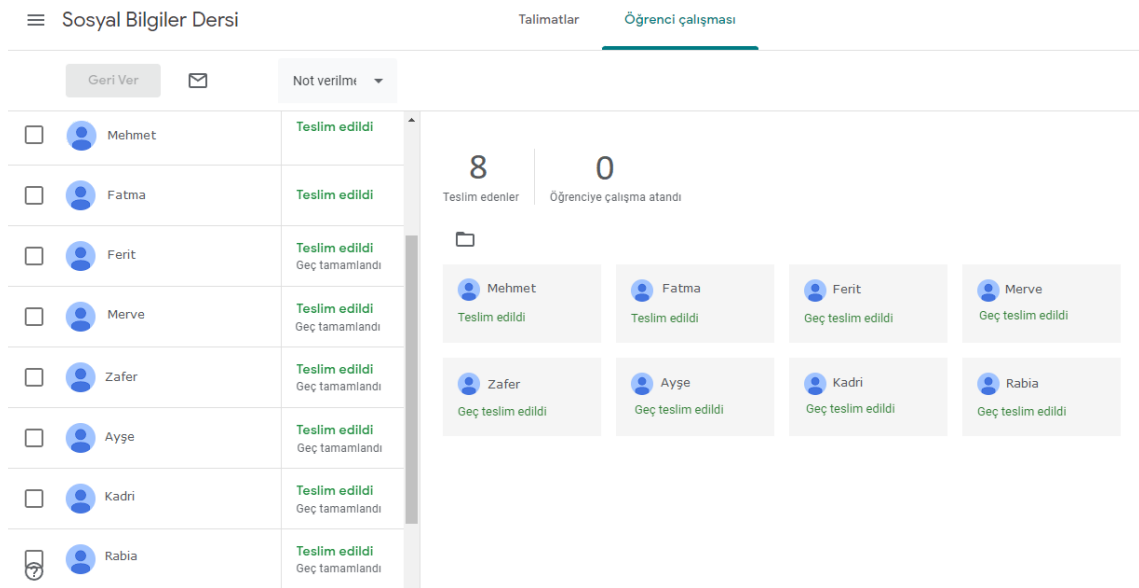
Üye-1: Tamam hocam. O zaman erkenden kontrol edelim ödevleri. Yapmayan olursa hemen geri bildirim verelim. Pazar akşamına kadar ödev teslimi yapabilsinler. Siz de o gece kontrol eder, teslim etmeyenlere mesaj atarsınız. Pazartesi günü izlerler. Salı derse gelirler.

Araştırmacı: Hocam çok iyi olur. Zaten sistem tanımlanan sürede teslim edilmeyen ödevler için geç teslim edildi ibaresini bırakıyor. Böylece zamanında teslim edenler ve geç teslim edenler de ayrılmış olur.

Komite toplantısında öğrencilerin teknolojik araç-gereçler ile internete erişim konusunda yaşadıkları problemlerin çözülmesi için ailelerle görüşülmesi, sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğinin tamamının tek seferde değil haftaya yayılmış bir biçimde yüklenmesi ve sanal sınıf uygulaması üzerinden öğrencilerin sıkı bir şekilde takiplerinin yapılmasına yönelik kararlar alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödev içeriğine kesin olarak çalışıp çalışmadıklarını belirlemediği konusu da komite toplantısında ele alınmıştır. Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak komite toplantısının ardından günlüğüne şunları not etmiştir (A.G., 30.03.2022):

“Google Classroom uygulamasının öğrencinin yüklenen içeriğe ne derece çalıştığı konusunda kesin bir veri sunamamasını toplantıda dile getirdim. Komite üyeleri de bu görüşüme hak verdiler. Bunun için en pratik çözümün, öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarıyla ilgili not almaları ve sınıf içi uygulamaların başlangıcında her öğrencinin aldığı notları sınıfa sunmasını istemek olduğuna karar verdik. Buna göre öğrencilerden çalıştıkları konularla ilgili önemli gördükleri yerleri ya da akıllarına takılan konuları sormaları için not tutmalarını isteyeceğiz. Bu notları da sınıf içi etkinliklerin ilk bölümünde her öğrenciden sunmasını isteyeceğiz. Böylece hem çalışma durumlarına yönelik bir veriye sahip olacağız hem de yaptıkları çalışmalarla ilgili geri dönüt verme imkânı bulacağız.”

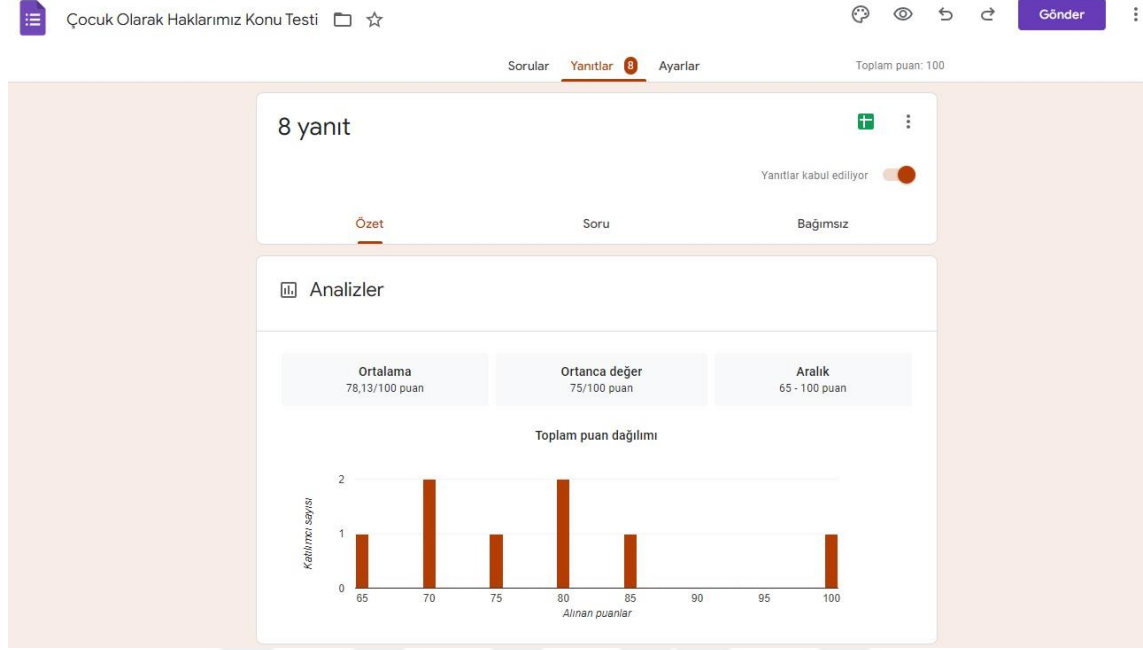
Geçerlik komitesinin ardından alınan kararları karar defterine işleyen araştırmacı, alınan kararlara göre şekillendirdiği eylem planını ikinci uygulama haftasında uygulamaya koymuştur. Araştırmacı ikinci uygulama haftasına başlamadan önce bir önceki hafta ödev tesliminde bulunmayan ve yeniden ödevlendirilen öğrencilerin durumunu incelemiştir. Araştırmacının yeniden ödevlendirme işleminin ardından 1. uygulama haftasına ilişkin Google Classroom uygulaması öğrenci çalışması ekranında izlediği görüntü Görsel 4.4’te gösterilmiştir.

Görsel 4.4. 1. uygulama haftası geri ödevlendirme sonrası sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.4’te görüldüğü gibi yeniden ödevlendirme işleminin ardından bir önceki hafta ödev teslimi yapmayan 3 öğrenci de (Merve, Ayşe ve Kadri) ödevlerini teslim etmişlerdir. 4. Komite Toplantısı’nda alınan karar gereği Çocuk Olarak Haklarımız konu

testi bütün öğrencilere yeniden gönderilmiştir. Öğrencilerin bu testten elde ettikleri puanlara ait Google Doküman uygulaması analizleri Görsel 4.5'te verilmiştir.

Görsel 4. 5. Yeniden ödevlendirme sonrası çocuk olarak haklarımız konu testi yanıtlarının analiz verileri

Görsel 4.5 incelendiğinde; hem bütün öğrencilerin konu testini yanıtladıkları hem de ilk ödevlendirmeye göre puan olarak daha yüksek sonuçlar elde ettikleri görülmüştür. Elde edilen bu bulgunun, sınıf dışı etkinlik sürecinde konuyla ilgili yapılan tekrarın öğrenilenlerin kalıcılığı üzerine olumlu etki yapacağı yönündeki komite üyelerinin öngörüsünü desteklediği söylenebilir. Elde edilen bu bulguyu destekleyen öğrenci görüşleri şu şekildedir (G.N., 05.04.2022):

Ferit: Öğretmenim siz testi tekrar gönderince ben videoyu tekrar izledim. Testi ondan sonra çözdüm. Bu defa 80 aldım.

Mehmet: Ben de tekrar izledim öğretmenim. Ben de 100 aldım.

Araştırmacı: Testi çözmeden videoyu tekrar izleyen başka kimler var?

Rabia: Öğretmenim ben de tekrardan izledim videoyu. Diğer sınavda 50 almıştım. Şimdi 75 aldım.

Öğrenci görüşlerinden de hareketle TYEÖ modeline dayalı olarak bir sınıf dışı öğretim ortamı olan sanal sınıf uygulamasının öğrencilere istedikleri zaman tekrar yapabilme olanağı tanıdığı söylenebilir. Buna göre TYEÖ modelinin öğrencilerin kendi bireysel öğrenme hızlarına uygun olarak öğrenilmesi istenilen konunun çok sayıda tekrarına olanak tanıdığı ifade edilebilir. Ayrıca tekrar sayısına bağlı olarak öğrencilerin

konu testinden elde ettikleri başarı puanlarındaki artış göz önüne alındığında, sanal sınıf uygulamasının öğrenilenlerin kalıcılığını artırmada etkin bir faktör olduğu görülmüştür.

Araştırmacı sanal sınıf uygulamasının bir diğer üstün yönünün de öğrencilere geri bildirim imkânı tanınması olduğunu gözlemlemiştir. Uygulamanın ilk haftasında ödev tesliminde bulunmayan öğrencilere ilgili haftaya ait ödev içeriği yeniden tanımlanmıştır. Bu öğrencilerin tanımlanan içeriğe eriştikten sonra ödev teslimi yaptıkları görülmüştür. Bu durumdan hareketle sanal sınıf uygulamasının öğrenci etkinliklerini izleme ve onlara geri dönüşte bulunma imkânı tanıdığı söylenebilir.

4.1.2.2. 2. sınıf dışı uygulama haftası

Öğretim etkinliklerinin 2. uygulama haftası 30 Mart-5 Nisan 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı öncelikle Komite Toplantısı-4'te alınan karar gereği öğrencilerin aileleriyle iletişime geçmiştir. Ailelerle yaptığı görüşmede evdeki tablet ve bilgisayarları öncelikle öğretim uygulamasına katılan öğrencilerin kullanmaları istenmiştir. Araştırmacı ayrıca internet erişimi konusunda sorun yaşayan ailelerde anne ya da babanın cep telefonuna ek internet paketi tanımlama önerisinde bulunmuş ancak görüşme yapılan bütün aileler buna gerek olmadığını ve kendilerinin çocukları için internet erişimi sağlayabilecekleri ifade etmişlerdir. Evinde kablolu internet erişimi olan 5 aile ile mobil erişime sahip 3 ailenin bu konuda gerekli özeni göstereceklerini ifade etmelerinin ardından ailelerle yaptığı görüşmeyi sonlandıran araştırmacı 30 Mart 2022 Çarşamba günü saat 18:00 itibarıyla ikinci uygulama haftasına ait içeriği Google Classroom uygulaması üzerinden sanal sınıf ortamına yüklemiştir. İkinci uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyallerinin listesi Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretim etkinliğinin 2. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Etkin vatandaşlık / Sorumluluk üstleniyorum	Sorumluluklarımız konu anlatım videosu Sonucunda ne olur etkinlik kâğıdı Sorumluluklarımız konu testi

Google Classroom üzerinden oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen sorumluluklarımız isimli video, konuyla ilgili 4 dakika 33 saniyelik bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Sonucunda ne olur isimli etkinlik kâğıdı sorumluluk ifadesi belirten

durumların yerine getirilmediğinde ne gibi sonuçlarla karşılaşılacağına ilişkin öğrenci görüşlerini yansıtan yapıya sahip bir formdur. Sorumluluklarımız konu testi ise Google Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Komite toplantısı-4'te alınan karar gereği konu testi, bir önceki uygulama haftasından farklı olarak video ve diğer öğretim materyalleri ile birlikte değil, ilk yüklemeyi takip eden cuma günü sisteme yüklenmiştir. Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü Görsel 4.6'daki gibidir.

Talimatlar

Öğrenci çalışması

Sorumluluklarımı Üstleniyorum

Can • 30 Mar

Teslim tarihi: 5 Nis

Herkese Merhaba,

Bu hafta salı günü Sosyal Bilgiler dersinde işleyeceğimiz **Sorumluluklarımı Üstleniyorum** konusuyla ilgili bilgilerin yer aldığı **Sorumluluklarımız** isimli videoyu ve **Sonucunda ne olur?** isimli etkinlik çalışmasını sisteme yüklüyorum.

Videoyu Salı günü sabah derse gelene kadar izleyebilirsiniz. Etkinlik kağıdını ise dersten önce yanıtlayıp sisteme yüklemeniz gerekiyor.

Videoyu dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın.

İzleyeceğiniz videoda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı **Sorumluluklarımız Konu Testini** **Cuma günü Saat 18:00**'da yine buraya yükleyeceğim.

Yapacağım duyurular için her gün oluşturduğumuz bu sanal sınıfı ziyaret etmeyi unutmayın. Ayrıca sanal sınıfımızın ana sayfasına aklınıza takılan soruları sormak için yorum yazabilirsiniz.

İyi çalışmalar..

Sorumluluklarımız.mp4

Video

Sonucunda Ne Olur.docx

Word

Görsel 4.6. 2. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

TYEÖ modeline göre tasarlanmış öğretim etkinliğinin ikinci haftasına ait sınıf içi öğretim uygulaması öncesinde araştırmacı Google Classroom uygulaması üzerinden öğrenci ödev hareketlerini izlediğinde karşılaştığı durum Görsel 4.7'de gösterilmiştir.

Sosyal Bilgiler Dersi

Talimatlar Öğrenci çalışması

Geri Ver

Not verilmi

☐	Mehmet	Teslim edildi
☐	Fatma	Teslim edildi
☐	Ferit	Teslim edildi
☐	Merve	Teslim edildi
☐	Zafer	Teslim edildi
☐	Ayşe	Teslim edildi
☐	Kadri	Teslim edildi
☐	Rabia	Teslim edildi

8 Teslim edenler

0 Öğrenciye çalışma atandı

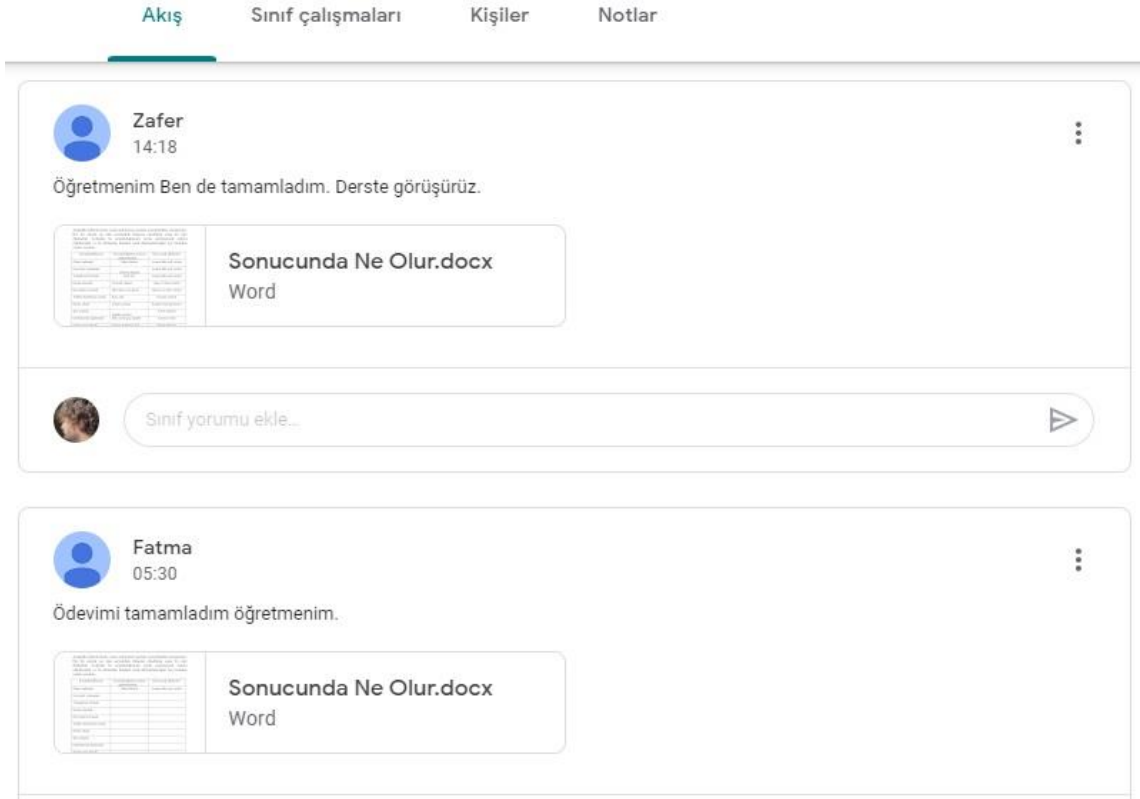
Mehmet Teslim edildi	Fatma Teslim edildi	Ferit Teslim edildi	Merve Teslim edildi
Zafer Teslim edildi	Ayşe Teslim edildi	Kadri Teslim edildi	Rabia Teslim edildi

Görsel 4.7. 2. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.7’de görüldüğü gibi sekiz öğrencinin tamamı sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödevleri kendilerinden beklenen süre içerisinde teslim etmişlerdir. Araştırmacının bu konuyla ilgili olarak günlüğüne yazdığı notlar şöyledir (A.G., 05.04.2022):

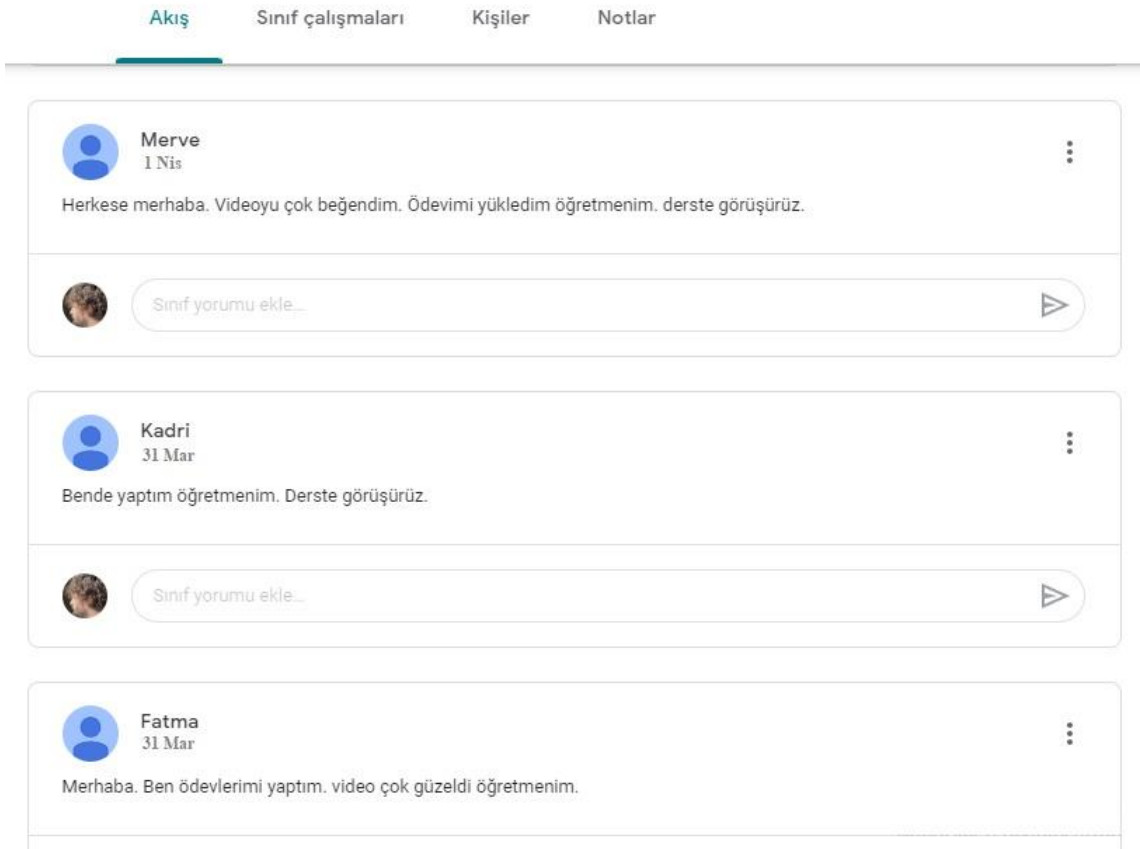
“2. uygulama haftası öncesi bütün öğrencilerin sanal sınıfa yüklediğim ödevleri teslim ettiklerini gördüm. Ödevini yapmayan yok hatta geç teslim eden de yok. Burada ailelerle yaptığım görüşmelerin etkili olduğunu düşünüyorum. Konu testleri de çözülmüş ve sonuçlar oldukça iyi. Öğrenciler ilk defa sanal sınıf uygulaması üzerinden benimle ve diğer arkadaşlarıyla iletişime geçmişler. Bu önemli bir gelişme. Derste öğrencilere videoyu kaç defa tekrar ettiklerini ve konu testini birkaç gün sonra sisteme yüklemenin nasıl etkileri olduğunu sormayı planlıyorum.”

Araştırmacının günlüğünde de ifade ettiği üzere, öğrenciler ilk defa Google Classroom uygulaması üzerinde oluşturulan sana sınıf uygulamasının sohbet özelliğini kullanmışlardır. Bunun nedenlerinden bir tanesinin sanal sınıf uygulamasına yüklenen “Sonucunda ne olur?” isimli etkinlik kâğıdı olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler araştırmacının sanal sınıf ortamına yüklediği ders içeriğine ait yönergede belirttiği üzere ilgili etkinlik kâğıdını önce bilgisayar ya da tabletlerine indirmiş, gerekli alanları doldurduktan sonra sanal sınıf ortamına geri yüklemişlerdir. Zafer ve Fatma’nın sanal sınıf uygulamasına yükledikleri etkinlik kâğıdına ait ekran görüntüsü Görsel 4.8’de gösterilmiştir.

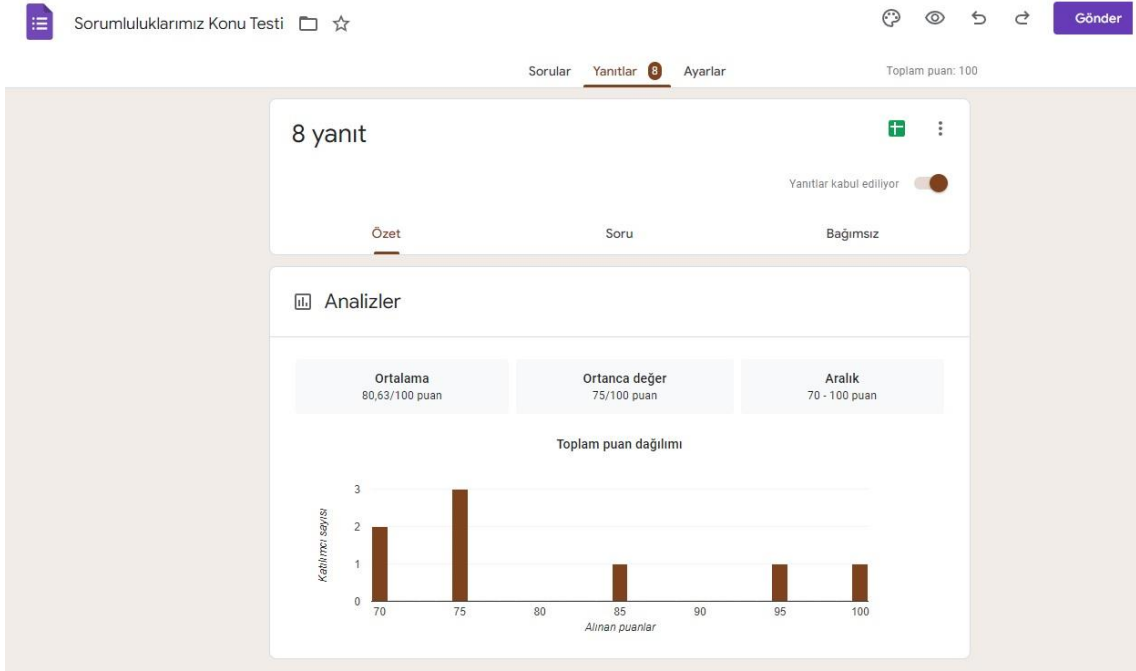
Görsel 4.8. Zafer ve Fatma'nın sohbet akış ekranını ödev yüklemek amacıyla kullanmalarına ait ekran görüntüsü

Öğrenciler sanal sınıf uygulamasının sohbet akış ekranını ilk defa araştırmacı ve diğer arkadaşlarıyla iletişimde bulunmak amacıyla da kullanmışlardır. Daha çok selamlaşmak ve ödevlerini tamamladıklarını belirtmek amacıyla kullanılmış olsa da sanal sınıf uygulamasının öğrencilere derse yönelik iletişim kurma ortamı yarattığı söylenebilir. Öğrencilerin sohbet akış ekranını kullanmalarına ait ekran görüntüsü Görsel 4.9'da gösterilmiştir.

Görsel 4.9. Merve, Kadri ve Fatma'nın sohbet akış ekranını kullanma durumlarına ait ekran görüntüsü

Geçerlik komitesinde alınan kararla konu testlerinin diğer ders içeriklerinden birkaç gün sonra sanal sınıf uygulamasına yüklenmesi kararlaştırılmıştır. Alınan bu kararla birlikte eylem planları güncellenmiş ve ilk olarak 2. uygulama haftasında uygulamaya konulmuştur. Görsel 4.10'da öğrencilerin Sorumluluklarımız konu testine verdikleri yanıtlara ait Google Doküman uygulaması analizleri yer almaktadır.

Görsel 4.10. Sorumluluklarımız konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

Görsel 4.10’da görüldüğü gibi bütün öğrenciler konu testini sınıf içi uygulama çalışması öncesinde tamamlamışlardır. Araştırmacı gözlemlerinde konu testinin sanal sınıf ortamına yüklenmesinin videoların yüklenmesinden sonra gerçekleştirilmesinin öğrenciler üzerinde daha etkili sonuçlar oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler bu konuyla ilgili olarak şunları aktarmışlardır (G.N., 05.04.2022):

Kadri: Öğretmenim böyle daha güzel oldu. Geçen hafta arka arkaya çözmüştüm. Daha düşük puan almıştım.

Merve: Öğretmenim ben bu hafta daha fazla video izledim. Her şey daha fazla aklımda kaldı.

Fatma: Öğretmenim böyle olunca daha rahat oluyoruz. Daha az ödev oluyor. Yetiştirebiliyoruz.

Araştırmacı TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sınıf dışı uygulamaları öğrencilerin eğlenerek gerçekleştirdiklerini belirlemiştir. Öğrenciler evde video izlerken eğlendiklerini dile getirmişlerdir. Merve’nin bu konuyla ilgili aktardıkları şöyledir (G.N., 05.04.2022):

“Ben video izlerken çok eğleniyorum. Bu yüzden ne kadar izlesem bile sıkılmıyorum.”

Sanal sınıf uygulaması üzerinden gerçekleştirilen etkinliklerin eğlenceli olduğunu ifade eden bir diğer öğrenci Mehmet’tir. Mehmet’e göre videoların animasyonlu ve sesli olması sınıf dışında gerçekleştirdikleri etkinlikleri eğlenceli kılmaktadır. Mehmet bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir (G.N., 05.04.2022):

“Videolar çok keyifli öğretmenim. Çizgi film gibi. Hem hareketli hem de sesli. Ben izlerken çok eğleniyorum.”

Araştırmacı sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin derse hazırlıklı gelme motivasyonlarını da artırdığını gözlemlemiştir. Mehmet sosyal bilgiler dersine diğer derslerden daha istekli hazırlandığını ifade etmiştir. Mehmet’in bu konudaki düşünceleri şöyledir (G.N., 05.04.2022):

“İlk önce sosyal bilgiler dersinin ödevlerini yapıyorum. Bu dersi isteyerek çalışıyorum. Diğer dersler gibi değil. “

Araştırmacı sınıf dışı öğrenme uygulamalarının öğrencilere kendi bireysel hızlarında ilerleme ve çok sayıda tekrar yapma imkânı verdiğini gözlemlemiştir. Rabia konu testini çözmeden önce videoyu bir kere daha izlediğini bunun sonucu olarak bilgilerin daha fazla aklında kaldığını dile getirmiştir. Rabia da bu konuyla ilgili düşüncelerini şöyle aktarmıştır (G.N., 05.04.2022):

“Bu hafta çok fazla video izledim. Bazen ara verip oyun oynadım. Oyunum bitince tekrar izledim. Bu yüzden hiç sıkılmadım öğretmenim.”

Araştırmacı gerek sınıf içi gözlemlerinde gerekse konu testinden elde edilen puanlara dayalı olarak TYEÖ modeline dayalı sınıf dışı öğretim uygulamalarının öğrenmelerin kalıcılığını artırdığını belirlemiştir. Öğrencilerden Merve konu testini çözerken zorlanmadığını çünkü videoyu çok fazla izlediğini ifade etmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili günlüğünü yazdığı görüşleri şöyledir (A.G., 05.04.2022):

“...bütün öğrenciler derste çok istekliydi. Sanal sınıf ortamına yüklenen içeriği iyice çalıştıkları çok belliydi. Sınıf içi uygulamada çok etkinlerdi ve sorduğum bütün soruları cevapladılar. Hazırladığım videodaki içerik akıllarında kalmıştı.”

İkinci uygulama haftasının ardından araştırmacı komite üyeleri ile bir araya gelmiştir. Toplantıda araştırmacı yenilenen eylem planı sonrasında uygulama sürecinde karşılaştıklarını komite üyelerine aktarmıştır. Elde ettiği bulgulara ait makro analiz verilerini komite üyeleri ile paylaşan araştırmacı bir sonraki eylem planının gelişimine dair komite üyeleri ile görüş alışverişinde bulunmuştur. Toplantıdan çıkan sonuca göre bir önceki eylem planına sadık kalınarak sanal sınıfın kullanım düzeninin aynı şekilde devam etmesine karar verilmiştir (K.T., 07.04.2022). Araştırmacı toplantı sonrası günlüğünü bu durumu şu şekilde yansıtmıştır (A.G., 07.04.2022):

“Geçerlik komitesinden çıktım. Bir önceki komite toplantısında alınana kararlara göre şekillendirdiğim eylem planının sonuçları hakkında komite üyelerini bilgilendirdim. Öncelikle internet erişimi ve bilgisayar kullanımı konularında yaşanan problemlerin

giderildiğine değindim. Ardından konu testlerinin sanal sınıf ortamına video ve diğer ders konu içeriklerinin ardından yüklenmesinin ortaya çıkardığı olumlu sonuçlara değindim. Öğrenci görüşleri ile sonuçları destekledim. Çok etkili olmasa bile öğrencilerin sanal sınıf uygulamasının sohbet akış ekranını kullanmaya başladıklarını ifade ettim. Komite üyeleri bundan sonraki aşamada sohbet akış ekranının daha etkili kullanımı için yapılması gerekenler üzerinde görüş ifade ettiler. Bu hususu da dikkate alarak yeni bir eylem planı oluşturduk.”

4.1.2.3. 3. sınıf dışı uygulama haftası

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin 3. uygulama haftası Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda uygulanan ara tatil uygulaması nedeniyle 13-19 Nisan 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı 13 Nisan 2022 Çarşamba günü saat 18:00 itibarıyla öğretim içeriğini Google Classroom uygulaması üzerinden sanal sınıf ortamına yüklemiştir. Üçüncü uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim içeriği Tablo 4.3’te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretim etkinliğinin 3. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Etkin vatandaşlık /	Eğitsel kulüp çalışmaları konu anlatım videosu
Eğitsel ve sosyal etkinliklere katılıyorum	Sosyal kulüpler konu anlatım videosu
	Benim kulübüm etkinlik kâğıdı
	Eğitsel ve sosyal etkinlikler konu testi

Google Classroom üzerinden oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen eğitsel kulüp çalışmaları adlı video 4 dakika 35 saniye, sosyal kulüpler adlı video ise 4 dakika 15 saniye uzunluğunda bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Benim kulübüm isimli etkinlik kâğıdı öğrencilerin okulda faaliyet gösteren ve üyesi oldukları kulüpler ile üye olmak istedikleri kulüplere ilişkin görüşlerini yansıtan yapıya sahip bir formdur. Eğitsel ve sosyal etkinlikler konu testi ise Google Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü Görsel 4.11’teki gibidir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinliklere Katılıyorum

Can • 13 Nis

Teslim tarihi: 18 Nis

Herkese Merhaba.

Bu hafta işleyeceğimiz konu olan Eğitsel ve Sosyal Kulüpler konusuyla ilgili videoyu sanal sınıfımıza yüklüyorum.

Bu haftaki konumuz için 2 tane video hazırladım. Bu 2 videoyu izlemeyi unutmayın. İzleyeceğiniz videoda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler Konu Testini Cuma günü saat 18:00 da sanal sınıfımıza yükleyeceğim.

Videoları izledikten sonra aklınıza takılan ve derste sormak istediğiniz konuları not almayı unutmayın.

Derste görüşmek üzere. Herkese iyi çalışmalar.

Eğitsel Kulüp Çalışmaları.mp4
Video

Sosyal Kulüpler.mp4
Video

Etkinlik 3 - Benim Kulübüm.d...
Word

Görsel 4.11. 3. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

Araştırmacı 3. uygulama haftasının sınıf içi etkinlikler aşamasına geçmeden önce öğrencilerin sanal sınıfa yüklenen öğretim içeriğine erişim ve ödev teslim durumlarını gözlemlemiştir. Araştırmacının Google Classroom uygulaması üzerinden öğrencilerin ödev hareketlerini izlediği öğrenci çalışma ekranına ait görüntü Görsel 4.12'deki gibidir.

Sosyal Bilgiler Dersi

Talimatlar Öğrenci çalışması

Geril Ver

Not verilmiş

☐	Ayşe	Teslim edildi
☐	Rabia	Teslim edildi
☐	Fatma	Teslim edildi
☐	Ferit	Teslim edildi
☐	Kadri	Teslim edildi
☐	Merve	Teslim edildi
☐	Mehmet	Teslim edildi
☒	Zafer	Teslim edildi

8

0

Teslim edenler Öğrenciye çalışma atandı

Tümü

Ayşe

Teslim edildi

Rabia

Teslim edildi

Fatma

Teslim edildi

Ferit

Teslim edildi

Kadri

Teslim edildi

Merve

Teslim edildi

Mehmet

Teslim edildi

Zafer

Teslim edildi

Görsel 4.12. 3. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.12’de görüldüğü gibi bütün öğrenciler sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödevleri kendilerinden beklenen süre içerisinde teslim etmişlerdir. Araştırmacı sınıf ortamında gerçekleştirdiği uygulama esnasında öğrencilerle arasında geçen konuşmalarda, bazı öğrencilerin bilgisayar, tablet ya da internet erişimi konusunda sorun yaşadıklarını belirlemiştir. Buna rağmen bütün öğrenciler sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesi için kendilerine ayrılan sürede sanal sınıf ortamına erişim sağladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı olarak sınıf dışı öğretim uygulamalarını gerçekleştirirken ve özellikle sanal sınıf uygulamasını kullanırken karşılaştıkları sorunlara ileriki bölümlere ayrıntılı olarak değinilecektir. Araştırmacının Mehmet ve Rabia isimli öğrencilerle gerçekleştirdiği ve bu yöndeki düşüncelerini destekleyen bir diyalog aşağıdaki gibidir (G.N., 19.04.2022):

Araştırmacı: Videoyu yeterince izlediğinizi düşünüyor musunuz?

Mehmet: Öğretmenim hafta içi internetimizde sorun vardı. O yüzden videoyu biraz az izledim. Ama bütün bilgileri öğrendim.

Araştırmacı: Neydi problem?

Mehmet: Öğretmenim bizim mahallede alt yapıda sorun varmış. Babam görüntü gelip düzelttiler.

Rabia: Öğretmenim benim de tabletim donuyordu. Babama söyledim tamir etti.

Araştırmacı: Başka programlar yükledin mi tabletine. Yüklerden kaldırmayabilir.

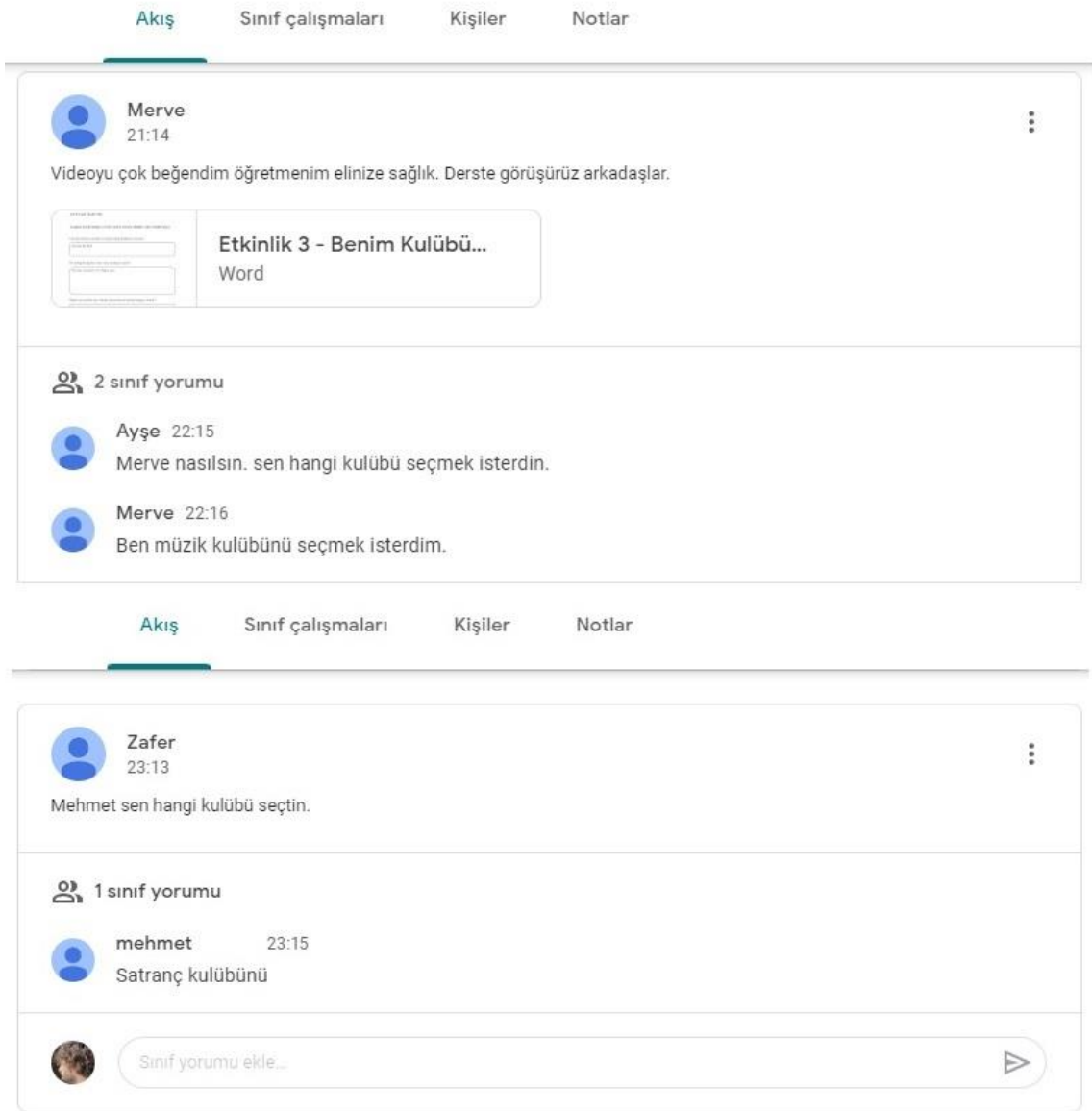
Rabia: Hayır öğretmenim ama güncelleme yapınca düzeldi. Ama videoyu biraz az izledim.

Araştırmacının ödev tesliminin zamanında gerçekleştirilmesiyle ilgili olarak günlüğüne yazdığı notlar şöyledir (A.G., 19.04.2022):

“Bu gün 3. uygulama haftasını geride bıraktık. Uygulama öncesinde sanal sınıfa yüklediğim öğrenci ödevlerini kontrol ettim. Bütün öğrenciler onlardan istenilen zaman diliminde ödevlerini teslim etmişlerdi. Öğrenciler ilk hafta sadece birer defa sisteme yüklenen videoyu izlerken şimdi defalarca izlediklerini belirtiyorlar. Bu durum sınıf içindeki katılımlarına da yansıyor. Konu testinden aldıkları puanlar da yüksek. Uygulamanın sınıf dışı etkinlikler ayağı gayet başarılı gidiyor.”

Araştırmacı, öğrencilerin sanal sınıf uygulamasının sohbet akış ekranını daha sık kullandıklarını gözlemlemiştir. Bir önceki uygulama haftasında sohbet akış ekranı öğrenciler tarafından genellikle selamlaşma ağırlıklı çok temel düzeyde bir kullanıma sahipken bu uygulama haftasında öğrencilerin ilk defa birbirlerine sorular yönelttikleri görülmüştür. Öğrencilerin birbirlerine sanal sınıf uygulamasına yükledikleri etkinlik kâğıtlarına yönelik sorular yöneltmişlerdir. Bu durum araştırmacı tarafından TYEÖ

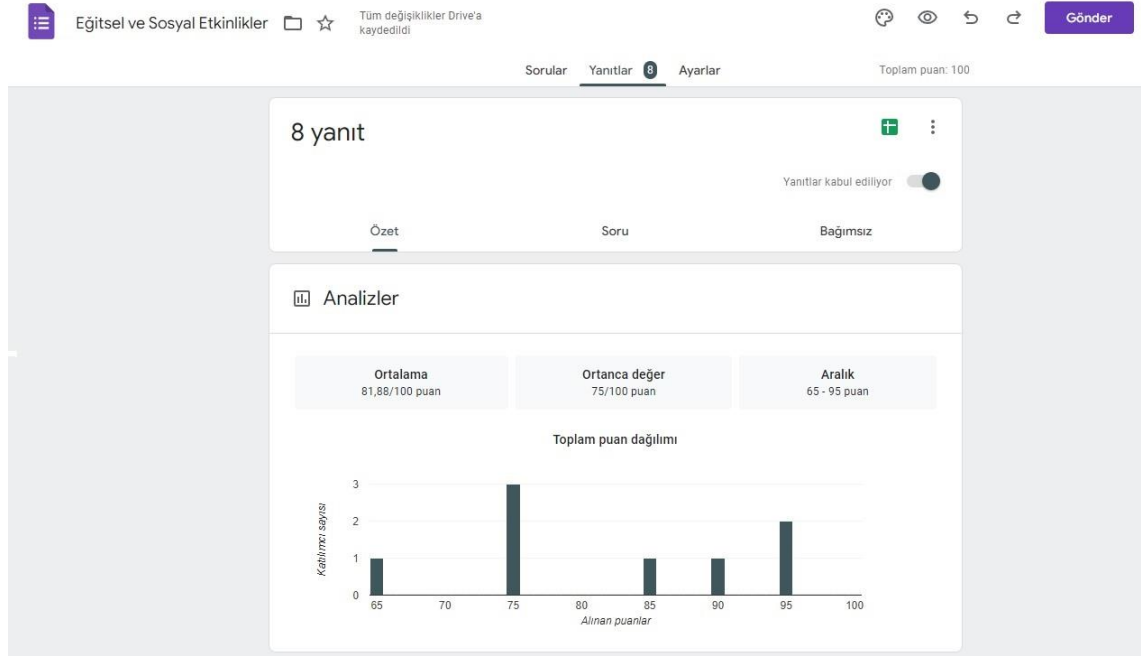
modeline dayalı öğretim uygulamaları için oluşturulan sınıf dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin iletişim kurma becerilerini geliştirdiği şeklinde yorumlanmıştır. Araştırmanın ilerleyen bölümlerinde araştırmacının bu yöndeki tespitlerine ilişkin daha ayrıntılı bulgulara yer verilecektir. Öğrencilerin, araştırmacının bu yöndeki görüşlerini destekleyen sohbet akış ekranını kullanmalarına ait iki farklı ekran görüntüsü birleştirilmiş olarak Görsel 4.13’de gösterilmiştir.

Görsel 4.13. Ayşe, Merve, Zafer ve Mehmet’in sohbet akış ekranı kullanımlarına ait ekran görüntüsü

Araştırmacı 3. uygulama haftasının sınıf dışı etkinliklerine ilişkin son olarak öğrencilerin eğitsel ve sosyal etkinlikler konu testini yanıtlama durumlarını incelemiştir.

Araştırmacı gözlemlerinde öğrencilerin tamamının konu testini kendilerine tanımlanan süre içerisinde yanıtladıklarını belirlemiştir. Öğrencilerin yanıtlara ait Google Doküman uygulaması analizleri Görsel 4.14’te gösterildiği gibidir.

Görsel 4.14. Eğitsel ve sosyal etkinlikler konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

Araştırmacı 3. uygulama haftasının ardından komite toplantısını gerçekleştirmek üzere komite üyeleri ile bir araya gelmiştir. Araştırmacı öncelikle komite üyelerine uygulamanın ilerleyişi hakkında bilgiler vermiştir. Sınıf dışı etkinliklerin belirlenen esaslara göre yürütüldüğünü ifade eden araştırmacı uygulamanın seyrini etkileyecek herhangi bir durumla karşılaşmadığını belirtmiştir. Komite üyeleri bu toplantıda sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesine yönelik olarak en çok sohbet akış ekranının daha verimli kullanımına odaklanmış, öğrencilerin sohbet akış ekranındaki etkileşim durumlarını iletirmek adına bazı öneriler getirmişlerdir. Sohbet akış ekranının daha verimli kullanılmasına yönelik yapılabilecek eylemlerin tartışıldığı toplantıda araştırmacı ve komite üyeleri arasında geçen konuşmanın bir bölümü aşağıdaki gibidir (K.T., 20.04.2022).

Üye-1: Sohbet ekranını daha etkin kullanabilirler. Sadece ödev yüklemek için kullanmaları yeterli değil.

Araştırmacı: İlk haftaya göre daha etkin kullanıyorlar. Ama bana göre de yeterli değil.

Üye-1: Aslında biz başta hiç müdahale etmedik ve bir şekilde kullanmaya başladılar. Bence şu andan itibaren biraz yönlendirme yapabiliriz. Oraya konuyla ilgili sorular yazabiliriz. Tartışmayı başlatacak sorular mesela. Sonrasını onlara bırakırız.

Araştırmacı: Olabilir hocam. Bu hafta bunu deneyebilirim.

Üye-1: Sen sadece sorular sorarak onların sohbete katılmalarını sağla. Gerisini öğrencilere bırak.

Araştırmacı: Tamam hocam.

Komite toplantısının ardından araştırmacı eylem planını revize ederek bir sonraki uygulama haftası için hazırlanmaya başlamıştır.

4.1.2.4. 4. sınıf dışı uygulama haftası

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin 4. uygulama haftası 20-26 Nisan 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Öğretim etkinliğinin bu haftası aynı zamanda etkin vatandaşlık öğrenme alanına ait içeriğin işleneceği son haftadır. Araştırmacı 20 Nisan 2022 Çarşamba günü saat 18:00 itibarıyla öğretim içeriğini Google Classroom uygulaması üzerinden sanal sınıf ortamına yüklemiştir. Dördüncü uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim içeriği Tablo 4.4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Öğretim etkinliğinin 4. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Etkin vatandaşlık / Özgürlük ve bağımsızlık	Bireysel özgürlük-1 konu anlatım videosu Bireysel özgürlük-2 konu anlatım videosu Kahramanlara mektup etkinlik kâğıdı Bağımsızlık ve özgürlük konu testi

TYEÖ modeline dayalı sınıf dışı öğretim uygulaması kapsamında 4. uygulama haftası için Google Classroom üzerinden oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen bireysel özgürlük-1 adlı video 4 dakika 2 saniye, bireysel özgürlük-2 adlı video ise 6 dakika 48 saniye uzunluğunda bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Kahramanlara mektup isimli etkinlik kâğıdı öğrencilerin belli konulara değinmek suretiyle kurtuluş savaşının kahramanı olan askerlere, onlara olan minnet duygularını ifade eden düşüncelerinin yer aldığı mektup formatında hazırlanmış bir formdur. Bağımsızlık ve özgürlük konu testi ise Google Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Görsel 4.15'te Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü yer almaktadır.

 Bireysel Özgürlük

Can • 20 Nis

Teslim tarihi: 25 Nis

Herkese Merhaba,

Bu hafta Salı günü Sosyal Bilgiler dersinde işleyeceğimiz **Bireysel Özgürlük** konusuyla ilgili bilgilerin yer aldığı **Bireysel Özgürlük-1 ve Bireysel Özgürlük-2** isimli iki video ile **Kahramanlara Mektup** isimli etkinlik kağıdını sisteme yüklüyorum.

Videoları Salı günü sabah derse gelene kadar izleyebilirsiniz. Etkinlik kağıdını doldurduktan sonra sisteme yükleyebilirsiniz.

Videoları dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın. Video ile ilgili düşüncelerinizi de not defterinize not almayı unutmayın.

İzleyeceğiniz videolarda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı **Bağımsızlık ve Özgürlük Konu Testini Cuma günü Saat 18:00**'da yine buraya yükleyeceğim.

Hepinize iyi çalışmalar

 Bireysel Özgürlük-1.mp4
Video

 Bireysel Özgürlük-2.mp4
Video

 Etkinlik 1 - Kahramanlara Me...
Word

Görsel 4.15. 4. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

Araştırmacı her zaman olduğu gibi 4. uygulama haftasında da sınıf içi etkinlikler aşamasına geçmeden önce öğrencilerin sanal sınıfa yüklenen öğretim içeriğine erişim ve ödev teslim durumlarını gözlemlemiştir. Araştırmacının Google Classroom uygulaması üzerinden öğrencilerin ödev hareketlerini izlediği öğrenci çalışma ekranına ait görüntü Görsel 4.16'daki gibidir.

Sosyal Bilgiler Dersi

Talimatlar Öğrenci çalışması

Geril Ver

Not verilme

☐	Ayşe	Teslim edildi
☐	Rabia	Teslim edildi
☐	Fatma	Teslim edildi
☐	Ferit	Teslim edildi
☐	Kadri	Teslim edildi
☐	Merve	Teslim edildi
☐	Mehmet	Teslim edildi
☐	Zafer	Teslim edildi

8 Teslim edenler 0 Öğrenciye çalışma atandı

Tümü

☐	Ayşe	Teslim edildi
☐	Rabia	Teslim edildi
☐	Fatma	Teslim edildi
☐	Ferit	Teslim edildi
☐	Kadri	Teslim edildi
☐	Merve	Teslim edildi
☐	Mehmet	Teslim edildi
☐	Zafer	Teslim edildi

Görsel 4.16. 4. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.16’da görüldüğü gibi bütün öğrenciler sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödevleri kendilerinden beklenen süre içerisinde teslim etmişlerdir. İlk uygulama haftasının dışında takip eden haftaların tamamında öğrencilerin ödev takiplerini aksatmadan sürdürdükleri görülmüştür. Araştırmacı uygulama süreci ile ilgili görüşlerini paylaşımları için öğrencilerin tutmalarını istediği günlüklerini incelendiğinde sanal sınıf uygulamasını kullanırken eğlendiklerini belirten ifadelerle rastlamıştır. Öğrencilerden Merve günlüğünde sanal sınıf ortamına yüklenen videoları izlerken çok keyif aldığını belirtmiştir (Ö.G.7, 14.04.2022). Ayşe de günlüğüne video izlemekten çok fazla keyif aldığını yazmıştır. Videoları defalarca izlediğini ifade eden Ayşe, videoların daha uzun olabileceğini dile getirmiştir (Ö.G.4, 17.04.2022). Mehmet her hafta yüklenecek videoları sabırsızlıkla beklediğini ve yüklenen her videoyu defalarca izlediğini belirtmiştir. Mehmet’in sanal sınıf uygulamasının ders sürecini eğlenceli kıldığını ifade ettiği görüşleri şöyledir (Ö.G.1, 21.04.2022):

“Belki yeni bir video eklenmiştir diye her gün classroomu takip ediyorum. Yüklenen bütün videoları birkaç kez izliyorum. Artık ödev yapmaktan hiç sıkılmıyorum. Keşke hep video izlesek. Artık çok eğleniyorum.”

Araştırmacı sanal sınıf uygulamasının öğrencilere bireysel hızlarında ilerleme imkanı sağladığını gözlemlemiştir. Öğrenciler günlüklerinde sanal sınıf uygulaması sayesinde videoları istedikleri zaman izleyebildiklerini dile getirmişlerdir. Zafer bu konuda şunları aktarmıştır (Ö.G.5, 22.04.2022):

“Bazen izlediklerimi unutuyorum. Sonra tekrar videoyu izliyorum. Hemen aklıma geliyor.”

Zafer sanal sınıf ortamına aktarılan içeriği istediği zaman izleyebildiğini ifade etmiştir. Zafer'in bu görüşüne dayanarak TYEÖ modelinde sınıf dışı etkinliklerin yürütülebilmesi için oluşturulan sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin bireysel hızlarında ilerlemelerine imkan tanıdığı söylenebilir.

Araştırmacı sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin özgüven düzeylerini artırdığını gözlemlemiştir. Fatma'nın bu konuyla ilgili olarak günlüğüne yazdıkları şöyledir (Ö.G.3, 16.04.2022):

“Videoları izlemek çok güzel oluyor. Derse gelirken korkmuyorum. Çünkü önceden ne işleyeceğimizi biliyorum.”

Araştırmacı TYEÖ modeline dayalı olarak sınıf dışı etkinliklerin gerçekleştirildiği sanal sınıf uygulamasının öğrencilere öz disiplin kazandırdığını belirlemiştir. Rabia günlüğüne bu konuyla ilgili olarak şunları yazmıştır (Ö.G.8, 21.04.2022):

“Videoları izlemek için her gün tabletimi açıyorum. Bu benim için artık bir kural.”

Araştırmacı, öğrenci velileriyle gerçekleştirdiği görüşmelerde velilerin sanal sınıf uygulaması sayesinde öğrencilerin ders çalışmaya yönelik disiplin kazandıklarına ilişkin ifadelerle yer verdiklerini belirlemiştir. Araştırmacının Mehmet'in velisi ile gerçekleştirdiği görüşmede bu konuyla ilgili olarak yaşanan diyalog şöyledir (Veli Görüşme, 07.06.2022):

Araştırmacı: Bu süreçte Mehmet'in ders çalışmayla ilgili en çok dikkatinizi çeken şey ne oldu. Daha önce yapmadığı ama bu uygulamadan sonra yapmaya başladığı bir oldu mu mesela?

Veli: Mehmet eve gelir gelmez bilgisayarını açıyordu. Ben oyun oynuyor zannettim ama o videoları izliyordu. Hemen her gün video izliyordu.

Araştırmacı: Siz çalışmasını söylüyor muydunuz yoksa kendisi mi oturuyor ödevlerinin başına?

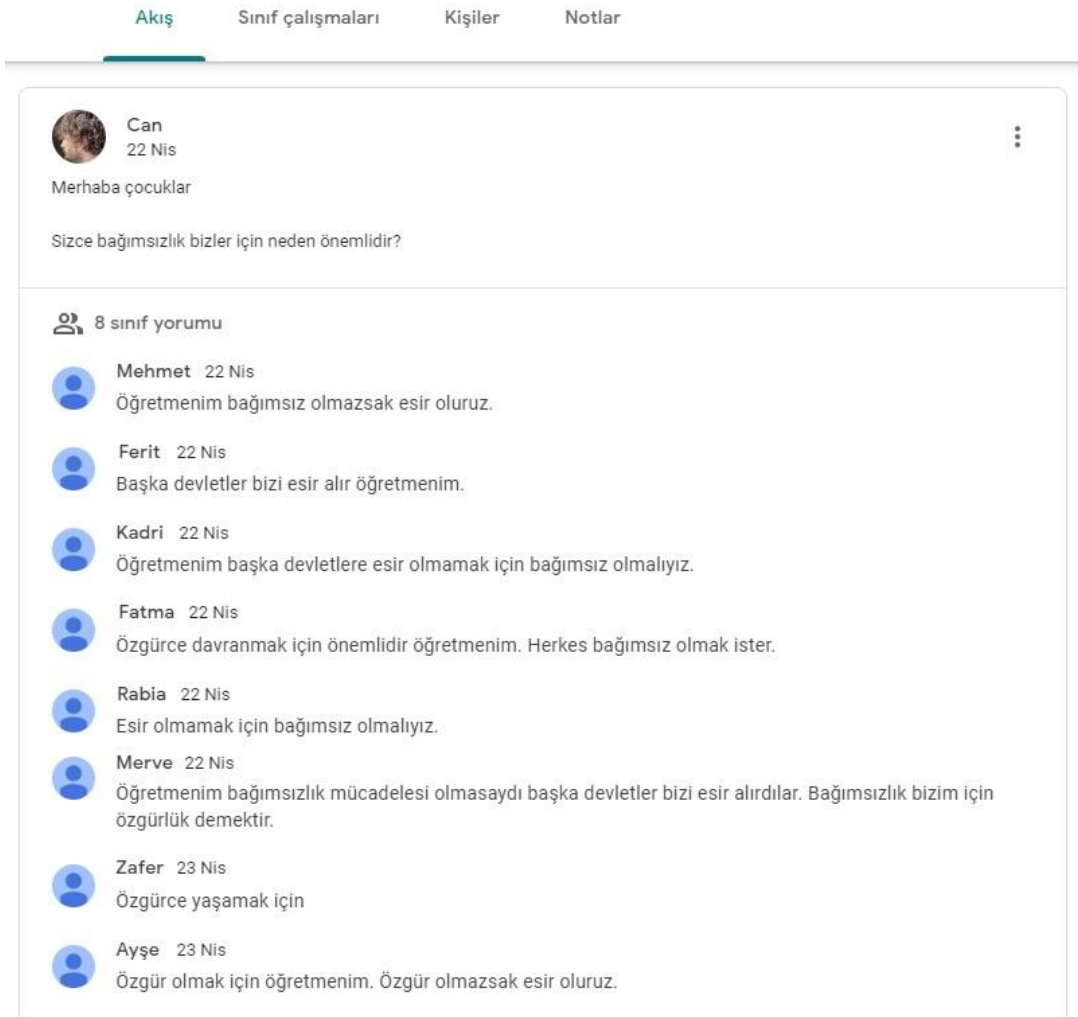
Veli: Önceden söylüyordum. Mesela Matematik dersinde halen söylüyorum. Ama sosyal bilgiler dersinde ben söylemeden yapıyor. Kendisi eve geliyor hemen videoları izliyor.

Fatma videoları izleyerek sınıfa gelmenin derse karşı korku duymamasına yol açtığını ifade etmiştir. Mehmet'te benzer şekilde sosyal bilgiler dersinde diğer derslere göre çok daha rahat olduğunu günlüğünde belirtmiştir. Mehmet bu konuyu günlüğüne şöyle aktarmıştır (Ö.G.1, 21.04.2022):

“Diğer derslere bazen katılıyorum. Sosyal bilgiler dersini daha çok seviyorum. Derste daha mutlu hissediyorum. Çalışıp geldiğim için.”

Yukarıda verilen öğrenci görüşlerine dayalı olarak TYEÖ modeline dayalı sınıf dışı öğretim uygulamalarının öğrencilerin derse karşı özgüvenleri üzerinde olumlu etkiler bıraktığı söylenebilir.

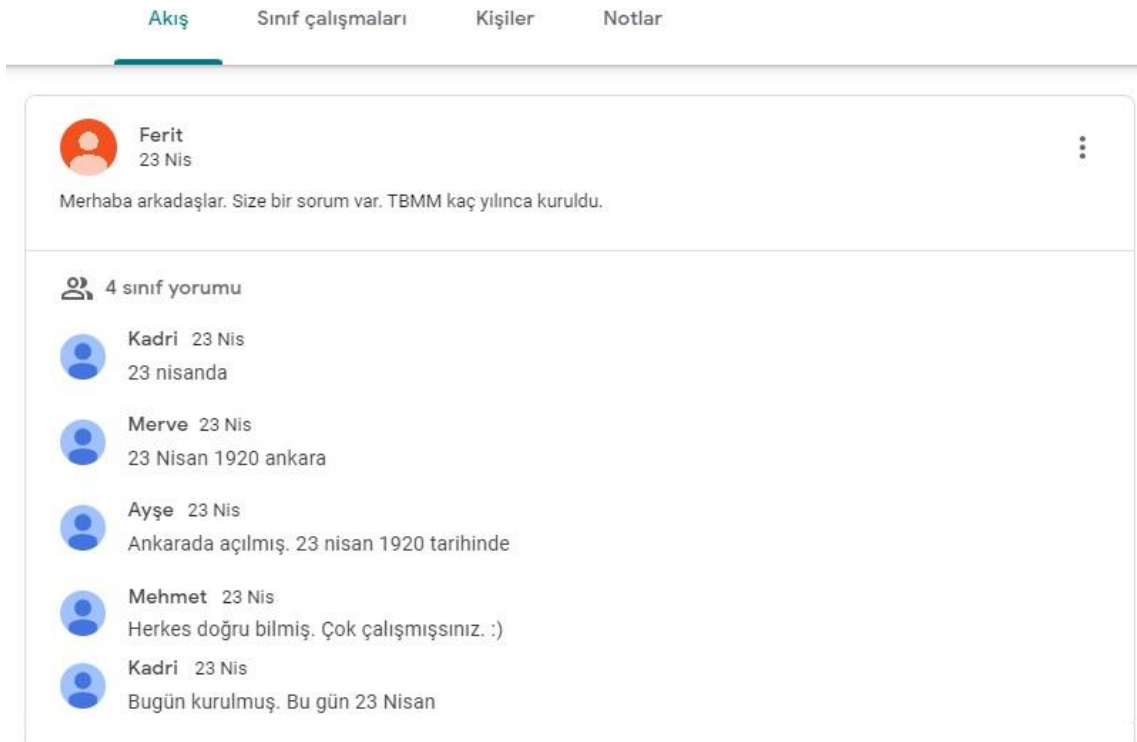
Araştırmacı, öğrencilerin sanal sınıf uygulamasının sohbet akış ekranını daha etkili kullanabilmeleri adına Komite Toplantısı-6'da alınan karara göre sohbet akış ekranı üzerinden öğrencilere sorular yöneltmiştir. Araştırmacının sohbet akış ekranı üzerinden sorduğu soruya öğrencilerin tamamı bir gün içerisinde dönüt vermiştir. Öğrencilerin araştırmacının sorduğu sorulardan bir tanesine verdikleri yanıtlara ait sohbet akış ekranı görüntüsü Görsel 4.17'de gösterilmiştir.

Görsel 4.17. 4. uygulama haftası sohbet akış ekranı kullanımına ait ekran görüntüsü-1

Görsel 4.17'de görüldüğü üzere öğrencilerin tamamı araştırmacı tarafından yöneltilen soruya yanıt vermiştir. Bu durum öğrencilerin sohbet akış ekranını

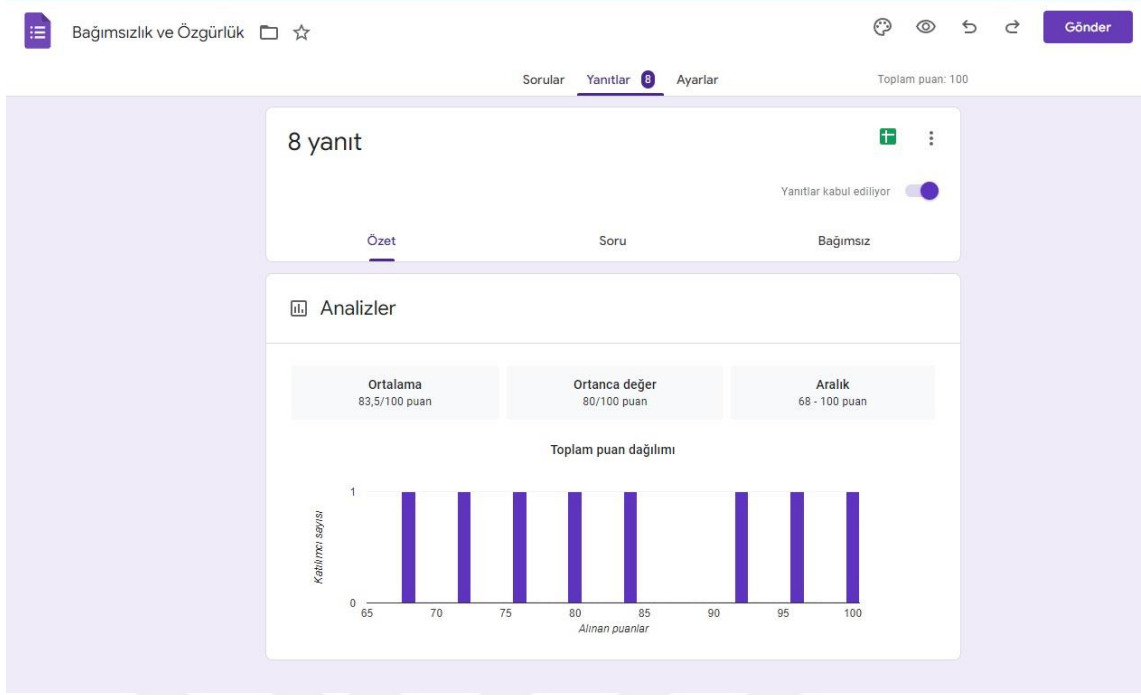
yönlendirildikleri takdirde kullanabildikleri göstermektedir. Araştırmacının öğrencilerin sohbet akış ekranını daha sık kullanabilmeleri için yaptığı yönlendirmelerin ardından öğrencilerin bu ekranı daha sık kullanmaya başladıkları görülmüştür. Öğrencilerin 4. uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen içeriğe eriştikten sonra birbirlerine içerikle ilgili sorular yönelttikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin sanal sınıf sohbet akış ekranını birbirlerine soru yöneltmek amacıyla kullandıkları örnek bir duruma ait ekran görüntüsü Görsel 4.18’de gösterilmiştir.

Görsel 4.18. 4. uygulama haftası sohbet akış ekranı kullanımına ait ekran görüntüsü-2

Görsel 4.18’de görüldüğü gibi öğrenciler sanal sınıf sohbet ekranını özgürlük ve bağımsızlık konulu ders içeriğine yönelik soru sormak amacıyla kullanmışlardır. Bu örnekten hareketle TYEÖ modeline dayalı olarak sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesi için oluşturulan sanal sınıf uygulamasının akran öğrenmeyi teşvik ettiği söylenebilir.

Araştırmacı 4. uygulama haftasının sınıf dışı etkinliklerine ilişkin son olarak öğrencilerin bağımsızlık ve özgürlük konu testini yanıtlama durumlarını incelemiştir. Araştırmacı gözlemlerinde öğrencilerin tamamının konu testini kendilerine tanımlanan süre içerisinde yanıtladıklarını belirlemiştir. Öğrencilerin yanıtlara ait Google Doküman uygulaması analizleri Görsel 4.19’da gösterildiği gibidir.

Görsel 4.19. Bağımsızlık ve özgürlük konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

4. uygulama haftasının tamamlanmasının ardından sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilen TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulaması için belirlenen öğrenme alanlarından ilkinin öğretim süreci tamamlanmıştır. Araştırmacının geçen dört haftalık sürece ilişkin olarak günlüğüne şunları yazmıştır (A.G., 28.04.2022):

“Bugün 4. uygulama haftasını geride bıraktık. Böylece etkin vatandaşlık öğrenme alanına dâhil olan konuları da tamamlamış olduk. Süreçten oldukça memnunum. Başlangıçta karşılaştığım bazı aksaklıklar oldu ve bunlara çabucak müdahale ettim. Komite toplantılar bu konuda bana çok yardımcı oldu. Öğrencilerin sürecin ilerlemesiyle sınıf dışı etkinliklere yönelik daha fazla olumlu tutum geliştirdiğini gözlemliyorum. Sanal sınıf ortamına yüklediğim içeriğe erişimle ilgili son haftalarda hiç sorun yaşamadılar. Videoları zamanında ve birden çok sayıda izliyorlar. Etkinlik kâğıtlarını da yanıtlayıp sisteme yüklüyorlar. Sohbet akış ekranını daha sık kullanmaya başladılar ama daha etkin olabileceklerini düşünüyorum. ...Şimdi ikinci öğrenme alanına geçiş yapıyoruz. Süreçten fazlasıyla memnunum.”

Araştırmacı TYEÖ modelinde yürütülen sınıf dışı öğretim etkinliklerinde öğrencilerin bireysel olarak çalışma yaptıklarını gözlemlemiştir. Bunun üzerine bir süredir sanal sınıf uygulaması üzerinden gerçekleştirilen sınıf dışı öğretim uygulamalarını grup çalışmalarına imkân verecek şekilde düzenleyerek ortaya çıkacak durumu gözlemlemek istemektedir. Araştırmacı bu yöndeki düşüncesini geçerlik komitesinde üyelere sunmuştur. Komite üyeleri araştırmacının bu yöndeki görüşlerine katılmış ve

öğrencilerin sınıf dışı öğrenme ortamlarında grup olarak çalışabilmelerine imkân sağlayacak etkinliklerin geliştirilmesi konusunda ortak karara varmışlardır. Bu karar araştırmacının bir sonraki eylem planları arasında yer almıştır (K.T., 27.04.2022). Araştırmacı komite toplantısı sonrası bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları yazmıştır (A.G., 27.04.2022):

“Sadece sınıf içerisinde gerçekleşen etkinliklerde değil sınıf dışında yürütülen etkinliklerde de öğrencilerin birbirleriyle çalışabilecekleri durumlar oluşturmak istiyordum. Çünkü öğrencilerin sınıf dışında sanal sınıf uygulaması üzerinden gerçekleştirdikleri çalışmalar tamamen kendi bireysel çabalarıyla gerçekleşiyordu. Ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı öğretim uygulamalarının sadece sınıf içinde değil sınıf dışında da öğrencileri birlikte çalışmaya teşvik edebileceğini düşünüyorum. Bu konuyu bugün komite üyelerine açtım. Düşüncelerim her iki üye tarafından da olumlu karşılandı. Şimdi önümüzdeki uygulama haftası için öğrencilerin sınıf dışında da grup olarak çalışabilecekleri bir etkinlik tasarlayacağım. Sonuçlarını merakla bekliyorum.”

4.1.2.5. 5. sınıf dışı uygulama haftası

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin 5. uygulama haftası 27 Nisan-03 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Öğretim etkinliğinin bu haftası aynı zamanda küresel bağlantılar öğrenme alanına ait içeriğin işleneceği ilk haftadır. Araştırmacı 27 Nisan 2022 Çarşamba günü saat 18:00 itibarıyla öğretim içeriğini Google Classroom uygulaması üzerinden sanal sınıf ortamına yüklemiştir. Beşinci uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim içeriği Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretim etkinliğinin 5. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Küresel bağlantılar / Ülkeleri tanıyalım	Ülkeleri tanıyalım konu anlatım videosu Ülkeleri tanıyalım etkinlik kâğıdı Afiş tasarlıyoruz etkinlik çalışması Ülkeleri tanıyalım konu testi

Sanal sınıf ortamına yüklenen ülkeleri tanıyalım adlı animasyonlu ve sesli video 7 dakika uzunluğunda bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Ülkeleri tanıyalım isimli etkinlik kâğıdı öğrencileri sınıfta gerçekleştirilecek etkinliklere hazırlayıcı bilgiler içeren formdur. Afiş tasarlıyoruz isimli etkinlik çalışması, öğrencilerin ülkeleri tanıyalım konusuyla ilgili sınıf dışı etkinlikleri gerçekleştirirken grup olarak çalışabilmelerine olanak tanıyan bir tasarım çalışmasıdır. Ülkeleri tanıyalım konu testi ise Google

Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Görsel 4.20’de Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü yer almaktadır.

Talimatlar

Öğrenci çalışması

Ülkeleri Tanıyalım

Can • 27 Nis

Teslim tarihi: 2 May

Herkese Merhaba,

Bu hafta Salı günü Sosyal Bilgiler dersinde yeni bir öğrenme alanına geçiş yapıyoruz. Bu öğrenme alanı kapsamında ilk olarak **Ülkeleri Tanıyalım** konusunu işleyeceğiz. **Ülkeleri Tanıyalım** konusuyla ilgili bilgilerin yer aldığı **Ülkeleri Tanıyalım** isimli videoyu sisteme yüklüyorum. Videoyu derse gelene kadar izleyebilirsiniz.

Videoyu dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın. Video ile ilgili düşüncelerinizi de not defterinize not almayı unutmayın.

Videoyun dışında sınıfta gerçekleştireceğimiz etkinliklerde değineceğimiz bazı ülkelere ait bilgiler içeren etkinlik kağıtlarını da sanal sınıfımıza yüklüyorum.

İzleyeceğiniz videoda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı **Ülkeleri Tanıyalım Konu Testini** her zaman olduğu gibi **Cuma günü Saat 16:00**’da yine buraya yükleyeceğim.

Hepinize iyi çalışmalar

Ülkeleri Tanıyalım.mp4
Video

1.jpg.pdf
PDF

2.jpg.pdf
PDF

3.jpg.pdf
PDF

Görsel 4.20. 5. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

Araştırmacı her zaman olduğu gibi 5. uygulama haftasında da sınıf içi etkinlikler aşamasına geçmeden önce öğrencilerin sanal sınıfa yüklenen öğretim içeriğine erişim ve ödev teslim durumlarını gözlemlemiştir. Araştırmacının Google Classroom uygulaması üzerinden öğrencilerin ödev hareketlerini izlediği öğrenci çalışma ekranına ait görüntü Görsel 4.21’deki gibidir.

Sosyal Bilgiler Dersi

Talimatlar Öğrenci çalışması

Geri Ver Not verilmiş

☐	Ayşe	Teslim edildi
☐	Rabia	Teslim edildi
☐	Fatma	Teslim edildi
☐	Ferit	Teslim edildi
☐	Kadri	Teslim edildi
☐	Merve	Teslim edildi
☐	Mehmet	Teslim edildi
☐	Zafer	Teslim edildi

8 Teslim edenler 0 Öğrenciye çalışma atandı

Tümü

Ayşe Teslim edildi	Rabia Teslim edildi	Fatma Teslim edildi	Ferit Teslim edildi
Kadri Teslim edildi	Merve Teslim edildi	Mehmet Teslim edildi	Zafer Teslim edildi

Görsel 4.21. 5. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.21’de görüldüğü gibi bu uygulama haftasında da bütün öğrenciler sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödevleri kendilerinden beklenen süre içerisinde teslim etmişlerdir. Araştırmacı öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı sınıf dışı öğretim etkinliklerinin bir parçası olan sanal sınıf uygulamasını öğretim sürecinin bir parçası olarak kabullendiklerini gözlemlemiştir. Öğrenciler sanal sınıf uygulaması üzerinden evde hazırlık yaparak sınıfa gelmenin onlar için öğretim sürecinin bir parçası haline geldiğini belirtmişlerdir. Araştırmacı ve Mehmet arasında bu konuyla ilgili olarak geçen bir diyalog şöyledir (Ö.G.1, 23.05.2022):

Araştırmacı: Videolar senin için ne anlama geliyor?

Mehmet: Sosyal bilgiler dersi olduğunda videolar aklıma geliyor. Ben de girip izliyorum. İzlemezsem arkadaşlarımdan geri kalırım diyorum kendime.

Araştırmacı: Hiç videoları izlemek zorunda olduğun için sıkıldığın oldu mu?

Mehmet: Hiç sıkılmadım. Başlarda unuttuyordum. Ama sonra hiç unutmadım. Çarşamba günü gelince videolar yüklensin diye bekliyordum.

Araştırmacı Mehmet’in velisi ile gerçekleştirdiği görüşmede, Mehmet için video izlemenin bir sorumluluk haline geldiğine dair ifadelerle karşılaşmıştır. Araştırmacı ve Mehmet’in velisi arasında geçen konuşmanın bir bölümü şöyledir (Veli görüşme, 07.06.2022):

Araştırmacı: Mehmet’i ödevlerini yapması için uyardığınız oluyor muydu?

Veli: Bilgisayarda ödev yapınca biz söylemeden yapıyordu. İsteyerek yapıyordu. Ama sadece videoları izliyordu. Sizin verdiğiniz ödevi yani. Ama diğer dersleri bazen yapmadığı oluyordu. O derslere de bak diyordum ben.

Araştırmacı: Diğer derslere bak dediğinizde size ne diyordu?

Veli: Onlarda video olsa hemen yapardım diyordu. Yani videoları çok seviyordu. Her gün izliyordu. Bazen benim telefonumdan giriyordu. Oradan izliyordu. Seviyordu yani.

Araştırmacının gerek gözlemleri gerekse öğrenciler ve aileleriyle yaptığı görüşmelere dikkate alındığında TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf dışı etkinliklerinin yürütülmesi için hazırlanan eğitsel içerikli videoların öğrencilerin derse hazırlık bilincini geliştirdiği söylenebilir.

Araştırmacı öğrencilerin sanal sınıf sohbet akış ekranını etkin bir şekilde kullanmaya devam ettiklerini gözlemlemiştir. Öğrenciler hafta boyunca bazen birbirlerine soru sormak bazen de ödevlerini tamamladıklarını belirtmek için sohbet akış ekranını kullanmışlardır. Araştırmacı bu durumu günlüğünde şöyle betimlemiştir (A.G., 03.05.2022):

“Öğrenciler sohbet akış ekranını bu hafta sıklıkla kullandılar. Özellikle afiş oluşturma etkinliğinin altında yoğun bir akış oluşturdular. Birbirleriyle sürekli iletişim halindeler. Biri bir konuyla ilgili bir şeyler yazdığında diğer öğrenciler onu takip ediyorlar. Sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin iletişim becerilerini artırdığını söyleyebilirim.”

Araştırmacı öğrencilerin sanal sınıf uygulamasını kullanırken sürekli olarak bireysel çalışmalar gerçekleştirdiklerini gözlemlemiştir. Bu konuyu geçerlik komitesinde gündeme getiren araştırmacı alınana karar doğrultusunda (K.T., 27.04.2022) uygulamaya koyduğu eylem planına göre öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden çalışırken grupla gerçekleştirebilecekleri bir etkinlik tasarlamıştır. Araştırmacı öğrencilerin ülkeleri tanıyalım konusuyla ilişkili olarak isterlerse grup oluşturarak belirleyecekleri bir ülkenin tanıtım afişini oluşturmalarını istemiştir. Araştırmacı öğrencileri grup oluşturma konusunda zorunlu tutmamış ve bu sayede öğrencilerin hangi çalışma biçimini tercih edeceklerini gözlemlemeyi amaçlamıştır. Araştırmacının sanal sınıf uygulaması üzerinden oluşturduğu afiş tasarlıyoruz etkinliğine ait talimat ekranı görüntüsü Görsel 4.22’de gösterilmiştir.

Ülkeleri Tanıyalım - Afiş Tasarlıyoruz

:

Can • 30 Nis

Hepinize merhaba.

Sizden bu hafta bir afiş tasarlamamızı istiyorum.

Bu tasarımı yaparken isterseniz **bireysel** olarak çalışabilir isterseniz de dilediğiniz bir arkadaşınızla **grup** oluşturabilirsiniz.

Eğer bir grup olarak afiş tasarlayacaksanız kiminle çalışmak istediğine sizin karar vermenizi istiyorum.

Afişimizin konusu seçeceğimiz bir ülkeyi tanıtmak olacak.

Tanıtım yapacağınız ülkeyle ilgili afişinizi hazırlarken yazılı ve görsel materyallerden yararlanabilirsiniz.

Afiş hazırlarken kullanacağınız malzemeleri size bırakıyorum.

Aklınızda afişle ilgili düşüncelerin canlanması adına örnek bir afiş çalışmasını bu ödevde ek olarak yolluyorum.

Şimdiden hepinize iyi çalışmalar.

Meksika tanıtım afiş örneği.j...
Resim

Görsel 4.22. Afiş tasarlıyoruz etkinliğine ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

Öğrenciler talimat ekranında görünen ödev içeriğine erişmelerinin hemen ardından sohbet akış ekranı üzerinden birbirleriyle iletişime geçerek gruplarını oluşturmaya başlamışlardır. Öğrencilerin afiş tasarlama etkinliği için sohbet akış ekranı kullanımlarına ait görüntü Görsel 4.23'te gösterilmiştir.

17 sınıf yorumu

Mehmet 19:12

Ben [redacted] grup olmak istiyorum.

Zafer 19:19

çok güzel öğretmenim. benimle kim grup kurmak ister.

Kadri 19:41

Öğretmenim ben ve [redacted] grubu kurduk.

Merve 19:54

[redacted] benimle grup kurar mısın?

Ayşe 20:03

Çok heyecanlandım öğretmenim. Ben [redacted] ile beraber hazırlayacam. Grubumuzu kurduk

Rabia 20:29

[redacted] ve ben grup kuruyoruz.

Zafer 21:04

Öğretmenim renkli karton kullanabiliyoruz?

Can 21:12

Arkadaşlar istediğiniz materyali kullanabilirsiniz. Afişleri derse kadar hazırlamayı unutmayın.

Görsel 4.23. Öğrencilerin afiş tasarlama etkinliğine ait sohbet akış ekranı kullanım görüntüsü

Öğrenciler afiş tasarlama etkinliğine yönelik sohbet akış ekranını grup oluşturmak amacıyla yoğun biçimde kullanmış olmalarına rağmen afişlerin tasarım aşamasında bireysel olarak çalışmayı tercih ettikleri görülmüştür. 8 öğrencinin hiçbirisi afiş etkinliğini grup olarak tamamlayamamıştır. Bireysel olarak çalışmayı tercih eden öğrenciler bu duruma sebep olarak farklı gerekçeler sunmuşlardır. Öğrenciler genel olarak okul dışında bir araya gelme konusunda sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Bu konuda görüş bildiren öğrencilerden Merve ve Ayşe ile araştırmacı arasında geçen diyalogdan bir alıntı şöyledir (G.N., 03.05.2022):

Araştırmacı: Merve sen Ayşe ile grup olacağını söylemiştin. Neden birlikte çalışmadınız?

Merve: Öğretmenim biz bir türlü bir araya gelemedik. Sadece ilk gün görüşmüştük. Sonra hiç buluşamadık. O yüzden ben tek yaptım.

Araştırmacı: Neden bir araya gelemediniz peki?

Merve: Öğretmenim benim annem istemedi. Ayşe'ye gel dedim o da gelmedi.

Ayşe: Benim de annem istemedi öğretmenim.

Araştırmacı: Sanal sınıf uygulaması üzerinden çalışmayı neden düşünmediniz?

Merve: Nasıl yapacağımı bilmiyordum öğretmenim.

Araştırmacı: Çalışmalarınızı birbirinize sanal sınıf üzerinden yollayabilirdiniz. Aranızda iş bölümü yapıp afişi tamamlayabilirdiniz.

Merve: Benim aklıma gelmedi öğretmenim.

Ayşe: Benim de.

Mehmet afiş tasarım çalışmasını tek başına yapmak istediğini belirtmiştir. Mehmet bu konuda tek başına çalışmak istemesinin sebebini şöyle açıklamıştır (G.N., 03.05.2022):

Araştırmacı: Mehmet sen neden tek başına çalıştın.

Mehmet: Öğretmenim biz Kadriyle beraber yapacaktık. Ben Ürdün'ü yapalım dedim. O Brezilya'yı istedi. Ben de tek başıma yaptım.

Rabia ise tek başına çalışmak istediği için bir gruba dâhil olmadığını ifade etmiştir. Rabia'nın ile araştırmacı arasında bu konuyla ilgili olarak gerçekleşen diyalog şu şekildedir (G.N., 03.05.2022):

Araştırmacı: Rabia Sen de tek çalışmışsın.

Rabia: Ben kendim istedim öğretmenim.

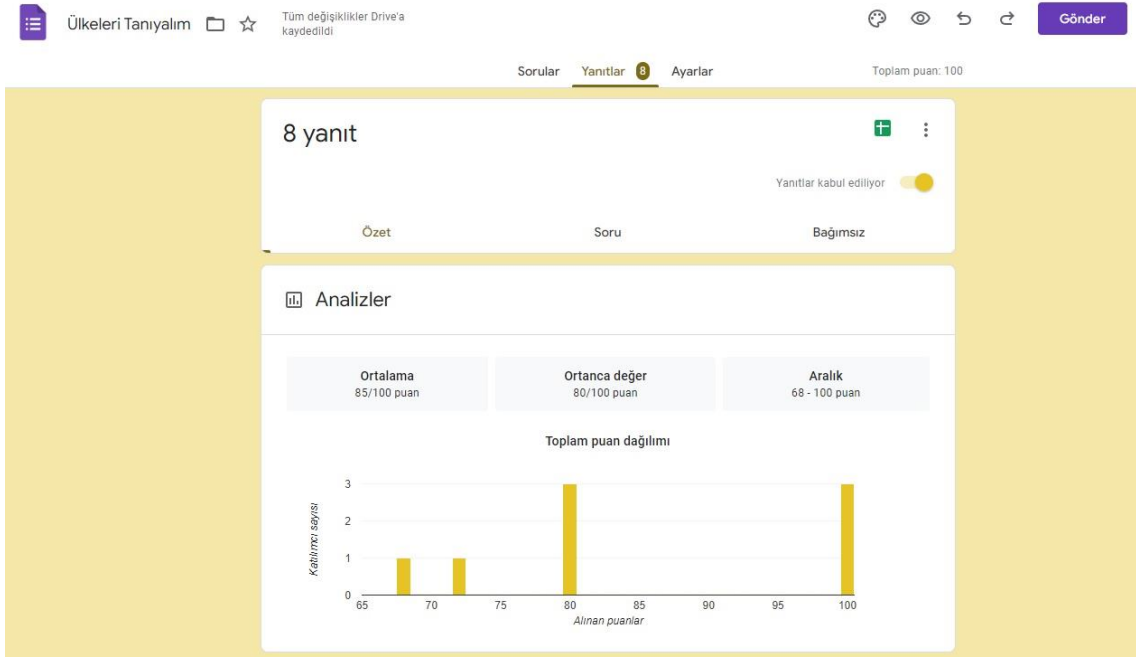
Araştırmacı: Neden Rabia?

Rabia: Öğretmenim her istediğimiz zaman bir araya gelemiyoruz. Ben kendim yapınca daha iyi çalışıyorum.

Sonuç olarak afiş oluşturma projesinde öğrenciler bireysel olarak çalışmışlardır. Araştırmacının gözlem ve görüşme bulgularına dayalı olarak sanal sınıf uygulamasının yapısı gereği öğrencilerin grupla çalışma yapmadıkları düşünülmektedir. Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları yazmıştır (A.G., 03.05.2022):

“Öğrenciler sınıf dışı etkinlikleri bireysel olarak yapmayı tercih ediyorlar. Bu durumun sanal sınıfın yapısından kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Uygulama öğrencilerin grupla çalışmalarından ziyade bireysel çalışmalarına daha uygun. Öğrenciler grup oluşturarak sanal sınıf üzerinden iletişime geçebilirler belki ama bu onlar için biraz karışık görünüyor. Organizasyon sağlama konusunda yeterli beceriye sahip değiller. Bu nedenle bireysel çalışmayı tercih ediyorlar. En azından ilkokul düzeyinde sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin bireysel çalışma yapmalarına daha uygun olduğunu düşünüyorum.”

Araştırmacı 5. uygulama haftasının sınıf dışı etkinliklerine ilişkin son olarak öğrencilerin ülkeleri tanıyalım konu testini yanıtlama durumlarını incelemiştir. Araştırmacı gözlemlerinde öğrencilerin tamamının konu testini kendilerine tanımlanan süre içerisinde yanıtladıklarını belirlemiştir. Öğrencilerin yanıtlara ait Google Doküman uygulaması analizleri Görsel 4.24'te gösterildiği gibidir.

Görsel 4.24. Ülkeleri tanıyalım konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

Uygulamanın tamamlanmasının ardından araştırmacı komite üyeleri ile bir araya gelmiştir. Toplantıda; sınıf dışı öğrenme ortamının öğrenciler tarafından grup olarak çalışabilecekleri şekilde düzenlenmesinden vazgeçilmesi ve sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesine devam edilmesi kararlaştırılmıştır (K.T., 04.05.2022).

4.1.2.6. 6. sınıf dışı uygulama haftası

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin 6. uygulama haftası 4-10 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı 4 Mayıs 2022 Çarşamba günü saat 18:00 itibariyle öğretim içeriğini Google Classroom uygulaması üzerinden sanal sınıf ortamına yüklemiştir. 6. uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim içeriği Tablo 4.6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Öğretim etkinliğinin 6. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Küresel bağlantılar /	Komşularımız konu anlatım videosu
Komşularımız – Türk cumhuriyetleri	Türk cumhuriyetleri konu anlatım videosu
	Komşularımız etkinlik kâğıdı
	Türk cumhuriyetleri etkinlik kâğıdı
	Komşularımız ve Türk cumhuriyetleri konu testi

Sanal sınıf ortamına yüklenen komşularımız adlı animasyonlu ve sesli video 8 dakika 13 saniye, Türk cumhuriyetleri adlı video ise 6 dakika 27 saniye uzunluğunda bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Komşularımız isimli etkinlik kâğıdı Türkiye'nin sınır komşularına, Türk cumhuriyetleri isimli etkinlik kâğıdı ise Türk cumhuriyeti olarak adlandırılan devletlere ilişkin bilgileri içeren ve öğrencileri sınıfta gerçekleştirilecek etkinliklere hazırlamayı amaçlayan formlardır. Komşularımız ve Türk cumhuriyetleri konu testi ise Google Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Görsel 4.25'te Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü yer almaktadır.

The screenshot shows the Google Classroom interface for an assignment titled 'Türkiye'nin Komşuları ve Türk Cumhuriyetleri'. The page is viewed by a user named 'Can' on May 4th. The assignment is due on May 10th. The teacher has posted a message in Turkish, explaining that the assignment consists of two videos and two PDFs. The message also includes instructions on how to watch the videos and take the quiz. Below the message, there are four files attached: 'Türkiye'nin Komşuları.mp4 Video', 'Türk Cumhuriyetleri.mp4 Video', 'Türk Cumhuriyetleri.pdf PDF', and 'Türkiye'nin Komşuları.pdf PDF'.

Talimatlar Öğrenci çalışması

Türkiye'nin Komşuları ve Türk Cumhuriyetleri

Can • 4 May

Teslim tarihi: 10 May

Herkese Merhaba,

Bu hafta Salı günü Sosyal Bilgiler dersinde işleyeceğimiz **Türkiye'nin Komşuları ve Türk Cumhuriyetleri** konusuyla ilgili bilgilerin yer aldığı **Türkiye'nin Komşuları ve Türk Cumhuriyetleri** isimli 2 videoyu sisteme yüklüyorum.

Videoları Salı günü sabah derse gelene kadar izleyebilirsiniz.

Videoları dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın. Videolarla ilgili düşüncelerinizi de not defterinize not almayı unutmayın.

Ayrıca videolarla birlikte konuyla ilgili bilgilerin yer aldığı çalışma yapraklarını da sanal sınıfımıza yüklüyorum.

İzleyeceğiniz videolarda yer alan konularla ilgili soruların yer aldığı **Konu Testini** **Cuma günü Saat 16:00**'da yine buraya yükleyeceğim.

Hepinize iyi çalışmalar

Türkiye'nin Komşuları.mp4
Video

Türk Cumhuriyetleri.mp4
Video

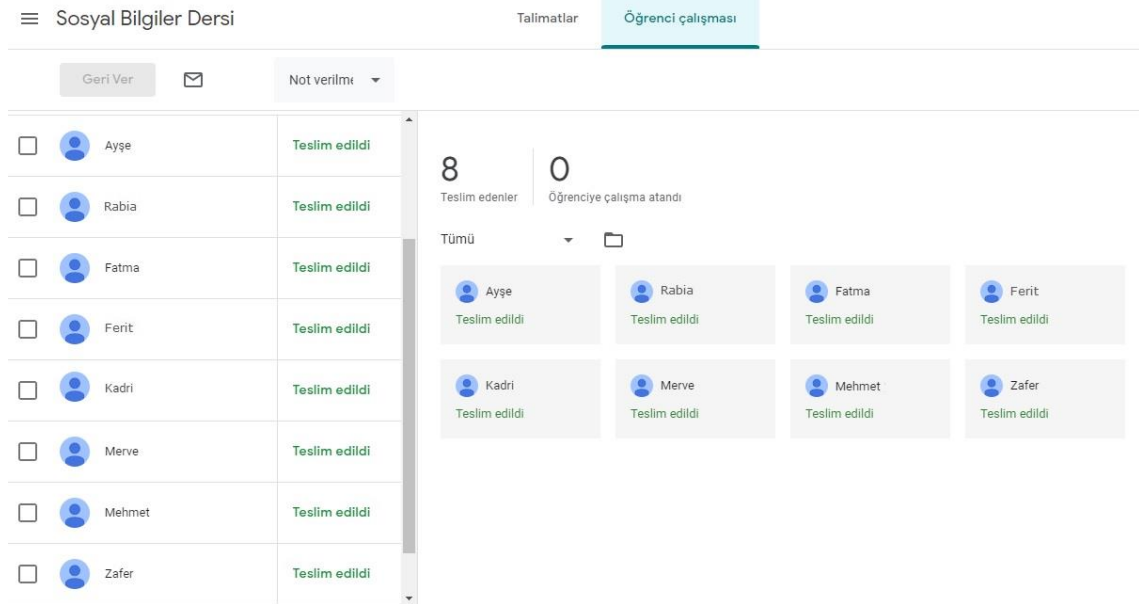
Türk Cumhuriyetleri.pdf
PDF

Türkiye'nin Komşuları.pdf
PDF

Görsel 4.25. 6. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

Araştırmacı öncelikle öğrencilerin sanal sınıfa yüklenen öğretim içeriğine erişim ve ödev teslim durumlarını gözlemlemiştir. Araştırmacının Google Classroom uygulaması

üzerinden öğrencilerin ödev hareketlerini izlediği öğrenci çalışma ekranına ait görüntü Görsel 4.26'daki gibidir

Görsel 4.26. 6. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıfta öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Görsel 4.26'da görüldüğü gibi bütün öğrenciler sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödevleri kendilerinden beklenen süre içerisinde teslim etmişlerdir. Araştırmacı öğrencilerin sanal sınıf uygulamasına yönelik yaşadıkları sorunların en aza indiğini gözlemlemiştir. Öğrenciler dile getirdikleri problemlerin internet erişimi ya da bilgisayar ve tablet kullanımıyla ilgili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin mobil cihazlar ve internet erişimiyle ilgili yaşadıkları sorunlara ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak değinilecektir.

Araştırmacı öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirilen etkinliklerden keyif aldıklarını gözlemlemiştir. Bu durum öğrenci günlüklerine de yansımıştır. Mehmet'in bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları yazmıştır (Ö.G.1, 02.05.2022):

“Evde en çok sevdiğim şey video izlemek. Bütün bilgileri videolardan öğreniyorum. Öğretmenimizin yüklediği bütün videolar çok güzel. Keşke bütün dersler videoyla yüklenseydi. O zaman bütün dersleri çok severdim.”

Öğrencilerin videolarla ilgili olumlu düşünceleri, araştırmacının öğrencilerle gerçekleştirdiği konuşamlara da yansımıştır. Bu konuda araştırmacı ve Rabia arasında gelişen bir diyalog şöyledir (G.N., 10.05.2022):

Rabia: Keşke videolar daha uzun olsa öğretmenim

Araştırmacı: Neden kısa olduğunu düşünüyorsun Rabia?

Rabia: Öğretmenim çok seviyorum çünkü

Araştırmacı: Dersin içeriğinde ne varsa onları anlatıyor videolar. Daha fazla uzarsa bu defa sıkılmaz mısınız?

Rabia: Ben hiç sıkılmam öğretmenim. İsterse yüz tane video olsun. Hepsini hemen izlerim

Araştırmacının yaptığı gözlemler, öğrencilerle gerçekleştirdiği görüşmeler ve incelediği öğrenci günlüklerinde yazılanlardan hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamaları için hazırlanan videoların öğrencilerin ilgisini çektiği söylenebilir.

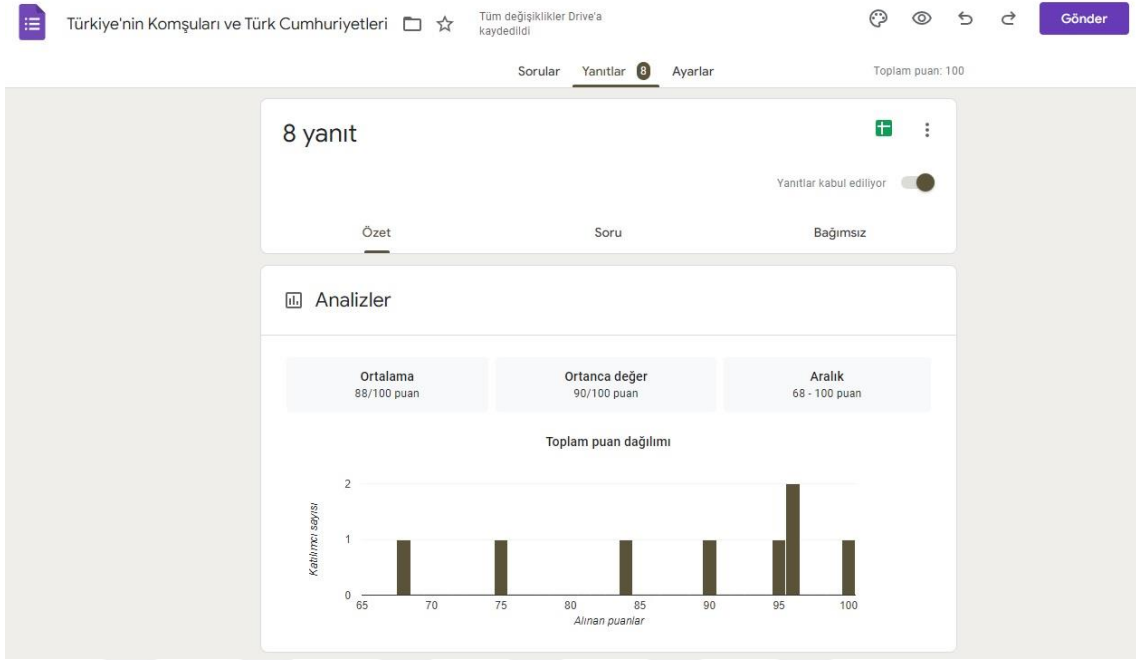
Araştırmacı TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf dışı etkinliklerinin gerçekleştirilebilmesi için oluşturulan sanal sınıf uygulamasının etkili bir araç olduğunu gözlemlemiştir. Öğrenciler sanal sınıf ortamını tıpkı gerçek bir sınıf ortamı gibi gördüklerini ifade etmişlerdir. Merve günlüğüne bu konuyla ilgili şunları yazmıştır (Ö.G., 8.05.2022):

“Google Classroom’un bizim sınıfımızdan bir farkı yok. Orada da ders yapabiliyoruz. Soru çözebiliyoruz. Sadece birbirimizi görmüyoruz.”

Bu bağlamda sanal sınıf uygulamasının TYEÖ modeline göre gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerinde kullanılabilecek etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Araştırmacı bir sonraki aşamada öğrencilerin sanal sınıf uygulamasına ait sohbet akış ekranını hafta boyunca kullanma durumlarını gözlemlemiştir. Öğrencilerin genel olarak sohbet akış ekranını kullandıkları belirlenmiştir. Öğrenciler sohbet akış ekranı üzerinden birbirleriyle iletişim kurmuş ve ödev tamamlama durumlarını bildirmişlerdir. Araştırmacının elde ettiği bu veriler sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin birbirleriyle iletişim krumalarına imkan tanıyan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmacı 6. uygulama haftasının sınıf dışı etkinliklerine ilişkin son olarak öğrencilerin komşularımız ve Türk cumhuriyetleri konu testini yanıtlama durumlarını incelemiştir. Araştırmacı gözlemlerinde öğrencilerin tamamının konu testini kendilerine tanımlanan süre içerisinde yanıtladıklarını belirlemiştir. Öğrencilerin yanıtlara ait Google Doküman uygulaması analizleri Görsel 4.27’de gösterildiği gibidir.

Görsel 4.27. Komşularımız ve Türk cumhuriyetleri konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

6. uygulama haftasının tamamlanmasının ardından araştırmacı komite üyeleri ile bir araya gelmiştir. Gerçekleştirilen toplantıda sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesine devam edilmesi kararlaştırılmıştır (K.T., 11.05.2022).

4.1.2.7. 7. sınıf dışı uygulama haftası

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin 7. ve son uygulama haftası 11–17 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı 7 Mayıs 2022 Çarşamba günü saat 18:00 itibarıyla hazırladığı öğretim içeriğini Google Classroom uygulaması üzerinden sanal sınıf ortamına yüklemiştir. Yedinci uygulama haftası için sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim içeriği Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretim etkinliğinin 7. haftasında sanal sınıf ortamına yüklenen öğretim materyalleri

Öğrenme Alanı / Konu	Öğretim Materyali
Küresel bağlantılar / Farklı kültürler – Dünya farklılıklarıyla güzel	Farklı ülkeler farklı kültürler konu anlatım videosu Ülkeleri ve kültürleri tanıyalım çalışma yaprağı Uzaklardan bir misafir etkinlik kâğıdı Farklı ülkeler farklı kültürler konu testi

Sanal sınıf ortamına yüklenen Farklı ülkeler farklı kültürler adlı animasyonlu ve sesli video 9 dakika 45 saniye uzunluğunda bilgilendirici bir içeriğe sahiptir. Ülkeleri ve

kültürleri tanıyalım isimli çalışma yaprakları öğretim programında yer alan farklı ülke ve kültürleri tanıtıcı bir içeriğe sahiptir. Uzaklardan bir misafir isimli etkinlik kâğıdı ise Japonya'dan Türkiye'ye gelen bir öğrenci ile onu ağırlayan bir Türk çocuğunun arasında geçen hikâyeyi tamamlayıcı öğeler içeren bir formdadır. Farklı ülkeler farklı kültürler konu testi ise Google Doküman uygulaması aracılığıyla oluşturulmuş farklı soru türlerine sahip 20 maddelik bir ölçme aracıdır. Görsel 4.28'de sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine ait talimat ekranı görüntüsü yer almaktadır.

Talimatlar

Öğrenci çalışması

Farklı Ülkeler Farklı Kùltürler

Can • 11 May

Teslim tarihi: 17 May

Herkese Merhaba,

Bu hafta Cuma günü Sosyal Bilgiler dersinde işleyeceğimiz **Farklı Ülkeler ve Farklı Kùltürler** konusıyla ilgili bilgilerin yer aldığı **Farklı Ülkeler Farklı Kùltürler** isimli videoyu sisteme yüklüyorum. Bu videonun yanında bu haftanın konusuyla ilgili bilgilerin yer aldığı ve sınıfta gerçekleştireceğimiz etkinliklere hazırlık yapmanızı sağlayacak **çalışma yapraklarını** da sisteme yüklüyorum. Son olarak da sisteme **Uzaklardan bir misafir** adlı çalışma yaprağını yüklüyorum.

Videoyu Cuma günü sabah derse gelene kadar izleyebilirsiniz. Videoyu dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın. Video ile ilgili düşüncelerinizi de not defterinize not almayı unutmayın.

Uzaklardan bir misafir isimli etkinlik kâğıdını da sizden istenen şekilde doldurduktan sonra sisteme yükleyebilirsiniz. İzleyeceğiniz videoda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı **Farklı Ülkeler Farklı Kùltürler Konu Testini** **Cuma günü saat 16:00**'da sanal sınıfımıza yükleyeceğim. Videoyu ve çalışma yapraklarını incelemeyi konu testini sakın çözmeyin.

Ayrıca hem sınıfta gerçekleştirdiğimiz çalışmalar hem de evde gerçekleştirdiğiniz çalışmalarla ilgili düşüncelerinizi size dağıttığım defterlere yazmayı sakın unutmayın.

Hepinize iyi çalışmalar

Farklı Ülkeler - Farklı Kùltürler...

Video

Etkinlik 1 - Uzaklardan Bir Mi...

Word

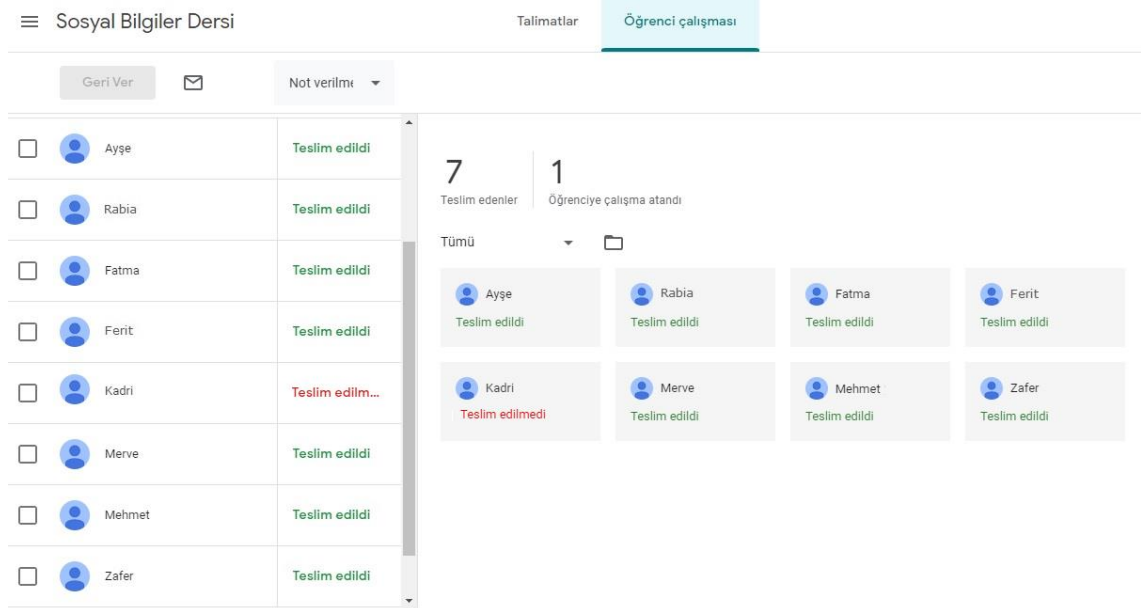
Ülkeleri ve Kùltürleri Tanıyalı...

Sıkıştırılmış Arşiv

Görsel 4.28. 7. uygulama haftasına ait google classroom ödev talimat ekranı görüntüsü

Geçerlik komitesinde (22.03.2022) alınan karar gereği araştırmacı sanal sınıf üzerinden yüklediği ödev içeriğinin öğrenciler tarafından erişildikten sonra birinci teslim tarihini sınıfta gerçekleştirilecek uygulamadan 2 gün önce yani ödev yükleme tarihini takip eden pazar günü olarak belirlemiştir. Bu kapsamda araştırmacı öğrencilerin sanal

sınıfa yüklenen öğretim içeriğine erişim ve ödev teslim durumlarını incelediğinde 15 Mayıs 2022 tarihi itibarıyla bir öğrencinin yüklenen ödevleri teslim etmediğini görmüştür. Araştırmacının 7. uygulama haftası öncesi Google Classroom uygulaması üzerinden öğrencilerin ödev hareketlerini izlediği öğrenci çalışma ekranına ait görüntü Görsel 4.29’da gösterilmiştir.

Görsel 4.29. 7. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıfta öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Bunun üzerine sanal sınıf uygulaması üzerinden öğrenci ile iletişime geçen araştırmacı bu durumu kendisini bildirmiştir. Araştırmacı ve öğrenci arasında sanal sınıf uygulaması üzerinden gerçekleşen iletişime ait ekran kaydı Görsel 4.30’da gösterilmiştir.

Görsel 4.30. 7. sınıf için uygulama haftası öncesi sanal sınıfta ortamı öğrenci çalışma ekranına ait görüntü

Araştırmacı ile Kadri arasında sanal sınıf uygulaması üzerinden gerçekleşen konuşmanın ardından öğrencinin ödev teslimini gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Ödev teslimini geç yapan Kadri ile araştırmacının sınıfta bu durumun nedenleri üzerine gerçekleştirdikleri konuşma şu şekildedir (G.N., 17.05.2022):

Araştırmacı: Ödevini neden zamanında teslim etmedin?

Kadri: Öğretmenim bu hafta abimin çok ödevi vardı. Bilgisayarı o kullanıyordu. Sonra da ben unuttum girmeyi.

Araştırmacı: Peki benim mesajımı nasıl gördün?

Kadri: Annemin telefonuna mesaj geldi öğretmenim.

Araştırmacı: Annenin telefonuna da uygulamayı yükledin mi?

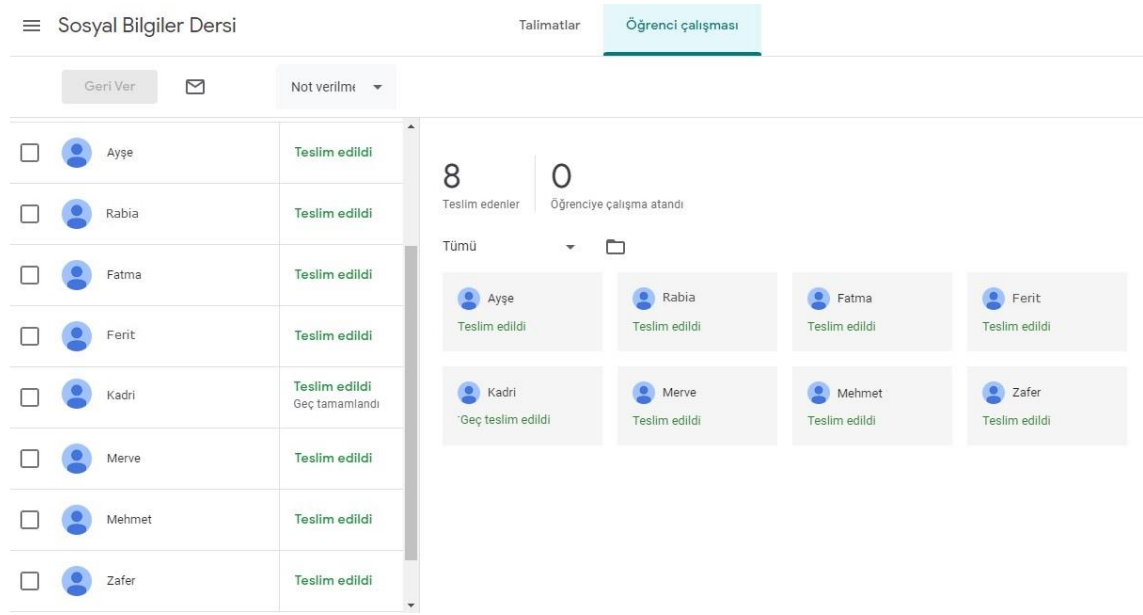
Kadri: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Peki mesajı görmeseydin ne olurdu? Ödevini yapmayı unutur muydun?

Kadri: Evet öğretmenim. Zaten unutmuştum.

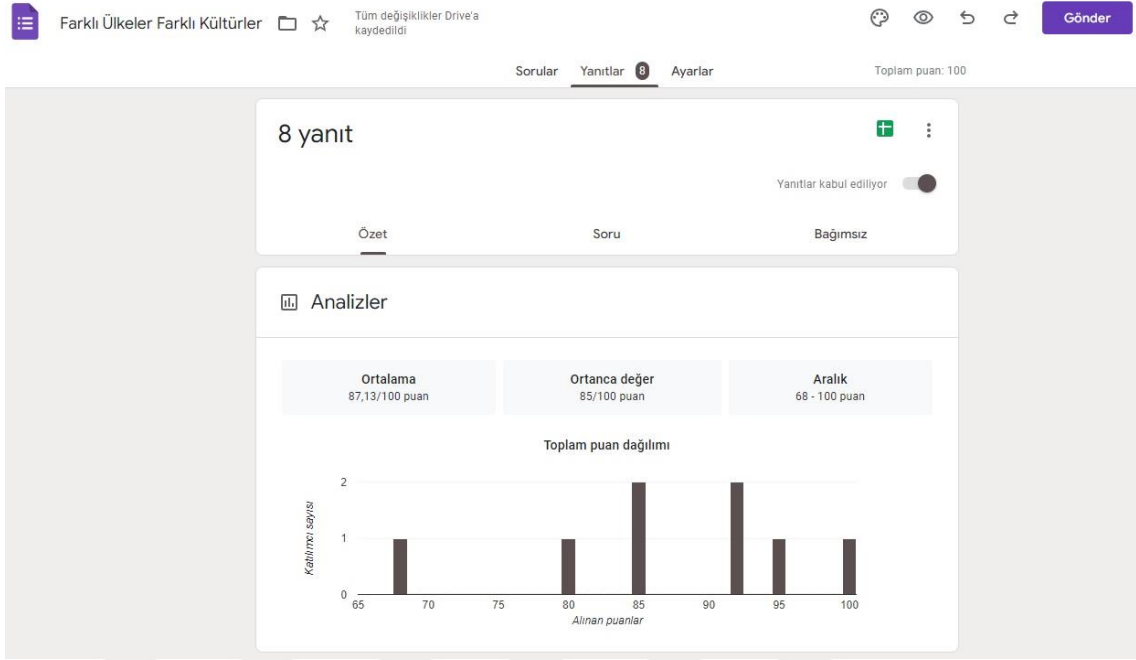
Yaşanan bu durumdan hareketle sanal sınıf uygulamasının araştırmacıya öğrencileri izleme ve geri bildirimde bulunma imkanı tanıdığı düşünülmektedir. Buna göre TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamaları için kullanılan sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirecekleri etkinliklere yönelik dönüt ve düzeltme imkanı tanıdığı söylenebilir.

Araştırmacı sınıfta gerçekleştirilecek öğretim etkinlikleri öncesinde Google Classroom uygulaması üzerinden öğrencilerin ödev hareketlerini izlediğinde bütün öğrencilerin sanal sınıf uygulamasına yüklenen ödevleri sınıfta gerçekleştirilecek etkinlikler öncesinde teslim ettiklerini gözlemlemiştir. Google Classroom uygulaması üzerinde oluşturulan sanal sınıfın öğrenci çalışma ekranına ait en son görüntü Görsel 4.31’de gösterilmiştir.

Görsel 4.31. 7. sınıf içi uygulama haftası öncesi sanal sınıf ortamı öğrenci çalışma ekranına ait son görüntü

Araştırmacı 7. uygulama haftasının sınıf dışı etkinliklerine ilişkin son olarak öğrencilerin farklı ülkeler farklı kültürler konu testini yanıtlama durumlarını incelemiştir. Araştırmacı gözlemlerinde öğrencilerin tamamının konu testini sınıfta gerçekleştirilecek uygulama öncesinde yanıtladıklarını belirlemiştir. Öğrencilerin yanıtlara ait Google Doküman uygulaması analizleri Görsel 4.32’de gösterildiği gibidir.

Görsel 4.32. Farklı ÷lkeler farklı kùltürler konu testi yanıtlarına ait analiz sonuçları

Sınıf dışı uygulama süreci, Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait son ders içeriğinin sanal sınıf ortamına yüklenmesi ve öğrencilerin 17 Mayıs 2022 Salı günü sanal sınıf ortamına yüklenen konu içeriğiyle ilgili sınıf içi uygulamaların gerçekleştirilmesi için sınıf ortamına gelmeleriyle birlikte tamamlanmıştır. Uygulamayı takip eden ilk komite toplantısında ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının sınıf dışında yürüt÷len etkinliklerinin sonlandırılmasına karar verilmiştir (K.T., 23.05.2022).

4.1.3. Sınıf içi etkinliklerin yürüt÷lmesi

Bir boyutuyla sınıf dışı ortamda gerçekleştirilen TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin bir diğer boyutu da sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının hazırladığı ve Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulan sanal sınıf uygulamasına yüklediği konu içeriğini çalışarak sınıf ortamına gelen öğrenciler, burada da çalıştıkları konularla ilgili etkinlikler gerçekleştirmişlerdir. Sınıf ortamında gerçekleştirilecek etkinliklerin ne şekilde yürüt÷leceğine ilişkin ayrıntılar komite toplantısı-1'de gündeme alınmış ve ayrıntılı bir yol haritası çıkartılmıştır. TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf içinde gerçekleştirilecek etkinliklerin

yürütülmesine ilişkin araştırmacı ve komite üyeleri arasında gerçekleşen konuşmaya ait bir bölüm şöyledir (K.T., 10.03.2022):

Araştırmacı: Ders içeriğini sanal sınıfa yükledikten sonra evde o içeriğe çalışacaklar. Konu testlerini çözecekler ve sonra sınıfa gelecekler. Sınıfta o içerikle ilgili bireysel ve grupta çalışabilecekleri etkinlikleri gerçekleştireceğiz.

Üye-1: Bütün etkinlikleri tasarladınız mı hocam.

Araştırmacı: Hocam toplam yedi hafta sürecek uygulama için bütün etkinlik planları hazır. Hangi hafta hangi sınıf içi etkinliği gerçekleştireceğimiz belli.

Üye-2: Sınıf içi etkinliklerin yürütülmesiyle ilgili genel bir çerçeve çizebilir misiniz hocam? Genel olarak süreç nasıl işleyecek.

Araştırmacı: İlk olarak öğrencilerin sanal sınıf dışı çalışmalarıyla ilgili sorular yöneltmek istiyorum ardından gerekli dönütleri vermeyi planlıyorum. Bu süreç yaklaşık 10 dakika kadar devam edecek. Ardından o haftaki konuyla ilgili ilk etkinliğe geçmeyi düşünüyorum. Her hafta üç ders saati için en az 3 etkinlik planladım. Bazı haftalar bu sayı artabilir. Üçüncü dersin son 10 dakikasını da gerek sınıf içi gerekse sınıf dışı etkinliklerin değerlendirilmesine ayırdım. Son olarak da evde bir sonraki uygulama haftası için yapacaklarını hatırlatarak sınıf içi etkinlikleri sonlandırmayı planlıyorum.

Üye-2: Hocam şu an için bu planlama uygun görünüyor. Zaten süreç içerisinde müdahale etme imkânımız var.

Üye-1: Hocam ilk hafta çok önemli. Aksayan yönleri görmemiz için iyi takip etmemiz gerekiyor. Bana göre de bu aşamada bu planlama uygun.

Araştırmacı: Tamam hocam.

4.1.3.1. 1. sınıf içi uygulama haftası

İlk sınıf içi etkinlikler 29 Mart 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamasının 1. haftasında sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.8’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. 1. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Etkin vatandaşlık /	En önemli haklarım	Grup
Ben çocuğum haklarım var	Buna hakkın var	Bireysel
	Çocuk haklarını tanıtıyoruz	Grup

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin ilk sınıf içi uygulama haftasında öğrencilerle üç farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. En önemli haklarım isimli ilk etkinlikte öğrenciler öncelikle gruplara ayrılırlar. Ardından araştırmacı tarafından dağıtılan etkinlik kâğıdına kendilerince en önemli gördükleri çocuk haklarını gerekçeleriyle birlikte

yazmaları istenir. Etkinliğin sonunda gruplar birer temsilci belirleyerek yazdıkları hakları diğer grup üyelerine sunarlar. Bu etkinliğin sonunda öğrencilerin çocuk haklarının tamamının eşit derecede önemli olduğunu kavramaları beklenir. Buna hakkın var isimli etkinlik, öğrencilerin izledikleri videolarda ve bir önceki ders kapsamında yaptıkları etkinlikte öğrendikleri çocuk haklarına ilişkin bilgi ve bilinç düzeylerini artırmayı amaçlamaktadır. Oku işaretle yaz, kaliteli yaşam, çocuklar çalıştırılmaz ve kimliğimi dolduruyorum şeklinde dört farklı bölümden oluşan bu etkinliği tamamlayan öğrenciler ardından çalışmalarını bireysel olarak sınıfa sunarlar. Çocuk haklarını tanıtıyoruz isimli etkinlik ise öğrencilerin grup halinde araştırmacı tarafından kendilerine dağıtılacak malzemelerle çalışarak hazırlayacakları bir afiş tasarlama çalışmasıdır.

Araştırmacı ilk etkinliğe geçmeden önce geliştirilen eylem planına bağlı kalarak öğrencilere evde izledikleri videolar ve ilgili diğer öğretici materyallerle çalıştıktan sonra anlamadıkları ve sormak istedikleri sorular olup olmadığını öğrenmek istemiştir. Araştırmacı dersten önce Google Classroom uygulaması üzerinden oluşturulan sanal sınıf ortamına ait verileri incelediğinde 3 öğrencinin yüklenen içeriğe erişim sağlamadığını belirlemiştir. Dolayısıyla bu öğrencilerden hiçbir şekilde dönüt alamamıştır. Bu durumla ilgili ayrıntılara sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesi başlığı altında yer verilmiştir. İçeriğe erişen 5 öğrencinin ise izledikleri videolar ve çalıştıkları diğer öğretici materyallerle ilgili not almadıklarını ve soru da sormadıklarını tespit etmiştir. Araştırmacı bu durumu günlüğünü şu şekilde not etmiştir (A.G., 29.03.2022):

“Dersin başlangıcında planlara uygun olarak öncelikle evde çalıştıkları videolar ve diğer çalışma araçları ile ilgili aldıkları notlar ve sormak istedikleri sorular üzerinden gitmeyi düşündüm. Ancak hiçbir öğrenci izledikleri videolarla ilgili not almamıştı. Öğrencilerden 3’ü zaten yüklenen içeriğe erişememişti. Geri kalan 5 öğrenci de not almamıştı. Bu durumda planladığım şekilde derse başlayamadım. Sanal sınıf uygulamasına erişemeyen öğrenciler için sınıfta bulunan akıllı tahtayı kullanarak sisteme yüklediğim videoyu açtım ve bütün öğrencilerin izlemesini sağladım. Bundan sonraki haftalarda benzer bir durumla karşılaşmamak için öğrencileri bu konuda harekete geçirecek adımlar atmam gerekiyor. Sanal sınıf uygulamasındaki içeriğe erişemeyen 3 öğrenci konu testini de çözememişlerdi. Bu yüzden konu testinin sorularının çözümlerini de gerçekleştiremedim. Bu konuları komite toplantısında gündeme getirmeyi planlıyorum.”

Bunun üzerine araştırmacı evde sanal sınıf uygulamasına erişemeyen öğrenciler için sınıfta bulunan akıllı tahtayı kullanarak konuyla ilgili hazırlanan videoyu izletmiştir. Bu durum öğrencilerin ders için hazırlanan ve sanal sınıfa yüklenen içeriğe istedikleri zaman ve mekânda erişebildiklerini göstermektedir.

Bütün öğrencilerin hazırlanan videoyu izlemelerinin sağlanmasından sonra sınıf içi etkinliklere geçilmiştir. Öğretmen etkinlikler boyunca öğrencilerin keyifli olduklarını ve eğlendiklerini gözlemlemiştir. Sanal sınıf ortamındaki içeriğe erişemeyen öğrencilerin erişen öğrencilere kıyasla daha tutuk oldukları gözlemlenmiştir. Araştırmacı bu konudaki görüşlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 29.03.2022):

“Etkinlikler son derece eğlenceli geçti. Sanal sınıfa yüklenen içeriğe erişemeyen öğrenciler diğerlerine oranla daha tutuk gözüktüler ama yine de etkinliklere katılım gösterdiler.”

Sınıf içi etkinliklerin eğlenceli olduğuna dair öğrenci görüşleri araştırmacı ve öğrenciler arasında yaşanan diyaloglara da yansımıştır. Bu konuda araştırmacı ve öğrenciler arasında yaşanan bir konuşmadan bir bölüm şöyledir (G.N., 29.03.2022):

Araştırmacı: Etkinliği (çocuk haklarını tanıtıyoruz) nasıl buldunuz?

Rabia: Çok güzeldi öğretmenim.

Merve: Evet öğretmenim çok güzeldi.

Araştırmacı: Güzel derken ne kastediyorsun mesela?

Merve: Eğlenceliydi öğretmenim.

Mehmet: Öğretmenim çok eğlenceliydi.

Araştırmacı öğrencilerin grup halinde gerçekleştirdikleri etkinliklerden memnun kaldıklarını belirlemiştir. Öğrenciler arkadaşlarıyla birlikte çalışmanın tek başına çalışmaktan daha eğlenceli olduğunu ifade etmişlerdir. Mehmet grup çalışmasına ilişkin olarak şunları söylemiştir (G.N., 29.03.2022):

“Birlikte çalışmak çok güzeldi öğretmenim. Beraber yapınca daha hızlı tamamladık. Çok eğlendik öğretmenim.”

Araştırmacı grupta yapılan etkinliklerde bazı öğrencilerin sorumluluk aldıklarını gözlemlemiştir. Öğrencilerden Ferit’in grupta gerçekleştirilen her iki etkinlikte de grup arkadaşlarını yönlendirdiği ve etkinliklerin sınıfa tanıtılmasında grup sözcülüğünü üstlendiği gözlenmiştir. Bu durum sınıf içinde grupta gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilere liderlik etme güdülerini harekete geçirme imkânı tanıdığı söylenebilir. Araştırmacının bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları yazmıştır (A.G., 29.03.2022):

“Grupa gerçekleştirilen etkinliklerde bazı öğrenciler ön plana çıkmıştır. Mesela Ferit hem afiş çalışmasında hem de en önemli haklarını etkinliğinde diğer arkadaşlarını yönlendirmiştir. Her iki etkinliğin sonunda da grup sözcülüğünü alarak ortaya çıkan ürünleri diğer grup üyelerine anlatmıştır. Grupa yapılan bu çalışmaların liderlik özelliği olan öğrencilerin bu becerilerini ortaya koymalarına imkân tanıdığını düşünüyorum.”

Etkinliklerin tamamlanmasının ardından sınıf içi etkinliklerin 1. haftası tamamlanmıştır. Sınıf içi öğrenci çalışmalarına ait kamera görüntüsü Fotoğraf 4.1’de gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.1. 1. sınıf içi uygulama haftası öğrenci etkinliklerine ait kamera ekranı görüntüsü

Sınıf için etkinliklerin ilkinin tamamlanmasının ardından araştırmacı komite üyeleri ile bir araya gelmiştir. Gerçekleştirilen toplantıda araştırmacı sınıf içi etkinliklerin yürütülmesine ilişkin karşılaştığı durumları komite üyelerine aktarmıştır. Bu durumlardan bir tanesi öğrencilerin sanal sınıf ortamı üzerinden çalışmaları gereken ödev içeriğine kesin olarak çalışıp çalışmadıklarını bilmenin mümkün olmamasıdır. Araştırmacı, öğrencileri kesin olarak takip edemiyor olmanın uygulamanın güvenilirliğini düşürebileceğini düşünmüştür. Öğrencilerin sınıf dışındaki çalışmalarını takip etmenin bir yolunu bulmak için konuyu komite toplantısında gündeme getirme kararı alan araştırmacının bu konuda komite üyeleri ile arasında gerçekleşen konuşma şöyledir (K.T., 30.03.2022):

Araştırmacı: Sanal sınıf ortamına yüklediğim ödev içeriğine çalışıp çalışmadıklarını uygulama üzerinden kesin olarak öğrenemiyorum. “Ödevi Tamamladım” butonuna bastıkları anda içeriğe çalışmış görünüyorlar ama bu çok sağlıklı bir takip yöntemi değil. Sınıf dışı çalışmaları takip edebileceğimiz bir yöntem ihtiyacımız var.

Üye-2: Not tutabilirler hocam. Onlardan çalışmalarıyla ilgili notlar almalarını isteyebiliriz. Böylece nelere çalıştıklarını izlemiş oluruz.

Araştırmacı: Olabilir hocam. En mantıklısı bu gibi görünüyor.

Üye-2: Çünkü haklısınız. Çalışmadan gelme ihtimalleri var. Butona basmanın yeterli olduğunu keşfederlerse bu yola başvurabilirler.

Üye-1: Not alsınlar hocam. Siz onlara hatırlatırsınız not almaları gerektiğini. Böylece not alarak gelirler. Dersin giriş bölümünde kısaca bu notlara değinirsiniz. Geri dönütte almış olurlar. Takip etmiş oluruz.

Araştırmacı: Olabilir hocam. Videolara hatırlatıcılar ekleyebilirim. En mantıklı yol bu.

Komite toplantısında gündeme gelen bir diğer konu, sanal sınıf ortamına yüklenen ve öğrenciler tarafından sınıf dışı ortamda çözülen konu testlerine ilişkin dönütlerin sınıf ortamında gerçekleştirilecek etkinliklerin hangi aşamasında verilmesidir. Araştırmacı bazı öğrencilerin konu testinden istenilen düzeyde başarı sağlayamadıklarını gözlemlemiştir. Komite üyeleri bu durumun temel nedeninin sanal sınıf ortamına yüklenen ders içeriğinin yeteri kadar tekrar edilmemiş olmasından kaynaklanmış olabileceğini ifade etmişlerdir. Komite toplantısında öğrencilerin sanal sınıf ortamına yüklenen içeriği yeteri kadar tekrar etmeleri için gerekli adımların atılmasına yönelik bazı kararlar almışlardır. Sınıf içi etkinliklerin yürütüldüğü aşamada da konu testlerine ilişkin dönütlerin verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmacı ve komite üyeleri konu testine ilişkin çözümlerin ve dönütlerin sınıf içi etkinliklerin tamamlanmasının ardından dersin son bölümünde yapılması gerektiğini kararlaştırmışlardır. Araştırmacı komite toplantısında alınan kararları toplantı sonrası karar defterine işlemiştir.

4.1.3.2. 2. sınıf içi uygulama haftası

Sınıf içi etkinliklerin ikinci uygulaması 5 Nisan 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. 2. uygulama haftasında sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.9’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. 2. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Etkin vatandaşlık / Sorumluluk üstleniyorum	Kim haklı?	Grup
	Sorumluluklarımı değerlendiriyorum	Bireysel
	Nereye ait?	Grup
	Sorumluluk mu hak mı?	Bireysel

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin üçüncü sınıf içi uygulama haftasında öğrencilerle dört farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. “Kim haklı?” isimli ilk etkinlik, öğrencilerin bir gazete haberi çerçevesinde kendilerine dağıtılan etkinlik kâğıtlarıyla çalışmalarını gerektiren bir etkinliktir. Gruplara ayrılan öğrenciler gazete haberinde belirtilen durum üzerinden birlikte karar vererek çıkarımlarda bulunurlar. Çıkarımlarını

kendilerine dağıtılan etkinlik kâğıdına yansıtan grup üyeleri son olarak birer temsilci belirleyerek çalışmalarını diğer grup üyelerine sunarlar. Bu etkinliğin sonunda bütün öğrencilerin sorumlu davranış gösteren bir bireyin gazete haberindeki olay karşısında nasıl davranması gerektiğine yönelik ortak bir kanıya varmaları beklenir. “Sorumluluklarımı değerlendiriyorum” isimli etkinlik, öğrencilerin aile ve okul yaşamlarında sergilemeleri gereken sorumlulukları ve bu sorumlulukları ne düzeyde yerine getirdiklerini belirlemeyi amaçlayan ve toplam 27 maddeden oluşan bir etkinliktir. Öğrencilerden 4 farklı sorumluluk düzeyini ifade eden emojilerden kendilerine en uygun olanı ilgili sorumluluk ifadesinin karşısına çizmeleri istenmektedir. “Nereye ait?” isimli etkinlik öğrencilerin grup halinde gerçekleştirecekleri bir yarışma etkinliğidir. Öğrenciler gruplara ayrılır ve kendilerine üzerinde kişisel, aile ve toplum yazılı karton levhalar dağıtılır. Ardından araştırmacı sınıfın geneline yüksek sesle bir sorumluluk ifadesi söyler. Her grup kendilerine tanınan süre içerisinde birlikte tartışarak araştırmacı tarafından seslendirilen sorumluluk ifadesinin hangi alanla ilgili olduğuna karar verir ve grup sözcüsü süre bitiminde elinde o alana ait ifadenin yazılı olduğu levhayı kaldırır. Etkinlik sonunda en fazla doğru yanıt veren grup etkinliğin galibi olur. “Sorumluluk mu hak mı?” isimli son çalışma ise öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirecekleri bir etkinliktir. Araştırmacı tarafından öğrencilere sorumluluklara ilişkin 12’si görsel 12’si de açıklayıcı ifadelerden oluşan 24 maddelik bir çalışma yaprağı dağıtılır. Öğrenciler her bir maddenin hak mı yoksa sorumluluk mu ifade ettiğini kendilerine dağıtılan boyalı kalemlemlerle belirlerler. Verilen ifade bir çocuk hakkını belirtiyorsa ifadenin karşısındaki kutucuğu maviye, sorumluluk ifade ediyorsa ifadenin karşısındaki kutucuğu kırmızıya boyarlar. Etkinlik, öğrencilerin yanıtlarını diğer arkadaşlarına sunmalarının ardından sonlandırılır.

Araştırmacı, ilk dersin başlangıcında eylem planına uygun olarak öğrencilere sanal sınıf ortamı üzerinden çalıştıkları konuyla ilgili aldıkları notlar ve yöneltmek istedikleri sorular olup olmadığını öğrenmek istemiştir. Bütün öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden çalıştıkları konuyla ilgili notlar aldıkları, bazı öğrencilerin de sorular hazırladıkları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin sanal sınıf ortamına yüklenen içerikle ilgili not alma davranışı geliştirmelerinde, komite toplantısında alınan karar gereği videoların içeriğine eklenen uyarıcıların etkili olduğu söylenebilir. Araştırmacı bu görüşün destekleyen gözlemlerini günlüğü şöyle not etmiştir (A.G. 05.04.2022):

“Bütün öğrenciler ilk derste kendilerine dağıttığım defterlere notlar almışlardı. Notların geneli konuya ilişkin özet ifadelerden oluşmaktaydı. Birkaç öğrencinin notları arasında

sorular da yer alıyordu. Bir önceki haftayla kıyasladığımda oldukça iyi bir gelişme bu. Bu durumun oluşmasında sanal sınıf uygulaması üzerinden yaptığım hatırlatmanın ve videolara eklediğim uyarıcıların etkili olduğunu düşünüyorum.”

Araştırmacı tarafından öğrencilerin aldıkları notlara gerekli dönütler verildikten sonra sınıf içi etkinliklerin uygulanmasına geçilmiştir. Sınıf içi etkinliklerin gerçekleştirildiği süre boyunca öğrencilerin etkinliklere katılım gösterdikleri gözlemlenmiştir. Özellikle grupla gerçekleştirilen öğrenme yaşantılarında bütün öğrencilerin süreç boyunca etkin bir biçimde faaliyet gösterdikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin öğretim süreçlerine etkin olarak katılım göstermelerine imkân tanıdığı ifade edilebilir. Araştırmacı bu konudaki gözlemlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 05.04.2022):

“Öğrenciler derste çok istekliydiler. Bütün etkinliklere etkin katılım gösterdiler. İlk haftaya oranla çekingenliklerini de üzerlerinden atmışlardı. Benimle ve diğer arkadaşlarıyla daha fazla iletişim halindeydiler. Gerek bireysel gerekse grupla gerçekleştirilen etkinliklerde bütün öğrencilerin sürece katılım gösterdiklerini gözlemledim.”

Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrenciler arasında akran öğrenimine imkân verdiğini belirlemiştir. Öğrenciler özellikle grupla gerçekleştirdikleri etkinliklerde birbirlerine sorular yöneltmek için yardım almışlardır. Nereye ait? etkinliği sırasında araştırmacı tarafından yöneltilen sorulara grup üyelerinin bir arada tartışarak karar verdikleri görülmüştür. Bu esnada bazı öğrencilerin hatalı yanıtlar verdikleri ancak grubun diğer üyelerinin bu hataları düzelttikleri gözlemlenmiştir. Söz konusu etkinlik sırasında Ayşe, Fatma, Rabia ve Merve’nin oluşturduğu gurubun üyeleri arasında gerçekleşen bir diyalog şöyledir (G.N., 05.04.2022):

Araştırmacı: Odamızı toplamak hangi alana ait bir sorumluluktur?

Ayşe (Grup sözcüsü): Odamızı toplamak ailemize ait sorumluluktur.

Rabia: Hayır. Kişisel sorumluluktur. Çünkü odamızdan biz sorumluyuz.

Fatma: Evet kişisel.

Rabia: Evet Ayşe.

Ayşe: Tamam. Öğretmenim kişisel bir sorumluluk.

TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilere arkadaşlarıyla iş birliği yapma imkânı verdiğini görülmüştür. Araştırmacı grupla yapılan etkinliklerde öğrencilerin iş bölümü yaptıklarını gözlemlemiştir. Bu sayede her öğrenci grubun bir üyesi olarak grup tarafından kendisi için tanımlanan görevleri yerine getirmeye

çalışmıştır. Araştırmacının bu yöndeki görüşlerini yansıttığı günlük notları şöyledir (A.G., 05.04.2022):

“Nereye ait? etkinliği için öğrencilerin dörderli iki gruba ayrılmasını söyledim. Grup üyelerinin kimler olacağına da kendilerinin karar vermelerini istedim. Öğrenciler 4'er kişilik iki gruba ayrıldılar. Ardından etkinliğin nasıl gerçekleştirileceğini anlattım ve bir tane grup sözcüsü belirlemelerini istedim. Öğrenciler grup sözcüsü olacak arkadaşlarını seçerken birbirlerinden fikir aldılar ve en sonunda bir kişide karar kıldılar. Etkinlik süreci boyunca grupları oluşturan öğrenciler bir arada çalışarak ve fikir alışverişinde bulunarak işbirliği içerisinde çalıştılar.”

Araştırmacı grupla gerçekleştirilen etkinliklerde bazı öğrencilerin diğerlerine oranla daha fazla sorumluluk aldıklarını gözlemlemiştir. Özellikle grup sözcüsünün belirlenmesi aşamasında bazı öğrencilerin diğerlerine göre daha istekli oldukları görülmüştür. Araştırmacı Nereye ait? etkinliği sırasında gözlemlediği ve bu yöndeki görüşlerini destekleyen görüşlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 05.04.2022):

“Mehmet ve Ayşe etkinlik esnasında ön plana çıktılar. Ben her grubun birer sözcü belirlemesi gerektiğini söylediğimde bu iki öğrenci öncelikle parmak kaldırdı. Ben bu kararı benim değil grup olarak almaları gerektiğini belirttiğimde bu öğrenciler grup sözcüsü olmak istediklerini diğer arkadaşlarına da ifade ettiler. Özellikle Mehmet bu konuda çok istekli göründü. Gruptaki diğer arkadaşlarına grup sözcüsü olmak istediğini ısrarla belirtti. Mehmet ve Ayşe'nin bu yöndeki talepleri grup üyeleri tarafından olumlu karşılandı. Sınıf içindeki etkinliklerin sorumluluk almak isteyen öğrenciler için uygun bir ortam oluşturduğunu düşünüyorum.”

Araştırmacı, Mehmet ile gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmede bu konuyu gündeme getirmiştir. Görüşmede Mehmet, derslerde katılım göstermeyi çok sevdiğini, grup çalışmalarının da kendisine bu konuda fırsat sunduğunu ifade etmiştir. Araştırmacı ve Mehmet arasında gerçekleşen görüşmede bu konuyla ilgili gelişen diyalog şöyledir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sınıfta grup olarak yaptığımız etkinlikler oldu. Bu etkinliklerde senin genellikle grup sözcüsü olduğunu gözlemledim. Bunu isteyerek mi tercih ettin?

Mehmet: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Neden böyle bir isteğin oldu?

Mehmet: Derslere katılmayı seviyorum öğretmenim.

Araştırmacı: Bütün derslerde böyle katılım gösteriyor musun?

Mehmet: Evet öğretmenim ama bu derse daha çok katıldım.

Araştırmacı: Neden bu derse daha çok katıldın?

Mehmet: Öğretmenim daha güzeldi. Mesela birlikte çalıştık. Arkadaşlarımızla beraber etkinlikler yaptık.

Araştırmacı: Bireysel yapılan etkinlikleri mi daha fazla seviyorsun grupla yapılanları mı?

Mehmet: Grupla öğretmenim.

Araştırmacı: Neden Peki?

Mehmet: Öğretmenim grupla olunca daha istekli oluyorum.

Gerek araştırmacının gözlemleri gerekse öğrencilerle gerçekleştirilen görüşme bulguları dikkate alındığında grupla gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin öğrencilerin sorumluluk almalarına olanak tanımaktadır. TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamaları kapsamında gerçekleştirilen sınıf içi etkinliklerin öğrencilerin grupla çalışmalarına imkân verdiği düşünüldüğünde, bu modele dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilere sorumluluk alma fırsatı sunduğu söylenebilir.

Araştırmacı sınıf içi etkinliklerin başlangıcında öğrencilerden sanal sınıf ortamında izledikleri videonun ardından akıllarına takılan ve sormak istedikleri konular not almalarını istemiştir. Öğrenciler aldıkları soruları dersin ilk bölümünde araştırmacıya yöneltmişlerdir. Araştırmacı öğrencilerden gelen sorularla ilgili gerekli dönüt ve düzeltmeleri gerçekleştirmiştir. Benzer bir uygulama da dersin son bölümünde yine sanal sınıf ortamına yüklenen konu testine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Her bir öğrencinin teste verdikleri yanıtlar ve bu yanıtlara ilişkin dönüt ve düzeltmeler araştırmacı tarafından sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Sınıf içi etkinliklerin başlangıç ve dersin sonuç kısımlarında gerçekleştirdiği bu uygulamalardan yola çıkarak TYEÖ modeli dayalı öğretim uygulamasının öğrencilerin eksik ya da yanlış öğrenmelerine dönüt verilebilmesine imkân tanıdığı söylenebilir. Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları kaydetmiştir (A.G., 05.04.2022):

“Dersin girişinde öğrencilerin aldıkları notları aktarmalarını istedim. Aralarından bazıları konuyla ilgili alınmış notlardı. Bazı öğrenciler ise akıllarına takılan konularla ilgili sorular hazırlamışlardı. Öğrencilerin sorularını yanıtladım. ...dersin son bölümünde konu testlerinin çözümünü gerçekleştirdim. Google Forms uygulaması üzerinden öğrencilerin test sonuçlarını ayrı ayrı görüntüledim. Her öğrencinin yapmış olduğu hataları bütün sınıfla birlikte değerlendirdim. Bu sayede öğrenciler yapmış oldukları hataları görmüş ve düzeltmiş oldular. Ben ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı öğretim uygulamasının öğrencilere dönüt sağlamama imkân verdiğini düşünüyorum.”

Araştırmacının öğrencilerle gerçekleştirdiği görüşmelerde öğrenciler, konu testlerine yönelik olarak sınıfta gerçekleştirilen uygulamaların onların yapmış oldukları hataları görebilmelerine ve gidermelerine imkân verdiğini söylemişlerdir. Araştırmacı ve Merve arasında gerçekleştirilen görüşmede bu konuyla ilgili olarak şöyle bir diyalog gerçekleşmiştir (Merve görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Konu testlerini sınıfta gözden geçirmemizle ilgili neler düşünüyorsunuz?

Merve: Öğretmenim çok güzeldi.

Araştırmacı: Hangi anlamda güzeldi?

Merve: Öğretmenim mesela yeniden gözden geçiriyorduk. Yanlışlarımızı siz bize söylüyordunuz. Öğrenmiş oluyorduk.

Araştırmacı sınıf içi etkinliklerin tamamlanmasının ardından süreci sonlandırmıştır. Sınıf içi öğrenci çalışmalarının 2. haftasına ait bir görüntü Fotoğraf 4.2’de gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.2. 2. sınıf içi uygulama haftası “Nereye ait?” etkinliğine ait uygulama çalışması

TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamasının sınıf içi etkinliklerin 2. haftasının tamamlanmasının ardından araştırmacı komite üyeleri ile bir araya gelmiştir (K.T., 07.04.2022). 2. uygulama haftasında gerçekleştirilen sınıf içi etkinliklerle ilgili olarak komite üyelerine bilgi veren araştırmacı, bir önceki komite toplantısında alınan kararlara göre oluşturulan yeni eylem planının başarılı sonuçlar verdiğini dile getirmiştir. Komite üyeleri de araştırmacının görüşleri doğrultusunda sınıf içi etkinlikler için tasarlanan eylem planına uygun olarak etkinliklerin sürdürülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Komite toplantısında alınan kararlar araştırmacı tarafından karar defterine (Tablo 3.4) not edilmiştir. Komite toplantısının ardından araştırmacı günlüğüne şunları not etmiştir (A.G., 07.04.2022):

“5. Geçerlik komitesini bugün topladık. Toplantı oldukça olumlu geçti. Bir önceki hafta aldığımız kararların uygulamaya olumlu yansıdığı komite üyelerine aktardım. Komite üyeleri eylem planlarına sadık kalmam gerektiğini ifade ettiler. Süreç şu ana kadar olumlu ilerliyor.”

4.1.3.3. 3. sınıf içi uygulama haftası

Sınıf içi etkinliklerin üçüncü uygulaması Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda uygulanan ara tatil uygulaması nedeniyle bir hafta aranın ardından 19 Nisan 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. 3. uygulama haftasında sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.10'da gösterilmiştir.

Tablo 4.10. 3. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Etkin vatandaşlık /	Kulüp kuruyoruz	Grup
Eğitsel ve sosyal etkinliklere katılıyorum	Hikâyeyi tamamliyorum	Bireysel
	Kulüp Bulmaca	Bireysel

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin üçüncü sınıf içi uygulama haftasında öğrencilerle üç farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. “Kulüp kuruyoruz” isimli ilk etkinlikle, öğrencilerin kurulmasını düşündükleri eğitsel bir kulüp için grup halinde çalışarak ortak bir fikir üzerinde karar kılmaları amaçlanmaktadır. Öğrenciler her bir gruba dağıtılan etkinlik kâğıdına kurmayı düşündükleri kulübün ismini, logosunu, kulübün amacını, gerçekleştirmeyi planladıkları etkinlikleri ve kulübe katılmayı isteyen öğrencilerde aradıkları özellikleri yazarlar. Etkinlik her grubun, kurulması planlanan kulübün özelliklerini diğer grup üyelerine tanıtmasıyla sonlandırılır. “Hikâyeyi tamamliyorum” isimli etkinlik, kitap okumayı seven ve derslerinde başarılı olan bir öğrencinin okulun ilk günlerinde en yakın arkadaşının isteğiyle bir sosyal kulübe dâhil olması ve sonrasında başından geçenleri anlatan ve anlatımın bir bölümünde hikâyenin yarıda kesilerek hikâyenin sonunu öğrencilerin tamamlamaları istenen bir çalışmadır. Öğrenciler etkinlik boyunca bireysel olarak çalışırlar. Öğrencilerin hikâyeye bir başlık bulmaları ve etkinlik kâğıdında ayrılan bir bölüme hikâyeyi anlatan bir resim çizmeleri istenir. Öğrencilerin hikâyeyi tamamlamalarının ardından tamamladıkları bölümü diğer arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir. Etkinliğin sonunda her öğrencinin tamamladığı bölüm üzerinden hareketle sınıftaki diğer öğrencilerin kendi görüşlerini ifade etmeleri beklenir. Her bireyin kendi istek ve ihtiyaçları doğrultusunda sosyal kulüplere üye olmasının daha sağlıklı sonuçlar doğuracağına ilişkin görüş birliğine varılmasının ardından etkinlik sonlandırılır. “Kulüp bulmaca” isimli son çalışma ise içeriğinde okullarda gerçekleştirilebilecek bazı eğitsel sosyal etkinliklere ilişkin kulüp isimlerinin gizlendiği sözcük avı türünde bir bulmaca etkinliğidir. Bulmacada 17 tane eğitsel sosyal kulüp ismi gizlenmiş halde

bulunmaktadır. Bulmacaya gizlenen kulüplerin açıklamaları da etkinlik kâğıdının alt tarafında verilmiştir. Öğrenciler bir taraftan tanımlamaları okurken diğer taraftan da bulmacaya gizlenmiş kulübü bulmaya çalışırlar. Öğretmen öğrencilerden bulmacayı bireysel olarak çözmelerini ister. Bütün öğrencilerin verilen sürede dağıtılan etkinlik kâğıdındaki bulmacada gizlenmiş kulüp adlarını bulmalarının ardından öğretmen bir kez de akıllı tahtaya yansıttığı bulmaca üzerinde öğrencilerin buldukları kulüp isimlerini işaretlemelerini ister. Bulmacaya gizlenmiş bütün kulüplerin isminin belirlenmesinin ardından etkinlik tamamlanır.

Araştırmacı eylem planlarına uygun olarak hareket ederek dersin giriş bölümünde öğrencilerin evde gerçekleştirdikleri çalışmalarla ilgili aldıkları notlara dönütler vermiştir. Ardından ders planında yer alan etkinlikler öğrencilerle birlikte gerçekleştirmiştir. Son olarak da sanal sınıf ortamına yüklenen konu testine her öğrencinin verdikleri yanıtlar gözden geçirilmiş, gerekli dönüt ve düzeltmeler yapılarak etkinlik sonlandırılmıştır.

Araştırmacı, öğrencilerin sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerden keyif aldıklarını gözlemlemiştir. Öğrenciler yapılan etkinlikler esnasında eğlendiklerini dile getirmişlerdir. Araştırmacı ve öğrenciler arasında Kulüp bulmaca etkinliği esnasında geçen ve öğrencilerin keyif aldıklarını ifade ettikleri görüşleri şöyledir (G.N., 19.04.2022):

Araştırmacı: Etkinliği nasıl buldunuz arkadaşlar?

Merve: Çok güzeldi öğretmenim. Bir daha yapalım.

Rabia: Evet öğretmenim çok güzeldi. Tekrar oynayalım.

Kadri: Öğretmenim çok eğlenceliydi.

Ayşe'de TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sınıf içi etkinliklerin diğer derslerle karşılaştırdığında oldukça eğlenceli olduğunu dile getirmiştir. Araştırmacı ve Ayşe arasında bu konuya yönelik olarak gelişen diyalog şöyledir (G.N., 19.04.2022):

Ayşe: Öğretmenim keşke diğer derslerde böyle olsa.

Araştırmacı: Nasıl olsa?

Ayşe: Eğlenceli

Araştırmacı: Diğer dersler eğlenceli değil mi?

Ayşe: Öğretmenim onlar da güzel ama bu ders gibi değil.

Araştırmacı: Neden?

Ayşe: Öğretmenim orada hep ders işliyoruz. Yazı yazıyoruz.

Araştırmacı: Burada da ders işliyoruz.

Ayşe: Evet ama daha fazla eğleniyoruz.

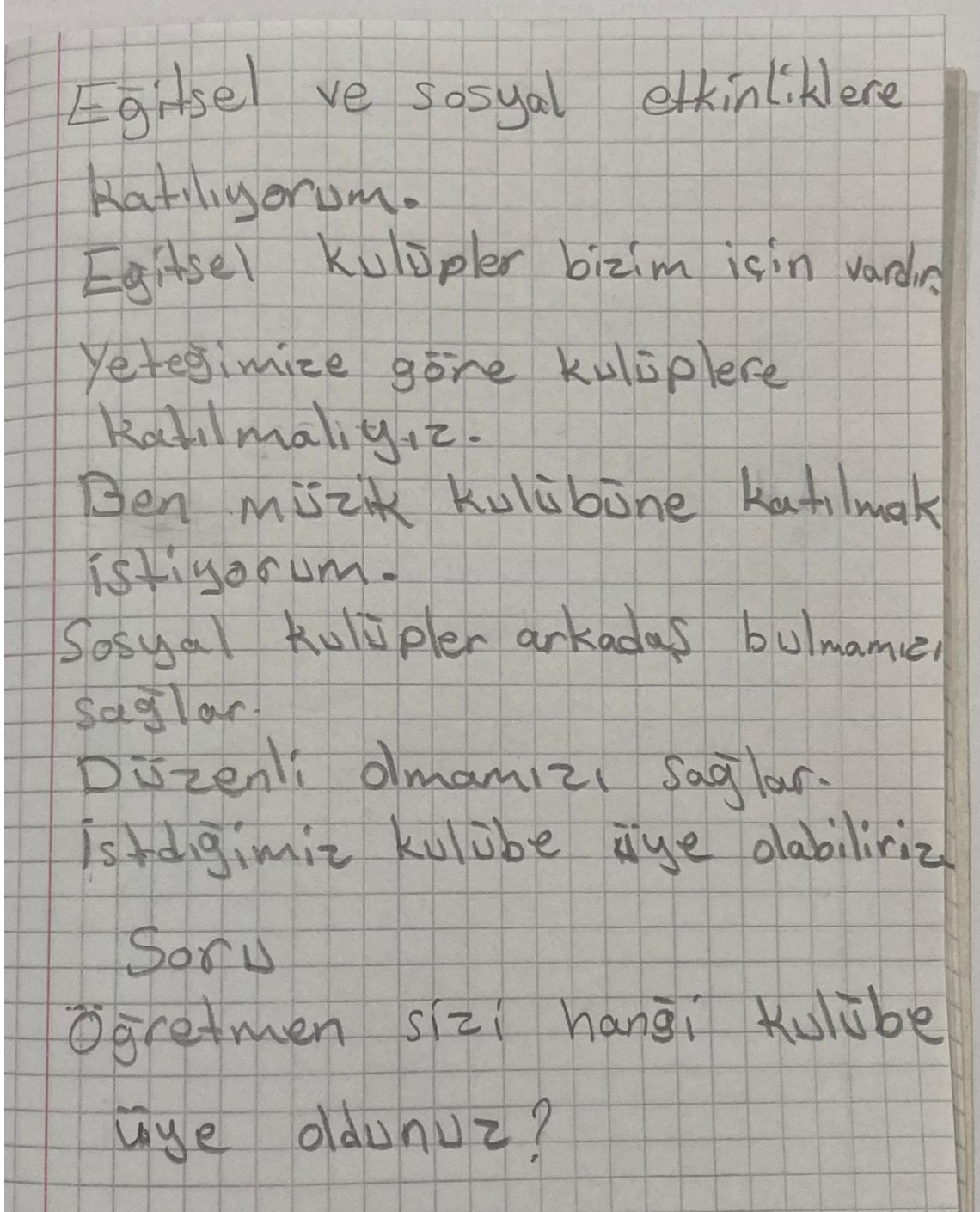
Bu görüşlerden yola çıkarak, TYEÖ modeline dayalı olarak tasarlanan sınıf için öğretim etkinliklerinin öğrencilerin öğretim süreçlerinden keyif almalarını sağladığı söylenebilir.

Araştırmacı sınıf içinde gerçekleştirdiği etkinlikler süresince öğrencilerden kaynaklanabilecek herhangi bir sınıf içi disiplin sorununun yaşanmadığını gözlemlemiştir. Araştırmacı bu durum TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının gerçekleştiği her iki boyutla ilgili olabileceğini düşünmektedir. Buna göre TYEÖ modeline dayalı eğitim uygulamalarının bir boyutu sınıf dışında gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bu boyutta öğrenciler sınıf içinde gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili konulara hazırlanarak gelmektedirler. Öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgilere sahip olduklarından sınıf ortamında gerçekleştirilecek etkinliklere daha kolay odaklanabilmektedirler. Bir diğer boyut ise sınıf içi etkinlikler boyutudur. Bu boyutta da öğrenciler bireysel ya da grup halinde çalışabilecekleri etkinliklere katılmaktadırlar. Öğrenciler bu etkinlikleri keyif alarak gerçekleştirdikleri için dikkat dağınıklığı ya da sıkılma gibi davranışları göstermemektedirler. Bu nedenlerle araştırmacı sınıf ortamında öğrencilerden kaynaklı disiplin sorunlarıyla karşılaşmamıştır. Araştırmacının bu konudaki görüşlerine dayanak oluşturabilecek ifadeleri şöyledir (A.G., 19.04.2022):

“Geride kalan üç hafta boyunca sınıf içi etkinlikler süresince hiç disiplin problemleriyle karşılaşmadım. İlk hafta sanal sınıf ortamına yüklenen içeriğe erişmeyen öğrenciler vardı. Onların ders süresince diğer arkadaşlarına oranla daha pasif davranmalarının dışında üç hafta boyunca bütün öğrenciler sınıf içi etkinliklere etkin olarak katılım gösterdiler. Dersi dinlememe ya da ders esnasında problem yaratabilecek davranışta bulunma gibi bir durumla karşılaşmadım. Bunun bir nedenini öğrencilerin derse hazırlanarak gelmeleri olarak görüyorum. Konuya hâkim oldukları için derse odaklanabiliyorlar. Bana göre bir diğer neden de sınıf içi etkinliklerin uygulama biçimi. Öğrenciler sınıfta bireysel ya da grupla çeşitli eğitsel etkinlikler gerçekleştiriyorlar. Bu durum onlar için son derece eğlenceli oluyor. Bu nedenle sınıftaki etkinliklerden keyif alıyorlar. Disiplin sorunu yaşamamanın en temel nedenlerini bunlar olarak görüyorum.”

Araştırmacı, öğrencilerin derste işlenecek konuyla ilgili gerekli bilgi düzeyine sahip olarak geldiklerini belirlemiştir. Araştırmacının bu yöndeki görüşlerini destekleyen bulgulardan bir tanesi, öğrencilerin tamamının derse sanal sınıf ortamı üzerinden çalıştıkları içerikle ilgili not tutarak geliyor olmalarıdır. Öğrencilerin aldıkları notların konuyla ilgili önemli noktalar ya da anlamadıkları durumlarla ilgili sorular olduğu görülmüştür. Bu durum öğrencilerin derse ve hazırlanarak geldiklerinin bir göstergesi olarak yorumlanmıştır. Mehmet’in Eğitsel ve Sosyal Etkinliklere Katılıyorum konusuyla

ilgili sanal sınıf ortamı üzerinden gerçekleştirdiği çalışmanın ardından aldığı notlar Görsel 4.33'te verilmiştir.

Görsel 4.33. Mehmet'in 3. uygulama haftasına ait sınıf dışı ortamda yaptığı çalışmalara ait aldığı notlar

Öğrencilerin derste işlenecek konuyla ilgili gerekli bilgi düzeyine sahip olarak sınıfa geldiklerinin göstergelerinden bir diğerinin, araştırmacının ele alınan konuyla ilgili

yönlendirdiği sorulara bütün öğrencilerin yanıt vermeye istekli olması gösterilebilir. Araştırmacı sınıf içinde yapılan etkinlikler esnasında öğrencilere sorular yöneltilmiş ve öğrencilerin bu sorulara sıklıkla doğru yanıtlar verdiklerini gözlemlemiştir. Araştırmacı 3. uygulama haftasının sınıf içi etkinlik sürecinde bu konudaki gözlemlerini günlüğüne şöyle kaydetmiştir (A.G., 19.04.2022):

“Her üç etkinlik boyunca sınıfa aralıklarla sorular yöneltmeye devam ettim. Bütün öğrenciler yanıt vermek için parmak kaldırıyorlardı. Verdikleri yanıtlarda çoğunlukla almak istediğim yanıtlardı. Bazen kavram hataları ya da anlam yanlışlarından kaynaklı yanlış cevapları oluyordu. Bunları da hemen düzeltiyordum. Bazen arkadaşları benim yerime düzeltiyorlardı. Öğrenciler sınıf dışında verdiğim ödevlere çok iyi çalışmışlardı. Bu sayede derse hazırlıklı gelmişlerdi.”

Öğrencilerin derste işlenecek konuyla ilgili gerekli bilgi düzeyine sahip olarak sınıfa geldiklerine ilişkin bir diğer göstergenin konu testlerinden aldıkları yüksek puanlar olduğu söylenebilir. Araştırmacı bu yönde elde ettiği bulgulara ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak yer verecektir.

Araştırmacı son ders saatinde gerçekleştirilen Kulüp bulmaca isimli etkinliğin tamamlanmasının ardından öğrencilerin konu testine verdikleri yanıtları sınıf ortamında incelemiş ve gerekli dönütleri vermiştir. Ardından sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin öğrenci görüşlerini almış ve dersi sonlandırmıştır. Sınıf içi öğrenci çalışmalarının 3. haftasına ait bir görüntü Fotoğraf 4.3’te gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.3. 3. sınıf içi uygulama haftası “hikâyeyi tamamlıyorum” etkinliğine ait uygulama görüntüsü

4.1.3.4. 4. sınıf içi uygulama haftası

Sınıf içi etkinliklerin dördüncü haftası 26 Nisan 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. Söz konusu haftada sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. 4. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Etkin vatandaşlık /	Kahramanlara mektup	Bireysel / Grup
Eğitsel ve sosyal etkinliklere katılıyorum	Bağımsızlık şiirini tamamlıyoruz Kanun çıkarıyoruz	Bireysel Grup

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin dördüncü sınıf içi uygulama haftasında öğrencilerle üç farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. “Kahramanlara mektup” isimli ilk etkinlik, öğrencilerin belli konu başlıkları çerçevesinde kurtuluş savaşının kahramanı olan askerlere, onlara olan minnet duygularını ifade eden düşüncelerinin yer aldığı mektup formatında hazırlanmış bir formdur. Öğrencilerin mektubu yazarken değinmeleri gereken başlıklar; bağımsızlık, ulusal egemenlik, kurtuluş savaşı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışıdır. İlgili form sanal sınıf uygulaması üzerinden öğrencilere hafta içerisinde gönderilmiştir. Öğrenciler ilgili formla çalıştıktan sonra çalışmalarını sanal sınıf ortamına geri yüklemişlerdir. Her öğrenci kendi mektubunu bir de sınıf arkadaşlarının önünde okuyarak sunumunu gerçekleştirir. Ardından daha önceden belirlenen konu başlıkları dikkate alınarak her öğrencinin çalışması diğer arkadaşları tarafından değerlendirilir. Bütün mektuplar için aynı işlem yapıldıktan sonra etkinlik tamamlanır. “Bağımsızlık şiirini tamamlıyorum” isimli etkinlikte, bazı kelimeleri eksik bırakılmış bir şiirin öğrenciler tarafından tamamlanması istenir. Öğrencilerin etkinlik kâğıdında boş bırakılan yerleri tamamlamalarının ardından şiir bir kez de seslendirilmiş olarak öğrencilere dinletilir. Öğrenciler seslendirilen şiiri dinlerken kendi yazdıkları kelimelerle şiirdeki kelimeleri karşılaştırırlar. Öğrencilerin boşlukları doldururken yaptıkları hataları şiiri dinlerken gidermelerinin ardından etkinlik tamamlanır. “Kanun çıkarıyoruz” isimli son çalışma ise öğrencilerin yasama, yürütme ve yargı kurumlarının parlamenter sistem içerisinde sahip oldukları yetkileri anlayabilmeleri için düzenlenmiş bir rol yapma etkinliğidir. Öğrenciler etkinlik için yasama, yürütme ve yargı kurumlarını temsil eden üç gruba ayrılır. Gruplar oluşturulduktan sonra her grup için hazırlanmış etkinlik kâğıtları gruplara dağıtılır. Öncelikle yasamayı temsil eden öğrencilerden yeni

bir kanun çıkarmaları gerektiği ve grupça tartışıp ortak bir karara vardıldıktan sonra etkinlik kâğıdında istenilen bilgileri doldurmaları istenir. Yasama grubu öğrencilerinin görevlerini tamamlamasının ardından hazırladıkları kanun metnini yargı grubunu oluşturan öğrencilere vermeleri istenir. Bu grubun üyeleri de kendilerine dağıtılan etkinlik kâğıdında istenen koşullara göre hazırlanan kanun maddelerini değerlendirirler. Son olarak kanun metni yürütme grubuna sunulur. Yürütmenin başı olan cumhurbaşkanı yasama ve yargı gruplarının çalışmalarını inceleyerek kanun maddesinin onaylanması için kararını verir. Öğrencilerin yasama, yürütme ve yargı kurumlarının parlamenter sistem içerisinde sahip oldukları yetkileri ayırt edebildiklerinin anlaşılmasının ardından etkinlik sonlandırılır.

Araştırmacı önceki komite toplantılarında alınan kararlara göre şekillendirdiği eylem planı ışığında sınıf içi uygulamalarını gerçekleştirmiştir. Araştırmacı gerçekleştirilen etkinliklerde öğrencilerin konuyla ilgili anlayamadıkları noktaları birbirlerine sorduklarını gözlemlemiştir. Kanun çıkarıyoruz isimli etkinlikte, yasama grubunu oluşturan öğrencilerin etkinlik süresince kendilerinden beklenen davranışların ne olduğu konusunda fikir alışverişinde bulunduklarını belirlemiştir. Etkinlik esnasında Yasama grubunu oluşturan Ayşe, Merve ve Rabia arasında geçen diyalog şöyledir (G.N., 26.04.2022):

Rabia: Ne yapacağız?

Ayşe: Biz yasamayız. Yani Kanun çıkaracağız

Merve: Evet kanun çıkarıyoruz.

Ayşe: Mesela hayvan haklarıyla ilgili kanun çıkarabiliriz.

Rabia: Tamam.

Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları yazmıştır (A.G., 26.04.2022):

“Sınıf içinde gerçekleştirdiğim etkinlikler sırasında öğrencilerin birbirlerine soru sorarak öğrenme yoluna gittiklerini gözlemledim. Bugün *Kanun çıkarıyoruz* etkinliğinde yasama grubunu oluşturan öğrencilerden bir tanesi ne yapmaları gerektiğini grubu oluşturan diğer arkadaşlarına sordu. Arkadaşları yasama grubunun amacını ona anlattıktan sonra etkinliğe devam ettiler. Böylece sınıf ortamında düzenlediğim etkinliklerin öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine olanak tanıdığını gözlemlemiş oldum.”

Gerek gözlem notları gerekse araştırmacı günlüğü notlarından hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf içi etkinlik boyutunun akran öğrenimine imkân tanıdığı ifade edilebilir.

Araştırmacı Kahramanlara mektup etkinliği süresince öğrencilerin yazdıkları mektubu okumak için istekli olduklarını gözlemlemiştir. Bunun üzerine öğrencilere sorular yönelterek bu konu hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak istemiştir. Öğrenciler TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersinde kendilerini derse katılmaya daha istekli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Araştırmacı ve Mehmet arasında bu konuya yönelik olarak gerçekleşen konuşma şöyledir (G.N., 26.04.2022).

Araştırmacı: Mektubu okumak için hepiniz çok isteklisiniz. Bunun nedeni ne acaba?

Mehmet: Öğretmenim derse katılmak istiyorum çünkü

Araştırmacı: Diğer derslere de böyle katılmaya istekli misin?

Mehmet: Öğretmenim diğer derslere de katılmak istiyorum ama bu derse daha fazla istiyorum.

Araştırmacı: Neden peki Mehmet?

Mehmet: Öğretmenim çünkü çalışıyorum. Çalıştığımı göstermek istiyorum.

Araştırmacı sınıf içi gözlemlerinde öğrencilerin genel olarak ders katılım isteklerinin yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Araştırmacının bu gözlemiyle ilgili olarak günlüğü yazdığı notlar şöyledir (A.G., 26.04.2022):

“Öğrenciler sadece tek bir etkinliğe değil bütün etkinliklere katılmak istiyorlar. Derse katılım istekleri çok üst düzeyde. Bunun evde çalışarak gelmelerinin verdiği bir istek olduğunu düşünüyorum.”

Araştırmacı öğrencilerden derse katılım istekleriyle ilgili düşüncelerini diğer derslere olan katılım durumlarını da göz önüne alarak günlüklerine yazmalarını istemiştir. Rabia'nın bu konuyla ilgili olarak günlüğüne yazdıkları şöyledir (Ö.G.8, 27.04.2022):

“Can öğretmenin derslerine katılmayı çok seviyorum. Ramazan öğretmenin de derslerini seviyorum ama Can öğretmenin derslerine daha çok katılıyorum.”

Bütün bu verilerden hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin ders katılım isteklerini artırdığı ifade edilebilir. Bununla beraber sınıf içinde gerçekleştirilen bireysel etkinlikleri sıkıcı bulan öğrenciler olduğu da gözlemlenmiştir. Merve ve Rabia grup çalışması olarak tasarlanan etkinliklerle kıyaslandığında bireysel olarak gerçekleştirdikleri etkinliklerin sıkıcı olduğunu dile getirmişlerdir. Bu konuda araştırmacı ile öğrenciler arasında aşağıdaki konuşma gerçekleşmiştir (G.N., 26.04.2022):

Merve: Öğretmenim Rabia'yla birlikte yapabilir miyim (Bağımsızlık şiirini tamamlıyoruz isimli etkinlik çalışması esnasında).

Araştırmacı: Herkes tek başına tamamlıyor. Sonra birlikte kontrol ederiz.

Merve: Öğretmenim yapamıyorum ama.

Araştırmacı: Neden?

Merve: Sıkıcı.

Rabia: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Neden sıkıcı peki?

Rabia: Öğretmenim birlikte yapınca daha zevkli. Afiş yapmıştık ya onun gibi (Çocuk haklarını tanıtıyoruz isimli afiş tasarlama etkinliğinden bahsediyor).

Merve: Evet öğretmenim.

Burada öğrencilerin bireysel gerçekleştirdikleri çalışmalara kıyasla grup etkinliklerini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu esnada öğrencilerin isteksiz oldukları da araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Bu sorunun çözümüne yönelik araştırmacı tarafından yapılan çalışmalar ileriki bölümlerde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmacı geliştirilen eylem planlarına uygun olarak sınıf içi etkinliklerin 4. haftasını tamamlamıştır. Sınıf içi öğrenci çalışmalarının 4. haftasına ait bir görüntü Fotoğraf 4.4’te gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.4. 4. sınıf içi uygulama haftası “kanun çıkarıyoruz” etkinliğine ait uygulama çalışması

Dördüncü sınıf içi etkinlik haftasının tamamlanmasıyla birlikte TYEÖ modeline dayalı gerçekleştirilen öğretim uygulamaları için belirlenen iki öğrenme alanından biri olan Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ilişkin içeriğin öğretimi de tamamlanmıştır. Araştırmacının sınıf içi etkinliklerin bu bölümüne kadar olan sürece ilişkin görüşleri şöyledir (A.G., 26.04.2022):

“Bugün aynı zamanda Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait içeriği de tamamladık. Geçen dört haftalık sürecin oldukça verimli olduğunu düşünüyorum. ...sınıf içi etkinlikler de çok eğlenceli ve verimli geçti. Öğrenciler sürece hızlı bir şekilde adapte oldular. Derste yaptığımız etkinliklere katılımları çok iyi. Öğrenciler gerçekleştirdiğimiz etkinlikleri çok

sevdiler. Bir sonraki öğrenme alanında yapacağımız etkinlikleri daha çok seveceklerini düşünüyorum.”

4.1.3.5. 5. sınıf içi uygulama haftası

Sınıf içi etkinliklerin beşinci haftası 3 Mayıs 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. Bu hafta ile birlikte TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamaları için belirlenen bir diğer öğrenme alanı olan Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretimine geçilmiştir. 5. uygulama haftası için sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.12’de gösterilmiştir.

Tablo 4.12. 5. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Küresel bağlantılar / Ülkeleri tanıyalım	Dünyamız	Grup
	Ne Nerede?	Bireysel
	Hayalimdeki ülke	Bireysel
	Beyin Kutusu – Dünya	Grup

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin beşinci sınıf içi uygulama haftasında öğrencilerle dört farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. “Dünyamız” isimli ilk etkinlik, öğrencilerin grup olarak çalışarak 24 parçadan oluşan bir dünya haritasını tamamlamalarına dayalı bir etkinliktir. Öğrenciler yap-boz materyalini tamamladıklarında 7 kitleden oluşan bir dünya haritası şeklini tamamlamış olurlar. “Ne nerede?” isimli etkinlik te “Dünyamız” etkinliğiyle ilişkili bir çalışmadır. Bu etkinliğe ait çalışma kâğıdı yap-boz materyali ile birlikte öğrencilere dağıtılır. Dağıtılan çalışma kâğıdında öğrencilerin tamamlamaya çalıştıkları yap-boz ile ilgili sorular yer almaktadır. Öğrenciler bir yandan yap-boz materyalini tamamlamaya çalışırken diğer yandan etkinlik kâğıdındaki soruları bireysel olarak cevaplarlar. Gruplar yap-boz materyalini tamamlama sıralarına ve her grubu oluşturan üyelerin çalışma kâğıdındaki sorulara verdikleri doğru yanıtlara göre puan alırlar. Etkinlik sonunda en fazla puanı toplayan grup birinci ilan edilir. “Hayalimdeki ülke” isimli etkinlik, öğrencilerin sınıf ortamında bilgisayar, tablet ve akıllı tahta gibi teknolojileri kullanarak kendilerine dağıtılan etkinlik kâğıdı üzerindeki bilgileri doldurmaları istenen bir çalışmadır. Etkinlik öncesinde öğrencilerden seyahat etmeyi hayal ettikleri bir ülke belirlemeleri istenir. Ardından kendilerine dağıtılan ve içeriğinde seyahat etmek istedikleri ülkeye ilişkin bilgilendirici bölümlerin yer aldığı etkinlik kâğıdını bilgisayar, tablet ve akıllı tahtayı kullanarak doldurmaları istenir.

Etkinliğin sonunda her öğrenci arkadaşlarının önünde çalıştıkları etkinlik kâğıdına ait sunumlarını gerçekleştirir. “Beyin kutusu-dünya” isimli son çalışma ise öğrencilerin grup olarak gerçekleştirecekleri bir masa oyunu etkinliğidir. Oyun, bir kutu içerisinde yerleştirilmiş 71 adet karttan, bir adet kum saatinden ve bir adet zardan oluşmaktadır. Her bir kartın bir yüzünden, kartta yer alan ülkeye ait bayrak, başkent, komşu ülkeler, çevresindeki denizler/okyanuslar, yerel kıyafetler, bölgeye özgü canlılar, sanatçılar, sanat eserleri vb. pek çok konuda görsel yer almaktadır. Kartın öteki yüzünde ise, kartın ön yüzünde görselleştirilen bilgilere ait 8 soru maddesi bulunmaktadır. Her grup kendisine sıra geldiğinde kutudan bir kart seçer. Grup üyelerinin, seçtikleri karttaki ülkeye ait özelliklerin görsellerle anlatıldığı yüzüne 10 saniye boyunca bakmaları ve resmi dikkatlice incelemeleri istenir. 10 saniyelik süre için kutuda yer alan kum saatinden yararlanılır. Kum saatinin üst bölümündeki kum alt bölüme dolduğu anda grubun seçtiği kart araştırmacı tarafından alınır. Ardından kutuda yer alan 8 yüzlü özel zar grup üyeleri tarafından atılır. 8 tane yüzden oluşan zarın her yüzünden 1 ve 8 arasında rakamlar yazılıdır. Zarın belirlediği rakama göre kartın arka yüzünde yer alan 8 sorudan biri öğretmen tarafından gruptaki öğrencilere yöneltilir. Gruptaki üyeleri sorulan soruya verdikleri yanıt kart üzerinden kontrol edilir. Doğru yanıt verirlerse grup üyeleri seçtikleri kartı kazanmış olurlar. Eğer yanlış yanıtı verirlerse kart tekrar kutuya bırakılır ve yeni bir kart seçimi için bir sonraki gruba geçilir. Kutudaki kartlar tükenene kadar oyun devam eder. Oyunun sonunda en çok kartı kazanan grup birinci ilan edilir.

Araştırmacı sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerde öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrendiklerini belirlemiştir. “Dünyamız” isimli etkinlikte öğrencilerin dünya haritasını tamamlamaya çalışırken yeni bilgiler öğrendikleri gözlemlenmiştir. Bir grup olarak yap-boz parçalarını tamamlamaya çalışan Merve ve Ayşe arasında geçen diyalog şöyledir (G.N., 03.05.2022):

Merve: Filler Afrika kıtasında yaşıyormuş.

Ayşe: Evet. Zürafalarda Afrika kıtasında.

Merve: Ben zürafaları televizyonda görmüştüm. Ama nerede yaşadıklarını söylememişlerdi.

Bu konuyla ilgili benzer bir konuşma bir grup olarak birlikte çalışan Kadri ve Ferit ile araştırmacı arasında gerçekleşmiştir. Söz konusu diyalog şu şekildedir (G.N. 03.05.2022):

Kadri: Öğretmenim Türkiye’nin birazı yeşil birazı maviye boyanmış. Hem Avrupa’dayız hem Asya’dayız.

Araştırmacı: Evet Kadri. Türkiye’nin her iki kıtada da toprağı var.

Kadri: Ama biz Asya'dayız öğretmenim. Çünkü Siirt yeşil tarafta kalıyor.

Araştırmacı: Evet biz Asya kıtasındayız.

Ferit: İstanbul mesela öğretmenim. O Avrupa'da

Araştırmacı: Evet ama bir kısmı da Asya'da.

Kadri: Evet öğretmenim.

Araştırmacı, öğrencilerin sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerde yaparak-yaşayarak öğrenme deneyimi kazandıklarına ilişkin görüşlerini günlüğüne not etmiştir. Araştırmacının bu konuyla ilgili olarak günlüğüne yazdıkları şöyledir (A.G., 03.05.2022):

“Sınıf içi etkinlikler öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak sağlıyor. Dünyamız etkinliğinde bu konuda birçok örnek durum gözlemledim. Öğrenciler harita üzerinde çalışırken aşına oldukları ama nerede yaşam sürdüklerini tam olarak bilmedikleri canlıların ya da yapıların bulundukları coğrafyaları gözlemleme imkânı buldular. Bunun önemli bir bulgu olduğunu düşünüyorum.”

Yukarıdaki bulgulardan hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilere yaprak-yaşayarak öğrenme imkânı sağladığı söylenebilir.

Araştırmacı sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerde öğrencilerin birbirlerinden öğrendiklerini gözlemlemiştir. “Dünyamız” isimli etkinlikte aynı grubun üyesi olarak yap-bozu tamamlamaya çalışan Ayşe ve Merve arasında penguenlerin yaşam alanlarına ilişkin bir diyalog gerçekleşmiştir. Bu diyalogda Ayşe Merve’ye Antarktika Kıtasında yaşayan hayvanın ismini hatırlamadığını söylemiştir. Bunun üzerine Merve’de arkadaşına ismi hatırlatmıştır. Bu diyalogdan hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine imkân tanıdığı ifade edilebilir. Ayşe ve Merve arasında geçen diyalog şöyledir (G.N., 03.05.2022):

Ayşe: Buzların olduğu yerdeki bu hayvanın adı neydi?

Merve: Penguen

Ayşe: Evet penguen. İsmi aklıma gelmedi.

Araştırmacı sınıf içinde gerçekleştirilen etkinlikler ile öğrenciler için işbirliğine dayalı öğrenme ortamı sağlandığını gözlemlemiştir. Özellikle grup halinde gerçekleştirilen etkinliklerde öğrenciler birbirlerinden yardım alarak tamamlamaları istenen etkinlik üzerinde birlikte çalışmışlardır. “Dünyamız” isimli etkinlikte öğrencilerin bir yandan kendilerine parçalar halinde verilen dünya haritasını tamamlamaları bir yandan da “Ne Nerede?” isimli etkinlik kâğıdını doldurmaları beklenmektedir. Öğrenciler bu çalışmayı yaparken zamanla da yarışmaktadırlar. Çünkü önceden belirlenen kurallar gereği haritayı hatasız bir şekilde ilk tamamlayan grup fazladan bir puan alacaktır. Bu süreçte grubu oluşturan öğrencilerin kendi aralarında görev dağılımı yaparak işbirliği

geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Araştırmacı bu konudaki gözlemlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 03.05.2022):

“...dünyamız etkinliği sırasında öğrencilerin işbirliği yaptıklarını gözlemledim. Dünyamız etkinliğinde haritayı hatasız olarak hangi grup tamamlarsa fazladan 1 puan almaya hak kazanacaktı. Bu nedenle öğrencilerin kendi aralarında stratejiler geliştirdiler. Bazı öğrenciler haritanın kenarlarını tamamlamayı seçerken diğer arkadaşlarına da haritanın orta kısmını tamamlamasını söylediler. Bu sayede etkinliği daha hızlı tamamlamaya çalıştılar. Öğrencilerin haritayı tamamladıktan sonra *Ne nerede?* isimli etkinlik kâğıdını da doldurmaları gerekiyordu. Öğrenciler bu aşamada da grup arkadaşlarıyla işbirliği yaptılar. Bazı öğrencilerin grup arkadaşına etkinlik kâğıdında yer alan soruyu okurken diğer grup üyesinin de haritadan yararlanarak sorunun cevabını söylediğini gözlemledim. Her iki durumda da öğrenciler kendi aralarında işbirliği yapmış oldular.”

Öğrencilerin sınıf içi etkinlikleri gerçekleştirirken keyif aldıkları gözlemlenmiştir. Araştırmacı gerek gözlemlerinde gerekse öğrencilerle gerçekleştirdiği diyaloglarda bu yöndeki görüşlerini güçlendiren bulgular elde etmiştir. Araştırmacı ve öğrenciler arasında “Beyin fırtınası-dünya” isimli masa oyunu etkinliği sonrası gelişen diyalog şöyledir (G.N., 03.05.2022):

Araştırmacı: Etkinliği nasıl buldunuz çocuklar?

Merve: Öğretmenim çok güzeldi.

Mehmet: Evet öğretmenim çok eğlenceliydi.

Araştırmacı: Sen ne düşünüyorsun Kadri?

Kadri: Çok eğlenceliydi öğretmenim.

Merve: Öğretmenim bir daha oynayalım mı?

Araştırmacı: İlerleyen zamanlarda vaktimiz kalırsa yeniden oynayabiliriz.

Mehmet günlüğünde sınıf içi etkinliklerin çok eğlenceli geçtiğini ifade etmiştir. Fatma’da günlüğünde sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerden çok keyif aldığını belirtmiştir. Fatma’nın günlüğünde yazdıkları şöyledir (Ö.G.2, 03.05.2022):

“Bugün derste yap-boz yaptık. Ülkelerle ilgili oyunlar oynadık. Çok eğlenceliydi. Hepimiz çok eğlendik.”

Yukarıda belirtilen öğrenci görüşlerine dayalı olarak sınıf içi etkinliklerinin öğrenciler için eğlenceli olduğu söylenebilir.

Araştırmacı, öğrencilerin sınıf içinde düzenlenen öğretim etkinlikleri aracılığıyla sınıf ortamında teknolojiye yararlanabildiklerini belirlemiştir. “Hayalimdeki ülke” isimli etkinlik çalışması süresince öğrencilerin bilgisayar, tablet ve akıllı tahtadan yararlanabilecekleri bir ortam oluşturulmuştur. Bu etkinlikle öğrenciler kendilerine dağıtılan etkinlik kâğıdıyla çalışmak için teknolojiye yararlanmışlardır. Süreç boyunca

öğrencilerin çalışmalarını tamamlayabilmek için teknolojik araç-gereçleri ve interneti etkin bir şekilde kullandıkları görülmüştür. Bu bağlamda TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin derste teknolojik araç-gereçler ile internetten etkin bir şekilde yararlanabilmelerine olanak sağladığı ifade edilebilir. Araştırmacı, bu yöndeki görüşlerini destekleyen ifadelerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 03.05.2022):

“Hayalimdeki ülke isimli etkinlikte öğrencilerden kendilerine dağıtmış olduğum tablet ve bilgisayarları sınıfa getirmelerini istedim. Ayrıca akıllı tahtayı da tablet ya da bilgisayarını sınıfa getiremeyecek öğrencilerin kullanımına sundum. Öğrencilerin çalışmalarını yaparken gerek teknolojik araçlardan gerekse internetten etkin bir şekilde yararlandıklarını gözlemledim. Zaman yönetimi konusunda herhangi bir sıkıntı yaşamadım. Öğrenciler kendilerine tanımladığım süre içerisinde çalışmalarını gerçekleştirdiler. İmkân verildiği ve süreç iyi organize edildiği takdirde öğrencilerin sınıf ortamında teknolojiden ve internetten etkin bir şekilde yararlanabildiklerini gözlemledim.”

Araştırmacı “Beyin fırtınası-dünya” isimli etkinliğin tamamlanmasının ardından konu testine ait öğrenci yanıtlarını değerlendirmiş, gerekli dönüt ve düzeltmeleri yaptıktan sonra dersi sonlandırmıştır. Sınıf içi etkinliklerin 5. uygulama haftasında gerçekleştirilen “Dünyamız” etkinliğine ait öğrenci çalışması Fotoğraf 4.5’te, “Beyin fırtınası-dünya” etkinliğine ait öğrenci çalışması ise Fotoğraf 4.6’da gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.5. 5. sınıf içi uygulama haftası dünyamız etkinliğine ait uygulama çalışması

Fotoğraf 4.6. 5. sınıf içi uygulama haftası beyin fırtınası-dünya etkinliğine ait uygulama çalışması

4.1.3.6. 6. sınıf içi uygulama haftası

Sınıf içi etkinliklerin altıncı haftası 10 Mayıs 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. Altıncı uygulama haftası için sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.13'te gösterilmiştir.

Tablo 4.13. 6. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Küresel bağlantılar /	Türkiye haritası	Grup
Komşularımız – Türk	Komşularımız	Bireysel
cumhuriyetleri	Komşularımız ülke kartları	Grup
	Türk cumhuriyetleri ülke kartları	Grup

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin altıncı sınıf içi uygulama haftasında öğrencilerle dört farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir. İlk etkinlik olan “Türkiye haritası” isimli etkinlik, 39 parçadan oluşan bir yap-boz tamamlama çalışmasıdır. Etkinlik süresine öğrenciler grup halinde çalışarak Türkiye’nin şehirleri ve komşularını gösteren haritayı oluşturmaya çalışırlar. “Komşularımız” isimli etkinlik çalışması ise yap-boz tamamlama çalışması ile ilintili soruların yer aldığı bir çalışma kâğıdıdır. Grup halinde haritayı tamamlamaya çalışan her bir öğrencinin aynı zamanda çalışma kâğıdında yer alan soruları da cevaplamaları istenir. Çalışma kâğıdının doldurulması için öğrenciler bireysel olarak çalışırlar. Bu iki etkinlikle birlikte öğrencilerin bir taraftan işbirliği yaparak uygulamalı olarak çalışmaları, diğer taraftan da uygulamalı olarak edindikleri bilgileri ortaya koymaları amaçlanmaktadır. Etkinliğin sonunda haritayı eksiksiz olarak en hızlı şekilde

tamamlayan ve çalışma kâğıdındaki sorulara en az hatayla yanıt veren grup üyeleri etkinliğin galibi ilan edilir. “Komşularımız ülke kartları” isimli etkinlik öğrencilerin grup olarak çalışarak gerçekleştirecekleri bir masa oyunu etkinliğidir. Araştırmacı her gruba Türkiye’nin komşusu olan sekiz ülkenin özelliklerinin yer aldığı bilgi kartlarını dağıtır. Gruplar sırayla kartların üzerinde yer alan özellikleri sayarak karşı grubun özelliği belirtilen ülkeyi bulmasını ister. Doğru cevabı veren grup soru sorma hakkını eline geçirir. Eğer bir grup kendisine yöneltilen soruya doğru cevabı veremezse, karşı grup bir soru daha sorma hakkı edinmiş olur. Gruplar, verdikleri her doğru ülke ismi için 1 puan kazanırlar. Eğer sorduğu soru, karşı grup tarafından doğru yanıtlanamazsa, soruyu soran grup 1 puanın sahibi olur. Etkinlik sonunda en fazla puanı elde eden grup birinci ilan edilir. Son etkinlik olan “Türk cumhuriyetleri” isimli etkinlik de bir önceki etkinlikle aynı içeriğe sahip bir masa oyunu çalışmasıdır. Bir önceki etkinlikten farklı olarak bu kez kartların üzerindeki bilgilerin ilişkili olduğu ülkeler altı Türk cumhuriyetinden oluşmaktadır. Bu etkinliğin amacı da bir önceki etkinlikle aynıdır. Etkinlik sonunda en fazla puanı elde eden grup birinci ilan edilir.

Araştırmacı dersin giriş bölümünde eylem planına uygun olarak öğrencilerin sınıf dışı ortamda gerçekleştirdikleri çalışmalar esnasında aldıkları notları paylaşımlarını istemiştir. Bu aşamada Ayşe bir an önce derse geçmek istediğini ifade etmiştir. Araştırmacı öğrencinin bu isteğinin nedenlerini öğrenmek istediğinde araştırmacı ve Ayşe arasında şöyle bir diyalog gerçekleşmiştir (G.N., 10.05.2022):

Araştırmacı: Neden hemen derse geçmek istiyorsun?

Ayşe: Öğretmenim bir an önce ders başlasın istiyorum.

Araştırmacı: Neden peki?

Ayşe: Öğretmenim çok seviyorum çünkü. Hemen etkinlik yapalım istiyorum.

Araştırmacı: Not çıkardın mı peki?

Ayşe: Evet öğretmenim, bakın. ...bir an önce başlayalım istiyorum. ...Sosyal bilgiler dersini çok seviyorum.

Ayşe’nin bu konudaki görüşlerini ifade etmesinin ardından Rabia’da konuşmaya katılarak etkinliklere katılma konusundaki isteğini dile getirmiştir. Rabia’nın bu konudaki ifadeleri şöyledir (G.N. 10.05.2022):

“Öğretmenim sabahtan beri sizi bekliyoruz. Hemen etkinlik yapalım.”

Araştırmacı da sınıf içi gözlemlerinde öğrencilerin derse karşı motivasyonlarının yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Araştırmacı bu yöndeki gözlemlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 10.05.2022):

“Öğrenciler sosyal bilgiler dersi kendi sınıflarından ayrılıp başka bir dersliğe geçiş yapıyorlar. Buna göre salı günleri ilk iki ders saatini kendi öğretmenleri ve diğer sınıf arkadaşlarıyla birlikte sürekli eğitim gördükleri sınıflarında, sosyal bilgiler dersini de sonraki üç ders saati boyunca benimle birlikte bir başka sınıfta geçiriyorlar. Öğrencilerin ikinci ders zili çaldıktan sonra benim bulunduğum sınıfa gelişlerini gözlemlediğimde oldukça istekli olduklarını görüyorum. Bazen sınıfa ilk girebilmek için birbirleriyle yarıştıkları dahi oluyor. İlk haftadan itibaren derse yüksek bir motivasyonla katıldıklarını gözlemleyebiliyorum. Bu durum beni oldukça mutlu ediyor.”

Araştırmacı, öğrencilerle gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmelerde öğrencilerin motivasyonlarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Ayşe ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmede derse karşı motivasyon düzeyinin yüksek olduğunu ifade ettiği görüşleri şöyledir (Ayşe görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersi olduğu günlerde nasıl hissediyordun?

Ayşe: Öğretmenim çok mutlu hissediyordum. Hep sizinle ders yapalım istiyordum.

Araştırmacı: Neden peki?

Ayşe: Öğretmenim çünkü çok güzel şeyler yapıyorduk. Mesela yap-boz yaptık. Bir keresinde meclis olmuştuk. O yüzden hep sizin dersiniz olsun istiyordum.

Araştırmacı: Bizim yaptığımız uygulamalar seni mutlu ediyor diyebilir miyiz?

Ayşe: Evet öğretmenim, diyebiliriz.

Araştırmacının gerek sınıf içi gözlemleri gerekse öğrenci görüşleri dikkate alındığında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı motivasyonlarını artırdığı söylenebilir.

Araştırmacı geliştirilen eylem planına uygun olarak her dersin girişinde yaptığı gibi öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalarla ilgili not alma durumlarını gözlemlemiştir. Buna göre bütün öğrenciler kendilerine önceden dağıtılmış olan defterlere bu hafta ele alınacak konuyla ilgili belli başlı notlar almışlardır. Araştırmacının öğrencilerle gerçekleştirdiği görüşmelerde, sınıf dışında çalıştıkları konuyla ilgili not tutma davranışlarının onlar için bir alışkanlıktan öte bir sorumluluk olarak algılandığını ve bu davranışı isteyerek gerçekleştirdiklerini belirlemiştir. Mehmet ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerde bu konuyla ilgili söyledikleri şunlardır (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Peki sınıfa gelirken sizden evdeki çalışmalarınızla ilgili notlar almanızı istiyordum. Bunu ben istediğim için mi yapıyordun?

Mehmet: Hayır öğretmenim. Aklıma takılan yerleri size sormak için not alıyordum. Daha iyi öğreneyim diye.

Araştırmacı: Not almak senin için ne ifade ediyordu?

Mehmet: Öğretmenim not yazmasaydım daha iyi öğrenemezdim.

Merve’de kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede gerek evde sanal sınıf üzerinden yaptığı çalışmaları gerekse çalışma sonrası not alma davranışını bir zorunluluk olarak değil, isteyerek ve bu yönde bir sorumluluk hissederek yaptığını ifade etmiştir. Araştırmacı ve Merve arasında bu konuyla ilgili gelişen diyalog şöyledir (Merve görüşme, 22.05.2022):

Merve: Eve gittiğimde internete bakıyordum öğretmenim. Siz bize mesaj yazmış mısınız diye. Mesela video yüklenmişse hemen izliyordum. Diğer ödevlerimi yapıyordum. Aklıma takılan soruları yazıyordum.

Araştırmacı: Defterini incelediğimde her hafta notlar aldığını gördüm. Not almayı ben istediğim için mi yapıyordun?

Merve: Yok öğretmenim. Ben size soru sormak için not alıyordum. Mesela diyelim bir yeri anlamadım hemen yazıyordum. Sonra sınıfta siz söyleyince ben de söylüyordum.

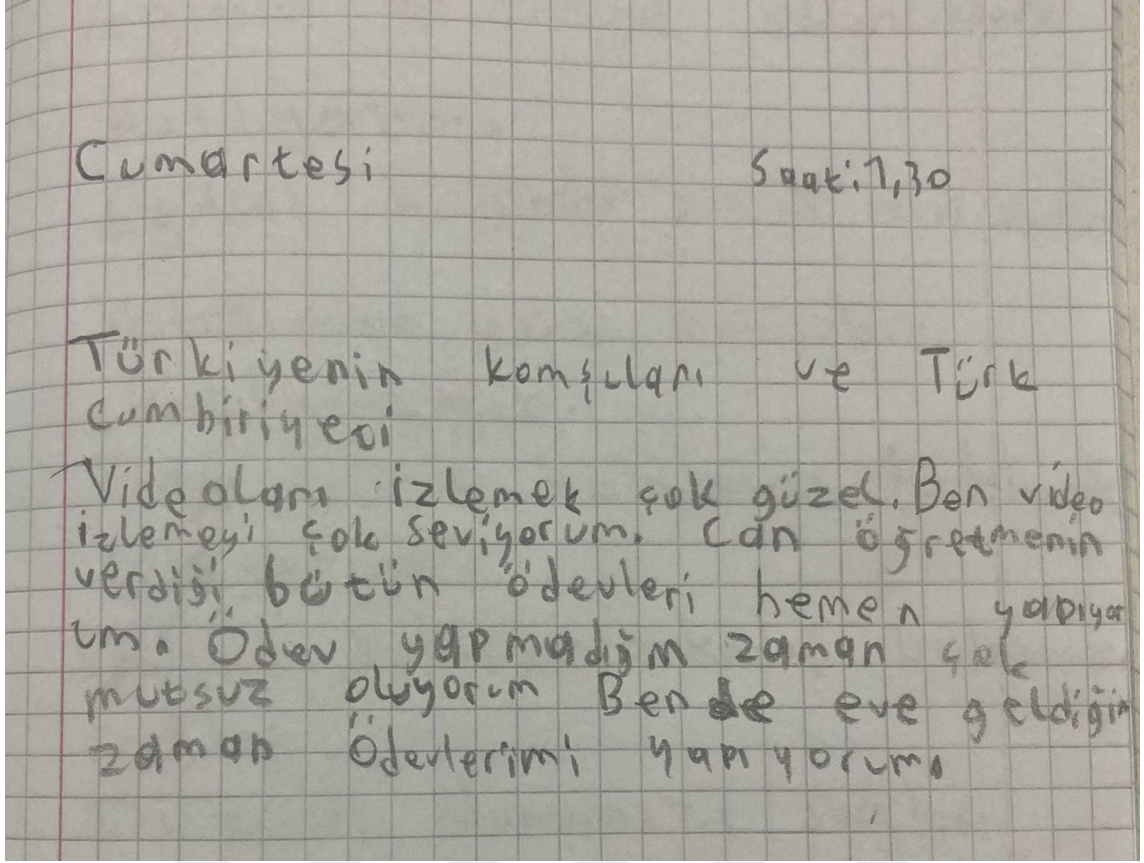
Araştırmacı: Ben not alın diye hatırlatmasam yine de not alır mıydın?

Merve: Evet öğretmenim. Zaten ders çalışınca hemen not almak geliyordu aklıma.

Araştırmacı da öğrencilerin sınıf dışı çalışmaları sonucu not tutma davranışlarıyla ilgili görüşlerini günlüğüne şöyle kaydetmiştir (A.G., 10.05.2022):

“Öğrenciler dersin başlangıcında evde gerçekleştirdikleri çalışmalarla ilgili aldıkları notlar arasında yer alan sorularını yönelttiler. Ben de her hafta olduğu gibi gerekli dönütleri vermeye çalıştım. Bu haftaya kadar geçen sürede yaptığım gözlemler, öğrencilerin not alma davranışlarının bir zorunluluktan öte sorumluluk gereği olduğu yönünde. Çünkü aldıkları notları incelediğimde sırf not almak için yazılmış ifadeler olmadığını anlayabiliyorum. Konunun önemli yerlerini, tarihleri ya da kişileri not alıyorlar. Ya da anlamadıkları noktaları bana sormak için günlüklerine kaydediyorlar. Bunda sanal sınıf uygulamasının etkili olduğunu düşünüyorum. Severe ve eğlenerek çalışıyorlar ve sınıf içinde yaptıkları etkinliklerin de sınıf dışı çalışmalarını pekiştirdiğini görebiliyorlar. Bu nedenle evde gerçekleştirdikleri çalışmaların sınıfta bir karşılığı olduğunu anlıyorlar. Bu da onların en genel anlamıyla sınıf dışında ders çalışma özelde ise not alma davranışlarını bir sorumluluk haline getiriyor.”

Yukarıda belirtilen bulgular ışığında, öğrenciler için sınıf dışında kendilerine sunulan içeriği çalışma ve bu içerikle ilgili not tutma davranışlarının sorumluluk bilinciyle ortaya çıkmış bir davranış olduğu düşünülmektedir. Buna göre TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının öğrencilerin ev ödevlerini yerine getirmeye karşı sorumluluk gösterme davranışlarını pekiştirdiği söylenebilir. Ayşe’nin 6. uygulama haftasında sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalar sonrası aldığı notlar Görsel 4.34’te gösterilmiştir.

Görsel 4.34. Ayşe'nin 6. uygulama haftasında gerçekleştirdikleri sınıf dışı çalışmalara ait aldığı notlar

Araştırmacı sınıf içi etkinliklerin tamamlanmasının ardından öğrencilerin Google Doküman uygulaması üzerinden çözdükleri konu testine ilişkin soru çözümlerini gerçekleştirmiş ve gerekli dönütleri vermesinin ardından dersi sonlandırmıştır. Sınıf içi etkinliklerin 6. haftasında gerçekleştirilen “Türkiye’nin komşuları” etkinliğine ait öğrenci çalışması Fotoğraf 4.7’de “Komşularımız ülke kartları” etkinliğine ait öğrenci çalışması ise Fotoğraf 4.8’de gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.7. 6. sınıf içi uygulama haftası Türkiye'nin komşuları etkinliğine ait uygulama çalışması

Fotoğraf 4.8. 6. sınıf içi uygulama haftası komşularımız ülke kartları etkinliğine ait uygulama çalışması

4.1.3.7. 7. sınıf içi uygulama haftası

Sınıf içi etkinliklerin yedinci ve son haftası 17 Mayıs 2022 Salı günü gerçekleştirilmiştir. Yedinci uygulama haftası için sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin listesi Tablo 4.14'te gösterilmiştir.

Tablo 4.14. 7. sınıf içi uygulama haftasında gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri

Öğrenme Alanı / Konu	Etkinlik adı	Katılım
Küresel bağlantılar /	Uzaktan bir misafir	Bireysel
Farklı kültürler – dünya	Turizm acentesi	Grup
farklılıklarla güzel	Ülkeler ve kültürler	Bireysel
	Hangi ülkeye ait?	Grup

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin yedinci sınıf içi uygulama haftasında dört etkinlik gerçekleştirilmiştir. İlk etkinlik “Uzaklardan bir misafir” isimli okuma metni etkinliğidir. Metnin içeriği 23 Nisan etkinlikleri kapsamında ülkemize gelen bir öğrenci grubunu ağırlayacak olan öğrencilerin bu süreçte yaşadıkları olayları ve bu olaylara ilişkin soruları içermektedir. Etkinlik öğrencilere sanal sınıf uygulaması üzerinden gönderilmiştir. Sınıf dışında çalışarak etkinliği tamamlayan öğrenciler sınıfta sunumlarını gerçekleştirmişlerdir. İkinci etkinlik olan “Turizm acentesi” isimli etkinlik, öğrencilerin iki grup halinde çalışacakları bir rol yapma çalışmasıdır. Gruplardan biri, bir turizm acentesinin çalışanlarını, diğeri ise tatile gitmek için turizm acentesiyle görüşmeye gelen tatilcileri temsil eder. Turizm acentesindeki çalışanları temsil eden her bir öğrenciye farklı bir ülkeye ait kültürel özellikleri tanıtan kartlar dağıtılır. Bu kartlarda ilgili ülkeye ait özellikler yer almaktadır. Turizm acentesindeki öğrenciler ellerindeki kartları da kullanarak tatile gitmek için fikir almaya gelen öğrencileri ikna etmeye çalışırlar. “Ülkeler ve Kültürler” isimli etkinlik bir önceki etkinlik olan “Turizm acentesi” isimli etkinlikle ilişkili bir boşluk doldurma çalışmasıdır. Öğrencilerden bireysel olarak bir önceki etkinlikte tanıtımı yapılan ülkelerle ilgili olarak çalışma kâğıdında yer alan soruları yanıtlamaları istenir. Bütün öğrencilerin etkinlik kâğıdında yer alan soruları yanıtlamalarının ardından öğretmen soruları sesli olarak okur ve öğrenciler söz hakkı isteyerek verdikleri yanıtları söylerler. Bu süreçte öğretmen gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapar. Bütün sorular yanıtlandıktan sonra etkinlik tamamlanır. Son etkinlik olan “Hangi ülkeye ait?” isimli çalışma, öğrencilerin grup olarak çalışacakları masa oyunu etkinliğidir. Gruplara üzerinde farklı ülkelere ait kültürel bilgilerin yer aldığı kartlar dağıtılır. Dağıtılan kartın bir yüzünde, kültürel özelliğe ilişkin görsel diğer yüzünde kültürel özelliğe ilişkin kısa bir açıklama yer almaktadır. Gruplar sırayla ellerindeki etkinlik kartlarından birisini seçerek karşı taraftaki gruba gösterir ve görselin hangi ülkeye ait olduğunu bulmalarını ister. Doğru cevabı veren grup 1 puan kazanır. Eğer verilen cevap yanlışsa bu defa soruyu soran grup 1 puanın sahibi olur ve yeni bir soru sorma hakkı kazanır. Soruyu yanıtlayan grubun görsele ilişkin yanıtını vermesinin ardından, yanıt doğru da olsa yanlış da olsa kartın arka yüzünde yer alan bilgi okunarak gerek doğru cevapların pekiştirilmesi gerekse yanlış cevapların düzeltilmesinin yapılması sağlanır. Etkinlik sonunda en fazla puanı toplayan grup galip ilan edilir.

Araştırmacı, öğrencilerin sınıf içerisinde birbirleriyle ve kendisiyle olan iletişimlerinin haftalar geçtikçe geliştiğini gözlemlemiştir. İlk haftalarda daha çekingen

davranışlar gösteren öğrenciler olsa da gelineen noktada öğrencilerin sınıf içi iletişime kolaylıkla girdikleri belirlenmiştir. Araştırmacı ilk hafta gerçekleştirdiği sınıf içi uygulamalarda özellikle sanal sınıf üzerinden öğrencilere gönderdiği ödev içeriğine erişemeyen öğrencilerin etkinlikler esnasında çekingen ve sessiz kaldıklarını görmüştür. Ancak haftalar ilerledikçe öğrenciler gerek etkinliklerde gerekse iletişime girme konusunda daha istekli davranmaya başlamışlardır. Araştırmacı, öğrencilerin sınıf dışında kendilerine verilen içeriğe çalışarak sınıfa gelmelerinin bu durumun başlıca nedeni olduğunu düşünmektedir. Araştırmacının bu konuyla ilgili olarak günlüğüne yazdıkları şunlardır (A.G., 17.05.2022):

“Öğrenciler haftalar ilerledikçe birbirleriyle ve benimle daha fazla iletişim kurmaya başladılar. Başlangıçta alışıktı olmadıkları bir yöntem olduğu için ve beni yeni tanımaya başladıkları için iletişime girme konusunda çekingen davranabileceklerini öngörmüştür. Özellikle ilk sınıf içi uygulama haftası biraz sıkıntılı geçti. Sanal sınıf ortamına yüklediğim içeriğe çalışmayan öğrenciler vardı. Geri kalan öğrencilerin de çoğu videoları sadece bir defa izlemişlerdi. Böyle olunca yaptığım etkinliklerde istediğim ortamı sağlayamamıştım. Ancak son haftaya geldiğimiz süreç boyunca sınıf içi iletişim giderek arttı. Sadece arkadaşlarıyla değil benimle de rahatlıkla iletişim kurmaya başladılar. Özellikle sanal sınıf uygulamasını daha etkin kullanmaya başladıkça iletişimin dozu da arttı. Sınıfta gerçekleştirdiğimiz grup etkinlikleri de bu sürecin iyileşmesine yardımcı oldu. Açıkça söyleyebilirim ki ters yüz edilmiş öğrenme modeli öğrencilerin sınıf içi iletişim isteklerini artırıyor.”

Araştırmacının sınıf içi iletişimin artışını, öğrencilerin sınıf dışında verilen içeriği çalışma durumlarıyla ilişkilendirmesine yönelik görüşlerini destekleyen gözlemlerinin yanı sıra öğrenci görüşleri de bulunmaktadır. Merve bu konuyla ilgili olabilecek görüşlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (Ö.G.7, 17.05.2022):

“İlk hafta ödevlerimi yapamamıştım. O zaman derse çok katılmamıştım. Ama sonra ödevlerimi hep yaptım. Derse de hep katıldım.”

Araştırmacı öğrencilerle yaptığı görüşmelerde de bu konuya değinmiştir. Merve ile yapılan yüz yüze görüşmelerde ilk uygulama haftası ile son uygulama haftası arasında kendisinin arkadaşlarıyla olan iletişiminin nasıl gelişim gösterdiğini ifade etmesi istenmiştir. Merve ve araştırmacı arasındaki konuşmanın bir bölümü şöyledir (Merve görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: İlk hafta sanal sınıfa girememiştin ve derste de etkinliklere çok fazla katılamamıştın ve o hafta sınıfta çok fazla konuşmamıştın. Hatırlıyor musun?

Merve: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Daha sonra seni gözlemlediğimde etkinliklere daha istekli katıldığını gördüm. Arkadaşlarınla ve benimle daha fazla iletişim kurdun Bunun nedeni neydi sence?

Merve: Öğretmenim çünkü videoları izledim. Çalıştım.

Araştırmacı: Derse daha çok katılmanın nedeni videoları izlemen mi?

Merve: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Peki arkadaşlarınla ve benimle daha fazla iletişim kurmanın nedeni ne?

Merve: Öğretmenim hep etkinlikle yaptık. Oyunlar oynadık. Mesela yap-boz oyunu, yarışmalar. Bu yüzden.

Araştırmacı: Yaptığımız etkinlikler mi senin daha fazla iletişim kurmanı sağladı?

Merve: Evet öğretmenim.

Gerek araştırmacının gözlemleri gerekse öğrenci görüşlerinden hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin sınıf içi iletişim isteklerini artırdığı söylenebilir.

Araştırmacı sınıf içi etkinliklerin tamamlanmasının ardından öğrencilerin Google Doküman uygulaması üzerinden çözdükleri konu testine ilişkin soru çözümlerini gerçekleştirmiş ve gerekli geri dönütleri vermesinin ardından dersi sonlandırmıştır. Sınıf içi etkinliklerin 7. haftasında gerçekleştirilen “Hangi ülkeye ait?” etkinliğine ait öğrenci çalışması Fotoğraf 4.9’da gösterilmiştir.

Fotoğraf 4.9. 7. sınıf içi uygulama haftası “hangi ülkeye ait?” etkinliğine ait uygulama çalışması

Sınıf içi uygulama süreci 17 Mayıs 2022 Salı günü Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ait son ders konusuyla ilgili sınıf içi uygulamaların gerçekleştirilmesinin ardından tamamlanmıştır. Uygulamanın tamamlanmasının ardından araştırmacı komite üyeleriyle bir araya gelmiştir. Araştırmacı TYEÖ modeline dayalı olarak belirlenen öğrenme alanları kapsamında gerçekleştirdiği eylem araştırması sürecini tamamladığını ve elde ettiği makro analiz sonuçlarını komite üyeleriyle paylaşmıştır. Komite üyelerinin eylem araştırması sürecinin tamamlanabileceğine ilişkin dönütlerinin ardından 4. sınıf sosyal

bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı gerçekleştirilen öğretim uygulamasının sonlandırılmasına karar verilmiştir (K.T., 23.05.2022).

4.2. TYEÖ Modeline Dayalı Öğretim Uygulamaları Sonucunda Öğrencilerin Akademik Gelişim Durumları

Araştırmanın ikinci sorusu olan “Öğrencilerin uygulama sürecinde akademik başarı düzeylerindeki gelişimleri nasıldır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla araştırma sürecinin farklı aşamalarında katılımcı öğrencilere başarı testleri ve konu testleri uygulanmıştır. Araştırmanın başında (14 Mart 2022) ve sonunda (20 Mayıs 2022) öğrencilerin akademik gelişim durumlarını ortaya koymak için Etkin Vatandaşlık Başarı Testi ve Küresel Bağlantılar Başarı Testi uygulanmıştır. Ayrıca uygulama süreci boyunca her hafta konu testleri uygulanmıştır (25 Mart, 1-15-22-29 Nisan, 6-13 Mayıs 2022). Bu kapsamda öğrencilerin akademik başarı düzeylerindeki gelişim 2 alt başlıkta incelenmiştir. Bu başlıklar “Ters yüz edilmiş öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkisi” teması ve “haftalık konu testi puanlarının gelişimi” adlı temalardır.

4.2.1. TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkisi

Eylem araştırması grubunu oluşturan 8 katılımcı, toplam 27 kişiden oluşan bir öğrenci grubunun içerisinden seçilmiştir. Araştırmacı eylem araştırması grubuna dâhil olacak öğrencileri belirlerken katılımcı belirleme formundan yararlanmıştır. Söz konusu form Etkin Vatandaşlık Başarı testi (EVBT) ve Küresel Bağlantılar Başarı Testi ’nden (KBBT) oluşmaktadır. Söz konusu formlar hem eylem araştırması grubuna dâhil olacak katılımcı öğrencilerin hem de TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkisinin belirlenmesinde kullanılmıştır.

Gerek EVBT gerekse KBBT’den elde edilen veriler karşılaştırılırken eylem araştırması grubunun ön test ve son test puanları arasındaki farklılığa bakılmıştır. Aşağıda iki alt başlık halinde her iki başarı testine ilişkin analiz sonuçları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

4.2.1.1. Etkin vatandaşlık başarı testi puanlarına ilişkin bulgular

Eylem araştırması sürecinin başında ve sonunda öğrencilere araştırmacı tarafından geliştirilen Etkin Vatandaşlık Başarı Testi (EVBT) uygulanmıştır. Bu testin uygulanmasındaki amaç, ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulamasının öğrencilerin

akademik gelişim düzeyleri üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Araştırma örneklemini parametrik test varsayımlarını karşılamadığı için verilerin analizinde non-parametrik testlerden yararlanılmıştır. Buna göre; ilişkili / bağımlı iki ortalama arasındaki farkın test edilmesinde Wilcoxon Uyumlu Çiftler İşaretli Sıralı Testi kullanılmıştır. EVBT ön test ve son test puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan Wilcoxon testi sonuçları Tablo 4.15'te gösterilmiştir.

Tablo 4.15. *Eylem araştırması grubu EVBT ön test-son test puanlarına ilişkin wilcoxon testi sonuçları*

SonTest-ÖnTest	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	z	p	d
Negatif sıra	0	.00	.00	2,524*	.012	0,8186
Pozitif sıra	8	4,50	36,00			
Eşit	0	-	-			

* Negatif sıralar temeline dayalı

Tablo 4.15'e göre, eylem araştırması grubuna dâhil olan ve TYEÖ modeline dayalı olarak öğrenim gören 8 öğrencinin EVBT'den elde ettikleri ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık meydana gelmiştir ($z=2.524$, $p<0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve sıra toplamı dikkate alındığında gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu anlaşılmaktadır. Hesaplanan Cohen (d) etki büyüklüğü değerinin .8'den büyük olması ($d=0,8186$) nedeniyle bu anlamlı farklılığın büyük etki büyüklüğüne neden olduğu görülmüştür. Buna göre eylem araştırması grubunu oluşturan 8 öğrencinin etkin vatandaşlık öğrenme alanı akademik başarı düzeylerinin TYEÖ modeline dayalı olarak artış gösterdiği, bir başka ifadeyle eylem araştırması sürecinde gerçekleştirilen eylem planlarının öğrencilerin akademik başarılarının gelişimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

4.2.1.2. Küresel Bağlantılar başarı testi puanlarına ilişkin bulgular

Araştırmanın nicel ölçme araçlarından bir diğeri araştırmacı tarafından geliştirilen Küresel Bağlantılar Başarı Testi 'dir (KBBT). Bu testin uygulanmasındaki amaç tıpkı bir önceki başarı testinde olduğu gibi, TYEÖ modeli uygulamasının öğrencilerin akademik gelişim düzeyleri üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Söz konusu test eylem araştırması sürecinin başında ve sonunda uygulanmıştır. Araştırma örneklemini parametrik test varsayımlarını karşılamadığı için bu teste ait verilerin analizinde non-parametrik testlerden yararlanılmıştır. Buna göre; ilişkili / bağımlı iki ortalama arasındaki farkın test

edilmesinde Wilcoxon Uyumlu Çiftler İşaretli Sıralı Testi kullanılmıştır. Eylem araştırması grubunun KBBT ön test ve son test puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan Wilcoxon testi sonuçları Tablo 4.16’da gösterilmiştir.

Tablo 4.16. *Eylem araştırması grubu KBBT ön test-son test puanlarına ilişkin wilcoxon testi sonuçları*

SonTest-ÖnTest	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	z	p	d
Negatif sıra	0	.00	.00	2,527*	.012	0,6785
Pozitif sıra	8	4,50	36,00			
Eşit	0	-	-			

* Negatif sıralar temeline dayalı

Tablo 4.16’ya göre, eylem araştırması grubuna dâhil olan ve TYEÖ modeline dayalı olarak öğrenim gören 8 öğrencinin KBBT’den elde ettikleri ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık meydana gelmiştir ($z=2.527$, $p<.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve sıra toplamı dikkate alındığında gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehine olduğu anlaşılmaktadır. Hesaplanan Cohen (d) etki büyüklüğü değerinin .5 ve .8 arasında bir değerde olması ($d=0,6785$) nedeniyle bu anlamlı farklılığın orta etki büyüklüğüne neden olduğu görülmüştür. Buna göre eylem araştırması grubunu oluşturan 8 öğrencinin küresel bağlantılar öğrenme alanı akademik başarı düzeylerinin TYEÖ modeline dayalı olarak artış gösterdiği, bir başka ifadeyle eylem araştırması sürecinde gerçekleştirilen eylem planlarının öğrencilerin akademik başarılarının gelişimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Akademik başarı testleri sonucu elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının öğrencilerin akademik başarı düzeylerini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu ifade edilebilir. Katılımcı belirleme aşamasında başarı testlerinin uygulanma sürecine ilişkin bir görüntü Fotoğraf 4.10’da gösterilmiştir.

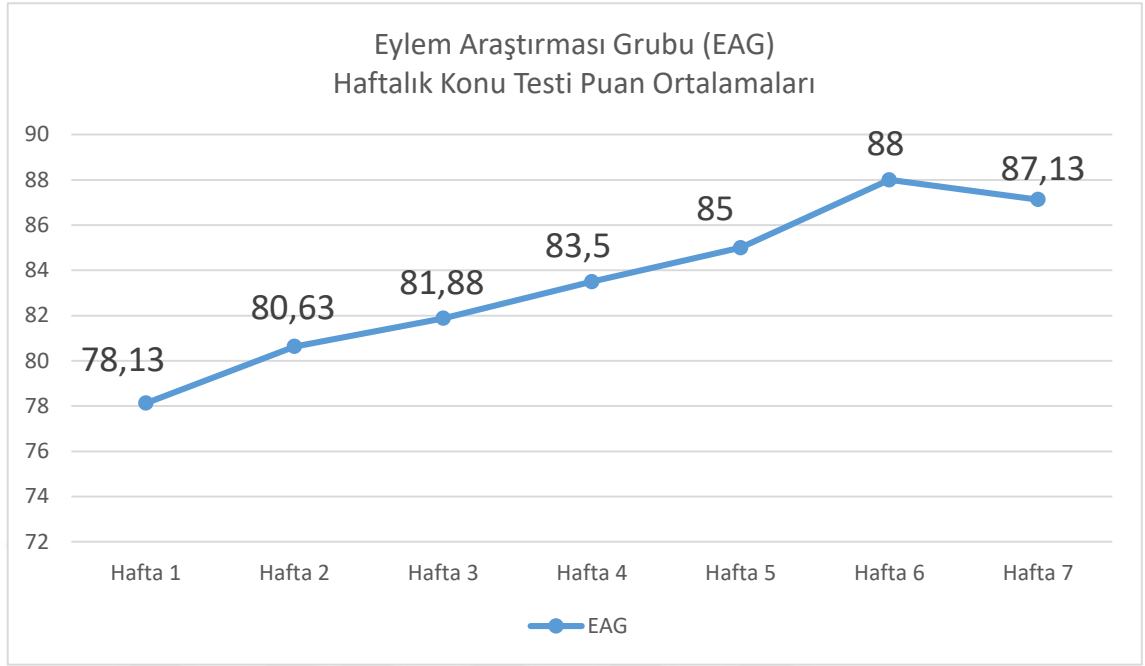
Fotoğraf 4.10. Başarı testlerinin uygulama çalışması

4.2.2. Haftalık konu testi puanlarının gelişimi

7 haftalık uygulama süreci boyunca eylem araştırması grubunda yer alan öğrencilere o hafta ele alınan konuyla ilgili testler uygulanmıştır. Böylelikle öğrencilerin her hafta ele alınan konuyla ilgili bilgi düzeylerinde gelişim durumlarını gösteren veriler elde edilmiştir. Konu testleri, eylem araştırması grubunda yer alan 8 öğrenciye sanal sınıf uygulaması üzerinden uygulanmıştır. Öğrencilerin konu testinden elde ettikleri puanların gelişimi 2 alt başlıkta incelenmiştir. Bu başlıklar “Eylem araştırması grubunun konu testi puanlarının haftalık gelişimi” ve “Eylem araştırması grubu öğrencilerinin konu testi puanlarının haftalık gelişimi” adlı başlıklardır.

4.2.2.1. Eylem araştırması grubunun konu testi puanlarının haftalık gelişimi

Araştırmacı tarafından ilk olarak eylem araştırması grubu öğrencilerinin konu testlerinden elde ettikleri puanların haftalık gelişim durumu ele alınmıştır. Grafik 4.1’de eylem araştırması grubunun bu testlerden elde ettikleri puan ortalamalarının haftalık gelişim karşılaştırması yer almaktadır.

Grafik 4.1. EAG haftalık konu testi puan ortalamalarının gelişimi

Grafik incelendiğinde, araştırma sürecinin ilk haftasından itibaren eylem araştırması grubundaki öğrencilerin konu testi puan ortalamalarının yükseliş eğilimi gösterdiği görülmektedir. Buna göre, eylem araştırması grubunu oluşturan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamaları sırasıyla 78,13; 80,63; 81,88; 83,50; 85,00; 88,00 ve 87,13 olarak gerçekleşmiştir. Eylem araştırması grubunun haftalık konu testlerinden elde ettikleri en düşük puan ortalaması 78,13 iken en yüksek puan ortalaması 88,00 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, eylem araştırması grubu öğrencilerinin haftalık konu testi puan ortalamaları 1. haftadan 7. haftaya doğru bir yükseliş eğilimi içindedir. Sadece son uygulama haftasına ait konu testi puan ortalaması bir miktar düşüş göstermiştir. Bu verilere göre eylem araştırması grubunun konu testi puan ortalamalarının haftalık gelişiminin tutarlı bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Bütün bu bulgulardan hareketle, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretimin eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin konu testi puan ortalamaları dikkate alındığında akademik başarıları üzerinde olumlu yönde bir gelişim sağladığı söylenebilir.

Araştırmacı, sınıf öğretmeni ile gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmelerde yukarıda ifade edilen bulguları destekleyici verilere ulaşmıştır. Sınıf öğretmeni, sosyal bilgiler dersi bağlamında gerçekleştirdiği yılsonu sınavlarında TYEÖ modeline dayalı olarak eğitim gören öğrencilerin sınıfın geri kalanına göre daha başarılı sonuçlar elde ettiklerini

vurgulamıştır. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasında gerçekleştirilen görüşme esnasında bu konuyla ilgili olarak gerçekleşen konuşmadan bir bölüm şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Ramazan hocam, ters yüz edilmiş öğrenme modeline göre eğitim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı durumlarını diğer öğrencilerle karşılaştırdığınızda ne söylemek istersiniz?

Sınıf Öğretmeni: Şu anda daha iyi olduklarını söyleyebilirim. Sizinle çalışan öğrencilerin ders notları daha iyi.

Araştırmacı: Hocam elinizde bununla ilgili bir veri var mı yoksa gözlemlerinizi mi aktarıyorsunuz?

Sınıf Öğretmeni: Hem gözlemlerimi hem de verileri aktarıyorum aslında. Mesela son yazılılarda sizinle çalışan öğrenciler daha iyi notlar aldılar. Bakalım mesela (yaptığı yazılı sınavı puanlarını inceliyor). Özellikle Mehmet, Ferit ve Kadri'nin notları 100. Merve ve Fatma 95 almış. Rabia 85 almış. Ayşe 80 almış. Zafer'de 70 almış. Zafer'in durumu zaten belli. Onun için çok iyi bir puan. Mesela geri kalan öğrencilerden en yakın olanın 80 puanı var. O da iyi bir öğrenci aslında. Bunlar sınıfın geri kalanına göre başarısı düşük öğrencilerdi. Şimdi diğer öğrencilerden daha başarılılar.

Araştırmacı: Hocam öyleyse ters yüz edilmiş öğrenme modeline göre gerçekleştirilen öğretim uygulamaları öğrencilerin akademik başarılarını yükseltiyor diyebilir miyiz?

Sınıf Öğretmeni: Yükseltiyor hocam. Diyebiliriz.

4.2.2.2. Eylem araştırması grubu öğrencilerinin konu testi puanlarının haftalık gelişimi

Eylem araştırması grubunda yer alan ve sosyal bilgiler dersi kapsamında TYEÖ modeline dayalı olarak eğitim gören sekiz öğrencinin haftalık konu testinden elde ettikleri puanların gelişim durumları bu başlık altında ayrıntılı olarak incelenmiştir.

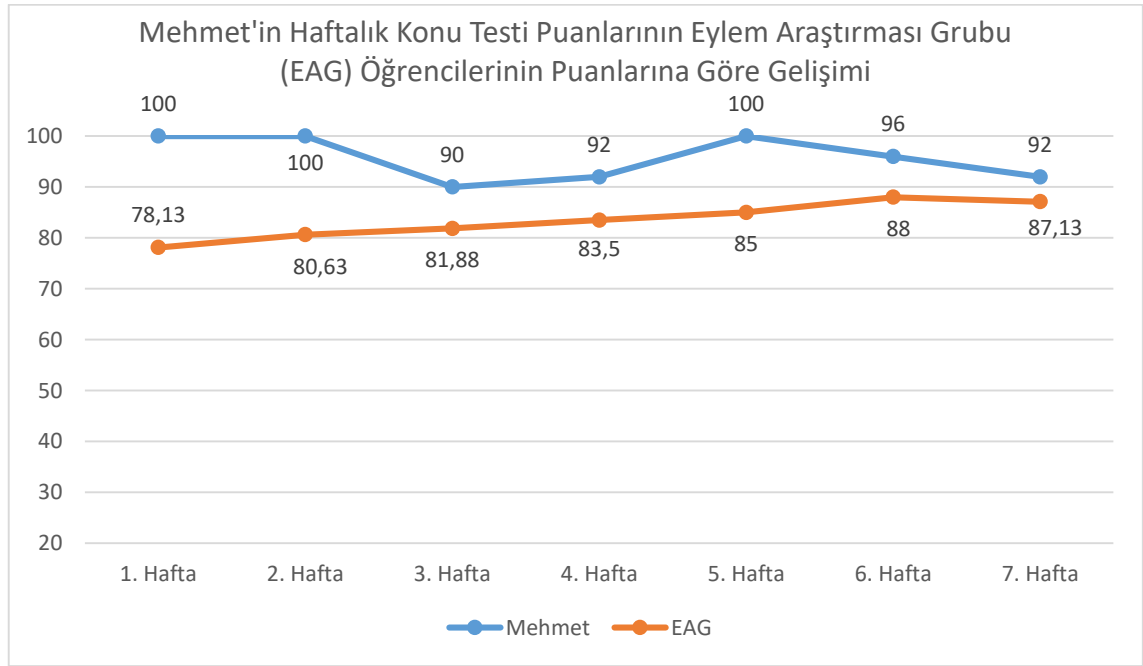
4.2.2.2.1. Mehmet'in haftalık konu testi puanlarının gelişimi

Mehmet adlı öğrencinin haftalık olarak uygulanan konu testlerinden elde ettiği puanlar Tablo 4.17'de gösterilmiştir.

Tablo 4.17. Mehmet'in konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Mehmet	100	100	90	92	100	96	92

Tablo 4.17 incelendiğinde, Mehmet'in aldığı puanların en düşük 92, en yüksek 100 olduğu görülmektedir. Toplam 20 sorudan oluşan haftalık konu testlerinden alınabilecek en yüksek puan 100'dür. Bu verilerden hareketle Mehmet'in haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların yüksek düzeyde olduğu kabul edilebilir. Bu aşamadan sonra Mehmet'in haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.2'de Mehmet'in haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılması verilmiştir.

Grafik 4.2. Mehmet'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi

Grafik 4.2 incelendiğinde, Mehmet'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların yüksek seviyede ve tutarlı bir eğilim izlediği görülmektedir. Mehmet'in konu testlerinden elde ettiği puanlar, testlerin uygulandığı haftalar dikkate alındığında dâhil olduğu eylem araştırması grubunun puan ortalamalarından daha yüksektir. Bütün bu veriler sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının Mehmet'in akademik başarı durumunun gelişimine olumlu yönde katkı sağladığını göstermektedir.

Mehmet'in akademik başarısında yaşanan gelişime işaret eden nitel verilere de ulaşılmıştır. Mehmet ile uygulamanın tamamlanmasının ardından gerçekleştirilen yüz yüze görüşmede TYEÖ modeli uygulamasının kendisinin sosyal bilgiler dersi başarısına

katkı sağladığını söylemiştir. Bu konuda araştırmacı ve Mehmet arasında gerçekleşen konuşmanın bir bölümü şöyledir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersinde 7 hafta boyunca yaptığımız uygulamanın senin için bir katkısı oldu mu?

Mehmet: Oldu öğretmenim.

Araştırmacı: Nasıl bir katkısı oldu açıklar mısın biraz?

Mehmet: Mesela öğretmenim daha başarılı oldum. Mesela daha yüksek puanlar aldım.

Araştırmacı: Başarı testi puanlarından mı bahsediyorsun?

Mehmet: Yazılıda öğretmenim. Ramazan öğretmen yazılı yapmıştı orada 100 aldım.

Mehmet'in yukarıda ifade ettiği görüşlerinin, sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının, O'nun akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığına yönelik bulguyu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

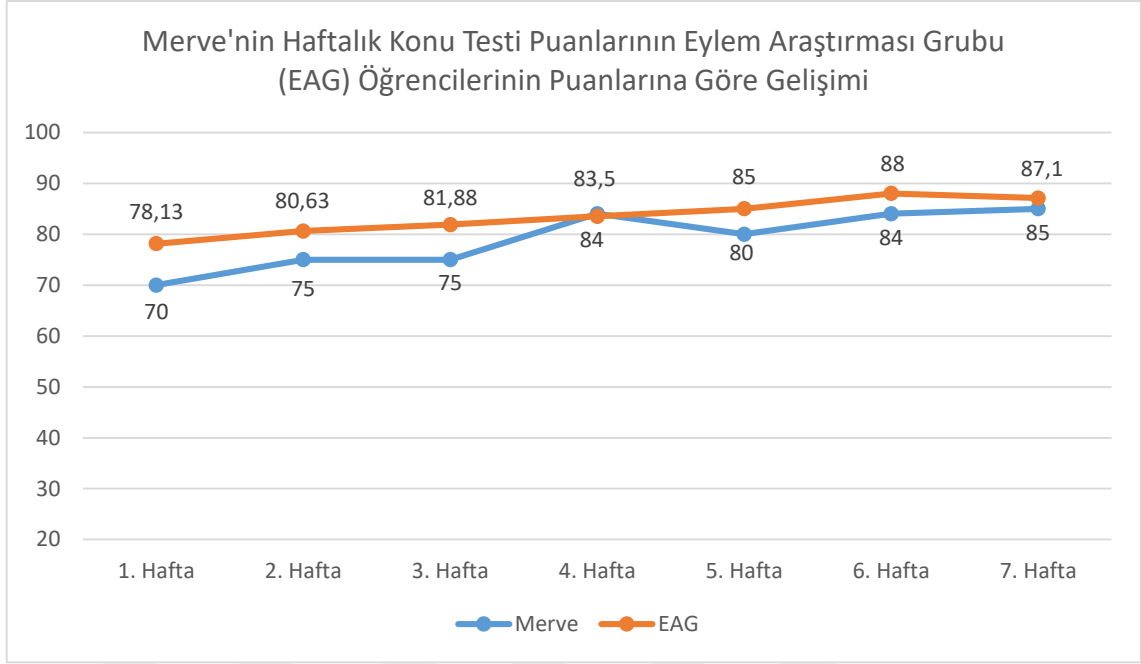
4.2.2.2.2. Merve'nin haftalık konu testi puanlarının gelişimi

Merve'nin haftalık olarak uygulanan konu testlerinden elde ettiği puanlar Tablo 4.18'de gösterilmiştir.

Tablo 4.18. Merve'nin konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Merve	70	75	75	84	80	84	85

Tablo 4.18 incelendiğinde, Merve'nin haftalık konu testinden aldığı puanların en düşük 70, en yüksek 85 olduğu görülmektedir. Merve'nin haftalık konu testi puanlarını yorumlamak için aldığı puanların gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.3'te Merve'nin haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması gurubuna dâhil olan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılması verilmiştir.

Grafik 4.3. Merve'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi

Grafik 4.3 incelendiğinde, Merve'nin konu testlerinden elde ettiği puanların kendisinin de dâhil olduğu eylem araştırması grubu öğrencilerinin puan ortalamalarından bir hafta dışında (4. Hafta) daha düşük olduğu görülmüştür. Merve'nin ilk uygulama haftasında elde ettiği puan o hafta özelinde eylem araştırması grubu içinde yer alan sekiz öğrenci arasındaki en düşük puandır. Bunun nedeni Merve'nin sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine o hafta boyunca erişememiş olmasıdır. Hafta boyunca ödev erişemeyen ve yeterli sayıda tekrar yapamayan Merve konu testini çözmemiştir. Ardından ilgili haftaya ait ödev sanal sınıf uygulaması üzerinden kendisine yeniden tanımlanmış ve Merve ilgili ödev erişim sağladıktan sonra konu testini çözebilmiştir. Bu bağlamda Merve'nin ilk uygulama haftasında elde ettiği konu testi puanının düşük olmasının sebebi bu olabilir. Araştırmacı bu duruma ilişkin görüşlerini farklı zaman dilimlerinde günlüğüne şöyle yansıtmıştır:

“3 öğrenci ödev sınıf ortamında gerçekleştirilecek uygulamaya kadar sanal sınıf uygulamasına yüklenen videoları izlememiş, ders notlarını görüntülememiş ve dolayısıyla ödev teslimi gerçekleştirilmemiş. Bu üç öğrenci aynı zamanda konu testini de çözmemiş (A.G., 29.03.2022).

Geçen hafta konu testini çözmeyen üç öğrenci bu hafta konu testini çözdüler. Ancak diğer öğrencilerle karşılaştığımda Kadri hariç Merve ve Ayşe'nin düşük puanlar aldıklarını gördüm. Merve bu hafta sınıfta işleyeceğimiz konuya daha fazla çalıştığını önceki haftaya ait içeriği çok fazla tekrar edemediğini söyledi. ...bu öğrencilerin yeterli tekrarı

yapamamaları konu testlerinden düşük puan almalarına sebep olmuş olabilir. (A.G., 05.04.2022).”

Grafik 4.3 incelendiğinde, Merve’nin haftalar ilerledikçe konu testlerinden elde ettikleri puanların eylem araştırması grubunun elde ettiği puan ortalamalarına yaklaştığı görülmektedir. 4. hafta uygulanan konu testinden 84 puan alan Merve sonraki üç hafta boyunca eylem araştırması grubunun puan ortalamasına yakın puanlar elde etmiştir. Elde edilen verilerden hareketle sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının Merve’nin akademik başarı durumunun gelişimine olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmacı Merve’nin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarısında yaşanan gelişime işaret eden nitel verilere de ulaşmıştır. Merve, kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede TYEÖ modeli uygulamasının kendisinin sosyal bilgiler dersi başarısına katkı sağladığını ifade etmiştir. Bu konuda araştırmacı ve Merve arasında gerçekleşen konuşma şöyledir (Merve görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersinde yaptığımız uygulamanın sana katkı sağladığını düşünüyor musun?

Merve: Evet öğretmenim, düşünüyorum.

Araştırmacı: Nasıl bir katkısı olduğunu düşünüyorsun?

Merve: İyi bir katkısı oldu öğretmenim.

Araştırmacı: Örnek verebilir misin bana Merve? Mesela uygulama sayesinde şöyle şeyler oldu gibi.

Merve: Daha çok çalıştım öğretmenim. Dersi öğrendim. Sonra testler çözdüm.

Araştırmacı: Dersteki durumunun daha iyiye gittiğini düşünüyor musun?

Merve: Evet düşünüyorum.

Araştırmacı: Ne düşünüyorsun mesela?

Merve: Bilgim arttı.

Sonuç olarak Merve’nin haftalık konu testlerinden elde ettiği puanlara ve kendisiyle yapılan görüşmeden elde edilen bulgulara dayalı olarak sosyal bilgiler dersi akademik başarısının artmış olduğu görülmektedir. Buna göre sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının, Merve’nin akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

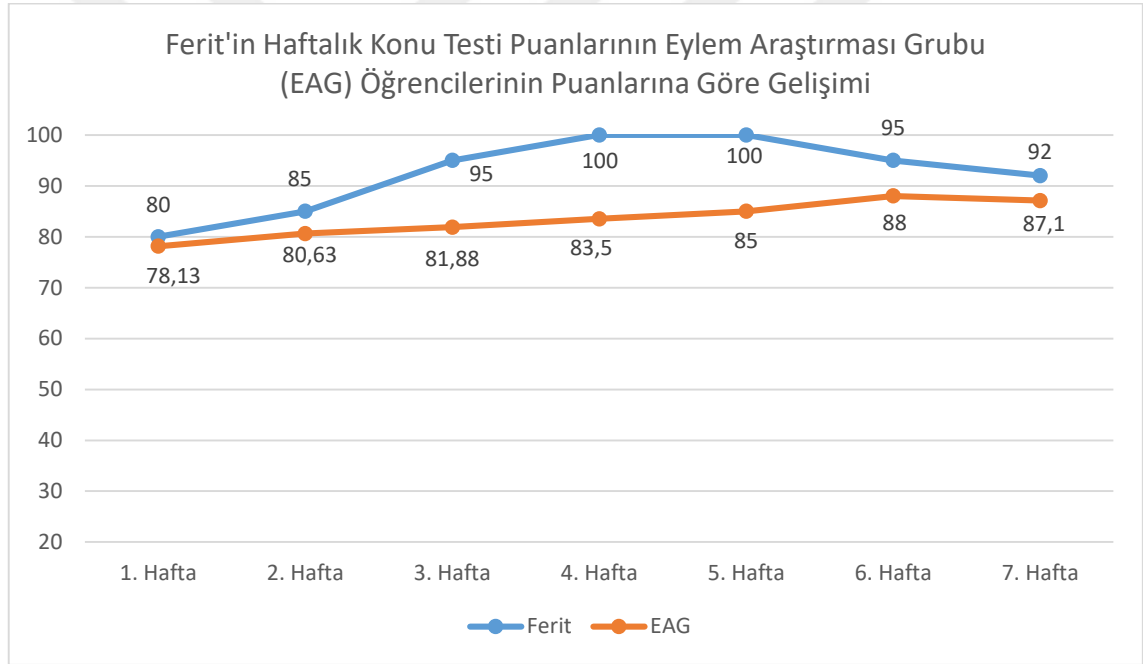
4.2.2.2.3. Ferit’in haftalık konu testi puanlarının gelişimi

Ferit’in haftalık konu testlerinden elde ettiği bütün puanlar Tablo 4.19’da gösterilmiştir.

Tablo 4.19. Ferit'in konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Ferit	80	85	95	100	100	95	92

Tablo 4.19 incelendiğinde, Ferit'in haftalık konu testinden aldığı puanların 80 ve 100 puan arasında bir değer aldığı görülmektedir. Tablodaki verilere göre Ferit'in haftalık konu testlerinden yüksek puanlar aldığı söylenebilir. Ferit'in haftalık konu testi puanlarını yorumlamak için aldığı puanların gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.4'te Ferit'in haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması grubu öğrencilerinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılmış hali verilmiştir.

Grafik 4.4. Ferit'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi

Grafik 4.4 incelendiğinde, Ferit'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların dâhil olduğu eylem araştırması grubu üyelerinin puan ortalamalarından her bir hafta için daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu verilerden hareketle Ferit'in öğrenci grubu ortalamasının üzerinde bir başarı yakaladığı söylenebilir. Ayrıca, Ferit'in haftalık konu testi puanlarının kararlı bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. En düşük konu testi puanını 1. uygulama haftasında (80) alan Ferit'in daha sonraki haftalarda elde ettiği puanlar birbirine yakın bir aralıkta seyretmiştir (85-100). Elde edilen verilerden hareketle

sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının Ferit'in akademik başarı durumunun gelişimine olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmacı, Ferit ile yaptığı yüz yüze görüşmelerde, sosyal bilgiler dersindeki akademik başarısında yaşanan gelişmeyi ortaya koyan konu testi puanlarındaki artışı destekleyen nitel verilere de ulaşmıştır. Ferit kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede TYEÖ modeli uygulaması sayesinde sosyal bilgiler dersi başarısının arttığını dile getirmiştir. Bu konuda araştırmacı ve Ferit arasında gerçekleşen görüşmenin bir bölümü şöyledir (Ferit görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sence yaptığımız uygulamalar senin sosyal bilgiler dersi başarıyı nasıl etkiledi?

Ferit: Başarıyı artırdı öğretmenim. Yazılı sınavdan 100 aldım. Sizinle çalıştığımız konular çıktı. Videoları izledim sınavdan önce. Hepsi oradan çıktı. Sadece bir soru yapamadım. Onu da zaten biliyordum.

Araştırmacı: O zaman sen yaptığımız uygulamanın senin sosyal bilgiler ders başarıyı artırdığını düşünüyorsun?

Ferit: Evet öğretmenim.

Araştırmacının sınıf öğretmeni ile gerçekleştirdiği görüşmede, öğretmenin Ferit'in ders başarı hakkındaki görüşleri de yukarıda ifade edilen görüşleri destekler nitelikte olmuştur. Sınıf öğretmeni, Ferit'in biraz içine kapanık bir öğrenci olduğunu ve derslere çok fazla katılım göstermediğini ifade etmiştir. Ancak kendisinin araştırma sürecine dâhil olmasının ardından derslerde daha fazla katılım gösterdiğini ve ders başarısının arttığını ifade etmiştir. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasında Ferit'in ders başarısının gelişimine ilişkin gerçekleşen diyalog şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Peki hocam Ferit'in akademik gelişimi üzerine neler söylemek istersiniz?

Sınıf Öğretmeni: Ferit'in de başarısının biraz düşük olduğunu söyleyebilirim. Mesela içine kapanık. Çok fazla konuşkan değil. Derslere de çok fazla katılmıyor. Ama şimdi biraz gelişme var. Sosyal bilgiler başarısı zaten arttı bir de diğer derslerde biraz daha hareketli şu an. Bu uygulama onun için iyi oldu.

Araştırmacı: Akademik anlamda başarısının arttığını söylersek doğru olur mu hocam?

Sınıf Öğretmeni: Evet, evet. Başarısı arttı. Yaptığım sınavda 100 aldı. En başarılı öğrenci olmuş.

Sonuç olarak gerek Ferit'in haftalık konu testi puanlarının gösterdiği gelişim gerekse öğrenci ve sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilen görüşmelere ait bulgular değerlendirildiğinde, sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak

gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

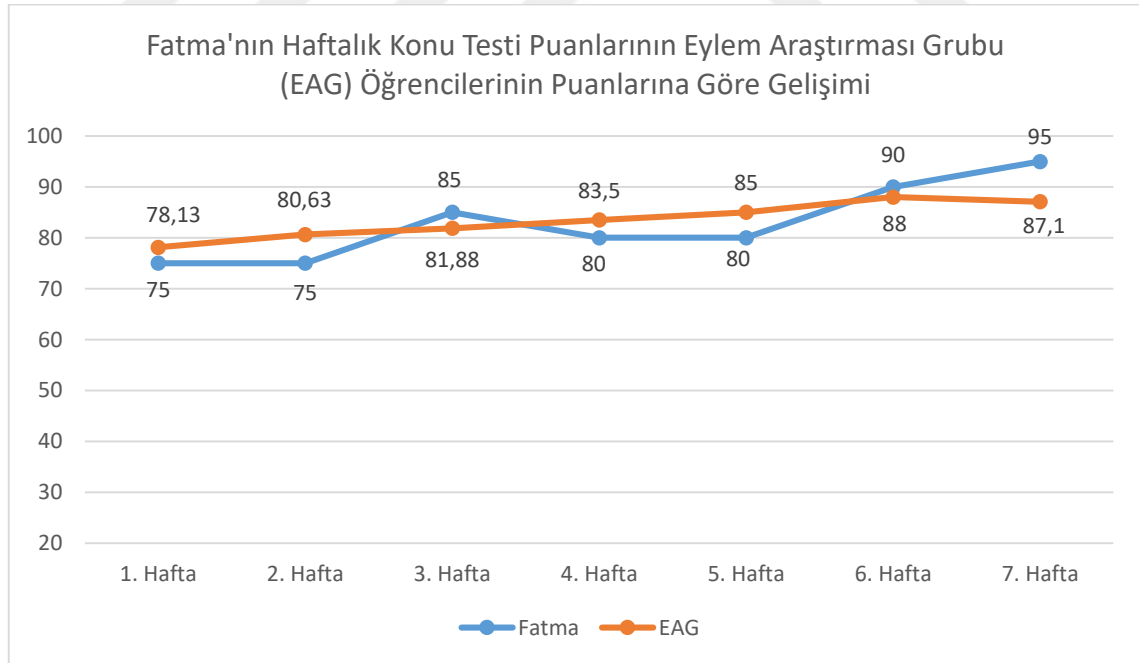
4.2.2.2.4. *Fatma'nın haftalık konu testi puanlarının gelişimi*

Fatma'nın haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların dağılımı Tablo 4.20'de gösterilmiştir.

Tablo 4.20. *Fatma'nın konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı*

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Fatma	75	75	85	80	80	90	95

Tablo incelendiğinde, Fatma'nın haftalık konu testinden aldığı en düşük puanın 75, en yüksek puanın ise 95 olduğu görülmektedir. Fatma'nın haftalık konu testi puanlarını yorumlamak için aldığı puanların gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.5'te Fatma'nın haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılmış hali verilmiştir.

Grafik 4.5. *Fatma'nın haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi*

Grafik 4.5 incelendiğinde, Fatma'nın konu testi puanlarının eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin puan ortalamasıyla yakın düzeyde olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte Fatma'nın konu testlerinden aldığı puanlar özellikle uygulamanın ortalarından itibaren giderek artan bir eğilim sergilemiştir. Bu verilerden hareketle Fatma'nın başarı durumunun arttığı söylenebilir.

Fatma, kendisi ile yapılan görüşmede gerçekleştirdikleri uygulama sonucunda sosyal bilgiler ders başarısının arttığını ifade etmiştir. Fatma'nın bu konuda dile getirdiği görüşleri şöyledir (Fatma görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Bildiğin gibi biz sosyal bilgiler dersini farklı bir uygulamayla işliyoruz. Bu yaptığımız uygulama senin dersteki durumunu nasıl etkiledi?

Fatma: Güzel etkiledi bence.

Araştırmacı: Güzel derken ne demek istiyorsun. Biraz açıklar mısın?

Fatma: Dersi böyle işleyince daha çok sevdim mesela. Daha etkili oldu benim için.

Araştırmacı: Etkili oldu dediğin şey ne?

Fatma: Daha iyi öğrendim öğretmenim.

Araştırmacı: Dersteki başarın nasıl etkilendi?

Fatma: Başarım iyi etkilendi. Başarım arttı mesela.

Araştırmacı: Başarının arttığını nasıl anladın?

Fatma: Mesela puanlarım yükseldi. İşte testlerden yüksek puanlar aldım.

Fatma'nın gerek konu testinden elde ettiği puanların gelişimi gerekse bu konudaki görüşleri birlikte değerlendirildiğinde, sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

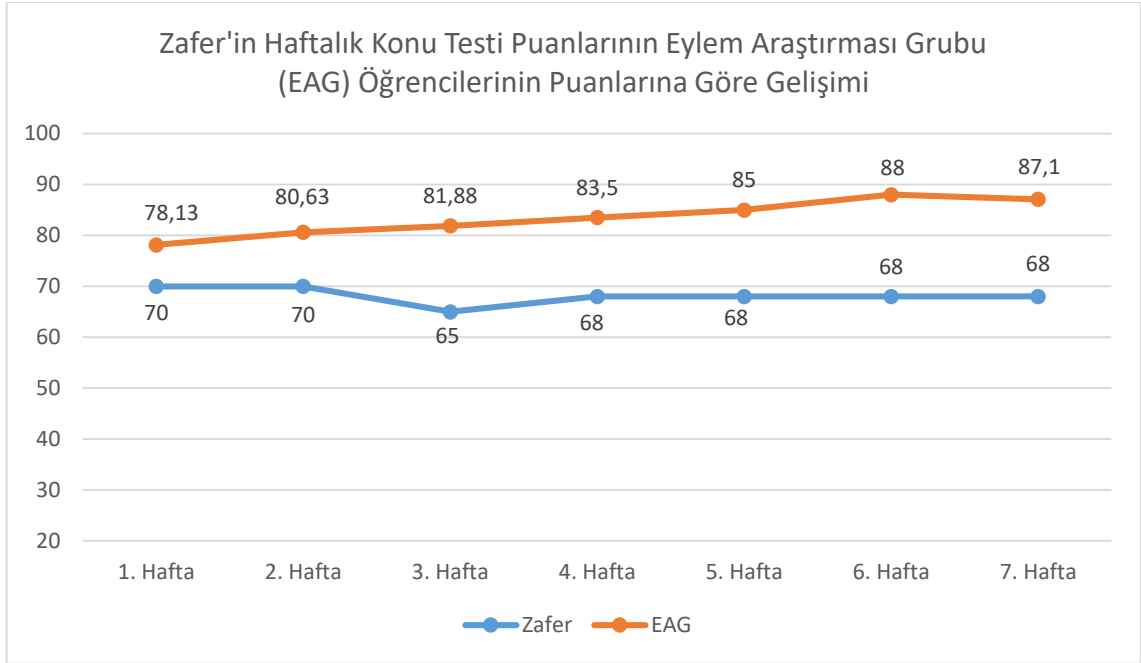
4.2.2.2.5. Zafer'in haftalık konu testi puanlarının gelişimi

Zafer'in haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların dağılımını gösteren veriler Tablo 4.21'de gösterilmiştir.

Tablo 4.21. *Zafer'in konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı*

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Zafer	70	70	65	68	68	68	68

Tablo 4.21 incelendiğinde, Zafer'in haftalık konu testinden aldığı en düşük puanın 65, en yüksek puanın 75 olduğu görülmektedir. Zafer'in haftalık konu testi puanlarını yorumlamak için aldığı puanların gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.6'da Zafer'in haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması gurubuna dâhil olan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılmış hali verilmiştir.

Grafik 4.6. *Zafer'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi*

Grafik 4.6 incelendiğinde, Zafer'in haftalık konu testinden elde ettiği puanların eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin puan ortalamasından her bir hafta için daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Zafer'in konu testlerinden elde ettiği en düşük puan 65 iken en yüksek puan 70 olmuştur. Bu durumda Zafer'in konu testi puanlarının birbirine yakın olmakla birlikte istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir. Araştırmacı, Zafer'in Suriye'den Türkiye'ye gelmiş olmasının bu durumun nedenlerinden biri olabileceğini düşünmektedir. Buna göre Zafer'in anne ve babası Türkçe bilmemektedir. Zafer ile yapılan görüşmede evde ailesiyle konuşurken Arapçayla, okuldaki öğretmeni ve arkadaşlarıyla ise Türkçe konuşarak anlaştığını ifade etmiştir. Zafer bu nedenle Türkçe olarak gerçekleştirdiği okumalarda, okuduğunu anlama konusunda güçlük yaşadığını ifade etmiştir. Bu durum araştırmacının sınıf içi gözlemlerinde de dikkatini çekmiştir. Araştırmacı sınıf içinde gerçekleştirdiği konu testi çözümleri esnasında Zafer'in bazı durumlarda sorulan sorunun cevabını bildiğini ancak soruyu tam olarak anlayamadığı için yanlış cevap verdiğini belirlemiştir. Araştırmacı, Zafer'in durumuna ilişkin bu ve buna benzer görüşlerini farklı zamanlarda günlüğüne aktarmıştır. Araştırmacının Zafer'in okuduğunu anlama konusunda yaşadığı zorluklara ilişkin günlüğüne aktardığı bazı görüşleri şöyledir:

“Sınıfta öğrencilerin konu testine verdikleri yanıtlara ait dönütler verirken Zafer’in bazı soruların yanıtlarını bilmesine rağmen sorulan soruyu anlamamasından kaynaklı yanlış cevaplar verdiğini gördüm. Sanırım okuduğunu anlama konusunda problemler yaşıyor. (A.G., 06.04.2022).

Zafer’in en büyük problemi okuduğunu anlama konusunda yaşadığı sorunlar. Onunla ilgilenmek istiyorum ama bu defa sosyal bilgiler dersi bağlamından koparım diye endişe ediyorum. Öğretmeniyle bu konuyu görüşmeyi düşünüyorum. Bu hafta konu testine verdiği yanıtları birlikte incelerken aslında cevabını bildiği halde bazı soruları yanlış yanıtladığını belirledim. Tabi aynı zamanda yaşadığı anlama problemi onun anlatılan kavrama konusunda da problem yaşamasına sebep olabiliyor. Çok istekli bir öğrenci ama sahip olduğu dezavantajlar onun çabalarının karşılığını almasını engelliyor (A.G., 03.05.2022).”

Sınıf öğretmenin araştırmacıyla gerçekleştirdiği görüşmede Zafer’in diğer derslerde de yaşadığı benzer sorunları dile getirdiği görülmüştür. Sınıf öğretmenin gerek Zaferin sosyal bilgiler dersindeki başarı durumunun gelişimi gerekse yaşadığı öğrenme problemlerine ilişkin görüşleri şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Peki hocam Zafer’in durumuyla ilgili ne söylersiniz? Aslında adlıği puanlar diğerlerine göre düşük ama durumunu düşününce nasıl bakıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni: Zafer’in bence aldığı puanlar kötü değil. Suriyeli olması onun için dezavantaj. Ailesinin durumu iyi değil. Evde ilgilenen kimsesi yok. Diğer derslerde de kötü aslında. İlk başlarda daha kötüydü. Amcasının oğlu da aynı sınıfta. Gelip sadece oturuyorlardı. Zafer şimdi daha iyi. En azından derse katılıyor. Bu uygulama onun için kesinlikle iyi oldu.

Araştırmacı: Okuduğunu anlama konusunda problem yaşıyor ve bu yüzden konu testi puanları düşük geldi.

Sınıf öğretmeni: Doğrudur. Okuduğunu tam olarak anlayamıyor. Aslında bilgisi iyi ama kendini ifade edemiyor ya da bazen kâğıda geçiremiyor. Mesela 70 almış yazılı sınavdan. Açıkçası ben bu puanı beklemiyordum.

Araştırmacı: Siz gelinen noktada başarılı olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Sınıf öğretmeni: Bana göre başarılı.

Zafer’in haftalık konu testinden elde ettiği puanlar her ne kadar kendisinin de içinde olduğu eylem araştırması grubunun haftalık puan ortalamalarının altında olsa da, sınıf öğretmenin kendisinin gelişim durumuyla ilgili görüşleri ve içinde bulunduğu özel durum düşünüldüğünde akademik başarı düzeyinin gelişim gösterdiği söylenebilir. Araştırmacı ayrıca Zafer ile gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmede de bu yöndeki düşüncesini destekleyen nitel bulgulara ulaşmıştır. Zafer kendisi ile yapılan görüşmede sosyal bilgiler ders başarısının arttığını ifade etmiştir. Zafer’in bu konuda dile getirdiği görüşleri şöyledir (Zafer görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Peki Zafer bizim sosyal bilgiler dersinde yaptığımız uygulama senin bu dersteki başarını nasıl etkiledi?

Zafer: Öğretmenim güzel.

Araştırmacı: Nasıl güzel Zafer? Ne oldu mesela bu etkinlikleri yapınca?

Zafer: Öğretmenim ben derste daha iyi öğrendim. Yani evde çalıştık sonra sınıfta çalıştık. Daha iyi öğrendim.

Araştırmacı: Şimdi sosyal bilgiler dersinde daha başarılı olduğunu düşünüyor musun?

Zafer: Evet öğretmenim, düşünüyorum.

Haftalık konu testine ilişkin sonuçlar ile araştırmacı, öğretmen ve öğrenci görüşleri bir bütün olarak ele alındığında, sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının Zafer'in akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

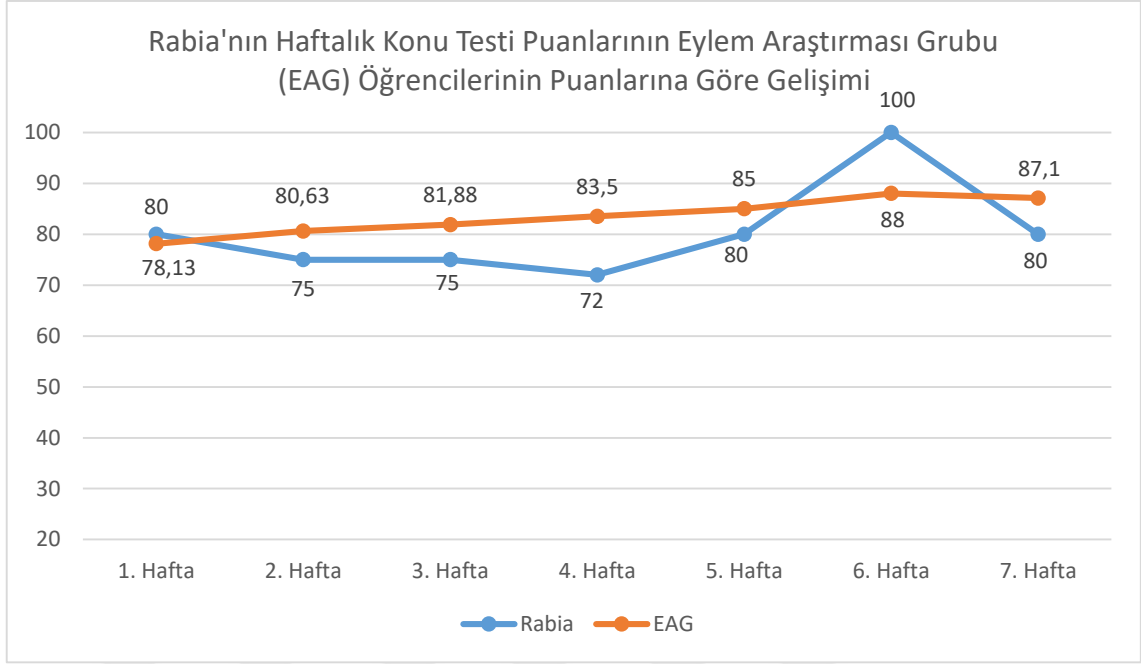
4.2.2.2.6. Rabia'nın haftalık konu testi puanlarının gelişimi

Öğrencilerden Rabia'nın haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların dağılımı Tablo 4.22'de gösterilmiştir.

Tablo 4.22. Rabia'nın konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Rabia	80	75	75	72	80	100	80

Tablo 4.22 incelendiğinde, Rabia'nın haftalık konu testinden aldığı puanların 72 ile 100 arasında değişim gösterdiği görülmektedir. Rabia'nın haftalık konu testi puanlarını yorumlamak için aldığı puanlarının gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.7'de Rabia'nın haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması gurubuna dâhil olan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılmış hali verilmiştir.

Grafik 4.7. Rabia'nın haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi

Grafik 4.7 incelendiğinde, Rabia'nın haftalık konu testinden elde ettiği puanların inişli çıkışlı bir yapı gösterdiği anlaşılmaktadır. Grafiğe göre Rabia'nın konu testi puanlarıyla eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin puan ortalamaları birbirine yakın sayılabilecek seviyededir. Bununla birlikte 1. ve 7. haftalar dışında kalan beş haftada Rabia'nın test puanları eylem araştırması grubuna ait ortalamaların altında kalmıştır. Ancak aldığı puanların yüksek sayılabilecek seviyede ve kararlı bir gelişim süreci izlemesine dayalı olarak Rabia'nın akademik başarısının arttığı söylenebilir.

Araştırmacı günlüğüne Rabia'nın akademik başarısının gelişim gösterdiğine ilişkin notlar almıştır. Rabia süreç içerisinde akademik başarısı en çok gelişim gösteren öğrencilerden birisidir. Öyle ki Rabia'nın araştırmanın başlangıcında katılımcı belirleme formu kapsamında uygulanan başarı testlerinden bütün sınıfın en düşük puanlarını almıştır. Araştırmacı bu durumla ilgili olarak farklı zaman aralıklarında günlüğüne şunları yansıtmıştır:

“Bugün yaptığım katılımcı belirleme formlarına göre en düşük puanları alan öğrencileri belirledim. Bu öğrencileri en düşük puandan başlayarak sıralarsam; Kadri, Rabia, Mehmet, Fatma, Ferit, Merve, Ayşe ve Kadri'dir (A.G., 11.03.2022).

Öğrencilerin akademik başarılarındaki gelişimi takip ettiğimde en önemli gelişimlerden birini Rabia'nın gerçekleştirdiğini söyleyebilirim. Rabia çalışmanın başlangıcında uyguladığım başarı testlerinden Zafer ile birlikte en düşük puanı alan iki öğrenciden biriydi. Zafer'in özel durumunu göz önünde bulundurduğumda Rabia'nın başarı düzeyinin

yetersizliği daha fazla ön plana çıkıyordu. Bugün geldiğimiz noktada Rabia'nın oldukça iyi bir mesafe kat ettiğini söyleyebilirim. Sadece başarı testleri ve konu testlerinden aldığı puanlar değil, sınıf içinde ve dışında gerçekleştirilen etkinliklere gösterdiği yüksek katılımı da önemli bir gelişim gösterdiğini kanıtladı (A.G., 24.05.2022).”

Rabia'nın akademik başarısında yaşanan gelişime işaret eden nitel verilere de ulaşılmıştır. Rabia ile yapılan görüşmede, TYEÖ modeline göre tasarlanan sosyal bilgiler dersi öğretim sürecinin kendisinin bu derse yönelik akademik başarısını artırdığını ifade ettiği görülmüştür. Rabia bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir (Rabia görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Rabia sence yaptığımız uygulamalar senin sosyal bilgiler ders başarına nasıl bir etkide bulundu?

Rabia: Öğretmenim çok güzel etkide bulundu. Mesela şimdi daha bilgili olduğumu düşünüyorum.

Araştırmacı: Neden böyle düşünüyorsun?

Rabia: Öğretmenim çünkü bilgim arttı. Şimdi çok daha fazla şey biliyorum. Mesela çocuk haklarını, ülkeleri, komşularımızı ondan sonra sorumluluklar. Bunları bilmiyordum mesela. Artık biliyorum.

Araştırmacı: Sen ters yüz edilmiş öğrenme modelinin senin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarını artırdığını mı düşünüyorsun?

Rabia: Evet öğretmenim, düşünüyorum.

Gerek Rabia'nın haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların gelişimi gerekse araştırmacı ve öğrenci görüşleri dikkate alındığında sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

4.2.2.2.7. Kadri'nin haftalık konu testi puanlarının gelişimi

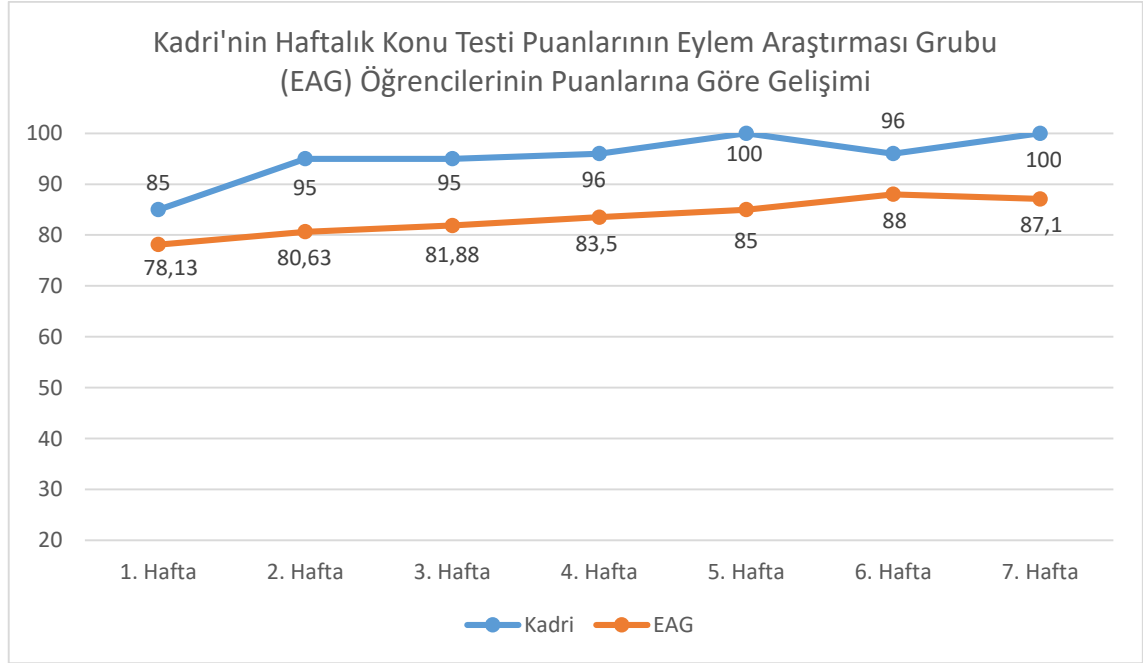
Kadri'nin haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların dağılımı Tablo 4.23'te gösterilmiştir.

Tablo 4.23. Kadri'nin konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Kadri	85	95	95	96	100	96	100

Tablo 4.23 incelendiğinde, Kadri'nin aldığı puanların 85 ile 100 arasında değişim gösterdiği görülmektedir. Bu veriler Kadri'nin haftalık konu testlerinden yüksek sayılabilecek puanlar elde ettiğini göstermektedir. Bu aşamadan sonra Kadri'nin haftalık

konu testlerinden elde ettiği puanların gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.8’de Kadri’nin haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 öğrencinin haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılması verilmiştir.

Grafik 4.8. Kadri'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi

Grafik 4.8 incelendiğinde, Kadri’nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların yüksek seviyede ve tutarlı bir eğilim izlediği görülmektedir. Kadri’nin konu testlerinden elde ettiği puanlar, testlerin uygulandığı haftalar dikkate alındığında kendisinin dâhil olduğu eylem araştırması grubunun puan ortalamalarından daha yüksektir. Kadri’nin konu testlerinin uygulandığı yedi hafta içerisinde en düşük test puanını elde ettiği hafta 1. haftadır. Bu haftanın ardından Kadri’nin konu testi puanları 95 puanın altına düşmemiştir. Bu bakımdan Kadri’nin konu testi puanlarının istikrarlı bir gelişim gösterdiği ifade edilebilir. Kadri’nin en düşük konu testi puanını elde ettiği 1. haftada öğrenci sanal sınıf uygulaması üzerinden ödevlendirildiği içeriğe belli nedenlerden ötürü erişim sağlayamamış ve ilgili içeriği bir hafta geç takip etmek durumunda kalmıştır. Bu nedenle öğrencinin ödev içeriğini yeteri kadar tekrar edememesinden kaynaklı olarak konu testi puanının düşük olduğu söylenebilir. Bütün bu veriler uygulama sürecinin Kadri’nin akademik başarı durumunun gelişimine olumlu yönde katkı sağladığını göstermektedir.

Kadri'nin akademik başarısının gelişim gösterdiği araştırmacının sınıf öğretmeni ile gerçekleştirdiği görüşmede de gündeme gelmiştir. Sınıf öğretmeni, Kadri'nin konu testlerinden elde ettiği yüksek puanlara dayalı olarak uygulama süresinin sosyal bilgiler dersi akademik başarısının gelişimine katkı sağladığına ilişkin görüşü destekleyecek ifadeler kullanmıştır. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasında bu konuya ilişkin gerçekleşen konuşma şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Hocam Kadri'nin durumuna ilişkin neler söylemek istersiniz? Sizce akademik başarı anlamında bir gelişme oldu mu?

Sınıf öğretmeni: Kadri de beni şaşırttı hocam. Aslında potansiyeli vardı ama bir türlü kendini derslere veremiyordu. Onun da babası şehir dışında çalışıyor. Çok fazla ilgilenemiyorlar onunla.

Araştırmacı: Genel durumunda ne gibi değişiklikler oldu?

Sınıf öğretmeni: Mesela yazılıdan 100 almış. Şimdi önceden olsa alamazdı bu puanı. Belli yani bu uygulama başarısını artırmış. Tabi diğer derslere bu kadar yansımada ama sosyal bilgiler ders notları çok iyi.

Araştırmacı: Bir gelişim olduğunu söyleyebilir miyiz hocam?

Sınıf öğretmeni: Evet, evet. Bir gelişim var. Kadri şu an daha iyi durumda.

Araştırmacı, Kadri'nin akademik başarısında yaşanan gelişime işaret eden nitel verilere de ulaşılmıştır. Kadri ile gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmede uygulama süreci sayesinde kendisinin sosyal bilgiler dersi başarısının arttığını dile getirmiştir. Bu konuda araştırmacı ve Kadri arasında gerçekleşen konuşmanın bir bölümü şöyledir (Kadri görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Yaptığımız etkinliklerin senin sosyal bilgiler dersiyle ilgili gelişimine nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsun?

Kadri: Çok iyi düşünüyorum.

Araştırmacı: Biraz açıklar mısın? Mesela iyi oldu derken ne anlatmak istiyorsun?

Kadri: İyi derken, dersi anladım öğretmenim. Sanal sınıfı öğrendim, videoları izledim, testler çözdüm. Bunları hep öğrendim.

Araştırmacı: Bunları öğrenmen senin ne işine yaradı peki?

Kadri: Bilgim arttı öğretmenim. Daha çok şey öğrendim. Mesela bu uygulamaları yapmasaydık bu kadar şey öğrenemezdim.

Araştırmacı: O zaman şunu mu demek istiyorsun. Yaptığımız uygulamalardan sonra benim bilğim arttı. Böyle bir şey mi anlamalıyım senin söylediklerinden?

Kadri: Evet öğretmenim. Mesela Ramazan öğretmenimiz de söyledi. Sen şimdi daha çalışkan oldun dedi.

Gerek Kadri'nin ve sınıf öğretmeninin yukarıda ifade ettiği görüşler gerekse öğrencinin konu testinden elde ettiği puanların gelişim durumu dikkate alındığında,

sosyal bilgiler dersinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının, O'nun akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

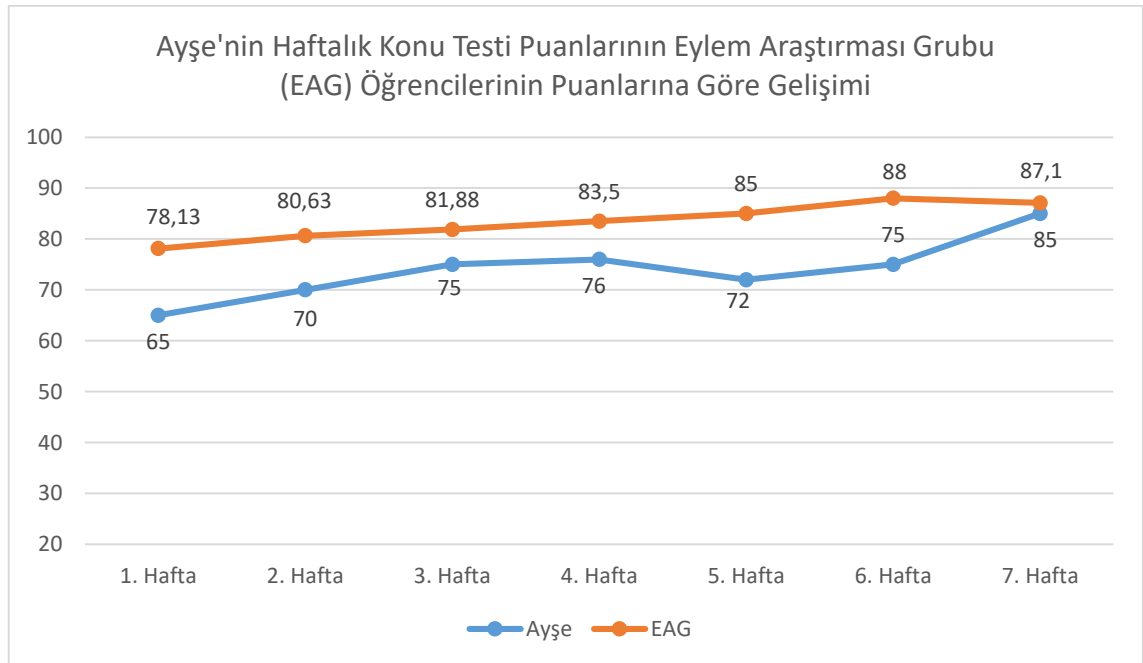
4.2.2.2.8. Ayşe'nin haftalık konu testi puanlarının gelişimi

Ayşe'nin haftalık konu testlerinden elde ettiği puanların dağılımını gösteren veriler Tablo 4.24'te gösterilmiştir.

Tablo 4.24. Ayşe'nin konu testlerinden elde ettiği puanların haftalık dağılımı

Öğrencinin adı	1. Hafta	2. Hafta	3. Hafta	4. Hafta	5. Hafta	6. Hafta	7. Hafta
Ayşe	65	70	75	76	72	75	85

Tablo 4.24 incelendiğinde, Ayşe'nin haftalık konu testinden aldığı en düşük puanın 65, en yüksek puanın ise 85 olduğu görülmektedir. Ayşe'nin haftalık konu testi puanlarının gelişim durumu incelenmiştir. Grafik 4.9'da Ayşe'nin haftalık konu testi puanlarının eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 haftalık konu testi puan ortalamalarıyla karşılaştırılmış hali verilmiştir.

Grafik 4.9. Ayşe'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların gelişimi

Grafik incelendiğinde, Ayşe'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin puan ortalamasından her bir hafta için daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Ayşe'nin konu testlerinden elde ettiği en düşük puan 65 iken en yüksek puan 85 olmuştur. Ayşe'nin sadece en son uygulama haftası olan 7. haftaya ait konu testi puanı 85 iken geri kalan haftaların hiçbirinde 80 puanın üzerine çıkamamıştır. Bu durumda Ayşe'nin konu testi puanlarının birbirine yakın olmakla birlikte çok yüksek olmadığı söylenebilir. Buna karşın Ayşe'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanların ilk uygulama haftasından itibaren bir artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Ayşe'nin en düşük konu testi puanını aldığı hafta 1. uygulama haftasıdır. Ayşe söz konusu haftada Merve ve Kadri gibi sanal sınıf üzerinden ödevlendirildikleri eğitici içeriğe erişemeyen üç öğrenciden biridir. Bu üç öğrenciye zamanında erişemedikleri ödev içeriği yine sanal sınıf uygulaması üzerinden yeniden gönderilmiş ve bu içeriğe çalışmalarının ardından konu testlerini bir sonraki hafta çözmeleri istenmiştir. Bu bakımdan ele alındığında Merve ve Kadri ile ilgili konu başlıklarında belirtildiği gibi Ayşe'nin de ilgili içeriği yeterince tekrar edememesinden kaynaklı olarak ilk haftaki konu testi puanının düşük olduğu söylenebilir. Ancak bu haftayı takip eden altı hafta boyunca Ayşe'nin konu testi puanları bir artış eğilimi göstermiştir. Sonuç olarak grafikte yer alan verilerden hareketle Ayşe'nin akademik başarı düzeyinin olumlu yönde gelişim gösterdiği ifade edilebilir.

Araştırmacı, sınıf öğretmeniyle yaptığı görüşmede Ayşe'nin akademik başarı durumundaki gelişime yönelik olarak elde ettiği bulguları destekleyici görüşleri olduğunu belirlemiştir. Sınıf öğretmenin Ayşe'nin akademik başarı durumundaki gelişimle ilgili olarak söylediklerinin bir kısmı şunlardır (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Ayşe'nin başarı testlerinden elde ettiği sonuçları nasıl değerlendirirsiniz?

Sınıf öğretmeni: Ayşe'nin derslerdeki genel durumu iyi değildi. İçine kapanık bir öğrenci. Çok fazla sosyal ilişkileri yok. Bu nedenle derslere de çok katamıyorum. Ama sosyal bilgiler ders başarısı kesinlikle arttı. Çekingenliğini de attı. Şu an daha etkin derslerde. Ben iyi görüyorum.

Araştırmacı: Başarısının arttığını düşünüyor musunuz?

Sınıf öğretmeni: Ben arttığını düşünüyorum. Çünkü kendi yaptığım sınavda 80 almış. Bu iyi bir puan Ayşe için. Sanırım konu testi puanları da bu seviyede.

Araştırmacı: Sekiz kişi içinde puanları biraz düşük ama sizinle ders gören öğrencilerle karşılaştınca onlardan daha yüksek puanları var.

Sınıf öğretmeni: Evet. Bana göre başarısı arttı Ayşe'nin.

Ayşe'nin haftalık konu testinden elde ettiği puanlar kendisinin de içinde olduğu eylem araştırması grubunun haftalık puan ortalamalarının altında kalsa da sınıf öğretmenin kendisinin gelişim durumuyla ilgili görüşleri düşünüldüğünde akademik başarı düzeyinin gelişim gösterdiği söylenebilir. Araştırmacı ayrıca Ayşe'yle gerçekleştirdiği görüşmede de bu yöndeki düşüncesini destekleyen nitel bulgulara ulaşmıştır. Ayşe'nin yapılan uygulamaya dayalı olarak sosyal bilgiler ders başarısının artığına yönelik görüşlerinin bir bölümü şöyledir (Ayşe görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Yaptığımız uygulama senin için sosyal bilgiler dersine yönelik ne gibi katkılar sağladı?

Ayşe: Başarmamı sağladı öğretmenim.

Araştırmacı: Neyi başarmamı sağladı?

Ayşe: Yani öğretmenim, daha fazla öğrenmemi, daha çok bilmemi sağladı.

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersinde önceki durumuna göre daha başarılı olduğunu düşünüyor musun?

Ayşe: Evet.

Araştırmacı: Neden böyle düşünüyorsun peki? Ne oldu da böyle düşünmeye başladın?

Ayşe: Öğretmenim sınavlarda çok iyi aldım. İşte yazılıda 80 aldım. Sonra testlerde..

Araştırmacı: Anladım Ayşe.

Yukarıda ele alınan çalışma bulguları bir bütün olarak ele alındığında, sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının Ayşe'nin akademik başarısı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

Haftalık konu testlerinden elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının öğrencilerin akademik başarı düzeylerini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu ifade edilebilir.

4.3. TYEÖ Modeline Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Öğretim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar

Araştırmanın dördüncü sorusu olan “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar nelerdir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla araştırmacı; sınıf içi uygulama videoları, sanal sınıf uygulaması kayıtları, görüşme notları ve araştırmacı günlüğünü analiz etmiştir. Yapılan analizler sonucunda TYEÖ modeline göre tasarlanan uygulama süreci boyunca karşılaşılan sorunların neler olduğuna yönelik bulgular elde etmiştir. Araştırmacı elde ettiği bulgulardan hareketle “Uygulama sürecinde

karşılaşılan sorunlar” adlı temaya ulaşmıştır. Bu tema altında da 5 farklı alt tema ortaya çıkmıştır. Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlara yönelik tema ve alt temalar Şekil 4.3.’te gösterilmiştir:

Şekil 4.3. Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlar

Şekil 4.3’te görüldüğü gibi, *Karşılaşılan Sorunlar* teması altında 5 alt temaya ulaşılmıştır. Ulaşılan temalara ait belirlenen sorunlar komite toplantısı kararları, araştırmacı günlüğü notları ve gözlem notlarından alıntılarla desteklenerek başlıklar halinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

4.3.1. Öğrencilerden kaynaklı yaşanan sorunlar

Araştırma süreci boyunca TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen etkinliklerin yürütülmesi aşamasında, öğrencilerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşıldığı belirlenmiştir.

4.3.1.1. *Sınıf dışı çalışmalarda yeterli sayıda tekrarın yapılmaması*

Araştırmacı sınıf içi etkinlik çalışmalarının gerçekleştirilmesi aşamasında bazı öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden gönderilen çalışma içeriğini yeteri kadar tekrar etmediklerini belirlemiştir. Araştırmacı bu yöndeki görüşlerini, gerek sanal sınıf uygulaması üzerinden bazı öğrencilerin ödev teslimini gerçekleştirilmelerine gerekse yine bazı öğrencilerin sınıf içinde düzenlenen etkinlik çalışmalarına katılım göstermemelerine dayandırmıştır. Bununla birlikte ödev teslim yapmayan ya da geç yapan öğrencilerin haftalık konu testi puanlarının düşük gelmesi araştırmacının bu yöndeki görüşlerini güçlendirmiştir. Özellikle sınıf içi uygulamaların ilk haftasında 2 öğrencinin geç ödev teslimi yaptıklarını, 3 öğrencinin ise ödev teslimi yapmadığı belirlenmiştir. Araştırmacı bu durumu günlüğüne şu şekilde yansıtmıştır (A.G., 29.03.2022):

“3 öğrenci ödev sınıf ortamında gerçekleştirilecek uygulamaya kadar sanal sınıf uygulamasına yüklenen videoları izlememiş, ders notlarını görüntülememiş ve dolayısıyla ödev teslimi gerçekleştirilmemiş. Bu üç öğrenci aynı zamanda konu testini de çözmemiş. Konu testini çözen 5 öğrenciden sadece bir tanesi yüksek not olarak kabul edilecek bir değer almış. Diğer dört öğrencinin puanları ise düşük. Bu öğrencilerin sınıf içi uygulama sürecinde etkinliklere düşük katılım gösterdiklerini de gözlemledim. Ara ara odakları dağıldı. Bu durum etkinliklerin de aksamasına neden oldu. Öğrencilerin hem sınıf içi etkinliklere yeterli katılımı göstermemelerinin hem de konu testi puanlarının düşük gelmesinin en önemli nedeninin, sanal sınıf ortamına yüklediğim konu içeriğini yeteri kadar tekrar etmemiş olmaları olduğunu düşünüyorum. ..bu konuyu komite toplantısında gündeme almalıyım.”

Araştırmacı, öğrencilerin haftalık konu testi puanlarının düşük olması ve sınıf içi etkinliklere yeterince katılım göstermemelerinden yola çıkarak bu durumun sınıf dışı çalışmalarla ilgili olduğunu ve öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden kendileri için tanımlanan ödev içeriğini yeterli sayıda tekrar etmediklerini düşünmüştür. Araştırmacı öğrencilerle gerçekleştirdiği sınıf içi konuşmalarda da bu yöndeki düşüncesini destekleyici veriler elde etmiştir. Araştırmacı öğrencilerle yapmış olduğu görüşmeler ve geçerlik komitesinde alınan kararların ardından günlüğüne şunları aktarmıştır (A.G., 30.03.2022):

“Bazı öğrencilerin derse katılımı diğerlerinden daha düşük. Öğrencilerle yaptığım konuşmalarda bunun farklı nedenleri olduğunu belirledim. ...ödev içeriğini yeterince tekrar etmemeleri en önemli neden gibi görünüyor. Sanal sınıf ortamına yüklenen ödevlerin yoğunluğu da bir başka neden olabilir. Bu nedenle bütün ödev içeriğini bir anda sisteme yüklemektense konu testlerini birkaç gün arayla sisteme yükleme kararı aldık. Ayrıca

videoların başlangıç ve giriş bölümlerine uyarıcılar eklemeye karar verdik. Sanal sınıf uygulaması üzerinden daha sıkı takip yapmaya ve uygulamanın sohbet akış ekranı üzerinden gerekli dönütleri verme kararı da aldık.”

Araştırmacı bu aşamadan sonra sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğini tek seferde değil iki farklı seferde yükleme kararı almıştır. Ayrıca sanal sınıf uygulaması üzerinden öğrenci takibinin daha sıkı yapılması, hazırlanan videolar ve uygulamanın sohbet akış ekranı üzerinden öğrencilere hatırlatıcı notlar iletilmesine karar vermiştir. Alınan bu tedbirlerin ardından öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarda tekrar sayılarının ve buna bağlı olarak ders katılımlarının arttığı gözlemlenmiştir.

4.3.1.2. Sınıf dışı çalışmalara yönelik not tutulmaması

Sanal sınıf uygulaması, öğrencilerin yüklenen içeriğe çalışıp çalışmadıklarına ilişkin kesin bir kanıt sunmamaktadır. Bunun üzerine araştırmacı ve geçerlik komitesi üyeleri öğrencilerin sınıfta o hafta ele alınacak konuyla ilgili yapmış oldukları sınıf dışı çalışmalara yönelik not tutarak gelmeleri kararını almışlardır. Bu sayede hem öğrencilerin çalıştıkları konuyla ilgili akıllarına takılan noktaların tespit edilmesi ve gerekli geri dönütlerin verilmesi hem de öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarının denetlenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına ilişkin aldıkları notları, sınıf içi uygulamaların başlangıcında teker teker ifade etmeleri istenmiştir. Araştırmacı, alınan bu karara rağmen bazı öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara yönelik olarak not tutmadıklarını gözlemlemiştir. Özellikle ilk uygulama haftasında bazı öğrencilerin not tutmadıkları belirlenmiştir. Araştırmacı bu sorunla ilgili olarak günlüğüne şunları yansıtmıştır (A.G., 29.03.2022):

“Sadece sanal sınıf ortamına yüklenene içeriğe erişemeyen öğrenciler değil ödev teslimini geç yapan öğrenciler de not tutmamışlar. Böyle olunca dersin başınca soru soran kimse olmadı. Kimin ödev içeriğine tam anlamıyla çalışıp çalışmadığını dersin başlangıcında belirleyemedim. Ödev içeriğine erişen öğrenciler için geri dönüt veremedim. Öğrencilerin not tutma davranışını sıkı tutması gerekiyor.”

Geçerlik komitesinde bu konuyu gündeme getiren araştırmacı, komite üyeleriyle aldığı ortak karar doğrultusunda gerek hazırlanan videolar gerekse sanal sınıf ortamı sohbet akış ekranı üzerinden öğrencilere bu konuda hatırlatmalar yapılmasına karar vermiştir. Bu aşamadan sonra her geçen hafta öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara yönelik olarak not tutma davranışlarının giderek arttığı belirlenmiştir.

4.3.1.3. Derse odaklanamama

Araştırmacı dersi anlatırken bazı öğrencilerin dersi dinlememesi, derse odaklanamaması ve başka şeylerle ilgilenmesi gibi sorunlarla karşılaşmıştır. Araştırmacının karşılaştığı bu sorunlar özellikle uygulamanın başlangıcında daha fazla kendini gösterirken haftalar ilerledikçe bu sorunla daha az karşılaştığını gözlemlemiştir. Araştırmacının bu sorunla ilgili olarak günlüğüne yansıttıkları şöyledir (A.G., 29.03.2022):

“... bu öğrencilerin sınıf içi uygulama sürecinde etkinliklere düşük katılım gösterdiklerini de gözlemledim. Ara ara odakları dağıldı. Bu durum etkinliklerin de aksamasına neden oldu.”

Araştırmacı bu konuyu geçerlik komitesinde üyelerle de görüşmüştür. Bu görüşmenin ardından öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarının sıkı takip edilmesi kararı alınmıştır. Bu kararın ders katılımını artıracığı öngörülmüştür. Ayrıca ders esnasında yaşanması muhtemel odak dağınıklıklarını gidermek için kısa süreli olarak etkinliklere ara verilmesi ve öğrenci dikkatinin yeniden toplanmasına yönelik çalışmalar yapılabileceği ifade edilmiştir. Bu kapsamda bütün öğrencilerin öğretmen eşliğinde 15-20 saniye sürecek nefes egzersizleri yapmalarının dikkat dağınıklığını giderme konusunda yardımcı olabileceği düşüncesi ortaya atılmıştır. Araştırmanın ilerleyen aşamalarında öğrencilerin dikkat dağınıklığı ve derse odaklanma gibi sorunları daha az yaşadıkları gözlemlenmiştir.

4.3.1.4. İnternet kullanma becerisinin yetersiz olması

Araştırmacı çalışmanın başlangıcında bazı öğrencilerin internet kullanma becerisi konusunda yetersizlik yaşadıklarını görmüştür. İnternet kullanma becerisi araştırmanın tüm aşamalarında ön koşul bir beceridir. Bu nedenle bu eksiklik bir sorun olarak görülmüş ve bu sorunun giderilmesine yönelik araştırmacı tarafından bazı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı bu sorunu tespit etmesine yönelik olarak günlüğüne şunları kaydetmiştir (A.G., 18.03.2022):

“Gerçekleştireceğimiz çalışma bir boyutuyla sınıf içinde yapılacak etkinlikleri içerirken bir diğer boyutu da sınıf dışı ortamda öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirecekleri çalışmaları içeriyor. Öğrencilerin sınıf dışı ortamdaki çalışmaları da sanal sınıf uygulaması üzerinden gerçekleştirilecek. Dolayısıyla öğrencilerin internet kullanımı konusunda yetkin olmaları gerekiyor. Yaptığım gözlemler ve gerçekleştirdiğim konuşmalar ışığında bazı öğrencilerin bu konuda sorun yaşayabileceklerini gözlemledim. Öğrencilerle yaptığım tanışma etkinliğinde sanal sınıf uygulaması olarak kullanmayı planladığım Edpuzzle

uygulamasını üzerinden kısa bir tanıtım yapmak istedim. Sınıfın akıllı tahtasından uygulamayı açtım ve genel hatlarıyla uygulamayı tanıttım. Ardından bazı öğrencileri tahtaya çıkararak yönelttiğim komutlar eşliğinde uygulamayı kullanmalarını istedim. Bazı öğrencilerin internette arama yaparken ya da uygulamanın açılış sayfasını kullanırken sıkıntı yaşadıklarını belirledim. Örneğin Zafer internet arama çubuğuna girmesini istediğim sitenin erişim adresini yazarken çok zorlandı. Bu durum ilerle farklı sorunlar yaratabilir.”

Araştırmacı bu gözleminin ardından öğrencilere gerek temel düzeyde internet kullanımı gerekse sanal sınıf uygulaması olarak kullanılacak programı tanıtıcı bir ek ders vermeyi kararlaştırmıştır. Araştırmacı aldığı kararın ardından 21 Mart 2022 tarihinde uygulamanın gerçekleştirileceği okulda eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 öğrenciyle birlikte bir ek ders çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırmacı yaptığı çalışmanın ardından öğrencilerin temel düzeyde internet kullanımı konusunda ilerleme kaydettiklerini gözlemlemiştir.

4.3.1.5. Yabancı dil bilgisinin yetersiz olması

Araştırmacı eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 öğrencinin İngilizce düzeylerinin yetersiz olması nedeniyle sanal sınıf uygulamasının kullanımı konusunda sorun yaşadıklarını belirlemiştir. Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştireceği etkinliklerin sınıf dışı süreçlerini yürütmek ve takip etmek için Edpuzzle isimli uygulamayı kullanmayı amaçlamıştır. Söz konusu programın tanıtımını yapmak üzere 21 Mart 2022 tarihinde eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerle birlikte Edpuzzle isimli uygulamanın tanıtımını gerçekleştirmiştir. Araştırmacı, etkinlik esnasında öğrencilerin uygulamayı etkin bir biçimde kullanamadıklarını ve bir süre sonra kaygı düzeylerinin arttığını gözlemlemiştir. Araştırmacı bu konuyla ilgili gözlemlerini günlüğüne şöyle kaydetmiştir (A.G., 21.03.2022):

“Programın tanıtımını yaptıktan sonra öğrencilerin gösterdiğim aşamaları kendilerinin deneyimlemelerini istedim. Amacım sisteme girerek oluşturduğum sanal sınıfa kayıt olabileceklerini görmektir. Ancak ilk dikkatimi çeken şey bazı öğrencilerin uygulamaya kullanıcı adları ile giriş yapmakta zorlanmaları oldu. Yanlarında oturdukları arkadaşlarıyla konuşmaya ve yardım aramaya başladılar. Bir süre gözlemlemeye devam ettim. Yaklaşık beş dakikalık bir sürenin ardından öğrencilerle iletişim kurarak sisteme giriş yapıp yapmadıklarını sordum. Sadece iki öğrenci sisteme giriş yapabiliyordu. Diğer altı öğrenci ise sisteme giriş yapamamışlardı.”

Bunun üzerine araştırmacı konuyu geçerlik komitesine taşıma karar almıştır. Geçerlik komitesinde alınan kararla (Tablo 3.4) sanal sınıf uygulaması için Türkçe ara

yüze sahip bir programın kullanılması kararlaştırılmıştır. Alınan bu kararın ardından Türkçe bir ara yüze sahip olması nedeniyle sanal sınıf ortamının oluşturulması için Google Classroom uygulaması tercih edilmiştir. 23 Mart 2022 tarihinde söz konusu uygulama için yapılan tanıtım çalışmasının ardından bütün öğrencilerin sorun yaşamadan uygulamayı kullandıkları ve var olan kaygı düzeylerinin ortadan kalktığı gözlemlenmiştir.

4.3.2. Aileden kaynaklı yaşanan sorunlar

Araştırmacı süreç esnasında ailelerden kaynaklanan sorunların olduğunu belirlemiştir.

4.3.2.1. Öğrencilere sınıf dışı çalışmalarını yürütülebilmeleri için gerekli koşulların sağlanamaması

Araştırmacı, bazı ailelerin imkânları olduğu halde, öğrencilerin sanal sınıf uygulamasına erişimlerini sağlayan tablet, telefon ve bilgisayar gibi cihazlar ile internete ders amaçlı erişimlerini sağlayacak ortamı oluşturamadıklarını gözlemlemiştir. Uygulamanın ilk haftasında bazı öğrenciler sanal sınıf uygulaması üzerinden kendilerine gönderilen ödev içeriğine, diğer kardeşlerinin evdeki tablet ya da bilgisayarı kullandıkları için erişemediklerini, ailelerinin de öğrencilerin mobil cihazları üzerinden uygulamaya erişimine izin vermediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ödev içeriğine erişememeleri sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinlikleri olumsuz etkilemiştir. Araştırmacı bu durumu geçerlik komitesinde gündeme getirmeye karar vermiştir. Toplantıda bu konuyla ilgili olarak araştırmacı ve komite üyeleri arasında yaşanan bir diyalog şöyledir (K.T., 30.03.2022):

Araştırmacı: Sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesinde bazı problemlerle karşılaştım. Öncelikle bütün öğrencilerin kendilerine ait bilgisayar ya da tabletleri var. Ancak bunları kendi öğretim faaliyetleri için kullanma ya da internete erişme konusunda sorun yaşadıkları görünüyor. 3 öğrenci hafta boyunca hiçbir şekilde sanal sınıf uygulamasına girememiş. Kimi interneti kimi de bilgisayarı kullanamamayı bahane etti. Bilgisayarı hafta boyunca diğer kardeşinin kullandığını söyleyen de var annesinin ya da babasının internet kotasının yeterli olmadığını söyleyen de.

Üye: Bu durumu aileleri ile görüşmen gerekebilir. Ailelerin onların ödevlerini yapabilmeleri için zaman yaratması lazım.

Araştırmacı komite toplantısının ardından evde öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için gerekli teknolojik araç ve gereçlerin kullanımı konusunda kardeşler arasında gerekli organizasyonu sağlayamayan ve zorunlu durumlarda kendilerine ait mobil cihazlar üzerinden sanal sınıf uygulamasına erişim kolaylığı tanımayan ailelerle bir görüşme gerçekleştirme kararı almıştır. Bu karar üzerine ailelerle görüşen araştırmacı, sınıf dışı ortamda öğrencilerin internete erişimlerinin yapılan çalışma için ne kadar kritik bir öneme sahip olduğunu dile getirmiştir. Araştırmacı gerçekleştirdiği görüşmelerin ardından ailelerin bu konuda hassasiyet göstermeleri konusunda görüş birliğine varmıştır.

Araştırmacı, ailelerle gerçekleştirdiği görüşmenin ardından ilerleyen haftalarda öğrencilerin diğer aile bireylerinin teknolojik araç ve gereçleri kullanmalarından ya da internete erişememelerinden kaynaklı olarak sınıf dışı çalışmalarını yerine getiremediklerine yönelik bir durumla karşılaşmamıştır.

4.3.3. Teknolojik araç-gereç ve internet kaynaklı yaşanan sorunlar

Araştırmacı süreç esnasında öğrencilerin teknolojik araç-gereçlere ve internete erişememelerinden kaynaklı sorunlar olduğunu belirlemiştir.

4.3.3.1. Öğrencilerin bilgisayar, tablet ya da telefon gibi teknolojik araçlara sahip olmamaları

Araştırmacı, eylem araştırması grubunda yer alacak öğrencileri belirledikten sonra grupta yer alan bazı öğrencilerin bilgisayar, tablet ya da cep telefonu gibi teknolojik araçlara sahip olmadıklarını belirlemiştir. Kişisel Bilgi Formu (Ek-5) aracılığıyla elde ettiği verileri inceleyen araştırmacı, eylem araştırması grubunda yer alan 8 öğrenciden sadece 2'sinin evinde kullanabilecekleri bilgisayar ya da tablet bulunduğunu gözlemlemiştir. Yine kişisel bilgi formu verilerine göre, evinde bilgisayar ya da tablet bulunmayan öğrencilerin eğitim öğretim çalışmalarını ailelerinin cep telefonları aracılığıyla takip ettiklerini belirlemiştir. Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştireceği öğretim faaliyetlerinin bir boyutu olan sınıf dışı çalışmaların bilgisayar ya da tablet gibi teknolojik bir araç olmadan sağlıklı yürütülemeyeceğini düşünmüştür. Araştırmacı bu konuyla ilgili ilk izlenimlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 18.03.2022):

“Sınıftaki öğrencilerin sadece 4 tanesinin evinde bilgisayar ya da tablet var. Eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin ise 2’sinin evinde tablet ya da bilgisayar bulunuyor. Geri kalan 6 öğrencinin evinde bilgisayar ya da tableti bulunmuyor. Sınıf dışı etkinliklerin yürütülebilmesi için öğrencilerin tablet ya da bilgisayar kullanması gerekiyor. Uzaktan eğitim derslerini ailelerinin telefonlarıyla takip ediyorlar ancak sanal sınıf uygulamasını süreç boyunca mobil cihazlar üzerinden takip etmeleri zor olabilir. Bu duruma bir çözüm bulmam gerekiyor.”

Araştırmacı tablet ya da bilgisayar erişimi olmayan öğrencileri belirledikten sonra, bu öğrencilerin teknolojik araç eksikliklerini giderme kararı almıştır. Öncelikle görev yaptığı üniversite üzerinden bilgisayar temini yoluna giden araştırmacı öğrencilerin eylem araştırması sürecinde kullanabilecekleri 3 adet bilgisayar temin etmiştir. Araştırmacı geri kalan öğrenciler için de 3 adet tablet temini gerçekleştirmiştir. Araştırmacı temin ettiği bilgisayar ve tabletleri sanal sınıf uygulamasını tanıtacağı gün olan 21 Mart 2022 Pazartesi günü 6 öğrenciye dağıtmıştır. Araştırmacının bu konuyla ilgili olarak günlüğüne yazdıkları şunlardır (A.G., 21.03.2022):

“Uygulamanın tanıtımına geçmeden temin ettiğim bilgisayar ve tabletleri 6 öğrenciye dağıttım. Merve, Fatma ve Zafer’e tablet, Mehmet, Kadri ve Ferit’e bilgisayarları teslim ettim.”

Araştırmacının, sınıf dışı çalışmalarında kullanabilecekleri bilgisayar ya da tablete sahip olmayan öğrencilere temin ettiği araç-gereçleri dağıtmasının ardından teknolojik araç eksikliğinden kaynaklı oluşan sorun ortadan kaldırılmıştır.

4.3.3.2. Öğrencilerin internete erişim imkânına sahip olmamaları

Araştırmacı, eylem araştırması grubunda yer alan bazı öğrencilerin evlerinde sabit internet erişiminin olmadığını belirlemiştir. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilecek öğretim sürecinin sınıf dışı etkinlikleri sanal sınıf ortamı üzerinden yürütülecektir. Bu nedenle öğrencilerin evlerinde internet erişimine sahip olmaları ön koşul bir gereklilik olarak görülmektedir. Kişisel bilgi formu (Ek-5) aracılığıyla elde edilen bilgilere göre sadece 4 öğrencinin evinde sabit internet erişimi olduğu, geri kalan öğrencilerin ise ailelerinin mobil cihazları üzerinden internete bağlanabildikleri belirlenmiştir. Araştırmacı bu konuyla ilgili görüşlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 18.03.2022):

“Sadece 4 öğrencinin evinde sabit internet erişimi var. Sabit internet erişimi olmayan öğrenciler ebeveynlerinin mobil hatları üzerinden internete girebiliyorlar. Aileler ekonomik

durumları nedeniyle kotalı internet kullandıklarını düşünüyorum. Bu nedenle süreç içinde ailelerinin mobil hattı üzerinden internete bağlanan öğrenciler kota problemi yaşayabilirler.”

Uygulamanın ilk haftasında sanal sınıf uygulaması üzerinden gönderilen ödev içeriğine erişemeyen öğrencilerden bazıları bu durumun nedeni olarak ailelerinin internet kotasının bitmiş olmasını gerekçe gösterdiler. Böylelikle araştırmacının evinde sabit internet bağlantısı olmayan öğrencilerin ileride problem yaşayabileceğine dair öngörüsü gerçekleşmiş oldu. Bu durumun ortaya çıkmasıyla birlikte araştırmacı konuyu geçerlik komitesinde gündeme getirme kararı aldı. Toplantı esnasında araştırmacı ve komite üyeleri arasında bu konuyla ilgili olarak gerçekleşen konuşma şöyledir (K.T., 30.03.2022):

Araştırmacı: Sınıf dışı etkinliklerin yürütülmesinde bazı problemlerle karşılaştım. Öncelikle bütün öğrencilerin kendilerine ait bilgisayar ya da tabletleri var. Ancak bunları kendi öğretim faaliyetleri için kullanma ya da internete erişme konusunda sorun yaşadıkları görünüyor. 3 öğrenci hafta boyunca hiçbir şekilde sanal sınıf uygulamasına girememiş. Kimi interneti kimi de bilgisayarı kullanamamayı bahane etti. Bilgisayarı hafta boyunca diğer kardeşinin kullandığını söyleyen de var annesinin ya da babasının internet kotasının yeterli olmadığını söyleyen de.

Üye-2: Bu durumu aileleri ile görüşmen gerekebilir. Ailelerin onların ödevlerini yapabilmeleri için zaman yaratması lazım. Bilgisayar durumları nedir mesela?

Araştırmacı: 3 öğrenciye tablet 3 öğrenciye de bilgisayar dağıttık. Geri kalan öğrencilerden birinin evinde bilgisayar diğerinin evinde ise tablet var. İnternet bağlantısı olan 4 öğrenci var. Bir tanesi ise internetin yeni bağlanacağını söyledi. Diğer 3 öğrencinin evinde internet bağlantısı yok. Mobil cihazlarla bağlanıyorlar.

Üye-1: Belki mobil cihazlarla internete bağlanan öğrencilerin aileleri ile görüşüp onların internet paketlerini bu öğrenciler için kullanmaları gerektiğini söyleyebiliriz.

Araştırmacı: Ben sadece öğrencilerin kullanabilmeleri için internet paket tanımlamayı düşündüm. Olabilir mi bilmiyorum?

Üye-2: Bu sonraki adım olsun. Önce ailelerle görüşüp durum hakkında bilgi alalım. Eğer kendi kotaları kullanım için yeterliyse buna gerek yok. Sadece organize etmek yeterli olacaktır. Bunun yanı sıra tabletleri ve bilgisayarları sadece bu öğrencilerin kullanması gerektiğini ailelere iletelim. En azından yüklenen içeriği çalışana kadar bu böyle olsun. Bu konuda öğrencileri de bilgilendirelim.

Araştırmacı komite toplantısının ardından, toplantıda alınan karar gereği ailelerle görüşmüştür. Ailelerden öncelikle evlerine sabit internet hattı bağlama imkânlarının olup olmadığı öğrenilmiş. Aileler bunun zor olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun üzerine araştırmacı, öğrencilerin internet erişim problemi yaşamamaları adına ailelere sadece uygulamaya katılan öğrencilerin kullanabilmeleri için internet paketi tanımlayabileceğini

ifade etmiştir. Aileler buna gerek olmadığını, kendilerinin onlar için bu imkânı sunabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu görüşmenin ardından ilerleyen haftalarda öğrencilerin internete erişim problemi yaşama durumlarının azaldığı görülmüştür.

4.3.4. Sanal sınıf uygulaması kaynaklı yaşanan sorunlar

Araştırmacı, sınıf dışı öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği sanal sınıf uygulamasından kaynaklanan bazı sorunlarla karşılaşmıştır.

4.3.4.1. Öğrencilerin yüklenen içeriğe çalışıp çalışmadıklarının kesin olarak takip edilememesi

Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının sınıf dışı etkinliklerinin yürütülmesi için Google Classroom uygulamasını kullanmıştır. Bu uygulama üzerinden oluşturulan sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğinin öğrenciler tarafından gerçek anlamda çalışılıp çalışılmadığının kesin olarak takip edilemediği belirlenmiştir. Buna göre araştırmacı her uygulama haftası için ele alınacak konuyla ilgili içeriği sanal sınıf ortamına yüklemektedir. Her öğrenci kendisi için atanan ödev içeriğini çalışarak tamamladığını belirtmek için, uygulama üzerinde yer alan “Tamamlandı olarak işaretle” sekmesine tıklamak zorundadır. Bu sekmeye çalışmanın tamamlanması için belirlenen tarihten sonra tıklamayan öğrenci çalışmayı “geç tamamlamış”, hiç tıklamayan öğrenci ise “çalışmayı tamamlamamış” olarak görülmektedir. Öğrencilerin Google Classroom uygulaması aracılığıyla oluşturulan sanal sınıf ortamı üzerinden gerçekleştirdikleri çalışmaları sonrası tıklamaları gereken “Tamamlandı olarak işaretle” butonu yuvarlak içine alınmış biçimde Görsel 4.35’te gösterilmiştir.

Herkese Merhaba,

Bu hafta Salı günü Sosyal Bilgiler dersinde işleyeceğimiz **Ben Çocuğum, Haklarım Var** konusuyla ilgili bilgilerin yer aldığı **Çocuk Olarak Haklarımız** isimli videoyu sisteme yüklüyorum.

Videoyu Salı günü sabah derse gelene kadar izleyebilirsiniz.

Videoyu dikkatli bir şekilde izlemeyi, izlerken anlamadığınız yerleri ve aklınıza takılan soruları sizlere dağıttığım deftere not almayı unutmayın.

Ayrıca yine işleyeceğimiz konuyla ilgili olarak **UNICEF Çocuk Haklarına Yolculuk El Kitabı**çığını da sisteme yüklüyorum. Bu kitapçığı da incelemeyi unutmayın.

İzleyeceğimiz videoda yer alan konuyla ilgili soruların yer aldığı **Çocuk Hakları Konu Testini** de sanal sınıf uygulamamıza yüklüyorum.

Yapacağım duyurular için bu günden itibaren her gün oluşturduğumuz bu sanal sınıfı ziyaret etmeyi unutmayın. Ayrıca sanal sınıfımızın ana sayfasına aklınıza takılan soruları sormak için yorum yazabilirsiniz.

İyi çalışmalar..

Çalışmanız

Atandı

+ Ekle veya oluştur

Tamamlandı olarak işaretle

Gizli yorumlar

Can için yorum ekle

Windows'u Etkinleştir

Görsel 4.35. Google classroom uygulaması öğrenci ödev teslim ekranı

Araştırmacı, Google Classroom uygulamasının tanıtımını gerçekleştirdiği toplantıda öğrencileri bu konu hakkında bilgilendirmiş ve “Tamamladım olarak işaretle” butonunun süreç için önemine değinmiştir. Ancak araştırmacı, öğrencilerin uygulamayı kullanmaya başlamalarının ardından “Tamamladım olarak işaretle” butonuna tıklamanın sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğinin öğrenciler tarafından gerçek anlamda çalışılıp çalışılmadığını kanıtlayamayacağını düşünmeye başlamıştır. Araştırmacının bu konuyla ilgili düşüncelerini aktardığı günlük notları şöyledir (A.G., 29.03.2022):

“...ayrıca öğrencilerin “tamamladım” butonuna tıklamaları sorumlu oldukları ödevi gerçek anlamda çalışıp çalışmadıklarını da göstermeyebilir. Sanal sınıf üzerinden hiç çalışma yapmayan bir öğrenci “tamamladım” butonuna tıkladıktan sonra görevini yerine getirmiş görünüyor. Öğrencilerin çalışmış olduklarına dair bir kanıt olması lazım. Not tutmalarını istemem bunun bir yolu olabilir. Komite toplantısında bu konuya da değinmeliyim.”

Araştırmacı, bu konuyu geçerlik komitesinde (30.03.2022) gündeme getirmiş ve görüşlerini komite üyeleri ile paylaşmıştır. Toplantıda, öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara yönelik olarak not tutmaları ve tuttukları notları sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerin başlangıcında araştırmacı ve diğer arkadaşlarıyla paylaşmaları fikri kabul görmüştür. Araştırmacı bu aşamadan sonra ilerleyen sınıf içi etkinliklerin başında öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara yönelik olarak aldıkları notları sunmalarını istemiştir. Sonuç olarak; araştırmacı öğrencilerin sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine çalışma durumlarını tuttukları notlar aracılığıyla

kontrol etmeye çalışmış ancak sanal sınıf uygulamasının bu yöndeki eksikliğine çalışma boyunca çözüm bulunamamıştır.

4.3.5. Yapılan etkinliklerden kaynaklı yaşanan sorunlar

Araştırmacı, sınıf dışında ve sınıf içinde gerçekleştirilen bazı etkinliklerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmıştır.

4.3.5.1. Öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirmeleri gereken etkinlikleri yapmaktan sıkılmaları

Öğrenciler bireysel olarak gerçekleştirmeleri gereken etkinlikleri yapmaktan zamanla sıkılmış ve motivasyonları düşmüştür. Bu durum sınıf içi uygulamalarının aksamasına yol açmıştır. Özellikle sınıf içi etkinliklerin 3. ve 4. haftalarında öğrencilerden bireysel etkinliklere ilişkin şikâyetler gelmiştir. Bu şikâyetlerin genel olarak grup çalışması olarak tasarlanan sınıf içi etkinlikleri yapmak istemelerinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Bu konuda araştırmacı ile öğrenciler arasında aşağıdaki konuşma gerçekleşmiştir (G.N., 26.04.2022):

Merve: Öğretmenim Rabia'yla birlikte yapabilir miyim (Bağımsızlık şiiirini tamamlıyoruz isimli etkinlik çalışması esnasında).

Araştırmacı: Herkes tek başına tamamlıyor. Sonra birlikte kontrol ederiz.

Merve: Öğretmenim yapamıyorum ama.

Araştırmacı: Neden?

Merve: Sıkıcı.

Rabia: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Neden sıkıcı peki?

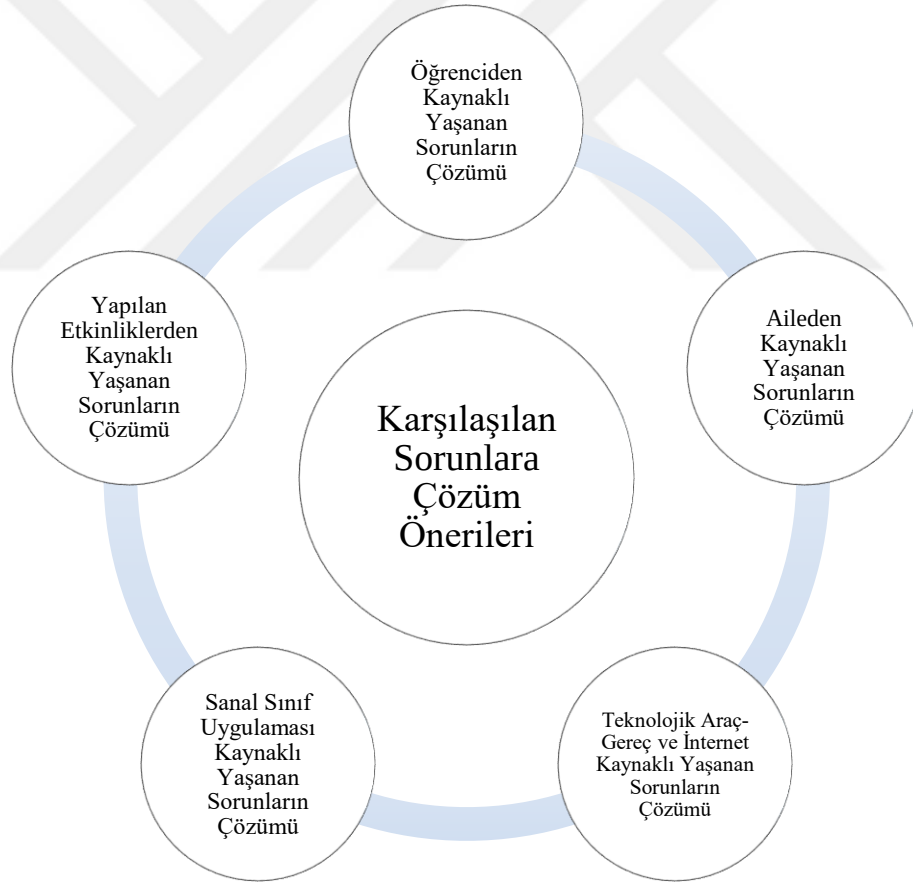
Rabia: Öğretmenim birlikte yapınca daha zevkli. Afiş yapmıştık ya onun gibi (Çocuk haklarını tanıtıyoruz isimli afiş tasarlama etkinliğinden bahsediyor).

Merve: Evet öğretmenim.

Burada öğrencilerin bireysel gerçekleştirdikleri çalışmalara kıyasla grup etkinliklerini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu esnada öğrencilerin isteksiz oldukları da araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Bu sorunun çözümüne yönelik olarak yapılanlar bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

4.4. TYEÖ Modeline Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Öğretim Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Çözümüne İlişkin Öneriler

Araştırmanın beşinci sorusu olan “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinlikleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar nasıl çözülebilir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla araştırmacı; sınıf içi uygulama videoları, sanal sınıf uygulaması kayıtları, görüşme botları ve araştırmacı günlüğünü analiz etmiştir. Yapılan analizler sonucunda TYEÖ modeline göre tasarlanan uygulama süreci boyunca karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik bulgular elde etmiştir. Araştırmacı elde ettiği bulgulardan hareketle “Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların Çözülmesi” adlı temaya ulaşmıştır. Bu tema altında da 5 farklı alt tema ortaya çıkmıştır. Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlara yönelik tema ve alt temalar Şekil 4.4.’te gösterilmiştir:

Şekil 4.4. Uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların çözümüne ilişkin öneriler

Şekil 4.4’te görüldüğü gibi, *Karşılaşılan Sorunlara Çözüm Öneriler* teması altında 5 alt temaya ulaşılmıştır. Bu temalar aşağıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

4.4.1. Öğrencilerden kaynaklı yaşanan sorunların çözümü

Araştırma süreci boyunca TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen etkinliklerin yürütülmesi aşamasında öğrencilerden kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunların giderilmesi için aşağıda belirtilen çözümler işe koşulmuştur.

4.4.1.1. Sınıf dışı çalışmalarda çok sayıda tekrar yapılmasını sağlama

Araştırmacı, gerek bazı öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden ödev teslimini gerçekleştirmemelerine gerekse sınıf içinde düzenlenen etkinlik çalışmalarına düşük katılım göstermelerine kendilerine sanal sınıf uygulaması üzerinden gönderilen çalışma içeriğini yeteri kadar tekrar etmemelerinin neden olduğunu düşünmüştür. Bununla birlikte ödev teslim yapmayan ya da geç yapan öğrencilerin haftalık konu testi puanlarının düşük gelmesi, araştırmacının bu yöndeki görüşlerini güçlendirmiştir. Araştırmacı bunun üzerine sanal sınıf ortamına yüklenen ödevler, sisteme bir defadan yüklemek yerine bir haftalık sürece yayma kararı almıştır. Buna göre ödev içeriğini her hafta çarşamba, konu testlerini de cuma günü yüklemeye başlamıştır. Bununla birlikte hazırladığı animasyonlu videoların içeriğine çalışmaların sürekli tekrar edilmesini hatırlatıcı uyarılar eklemiştir. Öğrencilerin sanal sınıf uygulaması üzerinden takibini sıkılaştıran araştırmacı, uygulamanın sohbet akış ekranını da bu yönde yapacağı hatırlatmalar için kullanmaya başlamıştır. Araştırmacı, bu konuyla ilgili yapmış olduğu çalışmalara ilişkin almış olduğu dönütleri günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 19.04.2022)

“...ders katılımları bir önceki haftaya göre daha iyiydi. Daha fazla tekrar yaptıklarını da söylediler. Konu testi puanları da ilk haftaya göre birbirine daha yakın ve yüksek. Konu testi ve diğer içeriği bir defada yüklemeyip bütün bir haftaya yaymış olmam yerinde bir karar oldu. Böylece konu testini çözmeden önce de videoları tekrar izliyorlar ve bu da tekrar sayılarını artırıyor.”

Araştırmacı, öğrencilerle yapmış olduğu konuşmalarda da sınıf dışı çalışmalarında özellikle video tekrar sayılarının arttığını ifade ettiklerini belirlemiştir. Bu konuda araştırmacı ve öğrenciler arasındaki konuşma şöyledir (G.N., 19.04.2022):

Araştırmacı: Videoyu yeterince izlediğinizi düşünüyor musunuz?

Merve: Ben izledim öğretmenim. Belki on defa izlemiştir.

Kadri: Ben de izledim öğretmenim.

Araştırmacı: Videolara hatırlatıcılar eklememin bir faydası oldu mu?

Kadri: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Peki videoları ve konu testini farklı günlerde yüklememin bir faydası oldu mu?

Kadri: Evet oldu.

Araştırmacı: Nasıl bir faydası oldu?

Kadri: Yani tekrar izledim. Sınava girmeden önce tekrar izledim.

Araştırmacı, aldığı tedbirlerin ardından öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarda tekrar sayılarının ve buna bağlı olarak ders katılımlarının arttığı gözlemlenmiştir. Bu sayede öğrencilerin sınıf dışında kendilerinden çalışmaları istenen içeriğe yönelik yeterli sayıda tekrar yapmamaları sorununa çözüm bulunmuştur.

4.4.1.2. Sınıf dışı çalışmalara yönelik not tutulmasını sağlama

Sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin yüklenen içeriğe çalışıp çalışmadıklarına ilişkin kesin bir kanıt sunmadığını tespit eden araştırmacı, öğrencilerin sınıfa o hafta ele alınacak konuyla ilgili yapmış oldukları sınıf dışı çalışmalara yönelik not tutarak gelmeleri kararını almıştır. Araştırmacı, alınan bu karara rağmen bazı öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalara yönelik olarak not tutmadıklarını gözlemlemiştir. Özellikle ilk uygulama haftasında öğrencilerin çoğunun sınıf dışı çalışmalarına yönelik olarak not tutmadıklarını gözlemlemiştir. Bu durumu komite toplantısında gündeme getiren araştırmacı ile komite üyeleri arasında şöyle bir diyalog yaşanmıştır (K.T., 30.03.2022):

Araştırmacı: Sanal sınıf uygulamasına yüklenen videolarla ilgili not almamışlar. Soru sormak ya da anlamadıkları yerleri dile getirmek için hiçbir öğrenci not tutmamış.

Üye-2: Neden olduğunu söylediler mi hocam?

Araştırmacı: 3 öğrenci zaten içeriğe erişememişti hocam. Diğer öğrenciler de unuttuklarını söylediler.

Üye-2: Hocam dersin sonunda belki hatırlatabilirsiniz not almaları gerektiğini ya da sanal sınıf uygulamasından yazabilirsiniz. Böylece görmüş olurlar.

Üye-1: Hocam videolara da ekleyebilirsiniz. Videoların sonuna ya da giriş bölümüne bir not olarak eklenebilir.

Araştırmacı: Olabilir hocam. Videolara eklenebilir.

Araştırmacı, komite toplantısında alınan karar sonrası tasarladığı yeni eylem planlarının ardından gerçekleştirdiği ilk sınıf içi uygulama etkinlikleri sonrası bu konuyla ilgili yaşanan gelişmeleri günlüğüne şunları aktarmıştır (A.G., 05.04.2022):

“Not tutma davranışlarına ilişkin olarak aldığımız kararların işe yaradığını gördüm. Animasyonlu videolara ve sanal sınıf sohbet ekranına, çalıştıkları konularla ilgili not almalarını, akıllarına takılan noktaları yazmalarını istedim. Dersin başında aldıkları notları okumalarını istediğimde bütün öğrencilerin bir şekilde notlar aldıklarını gördüm. Öğrencilerden bazıları sorular sordu, bazıları da önemli gördüğü noktaları not almıştı. Henüz istediğim noktada değil ancak bir önceki haftaya göre iyi durumdayız.”

Araştırmacının, öğrencilerin not tutma davranışlarına yönelik olarak uygulamanın ilerleyen haftalarında günlüğüne aktardıkları şunlardır (A.G., 10.05.2022):

“Öğrenciler dersin başlangıcında evde gerçekleştirdikleri çalışmalarla ilgili aldıkları notlar arasında yer alan sorularını yönelttiler. Ben de her hafta olduğu gibi gerekli dönütleri vermeye çalıştım. Bu haftaya kadar geçen sürede yaptığım gözlemler, öğrencilerin not alma davranışlarının bir zorunluluktan öte sorumluluk gereği olduğu yönünde. Çünkü aldıkları notları incelediğimde sırf not almak için yazılmış ifadeler olmadığını anlayabiliyorum. Konunun önemli yerlerini, tarihleri ya da kişileri not alıyorlar. Ya da anlamadıkları noktaları bana sormak için günlüklerine kaydediyorlar. Bunda sanal sınıf uygulamasının etkili olduğunu düşünüyorum. Severe ve eğlenerek çalışıyorlar ve sınıf içinde yaptıkları etkinliklerin de sınıf dışı çalışmalarını pekiştirdiğini görebiliyorlar. Bu nedenle evde gerçekleştirdikleri çalışmaların sınıfta bir karşılığı olduğunu anlıyorlar. Bu da onların en genel anlamıyla sınıf dışında ders çalışma özelde ise not alma davranışlarını bir sorumluluk haline getiriyor.”

Hazırlanan animasyonlu videoların içeriğine öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına yönelik olarak notlar almalarını söyleyen hatırlatıcılar eklenmesinin ve sanal sınıf uygulaması üzerinden benzer hatırlatmaların yapılmasının ardından uygulama sürecinin ilerlemesiyle beraber öğrencilerin not tutma alışkanlığı kazandıkları görülmüştür. Böylece öğrencilerin yaptıkları sınıf dışı çalışmalara yönelik not tutmamaları sorununa çözüm sağlanmıştır.

4.4.1.3. Uygulama dışı etkinliklere odaklanmayı engelleme

Araştırmacı ders esnasında bazı öğrencilerin derse odaklanamama sorunu yaşadığını gözlemlemiştir. Uygulamanın başlangıcında ortaya çıkan bu sorunun haftalar ilerledikçe azaldığı gözlemlense de araştırmacı bu konuyla ilgili çözümler bulmaya çalışmıştır. Konuyu geçerlik komitesine taşıyan araştırmacı komite üyelerinin tavsiyeleriyle öğrencilerin odaklanma problemi yaşadıkları anlarda uygulamaya koymak üzere bir kural belirleme kararı almıştır. Buna göre ders esnasında yaşanması muhtemel odak dağınıklıklarını gidermek için kısa süreli olarak etkinliklere ara verilmesi ve öğrenci dikkatinin yeniden toplanmasına yönelik çalışmalar yapılması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda bütün öğrencilerin öğretmen eşliğinde 15-20 saniye sürecek nefes egzersizleri yapmalarının dikkat dağınıklığını giderme konusunda yardımcı olabileceği düşüncesi ortaya atılmıştır. Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak günlüğüne şunları not etmiştir (A.G., 26.04.2022):

“...bireysel olarak yapılan etkinlikler esnasında sıkıldıkları anlar oluyor. Grupla yaptıkları etkinliklerden daha fazla zevk alıyorlar. Bu sıkılma durumu odaklanma problemine dönüşebileceğimi hissettiğim anlarda geçerlik komitesinde aldığımız kararı uyguluyorum. Bu gün de bunu uyguladım. Bağımsızlık şiiirini tamamlıyoruz etkinliği sırasında sıkıldığını belirten öğrenciler oldu. Ben de hemen etkinlik kâğıdını bırakarak nefes alma egzersizleri yapmalarını istedim. Yaklaşık bir dakikalık aranın ardından etkinliğe geri döndük. Aldığımız bu kararın etkili olduğunu söyleyebilirim.”

Öğrencilerin yaşadıkları odaklanma sorunu genellikle bireysel etkinlikler sırasında meydana gelmiştir. Grupla gerçekleştirilen etkinliklerde böyle bir problem yaşanmamıştır. Araştırmanın ilerleyen aşamalarında öğrencilerin dikkat dağınıklığı ve derse odaklanma gibi sorunları daha az yaşadıkları gözlemlenmiştir. TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf içi etkinlikleri süresine bu kural uygulanmıştır.

4.4.1.4. *Ek ders yoluyla internet kullanma becerisinin gelişimi*

Araştırmacı sanal sınıf uygulamasının tanıtımını yaptığı etkinliğin başlangıcında bazı öğrencilerin internet kullanma becerisi konusunda yetersizlik yaşadıklarını görmüştür. İnternet kullanma becerisi araştırmanın tüm aşamalarında ön koşul bir beceri olarak kabul edildiğinden bu eksikliği bir sorun olarak gören araştırmacı, bazı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. 21 ve 23 Mart 2022 tarihlerinde uygulamanın gerçekleştirileceği okulda eylem araştırması grubuna dâhil olan 8 öğrenciyle birlikte bir ek ders çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırmacı, yaptığı çalışmanın ardından öğrencilerin temel düzeyde internet kullanımı konusunda ilerleme kaydettiklerini gözlemlemiştir. Bu uygulamanın ardından öğrencilerin internet kullanma becerisi konusunda yaşadıkları sorun giderilmiştir.

4.4.1.5. *Sanal sınıf ortamının oluşturulacağı uygulamanın değiştirilmesi*

Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştireceği öğretim sürecinin sınıf dışı etkinliklerinin yürütülebilmesi için kullanacağı sanal sınıf uygulaması için öncelikle Edpuzzle isimli programı belirlemiştir. Ancak 21.03.2022 tarihinde gerçekleştirdiği program tanıtımında öğrencilerin Edpuzzle programının İngilizce bir ara yüze sahip olması nedeniyle öğrencilerin anlatılanları anlayamadıklarını, uygulama üzerinde gösterilenleri yapamadıklarını ve bun bağlı olarak kaygı düzeylerinin yükseldiğini gözlemlemiştir. Bunun üzerine araştırmacı durumu komite toplantısında gündeme alma kararı almıştır. Komite toplantısının ardından sanal sınıf ortamı

oluşturmak için kullanılacak uygulamanın Türkçe ara yüze sahip olması konusunda bir araştırmacı ve komite üyeleri arasında görüş birliğine sağlanmıştır. Bunun üzerine karar alınan özelliklere sahip olması bakımından TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilecek öğretim sürecinin sınıf dışı etkinlikleri için Google Classroom uygulamasının kullanılması kararlaştırılmıştır. Araştırmacı 23.05.2022 Çarşamba günü eylem araştırması grubunu oluşturan öğrencilerle belirlenen uygulamanın tanıtımı için bir araya gelmiştir. Öğrencilerin, Google Classroom uygulamasının tanıtım etkinliğinde Edpuzzle uygulamasının tanıtım etkinliğinde yaşanan problemleri yaşamadıkları ve uygulamaya çabucak adapte oldukları gözlemlenmiştir. Araştırmacı, Google Classroom uygulamasının tanıtım etkinliğinin ardından günlüğüne şunları kaydetmiştir (A.G., 23.03.2022)

“Programın öğretimi boyunca öğrencilerden olumsuz hiçbir geri dönüş almadım. Bir önceki toplantıda yaşadıkları ve açıkça hissettiğim kaygı durumundan da eser yoktu. Söylenenleri çabucak yerine getirdiler. Hatta toplantının sonlarında tablet kullanan öğrenciler uygulamanın web sitesine girmek yerine android uygulamasını indirmeye başlamışlardı.”

Araştırmacının, Google Classroom uygulamasının tanıtım etkinliğinde yaşadıklarını komite üyelerine aktarmasının ardından sanal sınıf ortamının oluşturulması için bu uygulamanın kullanılmasına karar verilmiştir (Tablo 3.4). Google Classroom uygulamasının kullanılmasına karar kılınmasının ardından öğrencilerin yabancı dil eksikliğinden kaynaklı sanal sınıf uygulamasını kullanamama sorunu ortadan kaldırılmıştır.

4.4.2. Aileden kaynaklı yaşanan sorunların çözümü

Araştırma süreci boyunca TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen etkinliklerin yürütülmesi aşamasında ailelerden kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunların giderilmesi için aşağıda belirtilen çözümler işe koşulmuştur.

4.4.2.1. Öğrencilere sınıf dışı çalışmalarını yürütülebilmeleri için gerekli koşulların sağlanması

Uygulamanın ilk haftasında bazı öğrenciler, sanal sınıf uygulaması üzerinden kendilerine gönderilen ödev içeriğine diğer kardeşlerinin evdeki tablet ya da bilgisayarı kullandıkları için erişemediklerini, ailelerinin de öğrencilerin mobil cihazları üzerinden uygulamaya erişimine izin vermediklerini ifade etmişlerdir. Bu durum sınıf ortamında

gerçekleştirilen etkinlikleri olumsuz etkilemiştir ve bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Oluşan bu durum karşısında araştırmacı konuyu geçerlik komitesinin gündemine taşımıştır. Toplantıda oluşan bu durumun ailelerin tutumlarından kaynaklandığı görüşü ağırlık kazanmış ve bu sorunun giderilmesi için onlarla görüşülmesi gerektiği görüşü ağırlık kazanmıştır. Araştırmacı, toplantının ardından ailelerle görüşme kararı almıştır (Tablo 3.4). Alınan karar doğrultusunda ailelerle görüşen araştırmacının gerçekleştirdiği görüşmeler sonrası günlüğüne yazdıkları şöyledir (A.G., 31.03.2022):

“Ailelerle yaptığım görüşmede evdeki tablet ve bilgisayarları öncelikle uygulamaya katılan öğrencilerin kullanmalarını istedim. Ayrıca internet erişimi konusunda sorun yaşayan ailelerde anne ya da babanın cep telefonuna ek internet paketi tanımlama önerisinde bulundum ancak görüşme yaptığım bütün aileler buna gerek olmadığını ve kendilerinin çocukları için internet erişimi sağlayabilecekleri ifade ettiler. Evinde kablolu internet erişimi olan 5 aile ile mobil erişime sahip 3 ailenin bu konuda gerekli özeni göstereceklerini ifade etmelerinin ardından ailelerle yaptığım görüşmeyi sonlandırdım. Bu aşamadan sonra ailelerin daha özenli davranacağını ve bu konuda sorun yaşamayacağını umuyorum.”

Araştırmacının gerçekleştirdiği görüşmelerin ardından, öğrencilerin sınıf dışı çalışmaları için aileleri tarafından gerekli koşulların sağlandığı görülmüş ve ortaya çıkan problem giderilmiştir.

4.4.3. Teknolojik araç-gereç ve internet kaynaklı yaşanan sorunlar çözümü

Araştırmacı, süreç esnasında öğrencilerin teknolojik araç-gereçlere ve internete erişememelerinden kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunlara bazı çözümler getirmiştir.

4.4.3.1. Öğrencilerin bilgisayar ve tablet ihtiyaçlarının karşılanması

Eylem araştırması grubunda yer alan 8 öğrenci arasında, evinde tablet ya da bilgisayar bulunmayan öğrenciler olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda sadece 2 öğrencinin evinde bilgisayar ya da tablet bulunduğu, geri kalan 6 öğrencinin bu imkânının bulunmadığı belirlenmiştir (Ek-5). TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirecek öğretim faaliyetlerinin bir boyutu olan sınıf dışı çalışmalar için öğrencilerin bilgisayar ya da tablet erişimine sahip olması çalışma için kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle araştırmacı eylem araştırması grubuna dâhil olacak öğrencilerin belirlenmesinin ardından, bu grup içinde yer alan ve tablet ya da bilgisayarı bulunmayan öğrenciler için bu araçları temin etme çalışması başlatmıştır. Araştırmacı öncelikle çalıştığı kurumdan 3 adet çalışabilir durumda bilgisayarı süreç boyunca öğrencilerin kullanabilmeleri için

temin etmiştir. Geri kalan 3 öğrenci için ise kendi imkânlarıyla tablet temininde bulunmuştur. Araştırmacı temin ettiği bilgisayar ve tabletleri sanal sınıf uygulamasını tanıtacağı gün olan 21 Mart 2022 Pazartesi günü 6 öğrenciye dağıtmıştır. Araştırmacı ayrıca ailelerle gerçekleştirdiği görüşmede, evdeki tablet ve bilgisayarların öncelikli olarak bu çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin kullanımına açık olması ve gerekli durumlarda kendi mobil cihazlarını öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarını gerçekleştirmeleri için onların kullanımlarına açmaları konularında görüş birliğine varmıştır. Araştırmacının, tablet ya da bilgisayara erişim imkânı bulunmayan öğrencilerin bu eksikliklerini gidermesinin ardından teknolojik araç eksikliğinden kaynaklı oluşan sorun ortadan kaldırılmıştır.

4.4.3.2. Öğrencilere internete erişim imkânı sağlanması

Araştırmacı, eylem araştırması grubunda yer alan öğrencilerden bazılarının evlerinde sabit internet erişiminin olmadığını belirlemiştir. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilecek öğretim sürecinin sınıf dışı etkinlikleri sanal sınıf ortamı üzerinden yürütüleceğinden, öğrencilerin evlerinde internet erişimine sahip olmaları bir gereklilik olarak görülmektedir. Eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin ise sadece 4'ünün evlerinde sabit internet erişimi olduğu, geri kalan öğrencilerin ise ailelerinin mobil cihazları üzerinden internete bağlanabildikleri belirlenmiştir (Ek-5). Bu durum araştırmanın başlangıcından itibaren bir sorun olarak görülmüştür. Ancak özellikle uygulamanın ilk haftasında sanal sınıf uygulaması üzerinden gönderilen ödev içeriğine erişemeyen bazı öğrencilerin ailelerinin cep telefonu internet kotalarının bitmiş olmasını bu durumun gerekçesi olarak göstermelerinin ardından araştırmacı harekete geçmiştir. Öncelikle konuyu geçerlik komitesine taşımıştır. Toplantıda araştırmacının öğrencilerin aileleriyle görüşüp konunun önemi konusunda onları bilgilendirmesi ve çözümüne yönelik adımlar atması kararlaştırılmıştır. Ailelerle gerçekleştirilen görüşmelerde; öncelikle imkânları varsa evlerine sabit bir internet erişimi bağlamaları, bunun olmadığı durumlarda mobil hatlarının internet kotalarını eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilere ayırmaları istenmiştir. Talep edilmesi halinde araştırmacının uygulama süresince çocukların kullanımına özel olmak koşuluyla ailelere internet paketi tanımlayabileceği ifade edilmiştir. Ailelerle gerçekleştirdiği görüşmelerin ardından araştırmacı günlüğüne şunları yazmıştır (A.G., 30.03.2022):

“Ailelerle gerçekleştirdiğim görüşmede evlerine internet bağlayıp bağlayamayacaklarını sordum. İki öğrenci velisi bu hafta içinde bağlamaya çalışacağını ifade etti. Diğer iki veli ise şimdilik bunun mümkün olmadığını dile getirdi. Ben de bu ailelerden mobil hatlarının internet kotalarını öğrencilerin kullanabilmeleri için dikkatli harcamalarını istedim. Ayrıca isterlerse öğrencilerin kullanımı için hatlarına internet paketi tanımlayabileceğimi söyledim. Aileler buna gerek olmadığını, kendilerinin çocukları için bu imkânı yaratabileceklerini ifade ettiler. Ailelerden sonraki haftalarda öğrencilerin internet kullanımından kaynaklı sorun yaşamayacaklarının sözünü alarak görüşmelerimi sonlandırdım.”

Ailelerle yapılan görüşmenin ardından ilerleyen haftalarda öğrencilerin internete erişim problemi yaşadıkları durumların birkaç istisnai durum dışında azaldığı görülmüştür. Böylece öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarında karşılaştıkları internet erişim problemi giderilmiştir.

4.4.4. Sanal sınıf uygulaması kaynaklı yaşanan sorunların çözümü

Araştırmacı, sanal sınıf uygulamasından kaynaklanan sorunlara bazı çözümler getirmiştir.

4.4.4.1. Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarının kontrol edilmesine yönelik olarak not tutmalarının sağlanması

Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarının takip edildiği Google Classroom uygulamasının, öğrencilerin yüklenen içeriğe kesin olarak çalışıp çalışmadıklarını tam olarak takip edemediği belirlenmiştir. Öğrenciler uygulama üzerinden oluşturulan sanal sınıfa kendileri için yüklenen ödev içeriğini çalıştıktan sonra “Tamamlandı olarak işaretlerle” sekmesine tıklayarak ödevi tamamladığını belirtmek durumundandır. Ancak bu sekmeye tıklamanın öğrencinin yüklenen içeriğe çalışıp çalışmadığı konusunda tam olarak bir kanıt oluşturamayacağını düşünen araştırmacı konuyu geçerlik komitesinin gündemine almaya karar vermiştir. Araştırmacı, komite toplantısının ardından günlüğüne şunları not etmiştir (A.G., 30.03.2022):

“Google Classroom uygulamasının öğrencinin yüklenen içeriğe ne derece çalıştığı konusunda kesin bir veri sunamamasını toplantıda dile getirdim. Komite üyeleri de bu görüşüme hak verdiler. Bunun için en pratik çözümün, öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarıyla ilgili not almaları ve sınıf içi uygulamaların başlangıcında her öğrencinin aldığı notları sınıfa sunmasını istemek olduğuna karar verdik. Buna göre öğrencilerden çalıştıkları konularla ilgili önemli gördükleri yerleri ya da akıllarına takılan konuları sormaları için not tutmalarını isteyeceğiz. Bu notları da sınıf içi etkinliklerin ilk bölümünde her öğrenciden sunmasını

isteyeceğiz. Böylece hem çalışma durumlarına yönelik bir veriye sahip olacağız hem de yaptıkları çalışmalarla ilgili geri dönüt verme imkânı bulacağız.”

Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına yönelik not tutmalarının kararlaştırılmasının ardından özellikle ilk haftalarda bu davranışın tam olarak yerleşmediği gözlemlenmiştir. Ancak haftalar ilerledikçe öğrencilerin not tutma davranışını öğretim sürecinin bir parçası olarak gördükleri ve yerine getirdikleri belirlenmiştir. Araştırmacı, öğrencilerin sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğine çalışma durumlarını tuttukları notlar aracılığıyla kontrol etmeye çalışmışsa da sanal sınıf uygulamasının bu yöndeki eksiğine çalışma boyunca çözüm bulamamıştır.

4.4.5. Yapılan etkinliklerden kaynaklı yaşanan sorunların çözümü

Araştırmacı, sınıf dışında ve sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerden kaynaklanan sorunlarla bazı çözümler getirmiştir.

4.4.5.1. Sınıf içi etkinlikleri grup çalışması biçiminde tasarlamak

Araştırmacı, öğrencilerin özellikle sınıf içinde öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirmeleri gereken etkinlikler esnasında sıkıldıklarını ve motivasyonlarının düştüğünü gözlemlemiştir. Araştırmacı bu durumun gerçekleştirilen uygulamanın sıkıcı bir hal almasına yol açtığını görmüştür. Araştırmacı bunun üzerine uygulamaları bireysel olarak değil grup olarak gerçekleştirilecek biçimde tasarlamaya başlamıştır. Bu amaçla özellikle 4. haftadan sonra uygulama öncesinde bireysel olarak tasarlanan bazı etkinlikleri grup çalışmasına uygun bir yapıya dönüştürmeye başlamıştır. Araştırmacının bu konuyu günlüğüne şu şekilde yansıtmıştır (A.G., 26.04.2022):

“Öğrencilerin geçen haftadan sonra bu hafta da bireysel etkinlikler sırasında sıkıldıklarını ifade ettiğini gözdüm. Grupla yapılan etkinlikler oldukça eğlenceli ve yüksek katılımlı geçerken, öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirdikleri bazı etkinlikler yine bazı öğrenciler tarafından sıkıcı bulunuyor. Mesela bu gün “Bağımsızlık şiiirini tamamlıyoruz” isimli etkinlik sırasında Merve ve Rabia etkinliği birlikte yapmayı talep ettiler. Bunun nedeni olarak Merve etkinliği sıkıcı bulduğunu dile getirdi. Bunun üzerine iki öğrenciyi birlikte yapmaları için bir araya getirdim. Bu aşamadan sonra öğrencilerin bireysel olarak yapmaları için tasarladığım etkinlikleri grupla yapabilecekleri bir yapıya getirmeyi planlıyorum. Ya da bir boyutuyla grup çalışması olacak şekilde tasarlayabilirim.”

Araştırmacı bu aşamadan sonra geri kalan 3 sınıf içi uygulama haftası boyunca bireysel olarak tasarladığı etkinlikleri bir boyutuyla grupla çalışılabilecek etkinlikler şeklinde tasarlamıştır. Örneğin 5. haftadaki “Ne nerede?”, 6. haftadaki “Komşularımız”

ve 7. haftadaki “Uzaklardan bir misafir” isimli etkinlikler bireysel olarak tasarlanmasına rağmen bir boyutuyla grup çalışması şeklinde yürütülmüştür. Araştırmacı bireysel olarak tasarlanmasına rağmen bir boyutuyla grupla gerçekleştirilen bu etkinlik esnasında öğrencilerin daha istekli davrandıklarını gözlemlemiştir. Bu sayede bazı öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirilen etkinliklerdeki sıkılma durumu etkinliklerin grup çalışmasına imkân verecek şekilde yeniden tasarlanmasıyla ortadan kalkmıştır.

4.5. TYEÖ Modeline Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Öğretim Sürecine Yönelik Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Araştırmanın altıncı sorusu olan “Ters yüz edilmiş öğrenme modeli etkinliklerine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla araştırmacı; sınıf öğretmeni, sekiz öğrenci ve onların velileriyle araştırmanın sonunda yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin yanında öğrenci ve araştırmacı günlükleri ile gözlem notları da analiz edilmiştir. Yapılan analizlerin ardından “Öğretmen, Öğrenci ve Veli görüşleri” adlı bir temaya ve bu temaya ait bazı alt temalara ulaşılmıştır. Söz konusu görüşlere yönelik tema ve alt temalar Şekil 4.5.’te gösterilmiştir:

Şekil 4.5. Ters yüz edilmiş öğrenme modeline yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri

Şekil 4.5’te görüldüğü gibi, “Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri” teması altında 13 alt temaya ulaşılmıştır. Bu temalar aşağıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

4.5.1. Öğretim modelinden memnun olma

Araştırmacı gerek sınıf içi gözlemlerinde gerekse öğrencilerle gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmelerde öğrencilerin TYEÖ modelinden genel anlamda memnun olduklarını belirlemiştir. Öğrencilerin modelden genel anlamda memnun kaldıklarına ilişkin görüşleri çeşitlilik göstermiştir. Rabia ve Ayşe sınıf içi etkinliklerin 3. haftasında gerçekleştirilen “Kulüp kuruyoruz” isimli etkinlik esnasında TYEÖ modeline ilişkin görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir (G.N., 19.04.2022):

Araştırmacı: Bu günkü dersi nasıl buldunuz?

Rabia: Öğretmenim dersleri böyle çok güzel işliyoruz. Ben çok seviyorum.

Ayşe: Evet öğretmenim çok eğlenceli.

Araştırmacı: Sadece bu günkü etkinliği mi beğendiniz?

Rabia: Hayır öğretmenim her zaman ders çok güzel.

Araştırmacı: Neden Rabia? Sence neden ders çok güzel?

Rabia: Öğretmenim bu şekilde işlediğimiz için.

Araştırmacı: Bütün dersleri böyle işleseniz, yani evde çalışıp okulda etkinlik yapsanız nasıl olurdu?

Rabia: Daha güzel olurdu. Hiç sıkılmazdık. Hep eğlenirdik.

Öğrenciler kendileriyle gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerde de TYEÖ modeline ilişkin olumlu ifadeler kullanmışlardır. Rabia ile gerçekleştirilen görüşmeler esnasında TYEÖ modeline ilişkin dile getirdiği görüşleri şöyledir (Rabia görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersini işleyiş şeklimiz hakkında konuşmak istiyorum. Bildiğin gibi derse öncelikle evde hazırlandınız. Sonra sınıfa geldiniz ve evde çalıştığınız konularla ilgili etkinlikler yaptınız. Genel olarak değerlendirdiğinde bu şekilde ders işlemek konusunda neler düşünüyorsunuz?

Rabia: İyi düşünüyorum öğretmenim.

Araştırmacı: Biraz açıklar mısın? Neden iyi mesela

Rabia: Mesela öğretmenim evde çalışıyordum, videolara bakıyordum. Testleri çözüyordum. Sınıfta da işte projeler yapıyorduk. Oyunlar oynuyorduk. Böyle olunca güzel oluyordu.

Araştırmacı: Bu şekilde ders işlemekten memnun musun peki?

Rabia: Memnunum öğretmenim

Benzer bir görüş Mehmet tarafından kendisi ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeye de yansımıştır. TYEÖ modelini genel olarak beğendiğini ifade eden Mehmet, bu modelin diğer bütün derslerde de kullanılabileceğini dile getirmiştir. Mehmet'in bu konudaki görüşleri şöyledir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Mehmet, derste uyguladığımız bir model vardı. Evde ders çalışıp okulda etkinlik yapmak gibi bir model. Bu modelle ilgili genel görüşünü merak ediyorum. Sen nasıl buldun bu modeli?

Mehmet: Ters yüz öğrenme modeli mi?

Araştırmacı: Evet Mehmet. Nerden aklına geldi?

Mehmet: Bir keresinde siz söylemiştiniz öğretmenim.

Araştırmacı: Peki o zaman madem ismini biliyorsun. Ters yüz edilmiş öğrenme modeli ile ilgili neler düşünüyorsun?

Mehmet: Ben sevdim öğretmenim. Yani iyi bir model.

Araştırmacı: Nesini sevdim.

Mehmet: Değişik oluşunu sevdim öğretmenim. Mesela biz bunu daha önce yapmamıştık. Ramazan öğretmenle ders yaparken o yazdırıyordu bize. Evde mesela video vermiyordu. İşte testler çözüyorduk ama kitaptan çözüyorduk.

Araştırmacı: Ramazan öğretmenle yaptığın derslerin de böyle olmasını ister miydin?

Mehmet: İsterdim öğretmenim. Bütün dersler böyle olsun isterdim.

Gerek Rabia gerekse Mehmet TYEÖ modeline ilişkin memnuniyetlerini dile getirirken, diğer derslerde alışlagelmiş ders işleme metotlarından farklı bir durumla karşı karşıya geldiklerini ve bu yeni durumun kendileri için memnuniyet verici olduğunu dile getirmişlerdir. Bu konuda bir başka olumlu görüş Ferit'e aittir. Ferit kendisi ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşme esnasında TYEÖ modeline ilişkin genel memnuniyetini şöyle dile getirmiştir (Ferit görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Ferit, bizim sosyal bilgiler dersinde uyguladığımız ders işleme modeli hakkında ne düşünüyorsun. Sizin evde videolarla hazırlık yaparak sınıfa gelmeniz. Sonra da hep birlikte sınıfta çeşitli etkinlikler yapmamız. Daha önce adını söylemiştim, biz ters yüz edilmiş öğrenme modeline göre sosyal bilgiler dersini işliyoruz demiştim. Bu modelle ilgili düşüncelerini açıklayabilir misin?

Ferit: Bence güzeldi öğretmenim.

Araştırmacı: Biraz açıklayabilir misin?

Ferit: Değişti öğretmenim.

Araştırmacı: Değişik olan şey neydi sence?

Ferit: Siz de dediniz işte evde video izlemek mesela. Tabletle çalışmak. Sonra afiş yapmak.

Resim yapmak. Böyle şeyler yapmak güzeldi.

Araştırmacı: Sen bu model ile ders işlemekten memnun kaldın mı peki?

Ferit: Evet öğretmenim. Memnun kaldım.

Öğrenci görüşlerinin yanı sıra araştırmacının da uygulama sürecine ilişkin olarak aldığı notlar, öğrencilerin genel olarak TYEÖ modelinden memnun kaldıkları yönündedir. Bu konuda araştırmacının uygulama sürecinin sonunda yapmış olduğu değerlendirmeye ilişkin günlük notları şöyledir (A.G., 23.05.2022):

“Öğrencilere ilişkin sınıf içi gözlemlerim, gerçekleştirdiğim diyaloglar ve yüz yüze görüşme notlarından hareketle, onların ters yüz edilmiş öğrenme modeline ilişkin genel olarak olumlu bir tutuma sahip olduklarını söyleyebilirim. Sürecin hemen hemen hiçbir aşamasında modeli beğenmediklerine yönelik bir izlenim edinmedim. Süreç içerisinde karşılaştığımız problemler esnasında da öğrencilerin modele karşı olumsuz bir tutum geliştirdiklerini gözlemlemedim. Ben öğrencilerin sosyal bilgiler dersi kapsamında ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı olarak gerçekleştirdiğimiz öğretim sürecinden ve doğal olarak ta ters yüz edilmiş öğrenme modelinden memnun kaldıklarını düşünüyorum.”

Gerek öğrencilerin görüşleri gerekse araştırmacının gözlem notlarından elde edilen verilerden yola çıkılarak, öğrencilerin TYEÖ modeline ilişkin genel anlamda memnun kaldıkları söylenebilir.

4.5.2. Videoları beğenme

Öğrencilerin sınıf dışı öğretim etkinlikleri için hazırlanan konu anlatım videolarını beğendikleri belirlenmiştir. TYEÖ modeli, sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler üzerinden tasarlanan bir öğretim yaklaşımıdır. Bu iki boyuttan herhangi birinde yaşanabilecek aksaklıklar modelin işleyişine yönelik önemli sıkıntılara neden olabilir. Hiç şüphesiz sınıf dışı etkinliklerin önemli bir parçası öğrencilerin derse hazırlıklı gelmeleri için daha önce hazırlanmış olan ya da sınıf öğretmeni tarafından oluşturulan ve çevrimiçi ortama yüklenen konu videolarıdır. Videoların hazırlanma aşamasında birden çok değişkenin göz önünde tutulması gerekmektedir. Bu değişkenlerden bazıları; videoların süresi, içeriğin öğrenci seviyesine uygunluğu, görsel ve işitsel niteliği ve ilgi çekiciliği olarak sıralanabilir. Araştırmacı, uygulama sürecine katılan öğrencilerin hazırlanan videolara ilişkin görüşlerini öğrenmek istemiştir. Öğrencilerin genel olarak hazırlanan videolara ilişkin olumlu görüş belirttikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin hazırlanan videolara ilişkin olumlu görüş belirttikleri ve videoları genel anlamda beğendikleri belirlenmiştir.

Merve kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede, hazırlanan videoları çok beğendiğini ve izlemenin eğlenceli olduğunu dile getirmiştir. Merve'nin bu konudaki görüşleri şöyledir (Merve görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Hazırlanan videolarla ilgili neler söylemek istersin? Nasıl buldun videoları?

Merve: Videoları çok beğendim. Çok güzeldiler.

Araştırmacı: En Çok nesini beğendin videoların?

Merve: Çok eğlenceliydi öğretmenim. O yüzden çok beğendim.

Hazırlanan videoları beğendiğini ifade eden bir diğer öğrenci olan Kadri ise videoları izlerken çizgi film izlemiş gibi hissettiğini belirtmiştir. Kadri'nin bu konudaki görüşleri şöyledir (Kadri görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Peki videolar hakkında ne düşünüyorsun? Nasıldı sence izlediğin videolar

Kadri: Çok güzeldi öğretmenim. Çizgi film gibiydi.

Araştırmacı: Nesi güzeldi sence? Neden beğendin?

Kadri: Eğlenceliydi öğretmenim. Farklı şeyler anlatıyordu. Bize bilgiler veriyordu.

Araştırmacı: Çizgi film izlemek gibiydi dedin? Neden böyle söyledin?

Kadri: Öğretmenim çünkü çizgi film izlerken de böyle şeyler var. İşte çocuklar var mesela.

Bu videolarda öyleydi. Çok güzeldi.

Öğrencilerden Fatma ile gerçekleştirilen görüşmede konu anlatımı için hazırlanan videoları izlerken hiç sıkılmadığını ve çok keyif aldığını dile getirmiştir. Fatma'nın bu konudaki görüşleri şöyledir (Fatma görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Fatma videolar hakkında ne düşünüyorsun? Sence videolar nasıldı?

Fatma: Çok güzeldi öğretmenim. Ben çok beğendim.

Araştırmacı: Videoları hangi bakımdan beğendin?

Fatma: Güzel şeyler vardı videolarda. Bilgiler veriyordu.

Araştırmacı: İzlerken neler hissediyordun videoları?

Fatma: Güzel şeyler hissediyordum. Eğleniyordum.

Araştırmacı: Videoları izlerken sıkıldığın oluyor muydu?

Fatma: Hayır öğretmenim. Hiç sıkılmıyordum.

Yukarıda belirtilen öğrenci görüşlerine dayalı olarak TYEÖ modeli kapsamında araştırmacı tarafından hazırlanan videoların beğenildiği ifade edilebilir.

4.5.3. Sınıf içi etkinlikleri beğenme

Araştırmacının öğrencilerle gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmelerde, öğrencilerin sınıf içinde yapılan etkinlikleri beğendiklerini ifade ettiklerini gözlemlemiştir. TYEÖ modeline dayalı öğretim sürecinin iki boyutundan biri sınıf dışı etkinliklerken diğer boyutu sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerdir. Sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerdeki amaç, öğrencilerin sınıf dışında kendi çabalarıyla gerçekleştirdikleri çalışmaların ardından sınıf içindeki zamanın daha etkin kullanılmasını sağlayarak bireysel çalışmalarının pekişmesi ve böylelikle kalıcı öğrenmelerin sağlanmasıdır. Bu bakımdan öğrenciler, sınıf içinde gerçekleştirdikleri etkinlikleri beğendiklerini ve bu etkinliklerin öğrenmelerini kalıcı kılarak akademik başarılarının gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Mehmet, kendisi ile yapılan yüz yüze görüşmelerde sınıf içi etkinliklere ilişkin olumlu görüşlerini şöyle ifade etmiştir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sınıfta yaptığımız etkinlikler hakkında neler söylemek istersin?

Mehmet: Güzeldi öğretmenim. Mesela afiş tasarlama etkinliği çok güzeldi. Ondan sonra ülkeler yarışması, bulmaca çözme, kanun çıkarma. Hepsi çok güzeldi öğretmenim.

Araştırmacı: Olumsuz bulduğun yönleri var mıydı bu etkinliklerin?

Mehmet: Hayır öğretmenim. Bence çok güzeldi.

Araştırmacı: Senin için ne gibi bir faydası oldu bu etkinliklerin?

Mehmet: Benim için faydası eğlenmek oldu öğretmenim. Çok eğlendim.

Bu konuda olumlu görüş bildiren bir diğer öğrenci Ayşe'dir. Ayşe sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerin kendisinin evde çalıştığı konuları pekiştirebilmesi açısından önemli olduğunu söylemiştir. Ayşe'nin bu konu hakkındaki görüşleri şöyledir (Ayşe görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Evde çalıştıktan sonra sınıfa geliyordunuz ve burada hep birlikte etkinlikler yapıyorduk. Bu etkinliklerle ilgili görüşlerini öğrenebilir miyim?

Ayşe: Öğretmenim ben çok seviyordum yaptığımız etkinlikleri. Mesela Kanun çıkarma etkinliğini bir de kulüp kurma etkinliğini çok sevmiştim. Kartonlara resim yaptığımız (Çocuk haklarını tanıtıyoruz afiş tasarlama etkinliği) etkinliği çok sevmiştir. Hepsi çok güzeldi.

Araştırmacı: Bu etkinliklerin senin için ne gibi faydası oldu?

Ayşe: Mesela bilgim arttı. Eğlendim. Arkadaşlarımla birlikte eğlendim.

Araştırmacı: Bilgim arttı derken ne demek istiyorsun?

Ayşe: Bilmediği konuları öğrendim. Çocuk haklarını, kulüpleri bunları öğrendim.

Araştırmacı: Sınıf dışında çalıştığın videolarda da bu konular vardı. Sadece oradan çalışsan öğrenemez miydin?

Ayşe: Öğrenebilirdim öğretmenim ama sınıfta yapınca daha fazla öğrendim. Evde çalıştım mesela burada da çalıştım. Daha fazla çalışmış oldum mesela.

Öğrencilerden Fatma ise sınıfta gerçekleştirilen etkinlikleri beğendiğini ifade ederken evde tek başına çalıştığını ancak sınıfta arkadaşlarıyla grup halinde çalışmalar gerçekleştirdiğini ve bu durumun kendisi için çok daha eğlenceli olduğunu belirtmiştir. Fatma'nın bu konudaki görüşleri şöyledir (Fatma görüşme, 22.05.2022):

“...mesela evde tek başına çalışıyorduk ama sınıfta hep birlikte çalışınca daha güzel öğreniyorduk. O yüzden sınıftaki çalışmalar daha eğlenceli oluyordu.”

Mehmet, Ayşe ve Fatma ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler esnasında ifade ettikleri görüşlerinden hareketle, ters yüz esilmiş öğrenme modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerinin öğrenciler tarafından beğenildiği söylenebilir.

4.5.4. Özgüven kazandırma

Araştırmacı, araştırma süreci boyunca yaptığı sınıf içi gözlemlerinde öğrencilerin özgüvenlerinin arttığını belirlemiştir. Bu özgüven artışının TYEÖ modeliyle ilişkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin uygulama süreci boyunca sanal sınıf ortamı üzerinden kendilerine aktarılan öğretim içeriğine çalışarak sınıfa gelmeleri özgüven kazanmalarını sağlamıştır. Özgüven kazanma ile derse hazırlıklı gelme arasında ilişki olduğuna yönelik görüş bildiren Fatma'nın günlüğüne yazdıkları şöyledir (Ö.G.2, 16.04.2022):

“Videoları izlemek çok güzel oluyor. Derse gelirken korkmuyorum. Çünkü önceden ne işleyeceğimizi biliyorum.”

Benzer bir görüş, Mehmet'in günlüğüne yazdığı notlar arasında da yer almıştır. Sosyal bilgiler dersinde diğer derslere göre çok daha rahat olduğunubelirtten Mehmet'in günlüğüne yazdıkları şunlardır (Ö.G.1, 21.04.2022):

“Diğer derslere bazen katılıyorum. Sosyal bilgiler dersini daha çok seviyorum. Derste daha mutlu hissediyorum. Çalışıp geldiğim için.”

Burada hem Fatma hem de Mehmet sınıf dışında çalışarak derse hazırlıklı gelmelerinin kendilerine özgüven kazandırdığını belirtmişlerdir. Her iki öğrenci ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmede, günlükliklerinde ifade ettikleri bu durum kendilerine sorulmuştur. Araştırmacı ve Mehmet arasında geçen ve TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamasının kendisinin özgüvenini artırdığına yönelik ifadelerinin yer aldığı görüşme şöyledir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Günlüğünde, yaptığımız etkinliklerden sonra sosyal bilgiler dersine diğer derslere göre daha fazla katılmaya başladığını yazmışsın. Neden böyle düşünüyorsun?

Mehmet: Öğretmenim sosyal bilgiler dersini seviyorum çünkü.

Araştırmacı: Neden seviyorsun peki?

Mehmet: Öğretmenim çünkü daha güzel geçiyor dersler, sınıfta eğleniyorum.

Araştırmacı: Neden eğleniyorsun peki?

Mehmet: Öğretmenim çünkü güzel şeyler yapıyoruz. Evde çalışıyoruz sınıfta etkinlik yapıyoruz.

Araştırmacı: Evde çalışarak sınıfa gelmen senin için nasıl bir avantaj oluşturuyor?

Mehmet: Öğretmenim konuları öğreniyorum. Sınıfa daha fazla şey bilerek geliyorum.

Araştırmacı: Sınıfa daha fazla şey bilerek gelmen neden önemli?

Mehmet: Öğretmenim daha rahat oluyorsun. Ne sorulacağını biliyorsun. Ne işleyeceğini biliyorsun.

Araştırmacı: Kendini daha fazla mı güvende hissediyorsun?

Mehmet: Evet öğretmenim

Yukarıda araştırmacı ve Mehmet arasında geçen diyalogdan da anlaşılacağı gibi Mehmet, TYEÖ modelinde sınıf dışı öğretim uygulamalarıyla sınıfta işlenecek konuya hazırlanarak geldiği için kendisini daha fazla güvende hissettiğini ve derse katılımının arttığını ifade etmiştir. Araştırmacı da TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilere özgüven kazandırdığına yönelik görüşlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 20.05.2022):

“Uygulama sürecinin en önemli çıktılarından biri öğrencilerin özgüven durumlarındaki gelişimdir. Uygulamanın başlangıcında oldukça çekingen olmalarına karşın süreç ilerledikçe öğrencilerin sınıf içindeki özgüvenlerinin arttığı gözle görülür bir biçimde ortaya çıktı. Öğrencilerle gerçekleştirdiğim sınıf içi sohbetlerde de konu sık sık gündeme geldi. Mesela Mehmet bir defasında “Daha önce derse çok katılmıyordum. Şimdi katılıyorum” dedi. Kendisini bu durumun sebebini sorduğumda “Çünkü derse hazırlanıyorum” şeklinde yanıt verdi. Yine sınıf içi video kayıtlarını izlediğimde benzer bir konuşmayı Merve ile yaptığımı fark ettim. Merve grupla gerçekleştirilen bir uygulamanın tamamlanmasının ardından “Diğer

derslere çok katılmıyorum. Ama bu derste hep katılmak istiyorum” şeklinde bir ifade kullandı. Kendisini bunun nedenini sorduğumda da “Videolar sayesinde her şeyi önceden biliyorum. Daha iyi öğreniyorum. Sınıfın içinde de rahat oluyorum” şeklinde bir yanıt verdi. Öğrencilerle aramda buna benzer çok fazla diyalog var.”

Araştırmacı günlüğünde yer alan öğrenci görüşlerine göre, öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalarla derse hazırlıklı geldiklerini ifade ettikleri, buna bağlı olarak ders katılımlarının ve dolayısıyla özgüvenlerinin artmasını bu duruma bağladıkları görülmektedir.

Sınıf öğretmeni de öğrencilerin özgüvenlerinin artığına yönelik görüş bildirmiştir. Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmede sınıf öğretmeni araştırmacıya şunları aktarmıştır (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Hocam gerçekleştirdiğimiz uygulamayla birlikte eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerde sizin gözlemlediğiniz kadarıyla nasıl bir olduğunu gözlemliyorsunuz? Sadece sekiz öğrenciyi düşünerek cevap verin lütfen.

Sınıf öğretmeni: Ben başarılı bir uygulama olduğunu düşünüyorum. Öğrenciler için son derece faydalı oldu.

Araştırmacı: İsimler üzerinden gidebilir miyiz?

Sınıf öğretmeni: Mesela Mehmet için konuşursam çok fazla olumlu şey söyleyebilirim. Daha etkin bir öğrenci oldu. Derslere katılımı arttı. Yine Kadri, Ferit. Kızlar da öyle. Hepsinin diğer derslere de katılımları arttı. Öncesine göre çok fark var. Daha istekliler. Daha fazla katılım gösteriyorlar. Kendilerine güvenleri geldi diyebilirim. Çünkü derse çok katılmazlardı. Bilseler de katılmazlardı.

Araştırmacı: Özgüvenleri geldi diyebilir miyiz hocam?

Sınıf öğretmeni: Diyebiliriz hocam. Dediğim gibi, çok fazla katılım gösteren öğrenciler değillerdi. Mesela Mehmet çok konuşmazdı. Aslında akıllı bir öğrenci. Ama çekingendi. Şimdi derse katılıyor. Diğerleri de öyle.

Araştırmacı: Özgüven göstergesi olarak nelri örnek verebiliriz hocam?

Sınıf öğretmeni: Mesela Mehmet için gidelim. Mehmet çok konuşmazdı. Şimdi derslere katılıyor. Konuşmak için parmak kaldırıyor. Bunlar hep özgüven gösteren şeyler.

Mehmet’in derslere katılım konusunda gösterdiği değişimden bahseden öğretmen, kendisiyle iletişim kurmaktan çekinmediğini ve geçmişe kıyasla özgüveninin geliştiğini ifade etmiştir. Görüşme esnasında sınıf öğretmeni diğer öğrencilerin özgüven kazanmalarıyla ilgili olarak şunları söylemiştir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Sınıf öğretmeni: Mesela Zafer var. Biliyorsunuz özel bir durumu var. Çok çekingen ve içine kapanıktır. Türkçeyi çok fazla iyi bilmiyor mesela. Derslere katmakta çok zorlanıyordum onu. Şu an mesela çok daha girişken. Katılım gösteriyor. Onun da özgüveni artmış.

Araştırmacı: Başka örnekler verebilir miiniz hocam?

Sınıf öğretmeni: Şimdi tek tek söylemek aslında değilde. Hepsi genel olarak özgüven bakımından yani iyiler. Kız öğrenciler zaten konuşkandılar ama tabi derse katılım olarak düşünürsek onların o konuda durumu daha iyi. Merve, Ayşe, Rabia.. Özgüvenleri arttı hocam.

Gerek sınıf öğretmeni ve öğrencilerin görüşleri gerekse araştırmacının gözlem notlarından elde edilen verilerden yola çıkarak, TYEÖ modelinin öğrencilerin özgüvenlerini artırdığı söylenebilir.

4.5.5. Akran öğretimi

Araştırmacının hem kendi gözlemlerine hem de öğrencilerle yaptığı görüşmelere dayalı olarak, TYEÖ modelinin öğrenciler arasında akran öğretime imkân tanıdığı belirlenmiştir. Uygulama sürecinin farklı aşamalarında akran öğretiminin gerçekleştiği durumlar ortaya çıkmıştır. Bu aşamalardan biri Google Classroom uygulamasının öğretiminin gerçekleştirildiği uygulama sürecidir. Araştırmacı bu süreçle ilişkin gözlemlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 23.03.2022):

“...toplantının sonlarında tablet kullanan öğrenciler uygulamanın web sitesine girmek yerine android uygulamasını indirmeye başlamışlardı. Bu aşamada öğrencilerin birbirlerine yardımcı olduklarını gözlemledim. Kullanıcı adı ve şifreleri ile uygulamaya nasıl gireceklerini, uygulamayı nasıl kullanacaklarını birbirlerine göstermeye başlamışlardı. Bir nevi akran öğretimi ortamı oluştu diyebilirim.”

Akran öğretime ilişkin bir diğer örnek durum, Google Classroom uygulamasının sohbet akış ekranı üzerinden öğrencilerin birbirlerine sordukları sorular ve bu sorulara verdikleri yanıtlarla ortaya çıkmıştır. Öğrenciler sanal sınıf ortamı üzerinden sohbet akış ekranını kullanarak yaptıkları çalışmalara yönelik sorular sormuşlardır. Araştırmacı öğrencilerin arkadaşlarının sordukları sorulara yanıt verdiklerini gözlemlemiştir (Bkz., Görsel 4.18). Bu bağlamda TYEÖ modeline dayalı olarak kullanılan sanal sınıf uygulamasının öğrenciler arasında akran öğretiminin gerçekleşmesine imkan tanıdığı belirlenmiştir.

Sınıf içinde gerçekleştirilen uygulamalar esnasında da akran öğretiminin gerçekleştiği görülmüştür. Özellikle grupla gerçekleştirdikleri etkinliklerde sıkça akran öğretiminin gerçekleştiği belirlenmiştir. Örneğin; “Kanun çıkarıyoruz” isimli etkinlik esnasında yasama grubunu oluşturan öğrencilerin etkinlik süresince kendilerinden beklenen davranışların ne olduğu konusunda fikir alışverişinde bulunduklarını

belirlenmiştir. Etkinlik esnasında grup üyeleri Ayşe, Merve ve Rabia arasında geçen diyalog şöyledir (G.N., 26.04.2022):

Rabia: Ne yapacağız?

Ayşe: Biz yasamayız. Yani Kanun çıkaracağız

Merve: Evet kanun çıkarıyoruz.

Ayşe: Mesela hayvan haklarıyla ilgili kanun çıkarabiliriz.

Rabia: Tamam.

Araştırmacının gerçekleştirdiği görüşmeler esnasında öğrencilerin akran öğretimine değindikleri görülmüştür. Araştırmacı ile Merve arasında gerçekleşen görüşmede Merve şunları aktarmıştır (Merve görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Peki arkadaşlarınla birlikte süreç boyunca neler yaptınız?

Merve: Etkinlikler yaptık. İşte yap-boz etkinliği, kanun çıkarma, bulmaca falan.

Araştırmacı: Bu etkinliklerin ne gibi bir faydası oldu sence?

Merve: Mesela çok eğlendik, birbirimize yardım ettik.

Araştırmacı: Sen hiç yardım ettin mi?

Merve: Evet öğretmenim. Afiş etkinliğinde mesela. ...mesela Rabia'ya yardım etmiştim. Kanun çıkarıyorduk ya o zaman. Sonra Haritayı yaparken mesela. Rabia bir keresinde bir soru sormuştu ben de ona yardım etmiştim.

Araştırmacı: Sen hiç yardım aldın mı peki?

Merve: Hayır öğretmenim.

Zafer, kendisi ile gerçekleştirilen görüşme esnasında sınıf içi etkinliklerin gerçekleştirilmesi sürecinde arkadaşlarından sıklıkla yardım aldığını ifade etmiştir. Zafer ile araştırmacı arasında gerçekleşen görüşmenin konuyla ilgili bölümü şöyledir (Zafer görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sınıfta etkinlik yaparken zorlandığın zamanlar oldu mu?

Zafer: Öğretmenim oldu.

Araştırmacı: Ne zaman oldu mesela?

Zafer: Bazen.

Araştırmacı: Ne yaptın o zaman?

Zafer: Mehmet'e sordum. Başka arkadaşlarıma sordum.

Araştırmacı: Sana yardımcı oldular mı?

Zafer: Evet.

Yapılan görüşmeler, araştırmacının gözlemleri ve günlük notlarından hareketle TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının akran öğrenimine imkân tanıdığı ifade edilebilir

4.5.6. Akademik gelişime katkı sağlama

TYEÖ modeline dayalı olarak yürütülen öğretim etkinlikleri boyunca öğrencilerin akademik gelişimlerini destekleyici etkinlikler yapılmıştır. Öğrencilere uygulanan başarı testleri ile konu testlerinin sonuçları, öğrencilerin akademik başarılarının gelişim gösterdiğine ilişkin verileri ortaya koymuştur. Bu verilerin yanında araştırmacının sınıf öğretmeniyle ve öğrencilerle gerçekleştirdiği görüşmelerde de öğrencilerin akademik başarılarının gelişim gösterdiğini ilişkin bulgular elde edilmiştir. Araştırmacının sınıf öğretmeniyle gerçekleştirdiği görüşmede, eylem araştırması grubuna dâhil olan öğrencilerin akademik başarılarının belirgin bir şekilde artış gösterdiği ifade edilmiştir. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasında geçen ve TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarını geliştirdiğine ilişkin konuşma şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Ramazan hocam, ters yüz edilmiş öğrenme modeline göre eğitim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı durumlarını diğer öğrencilerle karşılaştırdığınızda ne söylemek istersiniz?

Sınıf Öğretmeni: Şu anda daha iyi olduklarını söyleyebilirim. Sizinle çalışan öğrencilerin ders notları daha iyi.

Araştırmacı: Hocam elinizde bununla ilgili bir veri var mı yoksa gözlemlerinizi mi aktarıyorsunuz?

Sınıf Öğretmeni: Hem gözlemlerimi hem de verileri aktarıyorum aslında. Mesela son yazılılarda sizinle çalışan öğrenciler daha iyi notlar aldılar. Bakalım mesela (yaptığı yazılı sınavı puanlarını inceliyor). Özellikle Mehmet, Ferit ve Kadri'nin notları 100. Merve ve Fatma 95 almış. Rabia 85 almış. Ayşe 80 almış. Zafer'de 70 almış. Zafer'in durumu zaten belli. Onun için çok iyi bir puan. Mesela geri kalan öğrencilerden en yakın olanın 80 puanı var. O da iyi bir öğrenci aslında. Bunlar sınıfın geri kalanına göre başarısı düşük öğrencilerdi. Şimdi diğer öğrencilerden daha başarılılar.

Araştırmacı: Hocam öyleyse ters yüz edilmiş öğrenme modeline göre gerçekleştirilen öğretim uygulamaları öğrencilerin akademik başarılarını yükseltiyor diyebilir miyiz?

Sınıf Öğretmeni: Yükseltiyor hocam. Diyebiliriz.

Sınıf öğretmeni, kendi yaptığı dönem sonu sınav sonuçlarına göre eylem araştırması grubunda yer alan sekiz öğrenci ile sınıfın geri kalanı arasında bir karşılaştırma yapmıştır. Bu karşılaştırma ile sınıf öğretmeni, TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarılarının gelişimine katkı sağladığını ifade ettiği görülmektedir. Sınıf öğretmeni eylem araştırması grubunda yer alan öğrencileri bireysel olarak da değerlendirmiştir. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasındaki görüşmenin, öğrencilerin akademik

başarılarındaki gelişimin bireysel olarak değerlendirildiği kısmı şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Sınıf Öğretmeni: Ferit'in de başarısının biraz düşük olduğunu söyleyebilirim. ...ama şimdi biraz gelişme var. Sosyal bilgiler başarısı zaten arttı bir de diğer derslerde biraz daha hareketli şu an. Bu uygulama onun için iyi oldu.

Araştırmacı: Akademik anlamda başarısının arttığını söylersek doğru olur mu hocam?

Sınıf Öğretmeni: Evet, evet. Başarısı arttı. Yaptığım sınavda 100 aldı. En başarılı öğrenci olmuş.

Araştırmacı: Ayşe'nin başarı testlerinden elde ettiği sonuçları nasıl değerlendirirsiniz?

Sınıf öğretmeni: ...sosyal bilgiler ders başarısı kesinlikle arttı.

Araştırmacı: Başarısının arttığını düşünüyor musunuz?

Sınıf öğretmeni: Ben arttığını düşünüyorum. Çünkü kendi yaptığım sınavda 80 almış. Bu iyi bir puan Ayşe için. Sanırım konu testi puanları da bu seviyede.

Araştırmacı: Peki hocam Zafer'in durumuyla ilgili ne söylersiniz? Aslında aldığı puanlar diğerlerine göre düşük ama durumunu düşününce nasıl bakıyorsunuz?

Sınıf öğretmeni: Zafer'in bence aldığı puanlar kötü değil. ...Zafer şimdi daha iyi. En azından derse katılıyor. Bu uygulama onun için kesinlikle iyi oldu.

Araştırmacı: Okuduğunu anlama konusunda problem yaşıyor ve bu yüzden konu testi puanları düşük geldi.

Sınıf öğretmeni: Doğrudur. Okuduğunu tam olarak anlayamıyor. Aslında bilgisi iyi ama kendini ifade edemiyor ya da bazen kâğıda geçiremiyor. Mesela 70 almış yazılı sınavdan. Açıkçası ben bu puanı beklemiyordum.

Araştırmacı: Siz geline noktada başarılı olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Sınıf öğretmeni: Bana göre başarılı.

Araştırmacı: Hocam Kadri'nin durumuna ilişkin neler söylemek istersiniz? Sizce akademik başarı anlamında bir gelişme oldu mu?

Sınıf öğretmeni: Kadri de beni şaşırttı hocam. ...mesela yazılıdan 100 almış. Şimdi önceden olsa alamazdı bu puanı. Belli yani bu uygulama başarısını artırmış. Tabi diğer derslere bu kadar yansımada ama sosyal bilgiler ders notları çok iyi.

Araştırmacı: Bir gelişim olduğunu söyleyebilir miyiz hocam?

Sınıf öğretmeni: Evet, evet. Bir gelişim var.

Sınıf öğretmeni ile yapılan görüşmede, genel olarak TYEÖ modeline dayalı olarak öğretim etkinliklerini gerçekleştiren öğrencilerin akademik başarılarında bir gelişim olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Sınıf öğretmeni bu öğrencilerin uygulama öncesinde sınıfın geri kalanına göre derslerde düşük başarı gösterdiklerini ancak geline noktada başarı durumlarının iyileştiğini dile getirmiştir.

Araştırmacı, öğrencilerle yaptığı görüşmelerde öğrencilerin akademik başarı durumlarının arttığını ifade ettiklerini belirlemiştir. Mehmet, kendisiyle gerçekleştirilen

görüşmede TYEÖ modeli sayesinde daha yüksek başarı puanları aldığını dile getirmiştir. Mehmet'in kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede bu konuyla ilgili olarak söyledikleri şunlardır (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersinde 7 hafta boyunca yaptığımız uygulamanın senin için bir katkısı oldu mu?

Mehmet: Oldu öğretmenim.

Araştırmacı: Nasıl bir katkısı oldu açıklar mısın biraz?

Mehmet: Mesela öğretmenim daha başarılı oldum. Mesela daha yüksek puanlar aldım.

Araştırmacı: Başarı testi puanlarından mı bahsediyorsun?

Mehmet: Yazılıda öğretmenim. Ramazan öğretmen yazılı yapmıştı orada 100 aldım.

Akademik başarısının gelişim gösterdiğini ifade eden bir diğer öğrenci de Ferit'tir. Ferit'te TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sınıf dışı etkinliklerde izlediği videoların sınav notlarının yükselmesinde katkısı olduğunu vurgulamıştır. Araştırmacının Ferit'le yaptığı görüşmede bu konuya değindiği bölüm şöyledir (Ferit görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sence yaptığımız uygulamalar senin sosyal bilgiler dersi başarıyı nasıl etkiledi?

Ferit: Başarıyı artırdı öğretmenim. Yazılı sınavdan 100 aldım. Sizinle çalıştığımız konular çıktı. Videoları izledim sınavdan önce. Hepsi oradan çıktı. Sadece bir soru yapamadım. Onu da zaten biliyordum.

Araştırmacı: O zaman sen yaptığımız uygulamanın senin sosyal bilgiler ders başarıyı artırdığını düşünüyorsun?

Ferit: Evet öğretmenim.

Öğrencilerden Fatma'da süreç içerisinde akademik başarısının artış gösterdiğini ifade eden öğrencilerdendir. Fatma, araştırmacıyla gerçekleştirdiği görüşme esnasında ders uygulama süreci sayesinde başarısının arttığını bunun da sınav puanlarına yansıdığını belirtmiştir. Araştırmacı ile Fatma arasında gerçekleşen görüşmenin bu konuyla ilgili bölümü şöyledir (Fatma görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Bildiğin gibi biz sosyal bilgiler dersini farklı bir uygulamayla işliyoruz. Bu yaptığımız uygulama senin dersteki durumunu nasıl etkiledi?

Fatma: Güzel etkiledi bence.

Araştırmacı: Güzel derken ne demek istiyorsun. Biraz açıklar mısın?

Fatma: Dersi böyle işleyince daha çok sevdim mesela. Daha etkili oldu benim için.

Araştırmacı: Etkili oldu dediğin şey ne?

Fatma: Daha iyi öğrendim öğretmenim.

Araştırmacı: Dersteki başarın nasıl etkilendi?

Fatma: Başarım iyi etkilendi. Başarım arttı mesela.

Araştırmacı: Başarının arttığını nasıl anladın?

Fatma: Mesela puanlarım yükseldi. İşte testlerden yüksek puanlar aldım.

Yukarıda belirtilen öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak, TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarılarını geliştirdiği görülmektedir.

4.5.7. İşbirliğine dayalı öğrenme

Araştırmacı, kendi sınıf içi gözlemlerinde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamaları süresince öğrenciler arasında İşbirlikli öğrenmenin gerçekleştiğini gözlemlemiştir. Bu gözlemine dayalı olarak yaptığı görüşmelerde de kendisinin bu yöndeki gözlemlerini destekleyici öğrenci görüşlerine ulaşmıştır. Özellikle her hafta sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin en az bir tanesi öğrencilerin iki ya da daha fazla kişiyle bir araya gelerek gerçekleştirmeleri gereken grup etkinliklerinden oluşmuştur. Bu sayede öğrenciler arasında yoğun bir işbirliğine dayalı öğrenme ortaya çıkmıştır. Özellikle afiş tasarlama, harita oluşturma, örnek olay sergileme gibi etkinliklerde öğrencilerin bir araya gelerek birlikte çalışmaları istenmiştir. Bütün bu etkinliklerin gerçekleştirilirken öğrenciler arasında işbirliğine dayalı öğrenmeye imkân tanıyan bir ortam meydana gelmiştir. Araştırmacı bu durumu günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 20.05.2022):

“Sınıf için tasarladığım etkinliklerin büyük bir çoğunluğu öğrencilerin gruplar halinde çalışarak gerçekleştirecekleri etkinliklerden oluşuyordu. Bu durum aynı zamanda öğrenciler için işbirliğine dayalı bir öğrenme ortamı oluşturmuş oldu. Dünya ve Türkiye haritasını oluşturdukları yap-boz etkinliği, çocuk haklarını tanıttıkları afiş etkinliği, yasama, yürütme ve yargı organlarını temsil ederek yasa çıkardıkları örnek olay etkinliği ilk aklıma gelenler. Bütün bu etkinlikler gerçekleştirilirken farklı aşamalarda öğrenciler işbirliği içinde çalışma fırsatı buldular. Bu bakımdan değerlendirdiğimde ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının öğrenciler için işbirliğine dayalı öğrenme ortamı oluşturduğunu söyleyebilirim.”

Araştırmacı sınıf içi etkinliklerin gerçekleştirildiği süreç boyunca işbirliğine dayalı öğrenme ortamlarının oluşumunu gözlemleme fırsatı bulmuştur. *Dünyamız* isimli etkinlikte öğrencilerin bir yandan kendilerine parçalar halinde verilen dünya haritasını tamamlamaları bir yandan da “*Ne Nerede?*” isimli etkinlik kâğıdını doldurmaları istenmiştir. Öğrenciler bu çalışmayı yaparken zamanla da yarışmaktadırlar. Çünkü önceden belirlenen kurallar gereği haritayı hatasız bir şekilde ilk tamamlayan grup fazladan bir puan alacaktır. Bu süreçte grubu oluşturan öğrencilerin kendi aralarında

görev dağılımı yaparak işbirliği yaptıkları gözlemlenmiştir. Araştırmacı bu konudaki gözlemlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 03.05.2022):

“...dünyamız etkinliği sırasında öğrencilerin işbirliği yaptıklarını gözlemledim. Dünyamız etkinliğinde haritayı hatasız olarak hangi grup tamamlarsa fazladan 1 puan almaya hak kazanacaktı. Bu nedenle öğrencilerin kendi aralarında stratejiler geliştirdiler. Bazı öğrenciler haritanın kenarlarını tamamlamayı seçerken diğer arkadaşlarına da haritanın orta kısmını tamamlamasını söylediler. Bu sayede etkinliği daha hızlı tamamlamaya çalıştılar. Öğrencilerin haritayı tamamladıktan sonra *Ne nerede?* isimli etkinlik kâğıdını da doldurmaları gerekiyordu. Öğrenciler bu aşamada da grup arkadaşlarıyla işbirliği yaptılar. Bazı öğrencilerin grup arkadaşına etkinlik kâğıdında yer alan soruyu okurken diğer grup üyesinin de haritadan yararlanarak sorunun cevabını söylediği gözlemledim. Her iki durumda da öğrenciler kendi aralarında işbirliği yapmış oldular.”

Araştırmacının yukarıda değindiği etkinlik esnasında gözlemlediği grubun üyelerinden biri de Mehmet’tir. Araştırmacı Mehmet ile gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmeler sırasında bu etkinliği hatırlatarak O’nun bu konudaki görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Mehmet’in görüşme esnasında ifade ettiği düşünceleri şöyledir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Mehmet sınıfta dünya haritasını oluşturduğumuz bir yap-boz etkinliği yapmıştık. Hatırlayabildin mi?

Mehmet: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: O etkinlikle ilgili aklında neler kaldı?

Mehmet: Çok eğlenceliydi öğretmenim. Çok güzeldi.

Araştırmacı: Sen o etkinlikte kiminle beraber çalışmıştın?

Mehmet: Kadri’yle öğretmenim. Birinci olmuştuk.

Araştırmacı: Yap-bozu tamamlarken nasıl çalışmıştınız hatırlıyor musun?

Mehmet: Beraber çalışmıştık.

Araştırmacı: Beraber derken?

Mehmet: Mesela ben haritanın denizlerini yapmıştım. O da kıtaları yapmıştı.

Araştırmacı: Neden böyle bir şey yaptınız?

Mehmet: Daha hızlı bitsin diye.

Araştırmacı: İşbirliği mi yaptınız demek istiyorsun.

Mehmet: Evet öğretmenim.

Araştırmacının gerek sınıf içi etkinlikler boyunca yaptığı gözlemlere dayalı görüşleri gerekse öğrencilerle gerçekleştirdiği görüşme bulgularına dayalı olarak TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinlikleri boyunca öğrenciler arasında işbirliğine dayalı öğrenmelerin gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.5.8. Derse katılım

Araştırmacı uygulama süreci boyunca öğrencilerin yapılan etkinliklere katılımlarının zamanla arttığını gözlemlemiştir. Çalışmanın ilk haftasında özellikle ödev tesliminde bulunmayan ve ödev teslimini geç yapan öğrencilerin fazlalığı ve genel anlamda sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğinin yeteri kadar tekrar edilmemesinden kaynaklı olarak ders katılımının düşük olduğu gözlemlenmişse de haftalar ilerledikçe öğrencilerin bu yöndeki davranışları olumlu anlamda bir gelişim göstermiştir. Öğrencilerin haftalar ilerledikçe ödev teslimini zamanında yaptıkları, sanal sınıf ortamına yüklenen içeriğe ilişkin tekrar sayılarının ve buna bağlı olarak da ders katılımlarının arttığı gözlemlenmiştir. Araştırmacının bu yöndeki gözlemleriyle ilgili olarak günlüğü yazdığı notlar şöyledir (A.G., 26.04.2022):

“Öğrenciler sadece tek bir etkinliğe değil bütün etkinliklere katılmak istiyorlar. Derse katılım istekleri çok üst düzeyde. Bunun evde çalışarak gelmelerinin verdiği bir istek olduğunu düşünüyorum.”

Araştırmacının öğrencilerin ders katılımlarının arttığı yönündeki gözlemlerini destekleyen öğrenci görüşleri de bulunmaktadır. Öğrenciler TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersinde kendilerini derse katılmaya daha istekli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Araştırmacı ve Mehmet arasında *Kahramanlara Mektup* isimli etkinli öncesinde bu konuya yönelik olarak gerçekleşen konuşma şöyledir (G.N., 26.04.2022).

Araştırmacı: Mektubu okumak için hepiniz çok isteklisiniz. Bunun nedeni ne acaba?

Mehmet: Öğretmenim derse katılmak istiyorum çünkü

Araştırmacı: Diğer derslere de böyle katılmaya istekli misin?

Mehmet: Öğretmenim diğer derslere de katılmak istiyorum ama bu derse daha fazla istiyorum.

Araştırmacı: Neden peki Mehmet?

Mehmet: Öğretmenim çünkü çalışıyorum. Çalıştığımı göstermek istiyorum.

Sınıf öğretmeni kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede sosyal bilgiler dersi kapsamında TYEÖ modeline dayalı öğretim yaklaşımının uygulandığı eylem araştırması grubunda yer alan öğrencilerin diğer derslerdeki ders katılımlarının da arttığını ifade etmiştir. Araştırmacı ve sınıf öğretmeni arasında bu konuyla ilgili gerçekleşen konuşma şöyledir (Öğretmen görüşme, 08.06.2022):

Araştırmacı: Eylem araştırması grubunda yer alan öğrencilerin sizinle geçirdikleri derslere olan katılımları bir değişikliğe uğradı mı?

Sınıf Öğretmeni: Evet aslında şimdi daha istekliler.

Araştırmacı: İsimler üzerinden örnek verebilir misiniz hocam?

Sınıf Öğretmeni: Nasıl desem? Zafer mesela o bile daha istekli. Derslere katılmak istiyor artık. O bile istekli. Sonra Mehmet mesela çok etkin. Kalkıyor, konuşuyor. Yani tek tek şu demek yerine hepsi için söyleyebilirim.

Araştırmacı: Bunun nedeni ne olabilir hocam?

Sınıf Öğretmeni: Tabi sizinle yaptıkları etkinlikler büyük ihtimalle. İşte teknolojiyle çalışmaları, farklı bir sürece katılmaları. Bunlar onlar için iyi oldu. Öz güvenleri de arttı. Öz güvenleri artınca derse de katılmaya başladılar.

Araştırmacı: O zaman ters yüz edilmiş öğrenme modelinin öğrencilerin ders katılımlarının artmasını sağladığını söyleyebilir misiniz?

Sınıf öğretmeni: Söyleyebilirim.

Sınıf öğretmeni Mehmet ve Zafer özelinde eylem araştırması grubuna dâhil olan bütün öğrencilerin derse katılım isteklerinde gelişim olduğunu ifade etmiştir. Elde edilen bulgular, araştırmacının TYEÖ modeline dayalı olarak öğrencilerin ders katılımlarının arttığı yönündeki gözlemlerini desteklemektedir.

4.5.9. Eğlenerek öğrenme

Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen uygulama süreci boyunca öğrencilerin yapılan etkinliklerden keyif aldıklarını gözlemlemiştir. Araştırmacı öğrencilerin gerek sınıf içi gerekse sınıf dışı etkinliklerini tasarlarken öğrencilerin yapmaktan keyif alacağı nitelikte etkinlikler tasarlamaya çalışmıştır. Araştırmacı özellikle sınıf içinde gerçekleştirilmek üzere tasarladığı etkinlikler sırasında yaptığı gözlemlerde, öğrencilerin etkinliklerin uygulanması esnasında oldukça eğlenceli vakit geçirdiklerini belirlemiştir. Araştırmacı, bu konudaki görüşlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 20.05.2022):

“Öğrenciler sınıf içi etkinlikler gerçekleştirilirken çok eğlendiler. Özellikle grupla gerçekleştirdikleri etkinliklerin onlara daha fazla keyif verdiğini gözlemledim. Bu konudaki en dikkat çekici örnek Beyin Fırtınası-Dünya isimli etkinlik sırasında yaşandı. Öğrenciler etkinlikten o kadar çok keyif aldılar ki, dersi tamamladıktan sonra yaklaşık bir saat kadar sınıfta bu masa oyununu oynamaya devam ettik. Dünyamız ve Türkiye yap-boz tamamlama etkinlikleri, Çocuk Haklarını Tanıtıyoruz afiş çalışması, Kanun Çıkıyoruz örnek olay çalışması gibi diğer etkinlik çalışmalarında da öğrencilerin süreçten keyif aldıklarını gözlemledim. Bu bakımdan ters yüz edilmiş öğrenme modelinin öğrencilere eğlenerek öğrenme ortamı sağladığını düşünüyorum.”

Bu konudaki öğrenci görüşleri incelendiğinde, araştırmacının TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrenciler için eğlenerek öğrenme ortamı sağladığına

yönelik görüşlerini destekleyen bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre öğrencilerin sınıf ortamında gerçekleştirilen etkinliklerden keyif aldıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmacı ve öğrenciler arasında *Kulüp bulmaca* etkinliği esnasında geçen konuşma şöyledir (G.N., 19.04.2022):

Araştırmacı: Etkinliği nasıl buldunuz arkadaşlar?

Merve: Çok güzeldi öğretmenim. Bir daha yapalım.

Rabia: Evet öğretmenim çok güzeldi. Tekrar oynayalım.

Kadri: Öğretmenim çok eğlenceliydi.

Öğrencilerin sadece sınıf içi uygulama süreçlerinden değil sınıf dışı uygulama süreçlerinden de keyif aldıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir. Merve evde video izlerken eğlendiğini dile getirmiştir. Merve'nin bu konuyla ilgili aktardıkları şöyledir (G.N., 05.04.2022):

“Ben video izlerken çok eğleniyorum. Bu yüzden ne kadar izlesem bile sıkılmıyorum.”

Merve'nin görüşlerine benzer bir görüş Mehmet'e aittir. Mehmet sanal sınıf uygulaması üzerinden izlediği videoların animasyonlu ve sesli olması sınıf dışında gerçekleştirdikleri etkinlikleri eğlenceli kıldığını dile getirmiştir. Mehmet bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir (G.N., 05.04.2022):

“Videolar çok keyifli öğretmenim. Çizgi film gibi. Hem hareketli hem de sesli. Ben izlerken çok eğleniyorum.”

Mehmet ayrıca eğlenceli bulduğu için her hafta yüklenecek videoları sabırsızlıkla beklediğini ve yüklenen her videoyu defalarca izlediğini belirtmiştir. Mehmet'in görüşleri şöyledir (Ö.G.1, 21.04.2022):

“Belki yeni bir video eklenmiştir diye her gün Classroomu takip ediyorum. Yüklenen bütün videoları birkaç kez izliyorum. Artık ödev yapmaktan hiç sıkılmıyorum. Keşke hep video izlesek. Artık çok eğleniyorum.”

Araştırmacı, TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilere eğlenerek öğrenme ortamı sunduğuna dair sınıf içi gözlemleri ve öğrenci görüşlerine dayandığı gözlemlerini öğrencilerle gerçekleştirdiği yarı yapılandırılmış görüşmelerde de gündeme taşımıştır. Araştırmacının Mehmet ile bu konuda gerçekleştirdiği görüşme şu şekildedir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sınıfta ve evde yaptığımız etkinlikler hakkında ne düşünüyorsun?

Mehmet: Hangileri öğretmenim

Araştırmacı: Özel olarak bir tanesinden bahsetmiyorum. Hepsini düşünerek genel bir cevap vermeni istiyorum. Genel olarak bu etkinlikler hakkında iyi ya da kötü ne düşünüyorsun?

Mehmet: Güzeldi öğretmenim.

Araştırmacı: Güzel olan neydi Mehmet?

Mehmet: Videolar öğretmenim. Oynadığımız oyunlar, etkinlikler, uygulamalar. Hepsi çok güzeldi.

Araştırmacı: Güzeldi derken eğlenceli olduğunu mu ifade etmek istiyorsun?

Mehmet: Evet öğretmenim çok eğlenceliydi hem de.

Araştırmacı: Seni eğlendiren neydi bu etkinlikleri yaparken?

Mehmet: Mutlu oluyordum mesela. İşte video izlerken sınıfta. Çünkü çok eğlenceli şeyler yaptık.

Araştırmacı: O zaman uygulama sürecinde eğlenerek öğrendiğini söyleyebilir misin?

Mehmet: Evet öğretmenim söylerim.

Öğrencilerden Rabia da sınıf içi etkinlikler süresince oldukça eğlendiğini dile getirmiştir. Rabia'nın bu konudaki görüşleri şöyledir (Rabia görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: yaptığımız etkinlikler hakkında ne düşünüyorsun?

Rabia: Çok güzeldi, çok eğlenceliydi.

Araştırmacı: Eğlenceliydi derken tam olarak ne anlatmak istiyorsun?

Rabia: Diğer dersler gibi değildi öğretmenim. Yani biz sürekli etkinlikler yapıyorduk.

Araştırmacı: Diğer derslerde yapmıyor musunuz?

Rabia: Yapıyoruz ama bu kadar değil. Bir de bu kadar eğlenceli şeyler yapmıyoruz. Mesela yap-boz mesela ülkeleri tanıyalım gibi şeyler. Bunları yapmıyoruz. O yüzden bu ders çok daha eğlenceliydi.

Araştırmacı: Dersin eğlenceli olması senin için ne gibi bir avantaj sağladı?

Rabia: Mesela öğretmenim eğlenceli olduğu için hiç sıkılmadım. Video izlerken mesela, ders çalışırken.

Araştırmacı: Öğrenirken aynı zamanda eğlendin diyebilir miyiz?

Rabia: Evet öğretmenim diyebiliriz.

Rabia ve Mehmet ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerde, öğrencilerin gerek sınıf içinde gerekse sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmalarda eğlenerek öğrendiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Bu bakımdan gerek araştırmacının gözlemleri gerekse öğrencilerin görüşlerinden hareketle TYEÖ modelinin öğrencilere eğlenerek öğrenme ortamı sağladığı söylenebilir.

4.5.10. Ders çalışmaya yönelik disiplin kazandırma

Araştırmacı yaptığı gözlemlerde TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sınıf dışı etkinliklerin öğrencilere ders çalışmaya yönelik disiplin kazandırdığını belirlemiştir. Araştırmacı, öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirdiği sınıf dışı etkinlikler için sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğini, yedi haftalık sınıf dışı etkinliklerin sadece ilk haftasında teslim etmeme ya da geç teslim etme davranışı

sergilediklerini, geri kalan altı haftanın tamamında ise ödevlerini zamanında teslim ettiklerini gözlemlemiştir. Bu veriden hareketle araştırmacı TYEÖ modeline dayalı sınıf dışı öğretim etkinliklerinin öğrencilerin ders çalışmaya yönelik disiplin kazanmalarını sağladığına yönelik bir görüş geliştirmiştir. Araştırmacının öğrenci ve velilerle gerçekleştirdiği görüşmelerden elde ettiği bulgular, araştırmacının bu yöndeki görüşlerini desteklemiştir. Öğrencilerden Mehmet kendisi ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme esnasında TYEÖ modeline dayalı olarak ders çalışma davranışındaki gelişimi şöyle aktarmıştır (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sanal sınıf ortamına yüklediğim ders içeriğine kendi isteğinle mi çalışıyordun yoksa ben ya da ailen istediğimiz için mi?

Mehmet: Kendi isteğimle.

Araştırmacı: Bütün bir uygulama sürecini değerlendirmeni istesem, en baştan beri kendi isteğinle mi çalışıyordun yoksa haftalar ilerledikçe ortaya çıkan bir durum muydu bu?

Mehmet: Hep kendim istedim çalışmayı. Bazen annem de çalış diyordu ama ben kendim zaten çalışıyordum.

Araştırmacı: Peki seni çalışmaya iten sebep neydi?

Mehmet: Öğretmenim videolar çok güzeldi, sınıftaki etkinlikler çok güzeldi. Ben geri kalmamak için videoları izliyordum. Sürekli bakıyordum mesela video yüklenmiş mi diye.

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersine nasıl hazırlanıyordun kısaca anlatır mısın?

Mehmet: Öğretmenim sizin video yüklediğiniz gün videoyu izliyordum. Sonra testi çözmeden önce de izliyordum. Tek burada değil arada da izliyordum. Diğer çalışmalara bakıyordum. Testleri çözüyordum.

Araştırmacı: Sürekli böyle mi çalışıyordun?

Mehmet: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Bu uygulama sayesinde daha disiplinli bir şekilde ders çalıştığını söyleyebilir misin?

Mehmet: Evet öğretmenim.

Mehmet, süreç boyunca sınıf dışı etkinlikler için belirlenen içeriğin sanal sınıf ortamına yüklenmesini takip ettiğini, bu içeriği ilgili hafta boyunca birkaç defa tekrar ettiğini belirtmiştir. Araştırmacı Mehmet ile gerçekleştirdiği bu görüşmenin ardından Mehmet'in velisiyle de bir görüşme gerçekleştirmiştir. Bu görüşmede Mehmet'in velisi, Mehmet'in sınıf dışında ders çalışma davranışına ilişkin TYEÖ modeline dayalı olarak ne gibi bir değişim yaşandığını şöyle ifade etmiştir (Veli görüşme, 07.06.2022):

Araştırmacı: Bu süreçte Mehmet'in ders çalışmayla ilgili en çok dikkatinizi çeken şey ne oldu. Daha önce yapmadığı ama bu uygulamadan sonra yapmaya başladığı bir oldu mu mesela?

Veli: Mehmet eve gelir gelmez bilgisayarı açıyordu. Ben oyun oynuyor zannettim ama o videoları izliyordu. Hemen her gün video izliyordu.

Araştırmacı: Siz çalışmasını söylüyor muydunuz yoksa kendisi mi oturuyor ödevlerinin başına?

Veli: Önceden söylüyordum. Mesela Matematik dersinde halen söylüyorum. Ama sosyal bilgiler dersinde ben söylemeden yapıyor. Kendisi eve geliyor hemen videoları izliyor.

Araştırmacı: Mehmet'i ödevlerini yapması için uyardığınız oluyor muydu?

Veli: Bilgisayarda ödev yapınca biz söylemeden yapıyordu. İsteyerek yapıyordu. Ama sadece videoları izliyordu. Sizin verdiğiniz ödevi yani. Ama diğer dersleri bazen yapmadığı oluyordu. O derslere de bak diyordum ben.

Araştırmacı: Diğer derslere bak dediğinizde size ne diyordu?

Veli: Onlarda video olsa hemen yapardım diyordu. Yani videoları çok seviyordu. Her gün izliyordu. Bazen benim telefonumdan giriyordu. Oradan izliyordu. Seviyordu yani.

Mehmet'in velisi kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede, Mehmet'in süreç ilerledikçe kendisine söylenmeden sosyal bilgiler dersi kapsamında kendisi için sanal sınıf ortamına yüklenen ve videolardan oluşan ödev içeriğini defalarca izlediğini belirtmiştir. Mehmet gibi TYEÖ modelinin kendisinin ders çalışma disiplini artırdığını ifade eden bir diğer öğrenci de Ayşe'dir. Ayşe sınıf dışı öğretim etkinliklerinin ilk haftasında kendisi için sanal sınıf ortamına yüklenen ders içeriğini kendisinden beklene zaman içerisinde tamamlamamış ve ilgili haftanın sınıf içi uygulama sürecine derse hazırlık yapmadan katılmıştır. Ancak Ayşe'nin sonraki haftalarda ödev teslimini zamanında yaptığı görülmüştür. Araştırmacı Ayşe'nin ödev teslimi konusunda gerçekleştirdiği davranış değişikliğini gerçekleştirdiği görüşme esnasında Ayşe'ye sormuştur. Bu konuda araştırmacı ve Ayşe arasında gerçekleşen görüşme şöyledir (Ayşe görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Ayşe sen ilk haftada ödev teslimi yapmayan öğrencilerden birisiydin. Ancak sonraki haftalarda ödev teslimini tam zamanında gerçekleştirdin. Başlangıçta ve sonrasında ne değişti de senin bu davranışın değişim gösterdi?

Ayşe: Öğretmenim çalışmaya başladım.

Araştırmacı: Peki sence sonraki haftalarda dev teslimini tam zamanında yapmanın nedeni neydi?

Ayşe: Görevlerim. Bu benim görevim.

Araştırmacı: Bunu bir görev olarak gördüğün için mi ödev teslimini tam zamanında yaptın?

Ayşe: Evet öğretmenim. Benim görevim ders çalışmak olduğu için.

Araştırmacının gözlemleri, öğrenci ve veli görüşlerine dayalı olarak TYEÖ modelinin sınıf dışında gerçekleştirilen etkinliklerinin öğrencilerin ders çalışmaya yönelik disiplin kazanmalarına imkân tanıdığı belirlenmiştir.

4.5.11. Motivasyon artırma

Araştırmacı, öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen uygulama süreci boyunca sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarının yüksek olduğunu belirlemiştir. Öğrencilerin uygulamanın gerçekleştirileceği sınıfa giriş anından itibaren derse yönelik motivasyonlarının yüksek olduğunu gözlemleyen araştırmacı, bu konudaki gözlemlerini günlüğüne şöyle aktarmıştır (A.G., 10.05.2022):

“Öğrenciler sosyal bilgiler dersi kendi sınıflarından ayrılıp başka bir dersliğe geçiş yapıyorlar. Buna göre Salı günleri ilk iki ders saatini kendi öğretmenleri ve diğer sınıf arkadaşlarıyla birlikte sürekli eğitim gördükleri sınıflarında, sosyal bilgiler dersini de sonraki üç ders saati boyunca benimle birlikte bir başka sınıfta geçiriyorlar. Öğrencilerin ikinci ders zili çaldıktan sonra benim bulunduğum sınıfa gelişlerini gözlemlediğimde oldukça istekli olduklarını görüyorum. Bazen sınıfa ilk girebilmek için birbirleriyle yarıştıkları dahi oluyor. İlk haftadan itibaren derse yüksek bir motivasyonla katıldıklarını gözlemleyebiliyorum. Bu durum beni oldukça mutlu ediyor.”

TYEÖ modelinin öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarını artırdığı öğrenci görüşlerine de yansımıştır. Mehmet sosyal bilgiler dersine diğer derslerden daha istekli hazırlandığını ifade etmiştir. Mehmet’in bu konudaki düşünceleri şöyledir (G.N., 05.04.2022):

Araştırmacı: Eve gittiğinde ilk olarak hangi dersin ödevlerini yapıyorsun?

Mehmet: İlk önce sosyal bilgiler dersinin ödevlerini yapıyorum.

Araştırmacı: Neden sosyal bilgiler dersi?

Mehmet: Bu dersi isteyerek çalışıyorum. Diğer dersler gibi değil.

Araştırmacı: Diğer dersler gibi değil derken ne demek istiyorsun?

Mehmet: Sıkıcı değil.

Araştırmacı, öğrencilerle gerçekleştirdiği yüz yüze görüşmelerde bu konu hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Ayşe ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmede derse karşı motivasyon düzeyinin yüksek olduğunu ifade ettiği görüşleri şöyledir (Ayşe görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersi olduğu günlerde nasıl hissediyordun?

Ayşe: Öğretmenim çok mutlu hissediyordum. Hep sizinle ders yapalım istiyordum.

Araştırmacı: Neden peki?

Ayşe: Öğretmenim çünkü çok güzel şeyler yapıyorduk. Mesela yap-boz yaptık. Bir keresinde meclis olmuştuk. O yüzden hep sizin dersiniz olsun istiyordum.

Araştırmacı: Bizim yaptığımız uygulamalar seni mutlu ediyor diyebilir miyiz?

Ayşe: Evet öğretmenim, diyebiliriz.

TYEÖ modeline dayalı olarak sınıf içinde gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının sosyal bilgiler dersini sevmesine yardımcı olduğunu ifade eden Ferit'in bu konudaki görüşleri şöyledir (Ferit görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersi olduğu günlerde nasıl hissediyordun?

Ferit: Mutlu oluyorum

Araştırmacı: Neden mutlu oluyorsun?

Ferit: Çünkü hep sizin dersiniz olsun istiyorum. Seviyorum yani.

Araştırmacı: Dersi sevmenin sebebi ne sence?

Ferit: Derste güzel şeyler yapıyoruz. Evde videolar izliyoruz. Sıkılmıyoruz.

Araştırmacı: Sosyal bilgiler dersinde hiç sıkılmıyor musun?

Ferit: Hayır öğretmenim. Keşke hep sosyal bilgiler dersi yapsak.

Araştırmacının yapmış olduğu gözlemler ile Ferit, Ayşe ve Mehmet'in görüşlerinden hareketle, TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyon durumlarını artırdığı görülmektedir.

4.5.12. Öğretimi zamandan ve mekândan bağımsız kılma

TYEÖ modeli sayesinde öğrencilerin ders içeriğine istedikleri zaman ve mekânda erişim imkânı buldukları belirlenmiştir. Araştırmacı sınıf içi etkinliklerin ilk haftasında çeşitli nedenlerden dolayı sanal sınıf uygulaması üzerinden yüklediği ödev içeriğine erişemeyen öğrenciler için sınıfta bulunan akıllı tahta aracılığıyla sanal sınıf ortamına yüklediği konu videosunu izletmiştir. Bu sayede ödev içeriğine çalışamayan öğrencilerin derse hazırlık yapmadan gelmiş olmalarından kaynaklanabilecek sorunları en aza indirmeyi amaçlamıştır. Araştırmacı bu esnada sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin ders içeriğine istedikleri an ve istedikleri yerde erişebileceklerini gözlemlemiştir. Araştırmacı, yarı yapılandırılmış görüşmeler sırasında öğrencilerin bu konudaki düşüncelerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Öğrencilerden Ayşe'nin bu konudaki görüşleri şöyledir (Ayşe görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Sanal sınıf uygulaması hakkında ne düşünüyorsun? Senin çalışmalarına faydası oldu mu?

Ayşe: Oldu öğretmenim. Videolarla oldu. Testlerle oldu.

Araştırmacı: Ne gibi bir faydası oldu sence?

Ayşe: Öğretmenim ders çalışmama mesela. Mesela derse hazırlanmama.

Araştırmacı: Sanal sınıf uygulaması kullanmasak yine derse hazırlanabilir miydin?

Ayşe: Hazırlanırdım ama bu kadar değil. Sonuçta videolarla öğrenemezdim.

Araştırmacı: Videolar neden önemliydi

Ayşe: Mesela istediğim zaman izleyebiliyordum videoları

Araştırmacı: Sanal sınıf uygulaması videoları istediğin zaman seyretme imkânı mı verdi sana?

Ayşe: Evet öğretmenim.

Mehmet ise evinde internet kesildiği zaman sanal sınıf ortamına yüklenen ödev içeriğini teyzesinin evinden takip ettiğini söylemiştir. Mehmet'in bu konudaki görüşleri şöyledir (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Ödevleri her zaman bilgisayardan mı takip ediyordun?

Mehmet: Bilgisayardan bazen annemin telefonundan. Mesela öğretmenim bir keresinde evde internet yoktu teyzeme gitmiştim. Oradan şifremi yazdım girdim.

Araştırmacı: Teyzenin evindeki bilgisayarı mı kullandın?

Mehmet: Evet öğretmenim. Teyzemin kızının bilgisayarı var.

Araştırmacı: Sence ödevlere istediğin yerden erişebilmen nasıl bir şey?

Mehmet: İyi bir şey öğretmenim.

Araştırmacı: Neden?

Mehmet: diyelim internet gitti. O zaman başka bir evden girebilirsin. Eğer bilgisayarın yoksa başka bir bilgisayardan girebilirsin.

Görüldüğü gibi araştırmacının gözlemleri Mehmet ve Ayşe'nin ifadeleri ile paralellik göstermektedir. Bu bakımdan TYEÖ modeli öğretimi zamandan ve mekândan bağımsız kılarak öğrenciler için ders içeriğine istedikleri zaman erişebilme imkânı tanımaktadır.

4.5.13. Geri bildirim alma

Araştırmacı TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının öğrenciler için geri bildirim alma imkânı tanıdığını düşünmüştür. İki boyutlu bir yapıya sahip olan TYEÖ modelinin bir boyutu öğrencilerin kendi çabalarıyla yaptıkları çalışmalara dayalı olarak sınıf dışında gerçekleştirilirken, diğer boyutu sınıf ortamında tasarlanan etkinliklerle yürütülmektedir. Buna göre öğrenciler sınıf dışında öğrendikleri bilgileri sınıf ortamında pekiştirirken, yanlış ya da eksik öğrenmelerine ise geri dönütler almaktadırlar. Bu bağlamda modelin öğrenciler için bir geri dönüt fırsatı sağladığı söylenebilir. Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak günlüğüne 2. Uygulama haftasının tamamlanmasından sonra şunları kaydetmiştir (A.G., 05.04.2022):

“Dersin girişinde öğrencilerin aldıkları notları aktarmalarını istedim. Aralarından bazıları konuyla ilgili alınmış notlardı. Bazı öğrenciler ise akıllarına takılan konularla ilgili sorular hazırlamışlardı. Öğrencilerin sorularını yanıtladım.”

Araştırmacı sadece öğrencilerin sınıf dışında yapmış oldukları çalışmalara değil aynı zamanda Google Doküman uygulaması üzerinden çözdükleri konu testlerine verdikleri yanıtlara da geri dönütler vermektedir. Araştırmacı bu konuyla ilgili olarak 2. uygulama haftasının tamamlanmasından sonra günlüğüne şunları kaydetmiştir (A.G., 05.04.2022):

“Dersin son bölümünde konu testlerinin çözümünü gerçekleştirdim. Google Forms uygulaması üzerinden öğrencilerin test sonuçlarını ayrı ayrı görüntüledim. Her öğrencinin yapmış olduğu hataları bütün sınıfla birlikte değerlendirdim. Bu sayede öğrenciler yapmış oldukları hataları görmüş ve düzeltmiş oldular. Ben ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı öğretim uygulamasının öğrencilere geri dönüt sağlamama imkân verdiğini düşünüyorum.”

Araştırmacı, TYEÖ modelinin sağlamış olduğu geri dönüt imkânına yönelik öğrenci görüşlerini de almak istemiştir. Öğrenciler kendileriyle gerçekleştirilen görüşmelerde konu testlerine yönelik olarak sınıfta gerçekleştirilen uygulamaların onların yapmış oldukları hataları görebilmelerine ve gidermelerine imkân verdiğini söylemişlerdir. Araştırmacı ve Merve arasında gerçekleştirilen görüşmede bu konuyla ilgili olarak şöyle bir diyalog gerçekleşmiştir (Merve görüşme, 22.05.2022):

Araştırmacı: Konu testlerini sınıfta gözden geçirmemizle ilgili neler düşünüyorsun?

Merve: Öğretmenim çok güzeldi.

Araştırmacı: Hangi anlamda güzeldi?

Merve: Öğretmenim mesela yeniden gözden geçiriyorduk. Yanlışlarımızı siz bize söylüyordunuz. Öğrenmiş oluyorduk.

Mehmet'te bu konuda Merve ile benzer görüşler iletmıştır. Mehmet'in kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede bu onuyla ilgili olarak söyledikleri şunlardır (Mehmet görüşme, 23.05.2022):

Araştırmacı: Evde çalışarak sınıfa geliyordunuz ve sınıfta ilk olarak çalışırken aldığınız notları paylaşıyordunuz. Derse bu şekilde başlamamız senin için faydalı oluyor muydu?

Mehmet: Oluyordu öğretmenim.

Araştırmacı: Ne gibi bir faydası oluyordu?

Mehmet: Öğretmenim herkes işte ne anladıysa onları anlatıyordu. Bilmediklerimizi öğreniyorduk. Siz bize anlatıyordunuz. Daha iyi öğreniyorduk.

Araştırmacı: Peki konu testlerini sınıfta birlikte çözmemiz sana göre faydalı oluyor muydu?

Mehmet: Evet öğretmenim.

Araştırmacı: Onun ne gibi bir faydası oluyordu?

Mehmet: Mesela öğretmenim işte yanlış çözdüysek onu görüyorduk. Bütün soruların doğru cevaplarını görüyorduk. Hatalarımız varsa onları görüyorduk.

Gerek araştırmacının görüşleri gerekse öğrencilerin ifadelerinden hareketle TYE  modelinin öğrenciler için yaptıkları çalışmalara yönelik geri bildirim alma imkânı sunduğu görülmektedir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, ilk olarak araştırma bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Ardından araştırma kapsamında elde edilen bulgular alanyazında daha önce yapılmış çalışma bulgularıyla karşılaştırılmış ve bu bulgularla tartışılmıştır. Son olarak tartışılan sonuçlara dayalı olarak hem mevcut araştırmaya hem de sonraki araştırmalara yönelik bazı öneriler getirilmiştir.

5.1. Sonuç

Araştırmanın sonuçları sunulurken, araştırmanın alt amaçları göz önünde bulundurulmuştur. Bu kapsamda her bir alt amaca ilişkin elde edilen bulgular o alt amacı ifade eden başlığın altında sunulmuştur.

5.1.1. TYEÖ modeline göre etkinliklerin yürütülmesi

Araştırma kapsamında derslerin yürütülmesine sınıf içi etkinlik video kayıtları, Google Classroom sanal sınıf uygulaması ekran kayıtları, sınıf içi etkinlik çalışma çıktıları, sınıf öğretmeni, öğrenci ve veli görüşmeleri ile araştırmacı ve öğrenci günlükleri aracılığıyla toplanan verilerin analizi sonucunda ters yüz edilmiş öğrenme modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının nasıl yürütüldüğüne ilişkin sonuçlar elde edilmiştir. Yapılan analizler çerçevesinde TYEÖ modeline göre yürütülen etkinlikler bağlamında şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- TYEÖ modelinin uygulama sürecinde ilk olarak katılımcılara sanal sınıf uygulamasının tanıtımı gerçekleştirilmesi gerektiği belirlenmiştir.
- TYEÖ modelinin uygulama sürecinin sınıf dışı ve sınıf içi etkinlikler olarak iki boyutta gerçekleştirildiği belirlenmiştir.
- Sınıf dışı ve sınıf içi etkinliklerin eş zamanlı olarak yürütülmesi gerektiği belirlenmiştir.
- TYEÖ modeli uygulamasına dayalı olarak öğrencilerin gerçekleştirilen sınıf içi ve sınıf dışı öğretim etkinliklerinden keyif aldıkları belirlenmiştir.
- Öğrencilerin ders içeriğinin kendilerine önceden ve videolarla sunulmasından memnun oldukları belirlenmiştir.
- Sanal sınıf ortamının öğrencilerin kendi bireysel hızlarında ilerlemelerine ve istedikleri sayıda tekrar yapabilmelerine imkân tanıdığı belirlenmiştir.

- Sanal sınıf ortamı aracılığıyla öğrencilerin ders içeriğine istedikleri zaman erişebildikleri belirlenmiştir.
- Modelin öğrencilerin arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle iletişimlerini geliştirdiği belirlenmiştir.
- Sanal sınıf uygulaması aracılığıyla öğretmenlerin öğrenci etkinliklerini takip edebildiği, anında dönüt ve düzeltme verebildiği belirlenmiştir.
- Sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını artırdığı belirlenmiştir.
- Sanal sınıf uygulamasının öğrencilerde özgüven ve öz disiplin sağladığı belirlenmiştir.
- Sanal sınıf uygulamasının sağlıklı bir biçimde yürütülebilmesi için öğrencilerin öğretmen tarafından uygulama üzerinden takip edilmesinin önemli olduğu belirlenmiştir.
- Hazırlanan video, etkinlik kâğıdı ve çalışma yaprakları gibi ders içerikleriyle ilgili konuya ait konu testinin sanal sınıf uygulamasına yüklenmesi arasında belli bir zaman aralığı olmasının öğrencilerin kalıcı öğrenmeler gerçekleştirebilmesi ve yüklenen öğretim içeriğiyle daha fazla zaman geçirmesi adına önemli olduğu belirlenmiştir.
- Öğrencilerin sınıf dışı etkinliklerin gerçekleştirilmesi sürecinde yaşadıkları problemlerin genel olarak bilgisayar, tablet ve telefon gibi teknolojik araç ve gereçlerden ya da internete erişim olanaklarının yetersizliğinden kaynaklandığı belirlenmiştir.
- Öğrencilerin derse hazır gelme ve ödev yapma sorumluluğu kazandıkları belirlenmiştir.
- TYEÖ modeli sayesinde öğrencilerin kendilerine yönelik özgüvenlerinin, derse yönelik motivasyonlarının ve ders katılımlarının arttığı belirlenmiştir.
- Öğrencilerin teknolojiden yararlanma, işbirliğine dayalı çalışma, yaparak yaşayarak öğrenme ve akranlarından öğrenme fırsatı yakaladıkları belirlenmiştir.
- Sınıf içi disiplin problemleriniz azaldığı belirlenmiştir.
- Öğrencilerin ders katılımlarının arttığı belirlenmiştir.

- TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının sınıf ortamında öğretmene zaman yönetimi konusunda yardımcı olduğu belirlenmiştir.
- Dersle ilgili içeriğin aktarımını zaman ve mekândan bağımsız kılarak istenilen zamanda erişebilme imkânı sunduğu belirlenmiştir.

5.1.2. Öğrencilerin TYEÖ modeli uygulaması sonrası akademik başarı durumlarındaki gelişim

Araştırma kapsamında öğrencilerin akademik başarılarının gelişim düzeylerinin belirlenmesi amacıyla araştırmanın başında ve sonunda EVBT ve KBBT başarı testleri uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin akademik başarı durumlarındaki gelişimin izlenmesi amacıyla haftalık konu testleri uygulanmıştır. Uygulanan formların puanlanmasının ardından katılımcı öğrencilerin akademik gelişim düzeylerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan analizler çerçevesinde TYEÖ modeline dayalı olarak öğrencilerin akademik gelişim durumlarıyla ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Eylem araştırması sürecine dâhil olan öğrencilerin hem EABT hem de KBBT ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.
- Öğrencilerin haftalık konu testi puanlarının haftalar ilerledikçe artış gösterdiği belirlenmiştir.
- TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamasının öğrencilerin akademik başarı düzeylerini artırdığı belirlenmiştir.

5.1.3. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunlar

TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim süreci boyunca altı temel sorunla karşılaşmıştır. TYEÖ modeline göre gerçekleştirilen öğretim sürecinde; öğrenciden kaynaklı, aileden kaynaklı, teknolojik araç-gereç ve internetten kaynaklı, sanal sınıf uygulamasından kaynaklı ve yapılan etkinliklerden kaynaklı sorunlar ortaya çıkmıştır. Araştırmacı geliştirdiği eylem planlarıyla karşılaştığı sorunlara çözüm getirmeye çalışmıştır.

Araştırma süresince öğrencilerden kaynaklı karşılaşılan sorunlar şunlardır:

- Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarda yeterli sayıda tekrar yapmadıkları belirlenmiştir.
- Öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirilen çalışmalara yönelik not tutmadıkları belirlenmiştir.
- Öğrencilerin sınıf içinde derse odaklanamadıkları belirlenmiştir:
- Bazı öğrencilerin internet kullanım becerilerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir.
- Öğrencilerin yabancı dil bilgilerinin yetersiz olmasından kaynaklı olarak sanal sınıf ortamı için yararlanılması planlanan uygulamayı kullanamadıkları belirlenmiştir.

Araştırma süresince ailelerden kaynaklı karşılaşılan sorunlar şunlardır:

- Ailelerin öğrencilere sınıf dışı çalışmalarını yürütebilmeleri için gerekli koşulları sağlayamadıkları belirlenmiştir.

Araştırma süresince teknolojik araç-gereç ve internet erişimi kaynaklı karşılaşılan sorunlar şunlardır:

- Araştırma sürecinin bazı aşamalarında öğrencilerin bilgisayar, tablet ya da telefon gibi teknolojik araçlar ve internete erişememekten kaynaklı sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Araştırma süresince tercih edilen sanal sınıf uygulamasından kaynaklı karşılaşılan sorunlar şunlardır:

- Araştırma kapsamında tercih edilen sanal sınıf uygulamasından kaynaklı bir durum nedeniyle öğrencilerin yüklenen içeriğe çalışıp çalışmadıklarının kesin olarak takip edilemediği belirlenmiştir.

Araştırma süresince gerçekleştirilen etkinliklerden kaynaklı karşılaşılan sorunlar şunlardır:

- Bazı öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirmeleri gereken etkinlikleri yapmaktan sıkıldıkları belirlenmiştir.

5.1.4. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunlara yönelik çözüm önerileri

TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesi sürecinde karşılaşılan sorunlara araştırmacı tarafından uygun çözümler getirilmeye çalışılmıştır.

Buna göre TYEÖ modelinin uygulanması esnasında ortaya çıkan ve öğrencilerden kaynaklanan sorunlara ilişkin getirilen çözümler şunlardır:

- Sınıf dışı çalışmalarda yeterli sayıda tekrar yapılması adına konu içeriği sanal sınıf uygulamasına bütün bir haftaya yayılarak yüklenmiştir
- Öğrencilerin sanal sınıf uygulamasına yüklenen konu içeriğine ilişkin tekrar sayılarını artırmak için hatırlatıcıların sayısını ve sıklığı artırılmıştır.
- Sanal sınıf ortamına yüklenen videolara ve sanal sınıf sohbet akış ekrana girilen hatırlatıcılarla sınıf dışı çalışmalara yönelik not tutulması hatırlatılmaya çalışılmıştır.
- Öğrencilerin öğretmen eşliğinde 15-20 saniye süren nefes egzersizleri yaparak dikkat dağınıklıklarının giderilmesine ve derse odaklanmalarının sağlanmasına çalışılmıştır.
- İnternet kullanım becerisinin yetersiz olan öğrencilere bu yöndeki becerilerini geliştirmek için ek ders verilmiştir.
- Ara yüzü İngilizce olan Edpuzzle uygulaması yerine ara yüzü Türkçe olan Google Classroom uygulamasının kullanılması kararlaştırılmıştır.

Ailelerden kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunlara getirilen çözümler şunlardır:

- Ailelerle görüşülerek öğrencilerin sınıf dışı ortamda gerçekleştirecekleri çalışmalar için teknolojik araç-gereçler ile internete erişimleri konusunda gerekli ortamın oluşturulması konusunda mutabakata varılmıştır.

Teknolojik araç-gereç ve internet erişimi kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunlara getirilen çözüm önerileri şunlardır:

- İhtiyacı olan öğrencilere bilgisayar ve tablet temin edilmiştir.
- Ailelerin evlerine sabit internet erişimi imkânı sağlaması veya kendi mobil hatları üzerinden öğrencilerin internete erişebilecekleri bir ortam yaratmaları sağlanmıştır.

Sanal sınıf uygulamasından kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunlara getirilen çözüm önerileri şunlardır:

- Öğrencilerin yüklenen içeriğe çalışıp çalışmadıklarının kesin olarak takip edilebilmesi için gerçekleştirdikleri sınıf dışı çalışmalarla ilgili not tutmaları istenmiştir.

Öğretim etkinliklerden kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunların giderilmesi için getirilen çözüm önerileri şunlardır:

- Öğrencilerin sıkıcı buldukları bireysel etkinlikler grupla gerçekleştirebilecekleri bir yapıda tasarlanmıştır.

5.1.5. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecine yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri

TYEÖ modelinin uygulanma sürecine ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine ait verilerin analizi sonuçlarına göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğrenciler TYEÖ modelinden genel olarak memnun olduklarını ifade etmişlerdir.
- Öğrenciler hazırlanan videoları ve sınıf içinde gerçekleştirdikleri etkinlikleri beğendiklerini ifade etmişlerdir
- Öğrenciler TYEÖ modeli uygulaması sonucunda özgüven kazandıklarını belirtmişlerdir.
- Öğrenciler arkadaşları arasında akran öğretiminin gerçekleştiğini belirtmişlerdir.
- Öğrenciler uygulamanın akademik başarılarının gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir.
- Öğrenciler kendi aralarında işbirliğine dayalı öğrenmenin gerçekleştiğini ifade etmişlerdir.
- Öğrenciler uygulama süresince derse katılımlarının arttığını belirtmişlerdir.
- Öğrenciler eğlenerek öğrendiklerini ifade etmişlerdir
- Öğrenciler ders çalışmaya yönelik disiplin geliştirdiklerini ifade etmişlerdir
- Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı motivasyonlarının arttığı belirtmişlerdir
- Öğrenciler TYEÖ modelinin ders içeriğine erişimi zamandan ve mekândan bağımsız hale getirdiğini ifade etmişlerdir.
- Öğrenciler uygulama sürecinin kendileri için geri bildirim alma imkânı sağladığını belirtmişlerdir.

5.2. Tartışma

TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersi kapsamında öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin gelişim gösterdiği görülmüştür. Bu kapsamda gerek uygulama öncesi ve sonrasında uygulanan akademik başarı testleri ve haftalık olarak uygulanan konu testlerine ilişkin sonuçlarda gerekse uygulama süreci boyunca araştırmacının gerçekleştirdiği gözlem ve görüşmeler sonucu elde edilen nitel bulgularda öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin gelişim gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde akademik gelişim durumlarının iyileştirilmesi için TYEÖ modelinin kullanılabileceği söylenebilir.

Yukarıda verilen araştırma sonucunun, mevcut birçok araştırma bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Buna göre; Erbil (2019), Güven-Demir (2018) ve Naycı (2017) ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirdikleri TYEÖ modeli konulu çalışmaları sonucunda öğrencilerin akademik başarılarının arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmaların yanı sıra Özben (2022) ve Özler (2020) ilkokul Matematik, Özçelik (2021) ise ilkokul İngilizce dersi kapsamında gerçekleştirdikleri çalışmalarda TYEÖ modelinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Türkiye’de ortaokul düzeyinde sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilen birçok çalışmada da benzer sonuçlar elde edildiği belirlenmiştir. Bursa (2019), Dursunlar (2018), Erdoğan (2018), Söğüt (2019), Şahin (2020), Şahin (2021), Şerefli (2020) ve Uzun (2019) gerçekleştirdikleri çalışmalarda TYEÖ modelinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarıları üzerinde geliştirici bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sosyal bilgiler dersinin dışında çeşitli eğitim kademelerinde ve farklı dersler kapsamında gerçekleştirilen ve TYEÖ modeline dayalı olarak öğrencilerin akademik başarılarının gelişim gösterdiği sonucuna ulaşılan araştırmalar da bulunmaktadır (Akgün, 2015; Aydın, 2016; Beapler, Driessen ve Walker, 2014; Bergmann ve Sams, 2016; Bhagot vd., 2016; Çakar, 2019; Davies, Dean ve Ball, 2013; İnciman-Çelik, 2019; Kaman, 2020; Kansızoglu, 2018; Karaman, 2021; Kaya, 2021; Kayan, 2020; McEvoy vd., 2016; Öz, 2022; Özcan, 2021; Sağlam, 2016; Talbert, 2012; Türkoğlu, 2020; Uzun, 2022). Bu anlamda TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim uygulamalarının öğrencilerin akademik başarılarını istatistiksel anlamda geliştirdiğine dair elde edilen sonucun, alanyazında yer alan çalışmaların sonuçlarıyla tutarlılık gösterdiği görülmektedir.

Bu çalışmadan farklı olarak alanyazındaki kimi çalışmalarda akademik başarı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ulaşılamadığı belirlenmiştir (Camcı, 2022; Cashin, 2016; Şengün, 2021; Young, Levy ve Lape, 2015). Bu çalışmalardan birinde Şengün (2021), ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında TYEÖ modelinin okuduğunu anlamaya ve derse yönelik motivasyona etkisini belirlemeye çalıştığı araştırmada deney grubu öğrencilerinin son test puanlarının ön test puanlarına kıyasla anlamlı bir biçimde farklılaştığını belirlemesine rağmen bu farklılığın kontrol grubu öğrencilerinin puanlarına göre anlamlı olarak farklılık göstermediğini belirlemiştir. Araştırmacı bu durumun sebebi olarak çalışmanın pandemi sürecinde gerçekleştirilmiş olmasını görmektedir. Buna göre öğrencilerin bir yandan uzaktan eğitime devam etmelerinin diğer yandan da araştırma kapsamında kullanılan yeni bir modele adapte olmalarının istenmesinin istendik yönde sonuç almayı engellediğini vurgulanmıştır. Bu çalışma pandemi döneminin etkilerinin nispeten azaldığı ve yüz yüze eğitim süreçlerinin başladığı bir dönemde gerçekleştirilmesi açısından Şengün (2021)'in çalışma koşullarından farklılık göstermektedir. Bir diğer çalışmada ise Young, Levy ve Lape (2015), matematik dersi kapsamında gerçekleştirdikleri TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamaları sonrasında grupların akademik başarı puanları arasında anlamlı sayılabilecek bir farka ulaşamamışlardır. Araştırmacılar bu durumun sebebi olarak hazırladıkları e-öğrenme videolarını kontrol grubunda yer alan öğrencilerle de paylaşmış olmalarından kaynaklanmış olabileceğini düşünmüşlerdir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise e-öğrenme kapsamında sanal sınıf ortamına yüklenmek üzere hazırlanan videolar sadece eylem araştırması grubunu oluşturan 8 öğrenci ile paylaşılmıştır. Bütün bu çalışma bulgularının ardından genel olarak değerlendirildiğinde gerçekleştirilen çalışmada elde edilen TYEÖ modeli uygulamasının akademik başarıyı artırdığı sonucunun alanyazının geneliyle örtüştüğü ifade edilebilir.

TYEÖ modeli uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarının istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde gelişim gösterdiğinin ortaya konmasının ardından bu gelişimin nasıl ve hangi çalışmalar sayesinde gerçekleştiğini belirleyebilmek için nitel verilerden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda ulaşılan ilk sonuç, öğrenciler tarafından gerek sınıf dışında gerekse sınıf içinde gerçekleştirilen çalışmaların akademik başarıyı artırdığına yönelik görüşler olmuştur. Bu sonuç, alanyazında yer alan ve katılımcı görüşlerine göre TYEÖ modelinin akademik başarı üzerinde olumlu bir etki yarattığına yönelik araştırma bulgularıyla örtüşmektedir (Aslan, 2020; Akgün, 2015; Bursa, 2019; Coşkun, 2021;

Çalıcı, 2019; Demir, 2020; Derin, 2021; Gökdemir, 2018; Kansızoğlu, 2018; Karaman, 2018; Kaya, 2018; Stone, 2012). Bu çalışmalardan biri olan ve Bursa (2019) tarafından sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirilen ters yüz sınıf uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve sorumluluk düzeyleri üzerine etkisinin incelendiği çalışmada, öğrencilerin sınıf dışında izlenilen e-öğrenme videolarının başarıyı artırdığı yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Karaman (2018), sosyal bilgiler dersi 7. sınıf yaşayan demokrasi ünitesi kapsamında TYEÖ modelinin etkililiğini incelediği çalışmasında, öğrencilerin uygulama sürecinin öğrenmeye ve sınavlarda yüksek not almaya olumlu katkı sağladığını düşündüklerini ortaya koymuştur. Bir diğer çalışmada Stone (2012), öğrencilerin geleneksel yöntemle oranla ters-düz sınıf uygulaması ile daha iyi öğrendiklerini belirlemiştir.

Öğrencilerin sınıf içinde ve sınıf dışında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmaların akademik başarılarının gelişimine katkı sağladığına ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin ardından, gerçekleştirilen hangi tür çalışmaların bu başarıya imkân tanıdığını irdelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak sanal sınıf ortamına yüklenen videoların sahip olduğu özelliklerin akademik başarı durumundaki gelişimin üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Videoların öğrencilerin akademik başarılarının artmasını sağlayan özelliklerinden biri zamandan ve mekândan bağımsız bir biçimde sanal sınıf uygulaması üzerinden tekrar izlenebilir olmalarıdır. Evrensel (2021), sosyal bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin eğitim bilişim ağı destekli kullanımını değerlendirdiği çalışmasında öğrencilerin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden kendilerine gönderilen ders anlatım videolarının birden fazla tekrara imkân tanımasının anlayamadıkları içeriklerin anlaşılması ve içeriği dinlerken kaçırdıkları bölümlere tekrar dönmelerine olanak tanınması bakımından önemli olduğunu ifade ettiklerini belirlemiştir. Bursa (2019) çalışmasında, ters yüz esilmiş öğrenme modeli kapsamında hazırlanan e-öğrenme videolarının akademik başarıyı artırma konusundaki en önemli özelliklerinin öğrenme tercihiye göre sessiz bir ortamda tekrardan izlenebilir olmaları ve sanal sınıf sisteminde her zaman korunmaları olduğunu belirlemiştir. Yang (2017) tarafından yapılan ve öğrencilerin ters yüz sınıflarla ilgili görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı araştırma sonucunda, öğrencilerin ters yüz sınıf modelinin içeriği tekrar dinleyebilmelerine imkân sağladığını ve bu sayede içeriği daha iyi anlayabildiklerini ifade ettiklerini belirlemiştir. Akgün (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğrenciler, internet ortamına yüklenen videoları istedikleri zaman tekrar

edebilmelerinin daha kalıcı bir öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak sağladığını ifade etmişlerdir. Bu çalışmaların yanı sıra TYEÖ modeli kapsamında hazırlanan videoların, öğretimin zamandan ve mekândan bağımsız bir biçimde gerçekleşmesine olanak tanıdığı ve içeriğin çokça tekrar imkânı barındırdığına ilişkin birçok araştırma bulgusu bulunmaktadır (Güven-Demir, 2018; Karaman, 2018; Naycı, 2017; Oyola, 2016; Özben, 2022; Türkoğlu, 2021).

Çalışma kapsamında videolarla ilgili elde edilen bir diğer sonuç, TYEÖ modeli kapsamında ders içeriğinin hazırlanan videolar aracılığıyla sunulmasının öğrenciler tarafından oldukça beğenilmiş olmasıdır. Türkoğlu (2021) çalışmasında ders öncesinde paylaşılan videoların öğrenciler tarafından faydalı bulunduğunu ve bu sayede öğrencilerin derse hazırlıklı geldiklerini belirlemiştir. Söğüt (2019) ise 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde etkin vatandaşlık öğrenme alanının ters yüz edilmiş sınıf modeline göre işlenmesinin akademik başarı üzerine etkisini araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin önceden hazırlanmış olan videolar ve bu videoların içerikleriyle ilgili olumlu görüş belirttiklerini, öğrencilerin ilk defa video üzerinden derse hazırlanmış olmalarının onların ders katılımlarını olumlu yönde etkilediğini ifade ettiklerini belirlemiştir. Alanyazın incelendiğinde bu iki araştırma bulgusu dışında TYEÖ modeli kapsamında hazırlanan videoların öğretim sürecini olumlu yönde etkilediğine dair çok sayıda araştırma bulgusuna rastlanmaktadır (Aslan, 2020; Aydın, 2016; Ediş, 2017; Naycı, 2017).

TYEÖ modeli kapsamında sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrenciler tarafından beğenildiği ve gerek derse karşı olan ilgileri gerekse akademik başarılarının gelişimine katkı sağlaması bakımından önemli olduğu belirlenmiştir. Bu bulguyu destekler biçimde Bursa (2016) yaptığı çalışmada, ters yüz sınıf uygulaması kapsamında sınıf içinde gerçekleştirdiği etkinliklerin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik görüşlerini değiştirdiğini, derse katılımlarını ve çalışma isteklerini artırdığını bu sayede başarılarının da olumlu etkilendiğini belirlemiştir. TYEÖ modeli doğası gereği derste ele alınacak konuyla ilgili ön hazırlığın sınıf dışında, konuyu pekiştirici etkinliklerin sınıf içinde gerçekleştirildiği bir yapıya sahip olmasından dolayı öğrenci merkezli etkinliklerin gerçekleştirilebilmesi için yeterli zamanın yaratılmasına imkân tanımaktadır. Buna dayalı olarak sınıf içinde gerçekleştirilen öğrenme yaşantıları sayesinde öğrencilerin öğretim süreçlerine etkin olarak katılabilmelerinin ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesinin önü açılmaktadır. Bütün bu avantajları düşünüldüğünde TYEÖ modeli kapsamında sınıf

içinde gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin öğrenciler tarafından beğeniliyor olması olağan görülmektedir.

Gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı öğretim süreciyle ilgili değindikleri bir diğer konu, süreci eğlenceli olarak tanımlamalarıdır. Öğrenciler gerek sınıf dışı gerekse sınıf içi etkinlikler boyunca eğlenerek vakit geçirdiklerini, TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarını eğlenceli bulduklarını ifade etmişlerdir. Alanyazın incelendiğinde öğrencilerin bu yöndeki görüşlerini destekleyen birçok çalışmaya rastlanmaktadır (Akbulut, 2021; Aksoy, 2020; Aslan, 2020; Aydın, 2016; Camcı, 2022; Coşkun, 2021; Coşkun, 2020; Çalıcı, 2019; Demir, 2020; Derin, 2021; Ediş, 2017; Erdoğan, 2018; Evrensel, 2021; Gökdemir, 2018; Güler, 2021; Gündoğan-Enderöz, 2021; İnce, 2022; Kansızoglu, 2018; Kaya, 2018; Lee, 2018; Naycı, 2017; Ökmen, 2020; Özben, 2022; Şahin, 2020; Şerefli, 2020; Türkoğlu, 2020). Gündoğan-Enderöz (2021), öğrencilerin uygulama sürecinde daha fazla etkinlik yaptıklarını, bu sayede eğlenceli bir öğrenme ortamının oluştuğunu ifade ettiklerini belirlemiştir. Benzer bir araştırma bulgusuna ulaşan Evrensel (2021) çalışmasında, katılımcıların büyük bir bölümünün TYEÖ kapsamında gerçekleştirdikleri sınıf içi çalışmaların eğlenerek öğrenmelerini sağladığını ifade ettiklerini ortaya koymuştur. Bir başka çalışmada Özben (2022) çalışmasında TYEÖ modeli sayesinde öğrencilerin rahat bir ortamda ders işlediklerini ve eğlenebildiklerini belirlemiştir. Lee (2018) ise çalışmasında, öğrencilerin sadece anlatıma dayalı derslerden sıkıldıklarını, TYEÖ modelinin ise çeşitli öğrenme yaşantıları yoluyla öğrencileri etkin kıldığını, bu sayede öğrencilerin öğrenme sürecinden keyif aldıklarını tespit etmiştir. Gerek yapılan çalışmadan gerekse alanyazında yer alan araştırma bulgularından elde edilen verilerden hareketle TYEÖ modelinin, sınıf içinde öğrenciyi sürece katan ve öğrenci tarafından gerçekleştirilen etkinliklere dayalı bir yapıya sahip olması nedeniyle eğlenceli olarak tarif edildiği söylenebilir.

Gerçekleştirilen çalışmada sınıf içinde gerçekleştirilen öğrenme yaşantıları boyunca öğrencilerin etkin katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerden bazıları derse hazırlıklı gelmelerinin ders katılımlarını artırdığını ifade ederken bazı öğrenciler ise grupla gerçekleştirilen çalışmalarının ders katılımlarının artmasında etkili olduğunu vurgulamışlardır. Alanyazında yer alan çalışma bulguları, öğrencilerin bu yöndeki ifadelerini destekler niteliktedir. Camcı (2022), ilkokul matematik dersi geometri öğretiminde ters yüz öğrenme modeli uygulamasının etkisini incelediği çalışmasında öğrencilerin derse etkin katılım gösterdiklerini belirlemiştir. Bursa (2019), ters yüz

edilmiş öğretim süreci boyunca etkin katılıma dayalı öğrenme yaşantıları tasarlandığını, öğrencilerin bu etkinlikler sayesinde ders katılımlarının ve bunun sonucunda da ders başarılarının arttığını belirlemiştir. Clark (2015), geleneksel öğretim ile karşılaştırıldığında ters yüz öğrenme modelinde öğrencilerin öğretim sürecine daha fazla dâhil olduklarını ve öğrencilerin sürece etkin olarak katılım sağladıklarını belirlemiştir. Dafoe (2016) ve Coufal (2014), TYEÖ modeline dayalı olarak sınıf içinde gerçekleştirdikleri öğrenci merkezli etkinliklerin öğrencilerin derse yönelik katılımlarını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Alanyazın incelendiğinde bu yöndeki bulguyu destekleyici birçok araştırmadan söz etmek mümkündür (Akgün, 2015; Aslan, 2020; Çalıcı, 2019; Demir, 2020; Güven-Demir, 2018; Koçak, 2021; Naycı, 2017; Uzun, 2019; Yavuz, 2016). Bu kapsamda TYEÖ modeli kapsamında gerçekleştirilen gerek sınıf dışı gerekse sınıf içi etkinliklerin öğrencilerin sürece etkin olarak katılım göstermelerini desteklediği alanyazında yer alan araştırma bulgularıyla da örtüşmektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu, TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinlikleri sonucunda öğrencilerin ödev yapmaya yönelik sorumluluklarının gelişim gösterdiğidir. Buna göre öğrenciler, kendileri için sanal sınıf ortamına yüklenen ve sınıfta gerçekleştirilecek etkinliklerden önce çalışmalarını beklenen ödev içeriğini sürecin bir parçası olarak görmeye başlamışlardır. Araştırma kapsamında başvuru alan veli görüşlerinin de bu durumu desteklediği belirlenmiştir. Alanyazında da bu bulguyu destekleyici araştırmaların gerçekleştiği görülmektedir. Bursa (2019) sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirdiği çalışmada ters yüz sınıf uygulamasının 5. sınıf öğrencilerinin sorumluluk düzeylerini istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artırdığını belirlemiştir. Medone (2019) çalışmada, ters yüz sınıf uygulamalarının öğrencilerin sorumluluk düzeylerini artırdığına sonucuna ulaşmıştır. Dursunlar (2018) ise ortaokul öğrencileriyle sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirdiği çalışmada, ters yüz sınıf modeline bağlı olarak öğrencilerin sorumluluklarını daha iyi gerçekleştirdiklerini gözlemlemiştir. Bunların yanında TYEÖ modelinin öğrencilerin sorumluluk durumlarının gelişimine imkân tanıdığına yönelik çok sayıda araştırma bulgusuna rastlanmaktadır (Evseeva ve Solozhenko, 2015; Gündoğan-Enderöz, 2021; Güven-Demir, 2018; Kalafat, 2019; Kaya, 2018; Naycı, 2017; Oyola, 2016; Smith, 2015). Öğrencilerin sınıf dışı çalışmalara yönelik sorumluluk geliştirmelerinin bir diğer nedeni TYEÖ modelinin öğrencilerin öz düzenleme becerileri üzerinde olumlu etki göstermesi olduğu söylenebilir. Alanyazında yer alan birçok çalışma, TYEÖ modelinin öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin

gelişimi üzerinde olumlu katkı sağladığını ortaya koymaktadır (Eser, 2021; Ökmen, 2020; Uzun, 2022). Öğrencilerin kendi öğrenme hedeflerini belirledikleri, bilişleri, motivasyonları ve davranışlarını düzenleyebildikleri etkin ve yapıcı bir süreç olarak tanımlanan öz düzenleme becerileri (Pintrich, 2000), öğrencilerin sorumluluk bilinçlerinin gelişiminde önemli bir neden olabilir. Bu araştırma kapsamında öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin gelişim durumlarına yönelik herhangi bir araştırma bulgusu elde edilmemiş olmakla birlikte, alanyazında TYEÖ modelinin öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin gelişimine katkı sağlıyor olmasının sorumluluk bilincinin gelişimi için de ortam hazırlamış olabileceği düşünülmektedir. Buna göre alanyazında yer alan ve TYEÖ modelinin öğrencilerin ödev yapmaya yönelik sorumluluklarının gelişimine katkı sağladığına yönelik araştırma bulgularıyla bu çalışma kapsamında ulaşılan araştırma bulgularının örtüştüğü söylenebilir.

TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarına yönelik bilinç düzeylerinin gelişimine imkân tanınması bakımından önemli görülse de alanyazında bu durumun bazı güçlüklerle neden olabileceğine ilişkin araştırma bulgularının yer aldığı görülmektedir. Türkoğlu (2021) çalışmasında, öğrencilerin ters yüz sınıf modelinin üzerlerindeki ders yükünü artırdığını aynı zamanda video izleme baskısı oluştuğunu ifade ettiklerini belirlemiştir. Benzer bir bulgu Evrensel (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ortaya çıkmıştır. Buna göre sayıca az olmakla birlikte bazı öğrenciler TYEÖ modelinin sınıf dışı ve sınıf içi çalışmalarda öğrencilere çok sorumluluk yüklediğini, gerek ders anlatım videolarını izlenmesini gerekse not alma formunun doldurulmasını kendiler için iş yükü olarak görmüşlerdir. Wanner ve Palmer'de (2015) TYEÖ modeline ilişkin öğrenci görüşlerini değerlendirdikleri çalışmalarında, öğrencilerin bir bölümünün bu öğrenme modelindeki çalışmaların geleneksel olarak tabir edilen sınıflara göre daha zaman alıcı olduğunu ve daha fazla iş gerektirdiğini ifade ettiklerini belirlemişlerdir.

Araştırma sonucunda TYEÖ modelinin öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arasındaki iletişimi artırdığı belirlenmiştir. Bu artış gerek sınıf dışında sanal sınıf ortamı üzerinde gerekse sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerde gözlemlenmiştir. Şahin (2020) sosyal bilgiler dersinde ters yüz edilmiş sınıf modeline dayalı olarak öğrencilerin akademik başarıları ve tutumlarının gelişimini incelediği çalışmasında, ters yüz sınıf modeliyle yürütülen ders işleme sürecinde öğrencilerin ders öğretmeni ile iletişimlerinin ve öğretmene yönelik sevgi durumlarının arttığını ayrıca sınıf içi iletişimde olumlu yönde

artış meydana geldiğini belirlemiştir. Akdeniz (2019) yaptığı çalışmada ters yüz sınıf modelinin öğrenciler arasındaki iletişimi artırdığını belirlemiştir. Uzun (2019) sosyal bilgiler dersi kapsamında uyguladığı ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerini incelediği çalışmada, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasındaki etkileşimin olumlu yönde gelişim gösterdiğini belirlemiştir. Akgün (2015) gerçekleştirdiği çalışmada, ters yüz sınıf uygulaması sayesinde öğrencilerin öğretmenlerine daha fazla sayıda soru yönelttiklerini, bu durumun öğretmenleri ve arkadaşlarıyla olan iletişimlerini artırdığını belirlemiştir. Benzer bir bulguya ulaşan Döş (2014), harmanlanmış öğrenme modellerinden biri olan ters yüz sınıf modeli uygulamasının öğrencilerin iletişimleri üzerinde olumlu sonuçları olduğunu belirlemiştir. Clark (2015) ise ters yüz sınıf modelinin sosyal açıdan öğrenciler arasındaki iletişimi ve sosyalleşmeyi artırdığını ortaya koymuştur. Buna karşın alanyazında TYEÖ modeline dayalı olarak öğrencilerin iletişim becerilerinin olumsuz yönde etkileneceğine ilişkin az sayıda çalışma bulgusuna rastlanmıştır. Kardaş ve Yeşilyaprak (2015) ders konularının dijital teknolojilerle sınıf dışına taşınmasının öğrencilerin etkileşimlerini azaltabileceğini belirlemiştir. Ancak bu çalışma kapsamında ulaşılan bulgular bu durumun, sınıf içi etkinliklere ayrılan sürenin artması ve sınıf dışında öğrencilerin arasındaki iletişim kanallarının oluşturulmasına bağlı olarak ortadan kaldırılabilir. Buna göre alanyazında yer alan çalışma bulgularının bu araştırma kapsamında elde edilen TYEÖ modelinin öğrencilerin kendileriyle ve öğretmenleriyle olan iletişimlerini artırdığı yönündeki çalışma bulgusuyla örtüştüğü ifade edilebilir.

Araştırmada TYEÖ modeline dayalı olarak öğrencilerin kendi bireysel hızlarında öğrenme imkânı yakaladıkları ve buna bağlı olarak bireysel öğrenmeler gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgunun alanyazında yer alan araştırma bulgularıyla desteklendiği görülmektedir. İnce (2022) ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirdiği deneysel bir çalışmada, TYEÖ modeline dayalı olarak teknoloji kullanımının deney grubu öğrencilerinin kendi kendine öğrenme becerisine yönelik son test puanlarını kontrol grubu öğrencilerine göre anlamlı biçimde pozitif yönde farklılaştırdığını belirlemiştir. Derin (2021) ortaokul öğrencileriyle Fen Bilimleri dersinde gerçekleştirdiği ve ters yüz edilmiş sınıf modelinin öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme yetkinlikleri üzerindeki etkisini incelediği çalışmada, ters yüz edilmiş sınıf modelinin öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme becerilerini geliştirdiği sonucunda ulaşmıştır. Benzer bir bulguya Öztürk ve Alper (2019) tarafından gerçekleştirilen ve programlama

öğretimindeki ters yüz öğretim yönteminin öğrencilerin başarıları, bilgisayara yönelik tutumları ve kendi kendine öğrenme düzeylerine etkisinin belirlendiği çalışma sonucunda ulaşılmıştır. Buna göre TYEÖ modelinin öğrencilerin teknoloji aracılığıyla kendi kendine öğrenme becerilerini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Akgün (2015) ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarıları ve görüşleri üzerindeki etkisini incelediği çalışmada, öğrencilerin internet üzerinden kendi öğrenme hızlarına göre ders çalıştıklarını belirlemiştir. Bütün bu araştırma bulguları, bu çalışma kapsamında elde edilen ve TYEÖ modelinin öğrencilerin bireysel hızlarında kendi kendilerine öğrenme süreçlerini desteklediği yönündeki bulguyu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı olarak kendi bireysel hızlarında ve kendi kendilerine öğrenme imkânı bulduklarına yönelik ulaşılan araştırma bulgularının yanı sıra, TYEÖ modelinin bu yönde bir gelişim sağlamadığı sonucuna ulaşan araştırmalarda bulunmaktadır. Söndür (2020) STEM etkinlikleriyle desteklenmiş ters yüz öğrenme modelinin çeşitli değişkenlere etkisini incelediği çalışmada, deney grubu öğrencilerinin kendi kendine öğrenme ölçeğine ilişkin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını belirlemiştir. Araştırmacı bu durumun sebebi olarak, öğrencilerin daha önce böyle bir uygulama gerçekleştirmemiş ve geleneksel olarak adlandırılan yöntemlere alışkın olmalarını gerekçe göstermiştir. Alanyazında bu yönde fazla sayıda araştırma bulgusuna ulaşılamamıştır. Bu bakımdan yapılan çalışmada elde edilen TYEÖ modelinin öğrencilere kendi bireysel hızlarında bireysel öğrenme fırsatları sağladığı yönündeki bulgunun alanyazında çalışmalarla genel olarak örtüştüğü görülmektedir.

Araştırma kapsamında öğrenci görüşlerine dayalı olarak TYEÖ modelinin öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen birçok çalışmada modelin öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde olumlu etkileri olduğuna dair bulguların yer aldığı görülmektedir (Akgün, 2015; Aydın, 2016; Evrensel, 2021; Kansızoglu, 2018; Karaman, 2018; Ökmen, 2020; Söğüt, 2019; Taşkın, 2022). Bu çalışmalardan birinde Söğüt (2019), 5. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında ters yüz sınıf modeline göre gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışmanın sonucunda ters yüz edilmiş sınıf modelinin öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığı belirlenmiştir. Benzer biçimde Karaman (2018) çalışmada, TYEÖ modeli bağlamında öğrencilerin sınıf içinde gerçekleştirilen etkinlikler süresince

öğretmenden anında dönüt alabildikleri için öğrendiklerinin kalıcılığının arttığını ifade ettiklerini belirlemiştir. Akgün (2015) ise çalışmasında öğrencilerin istedikleri zaman konuyla ilgili hazırlanan sunum ya da videoları tekrar edebilmeleri ve derse hazırlıklı gelmeleri sayesinde öğrendiklerinin daha fazla kalıcı olduğunu dile getirdiklerini ortaya koymuştur. Alanyazındaki benzer araştırma bulgularından hareketle, söz konusu araştırmalarda elde edilen sonuçların araştırmacının elde ettiği sonuçlarla örtüştüğü söylenebilir.

Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer bulgu TYEÖ modelinin öğrencilere öğretim süreci içerisinde anında geri bildirim alma fırsatı tanımasıdır. Buna göre hem öğrenciler için geri bildirim alma hem de öğretmen için geri bildirimde bulunma imkânı oluşmaktadır. Uzun (2019) 7. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirdiği ters yüz sınıf modeli uygulamasının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini incelediği çalışmada, süreç içerisinde öğretmen tarafından verilen geri dönütlerin öğrenmeye katkı sağladığını belirlemiştir. Karaman (2018) 7. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirdiği ve ters yüz sınıf modelinin etkililiğini incelediği çalışmada, öğrencilerin sınıf içerisinde yaptıkları etkinliklere öğretmenleri tarafından anında dönüt alabilmelerinin olumlu bir özellik olduğunu, öğrencilerin yardıma ihtiyaçları olduğunda öğretmene rahatlıkla ulaşabilmeleri bakımından modelin olum sonuçları olduğunu belirlemiştir. Benzer bir çalışma bulgusu da Choe ve Seong (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına yansımıştır. Buna göre çalışmada da ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin dönüt düzeltme alabilmesine fırsat verdiği belirlenmiştir. Bu kapsamda elde edilen araştırma bulgusunun alanyazında yer alan çalışma bulguları tarafından desteklendiği ifade edilebilir.

Araştırmada TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamasının özellikle sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerinde öğrencilerin işbirliğine dayalı öğrenmelere ve akran öğrenmesine olanak tanıdığı belirlenmiştir. Pehlivan (2020) dönüştürülmüş sınıflarda oyunlaştırmanın matematik başarısına, güdülenme ve öğrenme stratejilerine olan etkisini incelediği çalışmada, TYEÖ modeli uygulamasının öğrencilerin öğrenme stratejileri ölçeğinin akran iş birliği boyutundan elde ettiği puanlar üzerinden olumlu bir etki yarattığını belirlemiştir. Şahin (2020) benzer bir bulguya ulaştığı çalışmada, öğrencilerin TYEÖ modeline dayalı ders işleme sürecinin iş birliği ve yardımlaşmaya uygun olduğunu ifade ettiklerini belirlemiştir. Güven-Demir (2018) ilkökul 4. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin TYEÖ modeliyle

gerçekleştirilen öğretim sürecinde iş birliği yaparak çalışmayı sevdiklerini dile getirdiklerini belirlemiştir. Öğrenciler TYEÖ modeline dayalı olarak geliştirilen sınıf içi etkinliklerin kendilerini iş birliği yapmaya sevk ettiğini ifade etmişlerdir. Buna göre alanyazında yer alan çalışma bulgularının araştırma kapsamında elde edilen bulguyla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırma kapsamında gerek öğrenci görüşmelerine gerekse araştırmacının gözlemlerine dayalı olarak elde edilen bir diğer bulgu, TYEÖ modelinin öğrencilerin sınıfa hazırlıklı gelmelerine olanak tanımasıdır. Buna göre öğrenciler kendileri için hazırlanan ve sanal sınıf ortamına yüklenen ders içeriklerine çalışarak sınıfa gelmekte bu da onların sınıf içinde gerçekleştirilecek etkinlikler öncesinde belli bir bilgi birikimine sahip olmalarını sağlamaktadır. Alanyazında yer alan çalışmalar incelendiğinde bu araştırmada elde edilen bulguya paralel çalışma bulgularının olduğu görülmektedir. Camcı (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin derse video izleyerek hazır olarak geldikleri, bu sayede dersi daha kolay anladıkları belirlenmiştir. Gündoğan-Enderöz (2021) ilkokul öğrencilerinin derse katılımlarının ve öğrenme sorumluluklarının ters yüz öğrenme yöntemiyle geliştirilmesini amaçladığı çalışmasında, öğrencilerin derse hazırlıklı gelme davranışlarının geleneksel olarak tabir edilen öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulandığı derslere oranla dikkate değer biçimde yüksek olduğunu belirlemiştir. Naycı (2017) çalışmasında, öğrencilerin evde çalışmak için daha fazla zaman ayırdıklarını, bunun sonucunda da hazırbulunuşluk düzeylerinin arttığını ifade ettiklerini belirlemiştir. O'flaherty ve Phillips (2015) yükseköğretimde TYEÖ modelini uyguladıkları çalışmalarında, TYEÖ modeline dayalı olarak ders öncesi yapılan hazırlıkların dersin işlenmesi esnasında öğrencilerin daha fazla etkileşime girmelerine bu nedenle de öğrenmeyi sahiplenmelerine ve daha fazla sorumluluk üstlenmelerine yol açtığı sonucuna ulaşmıştır. Alanyazın incelendiğinde söz konusu araştırma bulgusunu destekleyen birçok çalışmaya rastlanmaktadır (Akgün, 2015; Aydın, 2016; Gökdemir, 2018; Kaya, 2020; Kansızoglu, 2018; Türkoğlu, 2021; Uzun, 2019; Yavuz, 2016). Sonuç olarak TYEÖ modeline dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin sınıf ortamına hazırlık gelmelerine imkân tanıdığı görülmektedir. Özellikle modelin sınıf dışı etkinlikleri için hazırlanan videoların öğrencilerin ders çalışma davranışlarını olumlu etkilemesi ve buna bağlı olarak öğrencilerin sınıfa hazırlıklı gelmeleri öğrencilerin gerek akademik başarılarını gerekse ders katılımlarını olumlu yönde etkilemektedir. Bu

bakımdan alanyazında yer alan araştırma bulgularının bu çalışmada elde edilen bulguyu desteklediği söylenebilir.

Araştırma kapsamında uygulanan TYEÖ modelinin sınıf içinde oluşabilecek olası disiplin problemlerini ortadan kaldırdığı belirlenmiştir. Araştırmacının gerçekleştirdiği sınıf içi gözlemlerde uygulama süreci boyunca sınıf içinde yaşanabilecek olası disiplin problemleriyle neredeyse hiç karşılaşmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilen görüşmelerde sosyal bilgiler dersi kapsamında eylem araştırması grubunda yer alan öğrencilerin diğer derslerde de disiplin problemi göstermekten uzak bir tutum içine girdikleri belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim süreci sonucunda sınıf yönetimi boyutuyla ilgili bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır. Ökmen (2020) basamaklandırılmış TYEÖ modeline yönelik öğretim sürecinin geliştirilmesi konulu çalışmasında, gruplar halinde gerçekleştirilecek sınıf içi etkinlikler için oluşturulacak grupların etkinlik esnasında belirlenmesinin sınıf içinde bir karışıklık yarattığını, grupların önceden belirlenmesiyle sonraki süreçte bu karışıklığın giderildiğini belirlemiştir.

TYEÖ modeli yapısı gereği sınıf dışında gerçekleştirilen etkinlikler yoluyla öğrencilerin sınıf ortamına belli bir bilgi birikimine sahip olarak gelmelerine imkân vermektedir (Camcı, 2022; Gündoğan-Enderöz, 2021; Naycı, 2017; O'flaherty ve Phillips, 2015). Bu durum sınıf içerisinde ders anlatımına ayrılan süreyi kısaltarak etkinlikler için ayrılan süreyi uzatmaktadır. Öğrencilerin TYEÖ modeli kapsamında gerçekleştirilen sınıf içi etkinliklerden keyif aldıkları yapılan araştırma bulgularında ortaya konan sonuçlardan bir tanesidir (Camcı, 2022; Coşkun, 2020; Çalıcı, 2019; Derin, 2021; Ediş, 2017; Erdoğan, 2018; İnce, 2022; Kansızoglu, 2018; Lee, 2018; Naycı, 2017; Şahin, 2020; Şerefli, 2020; Türkoğlu, 2021). Dolayısıyla gerek öğrencilerin derse hazırlıklı gelmelerinin gerekse sınıf içinde yapılan etkinliklerden keyif almalarının olası disiplin problemlerinin yaşanmasının önüne geçtiği düşünülmektedir.

TYEÖ modelinin öğrenciler ve öğretmenler için sınıf içi çalışmalarında zaman yönetimi ve zamanın alternatifli kullanımı konusunda yarar sağladığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamında öğrenciler, ters yüz öğrenme modelinin sınıf dışında diledikleri zaman ve diledikleri sayıda tekrar yapmalarına imkân verdiğini, bu sayede öğrenme eksikliklerini tamamladıklarını, bireysel öğrenmeye olanak tanıdığını ve bu durumun sınıf içi etkinliklere ayrılan zamanın artmasına imkân tanıdığını belirtmişlerdir. Alanyazında yer alan çalışma bulgularının bu çalışmada elde edilen araştırma

bulgusunu desteklediği görülmektedir. İnce (2022), bilişim teknolojileri ve yazılım dersi kapsamında gerçekleştirilen TYEÖ modelinin öğrenenlerin akademik başarıları üzerine etkisini incelediği çalışmasında, öğrencilerin ters yüz öğrenme modelinin sınıf dışı boyutunda gerçekleştirilen öğrenme etkinlikleri sayesinde sınıf içi zamandan tasarruf sağladıklarını ifade ettiklerini belirlemiştir. Benzer bir bulgu Aslan (2020) tarafından gerçekleştirilen ve EBA destekli ters yüz sınıf modelinin lise öğrencileriyle gerçekleştirilen Coğrafya dersi öğretim süreci üzerindeki etkisini incelediği çalışmasının sonucuna da yansımıştır. Çalışmada öğrenciler, Ters yüz sınıf modelini yüz yüze öğretime tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler bu durumun nedeni olarak yüz yüze eğitim sürecinin soru sormak ve etkinlik yapmak için yeterli zaman yaratamadığını, ters yüz sınıf modelinin ise özellikle sınıf içi etkinlikler için yeterli zamanın sağlanmasına imkân verdiğini ve buna bağlı olarak zamandan tasarruf sağlamanın mümkün kılındığını dile getirmişlerdir. İnciman-Çelik (2019) ve Boyraz (2014) tarafından İngilizce dersi kapsamında gerçekleştirilen iki ayrı çalışmada ters yüz sınıf modelinin gerek öğrenen gerekse öğretmenler için zaman tasarrufu açısından faydalı olduğunu belirlemişlerdir. Fulton (2012) ters yüz sınıf modelinin öğrenci gelişimi üzerindeki etkilerini ele aldığı çalışmasında, modelin öğretmenlerin sınıf ortamındaki görevlerini tamamlamaları için yeterince zaman kazandırdığını ifade etmiştir. Alanyazın incelendiğinde TYEÖ modelinin öğrenciler ve öğretmenler tarafından zaman yönetimi ve verimli kullanımı konusunda olumlu olarak değerlendirildiği daha pek çok araştırmanın yer aldığı görülmektedir (Aydın, 2016; Evrensel, 2021; Gökdemir, 2018; Gündoğan-Enderöz, 2021; Kansızoglu, 2018; Kaya, 2018; Ökmen, 2020). Bu bakımdan değerlendirildiğinde, bu çalışma kapsamında elde edilen TYEÖ modelinin öğrenciler ve öğretmenler için zaman yönetimi ve zamanın alternatifli kullanımı konusunda yarar sağladığı bulgusunun alanyazında yer alan çalışmaların bulgularıyla desteklendiği görülmektedir.

Araştırmada, araştırmacının gözlemleri ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak TYEÖ modelinin yaparak-yaşayarak öğrenme deneyimi sağladığı belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde bu bulguya yönelik sınırlı sayıda araştırma bulgusunun yer aldığı görülmüştür. Gökdemir (2018) sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirmede TYEÖ modelini kullandığı çalışmasında, modelin öğrenenler için yaparak yaşayarak öğrenme deneyimi sunduğunu ve bu durumun günümüz eğitim ortamlarını tasarlayan yapılandırmacı yaklaşıma uygun olduğunu belirlemiştir. Alanyazında TYEÖ modeli konulu çalışma bulguları arasında söz konusu modelin öğrenenler için yaparak-yaşayarak

öğrenme deneyimi sağladığına yönelik çok fazla bulguya rastlanmamış olmakla birlikte, modelin öğrencilerin etkin katılımına (Akgün, 2015; Aslan, 2020; Bursa, 2019; Camcı, 2022; Clark, 2015; Coufal, 2014; Çalıcı, 2019; Dafoe, 2016; Demir, 2020; Güven-Demir, 2018; Koçak, 2021; Naycı, 2017; Uzun, 2019; Yavuz, 2016) imkân vermesi dikkate alındığında öğrenciler için yaparak-yaşayarak öğrenebilecekleri bir öğretim ortamı sunduğu ifade edilebilir.

Araştırma kapsamında gerek araştırmacı gerekse öğrenci görüşlerinden hareketle TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinin öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarını artırdığı belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde elde edilen bu bulgunun birçok araştırma bulgusuyla örtüştüğü görülmektedir (Aydın, 2016; Chao, Chen ve Chaung, 2015; Coşkun, 2021; Erbil, 2019; İnce, 2022; İnciman-Çelik, 2019; Kansızoglu, 2018; Karaman, 2021; Kaya, 2018; Naycı, 2017; Ökmen, 2020). Bu araştırmalardan biri Kaya (2018) tarafından gerçekleştirilen ve ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin temel dil becerilerinin ters yüz sınıf modeliyle geliştirilmesinin amaçlandığı çalışmadır. Kaya (2018) çalışmasında, ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin Türkçe dersine yönelik motivasyonlarını artırdığını belirlemiştir. Benzer bir bulgu Naycı (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına yansımıştır. Buna göre Naycı, sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz sınıf modelini kullandığı çalışmasında, öğrencilerin sınıfa gelmeden önce araştırma kapsamında kullanılan site üzerinden konulara çalışıp soru çözdüklerini, bu sayede kendi öz değerlendirmelerini yapabildiklerini ve sürecin eğlenceli olduğunu dile getirdiklerini, bütün bu gerekçelere dayalı olarak öğrenme motivasyonlarının arttığını ifade ettiklerini belirlemiştir. Benzer araştırma bulgusu Wen ve Chun (2017) ile Heo ve Chun (2016) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarına da yansımıştır. TYEÖ modelinin öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu yönde katkı sağladığına yönelik birçok araştırma bulgusunun bulunmasının yanında, modelin öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu bir etki meydana getirmediğine yönelik bulguya sahip araştırmaların olduğu da görülmektedir (Alkaya-Karagöl, 2020; Şengün, 2021). Şengün (2021), ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin motivasyon puanları üzerinde olumlu bir farklılık yaratmadığına ilişkin çalışma bulgusunun nedenlerini açıklarken, durumun teknolojik donanım farklılığından ya da uygulamanın pandemi döneminde gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklanmış olabileceğini dile getirmiştir. Bu çalışma, bütün öğrencilerin birbirine benzer ve çalışmanın kapsamı için yeterli donanıma sahip teknolojik araçların kullanılması ve pandemi süreci devam etmekle birlikte yüz yüze

öğretim sürecinin gerçekleştirildiği bir dönemde yürütülmüş olması gibi nedenlerle Şengün tarafından gerçekleştirilen çalışmadan farklılaşmaktadır. Alkaya-Karagöl (2020) ise gerçekleştirdiği çalışma kapsamında deney ve kontrol gruplarının uygulama sürecinin sonunda akademik motivasyon puanlarının benzer olduğunu belirlemiştir. Araştırmacı bu durumun sebebi olarak, dersten önce öğrencilerin derse hazırlanmak durumunda olmaları nedeniyle iş yüklerinin artması olduğunu düşünmektedir. Bu çalışmada ise öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri etkinliklerden keyif aldıklarını ve ödev yapmaya yönelik sorumluluk durumlarının gelişim gösterdiği belirlenmiştir. Dolayısıyla TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen ve modelin öğrencilerin motivasyonlarının gelişimi üzerinde etki etmediği sonucuna ulaşan araştırmalarda bu duruma neden olan şartların mevcut araştırma sürecinde yaşanmadığı söylenebilir. Bu bakımdan araştırmanın TYEÖ modelinin öğrencilerin motivasyon düzeylerinin artmasına imkân tanıdığına yönelik bulgusunun alanyazında yer alan benzer araştırma bulgusuna sahip çalışmalarla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim sürecinin öğrencilerin özgüven kazanmalarına olanak tanıdığıdır. Buna göre öğrencileri evde hazırlık yaparak sınıfa geldikleri için sınıfta gerçekleştirilen etkinliklere katılmaktan çekinmediklerini ve kendilerini derse yönelik daha özgüvenli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aras (2021) yaptığı çalışmada, katılımcıların derse hazırlıklı geldikleri için daha özgüvenli soru sorduklarını ve daha samimi bir ortam oluştuğunu belirlemiştir. Kayan (2020) evde ders okulda ödev modelinin akademik başarı, kalıcılık ve sınıf iklimi üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında, modelin katılımcılar tarafından etkili bir öğrenme sağlayan, etkin katılımı artıran, derse karşı istek uyandıran, sorumluluk ve özgüven kazandıran bir model olarak ifade edildiğini belirlemiştir. Gökdemir (2018) sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmasında, ters yüz öğrenme olarak tanımladığı modelin özgüvenlerini artırdığını ifade ettiklerini ortaya koymuştur. Benzer bir araştırma bulgusu Topalak (2016) tarafından öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada ortaya çıkmıştır. Buna göre katılımcılar ters yüz sınıf modelini özgüven artırıcı bir model olarak yorumlamışlardır. Yukarıda verilen çalışma bulgularından hareketle, mevcut araştırmada elde edilen TYEÖ modelinin katılımcıların özgüvenlerini artırdığına yönelik bulgunun alanyazında yer alan çalışma bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırma süreci boyunca birtakım sorunlarla da karşılaşmıştır. Bu sorunların en başında öğrencilerin internet ve teknolojik araçlardan kaynaklı olarak sorun yaşamaları gelmektedir. TYEÖ modelini doğası gereği bir boyutuyla sınıf dışı öğretim etkinliklerini kapsamaktadır. Bu etkinliklerin yürütülmesi için bilgisayar ve tablet gibi teknolojik araçlar ve internet bağlantısı olmazsa olmaz iki unsur olarak süreçte yerini almaktadır. Bu araştırma kapsamında öğrenciler özellikle uygulamanın ilk haftalarında internet erişimi kaynaklı problem yaşamışlardır. Ayrıca eylem araştırması grubuna dâhil olan bazı öğrencilerin bilgisayar ve tablet gibi teknolojik cihazları bulunmadığından bu cihazlar uygulama süresi boyunca öğrencilerin kullanabilmeleri için araştırmacı tarafından temin edilmiştir. Alanyazında TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen birçok çalışmada da internet ve teknolojik araçlara erişimden kaynaklı sorunların yaşandığı görülmektedir. Bu çalışmaların büyük çoğunluğunda internet kaynaklı sorunlar yaşandığı tespit edilmişken (Akbulut, 2021; Akdeniz, 2019; Arslan, 2021; Aslan, 2020; Aydın, 2016; Çarpıcı, 2019; Evrensel, 2021; Gökdemir, 2018; Güler, 2021; Kansızoglu, 2018; Karaman, 2018; Kayan, 2020; Naycı, 2017; Özben, 2022; Şahin, 2020; Şerefli, 2020; Türkoğlu, 2021), az sayıda çalışmada da teknolojik yetersizliklerden kaynaklı sorunların yaşandığı belirlenmiştir (Akbulut, 2021; Aydın, 2016; Gökdemir, 2018; Yavuz, 2016). Bu çalışmalardan biri, Güler (2021) tarafından dönüştürülmüş sınıf temelli üç boyutlu oyun tasarımı öğretimi üzerine gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğrencilerin sınıf dışındaki öğrenme deneyimleri esnasında internet kaynaklı sıkıntı yaşadıkları ve ilk uygulama haftasında evde kullanmaları gereken teknolojik araçları tek başlarına kullanamadıkları belirlenmiştir. Araştırmacı karşılaştığı bu durum karşısında gerekli önlemleri almış ve geliştirdiği eylem planının ardından bu konuda sorun yaşamamıştır. Mevcut çalışmada da araştırmacı öğrencilerin özellikle ilk uygulama haftasında evlerinde gerek internet erişimi gerekse teknolojik araçları kullanma konularında sorun yaşadıklarını belirlemiştir. Bunun üzerine komite toplantısının ardından geliştirdiği eylem planına uygun olarak ailelerle görüşmeler gerçekleştirmiş ve sonraki haftalarda bu konularda sorunla karşılaşmamıştır. Akbulut (2021) sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirdiği ters yüz edilmiş öğretmen eğitimi konulu çalışma esnasında katılımcıların her evde internet ve bilgisayar olmaması ya da donanım yetersizliğini gibi sorunların ters yüz öğrenme modeline göre tasarlanmış bir dersin en güçsüz yönü olduğu görüşünde olduklarını belirlemiştir. Şerefli (2020) sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf modelinin akademik başarı ve tutuma etkisini ortaya koymayı amaçladığı çalışmasında, öğrencilerin süreç için hazırlanmış öğretim

materyallerinin yüklendiği siteye girememe ve internet kesilmesi gibi problemler yaşadıklarını belirlemiştir. Benzer bir çalışmada Akdeniz (2019), öğrencilerin her an internet bağlantısına veya internet kullanılabilecek bir cihaza ulaşamamasının modelin sınırlılığı olarak düşünülmesi gerektiğini belirlemiştir. Yurt dışında yapılan çalışmalarda da TYEÖ modeline dayalı öğretim süreci içerisinde internete ve teknolojik cihazlara erişememe durumundan kaynaklı olarak sorunlarla karşılaşıldığı araştırma bulgularına yansımıştır. Ramirez, Hinojosa ve Rodriguez (2014) TYEÖ modelinin üstün yönlerini ve sınırlılıklarını öğrenci algıları üzerinden belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında, katılımcıların yüzde 34'ünün internet bağlantısının kötü olması ya da bilgisayar dışındaki cihazların donanımsal açıdan yetersiz olması sorunuyla karşılaştıklarını belirlemiştir. Benzer şekilde Fraga ve Hormon (2014) TYEÖ modeline ilişkin öğrenci görüşlerine yer verdikleri çalışmalarında, bazı öğrencilerin teknik sıkıntı yaşamalarından dolayı modele yönelik olumsuz görüş belirttiklerini dile getirmişlerdir.

Alanyazında yer alan çalışmalarda internet erişimi konusunda yaşanan problemlerle teknolojik araçlardan kaynaklı problemlere göre daha fazla karşılaşılmamasının bir nedeni, araştırmacıların TYEÖ modeline yönelik çalışmaları esnasında katılımcıların teknolojik donanım konusunda ihtiyaçlarını karşılamaları, okulların teknolojik imkânlarını çalışmaları için seferber etmeleri ya da katılımcıları belirlerken teknolojik araç konusunda erişim kısıtı yaşamayacak olanları belirlemeleri olabilir. Bunun yanı sıra internet kaynaklı sorunların kontrol altına alınması nispeten daha zor olabilir. Öyle ki bu sorunların kaynağı; katılımcıların evlerinde sabit ya da mobil bir internet erişimi bulunmaması, internet hızının istenilen düzeyde olmaması ya da internet kesintisi kaynaklı olabilir. Bu bakımdan ele alındığında internet kaynaklı yaşanan problemlerin teknolojik araç-gereçlere erişim ya da donanım eksikliği kaynaklı problemlere göre daha sık karşılaşılan bir durum olması anlaşılabilir. Mevcut çalışmada da araştırmacı katılımcıların teknolojik araç-gereç ihtiyaçlarını karşılamış ancak uygulamanın başında internet erişimi kaynaklı problemler yaşamıştır. Bu bakımdan ele alındığında mevcut araştırma bulgularının alanyazınla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırma kapsamında karşılaşılan bir diğer sorun, sanal sınıf uygulaması üzerinden çalışan öğrencilerin kendileri için hazırlanan çalışma içeriğine gerçek anlamda ne kadar çalışıp çalışmadıklarının bilinmemesidir. Araştırmacı bu çalışma kapsamında söz konusu sorunun çözümü için farklı yollar denemiştir. Buna göre ilk olarak öğrencilerin sanal sınıf ortamı üzerinden ödev teslim hareketlerini sıkı takip etmeye başlamıştır.

Bununla birlikte öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına yönelik olarak not tutmalarını ve tuttukları notları sınıf içi etkinliklerin başında sınıfla paylaşmalarını istemiştir. Alanyazın incelendiğinde benzer araştırma bulgularına ulaşıldığı gözlemlenmiştir. Aslan (2020), eğitim bilişim ağı destekli ters yüz edilmiş sınıf modeli uygulamasının öğretim süreci üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında, bazı öğrencilerin video izlemeden sınıfa geldiklerini, bu nedenle sınıf içi etkinliklerin gerçekleştirilmesinde güçlükler yaşandığını belirlemiştir. Araştırmacı bu sorunun giderilmesi için sınıf ortamında öğrencilere soru-cevap şeklinde tekrarlar yapma ve sınıf dışı öğrenci etkinliklerini daha yakından takip etme kararı almıştır. Öğrencileri videoları izlerken notlar alarak daha dikkatli izlemeleri konusunda yönlendirmiştir. Duerdan (2013) ters yüz edilmiş sınıfların sınırlılıklarını konu ettiği çalışmasında, öğrenme ortamını oluşturan bir eğitimci açısından ders dışındaki süreçte öğrencilerin kontrolünü yapmanın zor olduğunu belirtmiştir. Alanyazında yer alan çalışma buğuları, mevcut çalışma kapsamında elde edilen bulguyla örtüşse de öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarının gerçek anlamda takip edilememesinin bir diğer nedeni, sanal sınıf ortamının hazırlanması için kullanılan Google Classroom uygulamasının bu konudaki yetersizliği olabilir. Buna göre TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilecek çalışmalarda öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına ilişkin daha sağlıklı veriler verebilen uygulamaların tercih edilmesiyle bu sorunun üstesinden gelinebilir.

Öğrencilerin sınıf dışında gerçekleştirdikleri çalışmaların kontrolünün zor olması nedeniyle araştırma süreci boyunca öğrencilerin sınıf dışı çalışmalarına yönelik not tutmaları istenmiştir. Öğrencilerin uygulama sürecinin başında not tutma konusunda zorlandıkları, süreç ilerledikçe bu davranışı sorunsuz bir biçimde sergilemeye başladıkları belirlenmiştir. Kahramanoğlu ve Şenel (2018) bu durumun nedeni olarak, küçük yaş grubundaki öğrencilerin TYEÖ modeli ile gerçekleştirilen farklı uygulamalara hazır olmamalarından kaynaklanabileceğini belirtmişlerdir. Buna göre öğrenciler çevrimiçi öğrenme ortamlarından öğrenme sorumluluğunu almak için yeterli olgunlukta olmayabilirler. Alanyazın incelendiğin benzer çalışma bulgularına rastlanmıştır. Özben (2022) ters yüz sınıf modelinin ilkökul matematik öğretimi üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında, bazı öğrencilerin videoları izlerken not tutmanın zorunluluk olması karşısında zorlandıklarını ancak süreç ilerledikçe bu duruma alıştıklarını hatta not tutmayı sevmeye başladıklarını belirlemiştir. Aslan (2020), öğrencilerin videoları izlerken not alma ve özet çıkarma gibi görevleri yerine getirirken zorlandıklarını belirlemiştir. Camcı (2022) ve Evrensel (2021) tarafından gerçekleştirilen iki ayrı çalışmada, öğrenciler video

izlerken not almakta zorlandıklarını dile getirdikleri belirlenmiştir. Buna göre söz konusu çalışma bulgusunun alanyazında yer alan çalışmaların bu yöndeki bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırma kapsamında öğrencilerin TYEÖ modelinden genel olarak memnun kaldıkları belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde bu yönde birçok çalışma bulgusunun olduğu görülmektedir (Akdeniz, 2019; Aksoy, 2020; Aslan, 2020; Aydın, 2020; Aydın, 2016; Derin, 2021; Ediş, 2017; Evrensel, 2021; Gündoğan-Enderöz, 2021; Kansızoglu, 2018; Karaman, 2018; Kayan, 2020; Kocak, 2021; Naycı, 2017; Söğüt, 2019; Şahin, 2020; Türkoğlu, 2021; Türkoğlu, 2020; Yavuz, 2016; Yüceltürk, 2022). Evrensel (2021) sosyal bilgiler dersinde EBA destekli olarak TYEÖ modelinin kullanımına ilişkin olarak gerçekleştirdiği çalışmasının sonucunda, sürece katılan öğrencilerin büyük bir bölümünün modelden memnun kaldıklarını belirlemiştir. Gündoğan-Enderöz (2021) ilkokul sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin ders katılımlarını ve öğrenme sorumluluklarını TYEÖ modeli ile geliştirmeyi amaçladığı çalışmada, öğrencilerin modele ilişkin çoğunlukla olumlu görüşler ifade ettiklerini belirlemiştir. Araştırmacı, öğrencilerin özellikle derste çok sayıda etkinlik yapılması, eğlenceli bir ortam oluşturması, etkin katılım gerçekleştirmelerine olanak tanınması, teknoloji kullanmalarına ve öğrenmeyi zamandan ve mekândan bağımsız kılarak istedikleri sayıda tekrar yapabilmelerine imkân vermesi gibi nedenlerle modele karşı olumlu görüşlerini desteklediklerini ortaya koymuştur. Urquiza-Fuentes (2020), ters yüz edilmiş sınıf uygulamasını kullanarak öğrencilerin sorumluluk becerilerini ve öğrenme çıktılarını geliştirmeyi amaçladığı çalışmada, öğrencilerin TYEÖ modeli uygulamasından memnuniyet duyduklarını belirlemiştir. Benzer bir bulguya Munir, Baroutain, Young ve Carter (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonucunda da ulaşılmıştır. Buna göre, öğrencilerin büyük bir bölümünün sınıf dışında içerikle ilgili çalışmalar yapmaktan sınıf içinde de akranlarıyla etkinlik gerçekleştirmekten memnun oldukları tespit edilmiştir. Alanyazınla TYEÖ modeli konulu çalışma bulguları dikkate alındığında, araştırma kapsamında ulaşılan ve öğrencilerin TYEÖ modelinden memnuniyet duyduklarına ilişkin bulgunun alanyazında yer alan çalışma bulgularıyla tutarlılık gösterdiği ifade edilebilir.

Araştırma kapsamında doğrudan bir çalışma bulgusu olarak ortaya çıkmayan ancak dolaylı olarak ulaşıldığı kabul edilen bazı bulguların, alanyazında yer alan çalışma bulgularıyla desteklendiği görülmektedir. İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında

gerçekleştirilmiş olan bu çalışma süreci genel olarak sorunsuz bir şekilde tamamlanmış ve süreç sonunda öğrencilerin akademik başarı durumlarında bir artış meydana gelmiştir. Naycı (2017) çalışmasında TYEÖ modelinin kullanımı için sosyal bilgiler dersinin uygun bir ders olduğunu belirlemiştir. Bu bakımdan TYEÖ modelinin kullanımı için sosyal bilgiler dersinin uygun bir ders olduğu yönündeki görüş, alanyazında yer alan araştırma bulguları tarafından da desteklenmektedir. Bir diğer araştırma bulgusu katılımcıların sosyo-ekonomik durumlarıyla ilgilidir. Bu çalışma Siirt ilinde sosyo-ekonomik olarak düşük kabul edilen bir çevrede yer alan bir devlet ilkokulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonunda sürece dâhil olan bütün katılımcıların akademik başarı düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olacak biçimde artış göstermiştir. Öz (2020) ters yüz sınıf modelinin farklı sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin akademik başarıları ile eleştirel-analitik düşünme becerileri üzerindeki etkisini incelediği çalışmada, modelin düşük sosyo-ekonomik düzey öğrenciler üzerinde daha başarılı sonuçlar elde ettiğini belirlemiştir. Araştırmacı bu durumun nedeni olarak düşük sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin modele daha fazla ilgi duymalarının, benimsemelerinin ve sevmelerinin etkili olmasını göstermektedir. Benzer bir bulgu Bhagat, Chang ve Chang (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın bulgularına da yansımıştır. Buna göre, bu çalışma kapsamında düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerle çalışılması ve bu öğrencilerin süreç sonunda akademik başarılarında artış meydana gelmesi, modelin en zor şartlar altında bile başarı gösterdiğini ve bu durumun alanyazındaki çalışma bulgularıyla da desteklendiğini göstermektedir.

Günümüz eğitim ortamlarının öğrenenlerin kendi deneyimlerine dayanan ve öğrenmelerinin sorumluluğunu aldıkları, sürecin etkin bir parçası olarak bilgiye ulaşma yollarını kendi keşfettikleri, öğretmenin öğretim sürecinin planlayıcısı ve yol göstericisi olduğu, teknolojiyle bütünleşmiş bir şekilde sınıftan bağımsız bir yapıya sahip olması istenmektedir. Bu bakımdan ele alındığında TYEÖ modeli hem geleneksel sınıf ortamı hem de çevrimiçi ortamlar üzerinden yürütülen, harmanlanmış öğrenmenin bir biçimi olarak anlamlı öğrenmelerin gerçekleştirilmesini sağlayan bir model olarak eğitim ortamlarında rahatlıkla kullanılabilir.

5.3. Öneriler

Bu kısımda araştırma sonuçlarına dayalı olarak araştırmacı tarafından getirilen öneriler yer almaktadır. Bu öneriler “Uygulamaya yönelik öneriler” ve “İleride yapılacak olan araştırmalara yönelik öneriler” başlıkları altında ele alınmıştır.

5.3.1. Uygulamaya yönelik öneriler

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre uygulamaya yönelik olarak şu öneriler getirilebilir:

1. TYEÖ modeli öğrencilerin gerek bilişsel gerekse duyuşsal gelişimleri için ilkokul kademesinde ve sosyal bilgiler dersi bağlamında bir öğretim yaklaşımı olarak kullanılabilir.
2. TYEÖ modeli kullanılırken, uygulamanın sınıf dışında gerçekleştirilecek etkinliklerinin yürütüleceği sanal sınıf ortamının hazırlanmasına yönelik olarak Google Classroom uygulaması bir çevrimiçi öğrenme ortamı olarak kullanılabilir.
3. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilecek sınıf dışı etkinlikler için hazırlanacak konu videolarının oluşturulmasında Vyond isimli animasyonlu video oluşturma programı kullanılabilir.
4. Yaşanan teknolojik gelişmeler ve bu teknolojilerin eğitim ortamlarında kullanılmaya başlanmasıyla birlikte gerek okulların gerekse öğrencilerin bilgisayar ve tablet gibi teknolojik araçlarla ve internet erişimine sahip olması temel bir gereklilik haline gelmiştir. TYEÖ modeli ve teknolojinin öğretim süreçlerine dâhil olduğu birçok farklı modele dayalı olarak gerçekleştirilmesi planlanan öğretim etkinliklerinin sağlıklı işleyebilmesi adına öğrencilerin bu gerekliliklerinin karşılanması önemli görülmektedir. Türkiye’nin içinde bulunduğu ekonomik şartlar da düşünüldüğünde tıpkı 2010 yılında başlatılan FATİH projesi gibi ulusal çapta yürütülecek projelerle gerek okulların gerekse öğrencilerin bilgisayar ve tablet gibi teknolojik araç ve internet erişimi gereksinimlerinin karşılanması sağlanabilir.
5. Öğrencilerin öğretim süreçlerinde, özgüven kazanmaları, kendi bireysel hızlarında, yaparak-yaşayarak ve çok sayıda tekrar yaparak, zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde, işbirliğine dayalı ve akran destekli öğretim etkinlikleriyle eğlenerek öğrenme eylemini gerçekleştirebilmeleri, iletişim ve

teknoloji kullanma becerilerini geliştirebilmeleri ve derse hazır gelerek, sınıf dışı çalışmaları konusunda sorumluluk kazanmaları için tersyüz edilmiş öğrenme modelinden yararlanılabilir.

6. TYEÖ modelinin ilkokul sosyal bilgiler dersinde nasıl kullanıldığının ortaya konması amacıyla geliştirilen bu araştırma süreci ve ulaşılan bulgular sınıf ve sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin yararlanmasına sunulabilir. Bu kapsamda öğretmenlere hizmet için eğitim faaliyetleri düzenlenebilir, TYEÖ modelini tanıtıcı kitapçıklar hazırlanabilir.
7. Ailelere TYEÖ modeline ilişkin farkındalık durumlarını geliştirmek adına örgün eğitim kurumları ya da halk eğitim merkezleri aracılığıyla seminerler düzenlenebilir. Ailelere yönelik broşür ya da eğitici kitaplar hazırlanabilir.
8. Öğretmenler ev ödevlerini etkin bir öğretim aracı olarak kullanabilmek adına TYEÖ modelini, gerçekleştirecekleri öğretim etkinlikleri kapsamında kullanabilir.

5.3.2. İleride yapılacak olan araştırmalara yönelik öneriler

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ileride yapılacak araştırmalara yönelik olarak şu öneriler getirilebilir:

1. Bu çalışma ilkokul 4. sınıf seviyesinde gerçekleştirilmiştir. İlkokulda farklı sınıf seviyelerinde (ikinci veya üçüncü) TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinlikleri gerçekleştirilerek sonuçları bu çalışmanın sonuçlarıyla tartışılabilir.
2. İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi dışındaki derslerde (Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi vb.) TYEÖ modeline dayalı öğretimin etkililiğini ortaya koyacak çalışmalar gerçekleştirilebilir.
3. TYEÖ modeline dayalı farklı bağlam, araştırma yöntem ve desenleriyle çalışmalar yürütülebilir. Buna göre;
 - Nitel bir araştırma deseni olan fenomenoloji desenine uygun bir çalışma tasarlanarak, sınıflarında TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinlikleri gerçekleştiren öğretmenlerle ya da ilkokul öğretim programları içerisinde yer alan dersler kapsamında TYEÖ modeline dayalı öğretim etkinlikleri gerçekleştiren öğrencilerle, modelin bütün yönlerine ilişkin ayrıntılı veriler elde edilebilecek çalışmalar yürütülebilir.

- Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerindeki ilkokullarda görev alan okul yöneticilerinin, ilkokul programlarında yer alan derslerde TYEÖ modelinin uygulanabilirliğini öğretmenlerin yeterlikleri, okulların teknolojik ve fiziki altyapısı gibi unsurları göz önünde bulundurarak değerlendirdikleri nitel araştırma yöntemiyle desenlenmiş çalışmalar yürütülebilir.
 - Türkiye'de ilkokul seviyesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgisayar, tablet ve internet erişimi olanaklarını farklı sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzeyde ortaya koyabilecek tarama araştırmaları yapılabilir. Bu araştırmalara ait sonuçlar, TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen ve bu modelin etkin yönlerini ortaya koyan çalışma bulgularıyla birleştirilerek raporlar hazırlanabilir. Hazırlanan bu raporlar eğitim yöneticileri ve karar vericilerle paylaşılabilir, ilkokullarda eğitimin niteliğini artırmak için atılacak adımlara yol gösterebilir.
4. TYEÖ modeline dayalı olarak gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin etkililiğinin farklı boyutları da içine alacak şekilde (çeşitli tutum, beceri ve davranışlar) daha ayrıntılı bir şekilde araştırıldığı bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abeysekera, L. & Dawson, P. (2015). Motivation and cognitive load in the flipped classroom: definition, rationale and a call for research. *Higher Education Research & Development*, 34(1), 1-14.
- Açıkgöz, K. (2002). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Adıgüzel, O. C. (2019). *Eğitim Programlarının Geliştirilmesinde İhtiyaç Analizi El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akbulut, S. (2021). *Deneyimsel öğrenme temalı ters yüz edilmiş öğretmen eğitimi: bir durum çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Akdeniz, E. (2019). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, tutum ve kalıcılık üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akengin, H ve Demir, S. B. (2014). *Hikâyelerle sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Akengin, H., Sağlam, D. ve Dilek, A. (2002). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi ile ilgili görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 1-12.
- Akgün, M. (2015). *Ters düz sınıfların öğrencilerin akademik başarılarına ve görüşlerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akgündüz, D. (2013). *Fen Eğitiminde Harmanlanmış Öğrenme ve Sosyal Medya Destekli Öğrenmenin Öğrencilerin Başarı, Motivasyon, Tutum ve Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksoy, İ. (2020). *Ortaokul fen öğretiminde ters yüz sınıf uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Alkaya-Karagöl, E. (2020). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, akademik motivasyon ve bilişsel kapılma üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alpar, R. (2012). *Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlik*. Ankara. Detay Yayıncılık.
- Alpar, D. Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 19-31.
- Andaç, Y. (2016). *Müzik dersinde teknoloji kullanımının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Aras, Y. K. (2021). *Ters yüz sınıf modelinin sağlık eğitiminde kullanımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arshad, K. & Imran, M. A. (2013). Increasing the interaction time in a lecture by integrating flipped classroom and just-in-time teaching concepts. *Journal of Learning and Teaching*, 4(7), 1-13.
- Arslan, U. (2021). *Ters yüz sınıf modelinin ortaokul öğrencilerinin matematik dersindeki akademik başarıları ve öz düzenleme becerileri üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, E. H. ve Bilgin, A. (2020). Matematik öğretiminde teknoloji kullanımı ve video ile öğretimin teknoloji tutumuna etkisi. *Journal of Science Mathematics Entrepreneurship and Technology Education*, 3(1), 41-50.
- Arslan, M. (2000). Cumhuriyet dönemi ilköğretim programları ve belli başlı özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 42-48.
- Aslan, A. (2020). *Eğitim bilişim ağı destekli ters yüz edilmiş sınıf modelinin 9. sınıf coğrafya dersi beşeri sistemler ünitesinin öğretim sürecine etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, B. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, ödev/görev stres düzeyi ve öğrenme transferi üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 46-73.
- Aziz, S. K. (2021). *Ters yüz öğrenme modelinin biyoloji konularını öğrenmeye etkisi: mitokondri ve kloroplast örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baepler, P., Walker, J. D. & Driessen, M. (2014). It's not about seat time: blending, flipping, and efficiency in active learning classrooms. *Computers & Education*, 78, 227-236.
- Baker, J. (2000). The "classroom flip": using web course management tools to become the guide by the side. *11th International Conference on College Teaching and Learning*, Jacksonville, FL.
- Balaman, F. (2010). *Hibrit öğrenme modelinin öğrencilerin fen ve teknoloji dersindeki başarılarına, tutumlarına ve motivasyonlarına etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barr, R., Barth, J. L. ve Shermis, S. S. (2013). *Sosyal Bilgilerin Doğası*. C. Dönmez (Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bayrakçı, S. (2015). Test geliştirme. *Ölçme ve Değerlendirme içinde*. (s. 292-322). E. Karip (Edt.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Berg, B. L. (2001). *Qualitative research methods for the social sciences*. (Elec. Edt.). Boston: Allyn & Bacon.

- Bergmann, J. & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: reach every student in every class every day*. Washington: International Society for Technology in Education. Pearson Pablucation.
- Bergmann, J. & Sams, A. (2014). *Flipped learning: gateway to student engagement*. Washington: International Society for Technology in Education.
- Bergmann, J. & Sams, A. (2016). *Flipped learning for elementary instruction*. International Society for Technology in Education: Pearson Education.
- Bhagat, K. K., Chang, C. N. & Chang, C. Y. (2016). The impact of the flipped classroom on mathematics concept learning in high school. *Educational Technolohg & Society*. 19(3), 134-142.
- Bishop, J. L., & Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: a survey of the research. *120th American Society for Engineering Education Annual Conference and Exposition*, 30, 1-18. Atlanta, GA.
- Boon, R. T., Burke, M. D., Fore, C. & Burke, S. H. (2006). Improving student content knowledge in inclusive social studies classrooms using technology-based cognitive organizers: a systematic replication. *learning disabilities. A Contemporary Journal*, 4(1), 1–17.
- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: An introduction to theories and methods*. Boston: Pearson.
- Boyras, S. (2014). *İngilizce öğretiminde tersine eğitim uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bursa, S. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde ters yüz sınıf uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve sorumluluk düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Camcı, S. F. (2022). *Geometri öğretiminde ters yüz öğrenme modeli uygulamasının etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Carlisle, C. S. (2018). How the flipped classroom impacts students' math achievement. Yayınlanmamış Doktora tezi. Nashville: Trevecca Nazarene Üniversitesi.
- Cavkaytar, S. (2009). *Dengeli okuma yazma yaklaşımının Türkçe öğretiminde uygulanması: ilköğretim 5. sınıfta bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ceylaner, S. (2016). *Dokuzuncu sınıf ingilizce öğretiminde ters yüz sınıf yönteminin öğrencilerin öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluklarına ve ingilizce dersine yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Chao, C. Y., Chen, Y. T. & Chuang, K. Y. (2015). Exploring students' learning attitude and achievement in flipped learning supported computer aided design curriculum: a study in high school engineering education. *Computer Applications in Engineering Education*, 23(4), 514-526.
- Choe, E. & Seong, M. H. (2016). A case study of the flipped classroom in a korean university general english course. *Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 20(2), 71-93.
- Chung-Kwan, L. (2017). Student learning and engagement in mathematics flipped classrooms: an action research study in a secondary school. In *Compilation of Educational Research Reports: Educational Research Award Scheme 15/16*, 135-165.
- Cohen, M. E. (2015). The flipped classroom as a tool for engaging discipline faculty in collaboration: a case study in library-business collaboration. *New Review of Academic Librarianship*, 22(1), 5-23.
- Coşkun, G. (2020). *Ters yüz eğitim modeliyle stem etkinliklerinin fen bilgisi öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarına ve stem eğitim yaklaşımına yönelik etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Coşkun, H. (2021). *7. sınıf kuvvet ve enerji ünitesinde ters yüz sınıf modeli destekli fetemm yaklaşımına dayalı tasarlanan öğrenme ortamının başarı ve motivasyona etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Correa, M. (2015). Flipping the foreign language classroom and critical pedagogies a (new) old trend. *Higher Education for the Future*, 2(2), 114-125.
- Coufal, K. (2014). *Flipped learning instructional model: perceptions of video delivery to support engagement in eighth grade math*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Beaumont: Lamar University.
- Çakar, V. (2019). *Fizik eğitiminde ters yüz edilmiş sınıf modelinin kullanılmasının öğrenme ürünleri üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Çakır, E. (2017). *Ters yüz sınıf uygulamalarının fen bilimleri 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, zihinsel risk alma ve bilgisayarca düşünme becerileri üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çalıcı, M. A. (2019). *Ters yüz sınıf yönetiminin 6. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çarpıcı, S. S. (2019). *Ters yüz sınıf modelinin İngilizce dersinde akademik başarıya etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cashin, M. (2016). *The effect of flipped classrooms on elementary students' reading scores*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Arizona: Northcentral University.

- Clark, K. R. (2015). Examining the effects of the flipped model of instruction on student engagement and performance in the secondary mathematics classroom: an action research study. *Journal of Education Online*, 12(1), 91-115.
- Çevikbaş, M. (2018). *Ters yüz sınıf modeli uygulamalarına dayalı bir matematik sınıfındaki öğrenci katılım sürecinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dafoe, K. R. (2016). *Caring in a flipped mathematics classroom*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Toledo: The University of Toledo.
- Davies, R. S., Dean, D. L. & Ball, N. (2013). Flipping the classroom and instructional technology integration in a college-level information systems spreadsheet course. *Educational Technology Research and Development*, 61(4), 563-580.
- Demetry, C. (2010). Work in progress: an innovation merging “classroom flip” and team-based learning. *40th ASEE/IEEE Frontiers in Education Conference*, Arlington-Virginia.
- Demir, E. (2020). *5. sınıf fen bilimleri dersi insan ve çevre ünitesinde ters yüz sınıf uygulamalarının çevre bilincine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Demiralay, R. (2014). *Evde ders okulda ödev modelinin benimsenmesi sürecinin yeniliğin yayılımı kuramı çerçevesinde incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Derin, S. (2021). *Madde ve endüstri ünitesinde gerçekleştirilen ters yüz edilmiş sınıf modelinin 8. sınıf öğrencilerinin öğrenmeyi öğrenme yetkinlikleri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Döş, B. (2014). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinde harmanlanmış öğrenme modelinin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duerdan, D. (2013). Disadvantages of a flipped classroom.
- Duffy, C. M. (2016). *The impact of flipped learning on student achievement in an eighth grade earth science classroom*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Wilkes: Wilkes University.
- Dursunlar, E. (2018). *Ters yüz sınıf modelinin 7. sınıf sosyal bilgiler dersi yaşayan demokrasi ünitesinde öğrencilerin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duru, S ve Çöğmen, S. (2017). İlkokul ve ortaokul öğrencileri ile velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(1), 354-365.
- Ediş, S. (2017). *Flipped instruction for english language learners to enhance learner autonomy*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ekici, M. ve Yeşilbursa, C. C. (2021). Artırılmış gerçekliğin sosyal bilgiler dersinde kullanımı hakkında ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 289-302.

- Enfield, J. (2013). Looking at the impact of the flipped classroom model of instruction on undergraduate multimedia students at CSUN. *Techtrends: Linking Research & Practice to Improve Learning*, 57(6), 14-27.
- Erbil, D. G. (2019). *Tersine çevrilmiş sınıf ortamında işbirlikli öğrenme yönteminin akademik başarı ve psikososyal değişkenler üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Erdoğan, E. (2018). *Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf modelinin kullanılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eren, Ö. ve Henderson, D. J. (2011). Are we wasting our children's time by giving them more homework? *Economics of Education Review*, 30, 950– 961.
- Eser, N. (2021). *Ters çevrilmiş sınıf modelinin 7. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerileri üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Evrensel, B. (2021). *Sosyal bilgiler dersinde tersyüz öğrenme modelinin eğitim bilişim ağı destekli kullanımının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Evseeva, A. & Solozhenko, A. (2015). Use of flipped classroom technology in language learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 206, 205-209.
- Fer, S. (2008). Social constructivism and social constructivist curricula in Turkey to meet the needs of young people learning science: Overview in light of the promise project. T. Tajmel ve S. Klaus (Editörler). In *Science education unlimited: Approaches to equal opportunities in learning science* (p. 179-200). Germany: Waxmann Verlag GmbH.
- Filiz, O. (2018). *Öğretmen adaylarının dönüştürülmüş öğrenme ortamlarındaki deneyimlerinin eğitim teknolojisi standartlarına yönelik özyeterliklerine, yenilikçilik düzeylerine ve çevrimiçi bağımlılıklarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Filiz, O. ve Kurt, A. A. (2015). Flipped learning: misunderstandings and the truth. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 215-229.
- Foertsch, J., Moses, G., Strikwerda, J. & Litzkow, M. (2002). Reversing the lecture/homework paradigm using eteach web-based streaming video software. *Journal of Engineering Education*, 91(3), 267-274.
- Fraga, L. M. & Harmon, J. (2014). The flipped classroom model of learning in higher education: an investigation of preservice teachers' perspectives and achievement. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 31(1), 18-27.
- Froiland, J. M. (2011). Parental autonomy support and student learning goals: a preliminary examination of an intrinsic motivation intervention. *Child Youth Care Forum*, 40, 135–149.
- Fulton, K. P. (2012). Upside down and inside out: flip your classroom to improve student learning. *Learning & Leading with Technology*, 39(8), 12-17.

- Garrison, D. R. & Kanuka, H. (2004). Blended learning: uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education*, 7(2), 95-105.
- Gedik, N. (2010). *A design based research on the use of a blended learning environment*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Gençer, B. G. (2015). *Okullarda ters-yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik bir vaka çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gilboy, M. B., Heinerichs, S. & Pazzaglia, G. (2015). Enhancing student engagement using the flipped classroom. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 47(1), 109-114.
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş* (3. Baskı). A. Ersoy ve P. Yalçınoglu (Çev. Editörleri). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gögebakan-Yıldız, D. G. ve Kıyıcı, G. (2016). Ters yüz edilmiş sınıf modelinin öğretmen adaylarının erişilerine, üstbilis farkındalıklarına ve epistemolojik inançlarına etkisi. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 423-444.
- Gökdemir, A. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirmede ters yüz öğrenme: bir karma yöntem çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Görü-Doğan, T. (2015). Sosyal medyanın öğrenme süreçlerinde kullanımı: ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımına ilişkin öğrenen görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 24-48.
- Gross, A. L. (2014). *The flipped classroom: Shakespeare in the english classroom*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fargo: North Dakota State University.
- Guggisberg, L. S. (2015). *Student perceptions of digital resources and digital technology in a flipped classroom*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kuzey Dakota: North Dakota Üniversitesi.
- Güç, F. (2017). *Rasyonel sayılar ve rasyonel sayılarda işlemler konusunda ters yüz sınıf uygulamasının etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya: Amasya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Güler, G. (2021). *Dönüştürülmüş sınıf temelli üç boyutlu oyun tasarımı öğretimi üzerine bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. ve Taşgın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gültekin, M. (2020). Cumhuriyet dönemi ilkököl programlarındaki gelişmeler. *Cumhuriyet dönemi ilkököl programları içinde*. M. Gültekin (Edt.). (s.1-74). Ankara: Pegem Yayınları.
- Gültekin, M. (2007). Dünyada ve Türkiye’de ilköğretimdeki yönelimler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 477-502.
- Gündoğan-Enderöz, F. (2021). *İlköğretim öğrencilerinin derse katılımlarının ve öğrenme sorumluluklarının ters yüz öğrenme yöntemi ile geliştirilmesi: bir eylem*

- araştırması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gündüz, A. ve Akkoyunlu, B. (2016). Dönüştürülmüş sınıftan dönüştürülmüş öğrenmeye. A. İşman, H. F. Odabaşı ve B. Akkoyunlu (Editörler), *Eğitim Teknolojileri Okumaları 2016* içinde (s. 237-253). Ankara: Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- Güneş, F. (2021). 21. yüzyılda ilkokulun değişen rolleri. Z.N. Baysal, E. Sarıcan ve N. Şener (Edt.). *İlkokul üzerine güncel konular-1* içinde (s.1-20). Ankara: Pegem Yayınları.
- Gürgür, H. (2017). Eylem araştırması. A. Saban ve A. Ersoy (Editörler), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (s. 32-80), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güven-Demir, E. (2018). *Ters yüz sınıf modeline dayalı uygulamaların ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarı ve planlama becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate Data Analysis*. Pearson Education Limited.
- Hayırsever, F. ve Orhan, A. (2018). Ters yüz edilmiş öğrenme modelinin kuramsal analizi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 572-596.
- Hendricks, C. (2006). *Improving schools through action research: a comprehensive guide for educators*. Boston: Pearson.
- Heo, H. J. & Chun, B. A. (2016). A study on the effects of mobile-based lms on flipped learning: focused on the affective pathway in pre-service teacher education. *International Journal of Software Engineering and Its Applications*, 10(12), 473-484.
- Herreid, C. F. & Schiller, N. A. (2013). Case studies and the flipped classroom. *Journal of College Science Teaching*, 42(5), 62-66.
- Howell, D. (2013). Effects of an inverted instructional delivery model on achievement of ninthgrade physical science honors students. Yayınlanmamış Doktora Tezi. North Carolina: Gardner-Webb University.
- Hung, H. T. (2015). Flipping the classroom for english language learners to foster active learning. *Computer Assisted Language Learning*, 28(1), 81-96.
- Hwang, G. J. & Lai, C. L. (2017). Facilitating and bridging out of class and in class learning: an interactive e-book-based flipped learning approach for math courses. *Educational Technology & Society*, 20(1), 184-197.
- İnce, E. (2022). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinde ters yüz öğrenme modelinin öğrenenlerin akademik başarılarına, motivasyonlarına ve teknolojiyle kendi kendine öğrenme düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnciman-Çelik, T. (2019). *Tersyüz edilmiş sınıf modelinin erişil düzeyine etkisi ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İyitoğlu, O. (2018). *The impact of flipped classroom model on efl learners' academic achievement, attitudes and self-efficacy beliefs: a mixed method study*.

- Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Jamaludin, R. & Osman, S. Z. (2014). The use of a flipped classroom to enhance engagement and promote active learning. *Journal of Education and Practice*, 5(2), 124-131.
- Johnson, A. P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı*. Y. Uzuner ve M. Özten-Anay (Çev. Edt.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Johnson, D. (2012). Power up! taking charge of online learning. *Educational Leadership*, 70(3), 84-85.
- Kahramanoğlu, R. ve Şenel, M. (2018). İlkokul ingilizce dersinde ters yüz sınıf (flipped classroom) modeli uygulamasının değerlendirilmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 28-37.
- Kalafat, H. Z. (2019). *Ters yüz sınıf modeli ile tasarlanan matematik dersinin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kalaycı, Ş. (2008). *Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asıl Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kaman, N. (2020). *İngilizce öğretiminde ters yüz sınıf modelinin etkililiğine yönelik deneysel bir çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kansızoğlu, H. B. (2018). *Ters yüz edilmiş sınıf modeline dayalı yazma öğretiminin öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerine, yazma başarılarına ve kaygılarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, C. O. (2016). Ters yüz sınıf. *Tıp Eğitimi Dünyası Dergisi*, 45, 12-26.
- Karaca, C. (2016). Öğretim teknolojilerinde güncel bir yaklaşım: ters yüz öğrenme. Ö. Demirel ve S. Dinçer (Editörler). *Eğitim bilimlerinde yenilikler ve nitelik anlayışı içinde* (s. 1161-1172). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karaman, B. (2018). *Ters yüz sınıf modelinin sosyal bilgiler 7. sınıf yaşıyan demokrasi ünitesinde uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaman, B. (2021). *Beden eğitimi ve spor dersinde uygulanan ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin bilgi, beceri ve motivasyon düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kardaş, F. ve Yeşilyaprak, B. (2015). Eğitim ve öğretimde güncel bir yaklaşım: teknoloji destekli esnek öğrenme (flipped learning) modeli. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 48(2), 103–121.
- Kaya, B. (2008). Sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 189-205.
- Kaya, M. (2021). *Ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin bilimin doğası anlayışlarına ve erişimine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Kaya, M. F. (2018). *4. Sınıf öğrencilerinin temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik tersyüz sınıf modelinin uygulanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kayalı, H. (2003). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18, 79-92.
- Kayan, M. F. (2020). *Evde ders okulda ödev modelinin akademik başarı, kalıcılık ve sınıf iklimi üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Düzce: Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kırmızıgül, H. F. (2018). *Ortaokul matematik dersinde verilen ev ödevlerine yönelik veli görüşlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- King, A. (1993). From sage on the stage to guide on the side. *College Teaching*, 41(1), 30-35.
- Koçak, B. (2021). *Ters yüz sınıf modelinin kullanımının başarı, görev stres düzeyi ve kalıcılık açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koçak, G. (2019). *Ters yüz öğrenmenin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kong, S. C. (2014). Developing information literacy and critical thinking skills through domain knowledge learning in digital classrooms: an experience of practicing flipped classroom strategy. *Computers & Education*, 78, 160-173.
- Küçüktepe, C. (2010). İlköğretim ve temel özellikleri. A. Oktay (Edt.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları içinde* (s.86-139). Ankara: Pegem Yayınları.
- Lafee, S. (2013). Flipped learning. *Education Digest*, 79(3), 13-18.
- Lai, C. L. & Hwang, G. J. (2016). A self-regulated flipped classroom approach to improving students learning performance in a mathematics course. *Computers & Education*, 100, 126-140.
- Larsen, A. J. (2013). *Experiencing a flipped mathematics class*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Canada: Simon Fraser University.
- Lee, M. K. (2018). Flipped classroom as an alternative future class model?: implications of south korea's social experiment. *Educational Technology Research and Development*, 66(3), 837-857.
- Lemmer, C. (2013). A view from the flip side: using the inverted classroom to enhance the legal information literacy of the international llm student. *Law Library Journal*, 105(4), 461-491.
- Lo, C. K. & Hew, K. F. (2017). Using first principles of instruction to design secondary school mathematics flipped classroom: the findings of two exploratory studies. *Journal of Educational Technology & Society*, 20(1), 222-236.
- Lo, C. K., Lie, C. W. & Hew, K. F. (2018). Applying first principles of instruction as a design theory of the flipped classroom: findings from a collective study of four secondary school subjects. *Computers & Education*, 118, 150-165.

- Mason, G. S., Shuman T. R. & Cook, K. E. (2013). Comparing the effectiveness of an inverted classroom to a traditional classroom in an upper-division engineering course, *IEEE Transactions on Education*, 56(4), 430-435.
- Mazur, E. (1997). *Peer instruction: a user's manual*. NJ: Prentice Hall.
- Mayers, A. (2013). *Introduction to statistics and spss in psychology*. Harlow: Pearson Education.
- McEvoy, C. S., Cantore, K. M., Denlinger, L. N., Schleich, M. A., Stevens, N. M., Swavely, S. C., Odom, A. A. & Novick, M. B. (2016). Use of medical student in a flipped classroom programme in nutrition education for fourth-grade school students. *Health Education Journal*, 75(1), 38-46.
- McKernan, J. (1996). *Curriculum action research: a handbook of methods and resources for the reflective practitioner*. London and New York: Routledge Taylor&Francis.
- Medone, L. M. (2019). *Understanding digital native parents' perspectives of flipped classrooms: an exploratory case study*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. San Diego: Northcentral University.
- Mertler, C. A. (2014). *Action research: improving schools and empowering educators*. Thousand Oaks: Sage.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi (İkinci Baskıdan Çeviri)*. S. Akbaba-Altun ve A. Ersoy (Çev. Editörleri). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Mills, G. E. (2003). *Action research: a guide for the teacher researcher*. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Milman, N. (2012). The flipped classroom strategy: what is it and how can it best be used. *Distance Learning*, 9(3), 85-87.
- Moore, M. G. & Kearsley, G. (2005). *Distance education: a systems view*. Boston: Wadsworth Publishing.
- Moffat, M. P. (1957). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. N. Oran (Çev.). İstanbul Maarif Basımevi.
- Morin, B., Kecskemety, K. M., Harper, K. A. ve Clingan, P. A. (2013). The inverted classroom in a first-year engineering course. *120th American Society of Engineering Education Annual Conference and Exposition*, June, 2013, Atlanta-GA.
- Muir, T. (2017). Flipping the mathematics classroom: affordances and motivating factors. *The Mathematics Educator*, 17(1-2), 105-130.
- Muir, T. & Geiger, V. (2016). The affordances of using a flipped classroom approach in the teaching of mathematics: a case study of a grade 10 mathematics class. *Mathematics Education Research Journal*, 28(1), 149-171.
- Munir, M.T., Baroutian, S., Young, B.R. & Carter, S. (2018). Flipped classroom with cooperative learning as a cornerstone. *Education for Chemical Engineers*, 23, 25-33.

- Naycı, Ö. (2017). *Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz sınıf modeli uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Neuman, L. W. (2013). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. Ankara: Yayın Odası.
- NCSS, (1994). *Expectations of Excellent: Curriculum Standarts For The Social Studies*. Washington, DC: National Council For The Social Studies.
- O'Flaherty, J. & Phillips, C. (2015). The use of flipped classrooms in higher education: a scoping review. *The Internet and Higher Education*, 25, 85-95.
- Ok, S. (2019). *Ters yüz öğrenme ortamlarında öğrencilerin akademik başarılarının ve öz düzenleyici öğrenme becerilerinin araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ok, M. ve Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 594-620.
- O'Neil, K., Kelly, T. ve Bone, S. (2012). *We turned learning on its ear: flipping the developmental classroom*. World Conference on Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications, Chesapeake, VA.
- Oyola, M. (2016). *Content planning and delivery in a flipped classroom: a qualitative examination*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Missouri: Missouri Baptist University.
- Öcal, S. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine yönelik tutumlarının oluşmasında ailelerin ve öğretmenlerin rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ökmen, B. (2020). *Basamaklandırılmış ters yüz öğrenme modeli öğretim sürecinin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Düzce: Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öz, A. M. (2022). *Güneş, dünya ve ay ünitesinde ters yüz sınıf modelinin farklı sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin başarı ve eleştirel analitik düşünme becerisine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Özben, D. I. (2022). *Ters yüz sınıf modelinin ilköğretim matematik dersi öğretimine etkisi: karma yöntem araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özcan, İ. (2021). *Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin tutumlarına ve akademik başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Özçelik, A. (2021). *The utilization of modeling and flipped video teaching in a combinatory manner for the development of young learners' spoken production*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özçelik, D. A. (2013). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Özden, Y. (2014). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Özenç, E. G. ve Özmen-Kılıç, Z. (2014). Akıllı tahtayla işlenen fen ve teknoloji dersinin öğrencilerin başarısına ve derse karşı tutumlarına etkisi. *The Journal of Turkish Social Research*, 182, 137-152.
- Özgür, A. Z. (2013). Türkiye’de uzaktan eğitimde televizyonun etkileşimli kullanımı: olanaklar, sınırlılıklar ve çözüm önerileri. *Selçuk İletişim*, 3(4), 80-97.
- Özler, A. (2020). *Ters yüz sınıf modeli ile desteklenmiş tam öğrenme yaklaşımının matematik dersindeki akademik başarıya ve öz düzenleme becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özpınar, İ. ve Aydoğan-Yenmez, A. (2014). Eylem araştırması, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde. M. Metin (Edt.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Özpolat, V. (2013). Öğretmenlerin mesleki önceliklerinde öğrenci merkezli eğitim yaklaşımlarının yeri. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(200), 5-27.
- Özpolat, E.T., Karakoç, B. ve Kara, K. (2017). İlkokulda verilen ev ödevlerine ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(30), 1849-1890.
- Öztürk, C. (2006). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi: Yapılandırmacı Bir Yaklaşım*. Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2003) *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler yazılı materyaller*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öztürk, S. ve Alper, A. (2019). Programlama öğretimindeki ters-yüz öğretim yönteminin öğrencilerin başarılarına, bilgisayara yönelik tutumuna ve kendi kendine öğrenme düzeylerine etkisi. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 3(1), 13-26.
- Öztürk, T. ve Keçe, M. (2015). 7. sınıf öğrencilerinin bakış açısıyla sosyal bilgiler. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 298-310.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Pehlivan, F. (2020). *Dönüştürülmüş sınıflarda oyunlaştırmanın matematik başarısına, güdülenme ve öğrenme stratejilerine olan etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Pintrich, P. R. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. M. Boekaerts, P. R. Pintrich, & M. Zeidner (Eds.), In *Handbook of Self-Regulation: Theory, Research, and Applications*. (p. 451-502). San Diego, CA: Academic Press.
- Prashar, A. (2015). Assessing the flipped classroom in operations management: a pilot study. *Journal of Education for Business*, 90(3), 126-138.
- Ramirez, D., Hinojosa, C. & Rodríguez, F. (2014). Advantages and disadvantages of flipped classroom: Stem students’ perception. *7th International Conference of Education, Research and Innovation*, Seville, Spain.
- Rosenfeld, M. & Rosenfeld, S. (2006). Understanding teacher responses to constructivist learning environments: challenges and resolutions. *Science Education*, 90(3), 385-399.

- Rossett, A. & Frazee, R. (2006). *Blended learning opportunities*. American Management Association Special Report.
- Rudman, N. P. C. (2014). A review of homework literature as a precursor to practitioner-led doctoral research in a primary school. *Research in Education*, 91, 12-29.
- Rutkowski, J. ve Moscinska, K. (2013). Self-directed learning and flip teaching: electric circuit theory case study. *41st SEFI Conference*, Leuven, Belgium.
- Sağlam, D. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin ingilizce dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sakız, G., Özden, B., Aksu, D. ve Şimşek, Ö. (2014). Fen ve teknoloji dersinde akıllı tahta kullanımının öğrenci başarısına ve dersin işlenişine yönelik tutuma etkisi. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 18(3), 257-274.
- Sarıtepeci, M. (2012). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencilerin derse katılımına akademik başarısına derse karşı tutumuna ve motivasyonuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sever, G. (2014). Bireysel çalgı keman dersinde çevrilmiş öğrenme modelinin uygulanması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(2). 27-42.
- Smith, J. P. (2015). *The efficacy of a flipped learning classroom*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Illinois: McKendree University.
- Solak, B. (2021). *Ters yüz edilmiş öğrenme modelinin fen bilimleri dersinde kullanılması: maddenin ısı ve etkileşimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Söğüt, M. (2019). *Sosyal bilgiler dersi 5. sınıf etkin vatandaşlık öğrenme alanının ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin akademik başarıya etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Söndür, D. (2020). *Stem etkinlikleriyle desteklenmiş ters yüz öğrenme modelinin çeşitli değişkenlere etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Staker, H. & Horn, M. B. (2012). *Classifying k-12 blended learning*. Innosight Institute.
- Strayer, J. (2012). How learning in an inverted classroom influences cooperation, innovation and task orientation. *Learning Environments Research*, 15(2), 171-193.
- Strayer, J. (2007). *The effects of the classroom flip on learning environment: a comparison of learning activity in a traditional classroom and a flip classroom that used an intelligent tutoring system*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. The Ohio State University, Ohio.
- Stein, J. & Graham, C. R. (2014). *Essentials for blended learning: a standards-based guide*. New York: Routledge Taylor ve Francis Group.

- Stone, B. B. (2012). Flip your classroom to increase active learning and student engagement. *28th Annual Conference on Distance Teaching and Learning* (1-5), Wisconsin.
- Şahin, İ. (2021). *Ters yüz sınıf uygulamalarının 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarı ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, Ş. (2020). *Ters yüz sınıf modeli uygulamalarının ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler derslerine yönelik akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, Ş. N. (2022). *The effect of flipped classroom model on the vocabulary learning and retention of young efl learners*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şen, H. Ş. ve Gülcan, M. G. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda verilen ev ödevleri konusunda veli görüşleri. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 29-41.
- Şengün, A. (2021). *İlkokul sosyal bilgiler dersinde oyunlaştırılmış ters yüz sınıf modelinin okuduğunu anlama ve motivasyona etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Şerefli, B. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf modeli: akademik başarıya, tutuma etkisi ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Talan, T. (2018). *Dönüştürülmüş sınıf modeline göre e-öğrenme ortamının tasarımı ve modelin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Talbert, R. (2012). Inverted classroom. *Colleagues*, 9(1), 18-19.
- Talbert, R. (2017). *Flipped learning: a guide for higher education faculty*. Virginia: Stylus Publishing.
- Taşkın, D. (2022). *Temel programlama dersinde ters yüz edilmiş sınıflar yaklaşımının uygulanmasına ilişkin öğrenci deneyimleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tataroğlu, B. (2009). *Matematik öğretiminde akıllı tahta kullanımının 10. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları, matematik dersine karşı tutumları ve öz-yeterlik düzeylerine etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tekin-Poyraz, G. ve Özkul, A. E. (2019). Bir öğrenme ortamı olarak google sınıfın incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 8-27.
- Tezcan, M. (1993). *Zorunlu eğitim okullarının amaçları ve görevleri. Zorunlu Eğitim Sempozyumu*. Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu ve A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Ortak Yayını.
- Tomal, D. R. (2010). *Action Research for Educators*. New York: Rowman & Littlefield.

- Tomory, A. & Watson, S. L. (2015). Flipped classrooms for advanced science courses. *Journal of Science Education and Technology*, 24(6), 875-887.
- Tonbuloğlu, İ. ve Tonbuloğlu, B. (2021). *Eğitimde Dijital Dönüşüm Harmanlanmış Öğrenme*. İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı.
- Topalak, Ş. (2016). *Çevrilmiş öğrenme modelinin başlangıç seviyesi piyano öğretimine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Touchton, M. (2015). Flipping the classroom and student performance in advanced statistics: evidence from a quasi-experiment. *Journal of Political Science Education*, 11(1), 28-44.
- Turan, Z. (2015). *Tersyüz sınıf yönteminin değerlendirilmesi ve akademik başarı, bilişsel yük ve motivasyona etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turan, Z. ve Göktaş, Y. (2015). Yükseköğretimde yeni bir yaklaşım: öğrencilerin ters yüz sınıf yöntemine ilişkin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(2), 156-164.
- Turanlı, A. S. (2007). Gerçek bir ikilem: ödev vermek ya da vermemek? *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 136-154.
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2012). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tünkler, V. (2019). Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyon kaynaklarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 38-49.
- Türkoğlu, H. (2021). *10. sınıf öğrencilerinin fonksiyon kavramı bağlamında online ters yüz sınıf modelinin akademik başarıya ve tutuma etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türkoğlu, H. (2020). *Öğretimin temel ilkeleri kuramına dayalı dönüştürülmüş sınıf modelinin öğrencilerin örüntü konusundaki başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Twigg, C. A. (2003). Improving learning and reducing costs: new models for online learning. *Educause Review*, 38(5), 28-38.
- Uçar, H. ve Bozkurt, A. (2018). Dönüştürülmüş sınıf 2.0: bilginin üretimi ve sentezlenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 143-157.
- Umar, Ç. N. (2014). *Karma öğrenme yöntemi ile farklılaştırılmış öğretim ortamının üstün zekâ ve yetenekli öğrencilerin akademik başarılarına, eleştirel düşünme becerilerine ve yaratıcılıklarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Urfa, M. (2017). *Bilim etiği öğretiminde ters yüz sınıf modelinin uygulanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Urquiza-Fuentes, F. (2020). Increasing students' responsibility and learning outcomes using partial flipped classroom in a language processors course. *IEEE Education Society Section*, 8, (211211-211223).

- Uzun, E. (2019). *Ters yüz sınıf modelinin 7. sınıf sosyal bilgiler dersi üretim dağıtım ve tüketim ünitesinde uygulanmasının akademik başarıya etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aksaray: Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uzun, İ. (2022). *Fen bilimleri dersinde ters yüz sınıf modelinin akademik başarı ve bazı duyuşsal değişkenlere etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünlü, S. (2022). *Ters yüz öğrenme modeli ile kodlama eğitiminin fen bilgisi öğretmen adaylarının erişimi ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünsal, H. (2007). *Harmanlanmış öğrenme etkinliğinin çoklu düzeyde değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünver, G. ve Demirel, Ö. (2004). Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli öğretimi planlama becerilerini geliştirme üzerine bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 188-195.
- Xu, J. (2005). Purposes for doing homework reported by middle and high school students. *The Journal of Educational Research*, 99(1), 46-55.
- Van Voorhis, F. L. (2004). Reflecting on the homework ritual: assignments and designs. *Theory Into Practice*, 43(3), 205-212.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Varış, F. (1985). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Verim, S. (2022). *Fen dersinde basınç ünitesinin ters yüz öğrenme yöntemiyle işlenmesinin öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Erzurum. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Warton, P. (2001). The forgotten voices in homework: views of students. *Educational Psychologist*, 36(3), 155-165.
- Wanner, T. & Palmer, E. (2015). Personalizing learning: exploring student and teacher perceptions about flexible learning and assessment in a flipped university course. *Computers and Education*, 88, 354-369.
- Wei, X., Cheng, I. L., Chen, N. S., Yang, X., Liu, Y., Dong, Y. & Zhai, X. (2020). Effect of the flipped classroom on the mathematics performance of middle school students. *Educational Technology Research and Development*, 68, 1461-1484.
- Wen, L. S. & Chun, Y. T. (2017) Students' perception of a flipped classroom approach to facilitating online project based learning in marketing research courses. *Australasian Journal of Educational Technology*, 33(5), 32-49.
- Wiginton, B. L. (2013). *Flipped instruction: an investigation into the effect of learning environment on student self-efficacy, learning style, and academic achievement in an algebra I classroom*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Alabama: The University of Alabama.
- Winter, J. W. (2016). *Flipped learning in a middle school classroom: Analysis of the individual and group learning spaces*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Honolulu: University of Hawaii at Manoa.

- Yang, C. C. R. (2017). An investigation of the use of the “flipped classroom” pedagogy in secondary english language classrooms. *Journal of Information Technology Education: Innovations in Practice*, 16, 1-20.
- Yaşar, Ş., Sözer, E. ve Gültekin, M. (2000). *İlköğretimde öğrenme-öğretme süreci ve öğretmen rolü*. Trabzon: VIII: Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı. Ss.452-461.
- Yavuz, M. (2016). *Ortaöğretim düzeyinde ters yüz sınıf uygulamalarının akademik başarı üzerine etkisi ve öğrenci deneyimlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yestrebsky, C. L. (2015). Flipping the classroom in a large chemistry class research university environment. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 191, 1113-1118.
- Yeşiltaş, E. ve Turan, R. (2015). Sosyal bilgiler öğretimine yönelik geliştirilen bilgisayar yazılımının akademik başarı ve tutuma etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 1-23.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, V. Y. (2018). Öğretmen, öğrenci ve velilerin ortaokul düzeyinde verilen günlük ödevler hakkındaki görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, *Milli Eğitim Dergisi*, 220, 201-224.
- Yıldız, B. (2021). *Harmanlanmış öğrenme ortamlarının ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersindeki akademik başarıya etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, Y. (2017). *Flüt eğitiminde ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarıları, motivasyonları ve performansları üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, Y. (2018). *A blenden learning approach to faculty development in medicine: the ege university case*. Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Young, D., Levy, R. & Lape, N. (2015). Why no difference? a controlled flipped classroom study for an introductory differential equations course. *Problems, Resources and Issues in Mathematics Undergraduate Studies*, 25(9-10), 907-921.
- Yüceltürk, D. (2022). *A qualitative study on teachers' attitudes, readiness and challengers toward flipped teaching and learning model in primary schools*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya: Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- http-1: <https://www.flglobal.org/the-history-of-the-flipped-class/>
(Erişim tarihi: 25.11.2022).

EKLER

EK-1. Anadolu Üniversitesi Etik Kurul İzni

Ana.Üni.: 07/09/2020-E.39297

 ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : 63784619-605.01-E.39297
Konu : Can UYANIK'ın Doktora Tezi
Uygulama İzin Talebi

07/09/2020

ŞİİRT VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Doktora Programı öğrencisi Can UYANIK, Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR'ın danışmanlığında "İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli Uygulamaları: Bir Eylem Araştırması" başlıklı doktora tezini hazırlamaktadır. Tez çalışması kapsamında 2020-2021 öğretim yılı Bahar döneminde İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı [REDACTED] İlkokulunda öğrenim gören ilkokul 4. sınıf öğrencileriyle araştırmanın uygulanması planlanmaktadır. Araştırmanın uygulanmasında Üniversitemiz Etik Kurulunca sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gerekli iznin verilmesini arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Betül DEMİRCİ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:
Doktora Tez Önerisi

EK-2. Milli Eğitim Araştırma İzni

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 25/09/2020-E.52999

T.C.
ŞİRT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 32790399-399-E.12607950
Konu : **Bilimsel ve Eğitim Amaçlı**

14.09.2020

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Genel Sekreterlik Yazı İşleri Müdürlüğü'nün 07/09/2020 tarih ve 39297 sayılı yazıları

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Sınıf Eğitimi Doktora Öğrencisi Can UYANIK, Doç Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR'ın danışmanlığında yürütmekte olduğu " **İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli Uygulamaları Bir Eylem Araştırması** " adlı doktora tezi çalışmasını 2020-2021 öğretim yılı bahar döneminde İlimiz Merkez [REDACTED] İlkokulu 4. Sınıf öğrencilerine okul müdürlüklerince yapılacak bir program kapsamında ve sorumluluğunda eğitim öğretimi aksatamayacak şekilde uygulanması hakkındaki Valilik Makamının 11/09/2020 tarih ve 12594479 sayılı olurları ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini arz/rica ederim.

M. Orhan DANIŞ
Müdür a
Millî Eğitim Müdür Yard

EK-1.Olur
DAĞITIM
Anadolu Üniversitesi Rektörlüğüne
(Genel Sekreterlik/Yazı İşleri Müd)
Yunus Emre Kampusu Tepebaşı/ESKİŞEHİR
[REDACTED]

ELEKTRONİK İMZALIDIR
14.09.2020
Metin EROĞLAN
Millî Eğitim Müdürü

EK-3. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi

Etkili Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi

- S 1. Aşağıdaki tarihlerden hangisi Dünya Çocuk Hakları Günü olarak kutlanır?
- A) 20 Eylül B) 20 Ekim C) 20 Kasım D) 20 Aralık
- S 2. Aşağıdakilerden hangisi çocukların sahip oldukları haklardan bir tanesi **değildir**?
- A) Bir İşte Çalışma Hakkı B) İsim Hakkı
C) Eğitim Hakkı D) Yaşama Hakkı
- S 3. Çocuk Hakları Sözleşmesi Dünyada ilk olarak aşağıdakilerden hangisi tarafından kabul edilmiştir?
- A) Türkiye Büyük Millet Meclisi
B) Birleşmiş Milletler
C) Avrupa Birliği
D) UNICEF
- S 4. - 19 yaşındaki Nur - 4 yaşındaki Eren
- 9 yaşındaki Emre - 25 yaşındaki Can
- Yukarıda yaşları verilen kişilerden hangileri Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'den **yararlanamaz**?
- A) Eren ve Can B) Eren ve Nur
C) Eren ve Emre D) Can ve Nur
- S 5. Aşağıdakilerden hangisi okulda yapmakla sorumlu olduğumuz davranışlardan bir tanesi **değildir**?
- A) Derse hazırlıklı gelmek
B) Öğretmenimizin istemediği davranışları sergilememek
C) Üyesi olduğumuz kulübün toplantılarına katılmamak
D) Öğretmenin vermiş olduğu ödevleri yapmak
- S 6. Aşağıdakilerden hangisi aile ortamında yapmakla sorumlu olduğumuz davranışlardan bir tanesidir?
- A) Kirlenen kıyafetlerimizi yıkamak
B) Bozulan elektrikli aletleri tamir etmek
C) Odamızı toplamak
D) Bulaşıkları yıkamak
- S 7. Bireyler sorumluluk duygusuyla ilk olarak hangi ortamda tanışır?
- A) Arkadaş ortamı B) Okul ortamı
C) Aile ortamı D) Sınıf ortamı
- S 8. 4. sınıfa giden Nur, bütün akşamı müzik dinleyerek ve film izleyerek geçirmiştir. Gece çok geç bir saatte uyduğu için sabah kalkamayan ve okul servisini kaçıran Nur, derse geç kalmıştır.
- Nur, aşağıdaki davranışlardan hangisi sergilerse sorumlu bir birey gibi davranmış olur?
- A) Bir sonraki gece yine geç bir saatte uyumalıdır.
B) Derse geç kaldığı için o gün hiçbir derse girmelidir.
C) Öğretmeninden akşamları geç saate kadar film izlemek için izin istemelidir.
D) Geç kaldığı için öğretmenine durumu açıklayıp ondan özür dilemelidir.

EK-3. (Devamı). Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi

- S 9. "Doğal yaşamı çok seviyorum" diyen bir öğrencinin hangi sosyal kulübe katılması beklenir?
- A) Kızlay Kulübü B) İzcilik Kulübü
C) Çocuk Hakları Kulübü D) Sosyal Yardımlaşma Kulübü
- S 10. Çocuk hakları sözleşmesine göre bir insanın çocuk olarak tanınması için kaç yaşından küçük olması gerekir?
- A) 16 B) 18 C) 20 D) 25
- S 11. Aşağıdakilerden hangisi okullarda kurulan toplulukların sağladığı yararlarından bir tanesi **değildir**?
- A) Yeni dostluklar kurmamızı sağlar.
B) Farklılıklara saygı duymamızı sağlar.
C) Kendi ihtiyaçlarımızın başkalarından daha önemli olduğunu görmemizi sağlar.
D) Sorumluluk duygumuzu geliştirir.
- S 12. Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin okulda katılacağı eğitsel ve sosyal etkinliklerden bir tanesi **değildir**?
- A) Resim sergisi düzenlemek
B) Satranç turnuvasına katılmak
C) Velilerden bağış toplamak
D) Kardeş okulları ziyaret etmek
- S 13. "Kendimize ve başkalarına karşı yerine getirmemiz gereken yükümlülüklere denir."
- Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- A) Sevgi B) Hoşgörü
C) Demokrasi D) Sorumluluk
- S 14. "Halkın, seçtiği kişiler tarafından yönetildiği yönetim şekline denir."
- Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- A) Demokrasi B) Bağımsızlık
C) Padişahlık D) Cumhuriyet
- S 15. Bağımsızlık kelimesinin zıt anlamlısı olan kelime aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Hürriyet B) Dayanışma C) Esaret D) Savaş
- S 16. "Türk'ün onuru, kendine güveni ve yetenekleri çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir ulus, tutsak yaşamaktansa yok olsun daha iyidir."
- M. Kemal ATATÜRK'ün yukarıdaki sözü, aşağıdakilerden hangisi ile yakından ilgilidir?
- A) Ulusal Egemenlik B) Padişahlık
C) Demokrasi D) Mutlakiyet

EK-3. (Devamı). Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi

- S 17. Aşağıdaki olaylardan hangisi ulusal egemenliğe karşı gerçekleştirilmiş bir saldırdır?
- A) 15 Temmuz darbe girişimi
B) Cumhuriyetin ilanı
C) Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı
D) Milletvekillerinin seçimle belirlenmesi
- S 18. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?
- A) Eğitim görmek - Sorumluluk
B) Tutumlu olmak - Hak
C) Eğlenmek - Sorumluluk
D) Temiz bir çevrede yaşamak - Hak
- S 19. Aşağıdakilerden hangisi kendimize karşı olan sorumluluklarımızdandır?
- A) Okul eşyalarını korumak.
B) Anne ve babamıza saygı göstermek
C) Trafik kurallarına uymak.
D) Dengeli ve düzenli beslenmek.
- S 20. Ben ezelden beridir hür yaşadım hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.
- İstiklal marşımızın yukarıda verilen kıtası aşağıdaki kavramlardan hangisi ile yakından ilgilidir?
- A) Bağımsızlık B) Cumhuriyet
C) Padişahlık D) Demokrasi
- S 21. Ömer'in ailesi, okula gitmek istemesine rağmen Ömer'i okula göndermemiş ve bir işte çalışması için zorlamıştır. Bunun üzerine Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu yetkilileri, Ömer'i koruma almıştır.
- Yukarıdaki bilgiye göre Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu neden böyle bir uygulama yapmıştır?
- A) Ömer'in ailesine yük olmasını engellemek için
B) Ömer'in ailesi, Ömer'e karşı olan sorumluluklarını yerine getiremediği için
C) Ömer'in daha iyi bir işte çalışmasını sağlamak için
D) Ömer'in, ailesinin isteklerine saygı göstermesini sağlamak için
- S 22.
Sorumluluk	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
Yatağını toplamak	✓	✗	✓	✗	✓
Dişlerini fırçalamak	✓	✓	✗	✓	✗
Ders çalışmak	✗	✗	✓	✗	✗
Düzenli beslenmek	✓	✓	✓	✓	✓
- Yukarıdaki tablo Esra'nın bir hafta boyunca bazı sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini göstermektedir. Bu tabloya göre aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?
- A) Esra beslenmesine çok dikkat etmiştir.
B) Esra dişlerini düzenli olarak fırçalamayı ihmal etmiştir.
C) Esra bütün hafta boyunca derslerinde çok başarılı olmuştur.
D) Esra'nın odasını bazı günler annesi toplamıştır.

EK-3. (Devamı). Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi

S 23. Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin bir kulübün çalışmalarına katılma nedenlerinden biri **olamaz**?

- A) Sevdikleri faaliyetleri yapmak için
- B) Bir alandaki meraklarını gidermek için
- C) Çevreye yararlı bir harekete öncülük etmek için
- D) Okulda yapılacak tüm etkinliklere karar vermek için

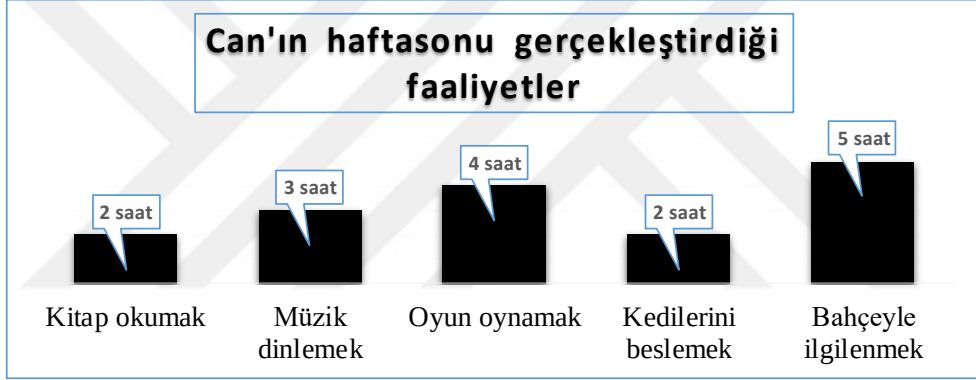
S 24. Aşağıdaki olayları yıllara göre tarihsel olarak sıraya koyduğumuz zaman en son gerçekleşmiş olay hangisi olur?

- A) Cumhuriyetin ilanı
- B) Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması
- C) 15 Temmuz darbe girişimi
- D) Türkiye'nin Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi imzalaması

S 25. Aşağıdakilerden hangisi parlamenter sistemi meydana getiren unsurlardan bir tanesi **değildir**?

- A) Yasama
- B) Yürütme
- C) Medya
- D) Yargı

S 26.

Yukarıdaki grafikte Can'ın haftasonu yaptığı bazı aktiviteler ve bu aktivitelere ayırdığı zaman gösterilmiştir. Buna göre Can'ın okulda hangi sosyal kulübe üye olmak için en fazla istek göstereceğini söyleyebiliriz?

- A) Sanat Kulübü
- B) Kütüphanecilik Kulübü
- C) Satranç Kulübü
- D) Doğal Yaşamı Koruma Kulübü

S 27. Çocuk haklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Çocuk hakları evrenseldir.
- B) Çocuk hakları bazı çocuklar için geçerli değildir.
- C) Çocuklar haklarıyla birlikte doğarlar.
- D) Bütün haklar eşit derecede önemlidir.

S 28. Eğitsel ve sosyaletkinliklere katılan çocukların en önemli kazanımı ne olur?

- A) Bedensel olarak güçlenirler.
- B) Kendilerine olan güvenleri artar.
- C) Boş zamanlarını değerlendirmiş olurlar.
- D) Kitap okuma alışkanlığı kazanırlar.

EK-4. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi

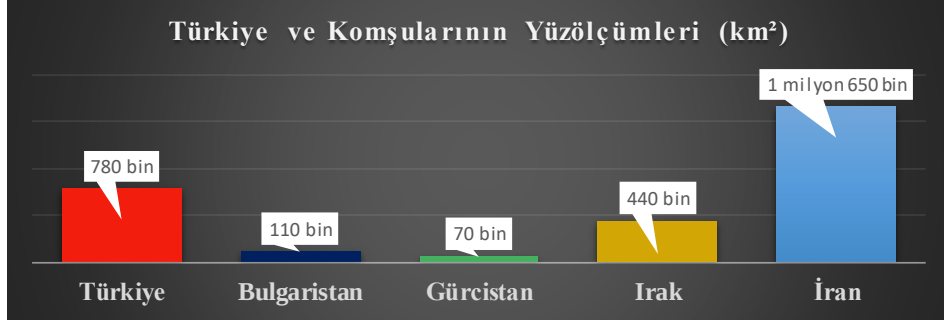
Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi

Öğrencinin adı ve soyadı :

- S 1. Aşağıdakilerden hangisi olimpiyat bayrağının özelliklerinden bir tanesi **değildir**?
- A) İç içe geçmiş 5 halkadan oluşur
B) Halkalar yeryüzündeki kıtaları temsil eder
C) Halkaların her birinin rengi farklıdır
D) Olimpiyatlar 5 yılda bir düzenlendiği için, olimpiyat bayrağında 5 halka vardır.
- S 2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin komşusu olan ülkelere bir tanesi **değildir**?
- A) Yunanistan
B) Bulgaristan
C) İran
D) Kazakistan
- S 3. Aşağıda Türkiye'nin komşusu bazı ülkeler ve başkentleri verilmiştir. Buna göre hangi ülkenin başkenti yanlış verilmiştir?
- A) Suriye / Atina
B) Bulgaristan / Sofya
C) İran / Tahran
D) Irak / Bağdat
- S 4. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu şehir olan Selanik, Türkiye'ye komşu olan hangi ülkenin sınırları içerisinde?
- A) Irak
B) Suriye
C) Gürcistan
D) Yunanistan
- S 5. Türkiye'nin sınır komşusu olan İran ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?
- A) Ülkemiz İran'dan petrol ve doğalgaz satın almaktadır.
B) İran'ın yüzölçümü Türkiye'den daha küçüktür.
C) İran'ın yönetim şekli İslam Cumhuriyeti'dir
D) İran'ın başkenti Tahran'dır.
- S 6. - Türkiye'nin batıdaki komşusuyum
- Başkentim Sofya şehridir
- Türkiye ile aramdaki kara yolu bağlantısı Kapıkule Sınır Kapısı ile gerçekleşmektedir
- Yukarıda bazı özellikleri verilen sınır komşumuz aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Suriye
B) Yunanistan
C) Irak
D) Bulgaristan
- S 7. Aşağıdakilerden hangisi Türk topluluğu **değildir**?
- A) Kırgızlar
B) Özbekler
C) Kazaklar
D) Bulgarlar
- S 8. "1992 yılında kurulmuştur. Amacı Türkiye ile sınırı bulunan, Türkçe konuşulan ve gelişmekte olan ülkelere destek sağlamak ve ekonomik, ticari, teknik, sosyal ve kültürel konular ile eğitim alanında projeler geliştirerek Türkiye'nin bu ülkelerle arasındaki ilişkileri güçlendirmektir."
- Yukarıda özellikleri belirtilen kurum aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
B) Kızılay
C) Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Başkanlığı
D) AFAD

EK-4. (Devamı). Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi

S 9.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'nin ve bazı sınır komşularının toprak büyüklükleri verilmiştir. Grafiğe göre aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Türkiye'nin toprak büyüklüğü 780 bin kilometre karedir.
- B) Türkiye, Bulgaristan, Gürcistan ve Irak'ın toprak büyüklüğünün toplamı İran'dan büyüktür.
- C) Bulgaristan, Gürcistan ve Irak'ın toprak büyüklüğünün toplamı Türkiye'den daha küçüktür.
- D) Gürcistan ve Bulgaristanın toprak büyüklüğünün toplamı, Irak'tan daha küçüktür.

S 10.

- Ben bir Türk devletiyim
- Başkentim Nursultan şehridir
- Ahmed Yesevi Üniversitesi benim topraklarımda kurulmuştur

Yukarıda bazı özellikleri verilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kazakistan
- B) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
- C) Azerbaycan
- D) Yunanistan

S 11.

- I. Dil
- II. Din
- III. Gelenek
- IV. Kültür

Yukarıda verilen özelliklerden hangisi ya da hangilerinin Türk devletlerinde benzer olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Hepsi

S 12.

Aşağıdakilerden hangisi "yavru vatan" olarak da ifade edilen Türk devletidir?

- A) Özbekistan
- B) Türkmenistan
- C) Azerbaycan
- D) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

S 13.

Farklı ülkelerde yaşayan insanlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Soğuk iklimin görüldüğü ülkelerde insanlar ince kıyafetler giyerler
- B) Denize kıyısı olan ülkelerde yaşayan insanlar balık ağırlıklı beslenirler
- C) Ülkelerin kültürel unsurları birbirine benzeyebileceği gibi farklılık da gösterebilir
- D) İnsanların yaşadıkları yerlerdeki iklim ve coğrafi özellikler onların yaşam biçimlerini etkiler

S 14.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi Avrupa kıtasında yer almaktadır?

- A) Japonya
- B) Amerika Birleşik Devletleri
- C) Almanya
- D) Suriye

S 15.

- I. Dini inanışları
- II. Beslenme alışkanlıkları
- II. Giyim ve kuşamları
- IV. Yer altı kaynakları

Yukarıda verilenlerden hangileri bir ülkenin kültürel unsurları arasında yer almaktadır?

- A) I ve II
- B) I, II ve III
- C) II, III ve IV
- D) Hepsi

EK-4. (Devamı). Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi

S 16. Aşağıdaki bayraklardan hangisi bir Türk devletine ait **değildir**?

S 17. I Dil II Yemek III Geleneksel kıyafetler

I. Dilleri

II. Yemek alışkanlıkları

III. Geleneksel kıyafetleri

Yukarıda verilen kültürel özelliklerden hangisi ya da hangileri Türkiye ve Japonya arasında farklılık göstermektedir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) Hepsi

S 18. - Asya kıtasında yer almaktayım
- Sumo geleneksel sporumdur
- Suşi dünya genelinde tanınmış bir yemeğimidir

Yukarıda bazı özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çin

B) Hindistan

C) Japonya

D) Brezilya

S 19. Aşağıdaki davranışlardan hangisi farklı ülkelerin kültürel mirasına saygı duyan bir kişinin sergileyeceği bir davranış olabilir?

A) Çubuklarla yemek yiyen uzak doğulu kız arkadaşımızın kaşıkla yemek yemesini istemek.

B) Eteğe benzeyen bir kıyafet giyen İskoçyalı erkek arkadaşımızın pantolon giymesini istemek.

C) Farklı kültüre sahip bir insanla ilk tanışmamızda öncelikle onun harekete geçmesini beklemek.

D) Cenaze törenlerinde müzik çalan bir topluluk görünce, müziği kapatmalarını istemek.

S 20. Aşağıda verilen özel günlerden hangisi sadece Türkiye'ye ait kültürel bir unsurdur?

A) Yılbaşı

B) Anneler Günü

C) Ramazan Bayramı

D) Cumhuriyet Bayramı

S 21. Aşağıdaki resim dünya üzerindeki kıtaları göstermektedir. Buna göre 5 numaralı bölüm hangi kıtayı göstermektedir?

A) Asya

B) Amerika

C) Avrupa

D) Afrika

EK-4. (Devamı). Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi

- S 22. Aşağıdaki ülkelerden hangisi Avrupa Kıtasında yer almaktadır?
- A) Çin B) Fransa
C) Mısır D) Azerbaycan
- S 23. I. Uçak II. Tren III. Otomobil IV. Gemi
- Türkiye'den Amerika'ya gitmek isterseniz yukarıdaki ulaşım araçlarından hangisi ya da hangilerini kullanabilirsiniz?
- A) Yalnız I B) I. III. ve IV
C) I ve IV D) Hepsi
- S 24. Aşağıdaki ülke ve başkent eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?
- A) Fransa / Paris B) Japonya / Tokyo
C) Almanya / Berlin D) Brezilya / Londra
- S 25. Evliya Çelebi, Osmanlı Devleti döneminde yaşamış ünlü bir Türk gezginidir. Ülke sınırları içinde ve dünyada birçok yeri gezmiş, izlenimlerini eğlenceli bir üslupla yazmıştır. Seyahatname'si o dönemde toplumların yaşayışları, ülkelerin iklimi, yer şekilleri, ekonomik ve siyasi özellikleri ile ilgili birçok bilgi edinmemizi sağlamıştır.
- I. Tarihi bilgilerin günümüze ulaşmasını sağlamıştır.
II. Yazdıkları ile coğrafya bilimine katkı sağlamıştır.
III. Kitabında gezmeyi hayal ettiği yerleri yazmıştır.
- Evliya Çelebi için yukarıdakilerden hangileri söylenebilir?**
- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) Yalnız III

EK-5. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu

ÖĞRENCİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili Öğrenci,

Bu kişisel bilgi formu, yapılacak olan bir araştırma için bilgi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda yer alan sorulara vereceğiniz yanıtlar hiçbir şekilde araştırma kapsamı dışında kullanılmayacak ve araştırmacı dışında kimse ile **paylaşılmayacaktır**. Araştırma kapsamında sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için bu formda yer alan soruları size en uygun bir şekilde ve eksiksiz olarak doldurmanız **önemlidir**.

OKUL:

Sınıfınız:

Numaranız:

1. Cinsiyetiniz

Kız

()

Erkek

()

2. Yaşınız

()

3. Anne ve Babanızın Eğitim Durumu:

Anne

Baba

Okuma - yazma bilmiyor

()

()

İlköğretim mezunu

()

()

Ortaöğretim mezunu

()

()

Üniversite mezunu

()

()

Lisansüstü Eğitim Mezunu

()

()

4. Ailenizin aylık ortalama geliri ne kadardır?

() 0 - 2500TL

() 2501 - 5000 TL

() 5001 TL ve üzeri

5. Ailenizdeki birey sayısı kaçtır?

3

()

4

()

5

6

7

()

8 ve üzeri

()

6. Anne ve babanızın mesleki durumu:

Anne

Baba

Çalışmıyor

()

()

Devlet Memuru

()

()

Özel Sektör

()

()

Serbest Meslek

()

()

EK-5. (Devamı). Öğrenci Kişisel Bilgi Formu

7. Evinizde bilgisayar var mı? ☐ Evet
☐ Hayır
8. Evinizde tablet var mı? ☐ Evet
☐ Hayır
9. Evinizde internet bağlantısı var mı? ☐ Evet
☐ Hayır
10. Ders çalışırken internetten yararlanıyor musunuz? ☐ Evet
☐ Hayır
11. Ödev yaparken ailenizden yardım alıyor musunuz? ☐ Evet
☐ Hayır
12. Günde kaç saatinizi internette geçiriyorsunuz?
☐ 0-2 saat ☐ 2 - 4 saat ☐ 4 saatten fazla
12. İnterneti hangi amaçla kullanıyorsunuz?
☐ Ders çalışmak ☐ Oyun oynamak ☐ Video izlemek
☐ Sohbet etmek ☐ Sosyal medya kullanmak (Facebook, Instagram vs.)

Arş. Gör. Can UYANIK
Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi

EK-6. Öğrenci Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili Öğrenci,

Bu görüşme formu, yapılacak olan bir araştırma için bilgi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda yer alan sorulara vereceğiniz yanıtlar hiçbir şekilde araştırma kapsamı dışında kullanılmayacak ve araştırmacı dışında kimse ile **paylaşılmayacaktır**. Araştırma kapsamında sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için bu formda yer alan soruları size en uygun bir şekilde cevaplamanız **önemlidir**.

Soru 1. Sosyal Bilgiler dersinde gerçekleştirdiğimiz uygulamaya ilişkin genel düşünceleriniz neledir? Açıklar mısın?

Soru 2. Sosyal Bilgiler dersinde yaptığımız uygulama senin derslerdeki başarıyı nasıl etkiledi? Açıklar mısın?

Soru 3. Sosyal Bilgiler dersinde gerçekleştirdiğimiz uygulama senin ders çalışma alışkanlıklarını nasıl etkiledi? Açıklar mısın?

Soru 4. Uygulama esnasında sınıf dışında neler yaptın? Açıklar mısın?

Soru 5. Sınıf dışında gerçekleştirdiğin etkinlikler sırasında yaşadığın güçlükler oldu mu? Açıklar mısın?

Soru 6. Uygulama esnasında sınıf içinde neler yaptın? Açıklar mısın?

Soru 7. Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

EK-7. Öğretmen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili Öğretmen,

Bu görüşme formu, yapılacak olan bir araştırma için bilgi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda yer alan sorulara vereceğiniz yanıtlar hiçbir şekilde araştırma kapsamı dışında kullanılmayacak ve araştırmacı dışında kimse ile **paylaşılmayacaktır**. Araştırma kapsamında sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için bu formda yer alan soruları size en uygun bir şekilde cevaplamanız **önemlidir**.

Soru 1. Öğrencilerinizle gerçekleştirdiğim Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli'ne ilişkin olarak görüşleriniz nelerdir?

Soru 2. Öğrencilerinizin Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli sürecinde yaşadıkları deneyimi nasıl tanımlarsınız?

Soru 3. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli'nin öğrencilerinizin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarıları üzerindeki etkisi nasıl olmuştur?

Soru 4. Sosyal Bilgiler dersinde gerçekleştirilen Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeline dayalı öğretim uygulamaları öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki tutumlarını nasıl etkilemiştir?

Soru 5. Sosyal Bilgiler dersinde gerçekleştirilen Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeline dayalı öğretim uygulamaları öğrencilerin diğer derslerdeki durumlarını nasıl etkilemiştir?

Soru 6. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeline dayalı öğretim uygulamaları çalışma alışkanlıklarını nasıl etkilemiştir?

Soru 7. Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

EK-8. Veli Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili Veli,

Bu görüşme formu, yapılacak olan bir araştırma için bilgi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda yer alan sorulara vereceğiniz yanıtlar hiçbir şekilde araştırma kapsamı dışında kullanılmayacak ve araştırmacı dışında kimse ile **paylaşılmayacaktır**. Araştırma kapsamında sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için bu formda yer alan soruları size en uygun bir şekilde cevaplamanz **önemlidir**.

Soru 1. Çocuklarınızla gerçekleştirdiğim Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli'ne ilişkin olarak görüşleriniz nelerdir?

Soru 2. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli çocuğunuzun çalışma alışkanlıklarını nasıl etkiledi?

Soru 3. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli'nin uygulama sürecinde sizin karşılaştığımız problemler oldu mu? Olduysa nelerdir?

Soru 4. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli'nin uygulama sürecinde çocuğunuzun karşılaştığı problemler oldu mu? Olduysa nelerdir?

Soru 5. Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli çocuğunuzun ders başarısını nasıl etkiledi?

Soru 7. Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

EK-9. Ders Planı Örneği-1

Google Classroom Uygulaması Öğretimi Ders Planı

Bu kazanımlar ile öğrenciler Google Classroom uygulamasını nasıl kullanacaklarını öğrenirler. Bu plan kapsamında Google Classroom uygulamasının öğretilmesi aşağıda yer alan kazanım ve alt kazanımlar doğrultusunda planlanmıştır. Bu kazanımlar ile öğrenciler; Google Classroom uygulamasının hangi kısımlardan oluştuğunu ve bu kısımları nasıl kullanacaklarını öğrenir. Bu kazanımlar ve altında yer alan alt kazanımlar aşağıda yer almaktadır.

A. Ana menüyü tanır.

B. Akış ekranı bölümünü tanır.

C. Sınıf çalışmaları bölümünü tanır.

A. Ana menüyü tanır.

Ana menü bölümünün ne işe yaradığını, bu bölüme erişmek için yapması gerekenleri ve ana menü bölümünün nasıl kullanıldığını öğrenir. Bu kazanıma ilişkin alt kazanımlar şunlardır:

1. Sınıflar sekmesinin nasıl kullanıldığını ve ne işe yaradığını öğrenir.
2. Takvim sekmesinin ne işe yaradığını ve nasıl kullanıldığını öğrenir.
3. Yapılacaklar sekmesinin ne işe yaradığını ve nasıl kullanıldığını öğrenir.
4. Oluşturulan Sosyal Bilgiler dersi sanal sınıf sekmesinin ne işe yaradığını ve nasıl kullanılacağını öğrenir.

B. Akış ekranı bölümünü tanır.

Akış ekranı bölümünün ne işe yaradığını, bu bölüme erişmek için yapması gerekenleri ve akış ekranı bölümünün nasıl kullanıldığını öğrenir. Bu kazanıma ilişkin alt kazanımlar şunlardır:

1. Teslim tarihi yaklaşan ödevler bölümünün nasıl kullanıldığını ve ne işe yaradığını öğrenir.
2. Sınıf duyuru yapın bölümünün (Sohbet akış ekranı) nasıl kullanıldığını ve ne işe yaradığını öğrenir.

C. Sınıf çalışmaları bölümünü tanır.

Sınıf çalışmaları bölümünün ne işe yaradığını, bu bölüme erişmek için yapması gerekenleri ve sınıf çalışmaları bölümünün nasıl kullanıldığını öğrenir. Bu kazanıma ilişkin alt kazanımlar şunlardır:

1. Tüm konular bölümünün nasıl kullanıldığını ve ne işe yaradığını öğrenir.
2. Çalışmalarımı göster bölümünün nasıl kullanıldığını ve ne işe yaradığını öğrenir.
3. Sınıf çalışmalarım bölümü üzerinden yüklenen içeriğe nasıl ulaşması gerektiğini öğrenir.

EK-10. Ders Planı Örneği-2

DERS PLANI 1 (Hafta 1, Ders 1)

Bölüm 1

Dersin Adı	Sosyal Bilgiler
Sınıf	4
Öğrenme Alanı	Etkin Vatandaşlık
Konu	Ben Çocukum, Haklarımla Varım
Süre	Sınıf Dışı: 05:45 dakika (Çocuk Olarak Haklarımız-1 adlı video) 04:15 dakika (Çocuk Olarak Haklarımız-2 adlı video) Sınıf İçi: 40 dakika

Bölüm 2

Öğrenci Kazanımları	SB.4.6.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir. <i>Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 'deki maddeler ele alınır.</i>
Kullanılan Eğitim Teknolojileri: Gereçler ve Kaynakça	Evde: Bilgisayar, tablet ya da akıllı telefonlar, internet erişimi, kâğıt, kalem. Edpuzzle ortamında: - Çocuk Olarak Haklarımız 1-2 konu videoları - UNICEF – Çocuk Haklarına Yolculuk El Kitabı - Çocuk Olarak Haklarım konu testi Sınıfta: Öğretmen tarafından sınıfa getirilen “ En önemli haklarım ” etkinlik kâğıdı.
Etkinlik Açıklamaları	Öğrenciler, öğretmen tarafından hazırlanan etkileşimli videoları, Edpuzzle öğrenme ortamında verilen linklerde yer alan konuyla ilgili haber ve yazıları evde inceledikten sonra sınıfa gelecekler ve sınıfta öğretmen rehberliğinde grup halinde bazı etkinlikler gerçekleştirecekler. Etkinlik 1: Öğretmen, çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir kazanımından hareketle öğrencilerin 4 kişilik gruplara ayırır ve “sahip oldukları haklar arasında en önemli gördükleri haklar hangileridir?” sorusundan hareketle gerekçeleri ile birlikte bu hakları yazmalarını isteyerek etkinlik kâğıdıyla çalışmalarını sağlar. Bununla ilgili olarak sınıf dışında izledikleri videoların son bölümlerinde “size göre sahip olduğunuz haklar arasında en önemli olanları hangileridir” sorusu yöneltilerek sınıfa hazırlıklı gelmelerini sağlamıştır. Öğrencilerin 4’er kişilik gruplar halinde ortak fikirler üzerinde karar kılmaları istenerek etkinlik boyunca sahip oldukları haklar arasında en önemli gördüklerini gerekçeleri ile belirtmeleri istenir. Ardından grup olarak tahtaya gelerek etkinlik kâğıdına yazdıkları hak ve gerekçeleri diğer gruba sunmaları istenir. Bu etkinlikle öğrencilerin çocuk haklarının tamamının aynı derecede önemli olduğunu anlamalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Öğrenme, Öğretme Etkinlikleri

Dikkat Çekme	Sınıfta: Öğretmen, akıllı tahtada bazı olumsuz durumlar içinde bulunan çocuklara ait çekilmiş fotoğrafları açar.
Güdüleme	Evde: İzleyecekleri videolar ile çocuk olarak sahip oldukları haklar konusunda bilgi sahibi olacakları ve sınıfta yapılacak etkinlikler için bu bilgilerin önemli olduğu ifade edilir. Sınıfta: Yapılacak olan etkinliklerin gündelik hayatlarında işlerine nasıl yarayacağı ve bu bilgilerin onlar için önemine değinilir.

Gözden Geçirme	Evde: İzleyecekleri videoların giriş bölümünde, videoların çocuk hakları ile ilgili olduğu belirtilir. Sınıfta: Videolarda izledikleri konularla ilgili yapılacak olan etkinliklerden bahsedilir.
Derse Geçiş	Sınıfta: Öğretmen tüm öğrencilere evde izledikleri etkileşimli videolar hakkındaki görüşlerini ifade etmeye ve hazırladıkları soruları paylaşmaya davet eder.
Geliştirme	Evde: Öğrenciler, öğretmen tarafından Edpuzzle ortamında oluşturulan sanal sınıfta paylaşılan videoları izleyeceklerdir: • Videolarda yer alan soruları cevaplayacaklar. • Videolarda öğretmen tarafından paylaşılan linke bağlanıp açılan sayfada yer alan, haber ve yazıları okuyacaklar. • Videoları izledikten sonra sınıfta öğretmene sormak üzere sorularını hazırlayacaklar. Sınıfta: Öğrencilerden, konuyla ilgili hazırlanan videoları izlerken almış oldukları notları ve belirlemiş oldukları soruları iletmeleri istenir. Bu notlara ve sorulara öğretmen tarafından gerekli dönütler verilir. (10 dakika) Öğretmen, akıllı tahtada bazı olumsuz durumlar içinde bulunan çocuklara ait çekilmiş fotoğrafları açar. Ardından öğrencilere bu fotoğraflarda gördükleri çocukların ne tür şartlarda yaşıyor olabileceklerini sorar. Ardından öğretmen fotoğraflara ait gerçek hikâyeleri anlatır ve bu hikâyelerin kahramanı olan fotoğraftaki çocukların hangi haklarının ihlal edildiğini söyler. Ardından öğrencilerin bu derste bir çocuk olarak sahip oldukları hangi hakların diğerlerine göre daha önemli olduklarını gerekçeleri ile birlikte ifade edecekleri bir etkinlik gerçekleştireceklerini vurgular. (5 dakika) Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılır ve her gruba “En önemli haklarım” isimli etkinlik kâğıdı dağıtılır. Öğrencilerin sahip oldukları haklar arasında en önemli gördüklerini gerekçeleri ile birlikte düşünceleri istendiği videoda söylendiği için sınıfta, grup halinde bu düşünceleri kendi aralarında tartışmaları ve ortak olan görüşlerde karar kılmaları istenir. Ortak görüşte karar kılınmasının ardından “En önemli haklarım” etkinlik kâğıdını doldurmaları istenir. (15 dakika) Etkinlik kâğıtlarının doldurulmasının ardından gruplar sırayla tahtaya davet edilir ve çocuk hakları içerisinde kendilerine göre en önemli olanları gerekçeleri ile birlikte arkadaşlarına sunmaları istenir. Çocukların sahip olduğu bütün hakların önemli olduğu ortak görüşünde karar kılınmasının ardından etkinlik tamamlanır. (10 dakika)

Bölüm 3

Ölçme ve Değerlendirme: • Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik ölçme, değerlendirme • Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik ölçme, değerlendirme	Evde: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için etkileşimli videolarda yer alan çoktan seçmeli ve açık uçlu soruların öğrenciler tarafından yanıtlanması istenecektir. Sınıfta: Etkileşimli videoların etkililiği hakkında görüşler, dersin başında öğrencilerin videoları izlerken aldıkları notlar ve hazırladıkları soruları ilettikleri 10 dakikalık süre zarfında sınıf içinde alınacak.

EK-11. Veli İzin Formu

ÖĞRENCİ VELİ İZİN FORMU

Değerli Öğrenci Velisi,

Bu çalışma, İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli Uygulamaları: Bir Eylem Araştırması başlıklı bir çalışma olup, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulamalarının etkisinin incelenmesi amacını taşımaktadır.

Çalışma, Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR danışmanlığında Arş. Gör. Can UYANIK tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile sınıf eğitiminin gelişimine ışık tutacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, çocuğunuzun sınıfında öğretim uygulaması yapılacak, uygulama öncesinde çocuğunuza kişisel bilgi formu uygulanacak, yapılacak uygulama kamera ile kayıt altına alınacak, uygulanacak olan öğretim etkinliklerine ilişkin öğretim uygulamasının öncesinde ve sonrasında çocuğunuza başarı testi uygulanacak, uygulamanın ardından ses kayıt cihazı kullanılarak yapılacak olan görüşmelerle çocuğunuzdan veriler toplanacaktır.
- Çocuğunuz, ismini yazmak ya da kimliğini açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değildir. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde çocuğunuzdan toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Çocuğunuzdan toplanan veriler, şifresi sadece araştırmacı tarafından bilinen bir bilgisayar ve harici bellek ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek ya da imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde çocuğunuza rahatsızlık verebilecek herhangi bir uygulama, soru ve talep olmayacaktır. Yine de çocuğunuz katılım sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederse çalışmadan istediği zaman ayrılabilir. Çalışmadan ayrılması durumunda çocuğunuzdan toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Öğrenci veli izin formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkında sorularınızı Siirt Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilimdalı'ndan Arş. Gör. Can Uyanık'a yöneltebilirsiniz.

Araştırmacının Adı/Soyadı: Can UYANIK

Adres:

Anabilimdalı

İş tel:

Bu çalışmaya çocuğumun tamamen kendi rızasıyla, istediği takdirde çalışmadan ayrılabilceğini bilerek verdiği bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum. (Lütfen bu formu okuduktan sonra, doldurup imzalayarak veri toplayan kişiye teslim ediniz.)

Veli Adı ve Soyadı:

Tarih:

İmza

EK-12. Öğretmen İzin Formu

ÖĞRETMEN GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Değerli Sınıf Öğretmeni,

Bu çalışma, İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli Uygulamaları: Bir Eylem Araştırması başlıklı bir çalışma olup, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulamalarının etkisinin incelenmesi amacını taşımaktadır.

Çalışma, Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR danışmanlığında Arş. Gör. Can UYANIK tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile sınıf eğitiminin gelişimine ışık tutacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, sınıfınızda öğretim uygulaması yapılacak, yapılacak uygulama kamera ile kayıt altına alınacak, uygulanacak olan öğretim etkinliklerine ilişkin öğretim uygulamasının öncesinde ve sonrasında başarı testi uygulanacak, uygulama öncesinde öğrencilerinize kişisel bilgi formu uygulanacak, uygulamanın ardından ses kayıt cihazı kullanılarak yapılacak olan görüşmelerle öğrencilerinizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden ve sınıfınızdan toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler, şifresi sadece araştırmacı tarafından bilinen bir bilgisayar ve harici bellek ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek ya da imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir uygulama, soru ve talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkında sorularınızı Siirt Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilimdalı'ndan Arş. Gör. Can Uyanık'a yöneltebilirsiniz.

Araştırmacının Adı/Soyadı: Can UYANIK

Adres:

Anabilimdalı

İş tel:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum. (Lütfen bu formu okuduktan sonra, doldurup imzalayarak veri toplayan kişiye teslim ediniz.)

Öğretmenin Adı ve Soyadı:

Tarih:

İmza

EK-13. Öğrenci Gönüllü Katılım Formu

ÖĞRENCİ GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Değerli Öğrenci,

Bu çalışma, İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modeli Uygulamaları: Bir Eylem Araştırması başlıklı bir çalışma olup, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz edilmiş öğrenme modeli uygulamalarının etkisinin incelenmesi amacını taşımaktadır.

Çalışma, Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR danışmanlığında Arş. Gör. Can UYANIK tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile sınıf eğitiminin gelişimine ışık tutacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, yapılacak olan öğretim uygulamasının öncesinde ve sonrasında başarı testi, uygulama öncesinde kişisel bilgi formu, uygulama süresince video kaydı, uygulamanın ardından ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınacak olan görüşmelerle sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler, şifresi sadece araştırmacı tarafından bilinen bir bilgisayar ve harici bellek ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek ya da imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir uygulama, soru ve talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkında sorularınızı Siirt Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilimdalı'ndan Arş. Gör. Can Uyanık'a yöneltebilirsiniz.

Araştırmacının Adı/Soyadı: Can UYANIK

Adres:

Anabilimdalı

İş tel:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum. (Lütfen bu formu okuduktan sonra, doldurup imzalayarak veri toplayan kişiye teslim ediniz.)

Katılımcının Adı ve Soyadı:

Tarih:

İmza

EK-14. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Başarı Testi Uzman Görüş Formu

Öğrenme Alanları Kazanımlar Sorular	Gerekli	Gerekli değil	Gerekli ancak düzeltilmeli	Bilişsel Alan			Açıklama
				Alan	Görüş birliği	Görüş ayrılığı	
1. ETKİN VATANDAŞLIK							
1.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir							
Soru 1				Hatırlama			
Soru 2				Hatırlama			
Soru 3				Hatırlama			
Soru 4				Anlama			
Soru 10				Hatırlama			
Soru 18				Hatırlama			
Soru 21				Çözümleme			
Soru 27				Anlama			
1.2. Aile ve okul yaşamındaki söz ve eylemlerinin sorumluluğunu alır							
Soru 5				Hatırlama			
Soru 6				Hatırlama			
Soru 7				Hatırlama			
Soru 8				Anlama			
Soru 19				Hatırlama			
Soru 22				Çözümleme			
Soru 29				Hatırlama			
1.3. Okul yaşamında gerekli gördüğü eğitsel sosyal etkinlikleri önerir							
Soru 9				Anlama			
Soru 11				Hatırlama			
Soru 12				Hatırlama			
Soru 20				Anlama			
Soru 23				Anlama			
Soru 26				Uygulama			
Soru 28				Anlama			
1.4. Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar							
Soru 14				Hatırlama			
Soru 15				Anlama			
Soru 16				Anlama			
Soru 17				Anlama			
Soru 24				Anlama			
Soru 25				Hatırlama			
Soru 30				Hatırlama			

EK-15. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Başarı Testi Uzman Görüş Formu

Öğrenme Alanları Kazanımlar Sorular	Gerekli	Gerekli değil	Gerekli ancak düzeltilmeli	Bilişsel Alan			Açıklama				
				Alan	Görüş birliği	Görüş ayrılığı					
2. KÜRESEL BAĞLANTILAR											
2.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanır											
Soru 1				Hatırlama							
Soru 21				Anlama							
Soru 22				Hatırlama							
Soru 23				Anlama							
Soru 24				Hatırlama							
Soru 26				Hatırlama							
2.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar											
Soru 2				Hatırlama							
Soru 3				Hatırlama							
Soru 4				Hatırlama							
Soru 5				Anlama							
Soru 6				Anlama							
Soru 7				Hatırlama							
Soru 8				Hatırlama							
Soru 9				Uygulama							
Soru 10				Anlama							
Soru 11				Anlama							
Soru 12				Hatırlama							
Soru 16				Hatırlama							
Soru 29				Hatırlama							
Soru 30				Hatırlama							
2.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır											
Soru 13				Anlama							
Soru 14				Hatırlama							
Soru 15				Hatırlama							
Soru 17				Anlama							
Soru 18				Hatırlama							
Soru 27				Hatırlama							
2.4. Farklı kültürlerle saygı gösterir											
Soru 19				Hatırlama							
Soru 20				Anlama							
Soru 25				Anlama							
Soru 28				Anlama							

EK-16. Etkinlikler

1. Hafta 1. Ders Etkinliği
EN ÖNEMLİ HAKLARIM

Grup Üyelerinin Adı ve Soyadı:

Aşağıda verilen boşluklara grupça tartışıp bir karara vararak belirlediğiniz en önemli çocuk haklarının neler olduğunu gerekçeleriyle birlikte yazınız.

1. Hafta 2. Ders Etkinliği

BUNA HAKKIN VAR

- Oku İşaretle Yaz -

BUNA HAKKIN VAR

OKU İŞARETLE YAZ

Bu kitabı incelemeye başlamadan önce sana birkaç sorum var.

Hak nedir biliyor musun?

Sorumluluk nedir biliyor musun?

Çocukların hakları olduğunu biliyor musun?

Başka hangi haklar var? En az üç tane yaz.

EVET HAYIR

EVET HAYIR

EVET HAYIR

EVET HAYIR

1. Hafta 2. Ders Etkinliği

BUNA HAKKIN VAR

- Kaliteli Yaşam -

BUNA HAKKIN VAR

ÇOCUK HAKLARI NELERDİR?

1- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin (ÇHS) en temel maddesi, çocukların "yaşam hakları" olduğunu söyler. Çocuklar bu yaşamı kaliteli bir şekilde sürdürmelidir.

Yaşam hakkı ne demektir?

Kaliteli yaşam ne demektir?

Kaliteli bir yaşam sürmenin özellikleri nelerdir?

13

1. Hafta 2. Ders Etkinliği

BUNA HAKKIN VAR

- Çocuklar Çalıştırılmaz -

BUNA HAKKIN VAR

10- Bir yetişkinin bir çocuğu çalıştırması ve bu nedenle çocuğun eğitim hayatından geri kalması suçtur.

Çocuk işçi ne demektir?

Sen hiç okula gitmeyip çalışan çocuk gördün mü?

EVET HAYIR

Bir yetişkin, bir çocuğun çalışmasına neden ihtiyaç duymuş olabilir?

Hiçbir çocuğun eğitim hakkı engellenemez. Çocuklarını okula göndermeyen aileler yargı önünde cezalandırılır. Her çocuk için ilköğretim parasızdır ve hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm çocuklar için uygulanması gereken bir hak ve zorunluluktur.

Okula giden bir çocuk ile çalışan bir çocuk konuşuyor. Konuşma balonlarını sen doldur.

23

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

1. Hafta 2. Ders Etkinliği

BUNA HAKKIN VAR

- Kimliğimi Dolduruyorum -

har Sarıkaya

15- Her çocuğun bir isme ve vatandaşlığa sahip olma hakkı vardır. Devlet, çocuk doğduğunda bu ismi kaydeder ve çocuğa bir kimlik verir.

Kimlik bilgilerini doldur.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KİMLİK KARTI
REPUBLIC OF TURKEY IDENTITY CARD

T.C. Kimlik No

Fotoğraf

Soyadı

Adı

Doğum Tarihi

Seri No

Son Geçerlilik Tarihi

Cinsiyeti
K / F

Uyruğu
T.C.

İmzası

Kimlik kartınla neler yapabilmek isterdin?

Sana ismini kim koymuş?

Kimlik kartı ne işe yarar?

18 yaşına geldiğinde ismini değiştirme hakkın var. Bu hakkını kullanmak istesen adının ne olmasını isterdin?

28

EK-16. (Devamı). Etkinlikler

2. Hafta 1. Ders Etkinliği

GAZETE HABERİ / KİM HAKLI?

4 yaşındaki çocuk kreşten firar etti, kreş tazminat ödeyecek

Arkadaşlarıyla birlikte bahçede oynadığı sırada kreşin demir parmaklarının arasından firar eden 4 yaşındaki çocuk, bir süre sonra parkta bank üzerinde uykuya daldı. Mahalle muhtarının bulduğu çocuk polis karakoluna götürüldü. Şok yaşayan aile kreş hakkında tazminat davası açtı

İHA 01.03.2020 - 14:39

Çalıştıkları için 4 yaşındaki çocuklarını evlerinin yakınındaki kreşe veren genç çift, hayatlarının şokunu yaşadı. Arkadaşlarıyla birlikte kreşin bahçesinde oynayan minik afacan, demir parmaklıklar arasından çıkarak kreşten firar etti. Bir süre sonra mahalle muhtarı, parktaki bank üzerinde uyurken bulduğu çocuğu polis karakoluna götürdü. Polis merkezine davet edilen genç çift, skandalla sarsıldı.

KREŞ YETKİLİLERİ HAKKINDA MANEVİ TAZMİNAT DAVASI

Kreşe emanet ettikleri çocuğun firar etmesinde kreş yetkililerinin ihmali olduğunu öne süren çift, konuyu yargıya taşıdı. Firarla ilgili soruşturma başlatan Cumhuriyet Savcılığı, dava açılmasına gerek olmadığına hükmetti. Bu kez aile kreş yetkilileri hakkında manevi tazminat davası açtı. Henüz dört yaşındaki çocuğun kreş yetkililerinin ihmali üzerine hayati tehlike geçirdiğini belirten anne ve baba; çocuklarını kreşte sanmakta iken karakoldan gelen telefon ile çocuğun kreşte olmadığını, tek başına parkta olduğunu öğrendiklerini, kreş yetkilileri tarafından bu durumun bildirilmediğini, kreş yetkililerinin bakımı ve gözetimi altında olan çocuğun nerede olduğunu kreş yetkililerince bilinmemesinin sorumsuzluk olduğunu öne sürdü. Anne ve baba, manevi olarak sıkıntı yaşadıklarını, zor günler geçirdiklerini belirterek, her biri için 10 bin TL'nin kreşten tahsilini talep etti. Kreş yetkilileri ise, olay günü çocuğun öğretmenleri nezaretinde kreşin bahçesinde oyun saatinde oyun oynarken, demir parmaklıklarla çevrili kapıdan kafasını sokarak bahçenin dışına çıktığını öne sürdü. Yetkililer, öğretmenin bunu hemen fark ettiğini, derhal kreşin kamera kayıtlarını inceleyerek, çocuğun kapıdan çıkıp parka yöneldiğini tespit ettiğini, ailesini arayarak haber vermek istediğini, ancak annenin telefonunu açmadığını dile getirdi. Babanın ise telefonu direk kapattığını, bu esnada kreş öğretmenleriyle birlikte çocuğu çevrede ararken çocuğun karakolda olduğunu haberinin geldiğini, anne ve babanın ise olayı çarpıtarak gerçek dışı iddialarda bulunduklarını savundu. Kreş yetkilileri, çocuğun bina içerisinden koşarak çıktığını ve korkuluk demirlerinin arasından geçtiğini, olayın 1 dakika içerisinde meydana geldiğini ve çocuğun kreşin 30 metre ilerisindeki parkta bulunduğunu savunarak, davanın reddedilmesini istedi. Mahkeme, davanın reddedilmesine karar verdi. Davacı anne ve baba kararı temyiz edince devreye Yargıtay 13. Hukuk Dairesi girdi. Geçtiğimiz günlerde kararını açıklayan daire, kreşten çocuğun firar etmesinde öğretmenlerin sorumlu olduğuna hükmetti. Kararda, "Anne ve babanın çocuklarının bakımı ve gözetimi için kreşe bıraktıktan sonra kreş yetkililerinin gerekli özeni göstermediğinden küçüğün kreşten ayrıldığı ve parkta bulunduğu, olay sırasında küçüğün dört yaşında olduğu anlaşılmaktadır. Çocuğun ailesinin manevi yönden yıpranacağı gözetilerek anne ve baba için... makul bir tazminata hükmedilmesi gerekirken, yanılığılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir. Mahkeme kararı oy birliği ile bozulmuştur" ifadeleri yer aldı.

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

Aşağıdaki ilgili kutucuğa haberle ilgili görüşlerinizi yazınız. Haklı olduğunu düşündüğünüz kişiyle ilgili görüşlerinizi sol kutucuğa, haksız olduğunu düşündüğünüz kişiyle ilgili görüşlerinizi sağ kutucuğa yazınız.

Adı Soyadı:

Bence haberdeki çocuk haklıdır. Çünkü...	Bence haberdeki çocuk haksızdır. Çünkü...
Bence haberdeki anne ve baba haklıdır. Çünkü...	Bence haberdeki anne ve baba haksızdır. Çünkü...
Bence kreş yetkilileri haklıdır. Çünkü...	Bence kreş yetkilileri haksızdır. Çünkü...

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

2. Hafta 2. Ders Etkinliği

SORUMLULUKLARIMI DEĞERLENDİRİYORUM

ÇOCUKLARIN SORUMLULUKLARI VARDIR

18 yaşına kadar her birey çocuktur ve çocuklara özel haklardan yararlanma hakkına sahiptir. Bazı çocuklar bu özel hakların, sorumlu olduğu davranışları yerine getirmemek olduğunu düşünüyor. İşte sana kendini değerlendirmek için bir fırsat! Bakalım sen sorumlulukların konusunda hangi emojiisin?

 Bu konuda çok iyiyim	 Ya hayır alamazzz	 Galiba bu konuda çok da iyi değilim	 Kendimi geliştirmem gerek	
Okulun kurallarına uymak				
Okul eşyalarını korumak				
Ödevlerimi yapmak				
Kitap okumak				
Ders çalışmak				
Ortak kullanılan bank, salıncak gibi eşyaları özenli kullanmak				
Dolmuş, otobüs, metrobüs gibi toplu ulaşım araçlarını kullanırken kurallara uymak				
Gideceği yere geç kalmamak				
Söz verdiği zaman yerine getirmek				
Çevresindeki canlılara zarar vermemek				
Yaptığı hatayı sahiplenip özür dilemek ve hatasını düzeltmeye çalışmak				
Sokağa asla çöp atmamak				

144

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

2. Hafta 2. Ders Etkinliği

SORUMLULUKLARIMI DEĞERLENDİRİYORUM

BUNA HAKKIN VAR

Sokakta yaşayan tüm canlılara iyi davranmak	
Evdeki sorumluluklarını bilmek ve yerine getirmek	
Grup çalışmalarında üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmek	
Gereksiz yanan lambaları kapatmak, suyu boşa akıtmamak, tutumlu davranmak	
Beğendiği oyuncağın bir benzerini daha almak için ağlamamak	
"Hayır"ın hayır demek olduğunu bilmek	
Kıyafetlerini kirli sepetine atmak	
Tuvaletten sonra bedenini temizlemeyi bilmek	
Kıyafetlerini yardım almadan giyip çıkarmayı öğrenmiş olmak	
Ayakkabılarını bağlamayı, botlarının ve montunun fermuarını çekmeyi öğrenmek	
Uygun olan çatal, kaşık, bıçak gibi gereçleri kullanarak yemek yemek	
Kıyafetlerini katlamak	
Cep telefonu oyunu oynamak, TV programları izlemek gibi teknolojik aletlerle yapılan etkinliklerde vakit geçirme süresine uymak ve ağlamamak	
Uyku saatinden en az bir saat önce teknolojik aletlerden uzak durmak	
Görgü kurallarına uygun davranmak	

145

EK-16. Etkinlikler (Devamı)**2. Hafta 2. Ders Etkinliği****NEREYE AİT?**

Sorumluluk ifadesi	Sorumluluğun ait olduğu ortam
Diş bakımımıza özen göstermek	Kişisel
Okul eşyalarına zarar vermemek	Toplumsal
Yatağımızı toplamak	Kişisel
Annemizin çamaşırları katlamasına yardım etmek	Ailesel
Ödevlerimizi zamanında yapmak	Kişisel
Çevreyi temiz tutmak	Toplumsal
Okul çantasını akşamdan hazırlamak	Kişisel
Sağlıklı beslenmek	Kişisel
Hayvanlara iyi davranmak	Toplumsal
Başkasının haklarına saygı göstermek	Toplumsal
Arkadaşlarımızla oyun oynarken kuralla uymak	Toplumsal
Planlı ve düzenli çalışmak	Kişisel
Trafik kurallarına uymak	Toplumsal
Temizliğimize özen göstermek	Kişisel
Toplu taşıma araçlarında yüksek sesle konuşmamak	Toplumsal
Odamızı toplamak	Kişisel
Sofrayı kurarken annemize yardım etmek	Ailesel
Sabah kahvaltısı için ekmek almak	Ailesel
Okul eşyalarımızı dikkatli kullanmak	Kişisel
Yalan söylememek	Toplumsal
Geç saatte uyumamak	Kişisel
Arkadaşlarımızla iyi geçinmek	Toplumsal
Annemiz sofrayı toplarken ona yardımcı olmak	Ailesel
Okul tuvaletlerini temiz kullanmak	Toplumsal
Ağaçları korumak	Toplumsal

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

2. Hafta 2. Ders Etkinliği

NEREYE AİT?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

2. Hafta 3. Ders Etkinliği

SORUMLULUK MU? HAK MI?

Bahar Sarıkaya

Verilen cümleleri okuyorum. Hak olanlara H, sorumluluk olanlara S harfi yazıyorum.

Başkasına zarar vermeme ve şiddet uygulamama

Yiyecekleri ziyan etmeme

Evde, okulda, parkta, her yerde temiz olma

Düşünce ve inançlara karşı saygılı olma

İnanç ve düşüncede özgür olma

Çatışmadan ve şiddetten korunma

Dünya, oyun, okuma, eğlenme, aktivitelere katılma

Öğrenebildikleri kadar öğrenme ve başkalarının öğrenmesine destek verme

Eğitim alma

Sağlıklı beslenme

Oyun ve aktivitelere arkadaşlarını dahil etme

Hata yapma

54

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

2. Hafta 3. Ders Etkinliği

SORUMLULUK MU? HAK MI?

Aşağıda görsellerden haklarımı belirten ifadeleri maviye, sorumluluklarımı ifade edenleri kırmızıya boyuyorum.

 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐

53

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

3. Hafta 1. Ders Etkinliği

KULÜP KURUYORUZ

KULÜBÜMÜZÜN ADI

KULÜBÜMÜZÜN LOGOSU

KULÜBÜMÜZÜN KURUCULARI

KULÜBÜMÜZÜN KURULUŞ AMACI

KULÜBÜMÜZDE DÜZENLENECEK ETKİNLİKLER

**KULÜBÜMÜZÜN ETKİNLİKLERİNE KATILMAK İSTEYEN
ÖĞRENCİLERİN SAHİP OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER**

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

3. Hafta 2. Ders Etkinliği HİKÂYEYİ TAMAMLİYORUM

ADI VE SOYADI:

Aşağıda bir bölümü verilmiş olan hikâyeyi tamamlayınız. Hikâyeye uygun bir başlık bulunuz. Ayrıca verilen çerçeve içine hikâyeyi anlatan bir de resim çiziniz.

Başlık:

Canan, annesi, babası ve iki kardeşiyle birlikte Siirt'te yaşayan, derslerinde oldukça başarılı bir öğrenciymiş. Bütün dersleri çok sever, öğretmenin verdiği ödevleri aksatmadan yaparmış. Ev işlerinde de annesine yardımcı olur, gerektiğinde market alışverişlerine de yardım edermiş. Canan aynı zamanda kitap okumayı çok severmiş. Ödevlerinden arta kalan zamanını mutlaka kitap okuyarak değerlendirmiş. Ailesinden aldığı harçlıkları biriktirir, istediği parayı toplayınca da evlerinin karşısında bulunan kırtasiyeden okumak istediği kitabı alır, hemen okumaya başlarmış. İlkokul 3. sınıfı bitiren Canan bütün yaz boyunca çok fazla kitap okumuş.

Yaz tatili bitip okullar açılınca Canan'da diğer arkadaşları gibi heyecanla okulun yolunu tutmuş. Okulun ilk haftasında öğretmenleri Canan ve arkadaşlarına bir duyuru yaparak, okuldu faaliyet gösteren sosyal

kulüplere katılabileceklerini söylemiş. Sınıf öğretmeni Canan ve arkadaşlarına katılmak istedikleri kulübü seçerken mutlaka istekleri, merakları ve yeteneklerine göre hareket etmelerini söylemiş. Canan, öğretmenlerinin yaptığı bu duyuruyu duyar duymaz çok heyecanlanmış ve aklından hemen kütüphanecilik kulübüne katılmak geçmiş. Ancak teneffüste Canan'ın en yakın arkadaşı Nur tiyatro kulübüne katılmak istediğini ve Canan'ın da onunla beraber bu kulübe karılmasını istediğini söylemiş. Aslında Canan'ın kendisinin tiyatro yeteneği olmadığını ve bu kulübün ilgisini çekmediğini biliyormuş ancak arkadaşı Nur o kadar çok ısrar etmiş ki Canan da arkadaşını kırmamak için çok istediği kütüphanecilik kulübü yerine tiyatro kulübüne katılmayı kabul etmiş.

Canan birkaç hafta boyunca istemeden de olsa tiyatro kulübünün etkinliklerine katılmaya devam etmiş ancak günler geçtikçe Canan içine kapanmaya, arkadaşlarıyla çok fazla diyalog kurmamaya başlamış. Artık derslere de eskisi kadar çok katılmıyor, kitap okumaya da eskisi kadar çok zaman ayırmıyormuş. Canan'ın bu durumunu fark eden sınıf öğretmeni bir gün okul çıkışında Canan'ı yanına çağırmış.....

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

3. Hafta 3. Ders Etkinliği

BENİM KULÜBÜM

Adı Soyadı:

Aşağıda boş bırakılan yerleri sizden istenen bilgilere göre doldurunuz.

Okulda faaliyet gösteren hangi kulüp/kulüplere üyesin?

Bu kulüp/kulüplere üye olma nedenin neydi?

Başka bir kulübe üye olmak isteseydin bu kulüp hangisi olurdu?

Üye olmak istediğın bu kulübe neden üye olmak isterdin?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)**3. Hafta 3. Ders Etkinliği****KULÜP BULMACA**

Adı Soyadı:

Aşağıdaki bulmacada gizli olan eğitsel sosyal kulüpleri bulunuz.

V	Z	G	Y	E	Ş	İ	L	A	Y
L	K	E	Ç	E	V	R	E	T	S
M	Ü	Z	İ	K	B	L	T	U	İ
İ	T	İ	Y	A	T	R	O	D	V
K	Ü	P	R	Ş	B	B	D	E	İ
S	P	O	R	E	A	E	I	M	L
A	H	T	E	S	B	S	D	O	S
T	A	D	S	A	Ğ	L	I	K	A
R	N	B	İ	E	L	E	U	R	V
A	E	Z	M	K	T	N	Ü	A	U
N	C	U	T	K	L	M	T	S	N
Ç	İ	Z	C	İ	D	E	N	İ	M
Z	L	T	U	R	İ	Z	M	S	A
B	İ	L	İ	M	V	E	F	E	N
T	K	I	Z	I	L	A	Y	P	K

Tanım	Kulüp
İnsanları alkol ve tütün ürünlerinden uzak tutmak, zararlı alışkanlıklardan korumak amacıyla çalışmalar yapar.	
Okul kütüphanesini işler hale getirmek, öğrencilerin kütüphaneden faydalanmasını sağlamak için çalışmalar yapılır.	
Öğrencilerin yeni şarkılar öğrenmesi, okul korosu oluşturması için çalışmalar yapılır.	

Öğrenciler ilgilendikleri spor dallarıyla ilgili bilgiler alırlar. Sporun önemini kavramaları için etkinlikler yapılır.	
Bu kulüpte öğrenciler çok yönlü düşünmeyi, strateji kurmayı, doğru ve hızlı karar almayı öğrenirler. Beyin jimnastiği yaparlar.	
Turizmin önemi ve ülkemizdeki yeri tüm öğrencilere anlatılır.	
Doğal afetlere karşı hazırlıklı olma bilinci kazandırır.	
Kan bağıışı ve ilkyardımın hayat kurtardığı bilinci kazandırılır. Dayanışmanın önemi anlatılır.	
Canlandırma ve rol yapma becerisi kazandırılır.	
Ülkemizin doğal güzellikleri ve tarihi mekânlarını konusunda farkındalık oluşturulur.	
Yaşadığımız çevrenin kirletilmeden korunması, çevre sorunları hakkında bilinçlendirme çalışmaları yapılır.	
Dengeli ve düzenli beslenmemiz için e tür yiyecekler tüketmemiz gerektiği konusunda bilgilenmemizi sağlar.	
Sağlığımızı korumamız için yapmamız gerekenler anlatılır.	
Bağımsızlığın önemi ve demokrasi bilincinin oluşması için çalışmalar yapar.	
Öğrencilerin kendilerini sanat yoluyla ifade etmelerini sağlar. Sergiler düzenler.	
Öğrencilerde bilime olan merakı artırmak, doğa olaylarına ilgi duymalarını sağlamak, proje ve buluş yapmalarını teşvik etmek.	
Öğrencileri doğa ile iç içe ve onu koruyup geliştirerek ruhsal, bedensel, zihinsel ve ahlaki açıdan geliştirmeyi amaçlar.	

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

4. Hafta 1. Ders Etkinliği

KAHRAMANLARA MEKTUP

Kurtuluş Savaşı'nda ülkemiz ve milletimizin bağımsızlığı için mücadele eden kahramanlarımıza yazacağınız bu mektupta olması gereken konu başlıkları şunlardır:

1. Bağımsızlık ve ulusal egemenlik neden önemlidir?
2. Kurtuluş Savaşı kazanılmasaydı nasıl bir ülkede yaşırdık?
3. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması neden önemlidir?
4. Savaşın kahramanlarına neler söylemek istersiniz?

Gönderenin

Adı ve Soyadı:

[illegible]

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

4. Hafta 2. Ders Etkinliği

BAĞIMSIZLIK ŞİİRİNİ TAMAMLİYORUZ

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:

Aşağıda bazı yerleri boş bırakılan şiiri okuyarak, boşluklara gelebilecek kelimeleri tahmin edelim ve boşlukları doldurarak şiiri tamamlayalım. Daha sonra şiiri dinleyelim ve kendi yazdığımız kelimelerle şiirde geçen kelimeleri karşılaştırarak doğru kelimeleri yerlerine yazalım.

23 NİSAN GÜNÜ	EGEMENLİK BAYRAMI
Bayram yapar çocuklar, ____ gün Büyük bir sevinç kaplar, Bütün yurdun üstünü	____ bir milletin, Coştuğu bir gündür bu! Yurduma _____, Koştuğu bir gündür bu.
Bin dokuz yüz _____ Duyuldu halkın sesi Açıldı bu tarihte Büyük _____	Başımızda _____, Ülkümüz yüce Türklük, Milletimin en _____, Sevdiği bir gündür bu.
Bugün edildi ilan Yeni bir ____ devleti	23 Nisan'ı veren, Bugünleri gösteren,

Bundan, _ _ _ _ _ Sevindirir milleti	Büyük _ _ _ _ _ diyor ki: "Türk, çalış, övün, _ _ _ _ _!"
Şiirin Yazarı: İ. Hakkı SUNAT	Şiirin Yazarı: Ali PÜSKÜLLÜOĞLU

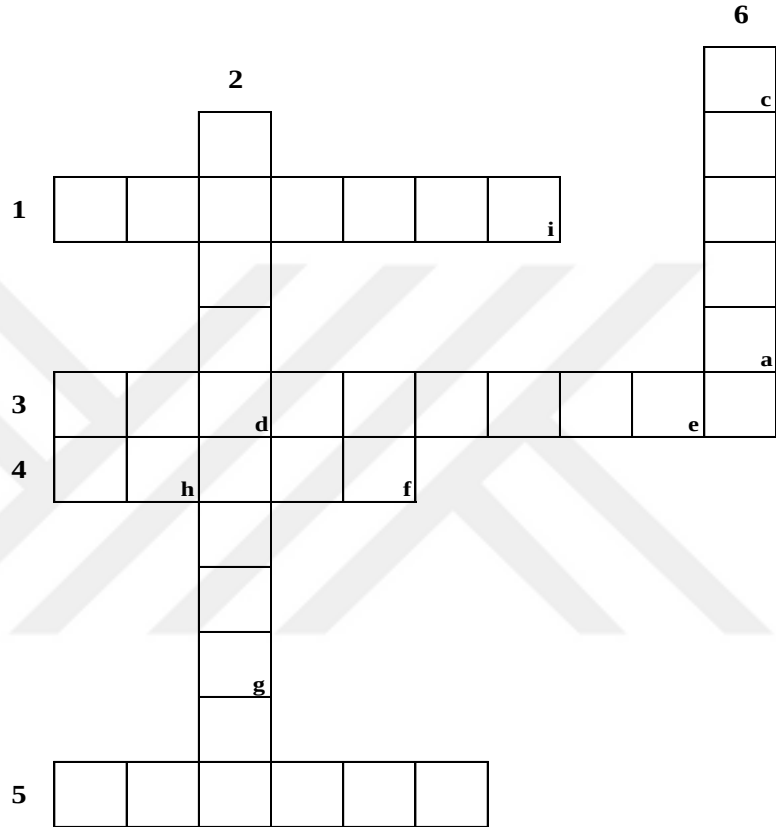

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

4. Hafta 2. Ders Etkinliği

ÖZGÜRLÜK ve BAĞIMSIZLIK / ÇENGEL BULMACA

ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:

GİZLİ KELİME:

a	G	c	d	e	f	g	h	i

Soru 1. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı kimdir?

Soru 2. Herhangi bir sınırlamaya, zorlamaya ve kısıtlamaya bağı kalmadan düşünme ve davranmaya ne denir?

Soru 3. Halkın kendi kendisini yönettiğı yönetim biçimi nedir?

Soru 4. Türkiye Büyük Millet Meclisi 1920 yılının hangi ayında açılmıştır?

Soru 5. Türkiye Büyük Millet Meclisi hangi şehirdedir?

Soru 6. Özgürlük ve bağımsızlık kelimesinin zıt anlamlısı olan kelime nedir?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

4. Hafta 3. Ders Etkinliği

KANUN ÇIKARIYORUZ (YASAMA GRUBU)

Ülkemizde uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini daha yakından tanımak amacıyla Yasama, Yürütme ve Yargı kurumlarını temsil eden arkadaşlarımızla birlikte bir kanun çıkarmak istiyoruz. Buna göre aşağıda istenilen bilgilere göre çıkarmak istediğimiz kanunu hazırlamaya başlayalım.

Yasama Grubu Üyeleri:

Çıkarmak istediğimiz kanunun adı?

Bu kanun kimleri ilgilendiriyor?

Bu kanunu çıkarma amacımız nedir?

Çıkaracağımız bu kanun ne gibi haklar sağlayacak?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

KANUN ÇIKARIYORUZ (YARGI GRUBU)

Ülkemizde uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini daha yakından tanımak amacıyla Yasama, Yürütme ve Yargı kurumlarını temsil eden arkadaşlarımızla birlikte bir kanun çıkarmak istiyoruz. Buna göre aşağıda istenilen bilgilere göre çıkarmak istediğimiz kanunu hazırlamaya başlayalım.

Yargı Grubu Üyeleri:

Çıkarılmak istenen bu kanun kişilerin hak ve özgürlüklerini kısıtlıyor mu?
Neden?

Çıkarılması istenen kanun toplum için faydalı mı? Neden?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

KANUN ÇIKARIYORUZ (YÜRÜTME GRUBU)

Ülkemizde uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini daha yakından tanımak amacıyla Yasama, Yürütme ve Yargı kurumlarını temsil eden arkadaşlarımızla birlikte bir kanun çıkarmak istiyoruz. Buna göre aşağıda istenilen bilgilere göre çıkarmak istediğimiz kanunu hazırlamaya başlayalım.

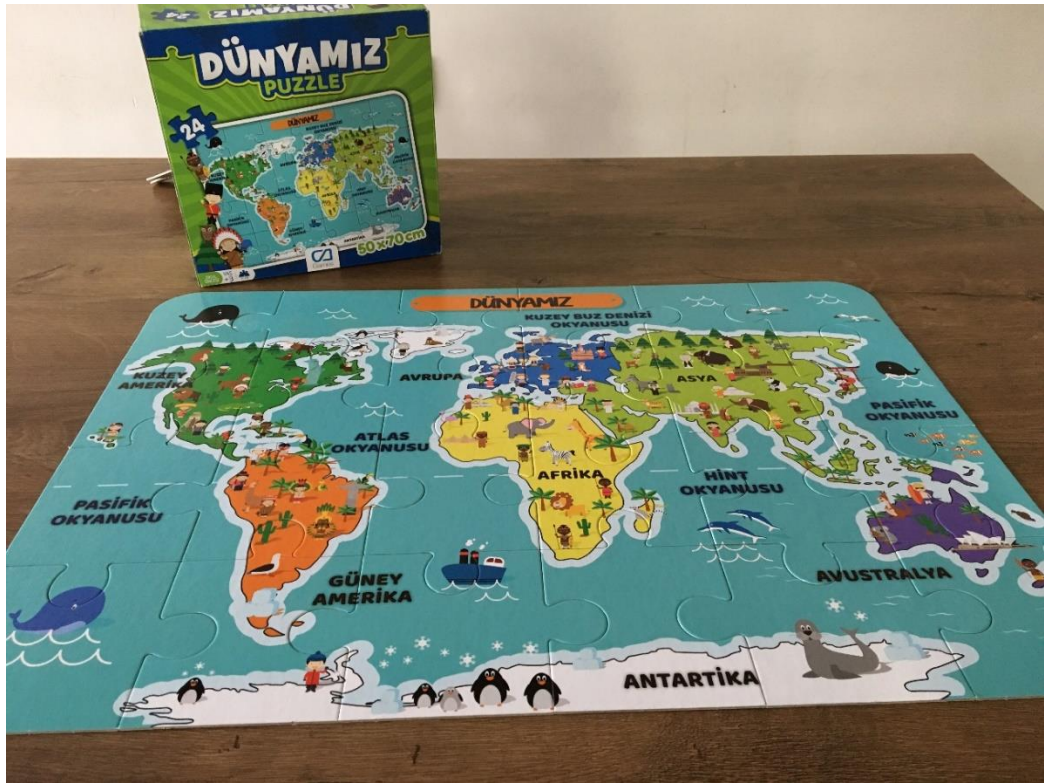
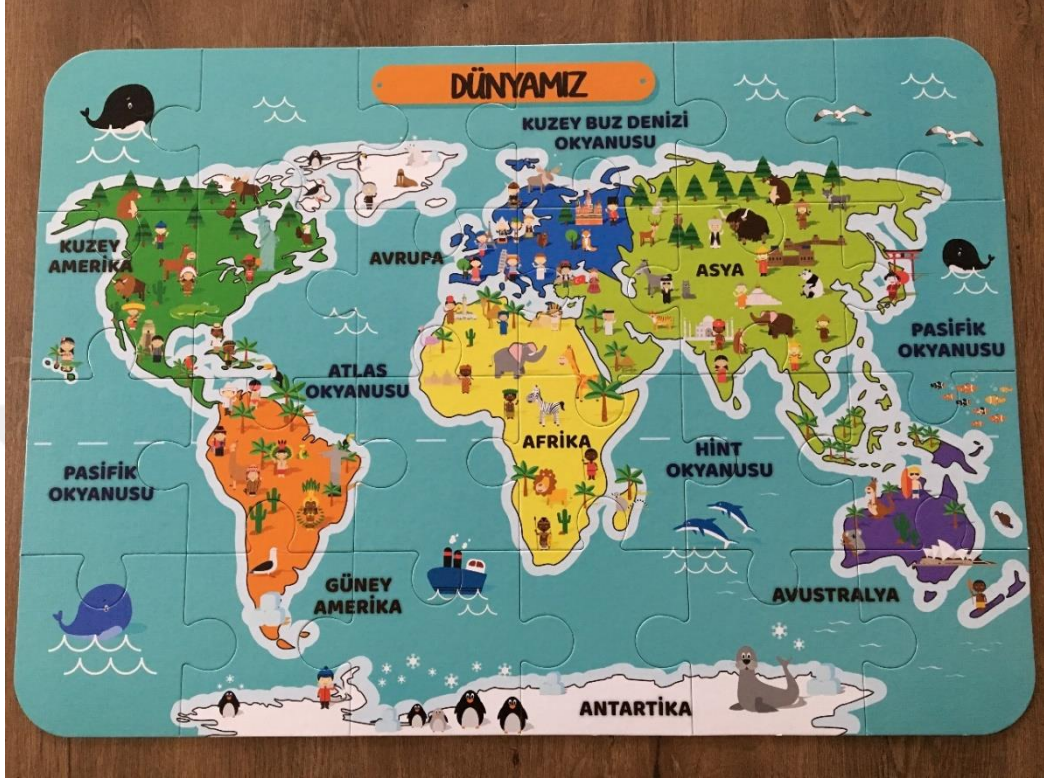
Yürütme Grubu Üyeleri:

Çıkarılmak istenen bu kanunu onaylıyor musunuz? Neden?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

5. Hafta 1. Ders Etkinliği

DÜNYAMIZ

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

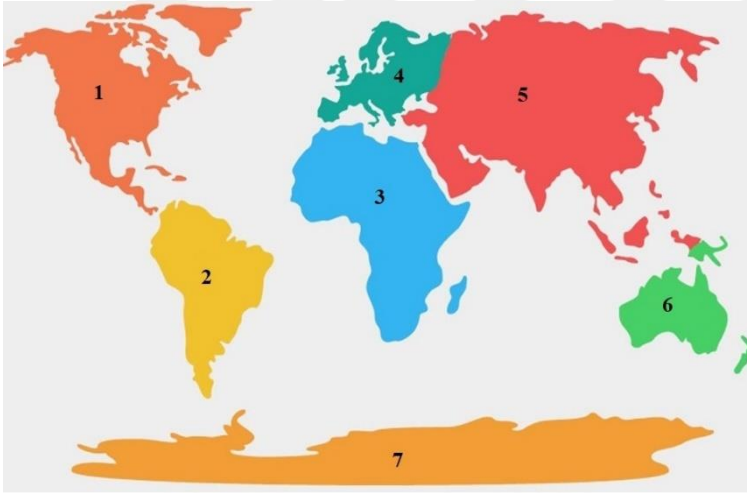
5. Hafta 1. Ders Etkinliği

NE, NEREDE?

Sevgili öğrenciler, bir yandan dünyamız yab-bozunu tamamlarken biryandan da yap-bozda yer alan görsellere göre aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışalım.

GRUPTAKİ ÖĞRENCİLERİN ADI ve SOYADI:

1. Aşağıda dünya üzerindeki kıtalar gösterilmiştir. Tamamladığınız Dünyamız yap-bozundan da yararlanarak kıtaların isimlerini yazınız.

1:

2:

3:

4:

5:

6:

7:

2. Antartika kıtasında çok fazla insan yaşamaktadır.

3. Pasifik Okyanusu Afrika kıtasının batısındadır.

4. Kangurular Amerika kıtasında yaşamaktadır.

5. En büyük kıta Asya kıtasıdır.

6. Türkiye'nin büyük bir bölümü Avrupa kıtasındadır.

☐☐

7. Afrika kıtasındaki bütün insanların giyimleri aynıdır.

☐☐

8. Avusturalya kıtası en soğuk iklime sahip kıtadır.

☐☐

9. Özgürlük anıtı Kuzey Amerika kıtasındadır.

☐☐

10. Avrupa'dan Güney Amerika'ya arabayla gidilebilir.

☐☐

11. Farklı ten rengini sahip insanların yaşadığı iki tane kıta
ismi yazınız.

12. Develer hangi kıtalarda yaşamaktadır.

13. Avrupa kıtasında yer alan iki tane ünlü turistik yapının
adını yazınız.

14. Hangi kıtalar Hint okyanusuna komşudurlar.

15. Avustralya kıtasında yaşayan hayvanların isimlerini
yazınız.

EK-16. Etkinlikler (Devamı)**5. Hafta 2. Ders Etkinliği****HAYALİMDEKİ ÜLKE****ÖĞRENCİNİN ADI VE SOYADI:**

Bir ÷lkeye seyahat etmek isteseydiniz bu ÷lke hangisi olurdu? Aşağıdaki kutucuları seyahat etmeyi hayal ettiğiniz ÷lkeyi düşünerek ve bu ÷lke hakkında araştırma yaparak sizden istenen bilgilere göre doldurunuz.

HAYALİMDEKİ ÜLKE**Hayalindeki ÷lke haritada nasıl görünüyor?****Hayalindeki ÷lkenin
bayrağı nasıl?****Hayalindeki Ülkenin;**

Başkenti neresi?	
Hangi kıtada yer alıyor?	
Hangi para birimini kullanıyor?	
Nüfusu ne kadar?	
Yüzölçümü ne kadar?	
Hangi dili konuşuyorlar?	
İklimi nasıl?	
Önemli şehirleri hangileri?	
Hangi ÷lkelerle komşu?	
Geleneksel yemekleri neler?	
Kültürel özellikleri neler?	
Tarihi yerleri neler?	

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

5. Hafta 3. Ders Etkinliği BEYİN KUTUSU – DÜNYA

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

6. Hafta 1. Ders Etkinliği

TÜRKİYE

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

6. Hafta 1. Ders Etkinliği

KOMUŞLARIMIZ

Sevgili öğrenciler, bir yandan Türkiye yab-bozunu tamamlarken biryandan da yap-bozda yer alan görsellere göre aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışalım.

GRUPTAKİ ÖĞRENCİLERİN ADI ve SOYADI:

1. Aşağıda Türkiye'nin komşuları gösterilmiştir. Tamamladığınız Türkiye yap-bozundan da yararlanarak komşularımızın isimlerini yazınız.

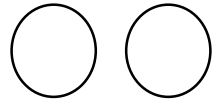
1: ----- 2: -----

3: ----- 4: -----

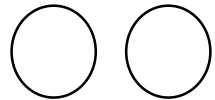
5: ----- 6: -----

7: -----

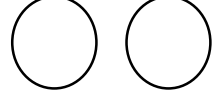
2. Yunanistan, Türkiye'nin batısında yer almaktadır.

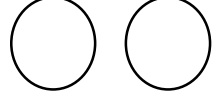
3. Mardin, Suriye sınırında yer almaktadır.

4. İran ve Ermenistan Türkiye'nin doğu komşularıdır.

5. En uzun kara sınırimız olan komşu ülke Irak'tır.

6. Yunanistan sınırındaki şehirler hangileridir.

7. İran sınırındaki şehirler hangileridir.

8. Bulgaristan sınırındaki şehirler hangileridir.

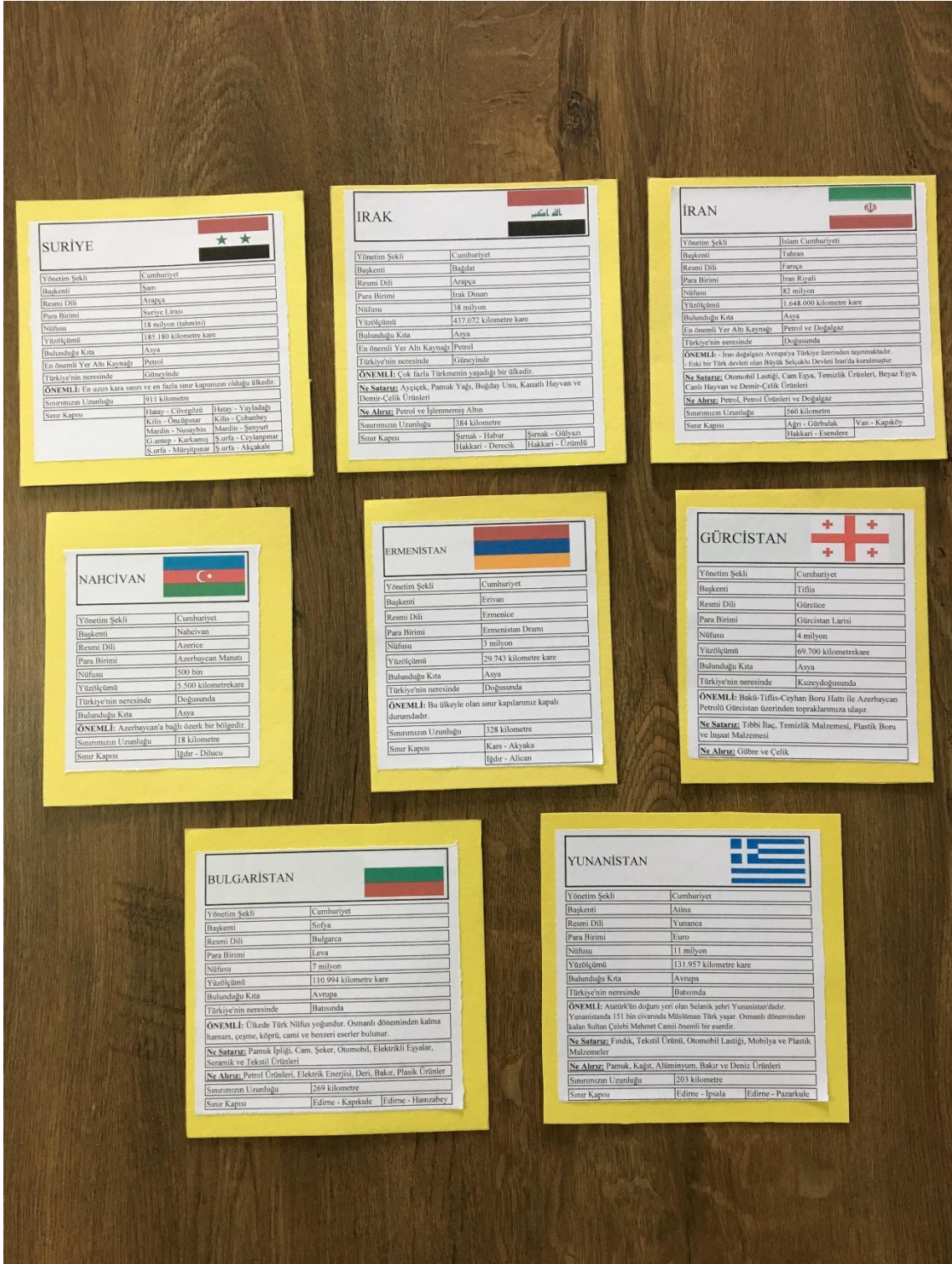
9. Suriye sınırındaki şehirler hangileridir.

10. Türkiye'nin Güney komşuları hangi ülkelerdir.

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

6. Hafta 2. Ders Etkinliği

TÜRKİYE’NİN KOMŞULARI ÜLKE KARTLARI

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

6. Hafta 2. Ders Etkinliği

TÜRKİYE'NİN KOMŞULARI ÜLKE KARTLARI

BULGARİSTAN

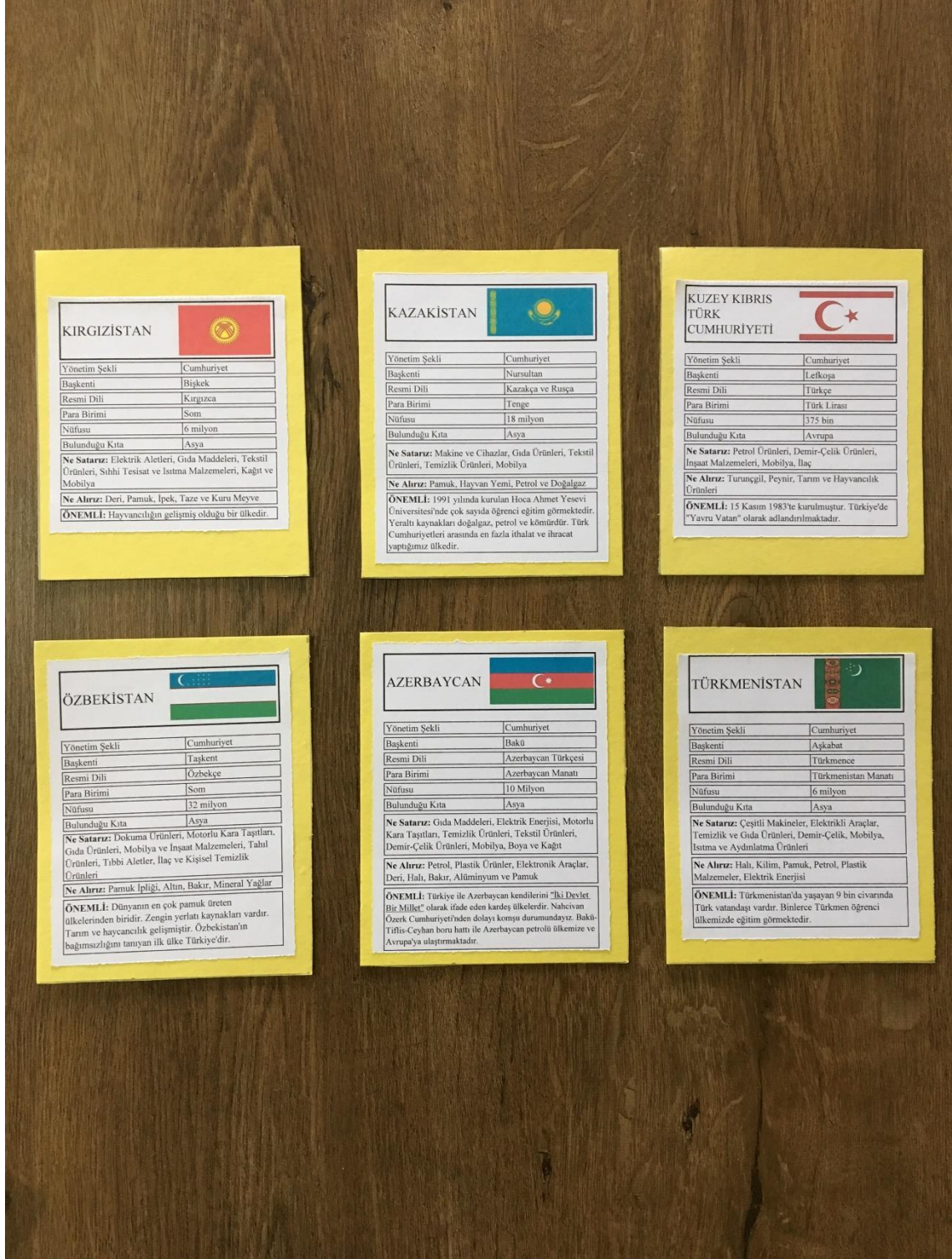

Yönetim Şekli	Cumhuriyet	
Başkenti	Sofya	
Resmi Dili	Bulgarca	
Para Birimi	Leva	
Nüfusu	7 milyon	
Yüzölçümü	110.994 kilometre kare	
Bulunduğu Kıta	Avrupa	
Türkiye'nin neresinde	Batısında	
ÖNEMLİ: Ülkede Türk Nüfus yoğundur. Osmanlı döneminden kalma hamam, çeşme, köprü, cami ve benzeri eserler bulunur.		
Ne Satarız: Pamuk İpliği, Cam, Şeker, Otomobil, Elektrikli Eşyalar, Seramik ve Tekstil Ürünleri		
Ne Alırız: Petrol Ürünleri, Elektrik Enerjisi, Deri, Bakır, Plastik Ürünler		
Sınırımızın Uzunluğu	269 kilometre	
Sınır Kapısı	Edirne - Kapıkule	Edirne - Hamzabey

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

6. Hafta 3. Ders Etkinliği

TÜRK CUMHURİYETLERİ ÜLKE KARTLARI

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

6. Hafta 3. Ders Etkinliği

TÜRK CUMHURİYETLERİ ÜLKE KARTLARI

ÖZBEKİSTAN

Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Başkenti	Taşkent
Resmi Dili	Özbekçe
Para Birimi	Som
Nüfusu	32 milyon
Bulunduğu Kıta	Asya
Ne Satarız: Dokuma Ürünleri, Motorlu Kara Taşıtları, Gıda Ürünleri, Mobilya ve İnşaat Malzemeleri, Tahıl Ürünleri, Tıbbi Aletler, İlaç ve Kişisel Temizlik Ürünleri	
Ne Alırız: Pamuk İpliği, Altın, Bakır, Mineral Yağlar	
ÖNEMLİ: Dünyanın en çok pamuk üreten ülkelerinden biridir. Zengin yerlatı kaynakları vardır. Tarım ve haycancılık gelişmiştir. Özbekistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke Türkiye'dir.	

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

7. Hafta 1. Ders Etkinliği

UZAKLARDAN BİR MİSAFİR

Ömer o gün havaalanına giderken çok heyecanlıydı. İlk kez evinde yurt dışında yaşayan bir misafir ağırlayacaktı. 23 Nisan etkinlikleri kapsamında Dünya'nın her yerinden çocuklar akın akın Türkiye'ye geliyorlardı ve bu çocuklardan bir tanesini de Siirt'te ağırlayacak olmak onun için büyük bir gururdu. Öğretmeni Hayriye Hanım'da çok heyecanlı görünüyordu. Ömer kendisini çok şanslı hissediyordu çünkü okuldaki birçok öğrencinin arasından gelecek yabancı misafiri kendi evinde ağırlaması için seçilmişti. Ömer, İngilizcesi çok iyi olduğu için öğretmeninin onu seçtiğini düşünüyordu.

Siirt Havaalanına yaklaşırken Ömer'in heyecanı daha da artmıştı. Havaalanına gelir gelmez onları taşıyan araçtan hızlıca indi ve gelen misafirin isminin yazılı olduğu kartonu havaya kaldırdı. Misafir Japonya'dan geliyordu ve ismi Hiroshi'ydi. Öğretmeni sınıftayken misafirimizin isminin Hiroshi olduğunu söylemişti. Sınıftaki tüm arkadaşlarım bu ismin anlamını merak etmiş; Öğretmenimiz ismin anlamının 'Cömert' olduğunu söylemişti.

Ömer düşüncelere dalmıştı ki gülümseyerek onlara yaklaşan Hiroshi'yi fark edemedi. Misafiri görünce inanamadı. Üstünde en sevdiği futbol takımı olan Barselona'dan Messi'nin forması vardı. Demek o da futbolu seviyordu. Hayriye Öğretmen Hiroshi'ye İngilizce hoş geldin diyerek sarıldı. Hiroshi ise bize iki elini birleştirerek ve hafifçe öne eğilerek bir hareket yaptı ve Türkçe 'HOŞBULDUM' dedi. Bu hareketi görünce öğretmenimle göz göze geldik ve bana bu hareketin Japonlara özgü bir selam olduğunu ve adının da Ojigi olduğunu söyledi. Şimdiden Hiroshi'yi çok sevmiştim.

O gün Ömer ve Hiroshi, Ömer'in babası İhsan Bey ile kısa bir Siirt turu yaptıktan sonra eve gelerek erkenden uyudular. Japonca bilmeseler de İngilizce konuşarak anlaşıyorlardı. Ertesi gün pazartesiydi ve okula gideceklerdi. Tüm sınıf Hiroshi'yi bekliyordu. Hiroshi orta boylu, esmer ve siyah saçlıydı. Gözleri ise biraz çekikti. Bize ülkesini anlatmak için bir çanta getirmişti. Öncelikle ülkesinin çok eski bir tarihe ve kültüre sahip olduğundan bahsetti. Ülkesinin nüfusunun 127 milyon olduğunu ve bu insanların yaklaşık 10 milyonunun başkent Tokyo şehrinde yaşadığını anlattı. Sonra ülkelerinde en gelişmiş ekonomik faaliyetin balıkçılık olduğunu söyledi. Hiroshi bize

ülkesinde en çok tüketilen yiyecekleri getirmişti. Bu yiyeceklerden biri de Suşi'ydi. Suşi, ince şerit halindeki balıkların pirinç ile rulo yapılarak kurutulmuş yosuna sarılmasıyla hazırlanıyormuş. Bir başka tabakta da bizimde çok fazla tükettiğimiz pirinç pilavı getirmişti. Hiroshi bize pirinç pilavını severek yediklerinden bahsetti. Ben hemen pilavın tadına bakmak istedim ama bir kaşık alınca çok şaşırdım. Çünkü bu pilav benim annemim yaptığı pilav gibi değildi. Çok tatsız ve tuzsuzdu. Hiroshi'den öğrendik ki yemeklerinde baharat, tuz ve şeker kullanmıyorlarmış. Ayrıca yemeklerini genellikle çiğ ya da az pişmiş seviyorlarmış. Bu nedenle Japon mutfağında çoğu yemek bizim için lezzetsiz ve tatsız olabilirmiş. Hiroshi bize suşinin tadına bakmak isteyip istemediğimizi sordu. Ancak hiçbirimiz buna cesaret edemedik. Hiroshi'de bize suşiyi çok sevdiğini göstermek için kendi yemeye karar verdi. Çantadan çıkardığı iki tane çubukla suşiyi yemeye başladı. Öğretmenimize neden çubuklarla yemek yediğini sorunca, Japonya'da insanların çatal ya da kaşık kullanmadıklarını, yemeklerini çubuklarla yediklerini söyledi. Hatta çorbaları doğrudan kâseden içtiklerinden bahsetti.

Hepimiz Hiroshi'den Japonya hakkında daha fazla şey anlatmasını istiyorduk. Çünkü şuan kadar öğrendiklerimiz bile bizi oldukça meraklandırmıştı. Biz Japonca bilmiyorduk ama Hiroshi bizimle İngilizce konuşuyordu. Anlamadığımız yerler olunca da öğretmenimiz yardımcı oluyordu. Hiroshi bizim evde onu ağırlama biçimimizden çok etkilenmişti. Bizim çok misafirperver insanlar olduğumuzu söyledi. Kendi ülkesindeki insanların da çok misafirperver olduğunu anlattı. Japonya'da eve bir konuk geldiği zaman geleneksel bir çay töreni yapıldığından ve evlerinde çayhane denilen özel bir oda bulunduğundan bahsetti. Daha sonra çantasından bir elbise çıkardı. Biraz bizim büyüklerimizin giyindiği yöresel kıyafetlere benziyordu ama aslında çok farklı bir elbiseydi. Bize bunun Japon erkek ve kadınlarının yeni yıl kutlamalarında, düğünlerde, bayramlarda ya da mezuniyet törenlerinde giyindikleri bir giysi olan Kimono olduğunu söyledi. Ayrıca bu elbiseyi giyinenler bellerine de Obi denilen bir kuşak bağlarlarmış. Kimono, çok renkli bir kıyafetti.

Hiroshi bize ülkesi Japonya'da en çok sevilen oyunlardan ve sporlardan bahsetti. Mesela geleneksel savunma sporu olan Judo'nun hem erkekler hem de kızlar tarafından çok sevildiğini anlattı. Ayrıca kareli bir tahta üzerinde beyaz ve siyah taşlarla oynanan bir strateji oyunu olan Go'dan bahsetti.

Daha sonra çantasından kâğıttan yapılmış gemi ve kuş şekilleri çıkarttı. Kâğıttan bu kadar güzel şekil yapılabileceğini hiç hayal edememiştim. Hiroshi bize bu şekillerin Japon

kültürünün önemli unsurlarından biri olan Origami sanatı ile yapıldığını söyledi. Yanında getirdiği gemi ve kuş şekillerini sınıftaki herkese dağıttı ve nasıl yapıldığını öğretmeye çalışacağını söyledi. Hiroshi ile yaptığımız konuşmada ayrıca Japonya ile ilgili olarak bazı bilgiler daha öğrendik. Bunlar arasında en önemlileri şunlardı:

- Asya kıtasında yer alır.
- Para birimi Yen.
- Konuşulan dil Japonca.
- 6852 adadan oluşan bir ada ülkesidir.
- Komşuları Rusya, Güney Kore ve Kuzey Kore'dir.

Hiroshi Ömer'in evinde bir hafta kaldıktan sonra ülkesine geri döndü. Ancak onu hepimiz şimdiden çok özledik. Ömer'in babası İhsan Bey belki bu yaz onu ziyaret edebileceklerini Ömer'e söyledi. Ömer bir an önce yazın gelmesini istemeye başlamıştı.

S1) Ömer'in misafiri kimdir? Nereden ve ne için gelmiştir?

S.2) Hiroshi ismi ne anlama gelmektedir?

S.3) Japonların birbirlerini selamlarken yaptıkları harekete ne ad verilir?

A simple black circle is centered within a white rectangular frame. The circle is perfectly round and has a consistent black outline. The frame is a thin black border surrounding the circle.

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

7. Hafta 2. Ders Etkinliği TURİZM ACENTESİ

FINLANDIYA – HEDİYELİK ÜRÜNLER
KUKSA BARDAK

El yapımı ahşap bardaklardır.

KANTELE

Finlere ait teller bir çalgıdır. 39 tane sesi vardır.

SAUNA MALZEMELERİ

FINLANDIYA

Finlandiya Kota	Astıpa
Başkenti	Helsinki
Nüfusu	5 buçuk Milyon
Para Birimi	Euro
Konuşulan Diller	Fince, İsveççe
Türkiye'ye Uzaklık	İstanbul – Helsinki arası 2700 kilometre
Uçakla Seyahat Süresi	3 saat

KEMI ŞEHİRİNDEKİ KAR KALESİ

Burada her yıl beyazın en edile kar kalınlarında düğünler ve canlı müzik performansları gibi etkinlikler yapılır. Konuklar interaktif oyun bölümlerinde katabilirler.

FINLANDIYA – GELENEKSEL KIYAFETLER

FINLANDIYA – YEMEKLER
REN GEYİĞİ BONFİLESİ

Geyik eti Finlandiya halkının milli yemeğidir.

KALAKUKKO

Fineer renkli gerdar ekmeğinin içine et konularak yapılır. Çiğnenmiş meyve yeneklerinde de.

PORRIDGE

Sabah kahvaltılarında titiz kaynatılan yulaf ezmesi için reçel katılarak hazırlanan bir yemektir.

FINLANDIYA – ÖZEL GÜNLER
LASKIYANN

Finlandiyalılar bu güzel düğün bayrak yapıp kartpostal oynayanak geçirir. Geleneksel beziyle yurttan veya içi badem, zencefil, reçel ve karam şanti ile doldurulmuş çikletler yerler. Bu yiyecekleri tüketen Finlandiyalılar, bir sonraki yıl mutlaka kendileri olacağını düşünürler.

PASKALYA

Çocuklar tırmandı çiçekler bulmuş süngü dallarına kopanarak nefes renkli böğre ve düğünle dekane ederler. Daha sonra böğreli kapakları giyip evlerin kapılarını açarlar. Ailelere sağlık, mutluluk, bolluk ve bereket dilerler. Ellerindeki süngü dallarını ailelerine vermek karpışında onların vurdığı bodeyleri alırlar.

FINLANDIYA – GÜNÜK YASAM

Finlandiya'da yazın sıcaklık 10 dereceye kadar yükselirken kışın eksi 30 dereceye kadar düşer. Bu nedenle Finlandiyalılar kendilerini kardan ve soğuktan korumak için çok giyinir.

Finlandiya'da her mevsiminde genellikle karlıdır bir ülkedir. Güneş sabah 9 saatte doğar ve öğleden sonra hemen batar. Finlandiya'nın kuzey bölgelerine halklara güneş doğmaz.

Finlandiya'nın 3'te 2'si ormanlarla kaplıdır. Ormanlık ve balıkçılık ülkenin önemli geçim kaynaklarıdır.

FINLANDIYA – AİLE YAPISI VE İNSAN İLİŞKİLERİ

Finlandiyalılar ailelerine bağlı, misafirperver, sevinçlilik sahibi, güvenilir ve dürüst insanlardır.

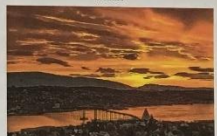
Bu ülke insanların haylice hobileri avlamak, koy gilemeyi yapmak ve kanoya binmek.

Ormanda yürüyüş yapmak, çilek, mantar ve baharat toplamak oldukça yaygındır.

Finlandiyalılar suunda dinlenim zamanda dinlenmeyi çok severler. Neredeyse her evde bir sauna vardır.

FINLANDIYA – TARİHİ VE TURİSTİK YERLER
RUSKA

Finlandiya'da en dikken çekici olaylardan biri yaz mevsiminde giretilen ve Ruska adı verilen geçir güzeldir. 20 Mayıs'tan 24 Temmuz'a geçen yaz döneminde güneş hiç barmaz. Bu olay sadece kuzey kurtuna yakın illerde giretilir. Bu yüzden bu olayı izlemek için dünyanın birçok yerinden turistler bu alyana Finlandiya'ya gelirler.

LAKELAND

Türkiye Göl Dıyırı olan Lakeland Finlandiya'nın güllerinin bol olduğu bir bölgendir. Burada yaklaşık 55 bin tane gül bitmektedir. Burada tekne turları ya da gezip doğa yürüyüşleri yapılabilir. Ayrıca Finlandiya'nın tamamında 180 bine yakın gül ve 1888 bine yakın ada bulunmaktadır.

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

7. Hafta 2. Ders Etkinliği

TURİZM ACENTESİ

Bulunduğu Kıta	Avrupa
Başkenti	Helsinki
Nüfusu	5 buçuk Milyon
Para Birimi	Euro
Konuşulan Diller	Fince, İsveççe
Türkiye'ye Uzaklık	İstanbul – Helsinki arası 2700 kilometre
Uçakla Seyahat Süresi	3 saat

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

7. Hafta 2. Ders Etkinliği
ÜLKELER ve KÜLTÜRLER

Soru 1.	Aşağıdaki yöresel kıyafetlerden hangisi Finlandiya'ya aittir.		
A)		B)	
C)		D)	

Soru 2.	Macaristan hangi kıtada yer almaktadır?	
A) Avrupa	B) Amerika	
C) Asya	D) Afrika	

Soru 3.	Şavurma hangi ülkenin geleneksel bir yemeğidir?	
A) Ürdün	B) Japonya	
C) Macaristan	D) Finlandiya	

Soru 4.	Sirk Festivali hangi ülkede kutlanmaktadır?	
A) Japonya	B) Macaristan	
C) Ürdün	D) Finlandiya	

Soru 5.	Ojigi denilen selamlaşma şekli hangi ülkeye aittir?
A) Finlandiya	B) Ürdün
C) Macaristan	D) Japonya
Soru 6.	Petra Antik Kenti hangi ülkededir?
A) Ürdün	B) Finlandiya
C) Japonya	D) Macaristan

Soru 7.	İçi kum dolu vazo almak isteyen bir turist hangi ülkeye gitmelidir?
A) Japonya	B) Ürdün
C) Macaristan	D) Finlandiya

Soru 8.	Aşağıdaki ülkelerden hangisi Ürdün'ün komşusu değildir ?
A) Suudi Arabistan	B) İsrail
C) Suriye	D) Rusya

Soru 9.	Gece güneşi anlamına gelen Ruska hangi ülkede gerçekleşmektedir?
A) Japonya	B) Ürdün
C) Macaristan	D) Finlandiya

Soru 10.	Sakura adı verilen çiçek izleme festivali hangi ülkede kutlanır?
A) Finlandiya	B) Ürdün
C) Macaristan	D) Japonya

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

7. Hafta 3. Ders Etkinliği

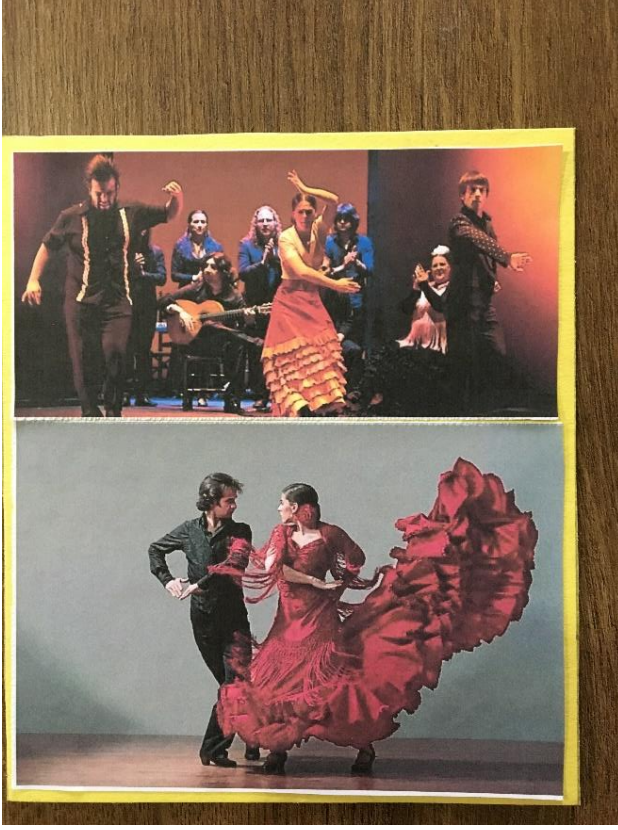
HANGİ ÜLKEYE AİT?

EK-16. Etkinlikler (Devamı)

7. Hafta 3. Ders Etkinliği

HANGİ ÜLKEYE AİT?

İSPANYA (FLAMENKO)

Flamenko, İspanya'ya ait geleneksel bir halk müziği ve bu müziğe eşlik eden bir danstır.

Flamenko'da öncelikli ve vazgeçilmez olan şarkıcıdır.

Şarkıcıya bir gitar eşlik eder.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Can UYANIK
Doğum Yeri ve Yılı :
Yabancı Dil :
E-posta :

Eğitim Durumu

Y. Lisans 2015 Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim
Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı
Lisans 2009 Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf
Öğretmenliği Programı
Lise 2001 Siirt Lisesi

İş Deneyimi

2018 Araştırma Görevlisi
Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı
2013-2018 Araştırma Görevlisi
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
2011-2013 Araştırma Görevlisi
Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı
2011 Sınıf Öğretmeni,
Şirvan Yatılı Bölge İlköğretim Okulu Şirvan/Siirt
2010 Sınıf Öğretmeni,
Cumhuriyet İlköğretim Okulu Eruh/Siirt